Rasmus Christensens dagbøger fra Svinø

1868 – 1874

Ved Benedikte Holm

Rasmus Christensens dagbøger fra Svinø, 1868 – 1874

© Benedikte Holm

Udgivet på forlaget Abildgaard

1. udgave, 1. oplag 2024

Trykt hos: Grafisk Trykcenter, Esbjerg

ISBN-NR: 978-87-975719-0-3

I N D E X

Præsentation: S. 5

1868: S. 8

1869: S. 36

1870: S. 74

1871: S. 118

1872: S. 160

1873: S. 205

1874: S. 244

Efterskrift: S. 252

Oversigt over gårdmandsfamilier på Svinø: S. 255

Udskrift af Rasmus Christensens dagbøger:

Præsentation:

Rasmus Christensen, f.d. 1/8 1838, var gårdejer på Svinø. Han overtog pr. 1. maj 1868 den gård, der kendes som ”Bygården”, efter sin far, Ole Christensen, der selv havde overtaget den fra *sin* far, Christen Pedersen. Fra overtagelsen og indtil sin meget tidlige død i 1874 førte han dagbog, først og fremmest vedrørende gårdens drift og livet på gården.
Rasmus var d. 4/4 1866 blevet gift med Maren Jensen, f.d. 13. marts 1847 i Køng, men opvokset i Bårse. Det fremgår af dagbøgerne, at familien udover de daglige kontakter til familie og venner på Svinø, havde meget nær kontakt til familie og venner i Bårse, Køng, Kostræde, Sallerup, mv., allermest til Marens forældre og yngre søskende i Bårse.
Man kan følge med i familiens i hverdag og fester og sorger, men mest det første: Rasmus har primært ført dagbogen som en form for logbog vedr. driften – hvem arbejdede med hvad, hvad blev udbyttet, hvem af naboerne hjalp man, og hvornår hjalp man selv andre? Det fremgår bl.a., at gården blev drevet i et udstrakt familiesamarbejde med hans bror og svoger, der også havde hver sin gård på Svinø.
Vi ser, at folkeholdet på gården bestod af en ”karl”, en ”pige” en ”dreng” og en ”lillepige,” hvortil kom løs arbejdskraft fra forskellige husmænd og deres koner. Han nævner kun den del af driften, som han selv står for, og skal holde regnskab over, mens den del af gårdens drift, som Maren stod for, ikke nævnes.
Jeg har forsøgt at foretage så nøjagtig en renskrift af kilden, som det har været mig muligt, dog med et noteapparat til hjælp for forståelsen. Vedr. betydningen af mange ældre ord, har jeg støttet mig til ”Ordbog over Det Danske Sprog,” her forkortet ”ODS.”
I dagbøgerne optræder et stort persongalleri, herunder familiemedlemmer og bekendtskabskreds. Her har jeg også i noterne forsøgt at identificere de personer, som jeg har kunnet. (Når personen optræder igen, fører det normalt ikke til en ny note, så må man tilbage i de tidligere fodnoter.) Jeg har især støttet mig til kirkebøger, folketællinger, og til Palle Jensens ”Svinøbogen 1231 – 1984,” som er udgivet af Palle Jensen i 1985. Den har været en værdifuld hjælp til at placere de enkelte gårdmandfamilier. Der kan uden tvivl graves meget dybere i, hvem, der er hvem, i denne personkreds. Jeg forestiller mig, at der blandt dem, der måtte have interesse for at læse dette vil være nogen, der ved meget bedre besked, og jeg vil være meget glad for bidrag til identifikation og for viden, som kan indarbejdes i en revideret udgave. (Min e-mail er: *BenedikteHolm@outlook.dk*)
Navneskikken, at fars fornavn blev børnenes efternavn, har tilsyneladende været noget i opløsning, idet det ses, at især drenge ind i mellem arver fars efternavn i stedet, eller i praksis bliver kaldt ved dette, hvilket ikke gør det nemmere at finde ud af, hvornår, hvad gælder, og hvem, der her er hvem – især da udvalget af navne, der bliver brugt, er meget smålt! Rasmus selv skulle f.eks. efter gængs skik hedde ”Olsen” til efternavn, og det navn

står han også under ved sin konfirmation, men altså ikke ved sin dåb, eller ved andre optegnelser i kirkebogen for Køng Sogn.
Det er tydeligt, at gårdmandsfamilier stort set kun omgikkes andre gårdmandsfamilier – dog med undtagelser – Så selvom persongalleriet er stort, skal det ses på baggrund af, at der ved folketællingen i 1870 alene på Svinø er registreret 459 personer, fordelt på 133 familier / husstande.
Til støtte vedr. en del af de personer, der er hjemmehørende på Svinø, har jeg som bilag vedlagt en oversigt over Svinøs gårdmandsfamilier, der knytter an til omtalen af disse i Palle Jensens ”Svinøbogen.”
Palle Jensens bog rummer i øvrigt mange detaljerede oplysninger om f.eks. landbruget og udskiftningen af gårdene på Svinø. Vi ser her, at ”Bygården” ved udskiftningen i 1803 fik en lod på 33½ tdr. land, samt en englod i Svinø Noer på ca 15. tdr. land. Engen har vel egentlig ikke været tænkt til korndyrkning, men det fremgår af dagbogen, at en meget stor del af arbejdet på gården var henlagt netop til korndyrkning på engen, og at muliggøre dette ved dræning, mv.
Dagbogen er hvert år ført i en landmandsalmanak i lommebogsformat. Udover afsnittet, beregnet til daglige noteringer, rummer bogen bl.a. plads til regnskaber. Rasmus har her ført regnskabsnotater vedr. året i vekslende omfang. De er ikke medtaget i denne renskrift.
Bogen er fra starten ført med blyant, med med mere skrivetræning går Rasmus efterhånden over til at skrive yderst sirligt med blæk.
Hvad stavning angår, staver Rasmus langt hen ad vejen ordene, som han har udtalt dem. Det er tydeligt, at han ved starten ikke har været vant til at skrive. Skriften, og også stil og stavning, bliver i løbet af det første år meget mere sikker end ved de første notater, og fremgangen fortsætter over årene. Faktisk har han nok været blandt de bedre af Svinøs bønder til skriftligt arbejde: Det fremgår bl.a. således d. 31/12 – 70, at han hjælper en af de andre bønder med at skrive et brev til en ”prokurator” om en fælles sag for Svinøs bønder.
Ved renskriften er såvel stavemåde som brug af stort / lille begyndelsesbogstav og tegnsætning søgt bevaret. Rasmus har naturligvis skrevet ”til sig selv,” og derfor nok ikke taget det så tungt med at gøre teksten forståelig for andre. På den tid var der heller ikke mange vedtagne retskrivningsregler. Det er derfor nok uretfærdigt helt at vurdere hans skriftlige evner efter hans præstation i dagbogen. Således synes han principielt at have helt styr på, at navneord skal med stort, men f.eks. ved navneord med ”B” og ”L” veksler han meget mellem stort og lille bogstav, endda i samme sætning. Til gengæld vælger han ofte at skrive nogle vigtige verber med stort. Nogle ord har det ikke været muligt for mig at tyde. I så fald er ulæselige ord/ bogstaver markeret ved ”- ” og tvivlsomme tydninger markeret med ”(?)”. Nogle gange har jeg ment at kunne læse bogstaverne, men er klar over, at det ord, der i så fald dannes, ikke kan passe. I mangel af bedre har jeg dog så skrevet, hvad jeg – uden tvivl tit fejlagtigt – tolker bogstaverne som. Og selvfølgelig har jeg også lavet nogle andre fejl - -

Mange år senere blev Rasmus og Marens søn, der hed Ole Christensen, ligesom farfaderen, ejer af gården. Også han skrev på samme måde dagbog om livet her i årene 1893 til 1901. Jeg håber på længere sigt også at kunne renskrive *disse* dagbøger. Forsiden viser et kort over planen for udskiftningen af Svinø, som opmålt i 1802. De viste gårde på kortet viser placeringen *før* udskiftningen, men kortets numre angiver, hvor de enkelte gårde kom til at ligge efter udskiftningen, som *var* gennemført på Rasmus' tid. Numrene er knyttet til de enkelte gårde i oversigten over gårdmandsfamilier bagest i bogen.

Ribe, okt. 2024,

Benedikte Holm

1868:

En slags forord:

Dagbogen er ført i "Holsts Lomme- og Noteringsbog for Landmænd." Den er først påbegyndt i begyndelsen af marts måned. Fra da af er der daglige notater om hver af årets dage.

Faktisk er der også notater, der fremstår som værende fra januar måned, men nærlæsning viser, at notaterne vedrører januar1869! Sandsynligvis har han først et stykke tid ind i året 1869 fået fat i årets lommebog. Notaterne for januar har han siden ført minutiøst ind i den "rigtige" bog, og de er derfor ikke medtaget i denne udskrift af bogen for 1868, men først, hvor de hører hjemme, i udskriften af bogen for 1869.

Datoerne er fortrykt i kalenderen, men Rasmus har selv tilføjet ugedage og helligdage.

Rasmus overtog åbenbart gården officielt fra forælderne den 1. maj, selvom dagbogen starter i marts. Efterhånden kan man af hans notater fra tiden omkring overtagelsen forstå, at en af de første opgaver var at rive en gammel længe ned og opføre en ny.

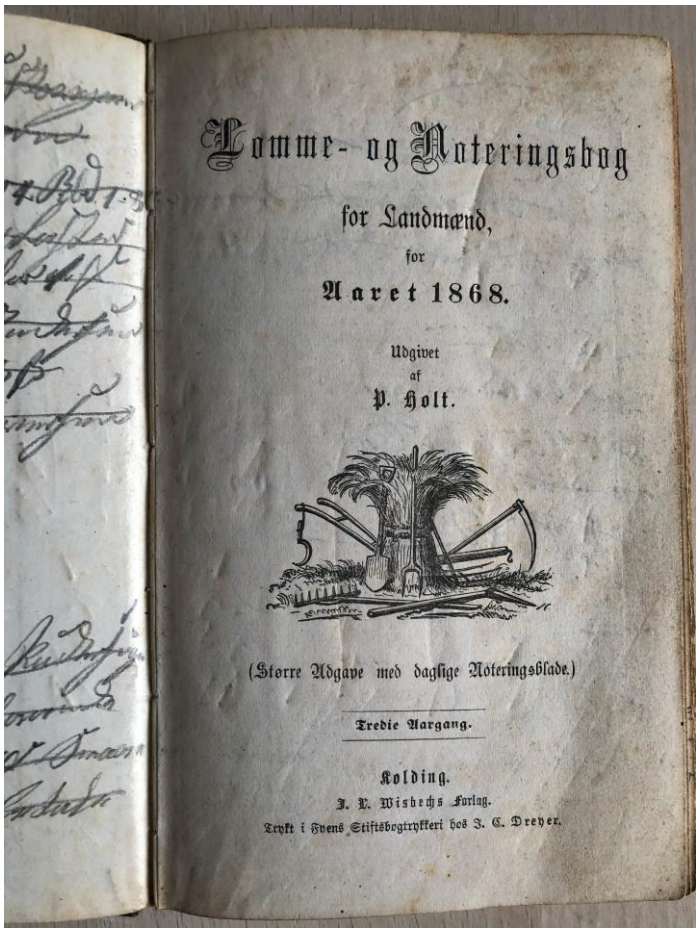
Lomme- og Noteringsbog
for Landmænd,
for
Aaret 1868.
Udgivet
af
P. Holt.
(Større Udgave med daglige Noteringsblade.)
Tredie Aargang.
Kolding.
J. N. Wisbechs Forlag.
Trykt i Fyens Stiftsbogtrykkeri hos J. C. Dreyer.

Marts:

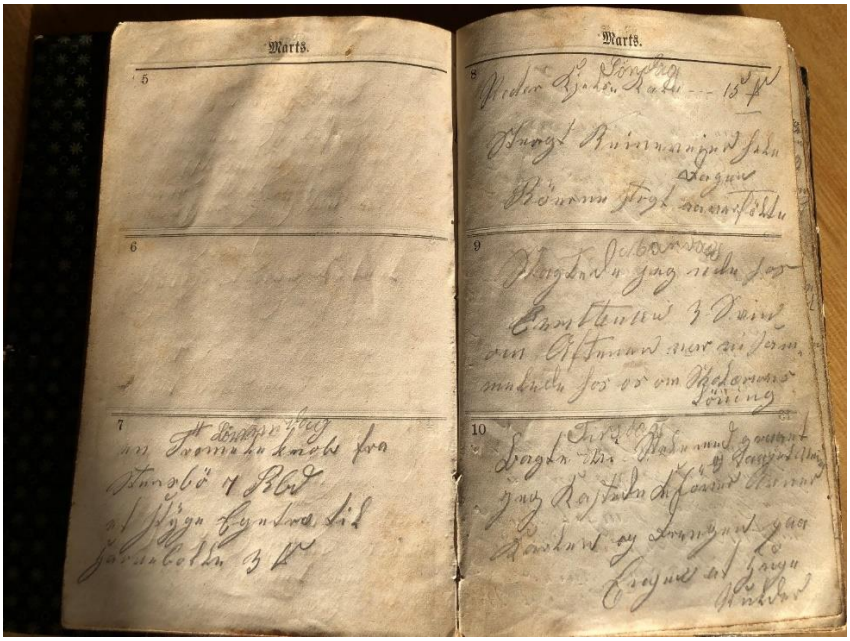

7. Løverdag En Tromeleknob[1] fra stensbø[2] 7 Rbd Et styge byntræ til Harvebolle 3 Mark[3]

---

[1] **Tromleknop:** udtrykket kendes bl.a fra en indberetning om livet på ”Nordgård” i Store Magleby, som findes på Dragør Lokalarkiv: ” De blev tildelt en stor tromle d. v. s. en tromleknop til at tromle jorden med. Det var et stykke træ, der var 1 meter i diameter og 2 -3 meter lang.”

[2] Formentlig **Stensby**

[3] Rasmus bruger *tegn* for bl. a. mark og skilling. Jeg har skrevet ordene ud, men markeret med små typer.
Lidt nærmere om tidens møntsystem og værdien:

På dette tidspunkt havde man ”rigsbankdaler,”, forkortet Rbd., i daglig tale ”daler”. 1 daler var = 6 mark, eller 96 skilling. I bogen ”Mark, Skilling, Kroner og Ører,” af Poul Thestrup (udgivet påGads Forlag 1991) har denne lavet en oversigt over købekraften i forskellige perioder. Herfra citeres:

” 1860-1869: Fødevarer Rugbrød kostede 2-4 skilling pr. pund, mens smør kostede 26-38 skilling pr. pund, flæsk 18-20 skilling pr. pund og klipfisk 8-13 skilling pr. pund. Sukker (stødt melis) kostede 26 skilling pr. pund, svesker 16 skilling pr. pund og rosiner 24 skilling pr. pund. Kaffe kostede 30-45 skilling pr. pund, mens brændevin kostede 20-24 skilling pr. pot. Landbrugsprodukter Rug noteredes i 1860 til 6½ rigsdaler pr. 200 pund. i 1867 kulminerede prisen med 9 rigsdaler pr. 200 pund og i 1869 var den faldet til 714 rigsdaler pr. 200 pund. Hvede noteredes i 1860 til 10 rigsdaler pr. 200 pund, i 1867 til 12½ rigsdaler og i 1869 til 9 rigsdaler pr. 200 pund. Smør noteredes i 1860 til 87 rigsdaler pr. 200 pund og i 1869 dl 100 rigsdaler pr. 200 pund. Byggematerialer og metaller Mursten kostede 9½-11½ rigsdaler pr. 1.000 stk., søm 3-3½ pr. 1.000 stk. Jern kostede 6-7 rigsdaler pr. 200 pund, bly 17-19 rigsdaler pr. 200 pund. Andre priser Talglys kostede 28 skilling pr. pund. Petroleum kostede i 1860 40 skilling pr. pot, men i 1869 23 skilling pr. pot. Grøn sæbe kostede 14 skilling pr. pund. Bøgebrænde kostede 6-7 rigsdaler pr. læs, tørv 5-6 rigsdaler pr. læs. Tobak kostede 25-32 skilling pr. pund.”

8. Søndag Peder Kjelse Rale 15 Mark Stergt Reineveier hele Dagen Rønrne strgt ovverfølte[4]

9. Mandag Slagtede jeg ude hos Christenes[5] 3 Sviin om Aftenen var vi sammelede hos os om Skolærerens Løning[6]

10. Tirsdag Bagte vi. Stele med graaet og taaget Veier. Jeg Kastede[7] Kløver Avner Karlen og Drengen paa Engen at huge Pulder[8]

11. Onsdag Fløtede vi Hørind[9] Leverede Skoleforars[10] om Eftermidagen task vi Kløver Milt Veier med Skyer og Østen Vind

12, Torsdag Baarse Kvien Keteret (?) Jeg var i Ring Om formidagen. Karlen og Drengen kjørte Leer og Smaasteen Vi vaskede. Milt Veier med østen Vind

13. Fredag Jeg var ude at pløie. Karlen og Drengen paa Engen at hoge Pulder. Taaget Vejr om Fmd Solskin Mille og næsten varmt Vejr om Emd med sydøst Vind.

14. Løverdag Fader[11] i Næstved. Karlen skøfed Grusgrav Jeg var ude at pløie om Fmd. Skot de to unge oje[12] 4 sko vere om Emd. Første Gang i Dag kjøbt et Lampeglas[13]. Milt Veier med Sydøst Vind.

---

[4] Altså problemer med dræningen

[5] Hans storebror **Christen Christensen**, f.d. 16. maj 1833, og hustru, **Maren Thorkildsdatter**, f.d. 10. sept. 1833, og altså begge 36 år gamle. Marens far var også gårdejer på Svinø. I 1860 overtog Christen og Maren gården, der hed, og stadig hedder, "Belselund". Af kirkebogen vedr. Christens dåb ser vi, at Marens far stod fadder til ham, og ved Marens dåb var Christens far fadder. Man kan tænke sig, at alliancen mellem de unge ikke kom helt ubelejligt, eller måske rettere var planlagt. Parret fik efterhånden 12 børn.

[6] Skolelæreren må være **Anders Pedersen**, der iflg. *"Svinøbogen 1231 - 1984" (Palle Jensen, 1985)* var skolelærer på Svinø i årene 1857 – 1894. Spørgsmålet om hans løn kommer op flere gange senere i dagbogen.

[7] **Kaste korn:** Efter tærskningen, som sker ved slå på kornet, renses kernerne for avner og ukrudtsfrø fra kernerne ved at kaste kornet, således det uvedkommende flyver væk.

[8] **Pold, - - -** *om lille dynge, stak olgn. MDL.415. (man)* sammenkjører . . denne Hede- eller Grønsværtørv i store Stakke eller Poller. *Tidsskr.f.Landoekonomie.1852.50. Fra ODS bind 16, 1936. "ODS" her og i det følgende = "Ordbog Over Det Danske Sprog", netudgaven, se http://ordnet.dk/ods/ordbog*

[9] Mon ikke det skal forstås sådan, at Rasmus og Maren flyttede ind i hans forældres hidtidige bolig på gården, og de gamle – Ole og Ane - flyttede i en aftægtsbolig samme sted?

[10] = **"Fourage"?** "Skoleforas" optræder også senere. Det fremgår, leveringen går i licitation blandt bønderne.

[11] **Ole Christensen**, f. ca. 1792, altså på dette tidspunkt ca. 76 år gammel

[12] **"oje"** = "**øg**" = (gamle) **heste**. (Disse er dog altså unge)

[13] Mon det var til hjemmets første petroleumslampe? Den på dette tidspunkt ufødte søn, Ole, har siden berettet til sit barnebarn, Poul Kirchheiner, at han husker fra sin barndom, at de fik petroleumslamper, og hvilket fremskridt, det var. Men noget tyder på, at den første blev købt allerede da. Fra Den Store Danske

15. Søndag Min Kone Geburtsdag.[14] Fmd. Jeg var - Stenhuggeren. Han lovede at komme midt i April Emd var vi til Barselsgilde hos Skomagerens[15]. Min Konebroder og Søster[16] var herude og laa her om Natten. Smogt Veier med Solskin

16. Mandag Karlen stevnede[17] Piile. De fra Baarse [18]var her om Fmd Karlen passede Piile af til Tæggekæpe[19] og jeg gjorde Kløverfrø rendt om Efm. Skyeveier med østen Vind.

17. Tirsdag Karlen snete Piile jeg rengjorte Kløverfrø om Fmd. Karlen task Havere jeg pløjede. Drengen var syg. Skyveier om Fmd. Rugrein om Eftermiddagen

18. Onsdag Margedsdag jeg til Marged at sælge Frøe. Marrie[20] meget mere syg. Drengen syg Karlen til Marged. Smugt Veier hele Dagen

---

Encyklopædi: ” *Petroleumslampe,* lampe, der består af en beholder til petroleum, fra hvilken væsken suges op gennem en væge til brænderen, hvor lyset opstår, når flammen brænder i et lodretstående glasrør. I forhold til tidligere olielamper var petroleumslampen sikker og enkel i brug, og den forurener mindre end olielampen. Den blev meget brugt fra 1860'erne, frem til elektriske lamper fortrængte den fra begyndelsen af 1900-t.”

[14] Maren fyldte 21 år.

[15] I Køng Kirke blev denne dag **Christine Marie Rasmussen** døbt. Hun var datter af **indsidder og skomager Mads Peter Rasmusssen og hans hustru Ane Christiansen** på 26 år, boende på Svinø.

[16] Maren havde to brødre og to søstre: **Peder**, f. d. 26/8-47**, Ane,** f.d. 31/5-50, begge i Køng, og **Cathrine**, f. d. 19/8-53, samt **Christen**, f.d. 14/2-56, begge i Bårse.

[17] **stævne,** *v.* [ˈsdæunə] **-ede.** *kappe træer, grene, -- - m. h. t. træ: hugge grene og top (ell. hele stammen) af, for at der kan skyde friske skud op igen, ell. for at give træet en passende form; navnlig m. h. t. poppel og andre træer ell. buske, hvis grene i ældre tid anvendtes til gærdsel (jf. ogs.*Stævne-eg, -skov, -træ 1*). - - -* Saavel paa Hegn som inde i Skoven stævner man . . Hassel hvert 6–12 Aar, efter som de skal give Gærdsel, Tækkekæppe, Faskiner *(osv.) - - (Fra ODS bind 22, 1944)*

[18] ”**De fra Baarse**” omfatter uden tvivl **svigerforældrene, Marens mor, der hed Johanne Pedersdatter**, født omkring 1824 i Køng, og altså ca. 44 år gammel, og **Marens far, gårdmand og sognefoged Jens Pedersen**, født 18. april 1822 i Køng, og altså 45 år gammel på dette tidspunkt, og måske de 4 førnævnte søskende.

[19] **Tække-kæp,** *en. (jf.* -kvist, -raft, -vaand *samt* I. Kæp 3*) ved gldgs. straatækning: lang, smækker (hassel- ell. pile)kæp, som anbringes paa langs af tagets yderside og v. hj. af tækkegarnet fastholder (et lag af) tækkematerialet; tagkæp. - - (fra ODS bind 24, 1948)*

[20] Datteren **Ane Marie**, f. d. 24. juli 1867. Faddere ved dåben d. 2. oktober 1867 var storebror Christen, svogeren Hans Andersen, og ungkarl Peder Jensen af Baarse, som er Marens bror. Gudmoder var Hans Andersens kone, altså barnets faster Maren. (Se note til d. 27.)

19. Torsdag Jeg var efter Dogter til Marie og Drengen Marie meget syg om Emd Jeg var ude at sædte Svinegarn[21] Karlen task Havere og pasede Kreatuer. Smugt Veier med Sydvest Vind En Kalv fra Enø i dag 3 Rbd

20 Fredag Jævndøgn. Foråret begønner. Fmd Lile Marie syg. Drengen syg Karlen tæsked Havere. Jeg ude at pløie. Emd jeg ude at pløie Ole haver brut Skorsteen ned. Smugt Veier Lit Rein ved Medagstid.

21 Løverdag Jeg var ude at pløie Karlen tæsked Havere Drengen lit bedre Marie meget syg Hun fik ind(?) at bræge paa. Karlen red til Baarse efter mine Svigerforældre Drengen lit ope Jeg blev færdig med at bræge[22] Grønjord. Taaget Veier med Sydvest Vind

22 Søndag Karlen feiede Gaar Drengen lit ope Min Svigerforældre her ude Lile Marie meget syg jeg har lovet at levere 2 Skb Rug til Christens. betalt. Smugt Veier hele Dagen.

23. Mandag Jeg var ude at pløie til Erter Karlen task Havere Den lille Marie lit bedere Drengen syg i nu Svenskharven[23] kom ned og skulde laves Graat Veir og Rugrein[24] Søndenvind

24. Tirsdag Vi slagtede 3 Sviin på 19 Lispund[25] 13 Pund tilsammen om Fmd. jeg var i Ring med Steen Karlen task Havere om Efm. Smugt Veier hele Dagen

25. Onsdag Jeg var i Lundby med Flæsk ope paa Bangerne at bestele Jens Rasmussen til at Lave Langhalmen[26] Min Svigerfader var her ude med Tømmer min Fader var i Ring med 6 hundrede Steen Karlen task Havere. Smugt Veier hele Dagen mod natten Vind

26 Torsdag Karlen task Havere. Jeg pløiede om Fmd. Saaede Erter 8 Skb. om Emd og harvede. Drengen pelede Steen af i dag kjøbte vi den første Sild. Smugt Veier om Fmd. Graat Veier om Emd med Sydvest Vind

27 Fredag Jeg og Karlen og Hans Andersen[27] og Christen var efter Tømmer til os i Næstved kjøbt for Christens 13 Sp-- til et Læs. Reinveier hele Dagen med Sydvest Vind

---

[21] For at fange **marsvin**. Svinø har sit navn efter den store forekomst af marsvin, som der blev drevet jagt på

[22] **brækharve,** *v.(ældre landbr.).* bygjorden brækharves efter anden pløyning. *Løvenskiold. Hoveridagbog1795-97.(udg.1973).52.fra* *Supplement til ODS, der udkom i 1992-2005*

[23] **Svenske:** (landbr.) behandle (jord) med svenskharve; svenskharve (II).HjælpeO. Feilb. Kværnd. Fr Grundtv.LK.245. AarbFrborg.1918.74.Fra ODS bind 22, 1944

[24] **Roge,** v. (ogs. (skrevet) **rogge. 2)** (jf. Rog 2) smaaregne, støvregne med blæst. Moth.R130.133. VSO. (Jydsk). MDL.432. Feilb. jf. AarbFrborg.1920.95. Fra ODS bind 17, 1937

[25] 1 **lispund** = 16 pund (= 8 kg)

[26] **Langhalm,** halm af især langstrået rug, der anvendes som tækkemateriale til stråtage. Rugen høstes med selvbinder, fordi strået ikke må være brudt eller brækket, og kernerne tærskes af på en specialmaskine. *Fra Den Store Danske Encyklopædi*

[27] Hans svoger, **Hans Andersen**, f.d. 7. febr 1827, gift med hans søster **Maren**, f. d. 4. april 1832, altså hhv. 40 og 36 år gamle. Hans Andersen havde i 1852 overtaget gården "Nørrevang," som hans far og farfar tidligere havde drevet. Parret havde 15. jan. 1859 mistet deres 8-årige datter, **Bodil Kirstine**, men tog et af

28 Løverdag Karlen kastede og Rinsede Havere op 14 pund. Jeg var ude at pløie. Min Fætter Rasmus Rasmussen[28] var her ude om Efmd. Marie Urolig siste Nat. Stærgt Hoste. Skyveir med Norden Vind

29 Søndag Karlen og Drengen feie gaar og Lagte Tømmer til rette. Jeg var i Kjøng hos Dogteren til Marie og hos Skrøder at underskrive Asuransepapirerne og ope hos Peder Pedersen[29] og fig en Kalv til 2 Rbd om Fmd. Smugt Vejr hele Dagen med Norden Vind.

30 Mandag Karlen graved Bakkegruus. Jeg var i Næstved efter Kalk kom Hjem til Klokken 2 med 5 Lispund og læskede den om Emd. Faalharven[30] blev ferdi den kostede 3 Rbd. Smugt Stele Veier hele Dagen.

31 Tirsdag Karlen laved Langhalm. Jeg blev færdi med at pløie til Havere om Fmd. Jeg var ude paa Engen at bræge Eng om Eftermiddagen. Drengen var ude at pele Steen af. Skyveier med Sydvest Vind.

April:

1 Markedsdag Onsdag Karlen Laved Langhalm. Drengen pelede Steen af. Jeg var ude paa Engen at bræge Grønjord. Klart Veier hele Dagen med Vesten Vind. Lit Kolt. Faarene var ude.

---

bror Christens mange børn til sig: **Bodil Kirstine Christensen**, f.d. 10. dec. 1862. Hun er formentlig opkaldt efter sin afdøde kusine, og man kan få den tanke, at hun måske allerede fra fødslen var tiltænkt rollen som "erstatningsbarn". Hun ovetog senere gården efter plejeforældrerne. Søsteren og hendes mand, er, ligesom bror Christen og hans kone, Rasmus og Marens allernærmeste omgangskreds. Man kan undre sig over, at såvel søsteren som svigerinden i dagbøgerne sædvaligvis omtales som hhv. "Hans Andersens kone" /"Christens kone" – Det har nok faldet meget godt i tråd med sædvanen, men en del forklaring kan også ligge i, at såvel Rasmuses egen, som, broderens og svogerens ægtefæller alle 3 hedder Maren!

[28] Rasmus' morbror, **Rasmus Rasmussen**, var gårdmand i **Køng**. Hans søn – *også* **Rasmus Rasmussen** – var gårdmand i **Sallerup.** Det er altså *denne*, der her omtales. Familien optræder jævnligt i det følgende. (Rasmus har her gjort sig umage, og fået skrevet "Rasmussen" med dobbelt "s". Siden undlader han oftest det ene "s" – dvs skriver, som han uden tvivl har udtalt efternavnet.) Udover morbroderen Rasmus, optræder også morbrødrene **Niels Rasmussen** (gårdmand i Kostræde) og **Peder Rasmussen** (tilsyneladende gårdmand i Egesborg,) og ikke mindst *deres* sønner, i dagbøgerne.

[29] På Svinø har der været 3 muligheder: 1) **Peder Pedersen på Skovstedgård**, som er fætter til Rasmus (15/8 1816 -1/11 -76, søn af hans farbror, Jens Pedersen) Denne Peder Pedersen skal iflg. gårdejereoversigten i Palle Jensens "Svinøbogen" have haft tilnavnet **"Kolding".** 2) **Peder Pedersen på Nøddevang**, eller dennes far: 3) **Peder Pedersen på Bønviggård.** Rasmus kender også flere "Peder Pedersen" i Køng. Mere om de forskellige siden hen, hvor muligt.

[30] **Folde-harve,** *en*. [II.1] *(ogs.* **Fold-.** *OpfB.*[1]*IV.314. Sal.*[2]*X.933). (landbr.; nu l. br.) harve (bestaaende af to led), der kan foldes sammen. D&H. Sjæll Bond.106. Fra ODS bind 5, 1923*

2 Torsdag Karlen Laved Langhalm. Drengen pelede Steen af og muede under Svinene. Jeg var ude paa Engen og pløie Grønjord min Kones Søster kom her ind og Anne Peder Larsens[31] var her. Smugt Veier hele Dagen.

3 Fredag Karlen Laved Langhalm Drengen passede Kreatuer og trilede Tørv af[32]. Jeg blev ferdi med at pløje Grønjord paa Engen. Jeg var ude Folharve paa Haverejorden. Smugt lit varmt om Emd. med Sydvæst Vind.

4 Løverdag Karlen laved Langhalm. Jeg var ude at svenskforrive Haverejorden. Vi var til Geburtsdag ude til Hans Andersen[33]. Soen farede og fik 13 Griser. Smugt milt Veier hele Dagen med Sydvest Vind.

5 Søndag Karlen feiede Gard og skor Hagelse. Min Moder[34] var til Kirke kjørte med Hans Andersens jeg var til Mølen om Fmd. Anders De gamle Heste at pløie med. Moder var i Kjøng. Smugt Veier hele Dagen. Sydvest Vind.

6 Mandag Karlen Laved langhalm. Drengen triled Tørv. Jeg blev færdi med at svenske Haverejorden første gang begønt at faalharve Bygjorden om Fmd. vi mæstede 2 Griser begynt at svenske Bygjorden. Skyeveier og Korlt med Storm fra Sydvæst.

7 Tirsdag Karlen Laved Langhalm. Jeg blev færdi med at svenske Bygjorden med en Tint[35]. Drengen trilede Tørv. Smugt Veier om Fmd. Skyveier med Sydvæst Vind om Emd. Kolt

8 Onsdag Jeg saaede 7 Tdr Havere. Karlen svenskede Havere ned med en Tint. Drengen trile Tørv. Vi bagte nede til Hans Andersens. Smugt Veier hele Dagen næsten varmt.

---

[31] **Peder Larsen i Køng og hans kone, Ane Katrine**, optræder jævnligt i det følgende. Se bl.a. note til d. 13. dec. 1868

[32] Han trillede tørvene på trillebør fra det sted, hvor de var gravet op.

[33] Det var søster Marens fødselsdag.

[34] **Ane Rasmusdatter**, f.ca. 1809, altså på dette tidspunkt ca. 60 år gammel

[35] **I. Tind,** *en ell. (i bet.* 2*)* et. *(ogs.* **Tin** *(m. lang vokal). Feilb. AarbFrborg.1920.98. jf.* Forketinerne. *Vejrup. KM.148.* **Tinde.** *vAph. (1759). jf. MDL. Esp.353 samt* Harvetinde *u.* Harvetand. – *vist kun i bet.* 2 **Tint,** en *(Moth.T121) ell.* et. *Adr.*[22]/[1]*1762.sp.3. Junge. SjællBond.107. se ogs. u. bet.* 2*). flt.* **-er** *(i bet.* 1: *Feilb. Vejrup.KM.148. jf. VSO.) ell. d. s. (i bet.* 1: *Feilb.; i bet.* 2: *Junge. AarbFrborg.1938.212. se ogs. u. bet.* 2*) ell.* † **-e** *(Gram.Nucleus.256).* **(***ænyd.* tind, *sv.* tinne, *no.* tind, *oldn.* tindr, *eng.* tine *(oeng.* tind*), nt.* tinn, tind, tint, *mnt.*tinde, *oht.* zint; *sa. ord som ell. sideform til (*II. Tind *og)* I. Tinde; *en anden afl. foreligger i ty.* zinke(n), *se* II. Sinke *i bet.* 2 *maaske vbs. til* IV. tinde *nu kun dial.***)**
1) *spids, od, tand paa redskaber som harve, rive, fork, hegle, gaffel, pen. MDL. Esp.353. Feilb. jf.* Harvetind(e), Hegle-, Rivetind *samt sp. 1488*[49]. *om tand paa kam. Gram. Nucleus.256.*
2) *en gang harvning af et jordstykke; enkelt overgang* (1) *med harven. Fleischer.AK.96.* Dersom Havren er nedbragt med Plov eller Extirpator, saa skal det være gavnligt, at give den et Par Tindt med en let Harve. *JensChrJensen.Et velindrettetLandbrug.(1842).209.* e Jord skal ha' et Tind mer. *Kok.DFspr. I.401.* Frøet fik saa en Nedharvning med et tæt Tind af Danskharven. *AarbKbhAmt.1930.41.Fra ODS bind 23, 1946*

9 Torsdag Skjærtorsdag Karlen var Jemme. Pigen var Jemme. Jeg var op til Hans Peders med Ornekorn[36] nede til Niels Sørens til Reisebal om Aftenen min Kone var ikke med. Graat Veier hele Dagen med Nordost Vind. Kolt.

10 Fredag Langfredag Den gamle Ko kelvede. Jeg og Maren var ude til Hans Andersens til Dortes[37] Geburtsdag. Reinveier hele Dagen med Noden Vind. Kolt

11 Løverdag Sven Christensen Væver tog Mølen til en Kapital af 36 hundrede Rbd[38]. Jeg og Drengen kjørte smaa Steen. Karlen Lavede Langhalm. Fraast Veier hele Dagen med Nordost Vind.

12 Søndag Paaskedag Mine Svigerforældre var her ude vi var ikke til Christens om Emd. Enøkalven havde Trommesyge hun fik en snaps Petoliom 1(måleenhed) brændevin 2 (måleenhed) Øhl. Hun kom si. Graat Veier lit Rugrein hele Dagen med Norden Vind.

13 Mandag 2. Paaskedag Jeg var i Salerup og fik bedeget det store Øi. Karlen kjøbte min Lange Pive til 15 Mark at betale til 1. Mai. Smugt Weier med Nordost Vind. Lit kolt mod Aften

14 Tirsdag Jeg blev Færdi med at saae Havere i alt 9 (et tegn) Karlen svenskede Den ned feide Skorsteen og Lavede Langhalm. Jeg faalharvede Haverejorden op ude hos Christen efter et Læs Sand. Smugt Veier Nordvest Vind.

15 Onsdag Jeg var ovre og fik bedeget Det store Øi. Til Rasmus Anders at tale med Steenhugeren han kunde ikke komme i Kostræde til at erstate Lars Pedersen til at komme alt Fmd om Emd saaede jeg 4 Tdr 3 skb Korn[39]. Karlen svenskede det ned med min tint. Smugt Veier

---

[36] Nok det samme som **Orne-havre,** *en. (forældd.) havre, der af bymændene betaltes til den bymand, som (vedk. aar) holdt ornen. JCBendz.Rønninge og RolfstedSogne.(1820).126. Fra ODS bind 15, 1934*

[37] Maren og Hans havde ved folketællingen i 1870 en tjenestepige, ved navn Dorthe Christensen på da 23 år. Hun nævnes også ved andre lejligheder i bogen, og synes at have haft en ret "familiær stilling," selvom vi ikke andre steder ser, at der bliver gjort så meget stads af tjenestefolkene. Hun kan jo have været af familien, på en eller anden vis.

[38] I "Svinø-bogen," s. 61, er det skrevet, at "I 1868 havde gårdmand Svend Kristensen Krabkilde, stået for opførelsen af en vindmølle i den nordlige ende af byen." Af dagbogen kan vi nu udlede, at der har været tale om en entreprise.

[39] Det fremgår, at Rasmus dyrker rug, hvede, havre, byg, - og "korn" Det forekommer, at han ofte ikke bruger ordet som en samlebetegnelse for sine afgrøder, men nævner det ved *siden* af rug/hvede/havre. Det har tidligere været normalt i Danmark at benævne den mest udbredte kornsort på egnen som "korn". Byg – som må antages at have været noget af det, han dyrkede mest af – nævnes ikke så ofte, som man kunne forvente, og *når* det er, er det ofte ikke selve afgrøden, men "bygjorden." Så når der hos Rasmus står "korn", mener han formentlig ofte "byg". (Se Ordbog over det Danske Sprog, opslag på "korn". I øvrigt kendes tendensen fra udlandet, hvor "corn" på amerikansk betyder majs, mens det i England traditionelt netop har betydet "byg.") Det fremgår også, at "kornet" nummereres. Hvad denne nummerering dækker over, har jeg ikke kunnet fastslå, men da "agrene" også ser ud til at have numre, er der nok tale om korn fra de enkelte agre.

16 Torsdag Jeg Lavede en Stage til en brandhage. Karlen bar Steegetræerne[40] ud og gjorde røteli paa Loen. Skorstensfejeren var her. Niels Rasmus Jens var her. Jeg akoderede med Lars Stenhugere om Lengen til 12 *(et tegn og en firkant – kvadratalen?)* -Reineveier hele Dagen

17 Fredag Jeg fik Skot Det Store Øi 2 bag sko. Karlen blev færdig med at sæte Piile han rettede Steengjerde og jeg var ude hos Christen og fik en Gran til Tommelestang[41] til 24 Skilling. Jeg saaede Kløverfrøe. Klart Veier med Norost Vind.

18 Løverdag Min Svigerfaders Gebursdag. Min Far og Moder var i Næstved. Karlen harvede bygjorden ferdi jeg var ude røite Svinegarn. Smugt Veier hele Dagen med Norden Vind.

19 Søndag Vi var til barselsgilde[42] hos Smeden. Jeg saaede lit Kløver om Morgenen. Skyet Veir med Norost Vind. Kolt.

20 Mandag Karlen saaede Kløver ned paa Engen og skøfe Jor ind. Jeg var ope hos Lars og fik 10 Traver[43] Langhalm[44] til en Vægt af 1 Lispund 13 Pund og til barselsgilde hos Smeden om Emd. Klart Veir med stærg OstenVind.

21 Tirsdag Jeg blev færdi med at saae Kløver om Fmd. Jeg fik tilsaaet Korn paa - - - -om Emd. Karlen og Drengen var paa Engen og skøfe Jord. Smugt Veir om Fmd. Reine Veier om Emd. Torden med Lynild og sterg Rein om Aftenen.

22 Onsdag Jeg og Drengen tog Væge ned. Karlen blev færdi paa Engen med at skøfe Jord og færdi med at harve bygjorden. Vi mæstede Peder Sjals Kalv og et Lam. Klart Veier om Fmd. Reine Veier om Aftenen.

23 Torsdag Jeg tog Væge ned Karlen og Drengen muede Sviinehuus om Fmd. Om Emd var Fader og Moder ope paa bangerne Jeg tog ned paa Taget. Reine Veier fra Medag af med Sydost Vind.

24 Fredag Jeg tog Tag ned Karlen og Drengen bar Tagfoe ud om Fmd. Støte Tagfoe op om Emd. Rasmus Nielsen og Kone[45] var her ude. Smugt Veier med Sydvest Vind.

---

[40] **Stige-træ,** *et*. **(***ænyd. d. s. i bet.* 1**)**
1) [I.1.1] (nu især dial.) d. s. s. -vange. Moth.S809. VSO. Kværnd.
2) [I.2.2] (bornh.) om (hvert af) de lange træstykker i en (stigelignende) (høst)have. JPPrahl.AC.70. 103.
fra ODS bind 21, 1943

[41] Måske en stang til tromlen?

[42] Der ses ikke født / døbt noget smedebarn i *Køng sogn* på dette tidspunkt efter kirkebogen?

[43] **Trave:** Mål for utærsket korn. 1 trave = 20 kærv = 60 neg (kan også være 20 eller 40 neg).

[44] **Langhalm**: Langt halm (af rug eller hvede) der er sorteret fra og tærsket særlig forsigtigt med henblik på anvendelse som tækkemateriale *(Den Danske Ordbog)*

[45] Gårdmand **Rasmus Nielsen og kone i Kostræde**, samt **Rasmus Nielsens bror, Jens**, optræder hyppigt i det følgende. De to var sønner af **Niels Rasmussen -** som er morbror til "vores" Rasmus - og dennes kone, **Ane Rasmusdatter**. Rasmus Nielsen, f. 7. aug. 1838, var blevet gift d. 23. oktober 1867 med **Gjertrud / Gertrud Pedersen,** f. 18. juli 1849, datter af gårdmand **Peder Pedersen, Kjøng**. Se også note til 7/10 – 68. (Der optræder dog også *andre* "Rasmus Nielsen"-er i dagbøgerne.)

25 Løverdag Jeg tog Tag ned Karlen støte Tagfoed og jeg og min kone kjørte til baarse om Emd. Skyveier med Væsten Vind.

26 Søndag Vi laa omme i baarse sidste nat og kom Jem i Dag til det var Aften. Skyveier hele Dagen med lit vind fra Skyveier med Sydvest Vind.

27 Mandag Jeg tog Tag ned Karlen støde Tagfod og Drengen bar tagfor ned om Fmd om Emd tog jeg Lægter ned og Sparkole(?) Klart Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

28 Tirsdag Jeg og Karlen blev ferdi med at tage Lengen ned om Fmd. om Emd. Lagte Karlen Tømmer til Rete og gjorte Plasen røteli for foder jeg tog Søm ud og var ude at røite Sviinegaren. Graat Veier hele Dagen.

29 Onsdag Vi mæstede Den enhovnede[46] Ko. Den Døde af at hun havde skuet Livet ud[47]. Vi solte Kjødet her i Byen til en Pris af 10 (ehed) for Bugkjødet og 8 (enhed) for Forkjødet. Væveren slagtede
den.

30. Torsdag Tømrerne kom i gaar. Min Fader og Moder var i Kostræde. Karlen tog Steenbro op. Skyveier med stærg Rain og Sydvest Vind.

Maj:

1. Fredag Vi bagte

I Dag over tog jeg min Faders Gaard jeg sate et Minde ind. Karlen pelede Steen af. Drengen rejste og vi fik den lille Jørgen[48] igjen. Smugt Vejr om Fmd.

2. Løverdag Min Fader var i Næstved med Grisen. Vi kjørte Steen af om Fmd. Karlen begyndte at grave Drinings grøfter. Smugt Vejr med sydvest Vind.

3. Søndag Jeg var ef Fløtegos for Ole Smed[49] om Fmd. Om Emd. var jeg og Maren i Kostræde hos Hans Peders vore Malkekøer var ude første Gang. De gik løse. Smugt Vejr.

4. Mandag Jeg var ude Tromle om Fmd. Karlen svenskede paa Engen til Korn Jeg var efter Steenhugeren om Efm. Smugt Veier.

5. Tirsdag Jeg og Karlen kjørte Grunsteen hele Dagen. Klart Veier med Nordvest Vind. Kolt.

6. Onsdag Jeg og Karlen kjørte Grunsteen om Fmd tree Tømmere i Dag om Emd begønde vi at sæte Karlen var haandlangere. Klart Veier med Nordvæst Vind. Smugt Kolt

---

[46] Skal nok være = e**n-hovet,** *adj. (zool.) som har udelt hov (een taa med hov). Amberg.* de Enhovede (Solidungula). *Sal.VIII.872. Fra ODS bind 4, 1922*

[47] Skudt livet ud": udtryk for, at livmoderen ved fulgt med ud, da koen kælvede.

[48] Jørgen var der stadig ved folketællingen i 1870. Han hed **Jørgen Nielsen**, og var da 17 år, dvs her i 1868 ca. 15 år. Han var altså ikke "lille" af år, men måske af vækst?

[49] Det fremgår senere, at **"Ole Smed"/"Smede Ole"** hed **Ole Hansen**, var smed på Svinø, og at hans kone hed **Margrethe Rasmussen**. (Kirkebog vedr. datterens fødsel, d. 27/8-69)

7.Torsdag Steenhugerne blev ferdi med grunden Min Fader var i Vordingborg efter Tømmer jeg blev fer med at tromle. Smugt Veier hele Dagen. Vesten Vind.

8. Den Store Bededag Fredag Den lile Marie er syg. Starg Hoste. Jeg og Maren og Moder og lile Marie var omme i Kjøng til Peder Larsen Sonnefogeden Døde i gaar. Smugt Veier hele Dagen stille og varmt.

9. Løverdag Smedekonen Den gammle[50] blev begravet. Jeg og Karlen var ude paa Engen og saae Korn. Vi fik det første Marsviin. Marie syg. Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind.

10. Søndag Steenhugeren kom i gaar og arbeidede i Dag tre Tømmere i Dag. Karlen blev opsagt i Dag jeg var ude at spege Marsviin af. Smug Veier med Østen Vind sterg tøre

11 Mandag Jeg blev ferdi med at saae Korn paa Engen i alt 4 Tdr 5 Skb i Marsviinet var 10 kot(?) 5 Koter til ver. Smugt Veier hele Dagen med starg østen Vind. Starg tøre

12 Tirsdag Jeg kjørte Steene til og saaede Vikke Havere[51] om Fmd begge Føllene kom ud. Jeg var ned til Hans Andersen og lege Rør om Emd Tømrerne blev ferdi med Lengen til Heisning. Smugt Veier sterg Østenvind

13 Onsdag Jeg var ude til Hans Andersen og Lege Rør om Fmd. Jeg og Drengen kjørte Skorstene(?)steen og Skovfangelse(?) om Emd. Smugt Veier med Østen Vind Sterg Tøre

14 Torsdag Jeg og Drengen kjørte Grunnsteen hele Dagen. Soen løb. Smugt Veier hele Dagen med Dønden Vind. Varmt

15 Markedsdag Fredag Jeg og Maren var til Marked Smugt Veier hele Dagen med Vesten Vind Varmt

16 Løverdag Jeg saaede Frø paa Engen og lavede Kotøier om Fmd om Emd var vi ude til Christens til Gebursdag[52]. Smugt Veier hele Dagen med Syden Vind. Varmt.

17 Søndag Kreatuer blev ført i Tøier i Dag. Det blev sat ud al sammen Vi havde Veveren at Tjenire hantlangere jeg solte et Lam til Kerulf for en Pris af 5 Rbd 3 Mark Smugt Veier hele Dagen med Vesten Vind Lit Kjøli

18 Mandag Vi bagte om Fmd og Reiste Lengen om Emd Steenhugeren og Christen og Hans Andersen Jalp os der med. Smugt Veier hele Dagen. Varmt sterg Tøre

---

[50] Denne dag blev **Ane Pedersdatter**, enke efter **smed Hans Nielsen** af Svinø, 78 år gammel, begravet fra Køng Kirke.

[51] **Vikke-havre,** *en. (dial.* **Vikker-.** *LollO. UfF.). (jf.* -byg; *landbr.) om blandingssæd af havre og vikker (hvori vikkerne er overvejende; jf.* Havrevikke*). Rawert & Garlieb.Bornholm.(1819).53. LandbO.II.443. (forældd.) navn paa en dans.* Vigge Havre.*KPKristiansen.Fortegnelse over forskjelligeDanse.(1893).[2].*

fra ODS bind 26, 1952

[52] Det var storebror Christens fødselsdag. Han fyldte 34 år.

19. Tirsdag Der blev brennt på Dybsø[53]. Vi sate vort 2 Hors Der ud for en Pris af 3 Rbd 12 Skilling Peder Nielsens Karl fra baaarse var her. Hans Pedersen og Peder Hemmingsen fra Kostræde var her om Emd.

20 Onsdag Min broder mæstede sit sorte Øi i Gaard. Vi var til Brylup i Steensby til Hans Christensens i dag[54]. Smugt varmt Veier hele Dagen.

21 Torsdag Vi laa nede i Steensby til Hans Christensens og var til Andendagsgilde. Smugt meget Varmt Veier.

22 Fredag Vi kom Jem i Morges Peder Kjeldsen var her om Emd vi klosede Fodstygerne op. Smug Veier med Skyer og køli Luft

23 Løverdag Jeg murede ved Laden og var ude ved Strømmen efter Steen til Fatigaarden. Tegemanden kom Skyveier hele Dagen med Østen Vind

24 Søndag Jeg samlede et Læs Grus til Peder Josen Jeg og Maren var ude til Hans Andersens. Der blev slaget første gang paa Den ny Keilebane i ("i" er overstreget) Vi mæstede Aars Plagen En god Rein i Nat

25 Mandag Reineveier i Jaftes Vi var paa Engen og Flerare(?) Følet om Fmd Jeg sate Steen ved Læden og var ude efter Rør om Emd. Skyveier med Rein hele Dagen

26 Tirsdag Jeg skal Levere et Lam op til Peder Pedersen[55] at tage med for mig til Kerulf. Vi gjorde Leer til og strøg Steen. Smugt Veier hele Dagen med Sydvæsten Vind.

---

[53]**Dybsø** ligger lige overfor Svinø. "Dybsø er en 1,34 km2 ubeboet barriereø, beliggende i Dybsø Fjord og er øen en del af Dybsø Fjord vildtreservat. Den blev fredet i 1978 og afspærrer fjorden fra Karrebæksminde Bugt. Dybsø er en karakteristisk fed-lokalitet, den har et sammenhængende græsområde, hvor der ikke sker omlægning, disse græsarealer afgræsses af kreaturer og får." (Wikipedia)

Fra *artikel i "Skalk," nr. 1, febr. 2017 (mine fremhævelser): "*Efter nedlæggelsen af gårdbrugene på Dybsø i slutningen af 1600-tallet, blev øen brugt til sommer græsning for ungkreaturer, men også heste, får og lam. - - - Fra midten af 1800-tallet begyndte man at sætte dyrene over det dybe, strømfyldte løb i syd mellem Svinø og Dybsø. De blev kontrollerede af dyrlæge, **brændemærkede** af smeden og derefter tvunget til at svømme over strømmen. I en jolle, som blev trukket af et kraftigt reb udspændt fra et spil på Dybsø, sad mænd, der holdt i reb, fastgjort til dyrenes grime. Får og lam blev sejlet over. For de fleste dyr var det nok deres første svømmetur, som de næppe fik mod på at gentage i modsat retning. - - - Som vanligt blev dyrene sat over i slutningen af maj. Det var "**Dybsødagen**", som var en festdag på Svinø. Skolen var lukket, og der opstod tradition for, at bønder fra andre egne, som måske havde spadseret mange kilometer med deres kreaturer, blev inviteret ind på de nærmeste Svinøgårde til en bid brød og en dram,"

[54] Det var dog ikke Hans Christensen selv, der blev gift den dag: Iflg. kirkebogen for Kalvehave Sogn, Baarse Herred, blev denne dag viet ungkarl **Rasmus Rasmussen af Sallerup** i Kjøng Sogn, 25 ¾ år gammel, og pigen **Ellen Kirstine Rasmusdatter,** 16½ år gammel, af Steensby. Vidner var gårdmand **Rasmus Rasmusssen** i Kjøng og gårdmand **Rasmus Nielsen** i Steensby. Det var således Rasmus' fætter, søn af hans morbror, der blev gift. Ved **Hans Christensens** begravelse, d. 1. august 1872, omtales han som "sognefoged og gårdmand."

[55] Rasmus har kendt og omtaler flere forskellige personer ved navn "**Peder Pedersen**," såvel i Køng, som på Svinø. *Her* og de fleste andre steder i teksten, er det svært at vide, hvem, der tales

27 Onsdag Vi støv et 1000 Steen i gaar og 500 i Fmd Karlen grov Leer op om Emd jeg sate Steen ved Læden

28 Torsdag Vi lavede Leer til Fmd Hans Andersens Karl og vor Karl støv Steen i Emd jeg var til lisitasion og paa tog mig et styge paa Gaden 7 Læs (tegn) for 14 (tegn) Samelet

29 Fredag Karlene støg 1000 i Gaard jeg og Karlen strøg Steen til Medaften[56] jeg klydede Reier til Aften Min Fader kjørte med Grønjor Skyveier

30 Løverdag Vi gjorde Leer til og strøg Steen og kjørte et læs Jem Smugt Veier hele Dagen Varmt med Sydvæst Vind

31 Søndag Pintsedag Mine Svigerforældre var herude og di fra Steensby var her og laaeer her om Naten Smugt Veier hele Dagen Hans Peders Jørgen var her Rugen var i Drei

Juni:

1 2. Pintsedag Mandag Anders Matos hafte[57] Det Sorte Øi paa Tørvemosen jeg var ude at stange Aald om Emd jeg fik 3 Smugt Veier med Sydvæst Vind

2. Tirsdag Jeg sate de smaae Kalve paa Græs. Karlen støte det siste af det gamle Tagfor og han var ude at grave Leer op om Emd. Jeg og Maren var ope til Rasmus Nielsen

3. Onsdag Vi lavede Leer til om Fmd. og støg steen om Emd. 900 Smugt maget Varmt Veier

4. Torsdag Husmanden Anders Matros kom i Dag han gjorde Driningsgrøfter i Fmd Karlen grov Leer op De strøg Steen i Emd. Jeg begønte mure paa Lengen. Graat Veier

---

om. I det følgende er de forskellige af dette navn nærmere introduceret, hvor det første gang har været muligt at identificere dem. **Peder Pedersen i Kjøng** nævnes ofte. Der er faktisk to gårdmænd i Køng af dette navn. Senere omtales det, at en af dem bor på "Firegården" i Kjøng. På Svinø har der været 3 muligheder: 1) **Peder Pedersen på Skovstedgård**, som er fætter til Rasmus (15/8 1816 -1/11 -76, søn af hans farbror, Jens Pedersen) Denne Peder Pedersen skal iflg. gårdejereoversigten i Palle Jensens "Svinøbogen" have haft tilnavnet **"Kolding".** 2) **Peder Pedersen på Nøddevang**, eller dennes far: 3) **Peder Pedersen på Bønviggård.**

[56] **Mid-aften,** *en*. **(***ænyd.* mid-, medaften, *æda.* mith aftæn, *oldn.*miðr aptann; *til* Aften 1; *nu kun dial.***)** *tidspunkt midt paa eftermiddagen (da et mellemmaaltid alm. indtages paa landet;) Mellemmad 2); ogs. om tiden mellem dette maaltid og aftensmaden (nadveren) ell. om selve mellemmaaltidet.*
Fra ODS bind 13, 1932

[57] Køng Sognearkiv har dette billede af, og oplysninger om, daglejer Anders Jensen, Spånhuset, Avnøvej, 1841-1921.
"Anders Matros" var ved Søværnet ca. 1861 bl. med skruefregatten "Tordenskjold". Han var den 27/10 – 65 blevet gift med Kirsten Jensdatter, og var altså nu 27 år gammel. Af folketællingen fra 1870 fremgår, at parret på det tidspunkt havde en 1-årig datter.

5. Fredag Karlen og Husmanden grov Leer op om Fmd og strøg Steen om Emd. Jeg murede om Fmd. og om Emd. Min Fader var ude hos Christens at kjøre Møi Smugt Veier

6. Løverdag Jeg og Karlen støg Steen 400 om Fmd et 1000 om Emd Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind

7. Søndag Jeg og Maren og mine Forældre var til Alters om Emd var jeg ude hos Christen at skyde En god Reind hele Fmd med sydvæst Vind

8. Mandag Jeg var til Skydebud og fik 2 Gevinster 4 Spieseskeer 2 til - -Sterk blæst fra Væsten

9. Tirsdag Karlen var ude paa Engen og rense Grøft og jeg murede paa Lengen Smug Veier hele Dagen

10. Onsdag Jeg murede paa Lengen Karlen paa Engen og rense Grøft op Smugt Veier hele Dagen

11. Torsdag Vi var på Tørvemosen Vi gov 5 Favne[58] op paa 1½ Favn a breden og sate Det ud. Smugt Veier hele Dagen *(overstreget sætning: Den Lange Ko kælvede)*

12. Fredag Vi var paa Tørvemosen vi gjorde 2 elter til en paa 4 Favne om Fmd Den var gravet op og en paa 3 Favne om Emd Den gov jeg og Husmanden op og sate ud Karlen jalp Christen Den lile Christen[59] larate Lavmet(??)

13. Løverdag Jeg og Maren og min Fader var i Næstved og paa Gavnø og betale Skater Smugt Veier hele Dagen

14. Søndag Pigen og Drengen var til Alters. Jeg Murede om Fmd Smugt Veier Sterg Tøre

15. Mandag Vi kjørte Steen hele Dagen 4500 i alt Smug Veier Sterg Tøre

16.Tirsdag Jeg murede paa Laden og var ude ved Strømmen efter 500 Rør Karlen kjørte bannings Leer fra Peder Josens Smugt Veier Sterk Tøre

17. Onsdag Min Fader var i Vordingborg og betale Skater paa Amtstuen Anders Christiand[60] kom i Dag Jeg la Rør om Fmd og skøfede Grøfter i gjen og skog(?) paa Tørvemosen om Emd.

18. Torsdag Vi kjørte Møi hele Dagen Anders Christen rensede Grøft og paa Engen. Mureren og vi gjorde akort om at mure Skorsteen og beveie(?) og De invendi skilevæg 13 Rbd

19 Fredag Karlen tjente Mure. Jeg og Husmanden kjørte Leer og gjorde Leer til om Fmd. om Emd. rensede han Grøft og paa Engen meget Varmt

20. Løverdag Vi var i Aaside til Gilde Maren og jeg og laa nede i baarse om til om Søndagen. Hans Anders var og saa i baarse om Søndagen Smugt meget varmt Veier

21. Søndag Vi kom Jem fra baarse. Smugt Veier hele Dagen

---

[58] Favnemål: 1 favn i længden = 188,31 cm. 1 kvadratfavn = 3, 546 m2. 1 kubikfavn = 6,6776 m3.

[59] Formentlig Storebror Christens ældste søn, f. 8. oktober 1858, altså her 9½ år gammel. Men hvad lavede fyren?

[60] Det fremgår senere, at "Anders Christiand" er husmand. Efter folketællingerne bør der være tale om arbejdsmand **Anders Christian Hansen**, på dette tidspunkt 42 år og gift med den jævnaldrende Ane Marie Sørensen. Deres hjemmeboende børn har på dette tidspunkt været Anne Magrethe på 7, Lars på 5, og Jens på 1 år

22. Mandag Jeg og Drengen fæste bavomme med Strangrus og Flintesteen Karlen tjente Mure meget Varmt

23. Tirsdag Maren Drengen og jeg rev Høet ude i Tørvemosen om Fmd om Emd kørte jeg og Drengen 7 Læs Grus til Muren Meget Varmt

24. Onsdag Jeg og Drengen kjørte 4 Læs Tørv Karlen tjente Mure Smugt Weier

25. Torsdag Jeg og Drengen kjørte 6 Læs Tørv. Karlen Tjente Mure Smug lit køli Vind

26. Fredag Jeg solte alle Lammene til Kjerulf til en Pris af 5 Rbd 3 Mark Støget at levere Mandag 14 Dage Kjøli Vind

27. Løverdag Jeg hentede et Læs Grus og 400 ron Steen ude hos bodil Peder Smis til 1 Mark 8 Skilling funderet(?) om Fmd om Emd fik jeg skot De store Øi Smugt Veier sterg Tøre

28. Søndag Jeg og Karlen rensede 5 Tdr Rug om Fmd Anders Matros havde Heste og Vovn og kjørte 2 Læs Tørv. Smugt Veier sterg Tøre

29. Mandag Om Fmd murede jeg om Emd var mine Svigerforældre og Peder Nielsens fra baarse her. Karlen var paa Engen og slaa Teimolium[61] Skyveier men ingen Rein.

30. Tirsdag Folkene rev Hø paa Engen hele Dagen Jeg var efter et Læs Tørv om Emd. Rasmus Rassens(?) fra Kjøng var her. Skyveier hele Dagen

Juli:

1. Onsdag Jeg var efter Steen til Fatigaarden vi bagte nede til Hans Andersen Folkene ven Hø om Fmd Lit Rein om Emd

2. Torsdag Vi sklov paa Engen Alle 4 Til Mellemmaltid og rev Hø Den øvrige Tid. Peder Larsens fra Kjøng var her. Skyveier hele Dagen Lit Rein om Aftenen

[61] Både dette ord, og ”Teimotei” og lidt andre stavemåder for det samme, optræder en del gange. ”Timotei” er en oprindelig finsk græsart. Hedder det samme på svensk og norsk, men hedder i vore dage ”Timothé” på dansk. Fra ”Planteværn on Line:” ” **Voksen plante:** Arten er en stor plante med 40-90 cm høje, oprette stængler. Bladpladerne er blågrønne, brede og flade. Blomsterne er samlet i en aflang, stiv og tætblomstret 3-10 cm lang dusk, som kan skelnes fra agerrævehales blomster ved, at småaksene ikke har én lang stak, men to brodspidser. Frøproduktion: Op til 1.000 frø pr. plante. **Frø:**Lancetformet og med 5-7-nervet dækblad med kølformet midternerve. Tværsnit rundt eller bredt ovalt. Bugstilk mangler. Frøprøver indeholder ofte småaks, som kendes på de to tydelige brodspidser, samt ovale nøgne frø. - - **Livsvarighed:**Flerårig. **Betydning** Forekommer overvejende sporadisk i milde egne på Øerne, hvor produktionen af timothe hovedsageligt foregår. Arten optræder typisk som spildplante efter frødyrkning. Af hensyn til fortsat avl af græsfrø er det vigtigt at have en sanering både på arts- og sortsniveau. Frø af timoté kan dog normalt renses fra de fleste andre frøgræsarter.

3. Fredag Vi var til Brylup[62] Karlen og Husmanden skor Kløver paa Den yderste Hallend[63] Smugt Veier hele Dagen

4. Løverdag Vi var til Brylup alle 4 Karlen slog Kløver Smugt Veier med Skyer paa Himelen

5. Søndag Vi var til Brylup alle siste Dag hos Peder Koling. Sterge Reinbyger hele Dagen Dete blyde got

6. Mandag Karlen blev ferdi med at slaa Den yderste Kløvhaalend jeg pløiede bragjord anden gang om Emd Skyveier med lit Rein hele Dagen Væsten Vind

7. Tirsdag Jeg var til Agond[64] Auktion i Mornt men jeg kjøbte ikke noget Det var Dyrt Karlen og Drengen kjørte 4 Læs Hø 2 fra Engen 2 fra Mosen

8. Onsdag Jeg var i Tjørnehoved[65] for Lile Marie hun er sy Karlen og Husmanden lagde gulv i Karlekammeret og paa Loen. Smugt Veier

9. Torsdag Vi rev Hø hele Dagen og samlede 3 Læs fra Engen Smugt Varmt Veier hele Dagen

10. Fredag Marked i Vordingborg Jeg var nede i Skolen og fik Dogteren til Marie hun er meget sy. Fader og Moder til Marked. Vi rev Hø. Smugt meget varmt Veier.

11. Løverdag Vi rev Hø om Fmd og kjørte 6 Læs fra Engen om Emd. Christen og min Svigermoder var her ude. Meget varmt Veier hele Dagen.

12. Søndag Jeg var med at høvle Bræder om Fmd. og efter Dogter om Emd til Lile Mari hun er meget sy Peder Rasmussen fra Egesborg var her

13. Mandag Jeg skal levere Lam til Kjerulf i Tabernøie Min Fader var der. Den lille Marie er meget sy Hun er meget Rød og Saaren i Ansigtet

---

[62] Det var gårdmanden på **"Lindehøj" på Svinø, Svend Pedersen,** 37 år, der denne dag blev gift med **Cathrine Rasmussen** af Svinø, 28 år. Forlovere var gårdmændene Svend Christensen (på "Krabkilde", formentlig) og Peder Pedersen, begge Svinø. Ud fra teksten d. 5., hvor de er til 3. dagsbryllup hos "Peder Koling," ser det ud til, at bryllupsfesten blev holdt på "Skovstedgård," hvor Peder Pedersen med tilnavnet "Koling" (med forskellige stavemåder), boede. Evt. familieskab til brudeparret kan jeg ikke gennemskue, men PP var jo forlover – (Jeg har været noget i tvivl om tilnavnet "Koling" kunne refereretil brudgommens far, som hed Peder Svendsen, og som døde ikke så længe før, nemlig 27/12 -67. Men da "Peder Koling" også optræder senere, og der er = Peder Pedersen, er der intet, der støtter dette.)

[63] Hallend /Haalend = "***Haling**, en. (især dial.) m. konkr. bet. haling. fangst, træk. Feilb.* ***en lang Haling (: stræk, stykke)*** *bagud var Jorden ikke blevet harvet, men kun strøget glat". Jørgen Niels.D.115. Fra Supplement til ODS, der udkom i 1992-2005*. I dagbogen her kommer ordet igen i det føgende med lidt forskelig stavemåde, og ser ud til at betegne en – måske smal? – mark. (En tanke: Kan ordet gå tilbage til tiden før udskiftningen, hvor de enkelte marker var smalle jordstrimler?)

[64] Ordet er overstreget og erstattet med det følgende, korrekt stavede ord. I det følgende er Rasmus ofte til auktion, men vælger typisk at stave ordet "Agond."

[65] Formentlig for at søge råd hos "**Tjørnehovedkonen"**, en klog kone i Tjørnehoved, der praktiserede på den tid. (Se hjemmesiden "Coneliand.dk", "Kriminalitet i Danmark igennem Tiden", historien om "Flintekonens Død og Tjørnehovedkonen," baseret på en artikel af S. Tage Jensen.)

14. Tirsdag Jeg var efter Dogter til Marie hun er meget sy vi kjørte Hø hele Dagen

Vor elskede Marie døde da Klokken var Halni. Megen Sorg

15. Onsdag Jeg og min Moder var i Næstved efter Likiste til Marie. Karlen og Husmanden kjørte Hø Smugt Veier

16. Torsdag Jeg var til Auktion i Smeden Karlen og Husmanden kjørte Møi hele Dagen Varmt Veier hele Dagen

17. Fredag Vi kjørte Møi om Fmd om Emd var jeg i Kjøng angaaende Begravelsen. Karlen og Husmanden rensede Den yderste Vanding

18. Lørdag Jeg pløiede Bragjord hele Dagen. Karlen slog Kløver for og bag Haven Smugt meget Varmt Veier hele Dagen

19. Søndag Jeg var i Kjøng med Dogteren for Skomageren om Emd Tordenvind men kun lit Rein fra Sydvæst

20. Mandag Vi fik begravet vor kjære Lile Marie i Dag. Vi holte lit Gilde om Emd. Graat Veier hele Dagen [66]

21. Tirsdag Jeg og Karlen meiede 6 (tegn) Korn om Fmd om Emd havde vi Væveren med ud paa Engen og meie Rug. Lit Graat og kjøli Veier

22. Onsdag Jeg og Karlen og Husmand og Smed Ole blev ferdi paa Engen med at meie Rug og ferdi med at 2(tegn) Korn paa Laaden[67] Varmt Veier

23. Torsdag Jeg og Karlen og Husmanden blev ferdi med Haverehaalemen. Torden Veier efter Medaften men kun lit Rein

24. Fredag (Ovenfor datoen anført:) Marie Fødsels Dag – 1 Aar

Vi bant alt 6 (tegn) Korn 25 Traver om Fmd og Rugen paa Engen Emd 36 Traver. Kjøli Veier hele Dagen med Væsten blæst

25. Løverdag Min Fader var i Næstved efter bræder. Jeg og Karlen og Drengen kjørte Det 6 (tegn) Korn in. Smugt Veier hele Dagen

26. Søndag Karlen og Drengen rensede Rugladen. Maren og jeg var til Kirke og til Peder Larsens om Emd. Smugt Veier hele Dagen.

27. Mandag Vi Meiede Vede vi havde Smeden og Væveren at hjælpe os. Smug men Kjøle Veier med sterg østen Vind sterg Tøre

28. Tirsdag Jeg og Karlen og Smeden blev ferdi med at meie Vede i Fmd. Karlen og Smeden kørte Rugen Ind fra Engen om Emd. Karen og Dorte og Maren bant 2 (tegn) Korn

---

[66] Lille Marie døde ifølge kirkebogen af *Rosen*. Rosen eller "erysipelas" er en hudinfektion med streptokokbakterier. Bakterierne kommer ind gennem bittesmå rifter eller skrammer i huden, og i løbet af meget kort tid kommer der en flammende rød hævelse af ansigtet eller på et ben. Det er karakteristisk, at der er skarpe grænser for rødmen, især i ansigtet, hurtig udvikling og intens smerte. Der er oftest feber. Der kan komme betændte vabler på huden. I dag kan en kraftig penicillinkur klare det.

[67] Nok **Laden**

29. Onsdag Vi blev ferdi med at binde Det 2(tegn) Korn om Fmd Vi kjørte det ind om Emd. Maren var sy. Kjøli Veier med sterg østen Vind en sterg brand Taage hele Dagen usund Luft

30. Torsdag Vi bant Veden til Medaften Vi begønte da at køre ind Vi havde Karen at hjælpe os. Lit Damet Veier hele Dagen med østen Vind

31. Fredag Vi kørte Vede ind hele Dagen og blev ferdi med den rene Vedig 40 Læs foruden Slodet[68] Skyveier hele Dagen med sydvæst Vind

August:

1. Løverdag Min Gebursdag. Vi bant Havere hele Dagen Hans Anders var her om Aftenen og Skræderpigen[69] Storm Veier hele Dagen fra Væsten

2. Søndag Jeg og Maren og Pigen og Drengen bant Havere om Fmd og Karlen slog Erter af 2 Agere for 1(tegn) 8(tegn). Om Emd var jeg og Maren i baarse kjøli Veier

3. Mandag Vi kjørte Havere ind og sate Havere bod[70]

4. Tirsdag Karlen og Drengen Kjørte Erter 5 Læs om Fmd om Emd Kjørte De Hø. Jeg rev Slod paa Vedejorden med Hæsterive smugt lit Damet Veier med østen Vind.

5. Onsdag Jeg og min Fader var i Næstved kjørt med Hans Andersen. Rasmus Rasmussen og Kone fra Salerup var her. Smugt Veier hele Dagen stergt Tøre

6. Torsdag Jeg rev Vedeslod om Fmd Anders Matos task 6 ere Korn Karlen (tegn for "og"?) Anders Christiand meiede Korn paa Engen og slog Frøkløver af og kjørte Slod ind

7. Fredag Vi fik ny skot alle Hæstene i gaar. Vi kjørt Havereslod ind om Fmd om Emd var vi paa Engen og binne Korn. Det reinede got i Nat.

8. Løverdag Vi bagte første gang i den nye Bavon. Karlen og Drengen var paa Engen at rive Slod om Fmd om Emd kjørte vi det siste Korn ind. Smugt Veier hele Dagen.

9. Søndag Vi fik indhøstet i gaaer Vi var sammelet om Emd om Udpantningen til Skolæreren. De unge fra Kostræde var her ude. Smugt Veier.

---

[68] **Slod:** - - 2) rivelse; rivning (II.2). Trave-Hobene . . tildækkes med Oprivningen eller det saa kaldede Slod. Fleischer.AK.122. Olufs.Landoecon.228. MøllH.V.57. SjællBond. 111. AaDons.S.234. om løst hængende del af et neg: Det falder nærmest at sætte Negene med Sluddet udefter, saaledes at Negenes højeste Parti kommer indefter, men dette er forkert. FlensbA.17/81928.6.sp.1. billedl. (den nyere indsamling af folkeminder) viser at Thiele ikke, som han troede, havde bragt Høsten i Lade, saa at kun Sloden var tilbage. HøjskBl.1924.sp.1177. hertil ssgr. som Slod-bunke, -halm (Pont.FH.13), -knippe (MøllH.V.57), -rive ofl. *fra ODS bind 20, 1942*

[69] "Skræderpigen" eller "Skræderpigens Bror" kommer i det følgende flere gange på besøg. De må have hørt til vennerne, men de har ikke kunnet identifieres.

[70] **Havre-bod,** *en*. [2] *(dial.) opbygning (m. vognskur olgn. under), hvorpaa havren sættes i stak. Pont. FL.151.Fra ODS bind 7, 1925*

10. Mandag Jeg pløiede Bragjord om Emd Karlen kjørte Fyld i Sviinehuset hele Dagen. Drengen var sy. Lit Rein efter Midag graat Veier hele Dagen

11. Tirsdag Jeg pløiede om Fmd om Emd gjorde jeg Hørfrøe rent i alt 3 Skb. Karlen kjørte Føjld i Sviinehuset og Brygerset. Lit Rein om Fmd om Emd en god Sky

12. Onsdag Muren kom i Dag. Karlen og Husmanden tarsk Erter. Jeg og Drengen tjente Mure. Torden Luft Lit Rein ved Midag

13. Torsdag Jeg blev akoderet med Muren om Broen i Sviinehuset og Brygerset og om Kruperne i Kostalden for 5 Rbd. Vi kjørte Møi hele Dagen. Torden Veier om Fmd en god Rein

14. Fredag Vi blev pantet i gaaer 4 stole og et gevær. Jeg og Husmanden kjørt brosteen og Føjld om Fmd om Emd kjørte vi Møi. Smugt Veier hele Dagen

15. Løverdag Min Fader var i Næstved jeg og Karlen kjørte Møi vi blev ferdi. Min Svigerfader var her ude vi hentede vore Hæste fra Dybsø. Peder Pedersen fra Kjøng var her.

16. Søndag Vi fløtede di 4 Sviin i det nye Sviinehus. Min Fader og min Moder var i Kjøng jeg og Maren var nede til Hans Andersen. Smugt Veier hele Dagen

17. Mandag Vi sengede vor Hør i gaaer. Jeg og Maren var i Næstved om Emd Karlen lagte Gulv i Kostalden. Sterg blæst fra Aften

18. Tirsdag Glarmesteren var her og sate Ruder i Jernvinduer Jeg lagte Gulv om Fmd og pløiede om Emd. Stærg Østen Vind sterg Tøre

19. Onsdag Jeg var ude at pløie. Karlen Dugede Haverebod Husmanden var paa Engen og grave bragruter(?) vi mestede en Griis. Starg Tøre med østen Vind

20. Torsdag Karlen og Husmanden task Vede 13½ Traver. Jeg og Muren lagte S- - Kruper. Sterg Torden i Nor men den kom ikke op der kom en op Klokken 3

21. Fredag Husmanden kastede Vede Karlen Dugede Haverebod jeg pløiede Bragjord om Fmd. Om Emd. rensede vi Vede op 8 Tdr. Smugt Veier

22. Løverdag De Gamele Øi kom ind i Gaaer Peder Jensen fra Baarse Rasmus Nielsen og Kone fra Kostræde var her. Mine Svigerforældre kom om Aftenen og laa her om Naten

23. Søndag Mine Svigerforældre var her og Peder Larsens og Kone fra Kjøng var her. Skyveier hele Dagen. Lit Rein med sydvæst Vind

24. Mandag Jeg var i Næstved med min Konebroder om Fmd jeg pløiede om Emd. Karlen rensede Mødning vaningen Skyveier med sterg blæst fra sydvæst

25. Tirsdag Jeg tog Hørnd(?) og Den B- i 9 Dage jeg blev ferdi med at pløie om Fmd om Emd var vi til Mikemusgilde[71] hos min broder. Sterg blæst fra sydvæst Skyveier med lit Rein

---

[71] ”Det store høstgilde blev som regel afholdt omkring Mikkelsdag. Alle, der havde været med til høstarbejdet, skulle indbydes og deltage. Festen - eller gildet - kunne også kaldes "Mikkelsgilde" eller "Mikmusgilde", dvs. Mikkelsmessegilde.

Til festen blev der serveret god mad, fx sødgrød, øl, brændevin m.m. Et egnet lokale, fx en lade, blev måske pyntet op med grønt, kranse og blomster, og her blev der danset, når maden var spist. I mange egne sad "det sidste neg" med ved bordet. Det var dét sidste neg, der var bundet, og det gjorde man som

26. Onsdag Vi task lit Korn om Fmd til Sviinene Karlen pløjede om Emd Husmanden grov grøfter paa Engen. Skyveier med Synden Vind

27. Torsdag Vi task Vede hele Dagen Karlen pløiede paa Engen om Emd. Jeg var nede i Skolen og betale Indkomstskat[72] Stergt blæst fra Sønden en god Rein i Aften

28. Fredag Husmanden kastede Vede vi rensede Vede op om Fmd 92 Tdr 5 Skb Karlen pløiede ope paa Engen. Skyveier og lit Rein Tordenvind ved Midag

29. Løverdag Jeg og Maren var i baarse og jeg var i Tapernøie med 8 Tdr Vede vi Laae Der om Naten Karlen pløiede paa Engen sterge Reinbyger hele Dagen

30. Søndag Vi kom Jem fra baarse til Midag. Min Fader og Moder var ope paa Bangerne kørende med Hans Andersen Smugt Veier hele Dagen

31. Mandag Karlen braadede Rug af[73] Jeg var ude at pløie Engjord om Emd. Drengen harvede bragjord. Min Moder er Sy. Reinveier hele Fmd med Sydvæst Vind

September:

1. Tirsdag Jeg pløiede Engjord og hentede et Læs Tang Karlen braadede Rug af Drengen blev ferdi med at Harve bragjord sterg blæst om Fmd storm om Emd med engtelde Reinbyger

2. Onsdag Soen skal Fare. Soen Farede i gaaer og fik 12 Griser hun mestede 2 i Nat. Karlen og Husmanden røgenede Huuse jeg kjørte Tang. Stormveier med Sydvæst Vind.

3. Torsdag Jeg og Pigen røgenede Huuse Karlen og Husmanden task Vede Jeg blev akorderet med brønseteren om at sete for 1 Rbd Almen 2 Mark 8 Skilling) om Dagen saa lenge de gravede. Smugt Veier

4. Fredag Brønseterne kom i dag De og Karlen gov hele Dagen Jeg og Husmanden rensede Vede op 10 Tdr Smugt Veier hele Dagen

---

regel særligt stort. Neget var pyntet, eller formet som en figur, der var "klædt på", og mange steder havde det et særligt navn, fx "stodderen", "den gamle" eller "kællingen".

Som en del af festen var det ikke ualmindeligt, at dén der havde bundet det sidste neg, skulle danse aftenens første dans med det." Kilde: https://natmus.dk/historisk-viden/temaer/fester-og-traditioner/mikkelsdag/hoestfest/

Mikkelsdag er d. 29. september.

[72] En permanent indkomst- og formueskat blev i Danmark først indført i 1903, men indkomstbeskatning var tidligere blevet brugt ved enkelte ekstraordinære statsskatter og i nogle kommuner. (Kilde: Den Store Danske Encyklopædi)

[73] **Braade,** *v.* [ˈbrå· ðə] **-ede. (***afl. af* I. Braade 3; *jf.* II. brode, II. brude; *dial.***)** *d. s. s.* IV. brage 2. *MO. MøllH.I.260. Feilb.(u.* brøde*).Esp.40. samle halmen i "braader". Levin.(Sjælland). Feilb.I.119. Fra ODS bind 2, 1920*

5. Løverdag Vi gov brøn i hele Dagen min Fader var i Tapernøie med 8 Tdr Vede til 11 Rbd Tdr. Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

6. Søndag Jeg og Maren og Moder var til Høstprædigen om Fmd. Jørgen og Peder Jensen her inde Maren var i Kjøng kjørendes med Hans Anders Smugt Veier hele Dagen

7. Mandag Jeg var med at grovre brøn hele Dagen Vi havde Christens Karl at jælpe os og kjøre Steen Smugt Veier hele Dagen

8. Tirsdag Markedag Jeg og Maren og Karlen og Drengen var til Marked. Smugt Veier hele Dagen

9. Onsdag Vi gov brøn hele Dagen Anders Christiand kjørte Steen til Medaften Vi sate Det andet Lad Smugt Veier hele Dagen

10. Torsdag De gov Brøn hele Dagen jeg pløiede om Fmd om Emd lavede jeg Skydetøi til Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

11. Fredag Jeg var til Skydebal i Kjøng og blev Fulekonge jeg fik 4 Spiseser[74] til 16 Rbd Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

12. Løverdag De blev ferdi med at grove brøn i gaar De begønte at sete 1 Fag Jeg og Drengen maskinede Smaa Vede op om Emd. Smug Veier hele Dagen

13. Søndag Vi Task 2 Traver Korn og kastede og Rensede det op og kjørte til Møle med Det og skor hagkelse om Fmd. Skyveier med lit Rein

14. Mandag Jeg og Anders var med at sete Brøn Karlen og Drengen kjørte Steen hele Dagen. Reine Veier om Fmd Skyveier om Emd. Væsten Vind

15. Tirsdag Karlen og Drengen kjørte Steen jeg og Anders tente Steensetere. Smugt Veier om fmd skyveier med lit Rein om Emd Væsten Vind

16. Onsdag Jeg og Karlen tjente Brønsetere Anders Christian kørte Steen hele Dagen. Min Fader og Moder var i Kjøng til Rendere[75] Sterge Reinbyger om fmd. med nordvest Vind

17. Torsdag Vi bagte om Fmd om Emd var jeg i baarse og bede Dem til vort Mekemusgilde. Vi hafte Christenes Karl og Smede Ole at jelpe os med brønden Got Veier hele Dagen

18. Fredag Vi blev ferdi med brønden i Fmd om Emd feiede Karlen og Drengen Gaard Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind

19. Løverdag Vi hafte Mekemusgilde i Dag Jens Pedersens fra baarse[76] var her. Smugt Veier hele Dagen

---

[74] Spiseskeer?

[75] ? Måske en slags "hygge / sladreselskab", jfr. betydning **3.2: "Render,** *en*. [ˈrn̩nər; *som 2. led i ssgr.* -ˌrn̩n(ˈ)ər] *(*(†) **Rendere.** *Tychon.AB.208). flt.* **-e. (***ænyd. d. s., oldn.* rennari, *ty.* renner; *til* IV. rende; *jf.* Løber; *nu sj. i rigsspr.***)** *en ell. noget, der render.***1)** *til* IV. rende 1, *se* Dystrender.**2)** *(væv., dial.) til* IV. rende 2.3: *person (væver), der render garn. OrdbS.(Sjæll.).***3)** *til* IV. rende 3 *(og* 6*).* - - - - **3.2)** *(jf.* IV. rende 6*) person, der er tilbøjelig til at rende i byen, farte, føjte om olgn. Feilb. jf.* Gade-, Krorender. - - *" fra den trykte ODS' bind 17, udkommet 1937*

[76] Altså svigerforældrerne

20. Søndag Jens Pedersens tog hjem i Dag Rasmus Nielsen og hans broder fra Kostræde var her om Fmd. Vi var Der om Emd. Smugt (ordet overstreget) Sterg blæst hele Dagen

21. Mandag Vi Task 6 (tegn) Korn 5 Traver om Fmd om Emd rensede vi Det op Der blev 4 Tdr 3 Skb. Reinveier hele Dagen med Østen Vind

22. Tirsdag Jeg pløiede til Rug Karlen Task Saaerug Drengen var paa Engen og harve bragjord. Sterg Storm hele Dagen Østen Vind

23. Onsdag Karlen og Huusmanden Task Rug. Jeg pløiede til Rug. Sterg Storm hele Dagen. Lynild og Torden om Aftenen

24. Torsdag Hingsteskuet i Roeskilde Jeg pløiede hele Dagen Huusmanden rensede Vanding paa Engen Karlen Task Stormveier hele Dagen med Reinbyger Sydvæst Vind.

25. Fredag Vi kjørte Møi paa Engen vi havde Christenens og Hanses Drenge at hjelpe os. Ole i Mosen at brøjde på Smugt Veier hele Dagen

26. Løverdag Jeg Pløiede om Fmd og Saaede Rug om Emd. Karlen skøfede Mødinghus(?) i gen. Reinveier om Fmd. Smug Veier om Emd

27. Søndag Jeg var efter 1 Læs Sand om Fmd om Emd var jeg nede til Hans Andersens og hentede børse(?) med Christenes Dreng. Sterg Torden om Aftenen med sterg Rein

28. Mandag Jeg saaede Vede om Fmd Drengen harvede Jeg Pløiede om Emd Karlen skøfede Vanding. Smugt Veier hele Dagen

29. Tirsdag Mikelsdag Jeg Pløiede om Fmd om Emd saaede jeg Vede og Pløiede Karlen og Drengen fløtede brænde ind min Fader var til Mikemusgilde hos Lars Christensen[77]. Rein om Aftenen

30. Onsdag Vi var til brølup hos Lars Pedersens[78] Smugt Veier

Oktober:

1. Torsdag Vi var til anden Dags brylup hos Lars Pedersen Smugt Veier Lit kjøli Nordenvind

2. Fredag Vi var til 3 Dags brylup hos Lars Pedersen Kjøli Veier Norden Vind

3. Løverdag Vi var til begravelse til Peder Pedersen[79]. Graat og kjøli Veier med Rein Østenvind

4. Søndag Vi var til 2 Dags begravelse hos Peder Pedersens. Graat og kjøli Veier med Østen Vind

---

[77] **Lars Christensen,** ca. 40 år gammel, g.m. **Maren Madsdatter**, ca. 30 år gammel, havde overtaget faderens gård, ”**Ellebæk”**, ude på Svinø Øster.

[78] **Lars Pedersen på ”Søndergård**” på Svinø fik denne dag datteren, **Bodil Larsen**, 26 år, gift med **Rasmus Christensen**, 29 år, søn af **Christen Pedersen fra ”Frankær”** på Svinø. De kom i 1870 til at bo på gården **”Sandhøj”,** som blev skabt ved en udstykning fra ”Frankær”.

[79] Det var **Ellen Marie Madsen, ”Nøddevang”**, gift med gårdmand **Peder Hansen Pedersen,** 31 år, der blev begravet. Hun var død d. 27. september, 32 år gammel, ”efter Barselsfærd.” Hun havde d. 21. september født en dødfødt datter. Hun og Peder Pedersen havde overtaget gården efter hendes plejeforældre.

5. Mandag Jeg saaede Rug paa Engen om Fmd Drengen harvede. Hans Hansen og Kone fra Rodsted[80] var her. Smugt Veier hele Dagen.

6. Tirsdag Jeg Kastede Korn. Karlen var paa Engen og Pløie Smugt Veier hele Dagen

7. Onsdag Jeg og Maren var i Næstved og ope til Rasmus Nielsens med barselspote[81]. Vi Task Rug Christen jalp os. Smugt Veier

8. Torsdag Jeg blev ferdi med Saaen jeg lavede Gaasehuus om Emd. Karlen Task Vede. Smug Veier med Vesten Vind

9. Fredag Jeg lavede Gaasehuus og sate Gæsene ind og Fede Karlen Task Vede om Fmd om Emd pløiede han paa Engen. Smugt lit skyveier Sydvest Vind

10. Løverdag Jeg og Maren og min Moder var i baarse til Mikemusgilde. Karlen pløiede paa Engen. Smug Veier hele Dagen

11. Søndag Vi kom Jem fra baarse i Dag Smugt Veier hele Dagen

12. Mandag Jeg pløiede Lægjord her ope om Fmd om Emd var vi til Mekemusgilde til Hans Anders Karlen Task Havre Smugt Veier hele Dagen

13. Tirsdag Jeg pløiede om Fmd om Emd var Jens Pedersen og Krumanden fra Udby her ude jeg solde pladerne(?) til Krumanden for 12 Rbd

14. Onsdag Karlen var paa Engen og pløie jeg spegede Længen ud og kalkede Smugt lit graat Veier Østen Vind

15. Torsdag Vi Task 2 re Korn og skor Hagkelse hele Dagen graat men milt Veier Lit Støvrein hen mod Aften

16. Fredag Jeg Kastede og Rensede Korn op 8 (fork.) 5 (fork) Karlen var paa Sæsion og til bal om Aftenen graat og kjøli Veier

17. Løverdag Jeg kalkede hele Dagen Karlen pløiede paa Engen Smugt Veier hele Dagen Sydvæst vind

18. Søndag Jeg og Maren var til Kirke om Fmd om Emd var vi ude til Peder Larsens og til Jens Pedersens og paa bangerne og til Hans Peders i Kostræde graat Veier

19. Mandag Vi skal betale Kommuneskat om Emd om Fmd Kalkede jeg Karlen pløiede paa Engen. Graat Veier hele Dagen

20. Tirsdag Min Fader var i Næstved kjørendes med Christens. Jeg var med at slaae Sko om Fmd Karlen pløiede om Fmd om Emd fik vi skot Stegt Reinveier hele Dagen

---

[80] Der er tale om "Rosted" sydøst for Slagelse, ca. 50 km fra Svinø. Vi ser nemlig senere, d. 25. nov. 1869, at Rasmus er til barselsgilde i Rosted hos denne familie. (Se note til denne dato.)

[81] Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at gårdejer **Rasmus Nielsen og hustru, Gjertrud Pedersen**, 19 år, Kostræde, d. 1/10 1868, fik en datter, **Ane Kirstine Nielsen**. Hun blev hjemmedøbt d. 17. oktober. Faddere ved dåben var gårdejer Peder Pedersen, Kjøng, gårdejer Peder Pedersen, Kjøng Torp, gårdejer Rasmus Rasmussen, Kjøng Torp. Gudmor var Peder Pedersens hustru, som også er født Pedersen, og også fra Kjøng. (Altså barnets mormor.)

21. Onsdag Vi var til brylup til Christen Pedersens[82] Skyveier Væsten Vind

22. Torsdag Vi var til anden Dags brylup til Christen Pedersens Smugt Veier Sydvæst Vind Kolt

23. Fredag Vi var til trede Dag brylup til Christen Pedersen Smugt Veier Sydvæst Vind Kolt

24. Løverdag Karlen pløiede om Fmd jeg om Emd Rein Veier om Naten Skyveier om Dagen Væsten Vind Kolt

25. Søndag Hans Peders Jørgen fra Kostræde var her ude om Emd. Skyveier hele Dagen Kolt

26. Mandag Vi Task Vede 15 Tønner Smugt men kjøli Veier Væsten Vind

27. Tirsdag Jeg var nede til Hans Anders og slagte Sviin om Fmd om Emd rensede vi Vede op 8 Tdr 1 Skb Reinbyger megtt Kolt

28. Onsdag Fader var i Næstved med 8 Tdr Vede til en Pris af 10 Rbd 1Mark 8 Skilling jeg pløiede om Fmd om Emd var vi i Salerup til Rasmus Rasmussens

29. Torsdag Jeg pløiede om Fmd Karlen Task Rug hele Dagen. Stergt Rein Veier hele Fmd med sterg Sønden Vind

30. Fredag Jeg og Maren var Syg Karlen Task Rug vi tog Kvæget ind

31. Løverdag Min Fader var i baarse efter vor nye Pige Sofie[83] Karlen Task Rug om Fmd og rensede op om Emd 3 Lisp 4 Skb. Vi bagte om Fmd om Emd pløiede jeg

November:

1. Søndag Vi havde Fremmede Peder Larsens og Hans Andersens og Hans Anders og Christenes vi fik Den nye Karl Peder Nielsen Rugrein hele Dagen

2. Mandag Vi Task Vede hele Dagen 12 Traver. Stergt blæst og Reinskyer fra Sydvæst

3. Tirsdag Vi Task 3 Traver Vede og sate Halem sammen om Fmd Karlen kastede om Emd Reinveier om Emd med sterg Storm. Orkan om Naten[84]. Væsten Vind

4. Onsdag Vi rensede Vede op 9 Tdr 3 Skb om Fmd om Emd pløiede jeg og Karlen. Drengen smurte Seletøi Klart Veier med Væsten blæst

5. Torsdag Mine Svigerforældre var her ude. Karlen pløiede Drengen smurte Seletøi Stergt blæst fra Sydvæst med Reinbyger

---

[82] Det var **Christen Pedersens datter, Bodil, på "Frankær",** der 26 år gammel blev gift med den 21-årige **Anders Nielsen, søn af Niels Pedersen fra "Vestervang".** Brudgommen var Rasmus' fætters søn. Parret overtog siden "Frankær".

[83] Ved folketællingen febr. 1870 omfattede husstanden bl.a. tjenestepigen **Maren Sophie Pedersen** på 20 år, født i Kostræde.

[84] Man begyndte først i 1874 en officiel registrering af det danske vejr, så der synes ikke umiddelbart at være nogle officielle optegnelser om denne orkan.

6. Fredag Jeg var i Vordingborg med 8 Tdr Vede Karlen og Pigen Drengen Task 2rer Korn 6 Traver Stergt Reinveier fra Morgenstunden

7. Løverdag Karlen kastede Korn og vi Fløtede Halm ind om Fmd om Emd fløtede vi Havreboden[85] ind. Graat men Stele og milt Veier

8. Søndag Jeg og Maren var til Alters. Karlen hemde et Læs Tørv til Matosses Soger. Skyveier men Stele og milt Veier

9. Mandag Jeg var ude hos Christen og slagte 3 Sviin om Fmd. Karlen og Drengen rensede Byg og Havre og om Emd pløiede vi med to Plove Storm fra Norden

10. Tirsdag Jeg og Karlen vi pløiede Lægjord. Vi blev ferdi med at pløie for i Aar. Stergt blæst fra Norden meget Kolt

11. Onsdag Jeg og Karlen kjørte Mergelet fra Brønden ned paa grønjorden paa Den Haalend[86] ved Smeden. Smugt lit mere milt Veier.

12. Torsdag Markedsdag Jeg og Maren var til Marked. Karlen kjørte Merkel om Fmd om Emd fik vi 4 skot de gammle Øi

13. Fredag Jeg var ude at stenge Aahl. Karlen kjørte Fyld hele Dagen. Vi vare Samlede angaaende Skolelæreren Smugt Veier lit køli

14. Løverdag Jeg Maren var i Lunby med Gæs til en Pris af 14 Mark Styget og i baarse med det samme Christens og Hans Anders var der og saa

15. Søndag Vi kom Jem fra baarse i Emd. Drengen var til Alters. Det havde frosset got i Nat Norden Vind

16. Mandag Vi Task Vede hele Dagen 15 Traver. Meget smugt Veier Norden Vind

17. Tirsdag Vi slagtede Gæs om Fmd Den bæste Gaaes veiede skaaleet og opskaaret 8½ Pund. Karlen kastede Vede om Emd. Smugt Veier Nordvæst Vind Frost

18. Onsdag Karlen sagde ope at reise til 1. Mai i Dag. Vi rensede Vede op 8 Tdr 1½ Skb i Fmd. Min Fader var i Næstved om Fmd Strøede Mergel Smugt Veier Frost

19. Torsdag Jeg og Hans Andersen var i Tapernøie med 8 Tdr vi havde ver 4 til en Pris a 11 Rbd Tdr og efter brende i baarse til Hans Andersen med det samme

20. Fredag Vi slagte 3 Sviin. Hans Andersen og Christen jalp os. Vi var ude at stange Aahl om Emd. Smugt Veier Norden Vind Sterg Frost

21. Løverdag Jeg var i Lumby med Flesk af 3 Sviin 28 Lispund, 11 Pund 21 Mark (+ endnu et tegn). Karlen og Drengen rensede Korn op. Klart Veier Sønden Vind Sterg Frost

22. Søndag Jeg var ude efter et Læs Tang og et Læs Sand. Karlen og Drengen skor Hagkelse. Graat Veier Sterg Blæst fra Sønden. Sterg Frost. Maren var Syg

---

[85] **Havre-bod,** *en*. [2] *(dial.) opbygning (m. vognskur olgn. under), hvorpaa havren sættes i stak. Pont.FL.151. (fra ODS bind 7, 1925)*

[86] Se note til 3. juli

23. Mandag Vi Task Vede hele Dagen15 Traver. Rugrein i Fmd Skyveier om Emd. Sønden Vind

24. Tirsdag Karlen kastede al Veden og vi rensede den op om Emd 10 Tdr 5 Skb. Graat og Taaget Veier Sønden Vind

25. Onsdag Jeg var i Tapernøie med 8 Tdr Vede til 11 Rbd Tdr Karlen var ude hos Christen og fløte Vede ind. Hans Christensen fra Steensby var her med Post Træ[87] og den blev sat ned

26. Torsdag Jeg var i Vordingborg og betale Skater. Jeg var kjørendes med Hans Andersen. Karlen og Drengen Røgede Huuse. Graat Veier Østen Vind

27. Fredag Karlen og Drengen røgede Huuse. Jeg hentede Tang jeg var uheldi og kjørte de gammle Øi i Seng med var dog heldi og fik den op Graat og kolt Veier

28. Løverdag Karlen kjørte Føld og var til Vesit til Hans Pedersens om Emd. Drengen feiede Gaaer. Jens Pedersen og Kone fra Hammer var her.

29. Søndag Drengen var i baarse og bede Dem til Vesit til Steensby. Jeg og Karlen feiede Gaaer og pusede Stal vinduer. Graat og kolt Veier.

30. Mandag Jeg og Maren og min Moder var i Steensby til Vesit. Karlen kjørte Fyld[88]. Graat Veier hele Dagen. Kolt

December:

1. Tirsdag Jeg var til Valg i Kjøng hvor min Broder blev valgt med 47 Stemmer. Anders Christian fik 46 Stemmer.[89]

2. Onsdag Karlen kjørte Fyld. Vi vandede Kreaturerne inde første Gang. Jeg lagte bro ved Kostalds Døren om Emd var vi Sammelede i Smeden og betale Deinetønde med 7 Rbd 7Mark 4 Skilling

3. Torsdag Karlen Task Rug. Jeg murede væge op. Drengen Tjente mung(?[90]). Min Sviger Fader var her ude. Graat og Taaget Veier

4. Fredag Jeg blev ferdi med at mure og kalke Vægene om Fmd Min Fader var i Kostræde med en Kalv. Karlen Task Rug. Jeg var ope til Hans Pedersens i Kostræde om Aftenen.

---

[87] **Posttræ =Poste-træ**, et. (fagl. ell. dial.) om (træ, der bruges (udbores) til) træpumper; pumpetræ. VSO. et Sted tager de Granrisene af Roserne, et andet Sted bliver Halmkavaien trukket af Postetræet. Baud. GK.215. Suenson.B.II.113. OrdbS.(Fyn). Post-: VSO. OrdbS.(Sjæll., Fyn). Fra ODS bind 16, 1936

[88] ”y”et er skrevet oven i et oprindeligt skrevet ”ø” – cfr. Stavemåden ”Føld” d. 28/11.

[89] Blev Christen valgt til sognerådet? Netop i 1868 trådte en ny landkommunallov i kraft. Den indførte sogneråd og kom til at regulere den kommunale forvaltning indtil 1933. Sognerådenes hovedopgaver bestod i forvaltningen af det kommunale skole-, fattig- og vejvæsen, men dertil kom diverse andre kommunale opgaver. Vi ved, at Christen i hvert fald senere var medlem af sognerådet.

[90] Rasmus plejer at skrive om den, der hjælper mureren, at han ”tjener mureren”. Her har vist fortrudt halvvejs i ordet, da mureren er ham selv, og ordet er nok en blanding af ”mureren” og ”mig”

5. Løverdag Jeg og Drengen feiede Gaaer om Fmd om Emd Litede(?) Drengen henne paa Houset. Karlen Task Rug hele Dagen. De Rigsterede for Peder Pedersen i Dag[91]

6. Søndag Karlen og Drengen skor Hagkelse. Moder Maren og jeg og Hans Anders var i Egilsborg[92] om Emd. Graat Veier Sydvæst Vind

7. Mandag Jeg og Drengen var ude at fore på Grønjorden om Emd. Karlen Task Rug hele Dagen Stergt Reineveier i Nat og Fmd

8. Tirsdag Karlen Task Rug hele Dagen. Jeg og Drengen faarede Grønjord i Fmd om Emd kjørte vi Steen af og jeg pløiede lit grønjord. Det 2 Aftenmøde var besøgt 67 Det første var Der 82

9. Onsdag Karlen Task Rug hele Dagen. Jeg Lavede paa Vertoiet Der var gaaet i tu Stergt Frost med Norden Vind

10. Torsdag Karlen blev ferdi med at Tærske Rug. Vi var til Hans Andersens til Gebursdag alle Sammen Frost Veier med sterg Sønden Vind

11. Fredag Terminsdag. Karlen kastede Rug og vi rensede op 8 Tdr 3 Skb Peder Larsen fra Kjøng var her ude kjørendes for Jordemoderen Graat Veier Tøveier

12. Løverdag Jeg og Fader var i Næstved og paa Gavnø at betale skater. Klart Frostveier Kolt

13. Søndag Jeg var nede i Skolen med en Skb Rug til en Pris af 7 Mark 8 Skilling om Emd var i Køng med barselpote til Peder Larsens[93]

14. Mandag Vi Task 2rer Korn 15 Traver hele Dagen. Kolt Veier med Østen Vind Frost

15. Tirsdag Karlen kastede og vi rensede 3 Tdr op og jeg var til Møler om aftenen var vi til det 3 Aftenmøde Tøveier med sterg Reinbyer

16. Onsdag Præstø Julmarked. Jeg og Maren var til Marked. Karlen var Skov for Hans Andersen. Stergt Reinveier

17. Torsdag Vi kom Jem fra baarse vi tabte Det ene vide Deggen i gaar. Karlen kastede og rensede Korn op 12 Tdr Der var Komedie i Smeden om Aftenen

18. Fredag Jeg var i Skov for Hans Andersen og Karlen var i Skov for Christen Milt Veier om Fmd med Sterg Reinveier om Emd

19. Løverdag Karlen savede brende om Fmd om Emd fik han skot Hestene. Jeg var i Kjøng og betale Asurranse Rein hele Dagen

---

[9191] Det har formentlig været til brug for skiftet efter dennes i oktober afdøde hustru.

[92] Formentlig **(Vester) Egesborg**, ca. 11 km fra Svinø

[93] Det fremgår af kirkebogen for Kjøng Sogn, at **gårdejer Peder Larsen og hustru Ane Katrine Pedersen**, 31 år, af Kjøng, d. 10. december 1868 fik en søn, der døbtes **Henning Peder Larsen**. Faddere var gårdejerne Peder Pedersen og Jens Pedersen, samt ungkarl Rasmus Larsen, alle fra Kjøng. Gudmoder var pigen Ane Larsen fra Baarse. Dåben fandt sted d. 14. februar 1869.

20. Søndag Karlen og Drengen skor Hagelse. Jeg var i Marken og Læte[94] for Rør. Graat og Taaget Veier hele Dage.

21. Mandag Jeg og Karlen var i Steensby efter Posttræ og et Læs Egetræ Graat og rurein om Morgenen got Veier om Dagen

22. Tirsdag Vi sate Posttræ ned og lagte Dægsel og blev ferdi med Det hele Stergt Reineveier om Fmd

23. Onsdag Min Fader var kjørende for Postbaaren[95] til Vordingborg. Karlen var i Kjøng med den gule Tyr til Peder Pedersen. Vi bagte

24. Torsdag Vi Feiede Gaaer og skor Hagelse og lavede til Jul. Graat Veier Rein altimellem hele Dagen

25. Fredag Juledag Jeg og Maren var i Kostræde til Rasmus Nielsens min Fader og Moder var ude til Christenes

26. Løverdag 2 Juledag Vi var ude til Jens Nielsens[96] til Julebud alle sammen. Graat men Milt Veier. Pigen var Jemme.

27. Søndag Jeg lavede Vand Posten om Fmd Skyveier med Rein hele Dagen Synden Vind

28. Mandag Der var Ungdomsgilde op til Hans Pedersens vor Karl og Pige var med. Jens Pedersens fra De Unge fra baarse og De fra Hammer var her om Aftenen.

29. Tirsdag De laa her om Naten Alle Sammen. Jens Peders fra baarse tog til Kjøng De fra Hammer og vi var ude hos Christen og nede til Hans Anders

30. Onsdag Vi Task Vede 11 Traver Det var Den siste. Graat Veier med Rein hele Dagen

31. Torsdag Vi rensende Vede op 7 Tdr. 2 Skb og feiede Gaaer Smugt Veier hele Dagen

---

[94] Ordet **"læte":** Det optræder jævnligt i dagbogen, i forbindelse med vand eller rør. Efter sammenhængen er det formentlig noget med at lede vand væk, og ikke at lede efter vand.

[95] Formentlig "postbudet?" Han optræder også d. 22/12 – 71, hvor han deltager i besøg hos bror Christen

[96] Denne familie optræder hyppigt. Der er sandsynligvis tale om familien på gården **"Nøddehøj,"** nemlig på dette tidspunkt **Jens Nielsen og Ane Marie Larsdatter**. (I visse *andre* tilfælde er der tale om en Jens Nielsen i Kostræde, der var familie på Rasmuses mors side.)

1869

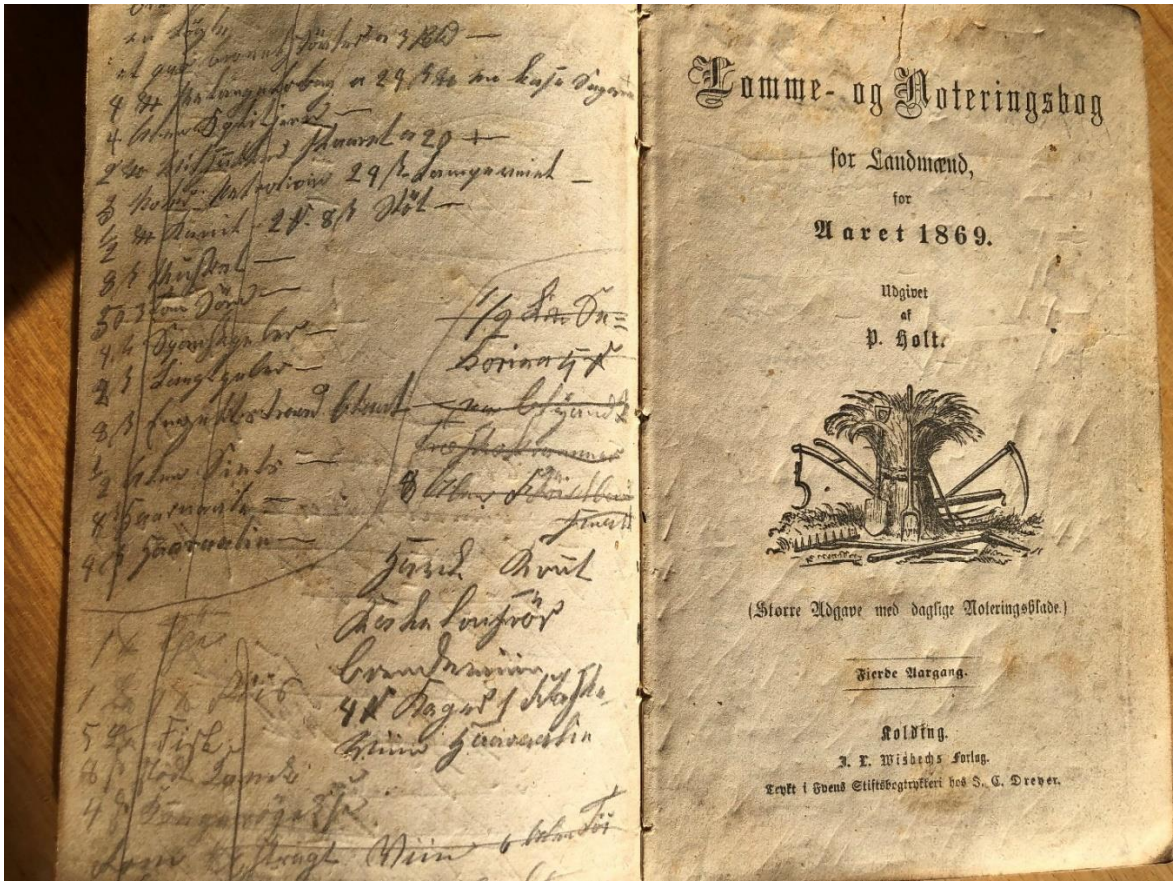

Lomme- og Noteringsbog
for Landmænd,
for
Aaret 1869.
Udgivet
af
P. Holt.

(Større Udgave med daglige Noteringsblade.)

Fierde Aargang.

Kolding.
J. L. Wisbechs Forlag.
Trykt i Svens Stiftsbogtrykkeri hos S. C. Dreyer.

Den trykte lay-out på kalenderen er ændret fra året før, således at ugedages begyndelsesbogstav(er), ligesom helligdage og de kongelige fødselsdage er anført. Rasmus skriver således nu ikke selv ugedagenes navne, og behøver ikke selv anføre helligdage.

Januar

1. F. Nytaarsdag Vi havde Julebud. Rasmus Rasmussens fra Kjøng Rasmus Nielsens fra Kostræde Jens Nielsens og Hans Anders og Christenes og Stine paa bangerne[97] var her

2. L. Mine Svigerforældre Laa her om Naten og tog Jem i Emd. Maren var nede til Niels Jørgens[98] til Vesit. Milt Veier

[97] Stine må have boet i området ved Kostræde Banker. Der ligger i området ved Kostræde Banker også en lokalitet ved navn "Bankehuse." Besøg på "Bangerne," eller gæster derfra, omtales tit i dagbogen.

[98] **Niels Jørgen** optræder også en del gange i de senere år – oftest i forbindelse med at han og hans kone hjælper på gården, f.eks. ved høsten. Han er ikke under dette navn til at finde i folketællingen 1870 vedr. Svinø, men har måske har måske boet et andet sted i sognet.

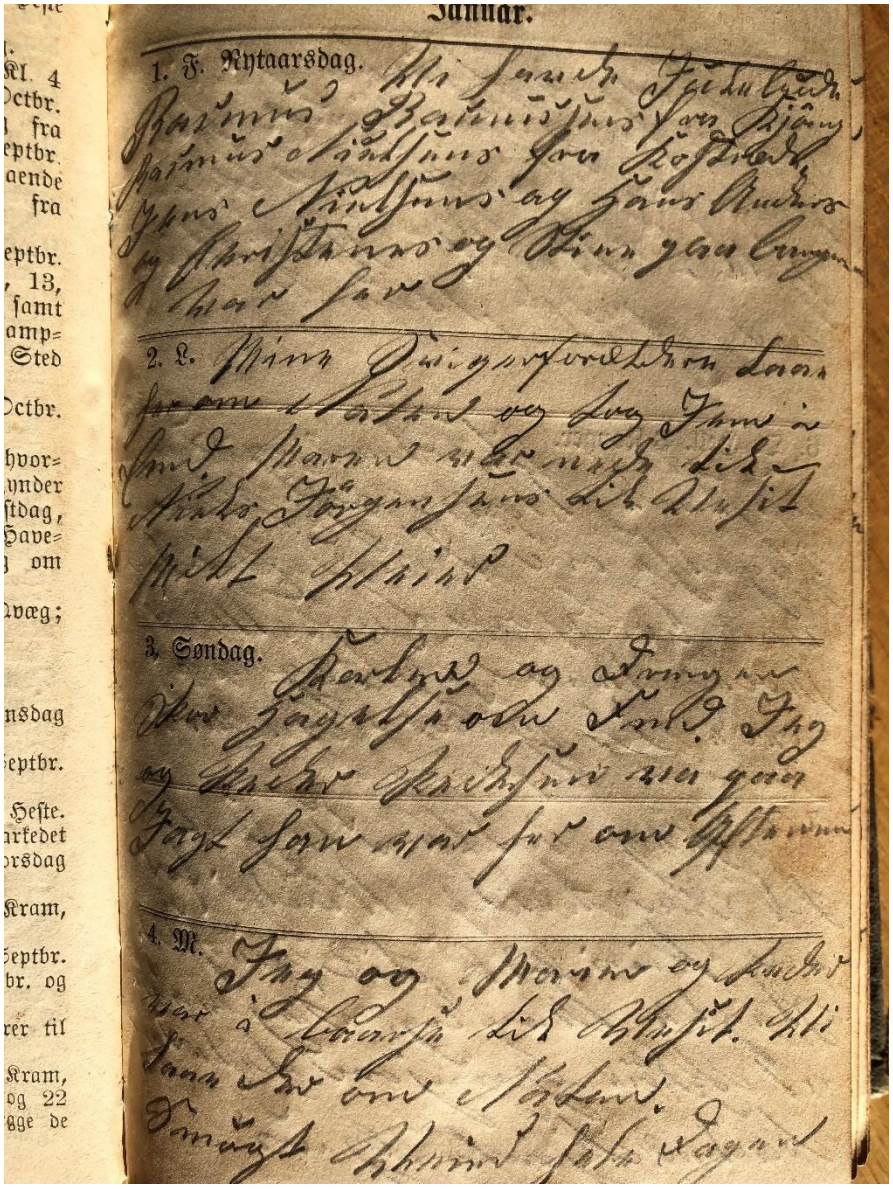

3. Søndag Karlen og Drengen skor Hagelse om Fmd. Jeg og Peder Pedersen var paa Jagt han var her om Aftenen

4. M. Jeg og Maren og Peder var i baarse til Vesit. Vi laa der om Naten.

5. Ti. Karlen kjørte Grus uden for Havrebøren Vi kom fra baarse om Aftenen

Graat Veier sterg Rein om Naten

6. D. Hell. 3 Konger Karlen og Drengen vaskede Vovn og skor Hagelse om Fmd. Karlen var borde om Emd. Min Moder Maren og Jeg var nede til Hans Anders

7. T. Jeg solte Flæsket til Den lille Niels for en Pris af 23 Mark Lisp. Vi skal slagte Mandag. Jeg var ude at pløie Grønjord hele Dagen Karlen kjørte Grus

8. F. Vi Task Det siste Korn 14½ Traver. Smugt Veier hele Dagen. Vi havde Aften Møde om Aftenen.

9. L. Karlen Kastede Korn Jeg var ude aat pløie Grønjord hele Dagen.

Graat og Taaget Veier hele Dagen

10. S. Jeg Feiede Gaaer. Karlen belev ferdi med at kaste Korn og De skor Haggelse. Graat Veier Rugrein. Sydvæst Vind

11. M. Vi slagtede 3 Sviin Hans Andersen og Christen jalp os. Vi rensede Korn op 11 Tdr. 2 Skb. Graat men Milt Veier

12. Ti. Alle Svinene Veiede tilsammen 30 Lisp. 10 Pund. Jeg var i Ring med Flæsket til Den Lile Niels[99], og jeg og Maren var ovre til Peder Larsen Hans Pedersens Jørgen var her om Aftenen

13. O. Karlen og Drengen kjørte Jord hele Dagen. Jeg blev ferdi med at lave Stige. Vi havde Aftenmøde om aftenen. Graat Veier Fraast

14. T. Karlen og Drengen kjørte Jord hele Dagen.

Jeg passed Kreatur

Graat Veier Fraast

Vi betalte Indkomstskat om Emd.

15. F. Karlen og Drengen kjørte Jord hele Dagen. Jeg blev ferdi med at lave Stige. Vi havde Aftenmøde om Aftenen. Graat Veier Fraast

16. L. Karlen og Drengen kjørte Jord hele Dagen. Jeg lavede en beng til at staa i Kjøkeneet. Graat Veier Fraast

17. S. Jeg Fæstede Lars Frederiksen [100]til en Aarli Løn af 44 Rbd og 8 Alen Valmen og Det øvrige Der til hørende Stergt Fraast Veier

18. M. Karlen Task Havre. Jeg lavede bord. Drengen passede Kreatur. Meget stergt Frostveier. Stergt blæst fra Østen

19. Ti. Markedsdag i Næstved. Jeg var til Marked Karlen Task Havre. Smugt Veier.

20. O. Jeg og Maren og Moder og Hans Andersen og Christen var i Aaside til Lars Pedersen[101] hans Kone var syg Der var Dogter. Smugt Veier Fraast.

21. T. Karlen Task Havre. Jeg lavede bord. Graat og Kolt Veier Østen Vind.

22. F. Der var Kjorgegangsgilde ude til Christen Pedersens[102]. Vi var ikke med Smugt Veier.

---

[99] **"Den Lile Niels" i Ring** biver siden omtalt jævnligt som aftager af flæsk, lam, og gæs. En handelsmand, vel -

[100] **Lars Frederiksen** fremtræder i folketællingen for 1870 som karl på gården, 24 år, og angives født i Sværdborg Sogn i 1846. Tjek i sognets kirkebog viser imidlertid, at han er født 29. jan. 1845. Folketællingen fra Sværdborg i 1845 viser familien: Far er indsidder Frederik Larsen, og mor Trine Andersdatter. Lars bevarede under de nele eller anden form sin tilknytning til gården, så længe dagbøgerne rækker.

[101] **Lars Pedersen** var gårdmand, og gift med **Ane Kirstine Andersen,** der er Rasmus' kusine. De boede i Aaside med deres 4 børn. (Se evt. note til d. 26. april 1969.)

[102] **"Christen Pedersens" = Bodil Christensen og Anders Nielsen,** der blev gift oktober 1868, fik 24. nov. 1868 sønnen Niels Peter Andersen – Den første af 10 børn. De holdt nu "kirkegangsgilde," i anledning af,

23. L. Jeg var ude at stange Aal jeg fik 5 Pund Karlen var borte. Smugt Veier. Sydvæst Vind Frost

24. S. Jeg og Peder Pedersen var paa Jagt om Fmd. men vi fik ikke noget Jørgen og Maren fra Kostræde var herude Smugt Veier

25. M. Jeg var ude hos Christen og Fløte Havreboden ind vi var paa jagt om Emd. Smugt Veier om Fmd. Snee Veier om Emd.

26. Ti. Jeg var paa Skovaguond[103] i Jasd[104] og kjøbte et Læs Elle til 4 Rbd 4 Mark 8 Skilling alt iberint[105]. Karlen rensede Havre op 9 lisp. Stergt Sneeveier

27. O. Jeg var paa Jagt om Fmd og støte en Ræv op men jeg fik ikke skud paa ham. Jag lavede bor om Emd. Karlen fik skot alle Hæstene. Tøveier med Rein og Snee.

28. T. Jeg blev ferdi med at lave bord. Karlen begønde at Tærske Kløver af Foret. Graat og Taaget veier. Sydvæst Vind Tøveier.

29. F. Jeg og Karlen var i Jaskov efter 2 Læs Elle vi kom Jem Klokken 2. Toget og Graat Veier Østenvind Tøveier

30. L. Jeg og Maren var i baarse. Hans Peders De unge fra Kostræde var Der ogsaa. Vi var i Udby Kro til Hinholmemøde[106] Der blev for handlet om De Fatiges oplysning.

31. S. Vi var i baarse hele Dagen vi kom Jem i Aften. Jeg og Jens Pedersen var ovre hos Peder Nielsen og see paa hans Sorte Hæst han for langde 150 Rbd for Den

Februar

1. M. Jeg tog bargen af Ellestygerne. Karlen blev ferdi med at Tærske Kløverne af Foret. Skyveier hele Dagen med Rein Sønden Vind

2. Ti. Vi Maskined SmaaVede 4 Tdr. Karlen og Drengen Task Kløveren Jeg skaad 2 Ender om Aftenen. Smugt Veier om Emd.

3. O. Jeg og min Fader var i Næstved med 4 Tdr Vede 1 Tdr Korn jeg fik 10 Rbd for Tdr af Smaaveden, og 8 Rbd for Kornet. – Smugt Veier hele Dagen Frost

---

at moderen efter fødslen nu igen var indladt i kirken = var ”kirkegangskone.” Der var tale om en gammel skik, hvor en kvinde, der havde født, blev betragtet som uren indtil 6 uger efter fødslen og i den tid ikke kunne komme i kirken. Hun kunne, når tiden var gået, indledes i kirken af præsten, og gav et offer til kirken i den forbindelse.

[103]= ”Skovauktion”

[104] De må have været i ***Jarskov***, der ligger på den anden side af Dybsø Fjord, i forhold til Svinø.

[105] = ”iberegnet”

[106]Mødet har formentlig haft en forbindelse til **Hindholm Højskole**, selvom det blev holdt på kroen. *Fra Wikipedia:* ”Hindholm Højskole var en folkehøjskole i Fuglebjerg ved Næstved. Den blev oprettet i 1852 af børnehjemsforstander Anders Stephansen med N.J. Jensen som første højskoleforstander. I 1867 købte den daværende forstander, Chr. Nielsen, højskolen af Stephansen. Den blev nedlagt i 1914. Skolen er sparsomt beskrevet, da den ikke var grundtvig-koldsk.”

4. T. Karlen og Drengen Task Kløveravner. Jeg pasede Kreatur. Min Fader og Moder og Maren og jeg var ude til Christens til Stines[107] Fødselsdag[108]. Taaget Veier hele Dagen.

5. F. Karlen og Drengen Task Kløveravner. Jeg passede Kreatur. Maren var til Rendere. Jeg var nede til Smeeser(?)[109] og betale Kommunalskat i alt med Karlens og Pigens 20 Rbd 1 Skilling.

6. L. Karlen Task Kløveravner. Drengen feiede Gaaer. Vi bagte om Fmd Jeg Saaede Frøe paa Kløverjorden om Emd. Jeg saa Viben første Gang. Taaget Veier om Fmd Klart Veier om Emd Sønden Vind

7. S. Fastelavn Peder Pedersen fra Kjøng var her om Fmd han og Christen skulde kjøbe 2 Kør til Fatigaarden for Sven Christensen. Rasmus Rasmusen og hans Kone fra Salerup var her ude.

8. M. Karlen og Drengen skor Hagelse. Hans Andersen og Hans Kone var her ope om Emd. Rugrein hele Dagen med sterg Sønden Vind

9. Ti. Jeg var ovre og betale Tiendepenge med 7 Rbd 2 Mark 14 Skilling for ver Tdr. Jeg og Hans Andersen og Jørgen var ope hos Peder Pedersen om Aftenen. Skyveier med Sønden Vind

10. O. Karlen kastede Kløveravner om Fmd om Emd Task De. Jeg pløiede Grønjord om Emd. Rugrein om Fmd Klart Veier om Emd Sydvæst vind

11. T. Karlen og Drengen Task Kløveravner om Fmd. Karlen var til Gilde til Hans Pedersens om Emd. Jeg pløiede Grønjord hele Dagen. Pigen og Drengen var også til Gilde. Klart Veier

12. F. Jeg pasede Kreature og gjorde Reenskabet op for siste Aard. Karlen og Drengen sov ud efter Gildet. Smugt og Klart Veier hele Dagen Sydvæst Vind

13. L. Jeg og Mekkel og Christen var ude at stange Aald vi fik 3 Pund. Karlen og Drengen Task Kløveravner og vi fik bagskot Det sorte Hos. Smugt og Klart Veier om fmd blæst fra Sydvæst om Emd

14. S. Vi var til Peder Larsens i Kjøng til Kjergegangsgilde[110] om Emd. Reinveier med sterg blæst fra Sydvæst hele Dagen. Sterg Storm om Naten fra Wæsten.

15. M. Karlen Task Kløveravner. Drengen vaskede Vovn. Min broder slagtede 3 Sviin. Jeg lavede boge om Emd. Jeg var til Polsegilde hos Christen om Aftenen Sterg Storm hele Dagen meget høi Flod Væsten Vind

---

[107]"**Stine**" er **Kirstine Pedersdatter**, mor til Maren Thorkildsdatter, og altså Christens svigermor. Hun er født i 1799, og det kan således passe med, at det er hendes 70-årsdag, der fejres.

[108] Før har familien fejret "Geburtsdag," men fremover hører vi næsten kun om "Fødselsdag." Ændringen er åbenbart velkendt fra tiden. Efter krigen i 1864 begyndte mange at tage afstand fra tysk indflydelse i det danske sprog.

[109] **Snesere?**

[110] Som Rasmus nævnte d. 13/12 – 68, var han og Maren af sted med barselspotte til **Peder Larsen og Anne Katrine Pedersen,** der d. 10/12 – 68 havde fået en søn. Sønnen**, Henning Peder**, blev døbt d. 14/2 – 89, men det er ikke blot dåben, der fejres, men *moderens "Kirkegang"* = at hun nu, efter ved fødslen at være blevet uren, igen er indladt i kirken.

16.Ti. Markedsdag i Næstved. Jeg var til Marked Karlen var til Marked med Den brune Hest og vi fik solgt Den til en Pris af 140 Rbd Det var got betalt for Den. Graat Veier hele Dagen sydvæst Vind

17. O. Karlen og Drengen blev ferdi med at Tærske Kløveravner anden aavergang. Jeg lavede bogn(?) om Fmd om Emd var jeg ude at pløie Grønjord. Jens Pedersen fra Kjøng var her om Aftenen. Smugt Milt Veier. Sønden Vind.

18. T. Min Fader og jeg var i Vordinborg og ope paa Mølen at betale Melet. Karlen kastede Kløveravner. Drengen pasede Kreatur og skøfede Jord.

Smugt og Milt Veier hele Dagen. Sønden Vind. Forårsveier

19. F. Jeg pløiede Grønjord hele Dagen. Karlen og task Køveravner om Fmd. om Emd strøte de Jord. Vi havde Aftenmøde om Aftenen. Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde var her ude Skyveier hele Dagen Sydvæst Vind

20. L. Karlen lavede Langhalm Drengen strøte Jord. Jeg var til Møle og pasede Kreatur om Fmd om Emd var Hans Andersen og Moder og Maren og jeg i Hammer. Skyveier hele Dagen men Milt og Foraarsagtig Sydvæst Vind

21. S. Jeg og Maren var til Kirke. Martins Sønner og Svaager fra Enø og Peder Pedersen og Jørgen[111] var her om Emd vi var nede til Hans Anders og ude hos Christen Peder Pedersen var ikke med ude hos Christen – Graat kolt Veier. – Sterg Vind Frost

22. M. Karlen Kastede Kløveravner om Emd om Fmd Task De jeg pasede Kreatuer og var til Møle og lavede itubrogtne Vertøi. – Graat Veier Østen Vind. Kolt Frost Veier

23. Ti. Min Faders Gebursdag. Karlen og Drengen Task Kløveravner jeg feiede Gaaer og Strilede Kreatur om Fmd om Emd havde vi Fremmede Hans Andersens og Christens og mine Svigerforældre. Graat Veier Østen Vind Frost

24. O. Mine Svigerforældre laa her i Nat og tog jem i Emd vi var ude til Hans Anders i Fmd. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind. Frost Veier

25. T. Jeg var ude hos Peder Kjelsen med en Vo(l?)agsel[112] og nede til Hans Anders og lavede itubrognet Vertøi. Karlen Task Teimotei Drengen savede brende strile Kveiet. Jeg underskrev Panteobeligarner i Aftes for Gavnø

---

[111] Mens der er flere forskellige personer, ved navn "**Peder Pedersen**," der omtales i teksten, hvilket kan gøre dem svære at placere, er det sandsynligt, at der her er tale om *den* Peder Pedersen, (i folketællinger og kirkebog også kendt som "Peder Hansen Pedersen,") der havde **"Nøddevang"**, og var søn af gårdmand Peder Pedersen på **"Bønviggård",** hvor han siden, ca. 1880 afløstes af en anden søn, **Jørgen**, *(Kilde: "Svinøbogen")* I det følgende foretager Rasmus sig nu og da ting sammen med "Peder Pedersens Jørgen". Der omtales i teksten også en "**Peder Pedersens Rasmus**", hvilket passer med at P.P., Bønviggård, også havde en søn ved navn Rasmus. Teorien er altså, at det er de 3 *sønner* af gårdmanden på Bønviggård, der oftest omtales, fordi de er samme generation som Rasmus, og det nok er mere sandsynligt, at det er *sønnen* Peder, og ikke den ældre Peder, som Rasmus primært omgås. "Peder Pedersen" optræder ofte som jagtkammerat til Rasmus. Igen antager jeg, at det så er Peder Pedersen på Nøddevang, der er tale om.

[112] Vognaksel?

26. F. Hans Andersens og Maren og jeg var i baarse og vi var i Præstø Der blev stelet Heste De kaaste fra 170 Rbd til 225 Rbd Det var kun smaa og tønbenede Heste. Skyveier med lit Rein sterg Blæst fra Sydvæst

27. L. Jeg Lavede Skoleskaft[113] og pasede Kreatur. Drengen vaskede Vovn. Rein Veier om Fmd skyveier med sterg Storm om Emd. Sydvæst Vind.

28. S. Karlen og Drengen skor haggelse om Fmd jeg var nede til Hans Anders efter noget til Toierpæle jeg gav 3 Skilling for Det og jeg eftersaa Flæsket. – Klart Veier og sterg Vind fra Sydøst

Marts

1. M. Jeg lavede Skærebeng og var ude til Hans Anders og jelpe Dem at slagte 3 Sviin om Emd Den bæste veiede 8 Lispund Den anden 7 Lispund 8 Pund og Den minste 7 Lispund 4 Pund. Karlen Lavede Langhalm. – Lit Skyveier med Snee Sydvæst Vind Frost

2. Ti. Jeg Lavede pa en Skærebeng om Fmd om Emd var Jens Pedersen og Peder fra baarse her ude med den første Hest kjøbt af Peder Nielsen i baarse til en Pris af 155 Rdb. Jens Pedersen kjøbte Den store Røde Kvie af mig til en Pris af 45 Rbd vi var ned til Hans Anders Der kjøbte han en Kalv til 8 Rbd

3. O. Anders Christiand havde De gammle Øi at kjøe Møi med og Pløie. Karlen Lavede Langhalm Jeg Lavede paa Skærebengen. Hans Andersen var her ope om Fmd jeg var ude hos Christen om Emd og paa jagt om Aftenen jeg fæk en Andrik. Smugt Veier Frost

4. T. Jeg og Christen og Peder Pedersen og Jørgen Svend Christensen[114] og Peder Kaaling var ovre til Martins paa Enø og omme ved Karebægsminde Der var vi ope hos Martins Svoger. Der laa en Jagt under bygning Smugt Veier hele Dagen Frost

5. F. Jeg Lavede paa Skærebengen om Fmd om Emd var jeg og min Fader ude hos Christen vi var kjøren med De to Unge Plage og jeg var ope hos Peder Pedersen og skulde kjøbe en Tyr han ville have 20 Rbd for Den jeg baad ham 14 Rbd vi kom ikke til at hanle. – Skyveier med Østen Vind

6. L. Jeg blev ferdi med Skærebengen om Fmd jeg feiede Gaar om Emd min Fader og Moder var til Agond hos Vilhelm paa bangerne Karlen Lavede Langhalm Drengen var i baarse med Den Røde Kvie. – Smugt Veier hele Dagen

7. S. Karlen og jeg pasede Kreatur og jeg var nede til Hans Anders og skyde Skader. Martins Hans fra Enø var her med en Kalv jeg gav 3 Rbd for Den Peder Pedersens Jørgen var kjørende for ham. Vor Pige var til Kirke. Christen og hans Kone og Peder Pedersen var her om Emd.

8. M. Karlen blev ferdi med at Lave Langhalm i alt 47½ Trave og De fløtede Havren. Jeg var til Møle og Lavede Tøierpæle hele Dagen- Skyveier om Fmd Snee Veier om Emd med Norost Vind Lit Frost Veier –

---

[113] "Skoleskaft," nok = **"Skovleskaft"**

[114] **Svend / Sven Christensen** nævnes ofte i det følgende, og er formentlig = **gårdmanden på "Krabkilde".**

9. Ti. Markedesdag i Præstø. Karlen stevnede Piile om Fmd om Emd røtede han Askestød[115]. Jeg Lavede Tøierpæle og om Emd og om Emd vi sammelede om vi vilde Jordemoder Pengene eller ikke vi blev enige om at ver vilde faa sine – Graat Veier hele Dagen med Norost Vind Lit Frost Veier

10. O. Vi mæstede Enø Kalven i Aftes I dag kjøpte vi den første Sild. Karlen Røtede Askerøder om Fmd om Emd maskinede vi Vede. Jeg Lavede Tøierpæle om Fmd – Lit Snee Veier hele Dagen Østen Vind

11. T. Jeg var i Tabernøie med 7 Tdr Vede til en Pris aaf 10 Rbd 10 Mark Tdr og jeg var lit nede hos mine Svigerforældre. Karlen blev ferdi med røte Det ene Askestød. – Graat Veier hele Dagen med Snee Skyveier. Norost Vind Kolt Frost Veier

12. F. Karlen røtede Askestød. Jeg Lavede Tøierpæle om fmd om Emd var jeg ude at Pløie lægjord. Drrengen Trilede Askerøder ind i Gaarden. Snee Veier om Fmd. Klart Veier om Emd Norost Vind Lit Frost Veier

13. L. Vi bagte om Fmd nede til Hans Anders. Jeg var i Salerup hos Rasmus Rasmusen med 20 Traver Langhalm om Emd og paa Mølen og kjøbte 7 Lispund Vedeklid a 2 Mark 12 Skilling Lispundet. Karlen og Drengen røtede Askestød. Klart Veier hele Dagen med Norden Vind

14. S. (*Overstreget:* Min Kones Fødselsdag) Karlen og jeg var kjørendes ud hos Peder Kjelsens for at røre De to Ungeplage og nede til Hans Anders efter Brød om Fmd om Emd var Smeden og hans Kone og Hans Andersen og hans Kone her inne i besøg – klart Veier med Norost vind. Frost Veier Kolt

---

[115] **Stød:** *(jf.* Jord- (II), Rodstød *og* II. Stab 1.1; *især* 🕮*, fagl. ell. dial.) om et træs understøtning, fod* (2.2): *en (i jorden siddende ell. (jf.*Stødbrænde*) opgravet) stub af et fældet træ; (træ)stub.Moth. S768.* Strækninger som bære Navn af Skove og Lunde, hvor nu findes ikke andet end gamle Stød og Trunter. *OeconJourn.1758.313. Grundtv.Saga.142.* De ryddede Træer, særlig "Støddene", svedes til Kul. *ZakNiels.K.5.* *Lugt af Muld og trøsket Jord | og raadne Stødd.*Jørg.St.132. LandmB.III.221.233. FrGrundtv.LK.270. Halleby.221.*Det mossklædte Stød. *HSeedorf.ID.63. i (allitterations-)forb. m.*Stub: Stubber eller Stød af fældede Træer bør ikke blive staaende at raadne i Jorden. *Forordn.*[18]/$_4$*1781.§9. Grundtv.PS.II.265. Bergs.EU.55. jf. ssgr. som* Træstød *samt* Bøge- *(Fleischer. S.122. BerlTid.*[23]/$_7$*1940.M. 11.sp.5),* Ege- *(Sort.(Saml Danske Vers.*[1]*II. 105). Fleuron.DTN.37),* Ellestød *(Moth. E43. Bogan.II.142) ofl. (koll.) om stødbrænde.* *tænk, hvor det *(milde vejr)* sparer | paa Tørv og paa Stød. *NatTid.*[17]/$_{11}$*1943.14. sp.2.* **Stød-brænde,** *et. (især dial.* **Støde-.** *MDL.544. VSO.VI.722 (u.*Spøltebrænde*). ForstO. UfF.).* [I.2] *brænde af (ryddede) træstød. VSO. MO. Bek.Nr.76*[7]/$_3$*1940.§3. Fr Grundtv.LK.273. UfF.Fra* ODS *bind 22, 1944*

Mon det har noget med dette at gøre? **Asketørv,** en. *(***Asktørv***. se ndf.). (til* Ask 1*) tørv med asketræsrødder i.* Ingen må grave de såkaldede asketørv, og samme brænde til aske, men alene bruge sligt til deres blandingsgiøde. *Cit.1761.(Vider.IV.283).* Jyderne .. grave Asktørv paa Heederne. *PhysBibl.IX.18.* hun .. grøftede, skar Asketørv. *Thyreg.BB.I.341(Levin har noteret: Tørv med Asketræes Rødder i).* For at faa noget at gøde Jorden med havde han sat Ild i nogle Asketørv, som han havde gravet. *AarbVejle.1930.188. Fra* Supplement til ODS, *der udkom i 1992-2005*

15. M. Min Kones Fødselsdag baarse Kvien kjælvede i Dag. Der var brylup og Kirkegangsgilde ope til Sven Pedersens[116] vi var ikke med. Peder Hemmingsen fra Kostræde var her angaaende noget Kløverfrø om Fmd. Karlen røtede Askestød og var med at Lave Jernnægene(?). – Graat Veier om Fmd Stergt Snee Veier om Emd Norden Vind

16. Ti. Markedsdag i Næstved Jeg var til Marked. Kjørendes med Hans Andersen. Karlen røtede ogg flekte Stødbrende. Drengen trilede brende ind. – Reinveier hele Dagen med Østen Vind

17. O. Jeg var ude hos Christen hele Dagen, vi bøte Sviinegarn og Lavede baaden, om Fmd, om Emd sete vi Sviinegarn ud. Karlen og Drengen røtede Askestød hele Dagen. – Graat Veier hele Dagen med Sydvest Vind om Fmd Østen Vind om Emd. Tøveier

18. T. Soen skulde Fare. Min Fader og Moder var i baarse med Flæsk at røges og i Udby. Jeg pløiede Grønjord med De to Unge. Karlen og Drengen røtede Askestød. Smugt og Klart Veier hele Dagen Østen Vind Tøveier

19. F. Soen farede i dag og fik 11 Griser Den ene Døde strags. Jeg pløiede Grønjord hele Dagen. Karlen røtede Drengen jalp ham. – Reinveier omtrent hele Dagen. Klart Veier hen i mod Aften Sydøst Vind. Milt Veier

20. L. Jevdøin Faaraaret begønner Jeg var ude at røite Sviinegarn om Fmd og jeg pløiede Grønjord jeg belev ferdi her ope med at pløie Grønjord. Karlen blev ferdi med at røte Askestød og flege Det ud Drengen trilede Det ind – Raat Taaget Veier hele Dagen Østen Vind Kolt

21. S. Palmesøndag. Jeg saaede med Hæste Korn om Fmd om Emd var min Fader ude hos Christen og fik Malet malt min Moder og Maren og jeg var nede til Hans Anders. – graat og Taaget Veier hele Dagen med Østen vind Graa Kolt Veier

22. M. Jeg var ude at pløie Lægjord hele Dagen. Karlen sate Pile om Fmd om Emd rettede han Steengærde og Drengen og Pigen grov i Haven. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd Kolt Det havde Froset lit siste Nat

23. Ti. Jeg var ude at pløie Lægjord hele Dagen. Karlen stevnede Pile og sate Pile Drengen muede under Sviinene strilede Kreatur Smugt Klart Veier hele Dagen med Norost Vind Lit Kolt

24. O. Jeg var ude at pløie Lægjord hele Dagen. Karlen stevnede Pile sate Pile og bant Pileris og Drengen feiede Gaaer. – Smugt Veier hele Dagen næsten Varmt med Sønden vind

25. T. Skjærtorsdag. Mine Svigersøstre og brødre fra baarse var her ude Peder Larsens fra Ring var her Min Fader var ope til Peder Pedersens med Ornekorn. – Meget smugt Veier hele Dagen med Stille og Varmt

---

[116] Der må være tale om familien på gården **"Lindehøj"**. Af kirkebogen for Kjøng Sogn fremgår, at d. 15. marts 1869 blev pigen **Maren Pedersen**, 31 år, og ungkarl **Peder Jensen**, begge af Svinø, gift. Maren var f.d. 10. jan. 1838, som datter af indsidder **Peder Svendsen** og hustru **Kirsten Jensdatter** på Svinø. Gårdejer på Svinø, **Svend Pedersen**, der er vidne ved brylluppet, er formentlig brudens bror. Som vi forstår af dagbogen, har han holdt festen, der havde en tredobbelt anledning: Ved samme lejlighed blev den hjemmedøbte **Rasmus Peder Svendsen** fremstillet i kirken. Barnet var f.d. 2. jan 1869, og søn af Svend Pedersen og dennes 32-årige hustru **Kirstine Rasmussen**. Barnet er således brudens nevø. (Vidner til dåben var gårdmændene Niels Hemmingsen, Peder Pedersen, og Ole Olsen, alle af Svinø, Gudmor var Niels Hemmingsens hustru.) Barnets mor blev ved samme lejlighed indladt i kirken igen efter fødslen, = hun var "kirkegangskone."

26. F. Langfredag. Jeg og Peder Jensen var ude hos Anders Christiand og kjøbte en rød Kvie til en Pris af 25 Rbd om Emd var vi kjørendes med De fra baarse op til Kostræde til Hans Pedersens. Graat Veier hele Dagen med Sønden Vind Lit Rein

27. L. Vore Faar var ude 1 Gang Den 24 marts. Min Fader og Moder var i Næstved min Søster var kjørendes med Dem. Teingløverens[117] Trine og hendes Søster og Svoger var her ude om Emd. Karlen vent Risgerde ved Haven. – Graat Veier med Reinbyger Sydost Vind

28. S. Paaskedag

Jeg og Maren var i baarse og Laa der om Naten graat og kolt Veir hele Dagen med Norost Vind

29. M. 2. Paaskedag

Maren og jeg kom Jem i Emd. Lars Frederigsen fra Lumby var her Jens Nielsen fra Kostræde og Peder Pedersens Rasmus var her min Fader var paa Mølen og fik noget Vedeklid. – Graat Veier hele Dagen med Østen Vind Kolt

30. Ti. Jeg var ude at Pløie Lægjord hele Dagen. Karlen blev ferdi med at vende Risgærde om Haven Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind. Jorden var Tør og tjenli til at Saae

31. O. Jeg og Maren og min Moder var ude til Hans Jens til brylup[118] Karlen blev ferdi med at pløie Lægjord her ope Graat Veier om Fmd klart Veier om Emd

April

1. T. Vi var til brylup.

Karlen grov fra(?) Steen Anders Christiand havde De gammele Øi at pløie med. Smugt klart Veier hele Dagen Østen Vind

2. F. Jeg var ude hos Christen og vi sate min nye Ruse om Fmd. om Emd var vi til tredje Dagsgilde ude til Hans Jens. Karlen var paa Engen og pløie Lægjord Meget smugt Veier hele Dagen næsten Varmt stille

3. L. Karlen svenskharvede til Erter om Fmd om Emd saate jeg 1 Tdr Erter og Karlen svenskede Den ned med 1 tint. Drengen pillede Steen af Vinterjorden De 3 siste Dage – Smugt Veier hele Dagen Sønden Vind

4. S. Maren og jeg var til Kirke kørende med Hans Anders Det var Konfirmats Søndag om Emd var vi nede til Hans Anders til Geburtsdag. Jens Pedersens fra Hammer var her ude. Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

---

[117] **Ting-løber,** *en. (foræld.) person, der havde til hverv at gaa omkring og give meddelelse om, hvad der var sket paa tinge. Moth.T118.* Tingløber og Indsidder i Sønder Mehrn. *Cit.1765.(OrdbS.). Fra ODS bind 23, 1946*

[118] På denne dag blev Dorte Hansen, f. 1842, datter af gårdmanden på "Østergård," Hans Jensen, gift med sønnen fra "Munkehøjgård," ungkarl Lars Hansen, f. 1842. Det unge par overtog siden "Munkehøjgård" efter hans forældre, Hans Svendsen og Katrine Pedersdatter.

5. M. Folkene fløtede Halm ind om Fmd Jeg var ude at røte Sviinegarn Anders Christiand havde De gammele Øi. Karlen svenskede til Havre i Emd Drengen pilede Steen af. – Smugt Veier hele Dagen Sydvæst Vind

6. Ti. Karlen blev ferdi med at svenske Havrejorden i Fmd. Jeg saate 5 Tdr Havre i Emd Drengen svenskede Den med 1 Tint Karlen Tromelede vi bagte i Fmd. – Graat Veier hele Dagen med Sønden Vind

7. O Jeg blev ferdi med at Saa Havre i alt 9 Tdr 3 skb i Fmd. Karlen Tromelede Drengen svenskede Det ned. Om Emd var Karlen paa Engen og pløie Lægjord. Jeg Faalharvede Haverejorden. Drengen var i Kjøng efter Raigner(?) men fik ikke noget. – Graat med Rurein hele Dagen Sønden Vind

8. T. Christian IX. Føds. Karlen var paa Engen og pløie Lægjord om Fmd Jeg var nede til Hans Anders efter 1 Lispund Raigner om Emd Saate jeg Frøe Karlen harvede Det ned og De skor Hagkelse. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

9. F. Jeg blev ferdi med at Saae Kløver og Karlen harvede Det ned og jeg var ude at Røte Sviinegarn om Fmd. Karlen var paa Engen og pløie Lægjord om Emd jeg Faalharvede Lægjorden og Tromelede. – Smugt Veier hele Dagen Sydvæst Vind

10. L. Min Fader og Moder var til Rendere i Kjøng. Karlen blev ferdi med at Tromele Lægjorden i Fmd han og Drengen pelede Steen af Havrejorden om Emd. Jeg feiede Gaar. – Damet Veier hele Dagen en Mil Rein om Aftenen med Sydøst Vind

11. S. Drengen var i baarse i Dag med den Kvie vi kjøbte Pigen var Jemme. Jeg Karlen pasede Kreatur Jeg solte 4 griser om Emd til en Mand fra Myrup til en Pris af 5 Rbd og 29 Mark og 28 Sk. – Graat Veir om Fmd. Klart Veir om Emd.

12. M. Karlen blev ferdi med at pløie Lægjord paa Engen om Fmd. Jeg savede brende om Fmd. Karlen savede brende om Emd. Jeg malede Malkespender[119]. Vi mestede en Pategis – Stergt Torden Veier hele Fmd og til om Emd Kl. 4 med sterge Rain byger

13. Ti. Markedsdag i Pærstø. Karlen og Drengen skor Hagkelse i Fmd. Jeg var ude hos Christen efter Hørfrø og han fik Det halve af Guano[120]. Maren og jeg var i Kostræde til Rasmus Nielsens om Emd. Karlen pløiede Grønjord paa Engen Drengen trilede brende – Graat Veier om fmd Klart Veier om Emd Østen Vind Kolt

14. O. Karlen var paa Engen og pløie Grønjord hele Dagen. Jeg fløjte og savede brende. Mine Svigerforældre kom her ud i Emd vi var ude hos Christen alle Sammen. – graat Veier men Stele og Milt næsten Varmt Veier

---

[119] **Malkespande ?**

[120] **Guano,** *en*. [guˈaˑno] *flt. (om forsk. sorter)* **-er** *(LandbO.II.446).***(***fra sp.* guano, *opr. et sydamerikansk ord; fagl.***)** *gødningsstof(hovedsagelig stammende fra Stillehavets øer og kyster), opstaaet af gennem mange aar aflejrede ekskrementer (især af søfugle, jf. dog* Flagermusguano*), hvis gødningsværdi væsenligst skyldes dets indhold af kvælstof, kali og fosforsyre; ogs. om andre gødningsstoffer af noget lignende sammensætning (jf.* Fiskeguano*).* *Det ypperlige Gjødningsstof, man fik, | Naar man Guano blandede med Møget. *PalM.V.29. Hostr. Int.14. LandbO.II.446. HavebrL.*[2]*456. Fra ODS bind 7, 1925*

15. T. Mine Svigerforældre tog Jem i Fmd. Karlen var paa Engen og pløie Grønjord hele Dagen. Jeg var paa Lisitasond om Emd. Steenene til Veiene kostede fra 16 Skilling. til 21 Skilling. ½ Favn her for bøgnde(?). - Smugt meget Varmt veier hele Dagen med Stele Veier.

16. F. Jeg saate 2 Tdr. Korn paa Engen i Fmd. Karlen Harvede Det ned om Emd var jeg ude hos Christen og slagte Den gammele So og ude til Peder Pedersens med en Kalv til (amdis?). – Smugt Veier om Fmd Lit Rein om Emd Sydvæst Vind om Fmd Stille om Emd

17. L. Karlen blev ferdi med at Svenske paa Engen og begønte at Svenske til Korn her ope. Jeg var ope hos Peder Pedersen med en Gris om Fmd om Emd var vi sammelede til Rasmus Pedersen[121] angaaende Prosesen med Skolelæren vi blev enige Der om - gaat Veier hele Dagen Stele Veier

18. S. Mine Forældre og Maren og Jeg vi var til Alters og nede til Hans Anders om Emd. Anders Christiandsen havde De Gammele Øie. Skyveier med Væsten Vind

19. M. Jeg saatte alt Kornet paa Laaden i Alt 6 Tdr. 1 Skb. Karlen svenskede det ned med 1 Tint. Jeg saate Guano i den 4 og 5 Ager fra Haverehaalemen Den halve Ager fra Haverehaalemen naat itt rigti med. Smugt Veier hele Dagen. Vinden Driede si en hel omgang fra Norden til Norden. Varmt Veier hele Dagen

20. Ti. Flyttedag. Markedsdag i Næstved. Jeg blev ferdi med at saa Korn i Fmd ialt 4 Tdr paa Engen 6 Tdr op Marken Drengen svenskede Kornet ned paa Engen. Karlen harvede paa bygjorden med Faalharve her ope om Fmd. Karlen var paa Engen om Emd. Jeg blev ferdi med at Faalharve bygjorden. Varmt Veier

21. O. Jeg malede begge Postene. Karlen var paa Engen og Pløie de ny Kløver og til at saa Havre i Drengen og Pigen pelede Steen af om Emd. Min Fader var i Kjøng efter 4 Tdr. Havre og paa Mølen efter en Sæg Klid min Moder var kjørends med. Smaa Skyer i Veiret hele Dagen. Sydost Vind.

22. T. Karlen var i basnæs med Den Brogede Kvie. Jeg og Drengen skor Hagkelse og jeg var ude paa Engen og pløie om Emd fik jeg Tilsaat jeg saate Det siste støge paa Engen med Havre. Karlen pjøiede. Drengen harvede. Smugt Veier hele Dagen med Sydost Vind sterg Tøre

23. F. Bededag. Drengen og Pigen var til Alters. Jeg og Karlen pasede Kreatur om Fmd om Emd var jeg nede til Hans Anders Der var Ungdoms Vesit om Emd Maren var ikke med. Smugt Veier hele Dagen Varmt sterg Tøre Sønden Vind

24. L. Jeg og Maren var i baarse og i Præstø og vi laa i baarse om Naten. Karlen og Drengen kjørte Steen af og Karlen Trommelede Haverehaalemen Havren var kommet op for nogen Dage siden. Smugt Varmt Veier hele Dagen Østen Vind

25. S. Jeg og Maren kom Jem fra baarse i Emd. Karlen og Drengen skor Hagkelse og pasede Kreatur Smugt meget Varmt Veier hele Dagen med Østen Vind sterg Tøre

---

[121] **Rasmus Pedersen** er gårdmanden på **"Aunshøj."** Siden fremgår det, at det jævnligt var her, gårdmændene mødtes, når noget skulle besluttes

26. M. Vi var til begravelse i Aaside efter Lars Pedersens Kone[122] Moder Maren og jeg. Karlen og Drengen kjørte Steen af og trommelede bygjorden. Smugt meget Varmt Veier hele Dagen Stele Veier sterg Tøre

27. Ti. Jeg var ude at røite Sviinegarn og ude at stange Aahl. Karlen kjørte Møi paa en halv Ager til Palforing og pløiede Det og jeg Saaete Det Da jeg kom Jem med en Skb Havre og 1 Skb Viger. – Smugt meget Varmt Vejr.

28. O. Jeg var paa blus[123] siste Nat Peder Svensens Den Gammele[124] blev Begravet i Dag Jeg Malede Posten Hans Andersen og Kone var her om Emd. Karlen tjærede Goleleen(?) og Lemmemenne(?). Smugt Veier hele Dagen Norden Vind Kolt. Sterg Tøre

29. T. Jeg og Peder Pedersens Jørgen lagte til Vogns til Agond paa Lumbygaarden jeg kjøbte ikke noget. Karlen var med at slaa Sko og fik skot alle Hæstene Smugt Veier hele Dagen Kolt Norden Vind

30 F. Karlen grov Driningsgrøfter hele Dagen Drengen skolede[125] og jeg skilte De gammele Plove ad og lavede Tøier til Kørerne og lavede nye Klaptræer.[126] – Klart Veier hele Dagen me Norost Vind Kolt meget sterg Tøre

Maj

1. L. Karlen Peder Nielsen Reiste og vi fik i hans Sted Karlen Lars Frederiksen. Jeg var paa Gavnøe angaaende Tørve muse parten og i Næstved kjørendes med Peder Christensen. Klart Veier hele Dagen med Norvæst Vind. Kolt. Kjørene kom ud i Dag.

2. S. Kjørene kom ud i gaar. Jeg og Maren var ude til Hans Andersen om Emd. - Klart Veier hele Dagen med engelte vide Skyer Norvæst Vind. Kolt

---

[122] Kirkebogen for Snesere sogn oplyser, at **Ane Kristine Andersen**, gårdmand **Lars Pedersens** hustru, i Aaside, døde 44 år gammel d. 18. april 1869 og blev begravet d. 26. april. Der står også, at hun var født i Blangslev, Mogenstrup Sogn, og datter af **Anders Kristensen**. Denne Anders er halvbroder til Rasmus' far, Ole. Han stod fadder til Rasmus, da han blev døbt. Afdøde Ane Kirstine er altså kusine til Rasmus. Af folketællingen fra 1870 fremgår, at hun efterlod sig 4 børn, Rasmus, Anders og Hans, henholdsvis ca. 13, 11, 8 og år gamle, da moderen døde, og Ane Margrete, der formentlig har været temmelig nyfødt. (Kirkebogen nævner ikke nogen dødsårsag.)

[123] **blusse** (for aal), (fisk.) fange aal ved blus. Bredahl.VI.138. JakKnu.S.139. Feilb. jf.: Dette Fiskeri kaldes "at blusse Aal". Frem.DN.121. (ODS)

[124]Kirkebogen for Køng Sogn oplyser, at denne dag blev den 94-årige **Lisbeth Pedersdatter**, enke efter gårdmand **Svend Madsen** af Svinø, begravet. Lisbeth og Svend hørte hjemme på gården "Lindehøj," og Svend var ved udskiftningen i 1802 – 3 opført som fæster her. Gården blev senere overtaget af sønnen **Peder Svendsen**, og var nu igen overtaget af barnebarnet **Svend Petersen**, som vi stødte på d. 15. marts, hvor der blev holdt bryllup og barnedåb på gården.

[125] Han **skovlede** vel?

[126] **Klaptræer:** Til klaptræsko. Se om disse i note til 13/12 - 70

3. M. De gammele Øi kom ud i Dag og jeg lavede Langhalm til Lars Hansen[127] jeg lavede 12 1/2 Traver Hans Andersen skulle levere 7 ½ Traver. Karlen blev ferdi med at grave Driningsgrøfter. – Klart Veier hele Dagen med sydost Vind starg Tøre

4. Ti. Hans Kuskens Gaaer havde nær brent i Gaar Der kom Ild i Møddingen men Det blev slogt. Karlen kjørte Fyl ind Gaarden. Jeg lavede Klabtræer om Fmd. om Emd. begønde jeg at læge bro. – Klart Veier hele Dagen med sterg Østen Vind meget sterg Tøre vi trenger meget hort til Rein. Kolt Luft

5. 0. Jeg lagte bro hele dagen Drengen var Hantlanger. Karlen slog brosteen om Fmd og lagte Rør om Emd. – Klart Veier lit dammt hen i mod Aften Væsten Vind Kolt Luft

6. T. Chr. Himmelfart. Jeg og Maren var til Kjerge Hans Anders var kjørendes med Christenes og Peder Pedersens Jørgen var her om Emd. – Damet Veier hele Dagen med Sydost Vind meget Kolt Luft

7. F. Jeg lagte bro hele Dagen. Drengen var Hantlanger. Karlen blev ferdi med at skøfe Driningsgrøfter om Fmd om Emd var han paa Engen og begønde at grave grøfter. – en deili Mil Lile Rein om Fmd Klart Veier om Emd Lit Damet om Aftenen Sønden Vind

8. L. En god Rein siste nat. Jeg lagte bro hele Dagen Drengen var Hantlanger. Karlen grov paa Engen Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde var her om Aftenen. – sterg Torden om Aftenen med en rigtig god Rein milt Veier hele Dagen

9. S. Karlen var i baarse med Det store Øi og skulle bedæges jeg lagte Steenbro om Fmd om Emd var jeg og Maren ope paa bangerne til vesit og vi kjøbte en Komodie[128] til 5 Rbd. – Milt og Varmt Veier med skyer en god Rein i Nat

10. M. Jeg blev ferdi med at læge Stenbro. Karlen slog Sten og var ude paa Engen og grave om Fmd om Emd grov han paa Engen og kjørte nogen Grus og Steen ind her Jemme. Rasmus Nielsen og Kone fra Kostræde var her om Emd. – Graat Veier hele Dagen Kjøli hen mod Aften Østen Vind.

11. T. Markedsdag i Præstø Der belev brent paa Dysø vi sate Det brune Hos der derover. Vi havde mange Fremmede Der var to Karle fra baarse Rasmus Rasmusen fra Kjøng og Salerup Christen og en fra A- - Jørgen og Peder Pedersen og alle Herrene som brente paa Dysø

12. O. Min Fader var kjørends med Hans Andersen til Næstved. Jeg slog Steen om Fmd om Emd sammelede jeg alt Det gammele Jern. Drengen lagt rennesteen ude ved brygerset. Karlen var paa Engen og grave Grøfter. Graat Veier om Fmd, Klart Veier om Emd Væsten Vind.

13. T. Jeg var ude hos Christen og vi tog Sviinegarnene op og Ruserne om Fmd om Emd begynte jeg og Lave Sviinegaaar og ude at pele Sviinegarn. Karlen grov paa Engen hele Dagen mine Forældre var i Kostræde til Rasmus Nielsens efter 2 Tdr. Havre. – Klart Veier hele Dagen lit Kølig hen i mod Aften Væsten vind

---

[127] **Lars Hansen** er gårdmand på "Munkehøjgård"

[128] En **kommode**

14. F. Jeg slog Steen og lagte bro i Sviinegaarden. Drengen var Hantlanger. Karlen grov paa Engen. Hans Rasmusen og Lars Larsen fra Salerup var her og Tilsige at møde med Det Udpantede Gos paa Tirsdag til Salg i Skolen. – Klart Veier hele Dagen med Væsten Vind Kolt

15. L. Jeg var i Tabernøie med 2 Tdr Vede til en pris 9 Rbd 3 Mark pr Tdr Karlen var i Salerup og fik bedeget Det Sorte Øi men hun vilde ikke tage Hæst han grov paa Engen Det øvrige af Dagen. – Klart Veier hele Dagen med væsten Vind

16. S. Pintsedag. Jeg og Maren og Moder og Fader var ude til Christenes til Gebursdag. Ole Andersen fra Rønnebeg vaar Der. – Smugt Veier hele Dagen med Forskælige Vinde. Vi fik betalen for Jordemoder Huset[129]

17. M. 2. Pintsedag. Min Moder var til Kjerke og til Ofers[130] til Skolærerens Barselsgilde[131] min Moder Maren og jeg var til Gilde. – Graat Veier om Fmd en lile Rein hen i mod Aften Østen Vind Milt Veier

18. Ti. Markedsdag i Næstved. Moder Maren og jeg var til anden Dags Gilde til Skolærerens Der var Agond paa Det udpantede Gos en ver betalte Sit. – Graat Veier hele Dagen en lile Rein om Aftenen

19. O. Jeg lavede Sviinegaarden Karlen grov paa Engen hele Dagen Drengen haggede Pulder i tu. – En god sky Rein om Morgenen og en om Emd med Sønden Vind.

20. T. Karlen var paa Engen og grov hele Dagen. Jeg lavede Rivetender og jeg købte en Plag af Smeden til en pris af 13 Rbd. – sterg Reine Veier et par Timmer om Morgenen Skyveier Det øvrige af Dagen med sterge Reinbyger. Sønden Vind

21. F. Jeg var i Vordingborg at betale skater i alt for mit vedkommende 40 Rbd 3 Mark 10 Skilling Huuset betalte 3 Mark 13 Skilling. Karlen var paa Engen og gravede hele Dagen Drenge hagede Pulder i tu. Skyveier med blæst fra Sønden kjøli Luft.

---

[129] **Jordemoder-hus,** *et. (†* **Jordemødre-***).*
1) *(nu næppe br.) fødselsstiftelse; jordemoderskole. - - -*
2) *en (distrikts)jordemoders bolig (paa landet). D&H. Feilb., fra ODS bind 9, 1927*

[130] *(jf.* **ofre** 2; *især kirk.) (penge)gave, der skænkes til kirken ell. ved denne ansatte personer, til kirkelige ell. velgørende formaal (egl. vist kun om gaver, der lægges paa alteret ved offergang under gudstjenesten); især (indtil 1920) om et tillæg til præsters og degnes lønninger, der i alm. erlagdes ved offergang paa de tre store højtider samt ved visse kirkelige handlinger (bryllup, barnedaab m. m.).*Præsterne skulle nyde deris Tiende og Offer paa de tre store Højtider, til Brudevielse, Børnedaab og Barselqvinders Kirkegang. *DL.2–12–5. smst.2–15–10.* *Offer faldt, | Ved Juul og Paaske-Tide. *Reenb. I.238.**min Formand Hr. Christoffer | Af een boesiddend Mand ey mindre fick til Offer | End tre til fire Marck. *Holb. Paars.79.* *Paa Alteret sit Offer *(præsten)* fik. *PalM.IV.34.* Hvert konfirmeret Medlem af Menigheden skal svare Offer. *Min Skr.(GR.)*$^{19}/_{5}$*1896.§7.* Ydelsen af Højtidsoffer og af Offer og Akcidenser . . ophæves senest fra 1. April 1920 at regne. *Lov Nr.543*$^{4}/_{10}$*1919.§33.1.* -- , fra ODS bind 15, 1934

[131] Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at d. 17. maj 1869, 2. Pinsedag, blev **skolelærer på Svinø, Anders Pedersen og hustru, Maren Pedersens, datter Agnes Kirstine Pedersen, døbt**. Datteren var født d. 6. marts. Vi kan se, at den flere gange nævnte uro omkring skolelærerens løn, som har ført til udpantning af Svinøbønderne, synes at få en foreløbig afslutning nu, hvor bortautionering af de udlagte effekter ender med, at hver køber sit tilbage – og fortsætter til fest hos samme skolelærer!

22. L. Jeg beklæte Sengene med bræder og Tabserede. Karlen var paa Engen og grave. Drengen hagede Pulder. Mine Svigerforældre kom her ud – Smaat Reinveir fra Kloken 11 Sterg Rein fra Klogen 4 Rein hele Naten i gemmel Væsten Vind Kolt

23. S. Mine Svigerforældre tog til Kjøng. Min Moder Maren og jeg var i Kjøng Peder Larsens. – Reine Veier om Fmd til Klogen 10 Skyveier med Rein Det øvrige af Dagen Væsten Vind Kjøli Luft

24. M. Jeg bragte[132] de tre siste Aagere paa Engen med Den nye Plog. Karlen grov Grøfter hele Dagen. Drengen skovlede op. – Skyveier om Fmd med lit Rein. Klart Veier om Emd Sydvæst Vind kjøli Luft

25. Ti. Vi bagte om Fmd om Emd var Hans Christensen og Kone fra Steensby her vi var ude til Christenes og ude at Seile De laa her om Naten. Karlen og Drengen kjørte Jord her Jemme. – Smugt og Stele Veier hele Dagen. Lit Varmt

26. O. Hans Christensens fra Steensby tog Jem i Fmd. Karlen og Drengen kjørte Jord. Jeg var ude at kjøre Jord om Emd. – Klart Veier om Fmd Lit Damet om Emd. Kjøli Luft Norost Vind

27. T. Jeg og Karlen og Drengen kjørte Jord om Fmd til Mellemaalstid en jevn men sterg Rein fra Kloken 8 til Midag. Vi kjørte Jord om Emd. – Stergt Reineveier med Norost Vind om Fmd Graat Veier om Emd med Sydvæst Ving Kjøli Luft

28. F. Jeg var til baronæsens begravelse paa Gaunø[133] jeg havde Lagt til Vovns med Hans Andersen og Jens Nielsen Min Fader var i Næstved. Karlen og Drengen kjørte Jord hele [134]. – Smugt Milt Veier hele Dagen med engelte Skyer Sydvæst Vind

29. L. Jeg og Karlen og Drengen blev ferdi med at kjøre Jord til Medaften De bragte Steen og fløtede Steenpuler til Aften. Jeg var paa Engen Skyveier om Fmd med lit Rein en Lile Rein fra Medaften ellers Graat Veier med Østen Vind

30. S. Min Fader var i Aaderup efter 3 Tdr. Kalk. Jeg var paa Dybsø og se til Kreatuerne. Det saa got. Hans Andersen og Kone var her om Emd. – Reineveier hele siste Nat til i Dag Kloken 8 Skyveier Det øvrige af Dagen. Væsten Vind Køli Luft

31. M. Jeg og Karlen og Drengen læskede 3 Tdr. Kalk i Fmd om Emd slævede vi Steen og skøfede Jord. – Stergt Reineveier fra om Morgenen til Klogen 7 Rurein til Midag Skyveier Det øvrige af Dagen. Væsten Vind Kjøli Luft.

Juni

1. Ti. Jeg harvede på bragjorden om Fmd Karlen og Drengen skøfede Jord. Om Emd. begønte vi at kjøre Møi Jeg solte 2 Lam til Kjerulf til en Pris af 5 Rbd 1 Mark 8 Skilling styget han tog Dem med. Skyveier hele Dagen med meg--? Reinbyger Væsten Vind meget kold Luft.

---

[132] Nok datid af at "bræge" jorden.

[133] **Baronessen** må være **Caroline Amalie Fønss**, f.d. 30. dec. 1818, og død d. 21. maj 1869, gift med baron Frederik Axel Ludvig August Reedtz-Thott (1824-1916)

[134] Her mangler ordet "Dagen".

2. O. Jeg og Karlen kjørte Møi hele Dagen Drengen strøte Møi. – Smugt Veier hele Dagen med engelte Tyge Skyer. Milere i Veiret. Sydvæst Vind.

3. T. Kronpr. Frederik. Vi havde Huusmand Anders Matros første Dag han og Karlen brød Møi paa Drengen kjørte ud. Jeg hagede Møi af hele Dagen. – Damet Veier hele Dagen med engelte Smaa Reinbyger. Sønden Vind Millere Luft

4. F. Vi blev ferdi med at kjøre Møi i Dag vi restede til en Ager. Graat Veier om Morgenen. Klart til Miedag Damet til Medaften en sterg Rein fra Medaften til Aften. Sydvæst Vind Milt Veier.

5. L. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen Karlen grov paa Engen. Drengen og Pigen strøte Møi. – Smugt Milt Veier hele Dagen Lit Damet hen i mod Aften. Sydvæst Vind

6. S. Jeg sate Aars Kalvene ud Drengen bragte Faarene paa Engen Karlen Jalp Ole Krov(?) at skære Tørv. Jeg ope til Peder Pedersens om Emd Moder Fader og Maren var nede til Hans Andersens – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind. Milt Veier

7. M. Vi havde Huusmanden Anders Christiand første Gang i Dag, han og Karlen grov paa Engen. Jeg Pløiede Møi ned hele Dagen min Fader og Moder var i Kjøng hos Dogteren Moder fik bragt en Tand ud. – Smugt Varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Lit Dammt

8. Ti. Markedsdag i Præstø.

Jeg spegede[135] fra udvendi paa Gaarden om Fmd om Emd var jeg ude at Pløie Karlen og Husmanden savede brende om Fmd om Emd grov de paa Engen. – Tordenveier siste Nat og i Dag til Kloken 8 med sterge Reinbyger. Sterge Reinbyger om Emd og Aftenen, sterg blæst fra Sydvæst meget kol Luft. Jorden er meget opbløt.

9. O. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen. Karlen grov paa Engen. Drengen hogede Puleder. - Graat Veier hele Dagen med engelte Reinbyger. Sterge Reinbyger hele siste Nat. – Sterg blæseveier i fmd og sterg Storm om Emd fra Væsten med bidende kol Luft. Ruen er i Dræ

10. T. Karlen Huusmanden og Drengen og Jens Smed havde vi fra Hans Anders[136] var paa Tørvemosen. De skor 6 Favne og gjorde til. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen og vi var sammelede

---

[135] **Spege /spæge**, formentlig = " **spække,** *v.* [ˈsbægə] *præt.* **-ede** *ell. (ikke i rigsspr.)* **-te** *(jf. Moth.S646); part.* **-et** *ell. (nu ikke i rigsspr.)* **-t** *(jf. smst.) ell. (dial.)* **spakt***(Gravl.AB.74. AarbTurist.1931.209). vbs.* **-else** *(s. d.) ell.* **-ning** *(s. d.).* **(***ænyd.* specke, *æda.* spækkæ *(i bet.* 1.1: *Harp.Kr. 195); fra mnt.*specken, *jf. nht.* spicken *(samt u.* II. spege 3*); afl. af* Spæk**)** - - - 2.3) (især dial.) udfylde huller, revner i mur, væg, loft v. hj. af ler, mørtel, puds olgn. Moth.S646. *De roste sig storlig af alt deres Slid | Med Spækken og Hvitten og Malen. Grundtv.PS.I.401. Kalken revnede . . i hele Gangen, og Hr. P. havde allerede to Gange været nødsaget til at tage en Murer for at faa Loftet spækket. Tops. I.177. Godt for dem, der har vel tækket og tæt spækket. Pont.FL.4. Man byggede altid om Foraaret . . og naar saa Væggene blev tørre, revnede de, og de blev da spækket med Ler uden Halm. AarbFrborg.1918.20. Feilb. billedl.: Sneen . . spækker Hullerne, jevner Furerne, spænder et blødt Tæppe ud over Jorden. Bogan.II.51. i sa. bet. spække ud. spække Muren ud. VSO. Gravl.AB.74." Fra ODS fra den trykte ODS' bind 21, udkommet 1943.

[136] Jeg forstår det sådan, at **Jens Smed** p.t tjente som husmand hos svoger Hans Andersen, men at Rasmus havde "lånt" ham.

hos Rasmus Pedersen og underskrive angaaende prosæsen[137]. – Skyveier hele Dagen med engelte Reinbyger Væsten Vind.

11. F. Karlen Huusmanden Drengen og Jens Smed var paa Tørvemosen. De skor 8 Favne og sate ud. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen. – Klart Veier hele Dagen med engelte Skyer Væsten Vind Milere Luft.

12. L. Jeg blev ferdi med at pløie Møi ned. Karlen grov paa Engen Drengen hogede Pulder. – Graat Veier hele Dagenmed Sydvæsten Vind Kold Luft

Mine Svigerforældre kom herud i Aften.

13. S. Mine Svigerforældre laae her om Naten og kjørte Jem i Fmd om Emd var Niels Rasmussens Jens fra Kostræde her han laae her om Naten. Tingløverens[138] Svoger og Kone var her Hans Andersen og hans Kone var her. – Smugt Veier om Fmd Lit Dammt om Emd Østen Vind Millere Luft

14. M. Jeg blev ferdi med at spæge Gaarden ud i Fmd jeg begynde at Kalke om Emd. Karlen og Huusmanden blev ferdi med grave paa Engen De begynd at hoge Pulder Drengen slog Rune(?) af Veden. – Dammt men varmt Veier hele Dagen med sterg Torden om Aftenen men Den var ikke her ope over en jævn Rein med Sønden Vind

15. Ti. Markedsdag i Næstved. Min Fader var til Marked kjørendes med Hans Andersens. Jeg kalkede hele Dagen. Karlen og Huusmanden hogede Pulder paa Engen. Smede Konen fik si en lile Dater[139]. Smugt Veier hele Dagen lit Dammt hen i mod Aften Sydvæst Vind. Milt Veier

16. O. Jeg blev ferdi med at Kalke Gaarden i Dag. Karlen var nede til Hans Andersens og skære Tørv. Drengen hogede Pulder paa Engen. Smugt Klart Veier hele Ddagen næsten Varmt Lit Dammt hen mod Aften Sydvæst Vind

17. T Karlen var nede til Hans Andersens og skære Tørv. Huusmanden og Drengen blev ferdi med at hoge Pulder om Fmd. De begønte at kjøre Fyld om Emd. Jeg kalkede Skorstenene og slog Hægene i Haven og var ude hos Christen og Lave en Merkelkase[140]. – Skyveier hele Dagen med engelte smaa Reinbyger om Fmd Væsten Vind Kolt

---

[137] Det må stadig være den gamle sag med skolelærerens løn, det handler om.

[138]"Tingløveren," og ikke mindst hans familie, forekommer mange gange i det følgende, og må være blandt familiens venner. De bor på "Bankerne," men har der ud over ikke kunne identifieres.
" Tingløber: *en. (foræld.) person, der havde til hverv at gaa omkring og give meddelelse om, hvad der var sket paa tinge. Moth.T118.* Tingløber og Indsidder i Sønder Mehrn. *Cit.1765.(OrdbS.),"*
fra ODS bind 23, 1946

[139] Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at **Margrete Mette Marie Larsen** blev født d. *16*. maj 1869, som datter af **smed Jens Larsen og hustru Mette Jensen**, 24 år, af Svinø. Hun blev døbt i kirken d. 27. juli. Faddernes navne er meget utydeligt gengivne, men synes at være "Gårdejerne Hans Jensen og Christen Larsen, begge af Svinø" Gudmoder var "Gårdejer Hans Jensens Hustru af Svinø".

[140] En **mergelkasse.** Fra Wikipedias artikel om tipvogne: " Fra gammel tid har man kendt vogne, som kunne aflæsses ved vipning af vognkassen (f. Eks. mergelkasser)." Fra Rasmus Sølysts "Erindringer fra Brahetrolleborg": " - - -Naar saa Løkkerne var tilsaaet fik vi en gammel Hest, spændt for en Mergelkasse,

18. F. Jeg spegede Kostalden ud. Karlen Huusmanden og Drengen var paa Engen og Fyle. – Meget Kolt Veier om Morgenen Milt Veier op af Dagen me Væsten Vind næsten stille om Aftenen

19. L. Jeg spegede i Kostalden. Karlen og Drengen Kjørte Fyld paa Engen. – Skyveier hele Dagen med blæst fra Østen noget Kjøli Luft.

20. S. Jeg spegede lit ud i Kostalden om Fmd Karlen Lavede Tøierkøller. Drengen var paa Tørvemosen for sin Fader. Klart Veier Dog med Tyge Skyer en lile Tordenrein om Emd. Østen Vind om Fmd Norvæst Vind om Emd Stille og Milt om Aftenen.

21. M. Jeg spegede ud i Kostalden og paa Loen. Karlen og Huusmanden og Drengen fylde paa Engen. – Klart Veier om Fmd. Damet Veier om Emd. Væsten Vind Kjøli Luft

22. Ti. Jeg blev ferdi med at Kalke og spege Kostalden og Loen ud i Dag. Karlen Huusmanden og Drengen fylte paa Engen. – Graat og Kjøli Veier hele Dagen med Sydvæst og Væsten Vind.

23. O. Min Fader var paa Gaunø og betale Renter med 20 Rbd og i Næstved. Jeg gjorde Kostalden ren og og Lavede bengen i Kjøkenet og et Spaskaft[141]. Karlen og Drengen fløtede Jorden paa Engen og kjørte Steen af bragjorden. – Graat Veier hele Dagen en Sky tæt Støv Rein om emd. Væsten Vind Kjøli Luft

24. T. St. Hansdag. Hendrik var her i Dag og hoge Jy- -kæper(?) op Jeg jalp ham at svave(??) Dem ud om Fmd og jeg solte 4 Lam til Jensen i Vordingborg til en pris af 5 Rbd Styget om Emd var jeg Lit ude paa Engen at pløie Peder Larsens fra Kjøng var her om Emd Karlen og Huusmanden fylde paa Engen Millere Veier Væsten Vind

25. F. Jeg pløiede bragjord paa Engen om Fmd. Karlen Huusmanden og Drengen kjørte Jord om Fmd om Emd grov Huusmanden fra Steen[142] og baarede Steen. Karlen fik skot De unge[143] og slog grønt til at komme i Mørdedryrn(??)[144]. Fader og Moder var til Sillemarked. Smugt Veier Sydvæst Vind.

26. L. Jeg pløiede bragjord paa Engen hele Dagen. Karlen og Drengen fylde paa Engen. – Meget Lummervarmt Veier hele Dagen med Tordenluft en lille Sky Rein om Fmd en meget Volsom Reinby ved medagstid hele Gaaarden flød af Reinvand en lile Skyrein om Emd. Forskælige Vinde mest Væsten Vind.

---

det var en Vogn paa to Hjul, den har i sin Tid været brugt, da Jorden blev merklet - -" (http://www.vognstyrer.dk)

[141] Et **spadeskaft**?

[142] Det forekommer ofte, at de "graver for / fra sten." Tit kan jeg være i tvivl, om der står "for" eller "fra". Det første synes jeg, giver mest mening. Det er ret tydeligt, at Rasmus *her* skriver "fra."

[143] Altså skoet de unge heste

[144] "Ryrn" har jeg et tidligere sted tydet som "rørene", men i givet fald, *her* næppe drænrør, så *hvorfor* nogle rør?

27. S. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd Hans Andersen og Maren[145] Peder Rasmusen og hans Kone var her om Emd. Der var Havebal ude til Lars Christensen det blev ophævet Klogen 1. – Smugt Varmt Veier om Fmd Lit mere Kjøli om Emd. Sydvæst Vind.

28. M. Enkedr. Carol. Amalie. Jeg harvede paa bragjorden her ope med 2 tint hele Dagen Karlen og Huusmanden og Drengen kjørte Jord paa Engen hele Dagen. – Smugt og Klart Veier Det øvrige af Dagen med Sydvæst Vind om Fmd Norvæst Wind om Emd.

29. Ti. Jeg blev ferdi med at harve bragjorden med 2 tint her ope. Karlen Huusmanden og Drengen kjørte Jord paa Engen. – Smugt Veier hele Dagen med Norden Vind Ingen Syer paa Himmelen Stile om Aftenen

30. O. Jeg og Karlen og Drengen kjørte Tørv 4 Læs Jeg kjørte i møde. Di Læsede og jeg Læsed af. - Smugt Varmt Veier hele Dagen Stile om Aftenen Væsten Vind om Fmd Sydvæst Vind om Emd

Juli

1. T. Jeg var saa heldi og fik mig en Lile Søn i Nat Kloken et Kvarter paa et[146]. – Karlen og Huusmanden og Drengen slog paa Engen Teimodiom hele Dagen. Jeg var aavere hos Præst og aavere til Peder Larsens om Emd. Smugt Veier hele Dagen Varmt

2. F. Jeg feiede gaar hele Dagen. Karlen og Drengen slog Teimotei paa Engen. Anders Matros havde De Gammele Øi og kjørte 2 Læs Tørv med. – Smugt meget Varmt Veir hele Dagen med Væsten Vind

3. L. Jeg var aavere efter Jordmoderen om Fmd hun var ude at see til Maren jeg var aavere med hende igjen om Emd. Karlen og Huusmanden og Drengen slog paa Engen De blev ferdi med Teimotei og begønte paa Enggræset. – Smugt Varmt Veier hele Dagen med Norvæst Vind

4. S. Vi mæstede et Lam i Nat vi antog det blev støt i Ield[147]. Jeg var nede til Hans Andersens og blev klipt. Peder Pedersens Jørgen og hans Moder var her med Barselpote. – Smugt og klart Veier hele Dagen med Norost Vind Stile hen i mod Aften

5. M. Jeg og Karlen og Drengen kjørte 4 Læs Tørv hele Dagen. Stine ope fra Bangerne var her med Foræring. Huusmanden blev ferdi med Slaa paa Engen han strengde og fløte Høet paa Engen. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Østen Vind næsten Varm

6. Ti. Karlen Drengen og Huusmanden læsede Tørv af og vi var ude paa Engen og rive Høe om Fmd om Emd fik vi en lile Sky Rein saa De mote staa her ope. Susane[148] og Skolemadammen[149]

---

[145] Her = ***søsteren*** **Maren**, gift med Hans Andersen

[146] Kirkebogen for Køng Sogn bekræfter at sønnen, **Ole Christensen** blev født d. 1. juli 1869.

[147] = ”**i hjel**”

[148] Efter folketællingerne var den eneste Susanne på Svinø i denne periode **Susanne Andersdatter**, f. i Snesere, på dette tidspunkt ca. 62 år, og gift med **Svend Christensen** på ca. 46 år. De boede på gården **”Krabkilde**”, som oprindeligt havde tilhørt hendes afdøde mand, Rasmus Jensen, jfr. ”Svinøbogen”.

[149] Altså skolelærerens kone**, Maren Pedersdatter**/Pedersen

var her om Fmd. Peder Larsens og Stine Jens Pedersens var her om Emd med Foræring. – Varmt Veier om Fmd Graat Veier om Emd med Lit Rein Sydvæst Vind

7. O. Jeg pløiede bragjord paa Engen om Fmd. Karlen slog i Mosen. Jeg og Karlen og Drengen og Pigen rev Høe paa Engen om Emd og vi havde 1 Læs med Jem om Aftenen. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd med stergt blæst fra Væsten

8. T. Karlen blev ferdi med at slaa paa Mosen til Melmmaalstid han og Huusmanden og Drengen og Pigen rev Høe Det øvrige af Dagen paa Engen. Min Svigerfader var her ude efter min Svigermoder De tog Jem Da det var Aften vi var paa Dybsø – Lit Dammt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Lommer Varme Lit Vind

9. F. Jeg skal levere 4 Lam til Jensen i Vordingborg i Dag til en Pris af 5 Rbd stygt Min Fader var i Vordingborg med Lammene og til Marked Karlen var til Marked + Drengen var paa Avnø og fik Løbt Soen han og Huusmanden kjørte 6 Læs Teimoteihøe fra Engen Jeg var med at Læse af og ellers lave noget Snorrepeleri. – Dammt Veier hele Dagen Sydvæst Vind Milt Veier

10. L. Lars Hansens Kone var her i gaar med Foræring Peder Kaalings Maren[150] i Dag Fmd med Foræring. Jens Pedersens fra Hammer[151] var her i Eftermiddag med foræring. Jeg og Karlen og Drengen kjørte Den siste Tørv Jem i Dag 3 Læs vi fik i alt 11 Læs Smugt Lit Dammt Veier Lit kjøli hen i mod Aften Sydvæst Vind

11. S. Karlen og Drengen skor Hagkelse om Fmd. Peder Pedersens og Rasmus Rasmusen fra Kjøng, Rasmus Nielsen fra Kostræde Peder Rasmussen Eægitsborg[152] De var her om Emd med Foræring. – Smugt Milt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

12. M. Huusmanden Karlen Drengen De fylte paa Engen hele Dagen. Jeg og Pigen rev Høet i Mosen og 3 st-pe(?) paa L- - nden(?) om Emd Niels Kaalings Kone var her med Foræring om Emd. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

---

[150150] Gårdmandskonen på "Skovstedgård"

[151] **Jens Pedersen, Hammer**: Vi møder faktisk 2 mænd / familier, begge i familie med Rasmus, der hedder sådan og boede i Hammer. Den *ene* Jens Pedersen (3/2-1818 – 19/11 – 87) var gårdejer i Hammer og halvfætter til Rasmus, idet Jens Pedersens far, Peder Christensen, var halvbroder til Rasmus' far, Ole Christensen. Vi hører ofte senere om familien, der også omfatter sønnen Peder og datteren Maren Kirstine. Den *anden* Jens Pedersen i Hammer (ca 1816 – jan. 1871? Se nærmere dette tidspunkt i dagbogen) er morbror til Rasmuses mor. Jeg er meget usikker på, hvornår, der er tale om hvem.

[152] Vi har før hørt om **Peder Rasmussen, *Egesborg***

13. Ti. Markedsdag i Præstø. Jeg var paa Agornd i Noret[153] Jeg kjøbte ikke noget Det var Dyrt og i Kjøng Kro og høre paa Ringberg[154] jeg havde Dyrlægen med Jem til vor So hun er Daarlig i Det ene forben. Smugt Veier lit Dammt hen i mod Aften

14. O. Aarsdagen siden vor Lile Marie Døde † Jeg var i baarse med Trim(?)[155]. Karlen og Drengen kjørte Merkel paa Engen. – Klart Veier om Fmd. Graat Veier om Emd Lit støvrein hen i mod Aften Sydvæst Vind Reineveier siste Nat

15. T. Karlen og Drengen og Huusmanden kjørte Merkel paa Engen. Tyren havde næret revet mig havde Lars ikke været Tilstede jeg var paa Engen skøfe Jord om Fmd. Klart Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

16. F. Jeg var paa Engen og skøfe Merkel. Karlen Drengen og Huusmanden kjørte Merkel hele Dagen. – Graatveier om Fmd Lit Rein siste Nat og Lit i Morkes. Klart Veier om Emd Sydvæst Vind om Fmd blæst fra Norvæst om Emd

17. L. Jeg og Karlen og Drengen var paa Engen og hoge og slaae Pulder i tu om Fmd om Emd var Karlen Jemme og jelpe sin Fader at grave Tørveméi og Rasmus Rasmusen og Kone fra Salerup var her om Emd med Foræring Væverkonen var her med Foræring. – Dammt Veier

18. S. Jeg og Drengen skor Hagkelse og jeg var ude til Hans Andersens om Fmd om Emd var vi sammelede til Rasmus Pedersen og vi betalte ver 10 Rbd til Ringberg for Skoleprosæsen. – Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind.

19. M. Jeg var paa Engen og pløie brygjord[156] hele Dagen Drengen strøte Merkel og slog Pulder i tu. Karlen og Huusmanden slog Kløver her ope. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Væsten Vind

---

[153] **Svinø Nor:** Oprindeligt del af en vig, der strakte sig fra Østersøen og 3 km ind i landet. Kongen gav i 1844 tilladelse til at vigen blev afsnøret, således at Noret blev tørlagt, hvilket gav mulighed for helt op til 830 hektar nyt land. Det fremgår senere af dagbøgerne, at en strimmel af dette nye land tilfaldt Rasmuses "Bygård." Afvandingen var dog meget mangelfuld, og Vigen lå som hovedregel oversvømmet fra november til april, undertiden endnu længere ind i foråret, og de lavestliggende arealer stod permanent under vand. Det landskab, der dukkede frem i 1800-tallet efter inddæmningen af Svinø Nor, var præget af mægtige granitsten, der lå enkeltvis eller i klynger slæbt sammen af isens bevægelser ved afslutningen af den seneste istid for 10.-15.000 år siden. Der forestod et ganske stort arbejde med at rydde den tørlagte fjordbund for sten, før ploven kunne begynde at arbejde. I de første mange år anvendtes det tørlagte nor da også udelukkende til græsning. (Kilde: www.dettabteland.dk/sjaelland/svinoe.) Vi hører jævnligt sidenhen om aktiviteter på "Noret," men landbrugsmæssigt har det ikke givet meget værdi.

[154] **Ringberg:** Der må være tale om **Peter August Ringberg,** der i folketællingerne gennem 1855 – 1870 står som godsforvalter på Beldringe Hovedgård i Bårse Sogn, og også er "prokurator," dvs. fungerede som sagfører/advokat. I folketællingen 1860 er han også brandinspektør, og i 1870 er han yderligere blevet kammerråd. Da angaves hans alder til 53 år. Han er / bliver hyret af Svinøbønderne til at hjælpe med deres "skolesag," der handlede om skolelærerens løn, altså omfanget af den nedenfor nævnte "degnetrave." Sagen er langvarig, og ikke uden omkostninger.

[155] Der var ikke plads på linien til mere.

[156] Det *står* der, men vist et par fejlskrifter

20. Ti. Markedsdag i Næstved. Jeg pløiede og harvede bragjord paa Engen Drengen strøte Merkel og slog Pulder i tu. Karlen og Huusmanden slog Kløver her ope. – Smugt Varmt Veier hele Dagen med Norvæst Vind

21. O. Karlen og Drengen kjørte 6 Læs Høe 2 fra Mosen 3 fra Engen 1 fra Marken. Jeg slog Høe af og fik skot De Gamme Øi og jeg var med at slaa Sko. Vi blev Udpantet i Dag for Forøget Deinetrave[157] jeg lod pante et Lomur. – Smugt Veier hele Dagen. Norvæst Vind

22. T. Karlen og Drengen kjørte3 Læs Høe i Fmd jeg slog Høe af Huusmanden slog Kløver af. De rev Høe om Emd min Fader og min Moder kjørte til baarse og til Tjørnehoved. Jeg var overe paa Kruen med 4 Lam til Krov fra Præstø til en Pris af 4 Rbd 3 Skilling Stygt. Smugt Veier

23. F. Jeg og Karlen og Drengen og Huusmanden og Pigen rev Høe her ope hele Dagen. Dyrlægen var her om Emd og saa til Soen hun er inu meget Daarli i sit Ben Min Fader og Moder kom Jem Da Det var Aften. – Smugt meget Varmt Veier med Sønden Vind

24. L. Jeg var ude og fik malet Malt og kjørte bragjord og var ude at vende Høe Karlen og Drengen var paa Engen Drengen harvede. Karlen skøfede Jord om Fmd om Emd blev vi ferdi med at rive Høe og jeg pløiede til bragjord Min Kone Søster Anne kom her ud. – Smugt Lit Dammt Veier hele Dagen med Norden Vind Lit mere kjøli Luft

25. S. Jeg lavede et Spadeskaft om Fmd Karlen hentede et Læs Grus og De skor Hagkelse. Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde og Peder Pedersen her ope var her om Emd og vi var ope hos ham. Hans Andersen og Kone var her om Aftenen. Smugt Veier.

26. M. Jeg og Karlen og Drengen og Huusmanden kjørte 20 Læs Høe fra Marken jeg slog alt Høet af. – Dammt Veier hele Dagen og Lommer Varmt med Torden Luft en lille Rein efter Medaftenstid. Norost Vind, hen i mod Aften sydvæst Vind.

27. Ti. Jeg pløiede bragjord herope Huusmanden Lavede paa Huuset. Karlen var paa Engen om Fmd om Emd jalp han Huusmanden med Huuset. Der var barselsgilde inde til Smedens. Hans Svensens Kone Døde i Emd[158]. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

---

[157] **Degne-trave,** *en. (foræld.) afgift til degnen af det høstede korn, ydet i form af neg (jf.* -korn*). (Kalk. I.*47). (degnene)* skulle nyde . . deris Dægnetraver . . som skal være den tredie Deel saameget, som Præsten bekommer til Tiende.*DL.2–15 –10. Wadsk.Brudev.V.)(2^{v}.MO. Sal.^{2}V. 890. Fra ODS bind 3, 1921*?

[158] Iflg. kirkebogen for Køng Sogn døde "**Kathrine Pedersdatter eller Karen Kirstine Pedersdatter**", enke efter gårdmand **Hans Svendsen** af Svinø, denne dag, i en alder af 63 år. De to havde fra 1833 drevet "Munkehøjgård", fremgår det af "Svinøbogen". Den var nu overtaget af sønnen, **Lars Hansen**, og dennes hustru, **Dorte / Dorthea Hansen**.

28. O. Jeg var til Fæst i Præstø kjørendes for Hans Pedersens Jørgen i Kostræde i anledning af Kronprinsens bryllup[159]. Karlen pløjede bragjord paa Engen og blev ferdi Drengen skøfede Jord. – Min broderkone fik si en lile Dater[160] - Smugt V[161]

29. T. Jeg jelb min Moder ud til Christenes med barselsforæring om Fmd om Emd var jeg efter et Læs Sand. Karlen pløiede bragjord her ope. Huusmanden baarede Steen og slaad Steen og kjørte Dem væg. Reinveier om Fmd Skyveier om Emd

30. F. Jeg og Karlen og Huusmanden meiede Rug og Det 6red byg paa Det ligende nær. Drengen var paa Engen og harve bragjord. – Skyveier hele Dagen med Sydvæst Vind kjøli luft

31. L. Jeg pløiede bragjord og efter medaften var jeg paa Dybsø efter Havsel. Karlen og Drengen rev Grøftehøst og ruskede Hør. – Graat Veir om Fmd Klart og meget Varmt Veier om Emd Sydvæst Vind

August

1. S. I Dag er det min Fødsels-Dag. Mine Svigerforældre og mine Konebrødre var her ude. Hans Andersen og hans Kone var her min Broder og Skræderpigen jeg solte Tyren til Krav fra Præstø[162] til en pris af 36 Rbd. – Lit Reineveir om Fmd Klart om Emd

2. M. Min Fader og Moder og jeg var ope til Hans Svendsens til begravelse Karlen og Huusmanden meiede Rug paa Engen. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

3. Ti. Jeg og Pigen og Drengen bant lit Rug om Fmd om Emd var jeg og Moder og Fader til 2 Dags begravelse. Karlen og Huusmanden blev ferdi med at meie Rugen paa Engen De bant Ruen her ope om Emd

4. O. Jeg og Karlen meiede Havre og Det Ligende af Det 6re Korn hele Dagen. Drengen og Pigen rev Rugslod og blev ferdi med Det. – Skyveier med Reinbyger hele Fmd men klart Veier om Emd. Stergt blæst fra Sydvest og Sønden

---

[159] **Kronprinsen**, den senere Kong Frederik d. 8., blev gift med prinsesse Louise af Sverige. Vielsen foregik i slotskirken i Stockholm d. 28. juli 1869. Louise var datter af Karl 15. af Sverige- Norge og dronning Lovisa.

[160] Iflg. kirkebogen for Køng Sogn blev Christens og Marens syvende barn, **Ellen Marie Christensen** født d. 28. juli 1869. Hun blev døbt d. 3. oktober. Faddere var "gårdejerne Rasmus Christensen og Hans Andersen af Svinø, og ungkarl Peder Jensen af Hammer. Gudmor var "pigen Maren Kirstine Jensen af Hammer." De to sidstnævnte er børn af Jens Pedersen, gårdmand i Hammer, og således også efterkommere efter Rasmuses farfar, Chresten Pedersen.

[161]Der var ikke mere plads at skrive på.

[162] " **Niels Henrich/Henrichsen Kragh**, Født 2.juli 1833 i Præstø sogn. Døbt 9.september 1833 i Præstø kirke (AO Præstø sogn 1828-62, opslag 25). Død 30.april 1914 i Adelgade 118, Præstø. Begravet 5.maj 1914 på Præstø kirkegård. Slagtermester og kreaturhandler. Stod i lære hos hans fars stedsønner Jacob og Henrik Jensen på Vesterbro 56 i Præstø, som førte slagteriet videre efter farens død. Senere blev han selv selvstændig slagtermester. Gik fra tid til anden med sit kvæg ind til kvægtorvet i København for at handle. " *Kilde: http://kraghogschack.blogspot.com/*

5. T. Karlen og Huusmanden kjørte alt Rugen ind fra Marken om Fmd jeg sate i Laden og 2 Læs 6re Korn Det task vi om Emd og jeg var overe paa Kruen med Tyren. – Reineveier fra Klokken 10 til Klokken 2 Varmt Veier om Emd Sydvæst Vind

6. F. Jeg kastede Korn og rensede Det op i alt 7 Tdr 1 Lb og var med at bende Rug fra Medaften. Folkene bant 6re Korn om Fmd og Rug paa Engen om Emd. Skyveier hele Dagen med Norvæst Vind

7. L. Jeg og Karlen meiede Havre vi havde Smede Ole fra Medaften til Aften. Drengen og Pigen bant Det siste af Det 6re og rev Slaat Klart Veier hele Dagen med Væsten og sydvæst Vind Kjøli Luft

8. S. Karlen slog Trimotri paa Engen og meiede Det siste af Haveren her ope om Fmd. Hans Andersen og Kone var her ope om Emd. – Reinbyger hele Dagen med Storm fra Sønden og kjøli Luft

9. M. Jeg og Karlen og Huusmanden meiede alt Det 2ne Korn her ope og begønte lit paa Veden Drengen var med at meie. Stergt Reinveier siste Nat. Skyveier hele Dagen med en sterg Reinbyge ved Medagstid Sydvæst Vind

10. Ti. Markedsdag i Præstø. Vi bagte om Fmd. Karlen og Huusmanden task Rug om Fmd om Emd meiede vi Vede alle 3. Drengen og Pigen bant baan. – Meget stergt Reinveier siste Nat. Skyveier hele Dagen med smaae Reinbyger Sydost Vind.

11. O. Jeg og Karlen meiede alt Kornet paa Engen Drengen var med om Emd. HyreDrengen[163] og Pigen ruskede Hør Der ude. Skyveier med sterge Reinbyger hele Dagen. Sydvæst og Væsten Vind. Kjøli Luft.

12. T. Karlen og Huusmanden task Rug om Fmd Drengen bant baan jeg pløiede bragjord om Emd kjørte vi alt Den bæste Rug ind fra Engen. – I alt 11 Læs. Skyveier hele Dagen med smaa Reinbyger en sterg Reinbyge om Aftenen. Væsten Vind.

13. F. Vi kjørte Det siste af Det 6re Korn ind til Mellemmadstid. Min Fader var i Fatirese(?). Vi var paa Engen bant Den Daarlige Rug og vi fik Trimøtri Jem om Fmd om Emd meiede vi Vede til Medaften og bant 44 Traver Havere fra medaften til Aften. Skyveier med smaa Reinbyger hele Dagen Sydvæst Vind.

14. L. Jeg var nede til Hans Andersens og betale 100 Rbd som jeg skylde ham om Fmd om Emd vente jeg og Pigen Vede. Karlen og Drengen task Trimotei hele Dagen. – Stergt Reineveir hele Fmd – Klart Veier om Emd Sydvæst Vind

15. S. Vi havde Skomageren og hans Kone Smede Ole og hans Kone Matrosens Svoger Hendrig at jelpe os at binde vi bant 31 Traver Vede om Fmd og alt Det 2re Korn herope 65 Traver om Emd og kjørte 8 Læs af Det ind. Meget smugt Veier hele Dagen næsten stile

16. M. Jeg var ude og fik malet Malt og jeg og Drengen bant Hørne 80 Kniper, Karlen og Huusmanden blev ferdi med at meie Vede om Fmd om Emd kjørte vi alt 2re Korn ind og Den Daarlige Rug fra Engen. – Dammet Veier hele Dagen Norvæst Vind.

17. Ti. Markedsdag i Næstved. Jeg var ude hos Skiperen med 4 Tdr Korn til en Pris a 6 Rbd og jeg og Pigen og Drengen var ude at vende Havere om Fmd og vi vente Havere om Emd til

[163] Ordet "Hyre" er presset ind i teksten efter at der var skrevet "Drengen" –

Medaften. Karlen og Huusmanden blev ferdi med at meie Havere paa Engen til Medaften og vi bant Havere til Aften 48 Traver. Smaa Reinbyger om Fmd

(Tilføjet øverst på næste side:) Rasmus Rasmusen Salerup fik sig en lille Søn[164]

18. O. Vi kjørte Havere ind hele Dagen vi havde Væveren og hjelpe os. Jeg sate Haverebod Der kom 12 Læs paa Den eller 48 Traver og vi sate 11 Læs ind over Sviinehuuset eller 44 traver. – Meget smugt Veier hele dagen med sydvæst Vind

19. T. Vi kjørte Vede ind 12 Læs eller 31 Traver og vi bant og kjørte 3 Læs Havere eller 10 Traver ind og fra Medaften til Aften bant vi 26 Traver Vede. Min Fader kjørte med Gyn(?) for Skiperen. Smugt Veier Dog med tyge vide Skyer Væsten og Norvæst Vind

20. F. Karlen og Huusmanden task Rug til Mellemaalstid og vi var ude bende Det siste af Veden 8 Traver og De bant Lit baan. – om Emd var vi paa Engen og bant alt Det 2re Korn til Medaften og vi kjørte Det ind i alt 8 Læs eller 32 Traver. – Smugt Veier Lit Damet herimod Aften. Norvæst Vind.

21. L. Vi kjørte 13 Læs Hvede ind Det var Den siste vi blev ferdi til Kloken 2½ Da begønte Det at støvreine Karlen var saa ude at rive Havereslod med Hæsteriven jeg pløiede bragjord Drengen og Pigen bant baaner. Graat Veier om Fmd Støvrein om Emd

22 S. Karlen rev Slod med Hæsteriven han blev ferdi med Haveresloet og begønte paa Vedesloet om Fmd om Emd var jeg og Moder nede til Hans Andersens Peder Pedersens Jørgen og hans Moder var Der. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

23. M. jeg pløiede bragjord De task 4 Traver Korn til Mellemmaalstid jeg kastede rensede op og var til Mølle med 3 Tdr. De bant Havere paa Engen fra Mellemmaalstid til Medaften og bant Havere slod herope til Aften. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

24. Ti. Vi kjørte Haveren Jem fra Engen i Fmd i alt 7 Læs eller 25 Traver jeg sate Haverehæs. Om Emd kjørte vi Havereslod ind og rev Det og Bygsloet og jeg rev lit Vedeslod. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

25. O. Jeg var i Næstved kjørendes med Hans Andersens. Karlen rev Slod om Fmd. om Emd havde vi Smede Ole De kjørte Vedesloet ind og slog Erter af. Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind – min Konesøster Trine kom her ud

26. T. Jeg var ude og pløie bragjord om Fmd Karlen og Huusmanden tesk Hør. om Emd teske De Erter vi havde Hans Andersens Karl og jelpe os. Jeg og Hyredrengen kjørte Dem Jem i alt 4 Læs. - Taaget Veier om Fmd. Klart og Smugt Veier om Emd Sydvæst Vind

---

[164] Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at **Rasmus Peder Rasmussen** blev født d. 18. august 1869, som søn af gårdmand **Rasmus Rasmussen, Sallerup** (= Rasmus' fætter) og **hustru Stine Rasmussen**, 18 år. Han blev døbt i kirken d. 29. oktober. Gudmoder var gårdmand Johannes Pedersens hustru af Ring, Faddere var gårdmand **Rasmus Rasmussen af Kjøng,** gårdmand Ole Rasmussen af Svindinge, samt gårdmand Christian Larsen af Kjøng. Det er altså det unge par, der blev gift i Stensby d. 20. maj 1868, der nu får det første barn.

27. F. Karlen og Huusmanden tesk Erter hele Dagen og blev ferdi. Jeg og Drengen tesk Hør. Huusmanden var overe og fik bragt en Ten ud Min Moder var ude hos Smede Ole han fik sig en lille Dater[165]. - Smugt varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

28. L. Jeg og Karen Niels Jørgens og Drengen rev Slod paa Engen. Karlen tesk Hør om Fmd. om Emd var han med at rive Slod og vi fik Endhøstet. - Smugt varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

29. S. Jeg var ude og fik Maletmalt 12 Skb og jeg fik skot De unge Hæste og jeg var inge hos Væveren og blev klipt om Fmd om Emd var jeg Moder i Salerup med Barselsforæring - Smugt Veier om Fmd Dammet Veier om Emd med Væsten Vind

30. M. Karlen og Huusmanden og alle 3 Drengene tesk Den Daarlige Rug fra Engen om Fmd og 4 Traver Korn om Emd og sate Halem sammen. Jeg rensede Erter op 2 Tdr og kastede Hørfrø og jeg var ope hos gærjens(?) og betale Flæsk til Sylde. - Smugt Veier

31. Ti. Jeg kastede Hørfrøe og var til Mølle og fik Rugmel og en Seg Vedemel om Fmd om Emd rengjorde jeg Hørfrøet Der blev 10 Skb. Huusmanden kastede Den Daarlige Rug fra Engen og Det 6re Korn. Karlen pløiede brajord hele Dagen. - Skyveier med Kjøli Luft Væsten Vind

September

1. O. Jeg og Drengen maskinede 7 Tdr 6 Skb Rug og 3 Trd 2 Skb Korn op om Fmd. - Karlen blev ferdi med at pløie Bragjord om Fmd om Emd sate vi Teimoteihøet sammen og De skor Hagelse og Karlen begønde at Duge Havrebod jeg var paa bangerne efter Flæsket. - Klart Veier med Væsten Vind Kjøli Luft

2. T. Jeg var aavere efter Kolekornet(?) om Fmd om Emd var jeg til Mølle og ude hos Christen og lave Tøi Karlen fik 4 skot De unge Hæste og Dugede havrebod. Huusmanden Dugede Havrebod hele Dagen. Mine Svigerforældrevar her ude. Smugt Veier.

3. F. Jeg var ude og bede til Gilde i Ring, Hammer, Aaside og Egisborg Karlen Dugede Haverehæs og kalkede Golen[166] paa Huuset og lavede tilræte under Havreboden. Smugt og Varmt Veier hele Dagen. [167]Floden var inge første gang.

4. L. Jeg og min Fader var i Næstved. Christen og Karlen Skomagerkonen var kjørendes med vi bagte til Gilder. Drengen løbede gaar[168]. Karlen feiede. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

---

[165] Kirkebogen for Køng Sogn melder, at **smed Ole Hansen** og hustru **Margrethe Rasmusssen**, 25 år, Svinø, på denne dato fik en datter, der ved dåben d. 10. oktober fik navnet **Karen Marie Hansen**. Rasmus var blandt fadderne.

[166] = **gavlen**

[167] **"Floden**" betyder nok, at det var første gang i dette efterår, at vandet stod så langt inde på engen

[168] Drengen løb formentlig fra gård til gård på Svinø for at invitere til gilde, ligesom Rasmus selv dagen før kørte rundt i nogle af de andre landsbyer for at invitere.

5. S. Jeg og Karlen fløtede boskab[169] ud om Fmd om Emd var Karlen ridendes Jem. Hans Andersen og Christen var herope. – Klart Veier hele Dagen med Østen Blæst Kjøli Luft

6. M. Huusmanden grov paa miter Grøften paa Engen. Karlen og Drengen gjorde rent i Gaarde. Jeg laante ind vad vi skulle bruge til Gildt. – Smugt Veier Lit Dammt Østen Vind

7. Ti. Dronn. Louises Føds. Huusmanden grov paa Engen. Jeg og Karlen sete bor og benge i Stuerne. Vi havde Jens Nielsens Kone og jelpe os og skære Mad og Hans Andersens Kone. Skyveier med Lit Rein om Fmd Sydvæst Vind

8. O. Vi havde barselsgilde i Dag. Anne fra baarse bar vor lile Dreng.[170] – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

9. T. Vi havde anden Dags Gilde. – Musikanterne tjente til vort Gilde ver 6 Rbd og 4 skilling

10. F. Karlen og Huusmanden fløtede boskab ind og Karlen brang Det Laante Tøi i gjen om Emd var Jens Nielsens og Christenes og Hans Andersens her De fra baarse tog Jem om Aftenen. Smugt Varmt Veier

11. L. Karlen pløiede paa Engen. Jeg var i Kjøng og betalte Dyrlægen og hos Dogteren og betale ham og jeg fik Lit til Den Lile Ole. – Klart Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

12. S. Jeg og Maren var til Kjeirke. Drengen tragte Den Lile Tyer til Kjøngmose vor vi byte med Deres fra baarse. – Klart Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

13. M. Vi task Vede hele Dagen 12 Traver jeg var med om Fmd om Emd var jeg ude og kjøre Sand og jeg murede en Væg op. – graat Veier med Reinbyger og Storm fra Sydvæst hele Dagen

14. Ti. Markedsdag i Præstø. Jeg var i Næstved med Postelin og jeg akorderede med en Vovnfabrikant om at sæte Fjedervovnen[171] i Stand til en Pris af 40 Rbd og Maleren 14 Rbd. – Stergt blæst hele Dagen fra Sydvæst.

15. O. Jeg kastede Vede om Fmd Karlen pløiede paa Engen om Fmd kastede han og vi rensede 8 Tdr 5 Skb Vede op. Kveiet begønde at lige inge om Naten. – Graat Veier og Rugrein hele Dagen.

16. T. Jeg var i Steenby efter et læs Egetræ jeg gav 2 Rbd 3 Mark 7 Skilling for Det. Karlen og Huusmanden grov paa Engen om Fmd om Emd pløiede Karlen bragjord paa Engen skyveier hele Dagen med sterge Reinbyger Sydvæst Vind sterg blæst Kølig Luft

---

[169] **Boskab** = møbler

[170] Sønnen blev døbt **Ole Christensen**. I kirkebogen for denne dag står vedr. dåben: Forældre: Gårdejer Rasmus Christensen og Hustru Maren Jensen, 21 År af Svinø. Gudmoder var "Pigen **Ane Jensen af Baarse"** (altså moderens lillesøster.) Dåbsvidner var Ungkarl **Peder Jensen af Baarse**, (moderens lillebror) Gmd. **Hans Andersen af Svinø**, (altså faderens svoger) og Gmd. **Peder Larsen** af Kjøng.

[171] **Fjedervogn,** = "hestevogn med et langt, fladt lad, der er anbragt på undervognen med fjedre. På ladet kan der anbringes sæder enten tværgående eller i vognens længderetning. Fjedervogne kunne således bruges til både arbejdskørsel og persontransport. De ældste fra ca. 1870 havde skråtstillede sider og hjul, mens de senere typers blev placeret næsten lodret". *Fra Den Store Danske Encyklopædi.* (Hvis leksikonnets tidsangivelse er korrekt, må Rasmuses eksemplar have været et af de første)

17. F. Jeg og Karlen kjørte Møi hele Dagen vi møiede en Ager her ope med 9 Læs og vi kjørte 7 Læs paa Engen Huusmanden grov paa Engen Drengen skolede op. – Skyveier hele Dagen med sterg blæst fra Væsten

18. L. Jeg og Maren var i baarse og jeg var i Præstø med 2 Tdr Vede til en Pris af 9 Rbd 1 Mark pr Tdr jeg skulle haft nogen Fosforguano til en Pris a 6 Rbd 100 Pund men jeg fik ingen. Karlen og Drengen kjørte Møi og pløiede paa Engen. – Rugrein om Fmd Skyveier om Emd

19. S. Jeg hentede et Læs Sand om Fmd. Jeg var ude og skød 2 Krægænder ved Medagtid om Emd var jeg og Maren og Moder i Kostræde til Rasmus Nielsens. – Sterg Storm om Fmd, med Reinbyger Vinden Lagte sig Lit om Emd fra Sydvæst

20. M. Jeg pløide til Vede herope i Marken hele Dagen. Karlen og Huusmanden og Drengen og Pigen Task Korn mest Slod. Jeg skod 2 Krægænder i MidagsStunden Den ene fik jeg ikke. Storm Veier hele Ddagen med sterge Reinbyger fra Sydvæst

21. Ti. Markedesdag i Næstved. Jeg var til Marked kjørenes for min Fader Der op Vovnen blev der ope at repareres jeg red Jem min Fader kjørte med Christenes. – Skyveier hele Dagen med Reinbyger og Væsten Vind.

22. O. Jeg var til Valg[172] i Vordingborg Peder Pedersen og Hans Andersen og jeg havde lagt til Vovns. Shrool blev enstemmigt valgt. Der var ingen Modkandidat[173]. Karlen pløiede hele Dagen til Vede herope Drengen hogede brende. – Skyveier hele Dagen Sydvæst Vind

23. T. Vi bagte i Fmd. Karlen og Drengen var efter Vand til at Læske Vede i[174] og efter et Læs Tang til Smeden om Emd skor De Hagelse og Karlen pløiede, jeg var inge til Smeden og betale 4 Tdr Saarug til en Pris a 6 Tdr[175] - Stergt Reinveier om Fmd

---

[172] Der blev denne dag afholdt folketingsvalg. Dette var det andet folketingsvalg, afholdt efter indførelse af 1866-grundloven.

[173] **Christian Schroll** (8. oktober 1807 på Lykkenssæde – 23. juli 1890) var en dansk landmand og politiker. Han var arvefæster og i årene 1833 til 1843 bestyrer af Kjøng Hørfabrik ved Vordingborg. Han var også medforpagter af Mogenstrup Brænderi ved Næstved. Han blev valgt til Den Grundlovgivende Rigsforsamling 1848 og var medlem af Folketinget for Vordingborgkredsen i hele tredive år, fra 1849 til 1879. Han tilhørte først Bondevennernes Selskab og siden Venstre. Schroll var kendt for sin tavshed ("Den tavse Schroll") og spillede ikke nogen stor rolle på tinge. Han var med i udvalget, som behandlede Fællesforfatningen. (Kilde: Vikipedia)

Af ”Statistisk Bureaus” oversigt over valgeresultater ved folketingsvalget i 1869 for Vordingborg Valgkreds fremgår, at ”forhv. Gaardfæster Chr. Schroll af Kjøng” blev valgt ”ved Kaaring.” I alt afgav 2181 personer deres stemme, heraf 236 fra Køng Sogn.

[174] **II. læske,** - - - **1.3)** (jf. sylte; især dial.) m. h. t. saakorn (hvede): behandle med (lægge ned i) varmt vand med blaasten, kalk olgn. for at hindre svampdannelse; bejdse. Ch Mourier.Brød.(1821).49. MHans.H.62. OrdbS.(Sjæll., Falster). Fra ODS

[175] Formentlig fejlskrift – Han ville nok have skrevet prisen

24. F. Jeg var med at lave Plog og jeg var ude at Pløie til Grønjord for at slide Den til. Karlen pløiede til Vede om Fmd om Emd var han ude at pløie til lægjord. – Stergt Reinveier hele Emd med Sydvæst Vind

25. L. Jeg lavede Røgtræer om Fmd og Stevningsmendene var her og stevne min Fader til Møde i Vordingborg Den 6. Oktober angaaende Skolesagen Karlen kjørte Tang. Drengen samde Egetræ ind. Om Emd var jeg og Peder Pedersen paa Jagt men vi saae ikke meget Karlen og Drengen røgede Huuse – Rugrein om Fmd graat Veier om Emd Sydvæst Vind

26. S. Jeg lavede Røgtræer om Fmd Karlen og Drengen røgede Lit Huuse Smeden var heringe om Fmd Hans Andersen var her om Emd. – Klart Veier hele Dagen med meget faa Skyer og Lit Rein. Blæst fra Sydvæst

27. M. Jeg saate Vede hele Dagen. Karlen harvede med en Tint før Der blev saaet Drengen harvede Vede ned med 2 Tint Karlen harvede til Mellemmaalstid og pløiede Det øvrige af Dagen. – Klart Veier Dog med Skyer og Sydvæst Vind

28. Ti. Jeg lavede Røgtræer og var med at luge Hør op om Fmd. Karlen pløiede og blev ferdi til Medaften om Emd saate jeg Den siste Vede i alt 6 Tdr. Drengen harvede og vi blev ferdi med Den Harlen[176] harvede og vi tog Høren op og fik kjørt Jem. – Smugt Veier hele Dagen med Sønden Vind

29. O. St. Michael. Karlen pløiede og harvede paa Engen Jeg pløiede Lægjord her ope om Emd var vi sammelede henne til Rasmus Pedersens og vi betalte Deinetønde 7 Rbd 2 Mark 14 Skilling. – Klart Veier hele Dagen med Sydvæst vind.

30. T. Jeg saate Rug paa Engen hele Dagen i alt 4 Tdr. og jeg fik tilsaaet for i Aard. Karlen og Drengen harvede hele Dagen Rugen ned med 4 Tint jeg saate mit Hønseguano i De 2 første Agre fra Strbjorden(?) af. – Meget smugt og varmt Veier hele Dagen

Oktober

1 .F. Jeg og min Moder var ude hos Christen og Tabsere i Saavekammeret og Dagligstuen. Karlen var paa Sesiond han blev taget til Indfanderist. – Smugt Veier hele Dagen

2. L. Jeg var ude hos Christen og jelpe ham og pløie hele Dagen min Fader var i Næstved og efter vort Storur [177] i Resterup[178]. Smugt og Varmt Veier hele Dagen

3. S. Vi var ude hos Christen til barselsgilde[179]. Maren gav pate[180]. – graat Veier om Fmd Reine Veier om Emd med Sydvæst Vind

---

[176] ”Harlen”? Se note til 3. juli 1858

[177] ”o”-et vist søgt rettet til ”u” ved hjælp af en streg oven over. ”**Stueur”?**

[178] For ”**Rettestrup”**?

[179] I anledning af **Ellen Marie Christensens dåb**. Se note d. 28. juli 1869

[180] Når der har været brug for en **amme**, må det *enten* være fordi moderen endnu ikke var ”indladt i kirken”– idet hun som tidl. nævnt blev anset for uren i 6 uger efter fødslen - *eller* fordi dåbsbarnet ikke har

4. M. Karlen pløiede Lægjord hele Dagen vi var til 2 Dagsgilde hos Christen. Lars Pedersen fra Aaside og Kone Laa her om Naten. Reine Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

5. Ti. Karlen pløiede Lægjord her ope jeg og Maren og min Moder var til 3 Dags Gilde hos Christen. – graat Veier hele Dagenmed Sydvæst Vind

6. O. Vi bragede[181] hele Dagen vi havde Væveren og jelpe os og Karen Niels Jørgens til at tøre Hør. Graat Veier om Fmd Smugt og Klaart Veier om Emd Norvæst Vind

7. T. Vi bragede om Fmd om Emd pløiede Karlen Lægjord paa Engen og jeg pløiede Lægjord herope Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

8. F. Vi task Vede hele Dagen i alt 13 Traver Der imellem 3 Traver Slod. – Dammet Veier hele Dagen med Sydost Vind

9. L. Jeg og Moder og Maren og vor Lile Ole var i baarse til Mekkemusgilde. Karlen kastede og Drengen pelede Steen af. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

10 S. Karlen og Drengen rensede Vede op i alt 8 Tdr. Vi kom Jem om Emd om Fmd var vi i Præstø. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

11. M. Jeg lavede Gaasehuus om Fmd om Emd pløiede jeg Lægjord Karlen pløiede Lægjord paa engen hele Dagen. – Smugt og Varmt Veier hele dagen med Sønden Vind

12. Ti. Markedsdag i Præstø. Jeg pløiede Lægjord her ope hele Dagen Karlen pløiede Lægjord paa Engen Drengen pelede Steen af. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Sønden Vind

13. O. Jeg var i Tabernøie med 7 Tdr Vede ti l en Pris a 8 Rbd 3 Mark Tdr. Karlen og Drengen task Rug min Fader var i Lumby efter en ny Rensemaskine Den kostede 19 Rbd jeg fik 3 Rbd for Den gammele. – graat og Taaget og Reineveier

14. T. Jeg og Drengen lagte Gaasehuuset om Fmd om Emd var jeg ude at pløie Lægjord. Karlen task Rug hele Dagen Drengen var med om Emd. Min Fader var i Kostræde med Det laante Tøi – Skyveier hele Dagen med stergt blæst fra Sydvæst

15. F. Jeg pløiede Lægjord om Fmd om Emd var vi til Miklemusgilde nede til Hans Andersens. Karlen kastede og vi rensende Rug op første gang med Den nye Maskine 2 Tdr 1 Skb om Emd pløiede han Lægjord her ope. – graat Veier og Skyer med Rein

16. L. Jeg feiede Gaaer hele Dagen Karlen pløiede paa Engen hele Dagen. Drengen task Havere vi sate gæsene ind og fede. – stergt Reineveier hele Dagen med Sydvæst Vind

17. S. Vi var til barselsgilde nede hos Smeden jeg var til Kjerke og Fader til Barnet. Karlen og Drengen skor Hagkelse. Om Emd var vi til Gilde alle sammen. – Graat Veier med sterge Reinbyger hele Dagen og Storm fra Sydvæst.

---

været til stede under hele gudstjenesten. Normalt skete dåb og indladelse vist ved samme gudstjeneste, men der må i hvert fald have været et tidspunkt på denne dag, hvor moderen ikke kunne amme barnet. Vi hører om lign. situationer senere.

[181] **Brage:** Sønderbryde stænglerne af hør ell. hamp for at udskille taverne (jf. II. braade og bryde). Moth. B412. *Saa brydes og brages mine (dvs.: hørrens) Lemmer spæde. Winth.I.28. OpfB.2II.57. VareL.2301. Feilb. ogs.: skørne hørstraaet før tilberedningen ved at udsætte det for varme. MøllH.I.260. *Fra ODS bind 2, 1920*

18. M. Jeg pløiede Lægjord og Lit til Havere. Karlen fik skot De Gammele Øi om Fmd om Emd kastede han Havere og De sate braater[182] sammen og gjorde Loen ren til at Tærske. – Skyveier med engelte Reinbyger Sydvæst Vind

19. Ti. Flyttedag. Markedsdag i Næstved. Vi tesk 12 Traver Korn i Fmd om Emd pløiede jeg til havre Karlen kastede Korn og var til Mølle med en Tønde. – Stele Veier om Fmd Væsten og Norvæst Vind om Emd.

20. O. Jeg pløiede hele Dagen jeg blev ferdi med Lægjorden om Fmd om Emd pløiede jeg til Havre. Karlen kastede og rensede Korn op i alt 5 Tdr 6 Skb. – Drengen feiede Loen og pelede Steen af. - Stele Veier om Fmd Væsten og Nordvæst Vind om Emd

21. T. Vi Task Vede hele Dagen ialt 14 Traver. og vi blev ferdi med at skæte Hør vi fik i alt 10 Lispund. – Skyveier hele Dagen med en engelt Reinbyge. Væsten Vind kjøli Luft.

22. F. Karlen kastede Vede og vi rensede op i alt 10 Tdr. 4 Skb. Drengen var pa Engen og grave grøfter ud. – Skyveier hele Dagen med Sydvæst Vind.

23. L. Jeg var i Næstved med 8 Tdr Vede til en Pris af 8 Rbd 3 Mark Tdr Karlen pløiede til Havre hele Dagen her ope. – Graat Veier hele Dagen med lit Rugrein Sydvæst Vind. Mine Svigerforældre kom her ud.

24. S. Jeg og min Svigerfader var ope til Hans Andersen og han kjøbte 2 Høveder en Ko og en Tyr til en pris af 84 Rbd. om Emd var Maren og jeg i Kostræde til Rasmus Nielsens med lit Mad til Gertrud. Smugt Veier

25. M. Vi var til brylup ude til Lars Christensens[183]. Maren var ikke med om Aftenen De kunde ikke styre Drengen. Karlen pløiede til Havre hele Dagen. – Smugt Veier hele Dagen med Syd - - Vind

26. Ti. Vi var til anden Dagsbrylup til Lars Christensens Maren var ikke med. Karlen pløiede til Havre hele Dagen. – Stergt Reineveir om Fmd skyveier om Emd med Sydvæst Vind

27. O. Vi var til tredie Dags brylup til Lars Christensens. Maren var med. Karlen pløiede til Havre. Skyveier hele Dagenmed lit Rein. Sydvæsten Vind. – Soen farede og fik 9 Griser Den ene døde strags

---

[182] ”braater” – Sætter det, der er ”brådet” sammen i stakke el. lign..

[183] Af Kjøng kirkebog fremgår det, at gårdejer **Lars Christensen**, Svinø, denne dag var forlover ved brylluppet mellem **Rasmus Nielsen** på 26 år og **Maren Hansen** på 24. Lars Christensen var gårdmanden på **”Ellebæk”.** Jeg har ikke kunnet finde ud af, hvilken tilknytning brudeparret havde til gården, siden Lars Christensen holdt brylluppet. Begge de unge var født på Svinø, Rasmus som søn af ”indsidder Niels Jørgensen og Ane Rasmusdatter”, Maren som datter af ”gårdfæster **Hans Jensen og Maren Christensdatter**”, dvs. parret på **”Østergård”**, som de fortsat drev på tidspunktet for brylluppet. Rasmus Nielsen ses tidligt anbragt i pleje ”i søns sted” hos gårdmand **Niels Jensen, ”Fladagergård**”, og han har været en kvik dreng, med konfirmandholdets bedste vidnesbyrd. Det unge par endte da også siden med at overtage ”Fladagergård”. Også ”**Niels Hemmingsen**” (formentlig sønnen fra **”Sandviggård”**) er vidne til brylluppet, men hverken forældre eller plejeforældre til de unge er nævnt.

28. T. Prinds. Carolines Føds. Jeg og min Fader var i Næstved med 2 Tdr Vede til en Pris a 8 Rbd 1 Mark og efter Fjedervovnen Den kostede mig 54 Rbd. Karlen pløiede til Havre. – Smugt Veier hele Dagen Væsten Vind

29. F. Jeg og Maren var i Salerup til Rasmus Rasmusen til barselsgilde. Karlen pløiede til Havre. – Skyveier hele dagen Sydvæst Vind

30. L. Karlen pløiede til Havre hele Dagen og han blev ferdi her ope jeg havde smaa Arbeide for. – Smugt Veier hele Dagen

31. S. Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd. Hans Andersens og Christenes var her ope om Emd. Reine Veier om Emd med Sydvæst Vind.

November

1. M. Karlen pløiede paa Engen

2. Ti. Karlen pløiede paa Engen

3. O. Karlen blev ferdi med at pløie paa Engen vi blev ferdi med at pløie for i Aard.

4. T. Karlen og Drengen fløtede Halem og gjorde Loen ren til at Tærske og De skor Hakkelse.

5. F. Vi task Vede hele Dagen i alt 13 Traver Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

6. L. Jeg var paa gaden og kjørte 2 Favne smaa Steen ind vor for jeg fik 14 Skilling. Karlen kastede og han og Drengen rensede 9½ tdr Vede op. – Rugrein hele Dagen med Sydvæst Vind.

7. S. Drengen var til Kjerke. Jeg var ude og fik malet Malt. Karlen pasede Kreaturer om Fmd om Emd var jeg og Karlen ude at skyde Ender jeg fik 2 og jeg og Maren og Moder var ude til Hans Andersens. – Storm Veier hele Dagen Sydvæst Vind.

8. M. Karlen var ude og slaa Sko og vi fik skot De unge og han begønte at braate Rug af. – Reine Veir hele Dagen med Sydvæst Vind.

9. Ti. Markedsdag i Præstø. Vi task 2 re Korn om Fmd i alt 8 Traver. Karlen og Drengen skor Hakkelse og Karlen kastede og vi rensede 4 Tdr 5 Skb op. – Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind.

10. O. Jeg var i Næstved med 7 Tdr Vede til Sander til en pris af 8 Rbd 4 Mark pr Tdr. Karlen braatede Rug af De unge fra baarse kom her ud i Emd. Smaat Sneeveier om Fmd men Klart om Emd Norvæst Vind

11. T. Mortensdag. Jeg og min Konebroder var ude til Hans Andersens og ude hos Christenes og nede til Jens Larsens[184] og skulde kjøbe en Kvie. De tog Jem til Medag. Karlen braate Rug af. – Fraat[185] hele Dagen og siste Nat med Norden Vind

[184] **Jens Larsen** var gårdmand på "**Månehøj"**

[185] = "Frost"

12. F. Jeg og Karlen var ude til Hans Andersens og fløte ind vi fløtede en Vedehæs[186] og en Byghæs ind min Fader og Moder var i Kjøng til Rasmus Rasmusens. – Fraast Veier hele Dagen med Norvæst og Væsten og Sønden Vinde

13. L. Karlen og Drengen task Rug hele Dagen. Jeg pasede Kreaturer og feiede Gården. – Reinveier hele Dagen med sterg Sønden Vind.

14. S. Jeg og Maren var til Alters. Drengen var i Myrup og bestele Heilere[187] Karlen skor Hakkelse og muede under Svjinene om Fmd vi festede vor ny Pige til Mai Smugt Veier hele Dagen

15. M. Vi slagtede 4 Griser vi havde Hans Andersen og Christen at jelpe os og vi var nede til Hans Andersens og jelpe ham at slagte 2 Sviine. – Skyveier hele Dagen med Reinbyger og Sydvæst Vind

16. Ti. Markedsdag i Næstved Jeg var i Ring med Flæsk til Den Lile Niels. Griserne Veiede til sammen 53 Lispund 12 Pund til 23 Mark 8 Skilling Lispundet jeg fik i alt for Flæsket 210 Rbd 3 Mark 8 Skilling Karlen og Drengen task Rug. – Smugt Veier med engelte Skyer Sønden Vind

17. O. Jeg var ude og pløie forpløiningen på Haverejorden om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder ude hos Christenes. Karlen og Drengen task Rug hele Dagen. – Taaget Veier hele Dagen men Stele og Milt

18. T. Jeg var aavere hos Dogteren for Den Lile Ole han var Daarli for sit brøst og i sin Mave. Jeg pløiede Grønjord om Emd. Karlen og Drengen task Rug hele Dagen Smugt Veier hele Dagen med Sønden Vind.

19. F. Jeg var ude at pløie Grønjord og jeg og Drengen skor Hæste og Kveihakkelse om Fmd. Karlen task Rug hele Dagen, om Emd var Drengen med og jeg Pløiede hele Dagen. Rugrein om Emd Sydvæst Vind

20. L. Jeg pløiede Grønjord hele Dagen Drengen pasede Kreatur og var med at tærske Rug. Karlen task rug hele Dagen. Der var Karlegilde ned til Hans Andersens om Aftenen mine Svigerforældre kom her ud om Aftenen. – Klart Veier med Væsten Vind Kjøli Luft.

21. S. Drengen og Pigen var til Alters Smede Ole havde De Gamle Øi i Remkolde[188] efter steen. Mine Svigerforældre tog Jem til Medag. Jeg og Karlen skor Hakkelse og pasede Kreatur. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Væsten Vind

---

[186] **Hæs,** - - - *stor, regelmæssig sammenpakket bunke af sæd, halm ell. hø (ofte af aflang form), opstillet under aaben himmel; stor (af flere læs bestaaende) stak (jf.*Halm-, Høhæs *samt* II. Hjælm*); ofte efter præp.* i, *i forb. som* staa, sætte i hæs. *Moth. H174.* naar Høet var paa Stænget og Kornet i Laden, naar de høie "Hæse" stode som gyldne Taarne i Baggaarden. *Ing.Levnet.I.92.* *Da Vinteren var kommet, og Kornet sat i Hæs. *Winth.VI.205.* *Avlen er større, end Laderne kan rumme, | uden for ved Porten staar Korn og Hø i Hæs. *MHans.(SangB.43).* de mægtige Ladebygninger, de høje Hæs. *Pont.F.I.288. MøllH. V.373.*
Fra ODS bind 8, 1926

[187] = **Hegler** til forarbejdning af hør

[188] **Remkolde:** Ca. 9 km sydøst forSvinø

22 M. Jeg og Drengen sate Braater sammen og skor Kveihakkelse om Fmd. Karlen kastede Rug og vi rensede Den og Emd i alt 10 Tdr. 2 Skb og vi skor Hæste Hakkelse og vi gjorde Loen ren til at Tærske. Lars var Jemme om Aftenen[189]. – Gråt Veier Sydøst Vind

23. Ti. Vi task 2re Korn hele Dagen ialt 17 Traver. – Graat men stilt Veier hele Dagen med Lit Østen Vind

24. O. Den Drape(?) Ko skulde kjelve. Jeg var ude hos Christenes med Dei vi fik bagt Derude om Fmd. Karlen kastede og vi rensede op i alt 10 Tdr 1 skb 2re Korn. Drengen pusede Seletøi om Emd. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Norost Vind næsten stelle om Fmd.

25. T. Jeg og Moder kjørte til Rosted[190] til barselsgilde i Dag Klokken 7. Stine paa bangerne var kjørendes med og Kistene Torkelsens var kjørendes med om til Ole[191]. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

26. F. Vi var i Rosted i Dag til anden Dagsgilde og morede os got vi laae hos en Smed jeg og Niels Peder og Den første Nat laae jeg og Christiand hos en bonde ved Navn Hans Rasmussen[192]. – Reine Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

27. L. Vi tog fra Rosted i Dag klokken 6 og kom til Næstved til Klokken 11 vi bete[193] lit i Fulebjergekro og 2½ Timer i Næstved vi kom Jem til Aften. Karlen task Rug i ale Dise Dage og Drengen pasede Kreatuer og var med at Tærske. – Klart Veier med engelte Skyer Sydvæst Vind

28. S. jeg var ude hos Skiperne[194] med 6 Tdr. Korn til en pris af 6 Rbl 1 Mark pr Tdr om Fmd om Emd var jeg og Maren inde til Smedens til en lile Vesit. Drengen vaskede Vovn om Fmd Stille mend graat veier hele Dagen

29. M. Jeg pasede Kreatuer og Lavede -- ? -. Karlen og Drengen task Rug Hans Andersen og Kone var her ope hen i mod Aften han fik et Styge til en Vovnstang han gav ikke noget for Det. – Stergt Reineveier om Fmd. Klart Fost Veier om Emd

---

[189] K**arlen, Lars Frederiksen**, der for en gangs skyld optræder med navn, har haft en friaften

[190] Kirkebogen for Sørbymagle Sogn, Flakkebjerg Vester, i Sorø Amt viser, at gårdmand **Hans Hansen og hustru, Marie Nielsdatter,** 31 år, i Rosted Mark, denne dag fik deres søn, **Rasmus Hansen**, døbt. Hans Hansen, og hans tvillingbror, der *også* hedder Rasmus Hansen, var født i Sallerup, som sønner af gårdmand **Hans Rasmussen**, der nu var fadder ved barnebarnets dåb. Jeg har ikke (endnu) kunnet fastslå noget familieskab mellem *vores* Rasmus og denne familie, men at det i hvert fald må være en familie med ret tætte relationer til Rasmus' familie og egnen tyder det på, når både han, hans mor, og flere andre, drager ud på så lang en tur til barselsgilde.

[191] **"Kistene:"** Det kan være **Dorthe Kirstine Olsen**, 17 år, datter af gårdmanden på "**Troldhøjgård", Ole Thorkildsen**, der fik sig et lift.

[192] Må altså være en *lokal* Hans Rasmusssen.

[193] **Bete** = Bede = holde hvil under rejse

[194] Rasmus er også andre gange ude og afsætte korn til **"skipperne."** De har vel haft handel med at købe lokale produkter og afsætte dem andet steds.

30. Ti. Jeg var paa Jagt om Fmd men saae ikke naaget om Emd pasede jeg Kreatuer og strilede Det Karlen task Rug hele Dagen Drengen var med om Emd. – Rasmus Nielsen og Kone fra Kostræde var her ude.

December

1. O. Der var god Sporsnee og jeg var paa Jagt men jeg traf ikke noget jeg pasede Kreatuer om Emd og strilede Det. Karlen og Drengen task Rug Smugt klart Frost Veier. Jeg skod en And om Aften

2. T. Jeg pasede Kreatuer og skor Kveihagkelse. Karlen kastede og vi rensede 7 Tdr Rug op om Emd og De skor Hæstehagkelse. – Smugt og Klart Veier om fmd Skyveier om Emd Frost Norvæst Vind

3. F. Vi tæsk 2re Korn hele Dagen i alt 15 Traver. Lit Sneeveier om Fmd Reine Veier om Emd sterg Tøveier Norvesten og Norost Vind

4. L. Jeg feiede Gaaer og vi rensede 11 Tdr 1 Skb 2re Korn og Der kom 5 Tdr 5 Skb paa Loftet 4 Tdr til Malt. Drengen snote baan op og var med og trile Møiet ud af Gaarden. – Graat Veier lit Rugrein hele Dagen med Østen Vind

5. S. Jeg var i baarse og Udby og fik byt malt 6 Tdr min broder var med men vi fik kun ver 2 Trd Lars Rasmussen lovede at kjøre Det andet ind. Smeden var kjørendes med mig ned hos Jens Pedersen og laane Penge i alt en 1600 Rbd[195]. – Graat Veier hele Dagen med Østen Vind Tøveier.

6. M. Jeg var i Vordingborg og betale skater paa Amtsstuen jeg var kjørendes med Hans Andersen. – Karlen og Drengen og Pigen og min Fader task 9 Traver Vede. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med Østen Vind. Raat Veier.

7. Ti. Vi blev ferdi med at tærske Vede i Dag til Kloken 2 vi task 7 Traver og om Emd sate vi Hallem sammen og Karlen begønte at kaste. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med Østenvind.

8. O. Karlen kastede og vi rensede 10 Tdr 4 Skb. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen med Østen Vind. Raa Luft

9 T. Jeg pasede Kreatuer og begønde at Lave paa et Talærkenræg[196]. Karlen tesk Rug Drengen var med om Emd. – Klart Veier om Fmd Graat Veier om Emd Frost Veier Østen Vind

10 F. Heilerne kom i Dag Lars Jensen fra Køng. Jeg jalp ham med at sæte Heiler op og jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var vi nede til Hans Andersens til Bodils Fødselsdag[197]. Karlen og Drengen task Rug. – Taaget Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Tøveier

11. L. Jeg og Fader var paa Gaunø og betale Skater og i Næstved. Drengen pasede Kreatur Karlen task Rug vi fa-?-de Heilerne.

12. S. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd om Emd var jeg og Maren i Kostræde til Rasmus Nielsens. – Smugt Veier hele Dagen Sønden Vind

---

[195] Det er en større sum, som svigerfar, Jens Pedersen, har haft at låne ud!

[196] Altså en **"tallerkenrække".**

[197] Rasmus' niece, **Bodil Kirstine Christensen**, fyldte 7 år denne dag.

13. M. Vi slagtede vore Gæs i Fmd og blev ferdi med at pele Dem til Medag. Karlen task Rug om Emd. Jeg var nede til Sven Christensens og betale Smaarilsel[198] til Skolæren med 14 Mark 12 Skilling. Niels Peder fra Kjøng var her om Aftenen. Graat Veier med Sønden Vind.

14. Ti. Markedsdag i Præstø. Jeg var til Møle og inde til Hans Andersens i Fmd om Emd pasede jeg Kreatuer og skor Hakkelse og var i Marken og saa til Røerne. Hans Pedersens Jørgen kom her ud om Aftenen og var med til Aftenmøde. – Reineveier hele Dagen med Sønden Vind

15. O. Jeg Lavede til Rete ude under Havreboden og var til Møle om Fmd om Emd pasede jeg Kreatuer og skor Hæstehakkelse. Karlen task Rug hele Dagen. – Skyveier om Fmd Reineveier om Emd med Sterg Sønden Vind

16. T. Jeg var til Julemarked og kjøbte mig et par Støvler til en Pris af 6 Rbd 3 Mark Karlen task Rug hele Dagen Drengen pasede Kreatuer. – Sterg Storm om Naten Stormveier om Fmd og Rein Slot Veier om Emd Sydvæst Vind

17. F. Jeg var ude og fik Maletmalt om Fmd jeg pasede Kreatuer. Karlen task Rug hele Dagen jeg og Drengen skor Kvei og Hæstehakkelse. – Sterg Snee Veier om Fmd med Østen Vind Skyveier om Emd med Nordenvind

18. L. Jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var jeg og Moder i Kjøng til Rasmus Rasmusens til Vesit. Karlen kastede og De rensede 7 Tdr 6 Skb Rug op og Drengen tog Gaaseburet ned. – Klart Veier hele Dagen Sydvæst Vind

19. S. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd. Karlen og Drengen skor Hakkelse og gjorde Loen ren til at tærske og De feiede gaaer. Rasmus Nielsen og hans Bror Jens Nielsen og hans Forlaavede fra Faardrup[199] var her om Emd. Reineveier hele Dagen

20. M. Vi task 2re Korn hele Dagen i alt 14 Traver. Min Fader var i Vordingborg til Lige med Smeden han laante ham nogen Penge. – Skyveier om Fmd. Klart Veier om Emd med Sydvæst Vind Tøveier

21. Ti. Markedsdag i Næstved Jeg Leverede Skoleforas og Skolebrende om Fmd. Karlen kastede og vi rensede 10 Tdr Korn op om Emd. – Graat Veier hele Dagen med Sønden Vind

22. O. Vi fløtede Bråter om Fmd og skor Kveihakkelse om Emd fløtede vi Havrehæsen ind vi havde Hans Andersen og hans Karl og jelpe os. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

23. T. Vi bagte til Jul og Karlen og Drengen var nede til Hans Andersen og fløte ind og De skor Kveihakkelse og Hæstehakkelse. – Graat Veier hele Dagen med sterg Østen Vind

24. F. Karlen og Drengen skor Hakkelse til Kveiet og Hæstene og feiede Gaar. Jeg pusede K-ivinduer og andet Smaa Arbeider. – Graat Veier men Frost med Norden Vind Snee om Aftenen

---

[198]"**Smaarilsel"** må være = **Smaa-redsel, 1)** *(foræld.) mindre afgift ell. ydelse, især bestaaende af fjerkræ ell. husdyrprodukter; spec. i flg. anv.: - -* **1.3)** *om en med tiende beslægtet, men dog derfra forskellig, ydelse, der erlagdes til præst og degn. (degnene skal nyde)* den sædvanlig smaa Retzel, Brød, Kage, Flesk, Gaas, Eg, som Bønderne hidindtil givet have. *DL.2–15–10.* Saadan en Præstekone fører Husvæsenet, modtager Ofre og Smaaredsel. *Goldschm.I.286. Torp.555. Feilb.* Fra *ODS bind 20, 1942*

[199] **Fårdrup:** Ca 49 km fra Svinø, mod Korsør / Slagelse

25. L. Juledag. Jeg var ope til Rasmus Nielsens i Kostræde til Vesit Det var et stergt Sneeføi. – Graat Veier om Fmd stergt Sneeveier om Emd og stergt Sneeføi hele Naten med Norost Vind. Frost

26. S. 2. Juledag. Jeg var ned til Hans Andersens om Fmd og De var pa Landeveien og kaste Snee. Jens Pedersen fra Kjøng var her om Emd og bad os aaver til Peder Larsens til Vesit til femte Juledag. – Stergt Sneeføi hele Dagen med Norost Vind

27. M. Jeg var ude og kaste Snee hele Dagen. Karlen var Jemme han var ridende paa Det sorte Øi. Hans Andersen og hans Kone var her ope om aftenen. – Graat Veier hele Dagen Føiveier om Aftenen Norost Vind

28. Ti. Jeg kjørte i Kane for Maren ned til Hans Andersens og Karlen og Drengen og Pigen kjørte for Spøi om Fmd Peder Pedersen og Jørgen var her ope om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder nede til Jens Nielsens til Vesit. Klart Frost Veier Sønden Vind

29. O. Karlen task Havre hele Dagen Drengen pasede Kreatuer. Jeg var aavere til Peder Larsens i Kjøng til Vesit. – Graat Veier hele Dagen med Sønden Vind Tøveier om Emd. Der var Ungsdomsgilde.

30.T. Karlen task Havre hele Dagen. Jeg og Maren og Moder og Fader og Den lile Ole var ude lit til Christenes til Vesit om Emd. – Tøsnee om Fmd. Stergt Frostveier om Emd med Sydost Vind.

31. F. Karlen task Havre om Fmd Jeg beklæde Paasten til Kviet om Fmd om Emd var jeg til Møle Karlen og Drengen skor Hakkelse til Heste og Kviet og Drengen muede under Sviinene Sterkt Frost Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

1870

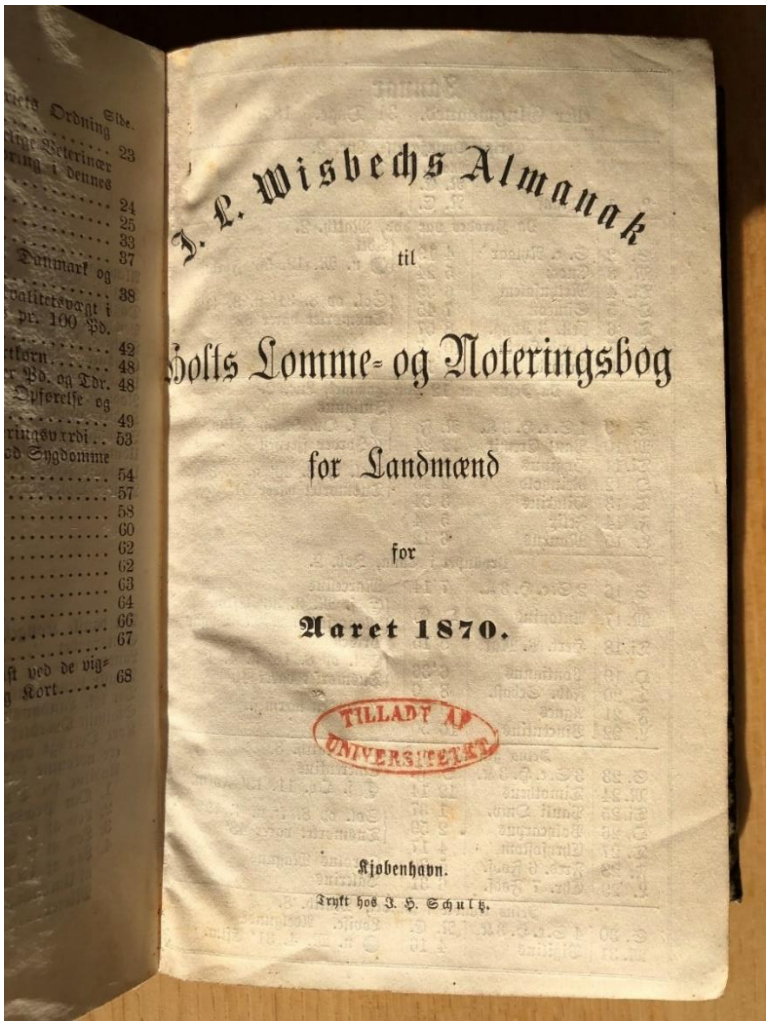

J. L. Wisbechs Almanak

til

Holts Lomme- og Noteringsbog

for Landmænd

for

Aaret 1870.

TILLADT AF UNIVERSITETET

Kjøbenhavn.
Trykt hos J. H. Schultz.

Januar

1. L. Nytaar. Vi havde Julevesit. Rasmus Nielsens fra Kostræde. Jens Nielsens Hans Andersens og Christenes og Stine paa bangerne og mine Svigerforældre. Rasmus Rasmusens fra Kjøng var her ikke. – Sneeveier om Fmd Reinveier om Emd. Tøveier Sønden Vind

2. S. Mine Svigerforældre laae her om Naten og tog Jem i Dag. Om Emd var Smeden og hans Kone her inde og Tingløverens Svoger og hans Søn var her ude og jeg fæstede Drengen for et Aar for Klæderne. – Milt men graat Veier Tøveier Sønden Vind

3. M. Jeg sloeg Julskinner[200] fra Den gammele Vovn om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder ned til Hans Andersens til en lile Vesit. – Reineveier hele Dagen med Sønden Vind. Karlen task Havere hele Dagen

4. Ti. Jeg fik slaget alt Jernet fra Den gammele Vovn. Karlen task Havere Drengen pasede Kreatuer. Jens Pedersens Peder og Maren Kirstine fra Hammer var her ude om Emd. – Graat og Taaget Veier hele Dagen

5. O. Jeg var nede til Hans Andersen om Fmd – om Emd var jeg ude hos Peder Kjelsen med Snetøi til et par Merkelkaser[201]. Karlen task Havere hele Dagen. – Reineveier hele Dagen med Sønden Vind.

6. T. Hell 3 Kong. Jeg og Maren og den lile Ole kjørte til baarse i Dag. Karlen fik skot De gammele Øi i Fmd. Drengen pasede Kreatuer. – Taaget Veier hele Dagen med Sønden Vind

7. F. Karlen kom til baarse i Dag og vi skaarede brende op fra Udbysko[202] og kjørte Det op til Jens Pedersens De jalp os med at skære og vi kjørt i alt 7 læs op. Træet kostede 15 Rbd, 5 Mark 12 Skilling– sterg Reineveier hele Dagen med Sønden Vind Det var et got Søl. –

8. L. Karlen kjørte Jem fra baarse i Dag med et Læs Risbræide. Jeg og Maren blev Der af Den grund at Det reinede Stergt. Hans Larsen fra baarse var Der om Emd. – Stergt Reineveier hele Dagen til om Aftenen. Sydvæst Vind.

9. S. Vi kom Jem fra baarse i Dag til Medag. Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd og vaskede Vovn om Emd Da jeg kom Jem. – Stergt blæst fra Sønden hele Dagen med engelte Reinbyger.

10. M. Karlen task Havere hele Dagen Drengen vaskede Vovn og var ude med Skosaven[203] og han muede under Sviinene. Jeg lavede en Klyle(??) til Skosaven om Emd var Krogh og bjøring fra Næstved her og Peder Kjelsen var her. – Smugt og milt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

11. Ti. Jeg var paa Engen og læte for Vand og jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var jeg og Moder ope i Hammer – var kjørendes med Hans Andersens Karlen kastede og De rensede 8 Tdr. Havere op og skor Hakkelse. – Klart Veier hele Dagen med Sønden Vind

12. O. Vi task 2re Korn hele Dagen i alt 14 Traver om Aftenen var Karlen ude til Peder Persens til et lile Selskabsbal. – Graat Veier hele Dagen Rugrein om Emd med Sydvæst Vind.

13. T. Jeg pasede Kreatuer og var til Møle og ude til Hans Andersens om Fmd om Emd var Kreatuerne ude at røre sig og Karlen kastede og vi rensede 10 Tdr 4 Skb 2rer Korn op. – Skyveier hele Dagen med stile og milt Veier

---

[200] Hjul-skinne, en. (især foræld.) jærnskinne, hvormed fælgene paa (vogn)hjul beslaas. Moth.H220. VSO. Schand.BS.5. SjællBond. 129. Feilb. *Fra ODS bind 8, 1926*

[201] For at lave en slags slæde, måske af hjulskinnerne fra den gamle vogn?

[202] **Udby Skov?**

[203] **Skovsaven?**

14. F. Jeg var i Faardrup til min Fæters brylup[204] jeg havde lagt til Vovn med Rasmus Nielsens i Kostræde vi var til brylup en Dag. Karlen task Rug Drengen fokede[205] Riis og pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind.

15. L. Jeg og Rasmus Rasmusen i Salerup laa hos Hans Hansen i Rosted[206] og vi var Der i Dag og Rasmus og hans Kone kom Der om Fmd og vi Laa Der igjen om Naten vor Karl task Rug hele Dagen. – Graat Veier lit Rugrein on Emd

16. S. Vi kjørte Jem i Dag vi bete kun i Næstved Rasmus Rasmusen fra Salerup kjørte med os Jem jeg kom Jem til Kloken 7 om Aftenen Hans Andersen og Kone var her om Aftenen. – Graat Veier hele Dagen med Norden Vind.

17. M. Jeg var i Marken om Fmd om Emd slog jeg Lister paa Kruperne[207] hos Kreatuerne og jeg pasede Kreatuer hele Dagen. Karlen og Drengen task Rug hele Dagen. – Graat Veier med Norden Vind

18. Ti. Jeg var til Marked ope efter mig en ny Enspænder Vovn til en Pris af 120 Rbd. Karlen task Rug hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Frostveier hele Dagen

19. O. Jeg pasede Kreatuer om Fmd Drengen støvede Den ny Vovn af Karlen task Rug og om Emd maskinede vi 7 Tdr Vede fra Loftet og Karlen og Drengen skor Hæstehakkelse jeg strile Kveiet og jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var nede til Hans Andersens om Aftenen. – Graat Frostveier med Norden Vind.

20. T. Jeg var i Tabernøie med 7 Tdr Vede til en Pris af 8 Rbd 3 Mark Tdr og jeg og Rasmus Nielsen fra Kostræde var i baarse. Karlen task Rug hele Dagen Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen med Norden Vind Frost Veier.

21. F. Jeg og Karlen maskinede 6½ Tdr Vede fra Loftet om Fmd Drengen pasede Kreatuer og om Emd task Karlen og Drengen Rug. Lars Rasmusen fra Udby var her med Malt og min Svigerfader var kjørendes med vi var ude hos Christen og til Jens Larsens og jeg kjøbte en Karlv af Jens Larsen

22. L. Jeg var i Tabernøie med 6½ Tdr Vede til en Pris af 8 Rbd 3 Mark pr Tdr min broder var Der ogsaa med et læs Vede. Karlen blev ferdi med at tærske Rug og han kastede Den Drengen pasede Kreatuer. – Stergt Sneeveier om Fmd graat Veier om Emd med Sydvæst Vind Frost Veier

---

[204] Fætteren, der bliver gift d. 14. jan. 1870, var morbroderens søn, **Jens Nielsen,** fra Kostræde, der sammen med sin bror, **Rasmus Nielsen,** er omtalt flere gange tidligere – Bl. a. da de d. 19 dec.1869 kom på besøg med Jens' "Forlaavede fra Faardrup." Bruden hed **Karen Marie Madsen**, var 22 år gammel, og var gårdmandsdatter fra Fårdrup. Jens, der da var 27 år gammel, omtales *også* i kirkebogen som gårdmand i Fårdrup, så det må han være blevet. Brudens far, **Mads Hansen**, var vidne, sammen med "**Lars Pedersen**, Sognefoged, Gaardejer i Faardrup".

[205] = **forkede?** Forke, v. [ˈfɯ̩rgə] -ede. vbs. -ning (s. d.). (ænyd. d. s., jf. oldn. forka, stage m. en baadshage; af Fork; især landbr.) tage med en fork; løfte ell. flytte v. hj. af en fork ell. lign. redskab. (især i forb. m. adv.). forke hø op. - - Fra ODS bind 5, 1923

[206] Altså hos parret, der holdt barselsgilde i Rosted d. 25. november året før. Rosted ligger ca. 9 km nord for Fårdrup

[207] Vel **"Krybberne"**

23. S. Jeg var ude til Christenes om Fmd. Karlen og Drengen rensede 7 Tdr og 1 Skb Rug op. Jens Larsen var her med en Kalv til en Pris af 4 Rbd og Sven Christensen var her om Emd og jeg Christen tog til baarse og skulde stile Hæste[208] i Præstø

24. M. Jeg og Christen stelede Hæste i Præstø i Dag men De blev ikke taget gyldi Der blev ikke taget en Hæst vi kom Jem til Aften. Karlen task Havre Drengen pasede kreatuer og muede under Sviinene. – Graat Veier

25. Ti. Karlen var i Skov i Størlinge[209] i Dag for Hans Andersen. Jeg pasede Kreatuer og lavede Øgseskaft. Drengen pusede Det nye Seletøi og task Havre. Der var Komedie i Smeden om Aftenen Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde var her om Aftenen. – Meget Smugt Veier hele Dagen. Stergt Frost Veier

26. O. Karlen var i Skov i Størlinge for Christen. Jeg pasede Kreatuer og strilede Det. Drengen task Havre. Jeg og Hans Andersen var nede hos Sven Christensen om Aftenen til en lile Vesit. – Smugt Veier Norden og Norost Vind Frost

27. T. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole aaver til Peder Larsens i Kjøng Karlen task Havere. Drengen pasede Kreatuer og var med og tærske. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med Væsten Vind Frost Veier

28. F. Jeg pasede Kreatuer og jeg og Karlen rensende 2 Tdr 5 Skb smaa Vede op og vi maalte 7 Tdr Korn op og jeg strilede Kreatuerne. Karlen task Havere og jeg og Drengen fløtede Halme ind. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind. Smaat frost Veier

29. L. Jeg var i Tabernøie med 7 Tdr Korn til en Pris af 5 Rbd 12 Mark Pigen var kjørendes med og jeg var i baarse. Karlen task Havere og kastede om Emd og rensede op i alt 7 Tdr -. Graat Veier hele Dagen med Væsten Vind Lit Frost Veier.

30. S. Jeg og min broder var ude og stange Aal vi fik 65 Styger vi havde Fremmede Da jeg kom Jem Rasmus Rasmusen fra Salerup min Svigerbroder og Sviigerinder og Christen Pedersens Hans og Hans Andersen og Kone. – Stele Veier Lit Frost Veier

31. M. De fra baarse laa her om Naten og jeg og Peder[210] var ope til Peder Pedersens og nede til Hans Andersens i Dag og Hans Andersen var med her ope De fra baarse tog Jem Da Kloken var 4re Karlen savede og flagte brende Drengen pasede kreatuer og De skor Hakkelse. – Klart Veier hele Dagen med Østen Vind Frost Veier

Februar

1. Ti. Skolelæren var her i byen i Dag og skrive til Mantal[211]. Vi Task Det siste Korn i Dag i alt 16 Traver. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind Sterg Frost Veier hele Dagen

---

[208] Antageligt til militært formål

[209] Størlinge ligger øst for Næstved

[210] Altså "svigerbroderen", Peder Jensen

[211] **Folketællingen 1870,** der fandt sted over hele landet den 1. februar. Husstanden er i den beskrevet som omfattende Rasmus og Maren på hhv 31 og 22 år, hans forældre på aftægt Ole Christensen og Ane Rasmusdatter på hhv 77 og 60 år, den lille Ole Christensen på under et år, og et plejebarn ved navn Peder Christensen på 8 år, der ligesom de foregående angives født i sognet. Det angives, at han forsørges af

2. O. Vi kjørnede[212] Kornet i Fmd og Peder Pedersen var her og fik løbet en Ko. Karlen kastede og jeg pasede Kreatuer og strilede Det. Drengen bant baan op. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind me- - sneet Frost

3. T. Jeg og Karlen rensede Det siste Korn op i Dag i alt 12 Tdr 6 Skb 9 Tdr 4½ Skb stort og 3 Tdr 1½ Skb Smaat om Fmd Drengen pasede Kreatuer og muede under Sviinene om Emd var jeg i Fulebeg[213] og solte Flæsket til en pris 20 Mark. Karlen task Havere og var til Møle om Emd. – Stergt Frost med Østen Vind Stergt blæst

4. F. Vi slagtede Den gammele So Christen og Hans Andersen jalp os. Karlen task Havere Drengen pasede Kreatuer og jeg var til Møle og inde til Hans Andersen og om Aftenen var jeg og Hans Andersen ude til Christenes til Stines Gebursdag.

5. L. Christen og Hans Andersen var her ope og jelpe os og skile Den gammele So ad. Hun veiede 20 Lispund og 4 Pund jeg var nede i Fulebeg med Flæsket og Da jeg kom Jem var jeg nede til Hans Andersen. Peder Christensen laa her om Naten. Karlen task Havere. - stergt Frostveier sterg blæst fra Østen.

6. S. Karlen flagte Smaabrengde og vi beklæte Posten inde i gaarden Drengen pasede Kreatuer og stopede[214] hos Kveiet og Sviinene min Moder var til Rendere om Fmd Jens Nielsen og Hans Andersen og min Søster var her om Aftenen. - Meget stergt Frostveier med sterg Østen Vind.

---

husfaderen. Som tjenestefolk opregnes tjenestekarl Lars Ferederiksen på 24, født i Sværdborg Sogn, tjenestedrengen Jørgen Nielsen på 17, også født i Køng Sogn, og tjenestepigen Maren Sophie Pedersen på 20 år, født i Udby Sogn.

Vedr. plejebarnet **Peder Christensen**: Det er vel lidt bemærkelsesværdigt, at han ikke noget sted i dagbogsoptegnelserne synes at optræde. (Dog omtales d. 9/3, at "begge Drengene" saver brænde, og der er han måske den ene. Måske har han bare været på et kortvarigt ophold?) Går man kirkebogen for Køng Sogn efter, viser det sig, at den eneste Peder Christensen, der passer aldersmæssigt, er Rasmus's bror, Christens søn, f.d. 14. marts 1861. I øvrigt synes Peder, sammen med Christens datter, Bodil Kirstine Christensen, der som tidligere nævnt var plejebarn hos sin faster Maren og Hans Andersen, at være de eneste plejebørn på dette tidspunkt på Svinø. På dette tidspunkt havde Christen og hans kone, Maren i alt 7 børn, (ud af senere 12) og det har vel været rart for alle med en vis omfordeling.

[212] **kørne,** v. - - - -løsne stakken fra det aftærskede byg ved plejling, udtrædning af heste, kvæg ell. (nu) paa maskine (tærskemaskine, kørner). Moth.K300. Fleischer.AK.125. MøllH.III.691. *Faaret . . | og Studen, som kjørnede Byg. Aakj.VVF.127. Naar man kørnede med Plejl, var man som oftest to . . Men ofte blev der "kørnet" ved at man lod Heste trampe paa Kornet. FrGrundtv. LK.259. SjællBond.118. Feilb. Brenderup. §24. om lign. behandling af andre kornsorter. Havren bør . . kørnes saa stærkt, at Stakken slaas af. LandbO.II.549. Thorsen.156. OrdbS.(Falster). billedl. Guds Sæd er god Sæd! Den mangler ikke Spirekraft. Spidserne er ikke kjørnede af Guds Ord. Kirkebladet.1888.361. (jy.) prygle; banke. Feilb. *Fra ODS bind 12, 1931*

[213] Få kilometer fra Svinø ligger "Fuglebækhuse", så han har nok været i "**Fuglebæk**".

[214] = stoppede utætheder i stalden for kulden.

7. M. Karlen task Havere i Fmd og han blev ferdi med Den fra Engen om Emd kastede han Jeg tøte Kvejpaasten Den var meget froset og vi beklæte Paastene- - -n -- -- aavergang og jeg og Maren og Moder og Fader var nede til Hans Andersens til Fødselsdag. Meget stergt Frost Veier

8. Ti. Jeg var aavere og betale Tiendepenge i Dag. Jeg og Christen og Hans Andersen var gaaendes Der aaver og vi kjørte Jem med Rasmus Pedersen og var Der om Aftenen Karlen var i baarse efter et Læs brende. Sterg Frost Veier med Østen Vind

9. O. Vi fløtede Havreboden ind i Fmd vi havde Hans Andersens og hans Karl og jelpe os vi blev ferdi til Medag. Om Emd task Karlen Det løse og De skor Hæstehakkelse. - Smugt og Stele Veier hele dagen Det var ikke saa stergt Frostveier i Dag.

10. T. Jeg var kommet paa Vei ud og stange Aal paa Is men vi møte Vandet og vi maate gaa Jem Karlen rensede Den løse Havere op 1½ Tdr og De skor Hakkelse han begønde og tærske paa Saahaveren. - Jeg var nede til Svenses og betale kommunalskat om Emd

11. F. Jeg og Karlen var efter brende i baarse. Christen og Hans Andersens Karl var efter et 2nd Læs til os. Drengen pasede Kreatuer. - Smugt og Klart Veier hele Dagen med lit Norden Vind stergt Frost

12. L. Vi bagte om Fmd Karlen task Saahavere og De skor Hakkelse Drengen pasede Kreatuer og jeg lavede Dørtæskeler og Lister til Dørene om Emd og en Ilstol. - Graat Veier hele Dagen med Norost Vind stergt Frostveier

13. S. Jeg var ude og stange Aal paa Is og jeg fik 8 Pund vi stenge ude ved Rønnen[215]. Karlen vaar til Møle om Fmd. - Graat Veier hele Dagen med Norost Vind stergt Frostveier

14. M. Drengen savede brende og jeg flekte Det ud og vi pasede Kreatuer Karlen task Saahavere. - Frostveier med Østen Vind Graat Veier hele Dagen

15. Ti. Jeg var til Marked og Karlen var Der ope med Den rødbrogede Kvie og jeg fik solt Den til en Pris af 45 Rbd. Drengen pasede Kreatuer. - Taaget Veier om Fmd meget Smugt Veier om Emd Frost Veier

16. O. Jeg laa næsten hele Dagen i Den høiere Haand Den var Daarli siden jeg var ude og stange Aal. Hans Pedersen fra Salerup var her om Emd. Karlen task Havere. - Graat Veire hele Dagen med stile og smaat Frost Veier

17. T. I Dag var Karlen ude og stange Aal han fik 4 Pund ialt Drengen pasede Kreatuer og savede brende jeg var ope men kunde ikke bruge Haanden min Fader og Moder var ope paa Bangerne og Fader hos Klo–en(?) med en Skb Korn –Lit Frost

18. F. Karlen task Saahavere Drengen pasede Kreatuer og flagte Smaabrende Jeg laa næsten hele Dagen i min Haand men Hævelsen svant dog noget Smede Niels var her i Dag og fik betalt en gammel Reining med 7 Rbd. – Graat Veier hele Dagen med Lit Frost og Sydost Vind

19. L. Jeg var med og pase Kreatuer og jeg sate Smaabrende og Drengen bar ud Hævelsen var svunden en Del. Karlen task Saahavere hele Dagen. – Graat Veier hele Dagen med Norvæst Vind Smaat Frostveier

---

[215] **Rønnen:** "Avnø Røn: Ubeboet holm med store sten og langstrakt sandet kyst som bliver øversvømmet ved højvande." Fra "DOFbasen." (Om fuglebeskyttelsesområder.)

20. S. Karlen var ude og stange Aal han kom Jem til Medag af Den Grund han falt i et Hul med Det ene been han fik 1½ Pund Aal. Jeg var nede til Hans Andersens om Emd han var her om Aftenen. – Graat Veier hele Dagen med sterg Sydvæst Vind Lit Frost

21. M. Jeg pasede Kreatuer og strilede Det. Drengen savede brende og flagte Det ud. Karlen blev ferdi med at Tærske Saahavere og begønde at kaste. Min Fader var ude hos Christen om Emd. – Klart Veier det meste af Dagen med stergt blæst fra Sydvæst Smaat Frost

22. Ti. Karlen og Drengen rensede Havere op i alt 13 Tdr 2 skb og om Emd begønde Karlen og Lave Langhalem Jeg var paa Jagt ude ved bøiestrømmen[216] og skod 4 Ender om Emd jeg solte De 3 til Møllersvenden til en Pris af 4 Mark 8 Skilling. Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind Frost Veier

23. O. Jeg flagte De lange bøgestyger til at save med buesav[217]. Drengen flagte smaat Tørbrende. Karlen lavede Langhalm. Hans Andersens og Christen og Sven Christensen var her ope til min Faders Fødselsdag. – Snee Veier Det meste af Dagen

24. T. Jeg og Hans Andersen var ude hos Christen og jelpe ham og slagte en Gris Den veiede 15 Lispund 4 Pund og om Emd var jeg Christen paa Jagt ved Bøiestrmmen men vi fik ikke noget. – Graat Veier hele Dagen Snee Veier om Aftenen med Sydøst Vind Lit Frost

25. F. Jeg og Maren var i Kostræde til Hans Pedersens til barselsgilde[218] Karlen Lavede Langhalme Drengen pasede Kreatuer. De fra baarse laa her om Naten. – Graat Veier det meste af Dagen lit Tøveier om Aftenen forskælige Vinde

26. L. Jeg og Peder fra baarse var ope til Lars Hansens og kjøbte en Kvie til en Pris af 28 Rbd 3 Skilling om Fmd og om Emd var jeg og Jens Pedersen og Peder og Johanne og Maren og min Moder ude til Peder Pedersens. og jeg og Peder Pedersen herope var følgen Der ud til Kostræde til anden Dagsgilde

27. S. Fastelavn. Karlen var ude og stange Aal. Jeg var paa Jagt om Fmd ved bøiestrømmen men jeg fik ikke noget om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder nede til Hans Andersens Karlen fik 3½ Pund Aal. Drengen pasede Kreatuer. – Taaget men Milt Veier Sønden Vind lit Frost.

---

[216] **Bøgestrømmen,** snævert og kroget løb, der forbinder Faxe Bugt med Ulvsund gennem de lavvandede grunde, der adskiller Nyord fra Jungshoved på Sjælland. Især indsejlingen i nordøst er udsat for tilsanding, og selvom Bøgestrømmen uddybes på kritiske steder, er dybden kun 2,5-3 m. Bøgestrømmen er afmærket til passage i dagslys, men benyttes kun af lystfartøjer og små fiskefartøjer. I sejlskibstiden var den en vigtig genvej for sejladsen med fiskekvaser og pæreskuder mellem København og Smålandsfarvandet samt Det Sydfynske Øhav. Indtil 1960'erne varetog lodserne på Nyord passagen af Bøgestrømmen. Stednavnet kommer efter skoven Bøged på Jungshoved. *(Den store Danske Encyklopædi)*

[217] Buesav = en almindelig snedkersav.

[218] Dette er en *anden* "Hans Pedersen"- familie end den tidligere omtalte, som bl.a. rummede "Hans Pedersens Jørgen": iflg. kirkebogen for Køng Sogn fik **gårdmand i Kostræde, "Unge Hans Pedersen" og hans hustru, Johanne Jensen** på 45 år, på denne dag fremstillet deres hjemmedøbte søn, **Christian Hansen**, i kirken. Han var født d. 3. nov. 1869. Familien omfattede iflg. folketællingerne i forvejen børnene Ane, Karen, Peder, Peder Hemming, Jens Peder, Maren, Johanne og Jørgen (som på denne tid i denne familie er den næstyngste på 3 år).

28. M. Jeg var nede til Jens Nielsens med 8 Traver Langhalm som jeg skyde ham om Fmd og om Emd var jeg og Maren og Moder og Den lile Ole ude hos Christenes og Karlen var Jemme. Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Klart Veier hele Dagen med Østen Vind Tøveier

Marts

1. Ti. Jeg lavede brater til Agestolen til at læge sæderne paa og begønte og lave Tørrepæle og jeg pasede Kreatuer. Karlen Lavede Langhalme Drengen samle brende – smugt Klart Veier hele Dagen med Østen Vind Tørveier

2. O. Jeg og Karlen kjørte Sviinemøiet paa Engen vi møiede 2½ Ager af det yderste syge[219] fra Rugen af. Drengen pasede Kreaturer og var med og læse. Jeg saa Viven[220] første gang i Gaar. – Rugrein om Fmd graat Veier om Emd med Sønden Vind stergt Tøveier

3. T. Jeg var til Møle og vi fløtede en Halmfær ind om Fmd om Emd var jeg ope og jelpe Lars Hansen og besurare han gik ind i vor Assurancekasse Han assurerede for en Sum af 3100 Rbd. Peder Pedersens Rasmus var her med en Kalv fra Enø – Smugt stile Veier

4. F. Jeg var ude og læte for Vand og nede til Hans Andersen om Fmd efter et Styge til et Hønsetug(?) og om Emd var jeg ope til Peder Pedersens og Maren var lit inde til Smedens Karlen lavede Langhalm hele Dagen. – Graat Veier om Fmd Vestenvind om Emd Nordenvind

5. L. Der var Ungdomsgilde op til Hans Pedersen i Gaar. Der var ingen med her fra uden Pigen. Jeg og Maren og Den lile Ole kjørte til baaarse i Dag og Hans Andersens kom også der ned. Jeg og Maren Laae Der om Naten. Karlen Lavede Langhalm Drengen pase Kreaturet – smugt og klart Veier hele Dagen med lit Norden Vind

6. S. baarse Kvien kjælvede i Dag. Drengen pasede Kreaturer. Jeg og Maren kom Jem i Dag fra baarse og Maren var ude til Christenes og ge pate og jeg var nede til Jens Larsens og kjøbte en Ko til en pris af 48 Rbd – Meget smugt Veier hele Dagen med lit Nordvæst Vind om Emd

7. M. Karlen tragte til baarse med Den Ko jeg købte af Jens Larsen. Jeg pase Kreatuet og lavede et Hønsetug om Fmd og savede g flegte brende om Emd. Drengen vaskede Vovn om Fmd og strilede Kveiet om Emd. Graat og Taaget Veier hele Dagen med sydvæst Vind Tøveier

8. Ti. Jeg og Drengen pase Kreatuer og vi savede og flegte brende og han strilede Kreatuer og sate brende op og jeg var paa Engen om Emd. Karlen lavede Langhalm – Meget Smugt Veier hele Dagen med Norvæst Vind Frost Veier men sterg Dagmeining[221]

---

[219] Der skulle nok stå "Styge" / stykke

[220] = Viben

[221] **Dag-mejning,** *en. (ogs.* **Dagmand,** *se ndf.* – **Dagmen.** *Feilb. jf. Kalk.I.333(Falster).* – **Dagmejen** *olgn. MDL. Esp.46. Feilb.IV.90.* – **Dagminning.** *Moth.D15).* [1.1] **(***ænyd.* dagmeen, *sv.* dagsmeja, *jf. no.* dagsmein, *oldn.* dagsmegin, *dagens kraft; om de forsk. nord. former se Från filol. föreningen i Lund.III. (1906).43ff.***) 1)** *(dial.) d. s. s.* -mildning. *VSO. MO. Levin.(G.).* Hen over Middag kom Dagmanden og smæltede Sneen. *AndNx.PE.II.223.* dagmændene tager dog noget *(paa sne og is)* nu Dagene er bleven saa lange. *Kværnd. ODS bind 3, 1921*

9. O. Jeg og Karlen og bege Drengene savede Det store brende om Fmd om Emd lavede Karlen Langhalm. Jeg pase Kreatuet og flegte brende. Drengen sate brende op og strilede Kveiet. Anders Christiand faar De Gammele Øi i Sko graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd Norvæst Vind Frost

10. T. Jeg pasede Kreatuer og Hans Andersen var her ope med noget Jern han havde kjøbt. Karlen skor Hakkelse og var til Møle om Fmd om Emd lavede Langhalm. Jeg flegte brende Drengen sate Det op. Snee Veier om Fmd. Klart Veier om Emd. Nor og Norvæst Vind

11. F. Jeg hokede korte Lang - - op om Fmd og pasede Kreatuer og om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole ope til Hans Pedersens i Kostræde Peder Pedersen var kjørendes med os. Karlen lavede Langhalm hele Dagen. Drengen sate brænde op og snote baan op. – Sneeveier siste Nat graat Veier om Fmd. Klart Veier om Emd med sterg Frost Norden Vind.

12. L. Jeg pasede Kreatuer og var nede til Hans Andersens om Fmd og om Emd var jeg aavere paa Fatigaarden og sate 5 Rbd i Sognets Sye-kasse. Karlen var ude og stange Aal. Han fik ikke ret meget. – Smugt Veier hele Dagen Frost

13. S. Drengen var til Kjerke. Jeg og Karlen pasede Kreatuer og - -iede Langhalmen til Hans Rasmusens og jeg var ope med et Læs og Karlen med et og jeg kjøbte en Kvie til en Pris af 36 Rbd. Smugt Veier om Fmd. Graat Veier om Emd. Stergt Frost

14. M. Jeg var ude til Hans Andersens og laante ½ Hundrede Rbd og ude hos Christens og kjøbte 2½ Lispund røt Kløverfrø om Fmd. Karlen Lavede Langhalm og og var nede og fik festet Skoene paa De to Unge. Jeg hokede Vovnkæpe op. – graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd

15. Ti. Min Kones Fødselsdag. Jeg og min Fader var til Marked Karlen var til Marked med Den Viedhovede Ko og Den Kvie jeg kjøbte af Hans Rasmusens jeg fik ingen af Dem solt. Drengen pasede Kreatuer. – graat Veier hele Dagen men Stile stergt Frost Veier hele Dagen

16. O. Jeg hokede Vovnkjale(?) og Lange - -(?) op og var med at pase Kreatuer Drengen strilede Kreatuer og vaskede Vovn. Karlen Lavede Langhalme – graat Veier hele Dagen med blæst fra Sønden Frost Veier

17. T. Jeg hokede Langmonne(?) op og var til Møle om Fmd og Emd var jeg paa LisiTaecond i Fatigaarden jeg paatug mig at levere ½ Favn Steen paa Gorden til en pris af 22 Skilling og ½ Favn paa Hans Andersens Lod til en pris af 23 Skilling og 20 læs Grus paa Rasmus Christensens[222] Lod til en pris af 17 Skilling Grus at levere inden 1 Juni Steenene inden 1 September

18. F. Vi kjørte Møi paa Engen hele Dagen og vi blev ferdi. Der gik 35 Læs Der ud. Vi havde Hans Andersens Karle og Christenes Karl og jelpe os og kjøre Vi havde Jens Smed og bryde paa. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd med Blæst fra Norost Frost

19. L. Vi bagte om Fmd Karlen var nede og fik slaget Sko og fik skot De gammele Øi. De fra baarse kom her ud om Emd og Peder Nielsen var her ope og betale 100 Rbd for Tørvemoseparten og om Aftenen Drag vi Liekjøb. Christen og Hans Andersen og Peder Pedersen og Lars Hansen var her. – Graat Veier Norost Vind Frost

[222] Må være den Rasmus Christensen, der omtales 30. september 1868

20. S. Jeg og min Svigerfader var ude til Hans Andersens om Fmd De tog Jem om Emd. Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. – Graat Veier hele Dagen med Blæst fra Sydøst Sneeveier om Natten

21. M. Jeg og Christen var nede til Hans Andersens og jelpe ham og slagte en Gris om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole i Kostræde til Rasmus Nielsens Karlen og Drengen var paa Engen og strø Møi om Emd Milt Veier

22. Ti. Jeg var nede til Hans Andersens og betalte ham 50 Rbd som jeg skyldte ham om Fmd om Emd hokkede jeg Jyfælder op og Christen var og jeg pasede Kreatuer hele Dagen. Karlen og Drengen var paa Engen og strø Møi om Fmd om Emd blev Karlen ferdi med at lave Langhalm i alt 90 Traver. – Reinveier det mæste af Dagen Snee om Aftenen

23. O. Karlen og Drengen bar 10 Tdr Korn ned fra Loftet og rensede Det og bar Det op i gjen og De begønde og bære ned paa Rugen. Jeg var til Møde og pasede Kreatuer. Christenes Kone var her ope om Emd. – Graat Veier hele Dagen med sterge Sneeskyer og blæst fra Sønden Tørveier Frost hen i mod Aften

24. T. Karlen og Drengen bar Den siste af 19½ Tdr Rug ned fra Loftet og rensede Den og De bar Den op i gjen og om Emd felle De en Ask i Skomagerens Hauge og et Valnødetre. Jeg pasede Kreatuer og hokkede Julfelder[223] op og om Emd var jeg i Kjøng med Asuransepengene og paa Mølen og kjøbte 21 Lispund Klid a 28 Mark Lispundet.

25. F. Min Fader var paa Augond i Ring og kjøbte en Høvlebeng til en Pris af 6 Rbd i Hammerslag. Karlen hokkede og savede Smaabrænde ud af Asken og De skor Hakkelse Drengen bar Hakkelse hen og sate brænde op. Jeg pasede Kreatuer og hakkede Julfelder op. – Graat Veier med stergt blæst fra Østen Frost om Naten.

26. L. Jeg huggede Julfelder op og savede Skollade ud Karlen flegte brende og hokkede De siste Julfelder op Jeg og Drengen pasede Kreatuer Vi havde Sadelmageren og sy Seletøi. – Graat Veier hele Dagen med sterg Østen Vind stergt Frost

27. S. Karlen var Jemme ridendes paa Det Sorte Øi. Drengen pasede Kreatuer. Jeg var ude til Christenes efter noget Raigræs om Fmd og om Emd var jeg og Den lile Ole og Maren nede til Hans Andersens Sadelmageren blev ferdi i Fmd. – Graat Veier med et bidende Frost om Fmd Lit Mildere om Emd Norost Vind

28. M Karlen Drengen var paa Engen og kjøre Jord fra Den store Grøft og ind paa Lægjorden. Jeg pasede Kreatuer og lavede en Murskol og jeg savede Skosaler[224] ud og Lavede Dem lit.- Graat men Milt Veier hele Dagen med lit Norvæst Vind

29. Ti. Karlen og Drengen var paa Engen og kjøre Jord. Jeg pasede Kreatuer og savede skos-ler ud og knivrede Dem til. Min Fader var ude og faa malet Malt hos Christen og jeg vaskede Den lile Vovn. – Graat Veier men Milt med Norost Vind Lit Frost

30. O. Karlen og Drengen var paa Engen og kjøre Jord. Jeg pasede Kreatuer og savede skos-ler ud og knivrede Dem til og klokken 5 var vi sammelede i Smeden og bortlisitere 2 Favne Steen til at

[223] Hvad det end er, må det være det samme, som han huggede op d. 22.

[224] Han er vist ved at lave træsko i disse dage?

kjøre paa Veiene De kostede 11 Mark 8 Skilling – Klart Veier hele Dagen med Østen Vind stergt Natefrost

31. T. Karlen og Drengen blev ferdi paa Engen med at kjøre Jord i Fmd og om Emd var De paa Engen og strø Det sidste Møi og De fløtede lit Havere. Jeg savede Skos-ler ud og knivrede Dem til og pasede Kreatuer. - Meget smugt Veier hele Dagen med lit Norden Vind Natfrost

April

1. F. Karlen og Drengen pusede Seletøi om Fmd om Emd fællede han Blommetræer i Skomagerens Hauge. Jeg pasede Kreatuer og skor Skoss-ler ud om Fmd og om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole i Kjøng til Peder Pedersens til Vesit. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind Foraarsveier

2. L. Jeg og min Fader var i Næstved Karlen savede brænde og sate Det op Drengen pasede Kreatuer og var med og sæte brænde op. – Lit Skyveier men Milt Veier med Væsten Vind.

3. S. Jeg var kjørendes for min Moder ud hos Christen med det Tøi jeg havde kjøbt i Næstved til ham om Fmd om Emd var Hans Larsen her og fik penge for Korn jeg kjøbte af ham og Hans Andersens var her. – Smugt Veier hele Dagen Foraarsveier Væsten Vind

4. M. Jeg var ude hos Christen og vi sate Ruserne ud om Fmd. Vi havde Tægemand inde paa Huuset Karlen jalp ham om Fmd om Emd begønde han at grave Drinningsgrøfter Drengen pasede Kreatuer og bant baand og om Emd var vi nede til min Søsters Fødselsdag. Smugt Veier hele Dagen Foraard Sydvæst Vind

5. Ti. Niels Krov Døde i Dag [225]Faarerne var ude første gang. Vi havde Tægemanden Jeg var ude og pløie Grønjord om Fmd om Emd begønde jeg og pløie Lægjord Karlen gravede Drinningsgrøfter Drengen pasede Kreatuer. Skostingsfyrerne var her i Dag – Meget smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

6. O. Jeg og Karlen pløie Lægjord hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer og bestelte andet Arbeide her Jemme. Meget smugt Veier hele Dagen Næsten stile og varmt Veier Natfrost

7. T. Jeg og Karlen pløiede Lægjord hele Dagen og vi blev ferdi med Den Haalern til Aften. Drenge pasede Kreatuer og bestilte andet Arbejde. De her fra Byen som skulde være Indfantrist fik Deres kors i Dag og Skulde møde Den 25 April – Smugt og Varmt Veier om Fmd Lit Dammet og mere Kjøli om Emd med Sydvæst Vind

8. F. Jeg pløiede Grønjord Karlen gravede Drinningsgrøfter og var nede og fik skot De to Unge Heste om Fmd og om Emd grov han lit og var paa Engen og læte for Vand. Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide.- Skyveier og kjøli om Fmd Milt om Emd med Sydvæst Vind

9. L. Jeg og min Fader og Moder var ude og følge Niels Kaalings Den Daarlige[226] til Jorden om Fmd og om Emd var Ole Kaaling og hans Kone her. Og om Aftenen var jeg ope til Peder

---

[225] Det fremgår af kirkebogen, at det var gårdmand på Svinø, **Niels Jensen (Krog,)** der denne dag døde, 69 år gammel, af "vattersot," og blev begravet d. 11. april. Efter navn og alder må der være tale om om gårdmand Niels Jensen på Fladagergård, som i "Svinøbogen" nævnes født i 1800.

---

[226]**Kaaling:** Familien er omtalt tidligere, nemlig i forbindelse med "Den lile Oles" fødsel, hvor "Niels Kaalings Kone" kom med present. Sandsynligvis er den afdøde **Ole Pedersen** fra Bårse, der døde 1. april som 24½-årig af hjernebetændelse. Dog skal han ifølge kirkebogen for Bårse Sogn være begravet d. 11/4

Pedersens. Karlen gravede Drinningsgrøft og pløiede til Salforing(?). Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med sterg Østen Vind.

10. S. Palmesøndag. Jeg var ude hos Christens om Fmd. Rasmus Rasmusens fra Salerup kom her til Medag og tog Jem igen om Emd han skulde have været til Enø men kom ikke aaver.- Graat Veier med sterg Østen Vind om Fmd en god Rein om Emd med lit Sydvæst Vind og stile om Aftenen

11. **M.** Jeg og min Fader fulte Niels Krov til Jorden om Fmd og om Emd var jeg ude og Drigeæregilde[227] Karlen blev ferdi med at grave en Drinningsgrøft og han Drengen kjørte Foraarsmøiet ud paa Mødingen og han begønde at svenske til Havere. – Skyeveier men Milt med Sydvæst Vind

12. Ti. Jeg og min Fader til Agcond i Kjøng hos Hørmesteren min Fader kjøbte et bor til en Pris af 3 Rbd 8 Skilling. Karlen blev ferdi med at svenske Haverejorden og han var Lit paa Engen og pløie Lit Grønjord Drengen pasede Kreatuer. Smugt og Milt Veier hele Dagen.

13. O. Jeg var nede til Hans Andersens efter Det bor min Fader kjøbte og jeg lagte Rør om Fmd og om Emd saate jeg 3 Skb Erter Drengen harvede Dem ned. Karlen grov paa en ny Drinningsgrøft hele Dagen og jeg lagte lit Rør igjen om Emd Drengen feiede Gaard. – Graat Veier om Fmd Lit smaat Reinveier om Emd med Sydvæst Vind

14. T. Skjærtorsdag. Jeg var kjørendes for Maren ud til Christens og jelpe Dem og skjære Mad og jeg var Der hele Dagen og om Aftenen til Ornegilde. Min Fader var ude til Lars Pedersens med Ornekorn. Karlen var Jemme. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen Lit Rein om Emd med Sydvæst Vind.

---

og ikke d. 9/4, hvor Rasmus skriver, at de var ude og følge ”Den Dårlige” til jorden? Der er ikke i kirkebogen for hverken Køng eller de nærmest omkringliggende sogne noteret noget andet dødsfald omkring dette tidspunkt, der kan passe på nogen måde. Det med, at afdøde har været ”dårlig,” kan i tidligere tid godt betyde, at man var evnesvag, eller lignende, og kan nok godt passe med at dødsårsagen angives som hjernebetændelse. I kirkebogen er han – som ellers kun børn – opført under faderens navn – ”Gårdmand Peder Poulsen i Baarse”- og ikke under eget erhverv. Af kirkebogen vedr hans fødsel fremgår det, at moderen hedder Inger Olesdatter. Ved forældrenes bryllup i Bårse i 1845 er blandt vidnerne ”Gårdmand Niels Olsen i Baarse.” På gården ”Vestervang” på Svinø boede iflg. ”Svinøbogen” ved udskiftningen i 1802-03 en ”Niels Olsen Kolding”. Han afhændede imidlertid allerede i 1805 gården, og kan have købt en ny i Bårse? Rasmus og hans forældre har måske aflagt besøg før begravelsen, da de jo også skulle til begravelse på selve dagen, d. 11? (”Vestervang” blev ved salget overtaget af Peder Christensen – halvbror til Rasmus’ far, Ole, og hans kone, Ane Christensdatter. Ane er datter af Christen Madsen, der havde nr. 17, ”Ellebæk” I 1842 arvede deres søn, Niels Pedersen, altså Rasmus’ fætter, gården. Den gik siden i arv i de følgende 4 generationer – Alt synes at hænge sammen på Svinø!) Vi kender også navnet ”Kolding” (og andre stavemåder) som tilnavn for gårdmand Peder Pedersen på ”Skovstedgård,” men nogen sammenhæng er heller ikke her åbenlys.

[227] = ”Drikke gravøl”?

15. F. Langfredag. Karlen kom Jem i Emd. Min Fader og Moder var kjørendes til Eyiesborg[228] om Emd. Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. Jeg var Lit nede til Hans Andersens om Emd. Hans Andersens Dorte var her ope om Emd. – Klart Veier med blæst fra Norvæst Kjøli Luft.

16. L. Karlen blev ferdi med at grave Den anden Drinningsgrøft og han begøndte og sløfe i gjen paa Den første. Jeg blev ferdi med læge Rør i Den første om Fmd og Christen fra Rønnebeg[229] og min Broder var her ope om Emd. Drengen pasede Kreatuer – Skyveier hele Dagen med Sønden Vind me Milt Veier

17. S. Paaskedag. De Unge fra baarse kom her ud i Dag og vi var lit ned til Hans Andersens og jeg Peder var ude til Hans Christensens og Der kjøbte Peder en Kamin til en pris af 52 Rbd. Taaget Veier om Fmd Smugt Veier om Emd Sydvest Vind.

18. M. 2. Paaskedag De fra Baarse toog her fra til Medag. Rasmus Nielsen og hans Kone fra Kostræde kom her ud om Emd. Drengen pasede Kreatuer. Hans Andersens var her ope om Emd. Graat Veier men stile og milt.

19. Ti. Karlen var til Marked med de to gammmele Kjør og jeg var til Marked jeg fik solt Kjørene til en Priis af 30 styget. Drengen pasede Kreatuer og harvede bygjorden med en tint. – Meget smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

20. O. Karlen Trommelede bygjorden om Fmd jeg maalte op vor mange Rør vi skulde bruge og var til Møle om Fmd om Emd saate jeg 5 Tdr Havere. Karlen svenskede Dem ned med en tint. – Drengen Faalharvede med en Tint. – Klart Veier hele Dagen med Østen Vind.

21. T. Flyttedag Jeg blev ferdi med at saa Havere her ope til Melmadstid og jeg var ude og faalharve til Medag om Emd lavede jeg Skortolsklapen(??) og jeg og Drengen var ude hos Skiper(?) efter 700 Tomme Rør og jeg var til Møle. Karlen blev ferdi med af svenske Haveren ned og han begønde at faalharve bygjorden med en tint. Drengen var i Kostræde efter et 1 Lispund Raigræs – Klart Veier med Østen Vind sterg Tøre

22. F. Jeg var nede til Hans Andersens og Jelpe Dem og slagte en Gris om Morgenen og jeg saate en Haalen Korn herope i alt 6 Tdr 2 Skb. Karlen svenskede Det ned med en tint. Drengen pasede Kreatuer og bar Korn ned om Fmd om Emd bangede han Hønsemøi. – Klart lit Dammet Veier med Sønden Vind

23. L. Vi slagte 3 Sviin i Dag Hans Andersen og Christen Jalp os og jeg saate ale Kløveren og blev ferdi til Medaftenstid. Karlen og Drengen harvede bygjorden ferdi med 2 tint. Karlen begønde at trommele paa Haverejorden. – Dammet Veier til Medaften en god lile Rein til Aften Sønden og Vesten Vind.

24. S. Min Fader var i Ring med Flæsk til Den Lile Niels til en pris af 3 Rbd Lispund. Jeg og Maren og Den Lile Ole og Moder og Peder vi var i baarse til Christenes Konfirmatsiond[230]. – Graat Veier hele Dagen med blæst fra Sønden.

---

[228] = (Øster) Egesborg

[229]= Rønnebæk ved Næstved

[230] Denne dag blev **Marens lillebror, Christen Jensen**, f.d. 14/2-56, konfirmeret i Bårse.

25. M. Jeg og Maren kom Jem fra baarse ved Medaftentid. Karlen Trommelede og Harvede Haverejorden ferdi. Drengen pasede Kreatuer og sløfede Drinningsgrøft. – Reineveier hele siste Nat og skyveier i Dag med Vind fra Sydvæst

26. Ti. Karlen grov Drinningsgrøft. Drengen pasede Kreatuer og var med og grave i Haven. Min Fader var kjørendes for Skiperen med bondegyn(?) hele Dagen. Jeg var nede til Hans Andersens og salte vor Flæsk og ude til Niels Hemmensens[231] efter en Kalv til en pris af 5 Rbd. Skyveier Sydvæst Vind

27. O. Karlen svenskede paa Engen hele Dagen. Jeg lagte lit Rør om Fmd og hokkede blommetrær til at vinde Gjorde med Om Emd var jeg paa Engen og saae Hønsemøiet i De to bregete og til Den ny bregte Eng. Drengen pasede Kreatuer og han Ringjorde. – Stergt blæseveier fra Sydvæst med engelte Reinbyger

28. T. Jeg var paa Gjærsyn[232] overe paa Eiendommen hos Simmon Jensen – fik dem Forlit. Jeg kom ikke Jæm før Aften. Karlen svenskede paa Engen og blev ferdi der med til at saae. Drengen pasede Kretuer og skøfede en Drinningsgrøft. – Klart Veier hele Dagen med Blæst fra Sydvæst.

29. F. Jeg var paa Engen og saae og vi bagte. Jeg saate paa Engen af Korn 4 Tdr 3 Skb og af Havere 4 Tdr, og jeg blev ferdi paa Engen. Karlen svenskede Det med en tint og Drengen var med om Emd og Faalharvede med 2 tint. – Skyveier hele Dagen med sydvæst Vind en god Rein siste Nat.

30. L. Karlen og Drengen blev ferdi med at harve paa Engen i Fmd om Emd vant Karlen Rørgjorde og Drengen pelede Steen af. Jeg pasede Kreatuer og feiede Gaard og om Emd var Peder Larsen og hans Kone fra Kjøng her. – Graat og Dammet Veier hele Dagen med Sønden Vind Kjøli Luft

Maj

1. S. Drengen og Pigen reiste i Dag Jørgen og Sofie[233]. Jeg pasede Kreatuer og om Emd havde vi Jørgen og hans Søstere fra Kostræde i besøg. Den lile Ole blev syg til Medag. – Reinveier siste Nat og i Dag til Medag og Skyveier om Emd med engelte Reinbyger Sønden Vind kjøli Luft.

2. M. I Dag fik vi vor nye Pige og Dreng nemmelig en Pige fra Kjøng og Tingløverens Dreng Rasmus[234]. Lars kjørte efter Dogter til Den lile Ole i Morges han kom hjem igen til Medag. Den lile Ole er meget sy. Jeg kjørte Dogteren ovver og jeg fik malet Malt. – Skyveier med sydvest Vind. Kjøli Luft

---

[231] Formentlig = **Niels Hemmingsen**, se tidligere

[232] Formentlig ”**gærdesyn**.” Det fremgår senere, at Rasmus også er ude til hegnsyn. Han må være blevet udpeget til synsmand/ forligsmand ved uenighed om afgrænsning af markerne i sognet.

[233] Både **Jørgen og Sofie** nåede dog, som tidligere nævnt, at komme med ved årets folketælling, som ansatte på gården, hvor de nu havde været et par år. For så vidt angår Jørgen, der nu var blevet 17 år, kan det vel tænkes, at hans tid som ”dreng” var forbi, og han skulle videre i livet som ”karl” på en anden gård.

[234] Se 2. januar, hvor **Rasmus** blev ”fæstet for klæderne.”

3. Ti. Karlen grov Drinning og Grøfter hele Dagen. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg hokkede Tørrepele om Fmd og Drengen pelede Steen af. Mine Svigerforældre kom her ud om Emd og saa til Den lile Ole han var lit bedre i Dag. – Skyveier med Havlbyger og meget kjøli Luft.

4. O. Mine Svigerforældre laa her om Naten og tog Jem til Medag Den lile Ole var meget beder i Dag han har Mæslinger. Karlen blev ferdi med med at grave Den 3die Drinningsgrøft. Jeg saate Frøe paa Engen om Emd. Drengen pelede Steen af – Skyveier med engelte Reinbyger og forskælige Vinde Stele hen i mod Aften

5. T. Jeg var paa Engen og saa Det siste Frøe om Morgenen og Det øvrige af Dagen pelede jeg og Drengen Steen af og pasede Kreatuer. Karlen svenskede grønt ned med en Tint om Fmd om Emd kjørte han Steenene af. – Skyveier hele Dagen med engelte Reinbyger om Emd. Norden og Vesten Vind

6. F Karlen og Drengen var paa Engen og pele Steenene af byg og Haverejorden og De skor Hakkelse Da De blev ferdi. Jeg trommelede Det meste af Dagen og pasede Kreatuer. – Dammet Veier hele Dagen lit støvrein hen i mod Aften. Stergt Blæst fra Sydvæst

7. L Karlen og Drengen kjørte Steenene af paa Engen om Fmd om Emd tromlede Karlen her ope. Jeg feiede Gaar om fmd om Emd var Mølerens Søn fra Gromløse her efter Pigens Kiste. – Graat Veier om Fmd smugt Veier om Emd med Sydvæst Vind.

8. S Karlen var Jemme Drengen pasede Kreatuer. Jeg var i Kjøng hos Søndergaar med et styge Tre og hos Dogteren og betale ham om Fmd om Emd var jeg nede paa Keilebanen og inde til Svenses – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

9. M. Jeg lagte Rør og pasede Kreatuer Karlen blev ferdi med at Trommele herope og han var paa Engen og Trommelede Det Der ude. Drengen var ude og pele Rusen. – Klart Veier Dog med engelte sorte og vide Skyer. Østen Vind.

10. Ti. Karlen retede Senepjorde[235] op om Fmd om Emd skøfede han Drinningsgrøften. Drengen var ude og pele Ruser om til Medaften. Jeg strilede Kreatuer pasede Det og jeg var efter Dogter til Pigen og kjørte til Medaften hun var meget syg af Gaftisfeber (?) – Milt Veier hele Dagen med syddvæst Vind.

11. O. Hendrig[236] var her i Dag og hoke Egetræet op til Stolpe og Løsholder[237] . Karlen blev ferdi med at skøfe Drinningsgrøften om Fmd. Jeg var til Møle om Fmd og jeg pasede Kreatuer om Emd kjørte vi Møi paa Grønjorden. Pigen var lit bedre – Smugt og Milt Veier hele Dagen med Østen Vind.

12. T. Vi kjørte Møi paa Grønjorden og blev ferdi til Medaften. Karlen strøte Møi til Aften og skor Hakkelse. Jeg var til Møle og inde til Hans Andersens Maren og Ole var med. Drengen pasede Kreatuer. – Skyveier om Fmd. Dammet Veier om Emd Milt Veier Sønden Vind

---

[235] = Sennepsmark, formentlig

[236] Nok samme Henrik, som nævnes 15. aug. 1868

[237] = Løsholter. Løsholt: (vandret, kort) tømmerstykke der ligger på tværs mellem to stolper i bindingsværk

13. F. Bededag. Jeg og Maren og Den lile Ole kjørte til baarse i Fmd. Karlen var til Dogter for Pigen om Fmd. Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Veier hele Dagen med sydvæst Vind Lit Dammet hen i mod Aften.

14. L. Vi var I Præstøe i Fmd og jeg var kjørende med Jens Pedersen og Peder i gjen om Emd til Præstøe De var ude med Korn og vi slog Keiler. Karlen her Jemme strøte Møi. - En god Rein om Fmd til Kloken 1 Klarat Veier om Emd med sydvæst Vind

15. S. Køerne var ude i Dag. (Er tilføjet ovenfor dagens tekst) Vi kom Jem fra Baarse til Medag. Soneforstanderen[238] var her og ville kjøbe Det lile Hos[239] men vi kom ikke til at Hanele og om Emd var jeg lit nede til Hans Andersen og vi sate Malkekjøerne (overstreget: lit ind). Smugt og Milt Veier hele Dagen med sydvæst Vind.

16. M. Vi tragte Kjøerne paa Engen i Morges. Jeg begønde at pløie Møi ned. Drengen rate fra. Karlen strøte Møi om Fmd om Emd var vi ude hos min Broder til hans Fødselsdag. – Dammet Veier om Fmd Raineveier om Emd med sydvæst Vind

17. Ti. Jeg var til Marked med Det lile Hos kjørendes med Hans Andersens men jeg fik ikke solt hinde. Karlen blev ferdi med at strø Møi og han og Drengen og Pigen pelede Klinte af Marken. – Reineveier en Timmestid om Morgenen ellers Klart Veier

18. O. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen og hen i mod Aften var vi sammelede inde ved Tørvemosegrøften om vores opravning. Karlen grov Drinningsgrøfter. Drengen rate Møi for og jeg og han pasede Kreatuer. – Smugt Veier hele Dagen me Sydvæst Vind.

19. T. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen. Karlen grov Drinningsgrøfter Drengen feiede Gaar og jeg og han pasede Kreatuer. Min Fader og Moder var paa bangerne med barselsporte til Tingløverens. – Dammet Veier hele Dagen men Milt med Sydvæst Vind

20. F. Der blev brænt paa Dybsøe vi sate Det lile Hos Der overer min Konebroder var herude med to Kvier. Forvalteren var kjørendes herind han var ude og maale Tørvemosen op og Peder Pedersen fra Kjøng og Peder Jensen fra Skomøle[240] var her som Jord-loningherings-Mien(?)[241] Peder Pedersen fik Derfor 8 Mark og Peder Jensen fik 2 Rbd. en Del af Mendene fik fraskilt Deres Marker for 5 Rbd ver.

---

[238] = "sognerådsformand"

[239] Ordbog over Det Danske Sprog: "Hors, *et ell. (nu kun dial.)* en *(VSO. Feilb. OrdbS.(Fyn, Loll.-Falster). jf.* Aalehors*).* [hɔ̆rs] *(dial.* **Hoss(e).** *Feilb. OrdbS. (Loll.-Falster). jf. bet.* 3*). flt. d. s. ell. (dial.)* **-er** *(Feilb. jf. bet.* 3*).* **(***æda. sv. no. d. s., oldn.* hross, *eng.* horse, *ty.* ross; *jf.* Ros**)1)** *(nu kun dial. ell. poet., arkais.)* h e s t. - - - **1.2)** *spec. (især dial.) om* h o p p e. *Moth.H266.* *Saa hug han sit Hors med sin Træskohæl, | Og lod hende springe i Vandet. *Blich. (1833).Suppl.164. AndNx.DM.93.* Alle Hestene nævnedes Bæsterne; Hopperne kaldtes Øg; Hors har jeg sjælden hørt, undtagen naar Talen var om et Hoppeføl; det kaldtes Horseføl; dog sagde man undertiden et gammelt Hors om en meget gammel Hoppe. *Halleby.222. MDL. Esp.135. Feilb. OrdbS.(Sjæll., Loll.-Falster)".* Så altså nok et hunføl, Rasmus har til salg.

[240] = Skovmølle

[241] Det er i hvert fald et ord, som Rasmus har problemer med at stave, og jeg med at tyde, (bindestregen er Rasmuses egen,) men der er i hvert fald tale om en form for vurderingsmænd, må vi forstå. Man har vel valgt at få nogle udeståender klaret, når man alligevel var samlet til "Dybsødag."

21. L. Jeg nevlerede[242] Drinningsgrøften af og var nede til Hans Andersens om Fmd om Emd lavede jeg Kalkkulen min Fader var i braderup[243] efter Kalk. Karlen blev ferdi med at grave en Drinningsgrøft og vi læskede lit Kalk. – Dammet Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

22. S. Vi læskede Det øvrige af Kalken i Fmd om Emd var Jeg og Maren og Den lile Ole og Moder nede til Hans Andersens. – Stergt brentaaget Veier hele Dagen med Sønden og Sydvæst Vind.

23. M. Jeg lagte Rør i en grøft om Fmd om Emd kom jeg Jord paa Dem og sate en ny af og jeg lavede Tøier til De gammele Øi. og jeg var paa Engen. Karlen pløiede Møi ned hele Dagen og blev ferdi saanær som Forpløiningerne Drengen lavede baaner. – Graat Veier om Fmd Dammet Veier om Emd Væsten Vind

24. Ti. Jeg pløiede Forpløiningerne her ope og var til Møle og inde hos Hans Andersens og jeg lavede Tøier til De gammele Øi om Fmd om Emd sate jeg 3 af Kreatuerne paa Græs Karlen skøfede Drinningsgrøften om Fmd om Emd var han paa Engen og pløie Grønjord. – Dammet Veier blæst fra Sydvæst

25. O. Jeg var i Vordingborg inde hos skreder Vilomsen og skulde have kjøbt noget Tøi og paa Amtstuen og betale skater med 41 Rbd og 3 Skilling. Karlen var paa Engen og pløie Grønjord hele Dagen. Drengen bant baaner. – Stormveier hele Dagen fra Sydvæst med Kol Luft og Tyge hulskyer(?)

26. T. Chr. Himmelf. Vi tragte Kveiet Jem fra Engen og jeg var ude i Noret vor jeg skod en blishøne om Fmd om Efm var jeg og Maren og Moder og Den Lile Ole i Hammer til Jens Pedersens. – Smugt og Klart Veier med Sydvæst Vind.

27. F. Jeg var paa Engen og Pløie Grønjord om Fmd om Emd rensede jeg og Drengen 10 Tndr Havere fra Loftet og jeg var ude hos Skiperne med Den til en Pris af 22 Mark pr Tnd. Karlen grov Drinningsgrøfter om Fmd om Emd var han paa Engen og pløie Grønjord. – Klart Veier hele Dagen med stergt Blæst fra Sydvæst Kolt

28. L. Jeg pløie Grønjord paa Engen hele Dagen Karlen grov Drinningsgrøfter hele Dagen Drengen var Jemme til Gilde, Hans Andersen og Anders Andersen var her om Aftenen. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Væsten og Norden Vind Kjølig Luft stile hen i mod Aften

29. S. Sven Christensen var her ope om Fmd. Karlen og Pigen var til bal ope paa Bangerne om Aftenen. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

---

[242] Han nivellerede nok

[243] = Brøderup ved Tappernøje

30. M. Vi fylte et Heistyge paa Rasmus Christensens Lid[244] med 18 Læs og Ris fik maalt Det og kastede Det ind[245]. – Klart Veier med Østen Vind.

31. Ti. Jeg var paa Gjærsyen overe paa Eiendommen hos Simmon Jensen og Hans Christensen og i Salerup i mellem Lars Rasmusen og Peder Frandsen ingen af Stederne blev De forligt. Karlen pløiede paa Engen Det meste af Dagen. – En God Rein fra om Morgenen til Kloken 6 om Aftenen Østen Vind.

Juni

1. O. Jeg slog Steen til et peton[246] Gulv i Melkammeret hele Dagen. Karlen blev ferdi med at grave Drinningsgrøften. Drengen bant baand og jalp mig og læge Steen hen. – Skyveier med lit Rein om Fmd Smugt og Milt Veier om Emd. Sydvest Vind

2. T. Jeg blev ferdi med at læge Rør her ope i Marken for i Aar. Karlen skøfede Grøften til og vi blev ferdi med Det hele i Fmd om Emd var Karlen paa Engen og begønde og grave Grøfter. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var ope til Rasmus Nielsens i Kostræde til Vesit

3. F. Kronprins Frederik Jeg spægede ud paa gaarden om Fmd om Emd var jeg i Kjøng hos Sniger[247] Søndergaar efter en Savef- -r til en pris af 21 Rbd. Karlen grov grøfter paa Engen hele Dagen. – Smugt og Klart Veier med Norvæsten Vind.

4. L. Min Fader og Moder var i Næstved. Jeg spægede ud paa Gaarden hele Dagen og om Fmd var jeg nede til Hans Andersens De havde taget en Haavegrsman[248] som havde sjaalet en Skjorde. Karlen grov paa Engen. – Smugt Veier hele Dagen

5. S. Pintsedag. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole i Egitsborg til Peder Rasmussens. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

6. M. 2. Pintsedag. Jeg paa Engen i om Fmd og i Noret paa Jagt om Emd kom mine Svigerforældre her ud jeg og min Svigerfader var paa Dybsøe. – Meget Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind.

7. Ti. Mine Svigerforældre og Moder og Maren og jeg var paa Engen om Fmd og jeg fik De to unge Kvier ud om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og De fra baarse kjørendes til Kjøng til Peder Larsens. Karlen grov paa Engen. Drengen hokede Pulder min Svigerfader skor Den lile Tyr.

---

[244] **Lid:** formentlig = Led – Jfr. Ordbog over Det Danske Sprog, uddrag: ” **II. Led,** *et ell. (nu vist kun dial.)* en *(i bet.* 1-2: *Esp.203. Thorsen.61. i bet.* 5.3: *Sech. D.I.90).* [leð] *Høysg.AG.29.36.138. (m. h. t. ældre udtale m. lang vokal jf. skrivemaaden* **Leed**. *DL.6–13–13. Holb.Paars.316. sa. Ep.I.224. Grundtv.Udv.V.53. Kierk.P.I.96. jf. Brøndum-Nielsen.GG.I.368). (nu ikke i rigsspr.)*

[245] ”Heistyge,”? Måske et **”hegnstykke.”** Har de fyldt et stykke jord ved leddet op med alle de læs og ris, som en vold / et ”hegndige,” Men hvorfor måle, før de kaster det ind?

[246] Må være = **beton**

[247] = **Snedker**

[248] Formentlig en ”**hærværksmand.”** Begrebet ”hærværk” omfattede i ældre tid også tyveri.

8. O. Jeg var ude og stange Aal jeg fik 4 Pund Rasmus Rasmusen Niels Peder og Hans Andersens var her om Emd. Karlen grov paa Engen Drengen hokede Pulder. – Smugt Veier hele Dagen Stile om Morgenen Lit Østen Vind Det øvrige af Dagen

9. T. Vi havde Sneker Søndergaar og poulere en Komodie. Jeg slog Steen og spægede ud. Karlen grov paa Engen om Fmd om Emd fokede han Melkammergulvet og trilede Steen ind. Drengen hokede Pulder paa Engen jeg sate De smaa Kalve paa Græs. – Dammet Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

10. F. Sneker Søndergaar blev ferdi med at polere. Mureren fra Salerup kom til Medag og begønde og læge paa Gulvet i Melkammeret. Karlen jalp ham jeg Kalkede om Emd. – Dammet Veier og en lile god Rein om Aftenen

11. L. Jeg var til Dyrskue i Allerslukruv[249]. Karlen tjente Murer og De blev ferdi til Medag med Gulvet om Emd kalkede han. Graat skyveier til Medaften meget sterg Rain til Aften og om Naten

12. S. Vi var til Alters i Dag alle fire og om Emd var vi nede til Hans Andersens. Storm Veier hele Dagen fra Væsten med engelte Rainbyger

13. M. Vi var paa Tørvemosen, jeg og Karlen og Drengen og Husmanden Klate Hans fra Kostræde vi grov 7 Favne op og og gjorde det til. – Rugrein om Fmd. Klart Veier om Emd med engelte Skyer

14. Ti. Karlen og Drengen og Husmanden og Christenes Karl var paa Tørvemosen og skor 10 Favne og paa 2 Favne i braten[250]. Jeg Kalkede om Fmd og om Emd var jeg overe paa Kroen[251] med Lam til Jensen fra Præstøe til en Pris af 5 Rbd 1 Mark 8 Skilling styget.

15. O. Jeg Kalkede hele Dagen Karlen sloeg Rug af Veden. Drengen muede under Svinene og i Hæstestald og Kotald. – Smugt og meget Varmt Veier hele Dagen. Stille

16. T. Jeg Kalkede hele Dagen og vi bagte om Fmd. Karlen var Jemme til sin Faders Begravelse[252]. Drengen bestelte alle slags Smaa Arbeider. – Klart og meget Varmt Veier hele Dagen med Lit Øste Vind

17. F. J eg var til Skovagond i Steensby Skov jeg kjøbte en 3 Dobelt Lampe for 9 Rbd jeg og Hans Andersen havde lagt til Vovns Karlen grov paa Engen og fik skot De gammele Øi. – En sterg Torden om Morgenen men Den kom ikke her op

18. L. Jeg blev ferdi med at Kalke om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole til baarse Karlen og Huusmanden grov paa Engen Drengen hokede Pulder. – Graat Veier hele Dagen med sydvæst Vind.

---

[249] **Allerslev Kro**, formentlig?

[250] = **I bredden?**

[251] Tit skriver Rasmus, at han er på en kro i en navngiven by, men andre gange er han blot ”på kroen” / ”ovre på kroen,” og det tyder for mig på, at han har været på en **lokal kro** på Svinø. Det er tilsyneladende der, der ofte foretages indkøb og afsættes varer. Ifl. Palle Jensens ”Svinøbogen” var der godt nok ikke nogen kro på Svinø på dette tidspunkt, men det kan jo være, den har kørt udmærket uden privilegier?

[252] Karlen, **Lars Frederiksen**, blev, som det tidligere fremgår, ansat hos Rasmus pr. 1. maj 1869. D. 16. juni 1870 blev husmand **Frederik Larsen**, 52 år, og gift, begravet fra kirken i Lundby.

19. S. Vi kom Jem fra baarse i Emd. Peder Rasmusens De gammele fra Egitsborg var her og min broder var her. Smede Ole havde De gammele Øi paa Tørvemosen. Karlen jalp Ole Fresse(?) og skære Tørv. – Graat Skyveier hele Dagen med sydvæst Vind.

20. M. Jeg kjørte Møi hele Dagen Karlen og Drengen læsede Møi Pigen strøte Det. – Graat Veier hele Dagen med engelte Reintaarer[253]

21. Ti. Jeg og min Fader og Karlen var til Marked. Karlen var ope med Den Kvie jeg kjøbte af Hans Rasmusen og jeg fik solt Den til en Pris af 45 Rbd jeg tjente 9 Rbd paa Den. - Storm Veier hele Dagen fra Væsten med Skyveier og kjøli Luft

22. O. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen og jeg solte 4 Lam til slagter Krouv fra Præstøe til en Pris af 5 Rbd Styget 2 at levere strags og 2 om 14 Dage. Karlen hentede 2 Læs Tang Der var ikke mere, og De kom paa Stuelængen[254] og han var lit paa Engen og grave Husmanden var paa Engen og grave hele Dagen. – Smugt Veier med sydvæst Vind

23. T. Jeg pløiede Møi ned om Fmd om Emd var væveren paa Kroen med 2 Lam til slagter Krouv og om Aftenen var jeg i stranden og vaske mig. Karlen og Huusmanden grov paa Engen. – Smugt og Varmt Lit Dammet hen i mod Aften, en god lile Rein om Naten

24. F. St. Hansdag. Jeg kjørte Møi Huusmanden fra Kostræde brud gaar. Karlen og Anders Christiand grov paa Engen. Rasmus Nielsen fra Kostræde var her og laante 200 Rbd ved Medagstid. – Smugt og Klart Veier hele Dagen. Dammet henimod Aften Væsten Vind

25. L. Jeg og Den ene af Huusmændene kjørte Møi om Fmd Karlen og Anders Christiand slog Reigræs paa Engen om Fmd om Emd var De ale 3 og De blev ferdi og De fik gravet Lit. Jeg pløiede Møi ned om Emd. – Dammet Veier om Fmd Tyge sorte Skyer om Emd men kun en reinsky her. Norvæst og Væsten Vind.

26. S. De skor Hakkelse og Anders Christiand havde De gammele Øi og pløie Møi ned med om Fmd. Karlen var Jemme og – - hos Skrederen i Kjøng med naaget Tøi som skulde Syes. Hans Pedersens og Kone fra Hammer var her om Emd. – Skyveier med engelte Reinbyger om Dagen med en god Rein om Naten med sydvæst og Væsten Vind.

27. M. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen og blev ferdi med Det som var Møiet. Karlen og Huusmanden grov paa Engen. Karlen slog Dog her ope om Fmd paa Det som Kjøerne ikke kunde æde. – Graat Skyveier hele Dagen og en Sky sterg og god Rein om Emd som varede fra Kloken 6 til 8 om Aftenen. Østen og Synden Vind og Østen Vind med Skyer.

28. Ti. Enkedr. Carol. Amalie. Jeg og Maren og Pigen var til Killemarked Hans Andersen og Kone var kjørendes med os[255]. Karlen og Huusmanden grov paa Engen. – Klart Veier hele Dagen med Skyer og Sydvæst Vind.

---

[253] **Regn-taare,** *en. (***-taar.** *Moth.R54).* **(***glda. (flt.)* regn toræ; *nu dial.***)** *regndraabe. VSO. Thorsen.166. (fra ODS bind 17, 1937)*

[254] Kan stuelængen have haft tang-tag?

[255] Om **kildemarkedet i Mogenstup** skriver Philipp Borries, sognepræst i Hammer, i en artikel fra 1940, " SOGNET OMKRING HELLIGKILDEN. MOGENSTRUP,"udgivet som særtryk af "Årbog for Historisk Samfund for Præstø Amt" bl.a.: *" Mogenstrup har haft et i vide Kredse berømt Kildemarked, som der endnu den Dag i Dag gaar Ry og Gny af, ikke mindst hos den stedlige Befolkning. Det var en enestaaende Begivenhed i hele Egnens Historie, hvergang det var den 24. Juni. Fra alle Sogne kom man, baade gamle og unge, baade til Vogns og til Fods. Man staldede saa ind, hvor man kunde komme til det, paa Gaardene i Nærheden eller i Skoven under Træernes Kroner. Det*

29. O. Jeg blev ferdi med at pløie bragjorden til Havgjerdet[256] anden gang. Karlen og Huusmanden blev ferdi med at hoke Pulder. Drengen begønde at feie gaar. – Tyge vide og sorte Skyer hele Dagen med sydvæst og sønden Vind.

30. T. Karlen og Huusmanden begønde at grave paa Den store Grøft paa Engen og kjøre Jorden paa bragjorden og vi vente paa Høet paa Engen vi blev ferdi til Medaften og jeg Lavede paa Riverne Det øvrige af Dagen. – Smugt og meget Varmt Veier hele Dagen med Vesten Vind.

Juli

1. F. Den Lile Oles første Fødsel Dag. Peder Larsens fra Kjøng og bege mine Kone Søstere fra baarse og Hans Andersens var her om Emd. Jeg og Karlen og Drengen var efter 2 Læs Tørv om Fmd om Emd var Huusmanden Karlen og Drengen efter 2 Læs. – Skyveier hele Dagen med Sydvæst Vind.

2. L. Jeg var i Næstved efter et Lam fra Braderup som jeg fik af Niels Andersen til en Pris af 9 Rbd. Mine Kone Søstere gik til Kjøng i Emd. Karlen og Huusmanden og Drengen kjørte Fyld paa Engen. – Skyveier hele Dagen med engelte Reinbyger og Sydvæst Vind

3. S. Karlen jalp Skomageren og skjære Tørv. Sven Christensen var her ope om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den Lile Ole og Moder og Fader ude til Christenes til en Lile Vesit. Rasmus Nielsens fra Kostræde var her men De ville ikke bie medens Pigen hentede os. – Skyveier med engelte Reinbyger og blæst fra Sydvæst kjøli Luft

4. M. Jeg og Drengen kjørte 2 Læs Tørv i Dag. Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen hele Dagen. – Klart Veier med sterg blæst fra Væsten til Medaften og meget kjøli Luft. Dammet Veier henimod Aften med Lit Sydvæst Vind og Milere Luft

5. Ti. Jeg og Drengen kjørte 2 Læs Tørv om Fmd og 1 om Emd Jeg var til Agond i Noret men jeg kjøbte ikke noget. Det var Dyrt. Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen. – Graat Veier hele Dagen med Lit Støvrein og Lit Rein igjen om Naten Sydvæst Vind

---

var en enestaaende Festdag, navnlig for Børnene og de unge. Det huskes endnu tydeligt, hvorledes den store, firkantede Gaardsplads paa Gaardejer Svend Hansens gamle Gaard i Pederstrup den Dag, der var Kildemarked, altid var fuld af Vogne, og hvorledes man der paa Gaarden til den Dag altid havde sørget for at slagte en Kalv til Spisning for de tilrejsende Slægtninge og Venner. Paa begge Sider af Næstved—Præstø Vejen fra Kroen op forbi Kirken og ind i Skoven var der opslaaet Boder med Udsalg af mange forskellige Ting. Der var Træsko og andet Fodtøj, Trævarer, Lertøj, Mejeræer, Tobakspiber, Tørklæder og Værktøj, foruden Spise- og Drikkevarer. Navnlig Honningkager solgtes der som før omtalt mange af, baade i Hjerte- og S-Form. Ogsaa Pandekagerne var der rig Afsætning paa. Vittige Tunger fortalte, at det, der var smurt oven paa disse sidste, var lavet af sorte Skovsnegle, et mindre hyggeligt Billede! Hvad der navnlig huskes af gamle Folk, var Pottemagerne, der havde opslaaet deres Boder uden for Kirkegaardens Indgang, symbolsk rigtigt. Kildemarkederne var eftertragtede Fester for Folk. Allerede ved Nitiden om Formiddagen begyndte man at komme. Det var dog navnlig de ældre, der bl. a. skulde gøre Indkøb. Hen paa Eftermiddagen og om Aftenen kom de unge. Saa begyndte nemlig „det rigtige" med Tombolaer, Karusselier, Lirekasser, Musikanter og Danse til langt ud paa de smaa Timer i den lyse Sommernat." (Jeg skal bemærke, at kildemarkedet i hvert fald dette år ikke ses at være afholdt d. 24., men den 28. juni. BH.)

[256] = **Havegærdet**

6. O. Jeg kjørte selv 2 Læs Tørv i Dag Drengen –gtede. Karlen og Huusmanden grov paa Engen paa Den Store Grøft. Min Fader var i Næstved kjørendes med Peder Kaaling og De var i Skolegade til Vesit hos Niels Jakob. – Klart Veier hele Dagen med blæst fra Sydvæst

7. T. Jeg kjørte selv 2 Læs Tørv i Dag. Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen. Drengen kjørte hen. – Klart Veier. Dog engelte Tyge Vide Skyer og blæst fra Væsten

8. F. Jeg var efter Læs Tørv om Fmd. Rasmus Rasmusen fra Salerup kom her ud til Medag og jeg og han og min broder og Peder Pedersens Jørgen vi var paa Enø hos Vilhellem Bager[257] i et Lile Vesit. – Smugt Veier hele Dagen Sydvæst Vind

9. L. Jeg var overe hos Bageren med 1 Læs Rug i alt 10 Tdr til en Priis af 6 Rbd 4 Skilling pr. Tdr. om Fmd om Emd var jeg efter Det siste Læs Tørv vi fik i alt af Tørv 14 Læs. Karlen og Drengen kjørte 9 Læs Trimietei Hø fra Engen og 2 Læs fra Laaden af Det som Kveiet ikke kunde æde. – Skyveier hele Dagen med Væsten Vind

10. S. Jeg og Karlen var paa Dybsø efter Det Lile Hos om Fmd om Emd var Rasmus Rasmusen og Kone her og Hans Andersens og Peder Pedersen. – En jevn Lile Rein om Aftenen der varte et par Timmer Østen Vind

11. M. Jeg var i Salerup paa Heinsyen til Lars Rasmusens om Fmd men De blev ikke Forlit. Om Emd lavede jeg paa Riverne. Karlen fik skot De Sorte Hæste og Det Lile Hos Huusmanden kom ikke før til Medag Han og Karlen slog paa Engen om Emd. – Meget Lommervarmt hele Dagen. Dammet om Aftenen

12. Ti. Jeg og Maren og Karlen var til Sommer Marked i Vordingborg Vi havde Det Lile Hos med til Marked men vi blev ikke but meget for Den. Huusmanden bev ferdi med at slaa Engen om Fmd og om Emd begønde han at slaa Kløver her ope. Tyren blev ringet i Gaar. – En Lile Rein om Morgenen Graat Veier men Lommer Varmt Det øvrige af Dagen

13. O. Jeg pløjede bragjorde om Fmd om Emd skor jeg Hakkelse og var paa Dybsø med Det Lile Hos og i Kostræde og underskrive Poterkaalen[258] Karlen og Huusmanden slog Kløver hele Dagen. – Klart Veier med Væsten Vind.

14. T. Jeg pløjede bragjorde herope til Medaften vi var sammelede i Smeden om vi ville lage Grøfter i Nørestrandens Inddeming men Der om blev vi ikke enige Den gang. Dyrlægen var her ude og se paa Hæsten han var bleven halt Han antog Det var af Steengal[259]. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Lit Sydvæst Vind

15. F. Karlen pløiede Huusmanden slog Kløver til Melemaalstid Da var vi paa Engen og vende og rive Eng høe om Fmd Huusmanden slog Kløver igen til Medaften og De blev ferdi. Jeg og Karlen

---

[257]Den eneste af tilsvarende fornavn på Enø er i folketælingerne fra 1860 og 1870 **skolelærer Wilhelm Christensen og hustru, Anna,** der i 1870 må have været henholdsvis 43 og 35 år gamle. De optræder flere gange i det følgende. Måske var Wilhelm bagersøn?

[258] Må være en **protokol** – måske vedr. hans synsforretninger?

[259] **Sten-galle,** *en. (jf.* Edderknok; *vet.) betegnelse for forsk. betændelsesprocesser i den bageste del af hestehovens hudsaal og hudvæg (if. ældre antagelse fremkaldt ved, at sten havde sat sig fast mellem skoen og straalen). Moth.S791. Drachm.PV.21. Grunth.Besl.127. Fra ODS bind 21, 1943*

og Drengen og Maren og Pigen blev ferdi med at rive Eng høet til Medaften og De kjørte Jord til Aften. Jeg og Pigen vente Kløver. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Lit Nordvæst Vind.

16. L. Jeg og Maren og Pigen rev Høe om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og Den Lile Ole til baarse. Karlen og Huusmanden grov paa Engen om Fmd om Emd rev De Kløver Høe. – Klart Veier hele Dagen med Østen Vind

17. S. Vi kom fra baarse til kloken var 3 om Emd. Peder Pedersen og Kone i Kjøng 4 Gaarde var her ude om Emd og Peder Larsen var her og han var paa Dybsøe Karlen var Jemme om Fmd. – Dammet Veier om Fmd med engelte Reintaare. Klart Veier om Emd med Sydvæst Vind

18. M. Huusmanden havde De Gamle Øi og kjøre Tørv med. Karlen og Pigen og Drengen og Maren vente og rev Høe hele Dagen. Jeg var sy og Laa Det mæste af Dagen. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Sydvæsten Vind

19. Ti. Vi rev Høe alle sammen til Medaften blev vi ferdi. Karlen og Huusmanden kjørte 3 Læs til Aften De kom indunner Tørvehuuset. +++ Krigen er udbrut i mellem Frankrig og Preussen i Fredags[260]. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Lit Dammet hen i mod Aften

20. O. Karlen og Huusmanden hentede et Læs Kløver Høe om Fmd Saa blev Det Lit Støvrein og Karlen pløiede bragjord og Huusmanden gjorde Londven(?[261]) reen om Emd kjørte vi 11 Læs Høe jeg slog Den af Karlen og Huusmanden kjørte Den ind Pigen Lagde. – Graat Veier med Lit Støvrein om Fmd Klart Veier om Emd med Væsten Vind

21. T. Soen farede og fik 8 Griser. – Vi kjørte 8 Læs Høe ind i Fmd 5 Læs Kløver og 3 Læs Enghøe og vi fik indfløtet Høe for i Aard. Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen om Emd. Jeg var paa Kroen med 2 Lam for mig selv til Slagter Krov fra Præstø til en Pris af 5 Rbd og jeg havde 4 Lam med for min broder. – Graaat Veier hele Dagen med engelte Reintaare om Fmd og en Sky om Emd

22. F. Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen. Jeg pløiede bragjord her ope og blev ferdi til Medaften jeg og Maren var nede til Hans Andersens. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

23. L. Jeg og min Fader var i Næstved Karlen og Huusmanden grov paa Den Store Grøft paa Engen. Jeg var ope til Peder Pedersens om Aftenen. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

24. S. Jeg og Peder Pedersen var ude og stange Aal og foke Fløndere om Fmd om Emd var jeg og Maren til Fæst i Lunden ved Øbjergaar[262] . – Smugt og meget Varmt Veier hele Dagen stille Det meste af Dagen

---

[260] ”**Den fransk-preussiske krig** (den fransk-tyske krig) blev udkæmpet mellem Frankrig og Det nordtyske forbund under Kongeriget Preussens ledelse samt de sydtyske lande Baden, Kongeriget Bayern og Württemberg mellem 19. juli 1870 og 10. maj 1871. Krigen endte med en overvældende tysk sejr. Til trods for franskmændenes store overlegenhed i antal, havde de intetsteds kunnet besejre deres tyske modstandere. Krigen medførte, at kejser Napoleon III's styre i Frankrig blev erstattet af Den Tredje Republik, mens Tyskland blev samlet under Preussens ledelse.” (Fra Vikipedia)

[261] Det må vel være være ”**loen?”**

[262] **Øbjerggård**: Herregård ved Lundby

25. M. Karlen grov paa Engen om Fmd om Emd var Huusmanden med han var her ikke om Fmd. Jeg skovede ris om Fmd. Om Emd pløiede jeg. Der var Der havde været Bulharve[263], og jeg Lavede en Pæl til Hunden jeg og Maren var i Stranden og inde hos min broder. – Smugt og meget Varmt Veier med Østen og Sydvæst Vind

26. Ti. Karlen og Huusmanden blev ferdi med Den Store Grøft i Gaar og De begønte paa en Vendinge i Grøften og Den grov De paa i Dag. Jeg skøfede Merkel paa Engen hele Dagen. – Taaget Veier om Fmd Skyveier om Emd med Østen Vind og Lit mere kjøli luft

27. O. Jeg var paa Engen og skøfe Merkel til Melemalstid Det øvrige af Dagen Lavede jeg Vertøj. Karlen og Huusmanden blev ferdi med Vendingen til Melemalstid og De skøfede Merkel Det øvrige af Dagen. Rasmus Nielsen og Kone var her om Emd. – Meget Lommer Varmt til Medag efter Medag en sterg Torden men Den kom ikke her og Den holt sig i Norvest Stile om Aftenen

28. T. Jeg og Karlen og Huusmanden Meiede Det 6re Korn om Fmd om Emd var vi paa Engen og Meie Rug. – Graataaget Veier til Melemaltid meget sterg Varmere Det øvrige af Dagen med Torden Luft og Forskælige Vinde

29. F. bæge Huusmændene meiede Rug paa Engen De blev ferdi til Medaften og strøte Merkel til Aften. Jeg og Karlen pløiede bragjord paa Engen hele Dagen. – bruntaaget Veier hele Dagen Lit mere Kjøli Luft. Østen Vind

30. L. Karlen pløiede bragjord paa Engen jeg pasede bavomd om Fmd om Emd pløiede jeg Lit til Medaften. Huusmanden blev ferdi med at Skøfe Merkel til Medaften Han Løste mig af med at pløie og De blev ferdi med at pløie bragjord paa Engen til Aften. – bruntaaget Veier hele Dagen med Østen Vind

31. S. Mine Svigerforældre kom her ud i Aftes og mine Konebrødre var med Jeg og Fader og Christen var paa Dybsøe om Fmd om Emd var min broder og Kone her ope og Hans Andersen og hans Kone og Stine paa bangerne var her, De fra baarse tog Jem til Aften. – bruntaaget Veier hele Dagen med Østen Vind

---

[263] **Bul-harve,** *en.* [I.2.2] *(landbr. ell. dial.) harve, hvor tænderne sidder i en træbul; foldharve; danskharve. AarbFrborg.1918.73. Fra ODS bind 3, 1921*

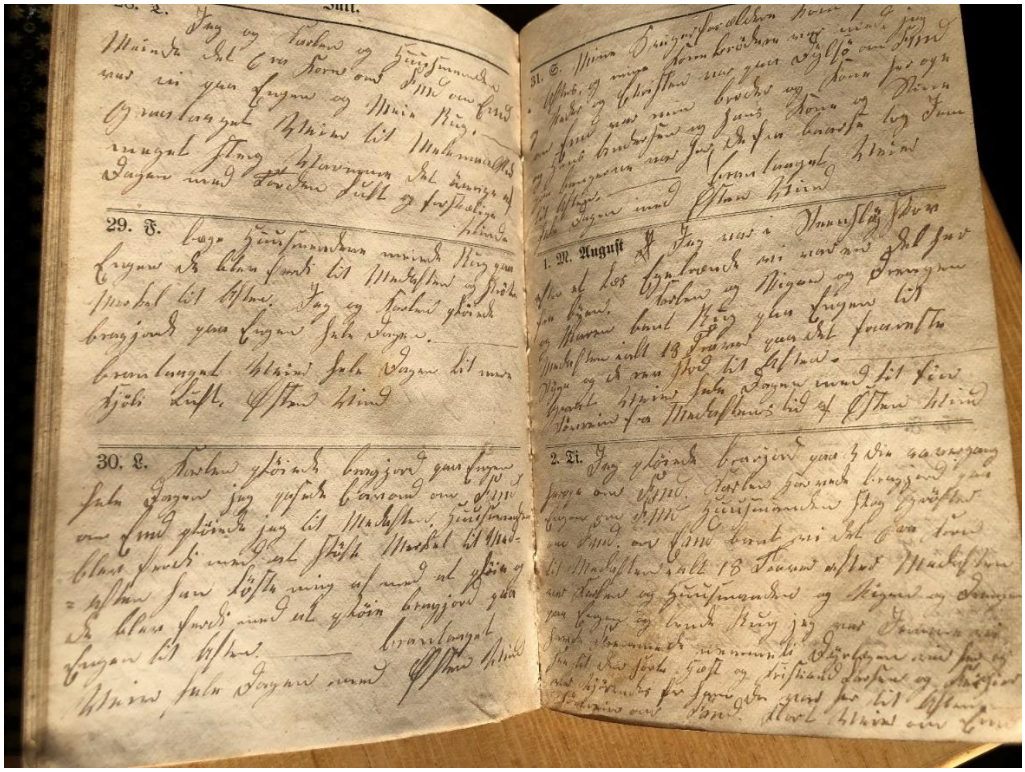

August

1. M. Jeg var i Steensby Skov efter et Læs Egebrænde vi var en Del her fra Byen. Karlen og Pigen og Drengen og Maren bant Rug paa Engen til Medaften i alt 18 Traver paa Det faareste Styge og De rev Slod til Aften. – Graat Veier hele Dagen med Lit fin Støvrein fra medaftens til af Østen Vind

2. Ti. Jeg pløiede bragjord paa 3die aavergang her ope om Fmd. Karlen harvede bragjord paa Engen om Fmd Huusmanden slog Grøfter om Fmd. om Emd bant vi Det 6re Korn til Medaften i alt 18 Traver efter medaften var Karlen og Huusmanden og Pigen og Drengen paa Engen og bende Rug jeg var Jemme vi havde Fremmede annemmeli Dyrlægen var her og saa til Den Sorte Hest og Kristiand Larsen og Kristine var kjørendes for ham De var her til Aften. – Støvrein om Fmd. Klart Veier om Emd

3. O. Karlen og Huusmanden rensede bavom holst Vandingen(?) om Fmd jeg meiede en Skor Havere og et par Skovre byg og bestelte andet arbejde om Fmd om Emd var vi paa Engen binde Den Siste Rug i alt af Rug Paa Engen 40 Traver og vi rev Lit 6re slod her ope. – Taaget Veier til Melmaalstid Klart Veier Dog med Skyer Det øvrige af Dagen Østen Vind

4. T. Jeg rev og bant Det 6re Korn op om Fmd. Karlen og Huusmanden grov Vandingen naaget Dybere om Fmd om Emd kjørte vi Det 6re Korn ind til Medaften og task af Det til Aften. Hans Jensens Sønner var her De var nylig kommet fra Ny-Seeland[264] og Dyrlægen var her. – Taaget Veier om Fmd. Klart Veier om Emd.

[264] **Hans Jensen** er gårdmanden på **Østergård.** Vi har ikke før hørt om **hans sønner, der nu var vendt hjem fra New Zealand**. I 1861 blev der fundet guld på New Zealand, og blandt andet det førte gennem 1860erne til en vis emigration, også fra Danmark. Udvandringen blev støttet fra New Zealand, og agenter var ansat til at agitere for, og sørge for afrejsen – også ved at love gratis rejse og gratis jord, hvilket dog ofte ikke var sandheden. Tit skulle rejsen

5. F. Karlen og bæge Huusmændene meite Det 2re Korn og blev ferdi til Aften. Jeg kastede og rensede Det 6re Korn op i alt 6½ Tdr og var til Møle med 3 Tdr og jeg hentede Lit ny Havere Jem og jeg og Drengen skor Den i Hakkelse. – Skyveier hele Dagen med Østen og Sydvæst Vind Dammet her i Aften

6. L. Vi kjørte Rug ind fra Engen i alt 15 Læs. Jeg sate i Laden om Fmd om Emd havde vi Smede Ole til Medaften blev De ferdi. Jeg var ude og Jelpe min broder om Emd til Medaften og sate en Rug for han var bleven Syg. om Aftenen kjørte jeg og Maren og Den Lile Ole til baarse. Smugt og Varmt Veier hele Dagen

7. S. Jeg og min Konebroder var i Præstø efter en Slodrive jeg gav 7 Rbd 3 Skilling for Den. Vi kom ikke Jem før Aften fra baarse. – Klart Veier med engelte Skyer og sterg blæst fra Østen

8. M. Vi meite Havere hele Dagen. Drengen bant Hørne op og han og Pigen og min Fader hentede 1 Læs til Medaften men Da fik vi en sterg Lile Rainbyge jeg skor Hakkelse efter Medaften. – Sterg blæst til Medaften med Tyge vide Skyer fra Norost og Reinbyger fra Medaften til Aften

9. Ti. Jeg pløite bragjord her ope om Fmd Karlen og Huusmanden bev ferdi med Haverefaalenen her ope om Fmd om Emd meite vi alt Haveren paa Engen ale 3. - Klart Veier med Skyer Dammet hen i mod Aften Østen Vind

10. O. Jeg og Karlen og bege Huusmændene meite Korn paa Engen om Fmd om Emd begønde vi og meie Vede fordi Det begønde og storme Drengen harvede bragjord paa Engen. Reinene Veier siste nat Sterg blæst om Fmd Storm om Emd fra Norost

11. T. Jeg og Karlen og bege Huusmændene meite Vede om Fmd om Emd bant vi Korn og jeg og Drengen kjørte ind til Medaften og fra Medaften af kjørte Anders Christend og Karlen ind og Hans Maren(?) [265] og Drengen bante jeg sate i Laden. – Graataaget Veier hele Dagen, med sterg blæst fra Norost om Fmd Vinden falt Lit af om Emd

12. F. Karlen og bæge Huusmændene var paa Engen og meie Korn og De blev ferdi om Fmd om Emd kjørte vi Det Siste af Det 2re Korn ind her ope og blev ferdi til Medaften. Bæge Huusmændene meiede Det Siste af Veden til Aften. Jeg og Drengen rev Slod med Den nye Slodrive. Pigen og Karlen bant Det op. – Meget smugt Veier hele Dagen med Sønden og Norvæst Vind

---

betales indenfor et år efter ankomst, og jorden skulle også betales. Den kendteste dansker, der emigrerede i denne periode, var tidligere statsminister og biskop D. G. Monrad, der sammen med sin familie blev "settlere" dernede i 1865. Emigrationen skal nok ses som en reaktion efter hans rolle i krigen i 1864, og nederlaget her. En del danskere skal have fulgt hans eksempel, hvor mange vides ikke, men hvad årsagen end er, er det jo nok også i denne periode, at Hans Jensens sønner udvandrede. D. G. Monrad kom dog tilbage i 1869, så for hans vedkommende blev udvandringen ikke den store succes. Det var den måske heller ikke blevet for Hans Jensens sønner? Men D.G. Monrad blev faktisk i en efterfølgende peroide ansat som agent i London, og sendte nye danske emigranter af sted for at prøve lykken. (Bemærk: Senere nævnes også flere steder en "Hans Jensen," som må antages at være en husmand, så der er i hvert fald to af dette navn.)

[265] Da Rasmus i disse dage har to husmænd beskæftiget, og han skal huske, hvad de hver især lavede, er han for en gangs skyld nødt til at bruge deres navne. **"Anders Christiand"** (denne gang uden "a") har oftest været fæstet, og **"Hans"** blev fæstet første gang d. 13. juni 1870, hvor han er omtalt som **"Klate Hans"** fra Kostræde. Jeg mener faktisk, der står "Maren" efter fornavnet. Det lyder jo ikke som et efternavn, men måske hed hans mor Maren?

13. L. Karlen og Huusmanden meiede Den Lingede[266] Havere og blev ferdi til Mellemaalstid vi haver af meiet for i Aar og De kjørte bygslod ind og vi bant Lit Havere til Medag jeg pløiede til Mellemmaalstid. Om Emd bant vi Havere til Medaften og fra Medaften kjørte vi Havere ind og sate Haverebod. – Smugt Veier hele Dagen Lit Dammet hen imod Aften. Sydvæst Vind.

14. S. Karlen skor Hakkelse om Fmd og Drengen muede under Svinene. Jeg og min Moder og Maren og Den Lile Ole var overe til Rasmus Rasmusen i Kjøng om Emd Hans Andersens var Der også Tingløverens Trine og Marie kom her ud men De kjørte med til bage. – Torden Veier om Morgenen men Den kom ikke op men vi fik en lile Rein en Timmestid Smugt Veier Det meste af Dagen

15. M. Vi bant Vede hele Dagen hen i mod 70 Traver. Min Svigerfader kom her ud om Aftenen. Christen[267] var med Det havde Reinet meget stergt i baarse De Laa her om Naten for at hente deres Kreatuer fra Dybsø næste Dag. – Smugt Veier hele Dagen med Torden Luft Norvæst Vind

16. Ti. Jeg og min Svigerfader og Christen var paa Dybsøe efter Deres Kreatuer om Fmd. Jens Pedersen[268] kjørte herfra da vi havde sovet til Medag om Emd var Peder Pedersen her og fik løbet en Ko og jeg og Maren og Den lile Ole og Moder var nede til Hans Andersens. – Meget sterge Reinbyger hele Dagen med forskællige Vinde.

17. O. En meget sterg Reinbyge i Morges. Jeg og Maren var i Næstved. Jeg var ope med 2 Griser jeg fik solt Dem til en Pris af 4 Rbd 4 Mark pr Styge vi kom Jem til Kloken var 2, om Emd var vi ude og vende Vede og Karlen og Huusmanden kjørte Erterne Jem i alt 2 Læs og jeg og Drengen rev Havreslod. Huusmanden task Hør om Fmd Karlen Pløiede Engjord. – En meget sterg Reinbyge om FmdSkyveier Det Øvrige af Dagen med forskællige Vind

18. T. Huusmanden laste Hør Karlen pløiede til Melmaaltid. Drengen harvede lit. Jeg var ude med Hør som skulle brodes[269] og paa Engen efter en Harve Og ude og give Kjørene. Fra Melmaalstid af vente vi Havere og om Emd bant vi Den og kjørte Den ind fra Medaften og til Aften. – Smugt Veier hele Dagen Dog med Tyge Vide Skyer Væstenvind.

19. F. Jeg rev Vei med Vedeharven. Den ene Huusmand bant Slodet op efter harven Karlen og Den anden Huusmand slog Frøkløver af. De blev ferdi til Mellemaalstid. Vi bant Vede til Kloken 10½ blev vi ferdi med Den vi begønde Da og kjøre ind og vi fik kjørt ind alt til Aften i alt henimod 37 Læs. Tordenluft hele Dagen men ingen af Skyerne kom her op. Norvæst Vind

20. L. Vi bant Korn paa Engen om Fmd Det øverste Styge og vi kjørte Det ind til Medaften Der begønde vi og binde paa Det yderste Styge men vi fik en Reinbyge da Kloken var 7 vi tog Jem og skor Hakkelse min broder og Christian fra Rønnebæg var her om Aftenen. – Torden Luft hele Dagen men vi fik kun en lile sky om Emd Norvæst Vind

21. S. Jeg og Karlen fløtede nogen Vede til Melemaalstid Da kom Anders Christiand og vi bant Det øvrige af Det yderste Korn til Medag og vi kjørte Det ind til Medaften. Klate Hans var her om

---

[266] "Den Ligende Havere" er et begreb, der nævnes en del gange, så mon ikke, det er det, der skulle stå?

[267] **Marens lillebror Christen** på 14 år.

[268] Altså svigerfar

[269] = **brydes**

Emd og fik en Gris til en pris af 4 Rbd 3 Skilling han betalt 19 Skilling paa Den. – Smugt Veier dog nogen Torden Skyer vi fik en sterg Reinbyge om Aftenen Sydvæst Vind

22. M. Jeg og Drengen rev Vedeslod og vi blev ferdi til Medaften. Jeg kastede Hørfrø til Aften. Karlen og Huusmanden og Pigen rev bygslod paa Engen og bant Det op. Hans Andersen og Kone var her ope om Aftenen. – Graat Veir om Fmd Solskind om Emd Dog med Skyer Sydvæst Vind

23. Ti. Karlen og Huusmanden røstede Vedesloet og noget af Haveresloet til Melemaalstid. Jeg vente Frøkløver og var nede til Hans Andersens med Dei vi bagte Der nede og vi bant Den Ligende Havre og kjørte Den ind og lagte Stenge over Loerne om Fmd om Emd bant vi havere paa Engen 20 Traver og kjørte Den Jem paa 1 Læs nær. Rasmus Rasmusen fra Salerup var her om Aftenen. – Graat Veier og Torden Luft hele Dagen og en meget sterg Reinbyge om Aftenen.

24. O. Jeg pløjede Lit bragjord om Fmd og var nede til Hans Andersen efter brød. Karlen og Huusmanden var paa Engen og rive Havereslod om Fmd. Huusmanden task Avnerne Frøkløveren. Karlen pløiede bragjord. Jeg og Maren og Moder og Den Lile Ole var i Kjøng til Jens Pedersens vi var først til Peder Larsens men De var ikke Jemme. -Sterge Reinbyger om Emd.

25. T. Karlen pløiede til Melemaalstid. Huusmanden kaste Frøkløver jeg bragte Steen op fra Melemaalstid var De nede og vende Vedeslod og Havreslod til Medag om Emd bant vi Vedeslod og kjørte Det ind og vi var paa Engen og fik hentet alt Det Der var ude. – Skyveier hele Dagen. Om Emd Torden men den kom ikke op. Norden Vind

26. F. Karlen pløiede bragjord om Fmd Huusmanden task Kløver jeg lagde Stenge og bestelte andet smaa arbejde om Fmd om Emd var jeg ude hos Peder Kjelsen med en Vovn. Karlen og Huusmanden og Pigen og Drengen bant Haveresloet op og vi kjørte Det ind til Aften og vi fik Indhøstet for i Aard. – Smaat Reinveier Det meste af Fmd Klart Veier Dog med Tordenskyer om Emd. Norden Vind.

27. L. Jeg begønde og pløie Lægjord og skor Hakkelse hen imod Aften De fra baarse kom her ud Da Det var Aften De Unge Peder og jeg var ope til Peder Pedersens om Aftenen. Karlen pløiede bragjord hele Dagen. Huusmanden kaste Kløver og De bar Haveren paa Loftet han kastede og rensede 2 Tdr Rug op og gjorde Hørfrøet rent. – Skyveier om Fmd og Skyveier om Emd med Reinbyger Norost Vind

28. S. Jeg og Peder fra baarse var inde til Peder Pedersens om Fmd. Martins sønner fra Enø var Der. De fulte med her op til vores og vi var Lit ope til Peder Andersen[270]. Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde kom her ud om Emd og Jens Pedersen fra Kjøng var her og om Aftenen var jeg nede til Hans Andersens og Maren og Moder og Fader var der. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind.

29. M. Huusmanden og Drengen muede Maskinhuuset om Fmd Karlen fik skot De Gammele Øi og hentede et Læs Grus til Maskingangen om Fmd jeg lavede Maskinerne og Loen til. Om Emd tesk vi 2re Korn af Det Der var sat paa Loen. – Reineveier hele Dagen til Medaften Skyveier til Aften med Norost Vind

30. Ti. Vi tesk Det øvrige af Det 2re Korn paa Maskinloen og blev ferdi til Medaften Huusmanden begønde og kaste. Karlen løg(?) ude og pløie bragjord til Aften. Jeg var ude og skyde om Aftenen. Da jeg gik til Strande traf jeg en Urhønne paa Einbjerg og jeg skod Den og jeg

[270] Der *synes* at stå "Andersen," men har ikke kunnet identificere nogen af dette navn.

skod en Graa and i fløiet alt med den gammele bøsse. – Skyveier hele Dagen med Tordensky i Medagstunden med sterg Rein Nordvæst Vind

31. O. Karlen blev ferdi med at pløie bragjord til Medaften han pløiede Lægjord til Aften. Huusmanden kastede Korn hele Dagen. Jeg bestelte alle Slags Smaarbeider Min Fader og Moder var i baaarse. – Klart Veier med Skyer og sterg Blæst fra Vesten kolt Luft

September

1. T. Jeg og Huusmanden rensede 19 Tdr 3 Skb. Korn op om Fmd. Om Emd begønde Huusmanden og tærske Saarug. Pigen og Drengen pelede Klinten af. Karlen pløiede Lægjord om Fmd om Emd var han paa Engen og svenske bragjord. Jeg var paa Engen efter en Ko hun var bleven sy men kom si horti og jeg var ude og pløie Lægjord. – Klart Veier med Skyer og sterg blæst fra Væsten.

Rasmus Nielsen fra Kostræde fik si en lile Søn i Dag[271].

2. F. Jeg og Karlen forkede Tang om Fmd om Emd røgnede Karlen og Huusmanden og Drengen Huuse[272]. Jeg lavede Røgtrær og var til Møle Maren var kjørende med ind til Hans Andersens men De var ikke Jemme. – Dammet Veier hele Dagen med sydvæst Vind.

3. L. Rasmus Andersen fra Kostræde var her i Morges om Syned i Salerup til Lars Rasmusens Karlen og Huusmanden røgnede Huuse om Fmd Drengen lagte i og De blev ferdi. Huusmanden task Saarug om Emd Karlen var paa Engen og svenske bragjord. Jeg lavede Røgtrær om Fmd om Emd var jeg ude og pløje Lægjord. – En Sky Rein om Fmd og ReineVeier fra Medaften og til ud paa Naten. Sydvæst Vind og Sønden Vind

4. S. Jeg og Maren var til Kjerken om Fmd om Emd kom Jens Pedersens De Unge fra Hammer her ud og vi var ude til Christenes og Da vi kom Jem var Rasmus Nielsen fra Kostræde her og La os vide han havde faaet si en lile Søn. – Klart Veier hele Dagen med Væsten Vind.

5. M. Jeg og Karlen var i Steensbyskov efter Egetræ Hans Andersen var Der også med 2 vovne. Huusmanden var her ikke om Fmd om Emd task han Saarug Drengen pelede Rug. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Væsten Vind

6. Ti. Karlen blev ferdi med at svenske bragjorden han begønde at Faalharve den. Huusmanden task Saarug hele Dagen Drengen pelede. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd med 3 styger Egetræ jeg kjørte Jem for ham og ude med Christenes Vovn jeg havde laant om Emd lavede jeg paa en Hoggeblog. Dammet Veier hele Dagen med Sønden Vind.

7. O. Jeg og min Fader var i Næstved Karlen blev ferdi med at Faalharve paa Engen han begønde at pløie til Rug der ude. Huusmanden task Saarug. Drengen pelede.

---

[271] Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår det, at gårdmand **Niels Rasmus Nielsen og hustru Gertrud Andersen**, 21 år, Kostræde, fik en søn, der d. 16. oktober blev døbt **Niels Peter Nielsen**. Fadderne var **Rasmus Christensen** på Svinø, og gårdmændene **Rasmus Rasmussen** og **Peder Pedersen**, begge af Køng. Det var parrets 2. barn, idet de d. 1/10-68 fik en datter.

[272] Flere gange tidligere har der været tale om at ”røge Huuse,” efter at Rasmus har lavet ”røgtræ.” Det må være det samme her. Men hvad?

Den Franske Kejser blev taget til Fanke i Løverdags Den 3. September af Preussen[273]. – Reineveier en Del af siste Nat og i Morges Klart Veier Det øvrige af Dagen med Skyer og Sønden Vind

8. T. Vi bagte til Mekemusgilde om Fmd om Emd var jeg og Maren i Kostræde til Rasmus Nielsen med barselforæring Karlen og Drengen pelede Rug om Fmd og De blev ferdi Huusmanden blev ferdi med at taske Saarug om Fmd om Emd kastede han Den Karlen var paa Engen og pløie bragjord om Emd. – Reineveier hele Fmd Klart vier med Skyer om Emd og stergt blæst fra sydvæst Storm om Naten

9. F. Jeg og Drengen rensede 5 Tdr 5 Skb Rug op om Fmd om Emd var jeg paa Fatigaarden til at vælge en Valgmand til Landstinget[274] valgt blev Peder Simonsen Kostræde. – Klart Veier til Medaften Skyveier med Reinbyger tiil Aften og hele Naten Sydvæst Vind

10. L. Vi havde Mekemusgilde i Dag. Karlen Dugede lit paa Havereboen[275] om Fmd Huusmanden task lit løs Rug og kastede Den om Fmd om Emd var mine Svigerforældre og min broder og Svogers og Stine paa bangerne og Huusmændene her til Mekemusgilde. Vi var paa Jagt efter en Hare jeg andskudt Den men vi fik Den ikke. – Meget stergt Reineveir fra Medag til Det var næsten Aften med sterg sydvæst Vind

---

[273] Fra Wikipedia, uddrag vedr. Den Fransk-Tyske Krig: " Kejser Napoleon III tages til fange, republikken indføres i Frankrig

"Endelig angreb tyskerne franskmændene fra alle sider i slaget ved Sedan den 1. september. Mac-Mahon var blevet såret tidligt under slaget, og general Emmanuel Félix de Wimpffen overtog kommandoen. Dagen efter overgav Napoleon III sig og blev taget til fange med sine 104 000 soldater. Det var en overvældende sejr for preusserne, ikke bare havde de taget en hel fransk armé til fange, mens den anden blev holdt indespærret i Metz, men de havde også fanget Frankrigs leder. Da nyheden om kejserens tilfangetagelse nåede Paris, førte det til, at det franske kejserdømme blev afviklet under en fredelig revolution. Det blev erstattet med den tredje franske republik."

[274] *Fra "Danmarkshistorien.DK":* **Valg til Landstinget fra 1866 til 1915:** Med grundlovsændringen i 1866 fik landets rigeste - hovedsageligt godsejerne - en mere central position ved landstingsvalg. Landstinget skulle herefter bestå af 66 personer, hvoraf kongen udnævnte tolv, der sad på livstid. Derudover blev syv valgt i København, og de resterende valgtes i de øvrige valgkredse. I København valgte de, der havde valgret til Folketinget, et antal valgmand. Imidlertid valgte de vælgere, der det seneste år havde betalt mest i skat, et lige så stort antal valgmænd - 50 % af Københavns valgmænd var altså valgt af hovedstadens rigeste. En lignende ordning gjorde sig gældende i landets øvrige valgkredse. Her valgte hvert landsogn én valgmand, og samtlige købstæder valgte halvt så mange valgmænd som samtlige landsogne. I købstæderne valgte de rigeste som i hovedstaden halvdelen af valgmændene, mens halvdelen af valgmændene i landkredsene var såkaldte 'umiddelbare valgmænd', der ikke var folkevalgte, men blev tildelt posten som valgmænd, idet de betalte kredsens største skatter. Valgmændene valgte efterfølgende de 54 landstingsmænd efter forholdstalsvalg; en valgmetode, hvor mandatfordelingen følger stemmefordelingen. Valgsystemet blev dermed i 1866 indrettet, så hovedstaden og købstæderne udpegede markant færre valgmænd end landdistrikterne - dette uden hensyntagen til, hvor det største antal indbyggere befandt sig eller i fremtiden ville komme til at befinde sig. Endvidere var de største skatteydere sikret to stemmer og en vægt på mindst 50 % i udpegningen af landstingmedlemmerne. Resultatet blev et Landsting, der på grund af den privilegerede valgret ikke afspejlede befolkningen politisk og socialt, og som dermed kom til at udgøre en konservativ modvægt til Folketinget.

[275] = **Havreboden**

11. S. Mine Svigerforældre tog til Kjøng om Emd om Fmd var jeg og Jens Pedersen nede til Hans Andersens. Rasmus Nielsen fra Kostræde kom her ud om Fmd med 6 Tdr Vede til at saa jeg og han var lit paa Jagt men vi traf ikke noget. Maren var syg hele Dagen og i gaar. - Klart Veier hele Dagen med Skyer og væsten Vind. Kveiet begønde og lige inde om Naten.

12. M. Jeg saate Rug paa Engen i alt 4 Tdr og blev ferdi til medaften Karlen harvede Rugen ned med to Tint Huusmanden grov fra Steen og bragte Steen op jeg var med og brage Steen op fra Medaften til Aften Kveiet begønde at lige inde om naten. - Smugt og klart Veier hele Dagen med Sydvæst og Sønden Vind

13. Ti. Jeg leverede Steen om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den Lile Ole i Salerup til Rasmus Rasmusens. Karlen harvede paa Engen og blev ferdi til Medaften Huusmanden bragte Steen og De kørte nogen Læs Steen fra Medaften til Aften. – Skyveier hele Dagen og sterg Rein hele Naten med Sønden og Sydvæst Vind Jorden meget opbløt

14. O. Karlen og Huusmanden kjørte 2 Læs Steen om Fmd. Da begønde De og bro[276] og De blev ferdi med at bro til Aften. Jeg var paa Dybsø efter hoset[277] om Fmd om Emd baarede jeg Steen og skor Hakkelse. – Smugt Veier dog med Skyer og en engelt Sky med Støvrein Norden Vind

15. T. Jeg var kjørendes for min Fader til Lunby Stasiond Da Jernbanen blev ovenet for Prøveture han ville kjørt med til Kjøbenhavn men Der var ikke Plas[278]. Væveren var kjørt med til Lunby. Karlen og Huusmanden kjørte Steen hele Dagen og De blev ferdi med Dem De kunne læse paa en Vovn. – Skyveier med engelte Reinbyger. Norden Vind

16. F. Karlen og bæge Huusmænd og Drengen og Pigen task Vede hele Dagen i alt 16 Traver. Jeg muede vor Halmhæsen[279] skulde staa og jeg bant de smaa Kalve og jeg var efter 1 Læs Tang til Skolen om Fmd om Emd var jeg ude og harve bragjord. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Norvæst Vind. Vi havde spæle Kvinder[280]

17. L. Huusmanden kastede Vede hele Dagen Karlen fik 4 skot De unge om Fmd om Emd skor de Hakkelse og bar brænde ind Drengen harvede bragjord om Fmd Jeg lavede ind Kastestol[281] om Fmd var jeg ope hos Den Lile Niels i Ring med Gæs i alt 21 til en Pris af 2 Rbd 8 Skilling Styget.

---

[276] **Bro**: = brolægge med de sten, de havde hentet

[277] **Hoset**: = det føl, der var sat ud på Dybsø i maj

[278] **Den Sjællandske Sydbane** fra Roskilde over Køge og Næstved til Masnedsund blev bygget af Det Sjællandske Jernbaneselskab på en koncession fra den 24. januar 1868 og banen blev indviet den 4. oktober 1870.

Det kan være svært alene på grundlag af dagbogen at få et indtryk af "Fader" – **Ole Christensen**, der på dette tidspunkt er 78 år. Men det lille notat viser en frisk ældre mand, der har mod på et eventyr. Trist, der ikke var plads, men se 8. oktober!

[279] "vor" betyder, efter sammenhængen her, "hvor."

[280] Kan det være "**spille-kvinder**," der har været på besøg? Altså en pendent til omvandrende spilemænd?

[281] "ind" må være fejlskrift for "en". **Kastestol:** *" lille lav stol, hvorpaa den, der "kaster" kornet, sidder. VSO. Feilb " (fra Ordbog over Det danske Sprog)*

Maren og Den Lile Ole var med vi kjørte til baarse. – Stergt Reineveier hele Emd med sydvæst Vind.

18. S. Karlen var i Kostræde og kjørte 1 Læs fra Noret Jem for Huusmanden om Fmd min Moder var til Kirke Der var Høstpræding[282] vi kom Jem fra baarse lit inpaa Aften Hans Andersen og Kone og Skræderpigen og hindes broder Jens var her om Aftenen. – Klart Veier med Skyer og Norvæst Vind

19. M. Karlen og Huusmanden kjørte Møi hele Dagen og blev ferdi til Aften pa Det Styge af Engjorden vi ikke fik møiet i Sommer Karlen hakke af Huusmanden brud paa. Jeg og Drengen rensede Vede op hele Dagen i alt 19 Tdr om Aftenen var jeg paa Jagt og Skod 2 Ender. – Meget smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind.

20. Ti. Jeg og Maren og Karlen og Huusmanden var til Marked Vi havde Det lile Hos til Marked og vi fik solt Den til en pris af 70 Rbd. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd med Skyer og sydvæst Vind

21. O. Karlen og Huusmanden bragte Steen op og kjørte Steen af bragjorden og Karlen begønde og pløie til Vede Huusmanden Dugede Havrebod Jeg baarede og slod[283] Steen om Fmd om Emd var vi ude til Christenes til Mekemusgilde alle sammen. – Klart Veier hele Dagen med Norvæst Vind.

22. T. Jeg var ude efter Strandsand og jeg Læstede Vede om Fmd om Emd var jeg med og pløie til Vede. Karlen pløiede til Vede hele Dagen. Huusmanden dugede Havrebod om Fmd om Emd var han paa Engen og grave Grøfterne ud paa Rugstyget. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind.

23. F. Jeg var med og pløie til Vede om Fmd om Emd saate jeg 3 Tdr. Karlen pløiede til Medaften Han var saa med og Harve til Aften Den ene Huusmand Dugede Havrebod Den anden var ude og Strø Vandingsrør af om Fmd om Emd bar han Vede til mig og var Lit med og Harve. – Meget smugt Veier hele Dagen og Stille om Fmd Lit Væsten Vind om Emd.

24. L. Jeg og Karlen pløiede til Vede om Fmd og jeg Saate Det Styge til Havegærdet jeg Lenvte[284] fra forige Dag om Emd harvede Karlen og Drengen Det Styge ferdi til Havegærdet. Jeg bestelte alle Slags Smaa Arbejder om Emd. – Meget smugt Veier hele Dagen og stille

25. S. Jeg og Peder Pedersen og hans broder Jørgen var paa jagt om Fmd og vi skod 2 Hare. Peder Pedersen skod Den ene og jeg skod Den anden. Om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder nede til Hans Andersens. Peder Pedersens fra Kjøng var her ude i Gaar. – Meget Smugt Veier hele Dagen Varmt og Stele

26. M. Jeg og Karlen pløiede til Vede og vi blev ferdi til Medaften jeg saate til Aften og vi fik tilsaaet for i Aar ialt 6 Tdr. 2 Skb. Vede. Karlen og Drengen harvede fra Medaften og til Aften. Huusmanden Dugede Havrebod og han blev endeli ferdi. – Meget smugt Veier hele Dagen Varm og stile

---

[282] Vel **"høstprædiken"**

[283] "bar og slog"?

[284] Nok **"levnede"**

27. Ti. Jeg lavede paa Gaasehuset og var ude hos Skiberen med 4 Tdr Vede og 2 Tdr Rug som jeg lod fragte til Kjøbenhavn om Fmd. Om Emd var jeg til Møle. Karlen og Drengen blev ferdi med at Harve om Fmd om Emd kjørte De ud paa Østvandingen(??) ud paa Vedesloden. – Meget Smugt Veier hele Dagen Stile

28. O. Jeg og min Fader var i Næstved og jeg havde et Læs Vede med til Retestrup Møle[285]. 5 Tdr til en af 9 Rbd 3 Mark 8 Skilling pr Tdr jeg solte Harene til en pris af 5 Mark 8 Skilling pr Styge Karlen og Drengen kjørte Møi hele Dagen

29. T. Huusmanden blev ferdi med at tærske Havreslod og kaste og rensede Det op i alt 4 Tdr 6 Skb. Karlen pløiede Lægjord paa Engen hele Dagen Jeg lavede Gaasehuus og blev ferdi til Medaften. Da gik jeg ud til Lars Pedersens til Mekemusgilde. – Smugt Veier hele Dagen og stile

0. F. Karlen og bege Huusmændene og Drengen og Pigen task Vede i alt 12 Traver. Jeg var lit paa Jagt om Fmd men jeg traf ikke noget om Emd pløie jeg Lægjord her ope. – Graat Veier hele Dagen men stile / Gæsene kom ind og fede i Dag.

Oktober

1. L. Jeg pløiede Lægjord om Fmd Karlen kjørte Møi ude fra Hendrik balsker[286] vor Møding jeg havde kjøbt til en pris af 2 Mark 8 Skilling - - Læs om Fmd om Emd pløiede han Lægjord Huusmanden kastede Vede hele Dagen og han blev ferdi. Jeg og Maren og Moder og Den Lile Ole var overe til Peder Larsen i Kjøng til en lile Vesit om Emd. - Graat Veier hele Dagen men Stele.

2. S. Jeg og Karlen rensede 7 Tdr 4 Skb Vede op om Fmd og skor Hakkelse. Drengen var til Kirke om Fmd om Emd var vi samelede i Smeden og betalte Deinetønde med 4. Rbd 4 Mark 2 Skilling og der var Aguond i Skolen paa et Skolebor og Beng. Klart Veier hele Dagen med Lit Sydvæst Vind

3. M. Jeg pløiede Lægjord herope hele Dagen og var nede til Hans Andersens med –?-om Fmd Karlen pløiede Lægjord paa Engen hele Dagen. Graat Veier hele Dagen men Milt og Stele.

4. Ti. Jeg pløiede Lægjord herope hele Dagen. Karlen blev ferdi med at pløie Lægjord paa Engen han begønde og pløie til Havre Derude. Vi havde Heileren[287] han kom i gaar. Peder Pedersen og hans broder Jørgen var her om Aftenen. – Graat Veier om Fmd Skyveier om Emd med Lit Sønden Vind

5. O. Jeg blev ferdi med at pløie Lægjord om Fmd om Emd nede til Hans Andersens til Mekkemusgilde alle Sammen. Der var Mosik om Aftenen. Karlen pløiede til Havre paa Engen. Vi havde Heileren. – Skyveier Det meste af Dagen med blæst fra Sydvæst og Væsten

---

[285] **Rettestrup** ligger nord for Svinø, tæt ved Gavnø. I samme linie er han kommet til at springe ordet ”pris” over.

[286] Må vel være en Hendrik med dette kaldenavn? (Mulig forklaring: ”Balsker” kunne være en forvanskning af ”Badsker” /”Badskærer” = gamle dages kombinerede barber og kirurg. ”D” bliver af og til til ”L” i Rasmus’ sprog, når han kommer ud i det mere specielle.)

[287] **Hegler,** *en.***1)** *(nu l. br.) person, der hegler hør ell. hamp. - - fra ODS bind 7, 1925*

6. T. Karlen pløiede til Havre paa Engen og blev ferdi til aften med at pløie paa Engen for i Aard. Drengen savede brende om Fmd om Emd var jeg og han ude og baare efter Merkel men vi kunde ikke træffe noget got Merkel. – Tyge sorte Skyer hele Dagen med blæst fra Væsten

7. F. Jeg og Karlen baarede efter Merkel om Fmd og vi traf noget paa vor Ager. Drengen savede brænde om Fmd om Emd begønde Karlen og Drengen at grave Jorden af Merkelkulen. Jeg var ude efter et Læs Sand om Emd og nede til Hans Andersens med Hør som her var heilet. – Skyveier hele Dagen med væsten Vind Kjøli Luft

8. L. Jeg og Maren og Den Lile Ole og Moder var i baarse til Mekemusgilde min Fader tog til Kjøbenhavn i Dag med banetaaget[288]. Karlen og Drengen kjørte Jord af Merkelkulen. – Graat Veier om Fmd Smaat Reineveier om Emd til Medaften Stergt Rein til Aften og hele Naten

9. S. Vi kom Jem fra baarse om Emd Hans Andersen var her ope om Aftenen Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd. – Graat Veier hele Dagen med lit Rugrein om Fmd stergt Reineveier hele Naten med Væsten Vind

10. M. Karlen og Drengen begønde og kjørte Merkel Karlen skal grave paa akort for 5 Mark pr 100 Aas(?) Jeg var ude og pløie lit til Havre om Fmd om Emd var jeg aavere hos Dogtoren for Maren. – Skyveier hele Dagen med sterg blæst om Aftenen.

11. Ti. Karlen og Drengen kjørte Merkel Jeg og Maren var aavere om Fmd hun var ikke rask. Om Emd slagtede vi Den lile Gris han veiede kuns 3 Lispund 2 Pund Hans Andersen jalp os. – Skyveier hele Dagen med sterg blæst fra Norvæst. Floden var inde. Jeg skod en And om Aftenen.

12. O. Vi mote kassere Merkelgraven og jeg Karlen baarede efter Merkel om Fmd og De begønde paa en ny Merkelgrav om Emd jeg var ude og pløie til Havre om Emd. Rasmus Nielsen fra Kostræde kom her ud til Aften og vi var ude og skyde Ender han fik en Gravandrig jeg skod 2 Ender. – Klart Veier hele Dagen

13. T. Karlen klapede sine Treskoer[289] og skopede Avnerne op om Fmd om Emd pusede han Seletøi. Jeg var til Møle og inde til Hans Andersen om Fmd om Emd var jeg ude hos Skiper Hans Peder med 7 Tdr Vede han skulde fragte til Kil[290] om Aftenen var jeg ude og skod 2 Ender. – Stergt Reineveier hele Dagen med Sønden og Sydvæst Vind

14. F. Jeg pløiede til Havre hele Dagen Rasmus Andersen fra Kostræde var her om Fmd om at vi skulde paa Gærsyn hos Anders Fransen i Salerup paa Mandag. Karlen og Drengen kjørte Merkel

---

[288] **Ole Christensen,** på dette tidspunkt 78 år gammel, havde d. 15. september forsøgt at få billet til jernbanens prøveture, men uden held. Banen var nu, d. 4. oktober, blevet officielt indviet. Man kan forestille sig, at der her i banens førte dage stadig har været rift om billetterne. Turen må have været en stor oplevelse for den ældre herre, der tilsyneladende fortsat havde stort mod på tilværelsen. Det var formentlig hans første tog-tur, og muligvis også første gang, han var i hovedstaden.

[289] Klappe træsko: " klappe·træsko subst. = træsko, hvis underside er et fladt bræt; til færdsel i og omkring tørvegrav. Når tørvegraveren gik oven på tørvejorden og gravede, måtte han have klaptræsko på for ikke at synke i og træde bænken i stykker (jf. bænk 3). Til Brug ved Paa´ og Aflæsningen af Tørvene ¨ medbragtes (bl.a.) et Par Klaptræsko." Citat fra "Jysk Ordbog," men de har altså nok været udbredt generelt.

[290] = **Kiel**

hele Dagen. Jeg var paa Jagt om Aftenen og skod en And. - Klart Veier hele Dagen med Norvæst Vind. Floden var inde.

15. L. Min Fader og Moder var i Næstved. Karlen pløiede til Havre hele Dagen Jeg lavede en Støvlekneit og bestelte andet Smaa Arbejder Drengen var i Kjøng hos Dogtoren efter nogen Medisin til Maren om Fmd. Om Emd muede han under Sviinene. – Skyveier hele Dagen med Østen Vind.

16. S. Jeg og Maren var til Kjerke hun gav Pate[291] til Rasmus Nielsens Søn i Kostræde. Jeg og Maren og Ole og Moder var Der ope til en lile Vesit om Emd Der var kun Peder Andersens og Rasmus Rasmusens fra Køng Der. Vor Pige bar et Barn i Myrup for sin Moster. – Skyveier hele Dagen med Østen Vind.

17. M. Jeg var paa Gærsyen i Salerup hos Peder Fransen og De blev enige om at lade Den Gammele Grøft U-- imod at rense Den op Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen og jeg fik en. Karlen og Drengen vaskede Fjerevovnen[292] og muede Smaagriserne og savede brende. – Reineveier hele Dagen med Østen og Sønden Vind

18. Ti. Flyttedag. Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. Jeg pløiede til Havre hele Dagen om Aftenen var jrg ude og skyde Ender men fik ingen. – Klart Veier om Fmd Skyveier om Emd med Sønden og Sydvæst Vind

19. O. Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. Jeg pløiede til Havre hele Dagen Jens Nielsen var her om Aftenen. Jeg var ude og skyde Ender men fik ingen. – Graat Veier om Fmd Skyveier om Emd med Sydost Vind

20. T. Jeg pløiede til Havre hele Dagen Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. Om Aftenen var jeg ude og skyde Ender. Jeg fik 2. – Graat veier om Fmd Skyveier om Emd med Sydost og Sønden Vind

21. F. Karlen skor Hakkelse og han task Erter hele Dagen Drengen muede Hønsehuuset og bestelte andet Smaaarbeide. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var vi sammelede nede hos Sven Christensen og betale Komunalpenge. – Stergt Reineveier hele Fmd Skyveier om Emd med Sønden Vind

22. L. Jeg og Karlen og Drengen og Pigen vi task Vede hele Dagen I alt 12 Traver Vorgter Pigen[293] kjørte Maskinen. Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen, men jeg fik ingen. – Taaget Veier om Morgenen og Aftenen Smugt Veier Det øvrige af Dagen og Stele

---

[291] **Rasmus Nielsens søn** blev døbt denne dag. Se note for 1/9-70. Maren ammede ham. (Se evt. note til 3/10 - 69)

[292] = **Fjedervognen.** Se note for 14/9 – 69.

[293] = **Vogterpigen.** Det er første gang, vi hører om hende. Senere, d. 20 dec., hører vi om ”lillepigen.” Det er nok den samme? Måske er husstanden blevet forøget med hende i årets løb? Vi ville have hørt om hende, hvis hendes normale ”vogter”-opgaver lå i Rasmuses regi, så det må vi kunne antage, de kun gjorde undtagelsevis, hvor han udtrykkeligt nævner det. Hun har således ikke ”paset Kreatuer.” Men formentlig fjerkræ mv, og ligesom den voksne pige, varetaget andre opgaver i Marens regi.

23. S. Jeg og Drengen var paa Engen og læte for Vand om Fmd om Emd var Rasmus Nielsen og Kone fra Kostræde her og Christen og Anne fra baarse[294] og Peder Pedersens Christiand og Hans Andersen og Kone. Jeg og Rasmus Nielsen og Christiand var paa jagt om Aftenen. Christiand skod en And. – Graat Veier hele Dagen med Blæst fra Sydost

24. M. Karlen og Drengen gjorde Maskinloen ren og vi taske en Trave Vede om Morgenen og De skor Hakkelse om Fmd om Emd var Karlen efter et Læs Tang og han fik bagskot De Gammele Øi. Drengen muede under Sviinene. De fra baarse tog Jem til Medag jeg var til Møle om Fmd om Emd begønde jeg og kaste Vede om Aftenen var jeg ude og skyde Ender jeg fik en. – Reineveier om Fmd Skyveier om Emd med Sydost Vind

25. Ti. Jeg kastede Vede om Fmd og blev ferdi til Medag. Jeg og Drengen rensede Vede om Emd i alt 10 Tdr 4 Skb om Aftenen var jeg og Maren nede til Hans Andersens. Karlen pløiede til Havere hele Dagen. – Reineveier om Fmd Skyveier om Emd med Sønden Vind. – Vi tog Kveiet ind i Dag

26. O. Jeg var i Næstved med 8 Tdr Vede til en Pris af 4 Rbd 4 Mark pr Tdr. Karlen task Erter hele Dagen. Drengen feiede Gaar. Rasmus Rasmusen fra Kjøng holt her med Hesten og Vovn han var her til Skoleecam[295]. – Klart Veier hele Dagen med engelte Skyer og Sønden Vind

27. T. Jeg pasede Kreatuer om Fmd og om Emd begønde jeg og lave paa en Stige. Karlen task Erter hele Dagen han blev ferdi med at Tærske Dem og kaste og rense Dem op. Der blev i alt af Erter 2 Tdr 1 Skb. Drengen feiede Gaar. – Klart Veier hele Dagen med Skyer og sydvæst Blæst. Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen og fik en

28. F. Prinds. Carolines Føds. Jeg lavede paa Stigen hele Dagen. Karlen blev ferdi med at pløie Havrejorden vi fik afpløiet for i Aard og han skor Hakkelse om Fmd om Emd var han til Ungdomsgilde ope til Hans Andersens. Pigen var om Aftenen. Min Moder var i Hammer kjørendes med Hans Andersens Der var Aguond i Hammer Præstegaar. Drengen blev ferdi med at feie Gaar og han pasede Kreatuer. – Skyveier hele Dagen med engelte Reinbyger og sydvæst Vind

29. L. Jeg lavede paa Stigen hele Dagen om Fmd slagtede vi Gæs og jeg pelede Gæs om Fmd. Den beste Gaas veiede ploket 13 Pund. Drengen pasede Kreatuer og var med at slagte Faaret.[296] Karlen kom ikke fra Gilles Før Aften Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen og fik en. -

30. S. Jeg og Maren var til Alters i Dag Peder Pedersens var her om Emd og Aftenen. Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen. Jeg Anskod 3 Ender men fik ingen af Dem. – Skyveier om Fmd og Dammet Stergt Rreineveier om Emd og ud paa Aftenen med Sydost Vind

---

[294] Marens yngre søskende

[295] **= "Skole – eksamen,"** formentlig. Rasmus Rasmusen kan have fået et hverv som censor til eksamen for de mindre klasser? (Fra familiehistorien ved jeg, at sønnen af *vores* Rasmus – her i dagbogen på dette tidspunkt kendt som "Den lile Ole" – en generation senere netop havde det hverv, godt nok ikke på denne egn, men i Haslev, hvor han boede på det tidspunkt. Han skal selv have fortalt, at han dengang gerne ville give de rigtigt dygtige børn "UG+," men læreren måtte fortælle ham, at den karakter fandtes ikke -)

[296] Rasmus nævner ikke noget om, at et får også blev slagtet, men ordet kan næppe læses anderledes, så det må han nok have glemt

31. M. Karlen var ude og fik skot De Unge Hæste om Fmd om Emd task De 6re Korn nemli Karlen og Drengen og bege Pigerne og min Fader Vi bagte om Fmd om Emd kjørte jeg om Maren og Den lile Ole til baarse. – Skyveier hele Dagen med Sydvæst Vind

November

1. Ti. Jeg og Maren var i Præstøe og vi kom Jem om Aftenen. De blev ferdi med at Tærske Det 6re Korn til Medaften i alt 13 Traver og Karlen begønde at kaste. – Skyveier hele Dagen med Norost og Norden og Norvæst Vind.

2. O. Karlen kasted Det 6re Korn og blev ferdi til Aften. Jeg blev ferdi med at lave Stigen om Fmd om Emd pasede jeg Kreatuer og bestelte andet Smaaarbejde. Drengen var ude og bede til Vesit om Emd. Stine paa bangerne var her om Emd. Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen men fik ingen og ope til Peder Pedersens og spise Pølse. Skyvier hele Dagen med Norvæst Vind

3. T. Jeg og Karlen rensede Det 6re Korn op om Fmd i alt 11 Tdr 4 Skb. Karlen task Rug om Emd. Jeg var til Møle og inde til Hans Andersens og bede Dem til Vesit og ude til Christenes og bede Dem og paa jagt om Aftenen jeg anskod en And men fik den ikke. Drengen vaskede Den lile Vovn og pasede Kreatuer og andet smaa Arbeide. – Skyveier hele Dagen med lit Sydvæst Vind

4. F. Jeg feiede Gaar om Fmd Karlen task Rug Drengen pasede Kreatuer. Om Emd havde vi Fremmede nemli Rasmus Rasmusens og Peder Larsens og Jens Pedersens fra Kjøng og Jens Nielsens og Hans Andersens og Christenes og mine Svigerforældre fra baarse. – Meget smugt Veier hele Dagen med lit Vind fra Væsten. Rasmus Nielsen fra Kostræde var her.[297]

5. L. Karlen task Rug og kastede og rensede Den op til Kloken 2 i alt 2 Tdr 2 Skb og De gjorde Maskinloen ren og vi task 3 Traver Vede om Emd. Jeg og min Svigerfader var nede til Hans Andersens om Fmd De tog Jem til Medag. – Meget smugt Veier hele Dagen med lit Norvæst Vind

6. S. Drengen var til Alters. Karlen pasede Kreaturer. Jeg var til Møle og min broder var her om Fmd om Emd var Peder Pedersens Jørgen og Rasmus og deres Moder her. – Graataaget Veier hele Dagen men Stele og milt

7. M. Vi task 9 Traver Vede og blev ferdi til Kloken 2 Karlen begønde Da og kaste Drengen muede og pasede Kreatuer. Jeg var paa Engen og læte for Vand. – Graataaget Veier hele Dagen med Rein om Morgenen og Aftenen med Stele og milt vi rev Fjer om Aftenen

8. Ti. Karlen kastede Vede og blev ferdi til Medag og vi rensede Den op til Kloken 2 i alt 8½ Tdr. Karlen lagte Broen om i Hæstenes Baars[298] om Emd Jeg pasede Kreatuer hele Dagen Drengen bar Avner hen. Jens Pedersens Peder fra Hammer var her om Emd og bede os til brøjlup til Fredag. – Stergt Reineveier om Fmd Skyveier om Emd med Sydvæst Vind

9. O. Jeg var i Tabernøie med Vede til en pris af 10 Rbd 2 Mark pr Tdr. Karlen og Drengen begønde at kjøre Merkel i gjem. – Klart Veier hele Dagen med engelte Skyer og Sydvæst Vind

---

[297] Anledningen til denne "Vesit," som familie og nærmeste vennekreds var blevet indbudt til i løbet af dagene forinden, fremgår ikke – hvis der *var* en??

[298] = **Bås**, vel.

10. T. Jeg pasede Kreatuer hele Dagen og var overe hos Doktoren om Fmd om Emd var jeg ude og skulde kjøre Sand op men Det var ikke Lavvande Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen Jeg og Maren og Moder og Fader og Den lile Ole vi var nede til Hans Andersens om Aftenen. – Graaat Veier hele Dagen men Stele

11. F. Mortens Dag. Karlen og Drengen skor Hæste og Svinehakkelse om Fmd og De kjørte Merkel om Emd. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var i Hammer til min Kosines Maren Kerstine brøjlup[299]. Graat Veier hele Dagen med Østen Vind. Rein siste Nat

12. L. Karlen task Rug hele Dagen. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og Drengen vaskede Vovn jeg hokkede et Styge op til Skoleskafter[300] og savede Det ud og ope og see til Peder Andersen han var sy og ude og skyde Ender om Aftenen men fik ingen. – Graat Veier hele Dagen Stergt Reineveier og Storm om Aftenen fra Sydost

13. S. Karlen og Pigen var til Alters. Jeg og Drengen var ude og kjøre Sand op om Fmd vi kjørte 8 Læs op og vi pasede Kreatuer hele Dagen om Aftenen var jeg ude og skyde Ender men fik ingen. Hans Andersen og Kone var her om Aftenen og vi havde Salemageren[301]. – Graat Veier hele Dagen med Storm for Sønden Stergt Rein om Naten

14. M. Karlen task Rug hele Dagen Jeg malede en Flødespand om Fmd om Emd skote jeg minne Træskoer og jeg og Drengen pasede Kreatuer hele Dagen om Aftenen var jeg ude og skyde Ender jeg skod 3 Ender i et skud. – Graat Veier hele Dagen med blæst fra Sønden

15. Ti. Jeg og Maren og min Fader var til Mortensmarked. Karlen task Rug hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer og og muede under Sviinene. – Graat Veier hele Dagen med Rein om Morgenen og om Aftenen og om Naten med Sønden Vind

16. O. Karlen task Rug hele Dagen. Jeg var ude og læte for Rørerne om Fmd om Emd malede jeg Malkespandene og jeg og Drengen pasede Kreatuer hele Dagen og Drengen vaskede Vovn og vi sate Merkelkaserne i Tørveier. – Graat Veier hele Dagen med sterge Reinbyger og Sønden Vind

17. T. Karlen task Rug hele Dagen og han og Drengen skor Kvei og Hæstehakkelse om Fmd om Emd bar Drengen Hakkelse hen og De sate braater sammen. Jeg var paa Engen og læte for Vand om Fmd om Emd var Vilhelm paa Bangerne her med mine Støvler De kostede 7 Skilling. Jeg og Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. Klart Veier med Skyer og Sønden Vind.

18. F. Karlen task Rug hele Dagen. Jeg lavede paa et nyt Slivetøi[302] og jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg var til Møle om Emd om Aftenen var Hans Andersen og Møleren her Graat Veier hele Dagen med lit Sønden Vind

---

[299] I Hammer Kirke blev denne dag blev pigen **Maren Kirstine Jensen i Hammer** viet til ungkarl **Jørgen Rasmussen i Fiskebæk, Skjelby Sogn på Falster,** 26 år gammel. Maren Kirstine var 22, født og konfirmeret i sognet, og datter af **gårdmand Jens Pedersen, Hammer** (3/2-1818 – 19/11 – 87.) Rasmus omtaler hende som ”kusine.” Hendes oldefar på fædrene side, Christen Pedersen, er Rasmus’ farfar. Hun er, teknisk betegnet, ”halvkusine, forskudt 1 led.”

[300] Mon ikke, det er til **”skovleskafter?”**

[301] ”**Sadelmageren”**

[302] **Slibetøj:** *”et. (især dial.) slibende redskab; slibesten (med tilbehør).”* fra ODS bind 20, 1942

19. L. Karlen task Rug til Medag og han kastede om Emd og og var nede hos Svend med den Kalk som jeg skylde ham. Jeg blev ferdi med Slivetøiet om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder i Kostræde til Hans Pedersens. – Klart Veier med Skyer og Taaget Luft men Stele.

20. S. Jeg og Maren og Moder var til Kirke. Karlen og Drengen skor Hakkelse og rensede Rugen op i alt 7 Tdr 1 Skb og De pasede Kreatuer. Om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder ude til Christenes. – Skyveier hele Dagen men Stele Østen Vind om Aftenen

21. M. Karlen og Drengen kjørte Steen paa Veien hele Dagen i alt 10 Læs og Drengen pasede Kreauer. Jeg var med at læse Steen om Fmd om Emd var jeg nede til Hans Andersens og jelpe ham og slagte 2 Griser og ude hos Christen og jelpe ham og slagte 1 Gris De havde solt til Jens fra Lunby til en Pris af 20 Mark 8 Skilling pr. Lispund. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med lit Vind fra Sønden men Rein igjen om Naten.

22. Ti. Karlen var til Agond i Risbyskoven og kjøbe brænde til sin Moder. Jeg og Drengen skor Kvei og Hæstehakkelse og vi gjorde Maskinloen rend til at Tærske og jeg var til Møle og om Aftenen var jeg nede til Hans Andersens og spise Pølse. Drengen vaskede Vovn til om Emd. – Reineveier om Fmd Graat Veier om Emd med Sønden Vind

23. O. Vi task Vede hele Dagen i alt 12 Traver og jeg og Drengen pasede Kreatuer tillige vi havde Peder her ope og kjøre for Pigen var i Skole. – Klart Veier om Fmd Graat Veier om Emd med sterg Sønden Vind. -

24. T. Karlen kastede Vede hele Dagen og blev ferdi til Aften. Jeg lavede paa en balbine til at vinde Garn paa. [303] Drengen vaskede Vovn og smurte et holt[304] Seletøi og jeg og han vi pasede Kreatuer. – Klart Veier om Fmd. Graat Veier om Emd med lit Rein ved Medagstid og Sønden Vind

25. F. Jeg og Karlen rensede Vede op i Fmd i alt 1 Tdr 5 Skb om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole vi kjørte til baarse jeg havde Vede med til Tabenøie. Karlen begønde og sæte Steen op om Emd paa Veien. – Klaart Veier hele Dagen med lit Sydost Vind

26. L. Jeg og Maren var i Tjørnehoved[305] Maren var ikke rigti rask vi laa i baarse igjen Den Nat. Karlen sate Steen op og kjørte De manglede. Drengen muede under Sviinene og pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen men Stele og milt.

27. S. Jeg og Maren og Den lile Ole kom Jem fra baarse til Medag.

28. M. Karlen task Havre hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. Jeg var ude hos Skiper Sinpe(?) og fik 2 Tylter[306] Lægter til en Pris af 13 Mark Tylten og en Tylt 6 Ahlens bræder til en Pris af 21

---

[303] **Balbine,** *en*. [bal'bi·nə] *flt.* **-r.** *(væv.; fordrejelse af* Bobine*). Meyer. Feilb.IV.23.*(væv.). **+** Træruller (Bobiner, Balbiner, Tene). *Manufact.(1872).150. fra ODS bind 1, 1919*

[304] Hold?

[305] Se note vedr. d. 8/7-68 om **"Tjørnehovedkonen,"** der formentlig har været målet, måske fordi doktoren og medicinen, der tidligere har været omtalt, ikke har hjulpet hende.

[306] **Tylvt** = 12 stk. Benyttes om tømmer

Mark Tylten om Fmd om Emd var jeg til Møle og inde til Hans Andersens og om Aftenen var jeg paa Jagt men fik ikke naaget. – Klart Veier med Skyer og Væsten Vind

29. Ti. Jeg lavede paa Garnvinden hele Dagen og jeg Drengen pasede Kreatuer. Karlen task Havre hele Dagen. – Skyveier hele Dagen med Norvæst Vind vi havde Frost i Dag

30. O. Jeg og Hans Andersen var i Vordingborg og paa Amtstuen og betale Skater. Karlen task Havre hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer og andet Smaa arbeide. – Klart Veier med Skyer og stergt Frost Norvæst Vind

December

1. T. Karlen task Havre hele Dagen. Jeg var i Kjøng og betale Asurance med 1 Mark 8 Skilling for et halvt Aar. og jeg og Drengen pased Kreatuer og jeg lavede paa Vinden. – stergt Frost Veier hele Dagen med Blæst fra Norvæst Klar Luft

2. F. Karlen task Havre og rensede op i alt 11 Tdr 5 Skb. Jeg lavede paa Vinden og jeg Drenen pasede Kreatuer og Drengen bestelte andet Smaaarbeide. – Graat Frost Veier hele Dagen med Norvæst Vind og stergt Sneeveier om Naten

3. L. Jeg og Maren var i Næstved jeg havde 2 Tdr Vede med til Retestrup Møle til en Pris af 11 Rbd pr Tdr. Karlen og Drengen og Pigerne og vi havde Hans Andersens Karl De task 2re Korn hele Dagen i alt 12 Traver. - -graat Veier med stergt Frost om Fmd lit mere milt om Emd Norost Vind

4. S. Minne Svigerforældre kom herud i gaaraftes og var her i dag til Medag Jeg var i Kostræde til Rasmus Nielsens og følge hans Søn til Jorden[307]. Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. Jeg og Maren var ope til Peder Pedersens om Aftenen. – Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind og Frost

5. M. Vi slagtede 3 Griser i Dag Vi havde Christen og Hans Andersen og jelpe os Der var 20 Pund og 19 og 17 Pund Ister[308] idem. Karlen kastede 2er Korn og jeg var til Møle om Emd Drengen pasede Kreatuer Hans Andersen og Christen var her om Aftenen. – Graat Veier hele Dagen med milt Frost

6. Ti. Christen var her ope om Morgenen og vi skilte Sviinene ad. De veiede tilsammen 41 Lispund Den Bæste 16 Lispund 4 Pund Den anden 12 Lispund 12 Pund og Den 3. 12 Lispund. Jeg var overe paa Kroen med Flæsket til Lunby Jens til en Pris af 20 Mark pr. Lispund. Karlen og Drengen rensede Korn op ialt 8 Tdr 1 Skb. – Graat Veier hele Dagen med Smaat Frost og Sønden Vind

---

[307] Fra Køng Kirke blev denne dag begravet **gårdejer Rasmus Nielsens søn, Niels Peter Nielsen**, 3 mdr. gammel. Dødsårsagen angives som "Krampe." Se tilførsler i dagbogen for 1/9 vedr. den lille drengs fødsel og bl.a. 16/10 vedr. dåb.

[308] Ister: *"---fedt(lag) omkring dyrs indvolde; især om indvoldsfedtet hos svin;- " fra ODS 1927*

7. O. Vi var til Møllerens til Gilde. Jeg og Maren var til Kirke[309] Maren og den Lile mine Forældre var med Der nede om Emd. Karlen slog Steen til at læge ude ved Ladstedet hele Dagen Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen med milt Frost Veier med lit Norli Vind

8. T. Karlen slog Steen om Fmd om Emd var han efter et Læs Steen. Drengen pasede Kreatuer og Strilede Det. Jeg lavede lit paa Vinden om Fmd om Emd var jeg om Maren nede til Mølerens til anden Dags Gilde. – Graat Veier hele med Rein og Snee hele Dagen og stergt blæst fra Norost en meget Sterg Storm om Naten fra Norost

9. F. Karlen og Drengen De skor Hæste og Svinehakkelse om Fmd om Emd fik han skot De unge Hæste og vi gjorde Maskinloen ren og muede under Sviinene. Jeg lit paa jagt ved Stranden om Fmd men Der var ikke noget om Emd var jeg til Møle og bestelte andet Smaa arbeide om Aftenen anskod jeg en And men fik Den ikke Der var var mange Ender. – Storm Veier hele Dagen med Rein og Snee alt imellem fra Norost

10. L. Vi task 12 Traver Vede og blev ferdi til Kloken var 3. Jens Pedersens Christen og Trine fra baarse[310] kom her ud og vi var nede til Hans Andersens til Vesit Christen og Trine var med. – Graat Frost Veier hele Dagen med Norost og Norvæst Vind

11. S. Karlen var kjørendes for Hendrikbalskers[311] Kone hun gik i Kirke. Drengen pasede Kreatuer. Jeg var paa G- -de Vi betalte Skolelærens Smaaresel[312] med 9 Mark 4 Skilling Christen fra baarse tog Jem til Medag Trine blev her ude og være Barnepige mens vi tog til Gilde. – Smugt og Klart Frostveier hele Dagen Stele

12. M. Vi var ope til Hans Rasmusens til brølup[313]. Jeg og Maren var til Kirke Rasmus Rasmusens fra Salerup holt her med Deres Kjøretøi og Peder Rasmusens fra Eigitsborg laa her.

---

[309] **Møller Ole Clausen**, Svinø, og hans hustru, **Grethe Pedersen** på 25 år, fik denne dag døbt deres søn, **Rasmus Clausen,** der var født d. 10. oktober. Blandt fadderne var såvel vores **Rasmus Christensen**, som **Hans Andersen**, der omtales som gårdmænd på Svinø. Af "Svinøbogen s. 61 fremgår, at Ole Clausen havde overtaget møllen i 1870 fra Svend Christensen, Krabkilde, der havde bygget den. I de følgende år ser vi, at Rasmus og Maren ofte kommer sammen med møllerfamilien.

[310] = Marens søskende

[311] **"Hendrikbalsker"** er her skrevet i et ord. Vi hørte første gang om ham d. 1/10 1870. Ud over andre sider til regnskab bagerst i dagbogen, er fortrykt plads til et "Daglejerregnskab." Eneste tilførsel dette år er: "Balsker skylder en Dag for at kjørt Konen i Kirke."

[312] Se note til 3/3-70

[313] Denne dag bliver **Hanne Dorothea Hansen**, 21 år, f.d. 9/7-49, gift med **Jens Rasmussen**. Det unge par skal samme år iflg. "Svinøbogen" have overtaget gården "**Langkjær"** på Svinø efter hendes far, **Hans Rasmussen**, og mor, **Lisbeth Kirstine Rasmussen.** Som "Forlover" optræder **"**Hans Hansen**, Gårdejer på Svinø,"** Man kan forestille sig, at brudens far *også* gik under navnet "Hansen," hvilket ikke er utænkeligt, idet det ikke altid synes at være faderens fornavn, der overlever som efternavn, jfr. at vores Rasmus jo rettelig skulle være kaldt "Olsen," efter sin far, og det navn ses også ved hans konfirmation. Her savnes de ældre kirkebøger fra sognet. (Er dette ikke tilfældet, er der kun 1 anden gårdmand på Svinø af det navn, nemlig gårdmanden på "Ægbæk.") Desuden optræder gårdejer i Køng, **Hemming Rasmussen**, som forlover. Det kan jo være såvel en repræsentant for brudens familie, som brudgommens, efter navnet at dømme. Det er sandsynligt, at den ene (eller begge) af det unge par har familiær tilknytning til vores

Bruden fik sig en Søn Da vi havde spist til Medag. – Graat Veier hele Dagen med Frost og Blæst fra Sønden Storm om Naten fra Østen

13. Ti. Vi var til anden Dagsgilde til Hans Rasmusens. Rasmus Rasmusen og Lars Rasmusens fra Salerup holt her med Kjøretøi. Karlen og Drengen rensede Vede op i alt 10 Tdr. 1 Skb. – Graat Tøveier hele Dagen Rein om Naten Sydvæst Vind

14. O. Vi var til 3die Dagsgilde op til Hans Rasmussens Den lile Ole var Sy Rasmus Rasmusen og Lars Rasmusen fra Salerup holt her. Peder Rasmusens tog Jem i Morges. Karlen begønde og tærske Rug. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier om Fmd Rein om Emdmed Sydvæst Vind

15. T. Ole Kaaling fra Lundrup(?) var her og laante 100 Rbd. Jeg var efter Dogter til Den lile Ole om Emd han havde Skarlanens Feber. Karlen task Rug hele Dagen Drengen pasede Kreatuer. – Klart Veier med Skyer om Fmd Taaget Veier om Emd med Sydvæst Vind.

16. F. Den lile Ole var meget sy. Karlen task Rug hele Dagen. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg muede under Sviinene og Drengen og Karlen skor Kvei og Hæstehakkelse og Drengen vaskede Vovnen. – Klart Veier hele Dagen med Sønden Vind Tøveier

17. L. Jeg var efter Dokter til Den lile Ole han var meget sy. Karlen task Rug hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. Soen farede i Nat og fik 12 Griser. – Klart Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Sterg Storm om Naten med Snee og Rein

18. S. Den lile Ole var meget sy Christen fra baarse kom her ud i Fmd og tog Jem igen kloken 2 for at høre vor ledes Den lile Ole havde Det. Karlen var Jemme. Mine Svigerforældre kom her ud om Aftenen. – Frost Veier med stert blæst fra Norost

19. M. Jeg var efter Dokter til Ole han var meget sy mine Svigerforældre tog Jem om Emd min Svigermoder blev her ude. Karlen kastede Rug og han og Drengen rensede Den op i alt 3 Tdr 2 Skb. – Stergt Frost hele Dagen med blæst fra Norost

20. Ti. Vi task vor 2rd Korn jeg og Karlen og Drengen og lile Pigen[314] vi task 8 Traver. Dokteren kom kjørendes her ud om Emd og saa til Ole han var meget sy han blev Penselet i Halsen. Christen fra Rønnebæg og min broder var her om Aftenen. Meget Stergt Frost med Norden Vind

21. O. Vi Tjørnede[315] Kornet i Fmd og Karlen begønde og kaste. Jeg og Drengen vi beklæte Posten og pasede Kreatuer

---

Rasmus, da hans to morbrødre fra hhv Sallerup og Egesborg begge deltager i brylluppet, og er indlogeret imens hos Rasmus. (Morbror Rasmus dog kun med sit køretøj.) Men jeg har ikke kunnet kortlægge sammenhængen. Der er alt i alt 5 drenge i sognet, der i 1839 blev døbt "Jens Rasmussen," heraf 2 gårdmandssønner fra Sallerup. Det er ikke til at se, hvem, der her er tale om.

Af kirkebogen fremgår også, at der ganske rigtigt bliver født en søn samme dag, som ved umiddelbar hjemmedåb opkaldes efter morfar: **Hans Rasmussen**. Men desværre lever den lille kun 3 uger, og dør d. 2. januar 1971. Måske en på alle måder for tidlig fødsel.

[314] **Lille-pige,** *(især dial. ell. landbr.) endnu ikke fuldvoksen (som regel nykonfirmeret) pige, der tjener (paa en gaard) sammen med en ell. flere ældre piger og bruges til forsk. smaasysler, pasning af børn osv. (Fra ODS bind 12, 1931).* Det er første gang en "lillepige" nævnes.

[315] Nok = "tørne" = De *vendte* nok kornet.

22. T. Vi bagte til Jul om Fmd. Karlen kjørte efter Dokter om Fmd han kom Jem igjen om Emd kloken 3 men fik ham ikke med. Jeg maatte hente ham igjen kloken 8 om Aftenen. Ole var lit bedere. – Meget stergt Frost vi havde 12 grader[316] De 2 siste Døgn med Norden Vind

23. F. Karlen kastede og han og Drengen rensede 6 Tdr Korn op og De skor Hakkelse og Karlen fik bagskot De gammele Øi. Jeg lavede en Dørhaskel(?)[317] til Havedøren. Ane fra baarse kom med Lars her ud i Onsdags og bliver her faarløbi. – Frostveiret knabt saa haart. De begønde stange Aal

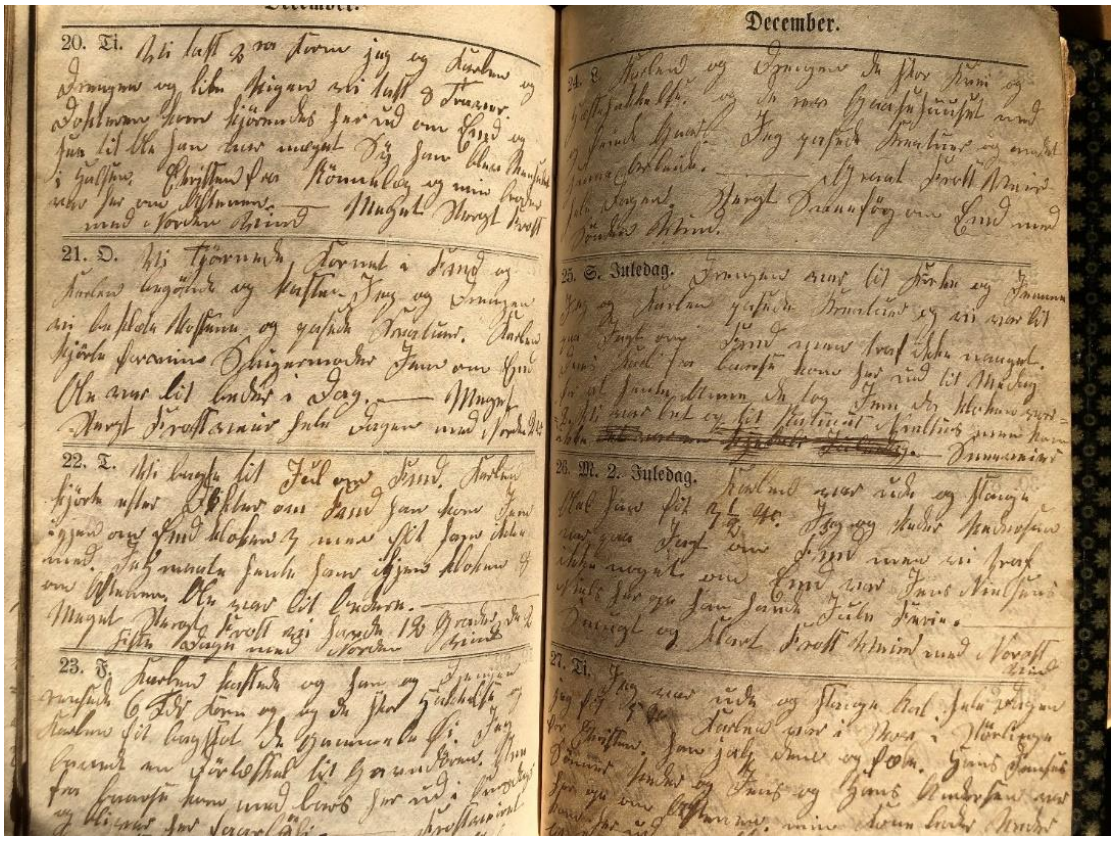

24. L. Karlen og Drengen De skor Kvei og Hæstehakkelse og De rev Gaasehuuset ned og feiede Gaar. Jeg pasede Kreatuer og andet Smaaarbeide. – Graat Frost Veier hele Dagen. Stergt Sneeføy om Emd med Sønden Vind.

25. S. Juledag. Drengen var til Kirke og Jemme. Jeg og Karlen pasede Kreatuer og vi var lit paa Jagt om Fmd men traf ikke naaget. Deres Karl fra baarse kom her ud til Medag for at hente Ane

[316] Det er første gang, Rasmus nævner en konkret temperatur. Havde de fået termometer, eller kendte nogen, der havde?

[317] = Haspe ? Sammenhold med: "**haske,** *v. no.* haska, *samle sammen; muligvis besl. m.* I. Haspe, - - - *fra ODS bind 7, 1925"*

De tog Jem da Kloken var 2. Vi var but op til Rasmus Nielsens men kom ikke. *Det var en kedelig Jule Dag.*[318] - Sneeveier

26. M. 2. Juledag. Karlen var ude og stange Aal han fik 3½ Pund. Jeg og Peder Pedersen var paa Jagt om Fmd med vi fik ikke noget om Emd var Jens Nielsens Niels her ope han havde Jule Ferie. – Smugt og Klart Frost Veier med Norost Vind

27. Ti. Jeg var ude og stange Aal hele Dagen Jeg fik 5 Pund Karlen var i Skov i Størlinge for Christen. Han jalp Dem og fæle. Hans Jensens Sønner Peder og Jens og Hans Andersen var her ope om Aftenen min Konebroder Anders kom her ud om Naten han havde været i Kostræde til Vesit. – Klart Frostveier hele Dagen

28. O. Jeg og Hans Andersen var ude og jelpe min broder og slagte en Gris vi kom ikke Jem før kloken 2. Jeg og Moder tog til Kjøng til Rasmus Rasmusens til Vesit. Karlen og Drengen pasede Kreatuer og skor Hakkelse. Min Konebroder var her hele Dagen og sov her om Naten. Smugt Veier hele Dagen med stergt Frost med Norden Vind

29. T. Karlen var kjørendes i Skov for min broder. Drengen var Syg. Jeg muede alle Staldene og pasede Kreatuer. Den lile Ole var lit beder. Smeden var her og betale renter til Fader om Aftenen. – Klart Frost Veier med S Vind

30. F. Karlen og jeg pasede Kreatuer og jeg var til Møle om Fmd og inde til Hans Andersens. Jeg og Karlen endevente Havren paa Stenget om Emd og Hans Pedersen var her med --ntskæltet[319] og om Aftenen var Jens Nielsen og Svend Christensen og Jens Pedersen fra Kjøng her. - Frostveier

31. L. Jens Nielsen og Hans Andersen var her om Fmd og jeg skrev et brev for Jens Nielsen til Ringberg i andledning af Skolesagen. Jeg var til Møle og ude i Skolen og betale Laanebøger. Karlen task Havreløst og pasede Kreatuer. – Smugt Frostveier hele Dagen med Sydøst Vind.

[318] Denne sætning er blevet kraftigt overstreget i dagbogen, men er dog læselig! (Ellers streger Rasmus sjældent noget ud.)

[319] ? Men noget med et skilt?

1871

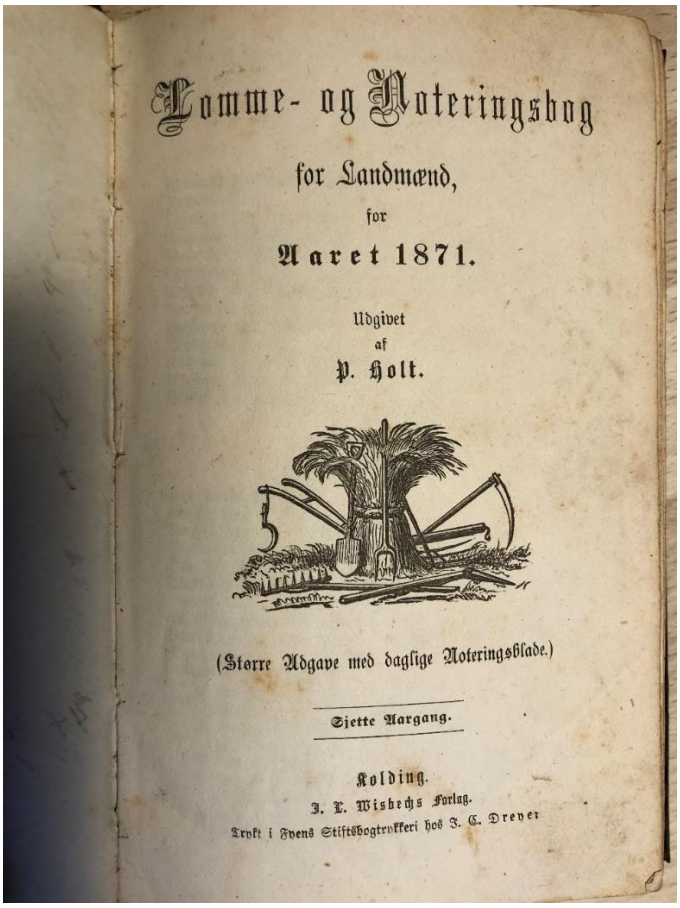

Lomme- og Noteringsbog

for Landmænd,

for

Aaret 1871.

Udgivet

af

P. Holt.

(Større Udgave med daglige Noteringsblade.)

Sjette Aargang.

Kolding.

J. L. Wisbechs Forlag.

Trykt i Fyens Stiftsbogtrykkeri hos J. C. Dreyer

Januar

1. S. Nytaarsdag. Jeg og Karlen pasede Kreatuer. Drengen var sy af Skarlanensfeber Den lile Ole var næsten vaavern i Dag. Jeg var nede til Hans Andersen om Fmd og nede i Smeden og fik væst mit Aalejern om Emd. – Klart Veier hele Dagen med 14 Graders Frost og sydvæst Vind

2. M. Jeg var ude og stange Aal om Fmd og fik en 16 Styger. Karlen var til Dogter for Den lile Ole om Fmd han var meget sy. Drengen var sy og lille Pigen Sine blev sy. Niels Peder og Tinne fra Kjøng og Hans Andersens var her om Emd. – Smugt Frostveier hele Dagen.

3. Ti. Jeg var efter Dokter til Den Lile Ole og til Sine Ole var lit bedere, Sine var meget sløj af Skalarnesfeber. Jeg kjørte Dokteren op til Hans Pedersens i Kostræde, om Aftenen var jeg og Moder ude til Christenes. – Graat Frost Veier hele Dagen.

4. O. Karlen var i Skov for Hans Andersen i Størlinge Jeg pasede Kreatuer om Fmd og muede. Jeg og Moder var i Hammer om Emd og saa til Jens Pedersen Han var meget sy Jens Pedersens og Peder Larsens fra Kjøng kom her ud om Emd. Ole var lit bedere

5. T. Vi task Vede hele Dagen i alt 9 Traver og vi pasede Kreatuer vi havde Peder og Væverens Hans og jelpe os. Drengen begønde og side lit ope. – Frost Veier hele Dagen med Sydost Vind

6. F. Hell. 3. K. Vi task 3 Traver Vede om Fmd og jeg var til Møle. Karlen gjorde Loen ren og skor Kvei og Hæstehakkelse og pasede Kreatuer Min Svigerfader kom her ud til Medag og tog Jem til Aften. Jeg og Maren var i Kostræde til Rasmus Nielsens til Vesit om Emd. – Graat Veier med Smaat Frost

7. L. Karlen kastede Vede hele Dagen og blev ferdi til Aften. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og Drengen strilede Det. Jeg og Maren og Den lile Ole og Fader og Moder var nede til Hans Andersens til Vesit om Emd. – Smaat Tøveier hele Dagen med Sydvæst Vind. Taaget Veier

8. S. Jeg og Karlen rensede 8 Tdr 4 Skb Vede op om Fmd Drengen pasede Kreatuer Jeg og Maren var i Kjøng til Peder Larsens om Emd Christenes var her ope om Emd men vi var ikke Jemme. – Smaat Tøveier hele Dagen med Sydvæst Vind Taaget Veier

9. M. Jeg var ude og stange Aal hele Dagen jeg fik 7½ Pund Karlen fik skot De unge Hæste og De skor Hakkelse og gjorde Loen ren til at Tærske. Rasmus Nielsen og Kone fra Kostræde kom her ud om Emd han betalte mig 200 Rbd som han skylde mig. - smaat Frostveier hele Dagen med Østen Vind

10. Ti. Vi task Vede hele Dagen i alt 9 Traver og pasede Kreatuer og Karlen fik lavet 2 skov unde[320] ver af De to unge Rasmus Rasmusen fra Kjøng var her om Aftenen og bede os op til Jens Pedersens begravelse i Hammer[321]. – Smaat Frostveier hele Dagen med Østen Vind

11. O. Jeg og Fader var i Vordingborg i Andledning af Skolesagen min Fader og Christen Masen og Skolære Pedersen i Salerup og John Svensen i Kostræde og Jens Pedersen i Kjøng gjorde Ed i Sagen Vi fik udluftet Vede i Dag vi havde Anders Matros og jelpe os. – Frostveier hele Dagen med Væsten Vind

12. T. Karlen kastede Vede hele Dagen jeg bestelte smaaarbeider og jeg var nede og bede Møllerens og Hans Andersens her op og De var her om Aftenen og Konversere med. Graat Veier hele Dagen med Norvæst Vind Frostveier

13. F. Jeg og Moder og Christen og Hans Andersen vi var lagt til Vovns til Hammer og følge Jens Pedersen til Jorden og Da vi tog Jem var vi inde til Johannes i Ring til Vesit. Karlen blev ferdi med at kaste Vede. – Skyveier hele Dagen med Sønden Vind kolt Frostveier

14. L. Jeg var med og rense Vede op om Fmd om Emd blev jeg sy og mote læge mig. Der var en Mand fra Myrup her om Emd og fik 3 Griser til en Pris af 23 Skilling pr Styge og Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde var her om Aftenen kjørendes i Slæde for sine Søskende. – Smaat Frostveier hele Dagen.

15. S. Jeg laa hele Dagen og var meget sy om Naten Karlen var med Tyren ved Lundby Stasiond til Slagter Krav fra Præstø jeg fik 68 Rbd for Den. – Smugt Veier hele Dagen med Smaat Frost.

16. M. Karlen var efter Dokter til mig jeg var meget sy. Smeden var inde og saa til mig. Karlen skor Hakkelse op og gjorde Loen rend til at tærske om Emd. Drengen pasede Kreatuer. Min broder

---

[320] Bedriftens ofte omtalte to "unge Hæste" måtte således nøjes med at blive skoet på to ben hver.

[321] *Denne* "Jens Pedersen, Hammer," som må være den samme, som Rasmus og hans mor besøgte d. 4. jan., er *formentlig* = Rasmuses mors morbror af samme navn. Hammer Sogns kirkebog for denne periode er meget mangelfuld, og begravelser mangler helt.

var her og See til mig Hans Andersen slagtede 9 Griser. – Stergt Frost hele Dagen og om Naten. Norden Vind.

17. Ti. Karlen og Anders Matros og Drengen og Pigen og Væverens Hans De task 2re Korn hele Dagen i alt 16 Traver og De pasede Kreatuer. Jeg var lit bedere i Dag. Søndergaar var her om Aftenen med et par Spytebagger. -

18. O. Karlen og bege Pigerne og Drengen Tjørnede Kornet om Fmd og Karlen begønde og kaste. Drenge pasede Kreatuer. Jeg var en smule ope og lit bedere Hans Andersen og Møleren var her om Aftenen og see til mig. – Smaat Tøveier hele Dagen med Sønden Vind

19. T. Jeg var lit ope lit bedere Karlen kastede og han og Drengen rensede Kornet op i alt 10 Tdr 5 Skb og Karlen skor Hakkelse og lavede Vovnen til at tage i Skov med. Drengen pasede Kreatuer. Min Moder var ude til Christens. – Graat Tøveier med Sønden Vind

20. F Jeg var ope Det mæste af Dagen Karlen og Anders Matros var i Udbyskov og skaave brende og De kjørte Det op til min Svigerfader De kom Jem Kloken 10 om Aftenen. Drengen pasede Kreatuer vi havde Orne til Soen hun løb. – Smaat Frostveier hele Dagen med Væsten Vind

21. L. Karlen savede smaa brende hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer hele Dagen og bar Avner væg. Jeg og Maren var nede til Hans Andersens om Emd Hans Andersen var meget sy Der var Dokter til ham. – Graat men milt Veier hele Dagen med smaat Frost og Stile

22. S Mine Svigeforældre kom her ud i Aftes og laa her i Nat De tog Jem til Medag. Jeg havde mægen Verg i mine ben siste Nat men var dog ope i Dag. Karlen var ude og stange Aal han fik 4 Pund Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen men milt med smaat Frost og Norden Vind.

23. M. Karlen begønde og braate Rug af min Fader var i Næstved kjørendes for si selv. Jeg var nede og see til Hans Andersen om Fmd han var en smule bedere om Emd lavede jeg Skofeskaftet[322] ferdi. Drengen pasede Kreatuer og strilede Det. – Klart Veier Det meste af Dagen med Norost Vind Frostveier.

24. Ti. Karlen task Rug hele Dagen Jeg og Drengen pasede Kreatuer og Drengen strilede Det jeg lavede paa Garnvinden og jeg og Maren og Den lile Ole og Moder vi var kjørendes ud til Peder Pedersens til Vesit i Slæde og jeg kjøbte en Tyer og[323] Jørgen til en Pris af 35 Rbd. – Sneeveier Det mæste af Dagen med Norost Vind Frostveier

25. O. Karlen task Rug hele Dagen. Jeg var til Møle om Fmd og inde til Mølerens og til Hans Andersens. Jeg lavede Skovslæden til om Emd og Martins Sønner og Svoger fra Enø var her og Martins Svoger var nede til Hans Andersens og laante Tøi til Maskerade. Jeg og Maren og Den lile Ole var nede til Mølerens om Aftenen til Vesit. Graat Veier hele Dagen med blæst fra Norost Frostveier

26. T. Karlen task Rug hele Dagen jeg lavede paa Garnvinden til Medaften Da var vi sammelede i Smeden angaaende beløbning af Kjøretur til Kjerken[324]. Jens Hansen og Peder Pedersen var her

---

[322] ”Skofe” = skuffe? = skovle? nok **”Skuffeskaft”** eller lign.

[323] Det giver mening, hvis der skal stå ”af” og ikke ”og”

[324] = aftale en pris for at køre andre med til kirke?

om Aftenen min Moder var ude til Christenes men Maren fik ikke aaverspant Det Den gang[325]. – Stergt blæst fra Norost og Frostveier

27. F. Jeg var til Møle og inde hos Møleren og inde hos Hans Andersens om Fmd om Emd lavede jeg paa Vinden og Jensen var her ope og see paa Kanen han skulde lave mig en ny. Karlen task Rug hele Dagen min Fader var paa Mølen efter 3 Sæke Klid til 2 Mark 4 Lispund – Stile Veier om Fmd Norost Vind om Emd Frostveier og graat Veier

28. L. Jeg blev ferdi med Garnvinden om Fmd om Emd sate jeg Saft[326] paa en Grev. Karlen blev ferdi med at tærske Rug i Dag Drengen pasede Kreatuer og Strilede Det. Jeg og Maren og Den lile Ole om Moder var nede til Hans Andersens om Aftenen Mølerens var Der ogsaa. – Sneeføi hele Dagen med blæst fra Norost.

29. S. Karlen var ude og kaste Snee De blev ferdi til Kloken 3 De var der ude og kjøre for Spøi han og Pigerne og Drengen Jeg og Peder Pedersen var lit paa Jagt om Fmd men vi traf ikke naaget. Om Aftenen var Hans Andersens og Mølerens her ope. - Klart Veier men Jorføi med stergt blæst fra Norost stergere Frost

30. M. Karlen var ude og kaste Snee hele Dagen. Jeg blev ferdi med at kaste Rug om Fmd og om Emd rensede jeg og Drengen Den op og jeg bar Den paa Loftet i alt 8 Lispund og jeg skor Kvei og Hæstehakkelse. – Klart Veier hele Dagen med stergt blæst fra Norost stergt Frost

31. Ti. Vi task Korn hele Dagen i alt 16 Traver. Om Aftenen var jeg og Maren ude til Christenes Maren havde lit Mad med til Torkil[327] han var meget sy Peder Pedersens Jørgen og Rasmus var her om Aftenen med Tyren jeg kjøbte Vi kom Jem til Kloken 8. – Klart Veier hele Dagen med Norost Vind Stergt Frost

Februar

1. O. Vi task 4 Traver Korn og Tjørnede om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole til baarse. Karlen begønde og kaste Korn om Emd Drengen pasede Kreatuer. – Kart Veier hele Dagen med Norost Vind stergt Frost

2. T. Vi var i baarse hele Dagen om Emd var vi paa Brøderup Høiskole[328] til møde og vi laa i baarse om Naten. Karlen var kjørendes til baarse med et Læs Vede og jeg og han var i Tarbernøie

---

[325] ?? Kunne hun ikke nå det / "overskue" det?

[326] Mon ikke, der skulle stå **"Skaft"**

[327] **Torkil** er **Thorkild Olsen**, Christens svigerfader, den tidligere gårdejer på Belselund, der sammen med sin hustru, **Kirstine Pedersdatter = "Stine"**i dagbogen, nu boede som aftægtsfolk på gården, efter at datteren Maren, og Christen havde overtaget gården.

[328] Brøderup ligger ved Tappernøje. **Brøderup Højskole** var oprettet i 1868, og således næsten helt ny. Billedet er fra 1897. Det var således dengang ikke nogen prangende bygning, men oprettelsen må alligevel have været en vigtig begivenhed for egnen. Den eksisterede som højskole indtil 1947, hvorefter den blev omdannet til efterskole. Det havde været interessant at vide, hvad mødet handlede om.

med Den til en Pris af 11 Rbd 3 Mark pr Tdr. – klart Veier hele Dagen med Østen Vind og stergt Frost

3. F. Vi kom Jem fra baarse til Medag. Karlen kastede Korn hele Dagen jeg lavede paa en Slædestang til Skovslæden om Emd. Drengen pasede Kreatuer og bar brende hen. – Skyveier om Fmd Graat Veier om Emd med blst fra Østen Frostveier

4. L. Vi bagte om Fmd om Emd lavede jeg en Slædestang og sate Den i og jeg og Maren og Den lile Ole og Moder var ude til Christenes til Stines Fødselsdag Torkil var meget sy. Karlen blev ferdi med at kaste om Fmd og han og Drengen rensede Kornet op om Emd og bar Det paa Loftet i alt 13 Tdr 5 Skb. – Sneeveier og Sneeføi hele Dagen med stergt blæst fra sydost og norost.

5. S. Torkil døde i nat Kloken 11½. Karlen var ude og kaste Snee hele Dagen. Jeg skor Kvei og Hæstehakkelse om Fmd om Emd lavede jeg paa Skruen til Garnvinden og pasede Kreatuer. Drengen var Jemme. Hans Nielsen og Hans Andersen og Peder Pedersen og Jensen var her om Aftenen. Ole Torkilsen[329] fra Hylinge og min broder var her ogsaa lit. – Graa Veier hele Dagen stergt Sneeføi om Naten.

6. M. Moder var ude og klæde Torkil i Morges Vi task Korn hele Dagen i alt 16 Traver. Frostveier hele Dagen med Østen Vind

7. Ti. Jeg var med Christen i Næstved efter Likiste til Torkil vi kom Jem til Aften og Moder var med ude og læge ham i Kiste og om Aftenen var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder nede til Hans Andersens Fødselsdag. Karlen og Anders Matros var og kaste Snee hos os. – meget stergt Frost med Norost Vind

8. O. Jeg var aavere og betale Tiendepenge kjørendes med Sven Christensen. Vi var nede til Hans Andersens om Aftenen Tienden var 5 Rbd og 2 Mark 15 Skilling pr Tdr.

9. T. Karlen og Drengen rensede Korn op i alt 11 Tdr 4 Skb. Jeg fløte Smaa Griserne hen i Kostalen og pasede Kreatuer Karlen skor Hakkelse til Kvei og Hæste. Det var et Voldsomt Sneeføi siste Nat og i Dag og meget stergt Frost og Storm fra Østen

10. F. Jeg og Karlen var ude og kaste Snee hele Dagen Drengen pasede Kreatuer Maren var ude til Christenes og jelpe Dem og bage om Fmd. Jeg var inde til Hans Christensens Da vi blev ferdi med at kaste Sneen Karlen var til Møle og gjorde Loen ren. – Snee Veier hele Dagen med Føiveier om Aftenen meget stergt Frost Norden Vind

11. L. Karlen var ude og bede til Begravelse i Hammer og Egitsborg til Torkils begravelse. Jeg var ude og kaste Snee om Fmd om Emd leite(?) jeg Væveren. Jeg var paa Kroen og sulde[330] stile Hæste om Emd mend Der kom ikke Hæstesynere. – Meget stergt Frostveier med Norost Vind

12. S. Jeg var ude og skulde skyde Ender ved Bøgestrømmen om Fmd men Vaagen var tilfroset. Rasmus Rasmusen fra Salerup kom her ud om Fmd – med paa Jagt men vi traf ikke naaget Karlen var ude og kaste Snee hele Dagen. – Meget smugt Veier hele Dagen med stergt Frost 19 Grader stile Veier

---

[329] ”Ole Torkilsen fra Hylinge” må være **Ole Thorkelsen** (f. 22. nov. 1829 i Køng Sogn) som er søn af Thorkild, og således storebror til Christens kone, Maren. (Der er også en tidligere gårdejer på ”Troldhøjgård” af samme navn, men det er altså ikke denne.)

[330] Der skulle nok stå ”skulde”

13. M. Vi var til begravelse[331] ude hos min broder efter Torkil. Maren var med til Kirke min Moder var Der ude og varte op. Jeg og Maren og Den lile Ole var Der om Emd. Karlen var med Der ude og jalp Dem i Gaarden. Christen Jepsen fra Menstrup laa her om Naten. – Stergt Frost med Norost Vind

14. Ti. Vi kast Det siste Korn i Dag i alt 16½ Traver vi havde Anders Matros og jelpe os. Jeg bestelte Smaa Arbeider om Emd om Fmd var jeg og Christen Jepsen ope og see til Peder Pedersen. – Graaat Veier hele Dagen men ikke saa stergt Frost med Norost Vind

15. O. Jeg var i Næstved med 4 Tdr Smaa Vede til en Pris af 11 Rbd pr Tdr kjørendes i Slæde Smeden var andes[332] med. Karlen var ude og kaste Snee hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier hele Dagen med Islav om Fmd stergt Tøveier om Emd med Sønden Vind

16. T. Jeg og Karlen var ude og kaste Snee hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer og var ude og laane Orne men Soen var ikke Ornegal og Da vi blev ferdi med at kaste Snee var jeg til Møle. Maren var agendes med Mad til Hans Andersens. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Tøveier

17. F. Jeg og Mikkel[333] var ude og jelpe Christen og slagte hans Lam om Fmd Der var 2 Lispund 7 Pund Fit idem. Karlen og Drengen og bege Pigerne tjørnede Kornet om Fmd. Karlen begønde og kaste om Emd. Jeg skote Marens Tøfler om Emd og bestelte andet Arbeide. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Tøveier

18. L. Karlen blev ferdi med at kaste Det siste Korn om Fmd. Jeg lavede en Hank til Kaffekanden og sate Slæden og Vovnen i Tørveier om Fmd. Om Emd feiede jeg loftet og sate alt tilrete og var med og maale Kornet og jeg var til Møle. Karlen og Drengen rensede Kornet op om Emd og De bar Skærnfor(?) hen. – Rugveier hele Dagen sterg Rein om Aftenen og Naten med Sydvæst Vind

19. S. Fastelavn. Karlen og Drengen skor Hakkelse til Hæste og Kvei om Fmd. Jeg lavede to Kostestager om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder ude til Hans Andersens. – Graat og Taaget Veier hele Dagen Rugrein imellem med Sønden Vind stergt Tøveier

20. M. Jeg og Karlen rinsede Merkelkaserne fra Vandet under Havereboden og andet Der stod i Vand og vi slov en gammel Harve i Styger og blev ferdi til Kloken 10 Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. Der var Fastelavnsgilde ope til Hans Andersens og De red Katen af Tønden Lars var ridens paa Den gammele Sorte. Jeg var ope og see paa Dem og vi var en Del Mend inde til Hans Andersens. De unge fra Baarse kom her ind om Aftenen.

21. Ti. De fra baarse tog Jem efter Medag. Jeg pasede Kreatuer og muede i alle Stalene og strilede Hæstene og pasede Kreatuer om Fmd. Karlen kom ikke fra Gilde før om Aftenen. Drengen og Pigen var ogsaa til Gilde. Jeg var til Møle om Emd og inde hos Møleren og om Aftenen var jeg og Hans Andersen inde til Jens Nielsens. – Graat Veier hele Dagen med Norost Vind Frostveier igjen

---

[331] Af notatet i kirkebogen for Køng Kirke vedr. begravelsen denne dag betegnes Thorkild som ”aftægtsmand af Svinø.” Det fremgår, at han var 75 år gammel, og døde af ”alderdom.”

[332] Andes: Fprmentlig = ”agendes” = **kørte**: Altså han *agede med* derop.

[333] Mikkel er sandsynligvis **Mikkel Frandsen, gårdmanden på Strandbjerggård**. Der synes ikke at være andre af det navn på Svinø på dette tidspunkt, efter folketælingen 1870.

22. O. Vi fløtede Den Havre Der var aaver Sviinene hen paa Loen i alt 3 Traver og vi fløtede Halmhæsen ind aaver Sviinene igjen om Fmd om Emd skor De Hakkelse og kastede og rensede Den løse Havere op. Jeg var ope til Hans Andersens og betale Kommunalskat med 25 Rbd 5 Mark 14 Skilling og Indkomstskat med 5 Rbd og vi betalte et Gammelgilde til Hans Andersens til Dagen efter og vi skulde ride Katen af Tønden. – Smaat Frost

23. T. Vi red Katen af Tønden i Dag Hans Jensens Jens slog Tønden ned og Anders Nielsen vandt Ringen[334] og jeg og Maren var til Gilde vi møte om Emd. Karlen skor Hakkelse og andet smaa Arbeide. Drengen pasede Kreatuer. – Klart Veier Det mæste af Dagen med stergt blæst fra Sydvæst Tøveier Min Faders Fødselsdag

24. F. Jeg og Maren kom ikke fra Gammelgilde før Kloken 8 i Morges. Vi var 22 til Gildet vi gav ud 2 Rbd. Karlen hokkede Ris op om Aftenen havde vi Ungdomsgilde ope til Hans Andersens Karlen var med. – Graat Veier hele Dagen med sydvæst blæst Tøveier

25. L. Jeg og Drengen feiede Gaar og blev ferdi om Emd og jeg var til Møle og tog Mølekonen med her op og Møleren var her om Aftenen og Hans Andersen og hans Kone og Svend Christensens og Hans Jensens Peder var her Vi feirede min Faders Fødseldag. Lars kom ikke fra Ungdomsgilde før Aften. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Blæst fra Sydvæst Tøveier

26. S. Jeg røte Veden og Rugen paa Loftet om Fmd Drengen pasede Kreatuer hele Dagen Pigen var til Kirken. Min Fader og Moder var ope paa bangerne Fader var paa Mølen med 3 Tdr Vede til en Pris af 11 Rbd 2 Mark 8 Skilling pr Tdr. Smedens kone var her inde til Vesit om Emd. – Graat Veier hele Dagen men Stile og Milt

27. M. Jeg laae i et daarli ben hele Dagen Karlen begønde og tærske Kløveravner men maate hole op om Aftenen Da Gulvet var for Vot. Drengen pasede Kreatuer og strilede Det. – Graat Veier hele Dagen med Reinskyer om Fmd og sterg Rein om Emd og Aftenen med Sydost Vind

28. Ti. Jeg laae Det mæste af Dagen i mit ben. Karlen tog Det Frø op han task af i gaar og begønde og lave Langhalm om Fmd om Emd var han ude til Christen og jelpe Dem med en Kalv som var sy. – Graat Veier med Skyer om Emd og Frost om Aftenen med Sydvæst Vind og Norost Vind

[334] Ud over tøndeslagning havde man altså således også ringridning på Svinø til fastelavn. Det ser ikke ud til, at denne tradition på Svinø er beskrevet noget sted, ud over i dagbogen!

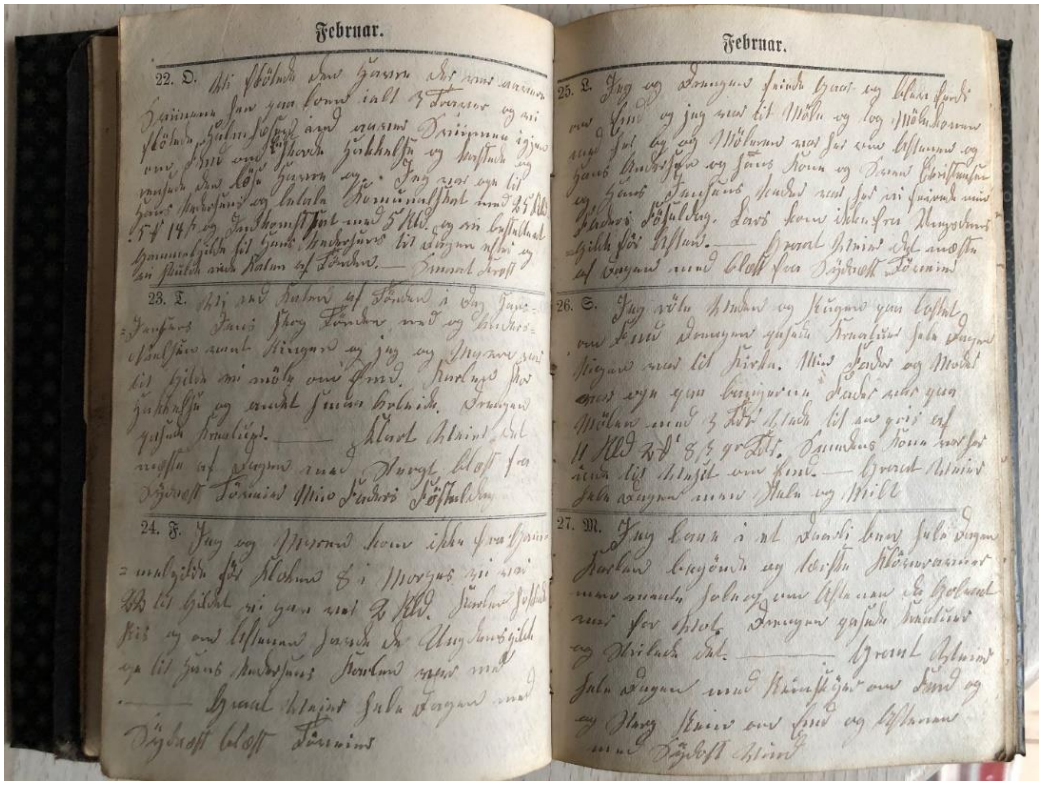

Marts

1. O. Jeg var ope det mæste af Dagen om Emd var jeg med og vi fløtede Haverboden ind vi havde Hans Andersens Karl og jelpe os. Karlen og Drengen fløtede Halmen paa Stenget om Fmd og De skor Hakkelse. Gmd Jens Jensen var her om Aftenen. Meget smugt Veier hele Dagen med sydvæst Vind Frost Veier

2. T. Karlen task Den løse Havre og Den som var vaad. Drengen pasede Kreatuer og strilede Det. Jeg lavede paa en Savbug. Jens Nielsen og hans Svoger Jørgen var her om Emd og skulde kjøbe Den Gamle Ko men vi kom ikke til at handle. – Meget smugt Veier hele Dagen med lit sydost Vind Smaat Frostveier

3. F. Karlen lavede Langhalm hele Dagen Jeg blev ferdi med at lave Savbugen og jeg filede Saven og begønde at save brende om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole vi havde Korn2 med til Malt. – Klart Veier med Skyer men Stele og milt

4. L. Karlen lavede Langhalm hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. Jeg var i Udby og byte Malt men jeg fik ikke naaget det han havde var ikke got vi kom Jem fra baarse om Aftenen jeg fik en Kalv med Jem fra Engelhaalm[335] Den kostede 3 Rbd. Meget smugt Veier hele Dagen næsten varmt

[335] **Engelholm** ligger lidt nordøst for Bårse. Herregården er dannet i 1701 af Kronen som en sædegård. Den hed Skovbygaard til1775. Gården fik navnet Engelholm i 1775 af Hans Petersen efter hans hustru Inger Engel. (Wikipedia)

5. S. Karlen var Jemme Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. Jeg rørte Veden og Rugen paa Loftet om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder nede i Skolen til Barselsgilde. – Smugt Veier hele Dagen med Sydost Vind

6. M. Karlen task Havre hele Dagen Drengen pasede Kreatuer og strilede Det min broderkone fik si en lile Datter i Fmd[336] om Emd var jeg lit til Møle og inde hos Møleren og jeg og Maren var ude hos min broder med barselsforæring. – Smugt og klart Veier hele Dagen med Østen Vind Forårsvind

7. Ti. Jeg var ude i Marken og paa Engen og læte for Vand om Fmd og det øvrige af Dagen savede jeg brende. Karlen task Havre Drengen pasede Kreatuer og rensede Den lile Vovn Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var nede til Mølerens om Aftenen. – Smugt Veier Det mæste af Dagen Graat hen i mod Aften med sydost Vind

8. O. Jeg blev ferdi med og save smaa brende om Fmd om Emd begønde jeg og flæge ude paa Det. Karlen task Havre hele Dagen. Drengen og jeg vi pasede Kreatuer og Drengen strilede Det om Fmd om Emd sate han brende op. – Graat Veier om Fmd. Klart Veier med Skyer om Emd med Sønden Vind

9. T. Karlen task Havre hele Dagen og han og Drengen skor lit Hakkelse om Emd Jeg rørte Sæden paa Loftet og jeg blev ferdi med at flæge smaa brende om Fmd og Drengen sate Det op. Jeg lavede Skole foras og brende om Emd og var ned hos Møleren med et Læs Steen. Hans Andersen og hans Kone var her om Aftenen. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd Sønden Vind

10. F Karlen task Havre hele Dagen Jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg lavede Tøierpæle Min Fader var paa Kjøng Møle efter Klid og i Fulebæg og skulde sæle Flæsket men han var ikke Jemme. – Stormveier siste Nat og i Fmd med Reinbyger Klart Veier om Emd med skyer og blæst fra Sydøst

11. L. Jens fra Fulebæg var her ude i morges og kjøbte Flæsket og vi slagtede i Fmd og vi bagte jeg slog selv Sviinene vi havde Hans Andersen og hans Karl og jelpe os. Karlen task Havre om Emd. Drengen pasede Kreatuer. Mine Svigerforældre kom her ud om Aftenen. – Smugt Veier hele Dagen med Skyer og blæst fra Sydost.

12. S. Jeg var i Fulebæg med Flæsket om Fmd. 5 Sider De veiede 20 Lispund 8 Pund til en Pris af 20 Mark Lispund Fader og Moder var ude hos Christen med barselsforæring minne Svigerforældre tog Jem om Emd. Peder Pedersen havde Forlovelse i gaar og Christen Pedersens Hans. Jeg og Maren og Den lile Ole var nede til Hans Andersens om Aftenen og Peder Pedersens Sønner var Der. – Smugt Veier med Skyer og Sønden Vind.

13. M. Jeg var nede til Hans Andersen om Fmd om Emd saltede jeg Flæsk og smaa Sul og var i Marken og læte for Vand. Karlen task Havre og feiede Skorsteenen. Drengen pasede Kreatuer og strilede Det. – Smugt Veier om Fmd graat Veier om Emd med Reinskyer Det tordnende lit om Emd. Sydost og Sydvæst Vind

[336] Datteren var Christen og Marens ottende barn

14. Ti. Dyrlægen var her ude om Emd og Kveiet blev smurt. Det kostede 8 Skilling pr Høved. Karlen task Havre om Fmd om Emd tragte han paa Vei til Marked med Den lange Ko og Styen[337] han loserede i Retestrup hos Peder Olsen[338] . – Smugt Veier med Skyer og Sydvæst Vind

15. O. Min Kones Fødselsdag. – Jeg og Maren var til Marked Hans Andersen og hans Kone var kjørendes med os. Jeg fik Sølt Studen til en pris af 50 Rbd Den gamle Ko blev jeg ikke but noget for. Den lile Ole var meget forkølet. – Graat Veier om Fmd Stergt Reinveier om Emd Skyveier om Aftenen med Østen og Norvæst og Væsten Vind

16. T. Jeg var efter Dokter til Den lile Ole han var meget sy. Karlen task Havre hele Dagen Drengen pasede Kreatuer og rensede Vovn. Min Moder og Fader var ude hos Christen om Emd Hans Andersen og Kone og Møleren var her om Aftenen. – Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind Stergt Natefrost

17. F. Jeg pasede Kreatuer og rørte Sæden paa loftet om Fmd om Emd var jeg ude hos Christen og jelpe ham og Tjære baaden og vi rammede en baarspæl(?) ind Karlen blev ferdi med at tærske Havre og han begønde og kaste. – Klart Veier Dog med Sorte Skyer i Norvæst og Væsten Vind om Fmd og Sydvæst Vind om Emd

18. L. Karlen blev ferdi med at kaste Havre om Fmd og om Emd rensede han Det op i alt 23 Tdr 1 Skb og De klæte Postene af. Jeg lavede Tøirepæle og var nede til Hans Andersen om Fmd om Emd var jeg til Dokter for Den lile Ole han var en smule Bedere Hans Andersens Dorte[339] havde Forlovelse i Dag med Svenses Christiand. – Graataaget Veier Det mæste af Dagen med Sydvæst Vind.

19. S. Jeg rørte Sæden paa loftet og var ude hos Christen og vi bøte Sviinegarnene om Fmd om Emd var Mendene samlede her om at underskrive afløsning af pligtarbeide til Kirken[340] De som var underskrev. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Foraars Veier

20. M. Vi avnebangede Frøkløveren paa Maskinen om Fmd. Karlen kastede Dem om Emd Jens Rasmusen[341] var her vi skulde hanle om Det gammene[342] Øi jeg bud 25 Rbd for Det men han vilde

---

[337] Han må mene **"studen,"** Jfr. dagen efter -

[338] Mon ikke karlen og dyrene ***logerede*** hos Peder Olsen om natten på vej til marked dagen efter? Der er i starten af dagbogen en trykt oversigt over, hvornår der rundt i landet holdes marked. I Næstved holdes marked den 3. onsdag i hver måned.

[339] Iflg kirkebogen for Køng Sogn blev familens tjenestepige, Dorthe Christensen af Svinø, 24 år, d. 28. april 1871 viet til Ungkarl og Tjenestekarl Christian Pedersen af Svinø, 34 år gammel.

[340] Det pligtarbejde / tiendeforpligtelse, som påhvilede sognets bønder til drift af kirken, blev først ved lovgivning i begyndelsen af det følgende århundrede generelt afløst af betaling af et beløb, normalt et engangsbeløb. Der må her have været tale om en frivillig ordning i sognet. Når mødet bliver holdt hos Rasmus, har han vel været blandt initiativtagerne. Man kan vel læse den sidste sætning sådan, at ikke alle kom, og altså nok heller ikke var enige i nyordningen.

[341] Jens Rasmussen var gårdmand på "Langkjær." Se note til 12/12 -70.

[342] Der menes nok "gamle", men det står der ikke

have 27 Rbd. – Om Emd var Tingløverens Marie her og Møleren var her og fik nogle –usloms Vanter. – Taaget Veier om Fmd meget Smugt Veier om Emd næsten Varmt og Stile

21. Ti. Karlen blev ferdi med at kaste Kløver og De avnebangede Dem paa Maskinen om Fmd om Emd begønde han at kaste Jeg var nede til Hans Andersens efter en Gris til Soen om Fmd om Emd var jeg og Maren ude hos min broder med barselsforæring og jeg og Christen var ope hos Mikkel jeg fik nogen Rusepæle. – Smugt Veier Stele

22. O. Karlen kast De siste Kløveravner med Pleilingen og kastede Dem efter haanden. Jeg var ude hos Christen om Fmd og vi sate mine Ruser ud. Om Emd stevnede jeg Pile Drengen tog risene væg efterhaanden. – Meget Smugt Veier hele Dagen Det var helt Varmt og blig Stele

23. T. Jeg pasede Kreatuer og snete Sætepile af om Fmd. Karlen blev ferdi med at bange Kløver og han begønde og røte paa Den Store Pil i Haven og han og Drengen skor Kvei og Hæstehakkelse. Jeg var paa Engen om Emd og til Møle inde hos Møleren og inde til Hans Andersen. – Klart Veier hele Dagen med blæst fra Norost Kolt

24. F. Jeg gjorde Kløverfrø rent om Fmd Karlen fik røtet Den store Pil om Fmd om Emd savede jeg og Karlen D og en i styger Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var nede til Jens Nielsens til Vesit hen i mod Aften. Drengen pasede Kreatuer og hogede brænde. Jeg fik 4 Lispund Køverfrø. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med blæst fra Norost Kold Luft

25. L. Jeg pløiede lægjord om Fmd første Dag Lars Rasmusen fra Udby var her med 5 Tdr Malt om Emd og jeg og Maren var ude til Christenes om Aftenen. Karlen blev ferdi med at flæge Pilebrænet ud om Fmd om Emd pløiede han lægjord. – Smugt Veier hele dAgen med lit Norost Vind blig Stele om Aftenen

26. S. Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd. Jeg rørte Sæden paa loftet om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og Moder og Den lile Ole op til Rasmus Nielsens i Kostræde men De var ikke jemme vi tog Derfra og hen til Tingløverens paa bangerne til en lile Vesit min Fader var ope paa Mølen efter Klid. – Smugt og Klart Veier hele Dagen lit Dammet henimod Aften med Norvæst og Sydvæst Vind

27. M. Jeg og Karlen pløiede lægjord med Ploven om Fmd og om Emd lavede Karlen langhalm. Jeg lavede Tøierpæle. Drengen pasede Kreatuer og andet Smaa Arbeide. – Smaat Sneeveier om Fmd, stergt Sneeveier om Emd Norvæst Vind

28. Ti. Jeg lavede lit Tøierpæle om Fmd Peder Pedersen var her om Morgenen og tilsige Steenkørsel til Salerup Skole. Jeg var ude til Hans Andersens og bestele en Skovsvovn og Jens Nielsen var herope om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole til baarse og vi var i Præstø. Karlen fik skot og var aavere med Steen til Salerup Skole. – Frostveier med stergt blæst fra Norvæst

29. O. Vi hentede vort brende Jem fra baarse i Dag. Karlen og Drengen kjørte vore vovne og jeg havde Hans Andersens og Christenes Karl efter vert et læs. Jeg og Maren kom Jem til Kloken 6 De andre vovne kom læng efter os. – En Sneesky om Fmd elers Klartveier med Skyer Det øvrige af Dagen med Norvæst Vind.

30. T. Jeg var ude hos Christen og vi lavede min ene Ruse Der var Drevet i Land og jeg og Karlen og Drengen vi veiede 10 Tdr Havre til Skiperne af med en vægt til 9 Lispund pr Tdr om Fmd om Emd var jeg ude med Havren til Skiperne til en pris af 5 Rbd pr Tdr. Karlen pløiede lægjord og jeg lavede en Skvatel(?). – Klart Veier med Engelte Skyer og Væsten Vind Stergt Natefrost

31. F. Jeg og Karlen var ude og pløie lægjord om Fmd om Emd lavede Karlen Langhalm og jeg var i Kjøng hos Skrøder med Asuransepapirerne jeg var kjørendes med min broder. Drengen pasede Kreatuer og strilede Det. – Graat Veier med sterge Reinbyger hele Dagen og stergt blæst fra Sydvæst

April

1. L. Jeg var kjøendes aaver efter Dyrlægen til en Ko vi troede Der vilde skyde livet ud paa si men saa var Det kun Sarnet(?) om Fmd Karlen sate Pile om Fmd om Emd var jeg og Karlen ude og pløie Lægjord. Drengen pasede Kreatuer og muede under Sviinene. – Klart Veier hele Dagen med engelte Sorte Skyer og blæst fra Sydvæst og Norvæst Vind hen i mod Aften

2. S. Palmesøndag Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd. Jeg var ope hos Jens Rasmusen og kjøbte Det sveiede Øi til en pris af 25 Rbd om Fmd. Pigen var Jemme. Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. Sven Christensen var her om Emd. – Klart Veier hele Dagen med Norvæst Vind Kol Luft og Natefrost

3. M. Jeg og Karlen pløiede lægjord og blev ferdi til Kloken 3 Emd. Karlen svenskede Erteageren til Medaften og jeg saate Den med 3 Skb. Jeg var nede hos Møleren om Aftenen til Pølsegilde. Drengen pasede Kreatuer og savede Smaabrænde. – Klart Veier med Skyer og Væsten Vind

4. Ti. Jeg lavede Tøierpæle om Fmd om Emd var jeg paa Lisitasond i Fatigaarden aaver Steen til Veien og jeg og Christen kjørte Litræet op til Kirken som skulde staa for Torkil[343] og om Aftenen var vi til Fødselsdag nede hos min Søster. Karlen strøte Merkel hele Dagen Drengen pasede Kreatuer og pelede Steen af Veden. – Klart Veier med Skyer og blæst fra Sydvæst

5. O. Jeg var inde og jelpe Hans Andersen og slagte 3 Griser om Fmd om Emd fløtede jeg en Del af De smaa Asker og jeg var nede og jelpe Hans Andersen med og skille Griserne ad og veie Dem De veiede i alt 23 Lispund 13 Pund. Karlen lavede Langhalm hele Dagen. – Storm Veier hele Dagen med sterge Sneebyger fra Sydvæst

6. T. Skjærtorsdag. Karlen og Drengen holt Helligdag Drengen pasede dog Kreatuerne. Jeg var ude til Hans Kuskes med Ornekorn om Emd. – Klart Veier om Fmd Skyveier om Emd med engelte Smaaskyer og Væsten Vind.

7. F. Langfredag. Jeg fløtede nogle engelte Asker om Fmd og jeg og Drengen pasede Kreatuer og Karlen skor Kvei og Hæstehakkelse om Fmd. Min Fader og Moder var Kjøng om Emd til Rasmus Rasmusens Jeg og Maren og Den lile Ole var ude til Christenes og fik rulet naaget Tøi Skyveier med blæst fra Sydvæst

8. L. Chr. IX Fødselsdag. Min fader og Moder var i Næstved. Karlen og Drengen strøte Merkel og De blev ferdi med Det som var kjørt jeg pasede Kreatuer og lavede en Skvatel(?) og jeg var

---

[343] **Lig-træ,** *et. (jf.* -pæl, -sten, -tavle *samt* Grav-, Kistetræ*) et især i ældre tid (paa landet) anvendt gravmindesmærke i form af en træstamme ell. en træplade med indskrift. JKaalund. Møen.(1722).B3^{v}.* *et Liigtræ, lagt af Vennehænder. *Thaar.ES.170. Trap.^{4}V.151. Feilb. Fra ODS bind 12, 1931*

paa Engen hen i mod Aften Kesten Torkils [344] var her om Emd og Hans Jensens Jens var og lade til brølup om Fmd. – Graat Veier om Fmd Smugt Veier om Emd

9. S. Paaskedag. Min Svigerforældre var her ude, og Peder Larsens fra Kjøng og Hans Andersens og Jens Nielsens og min broder var her mine Svigerforældre laa her om Naten. – Smugt Veier hele Dagen med Norvæst Vind og stergt Natfrost

10. M. 2. Paaskedag. Jeg og min Svigerfader var ude hos Niels Hemmingsen og skulde kjøbe en Hæst men han syntes ekke om Den og vi var alle sammen nede til Hans Andersen om Fmd om Emd kjørte jeg Dem til Kjøng Deres Kjørtøi stod til Peder Larsens og jeg fik nogen konsti Gødning hos Datteren til en pris af 15 Mark 100 Tegn?

11. Ti. Vi var ude og syne Skorsteene i Dag Der var engelte Steder Der var Halmd(?) med Skorsteenene hos Husfolk ellers faarefandtes ingen Mangler. Vi havde Lars Madsen som lavede langhalm Karlen var i Vordingborg efter Tømmer til Salerup Skole. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

12. O. Vi var til brylup ude hos Hans Jensens med Hans og Ane[345]. Jeg og Maren var til Kirke og Moder var med til Gildet. Vi havde min Konesøster her ude og pase paa Den lile Ole. Karlen faalharvede bygjorden og han var aavere med et læs Steen til Salerup Skole. Lars Madsen lavede langhalme. – Dammet Veier om Fmd Stergt Reineveier om Emd med Sydvæst Vind

13. T. Jeg og Maren og Moder var til anden Dags Gilde ude til Hans Jensens Lars Madsen lavede langhalm. Karlen blev ferdi med at faalharve Havrejorden og svenskede lit om Emd. Drengen pasede Kreatuer og pelede Steen af Veden. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd med Sydvæst Vind

14. F. Jeg og Maren og Moder var til tredie Dagsbrølup til Hans Jensens. Lars Madsen blev ferdi med at lave langhalm. Karlen blev ferdi med at svenske Havrejorden Den fik en tint. Drengen pasede Kreatuer og pelede Steen af Veden. – Smugt Veier hele Dagen med lit Sydvæst Vind

15. L. Lars Madsen blev ferdi med at støfe Den Merkelgrav paa Den yderste Haalen om Fmd Karlen tromlede Veden om Fmd om Emd savede De brende. Jeg blev ferdi med at tromle Vede til Medaften og jeg flegte brænde til Aften. – Graat Veier Det mæste Dagen med blæst fra Østen

---

[344] Der er formentlig tale om Christens svigermor, der jo nyligt var blevet enke, Kirstine Pedersdatter, f. d. 4. febr. 1799 – Selv om Rasmus ellers normalt omtaler hende som ”Stine”?

[345] Den dag blev i Køng kirke viet pigen Ane Hansen, 30 år, af Svinø, med ungkarl Hans Peter Christensen, 25 år, af Svinø. Vidner var Christen Madsen og Anders Nielsen. Ane må være datter af Hans Jensen, Østergård, hvor gildet bliver holdt. Den 12/3 omtalte Rasmus, at de to var blevet forlovet, og omtalte brudgommen som ”Christen Pedersens Hans.” Heraf kan vi udlede, at han må have været en søn fra gården ”Frankær.”

16. S. Jeg var kjørendes for Maren ud til Christenes hun skulde give Pate til Den lile Tøs[346]. Christens kone var i Kirken[347]. Om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og Ane[348] nede til Hans Andersens. – Graat Veier Det Mæste af Dagen med Rugrein og Sydvæst Vind

17. M. Jeg og Karlen var paa Engen og Saa Konsti Gødning om Fmd paa bygjorden jeg sate et lile Styge af paa Den 4. og 5. Ager for at see forskæl Karlen svenskede bygjorden paa Engen om Emd og han blev ferdi jeg pasede Kreatuer til Medaften og Faalharvede bygjorden til Aften. – Damet Veier Det mæste af Dagen med Sysdvæst og Norvæst Vind

18. Ti. Flyttedag. Jeg saate Havre her ope i alt 7 Tdr 2 Skb og jeg blev ferdi til Medaften. Karlen svenskede Det ned med et Tint og blev ferdi til Medaften og han faalharvede med en Tint til Aften. Drengen bar Havre til og pasede Kreatuer. Jeg lavede Di nye Seler til og maalte naagettil Møle. – Meget Smugt Veier hele Dagen med lit Sydvæst Vind

19. O. Jeg og min Fader var til Marked jeg kjøbte en 4 Lispund Teimotei til en pris af 14 og 15 Mark pr Lispund. Maren var ude til Christenes og pase paa børnene for De var til Marked alle. Karlen harvede havrejorden med en tint og bygjorden med en tint og blev ferdi med bæge Haalerne til Medaften. – Graat Veier om Fmd Reinveir om Emd med Østen Vind

20. T. Jeg var til Møle om Fmd Den lile Ole var med Karlen savede brende om Fmd om Emd fik han skot De gamle Øi. Jeg og Maren og Den lile Ole vi var i Kostræde til Rasmus Nielsens om Emd. – Skyveier hele Dagen med engelte Reinbyger og Sønden Vind

21. F. Jeg saate Kløverfrøet her ope om Fmd. Karlen kjørte Smedemødingen ude paa Grønjorden om Fmd og han begønde og harve Kløveren ned Jeg flegte brende og rørte Sæden paa loftet. Karlen blev ferdi med at Harve Kløver ned til Medaften han savede brende til Aften. – Graa Veier med lit Rein om Emd og Stele hele Dagen og Milt

22. L. Jeg flegte brende hele Dagen og var med og pase Kreatuer Drengen flegte smaa brende. Karlen svenskede Havrejorden paa Engen og blev ferdi til Medaften og han tromlede paa bygjorden her ope til Aften. – Graat Veier hele Dagen med Storm og bidende Kul

23. S. Karlen og Drengen skor Kvei og Hæstehakkelse om Fmd. Jeg skote mine Franske Træskoer[349] og Moders Tøfler om Fmd og jeg var nede til Hans Andersens. Sven Christensen og

---

[346] Så "Den lile Ole" på nu godt halvandet år, blev altså stadig ammet, kan vi forstå.

[347] Der var nu gået 6 uger efter fødslen, så der har været tale om at Maren Thorkilsdatter nu kunne indledes i kirken som "kirkegangskone". Se note til 15/3 – 89.

[348] Ane er Marens lillesøster, som havde været på gården som barnepige under den forgangne uges festligheder.

[349] **Franske træsko:** " Fornyelsen af træskoen kom - - - fra Frankrig, og franske træsko findes også på vore museer. Franskmændene fremstillede nye "sabots", hvor man brugte læder til træskoens overdel. Typen kom herhjemme frem omkring 1900, og nu begyndte man at fremstille træsko på fabrik, idet bunden blev tildannet på særlige fræsemaskiner, hvorefter overlæder blev slået på. Denne industrielle fremstillingsmetode erstattede snart det gamle træskomageri, som stort set ophørte i løbet af 1920-erne." *Kilde: Historie on-line.dk* – Men Rasmus havde altså sine franske træsko allerede i 1871!

Kone fra Præstø var her Da vi havde saavet til Medag og jeg og Maren og Den lile Ole vi var i Kostræde til Hans Andersens. – Reinveier om Fmd Graat Veier om Emd

24. M. Jeg var nede til Hans Andersens og jelpe Dem og slagte 2 Griser og jeg skote mine Træskoer om Fmd. Karlen blev ferdi med at Trøle[350] bygjorden og han begønde og Faalharve Der og blev Ferdi med Det til Medaften. Jeg saate Korn fra Medaften til Aften. Karlen svenskede Det ned med en tint. – Graat Veier hele Dagen med stergt blæst fra Norost.

25. Ti. Jeg blev ferdi med at saa Korn til Melmaalstid og Karlen blev ferdi med at svenske Det ned og han begønde og Faalharve Det paa tværs med en tint. – Graat Veier hele Dagen med blæst fra Østen meget kolt luft

26. O. Jeg saate Korn og Havre og Frøe paa Engen og blev ferdi med Det hele til Aften. Karlen svenskede Det ned. Vi fik altsaa tilsaaet for i Aar Drengen pasede Kreatuer og andet smaa Arbeide. – Graat Veier hele Dagen men Stele og Milt

27. T. Vi rensede 10 Tdr Vede og jeg var i Tabernøie med Den til en pris af 13 pr Tdr og jeg kom Jem til Kloken 2 om Emd var jeg nede til Hans Andersens og jelpe Dem og sæte borde og bænge Karlen blev ferdi med at harve paa Engen. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind Kolt

28. F. Vi var nede til Hans Andersens til Dortes brylup[351]. Jeg og Maren var til Kirken. Om Emd var vi Dernede alle. Karlen og Drengen De rensede Den siste Vede fra Loftet og skor Hakkelse og savede brænde. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Østen Vind

29. L. Jeg og Maren og Den lile Ole og Moder og Fader vi var til anden Dags brylup nede til Hans Andersens Karlen var i Tabernøie med 11½ Tdr Vede til en pris af 13 Rbd pr Tdr. Drengen pasede Kreatuer og sate brænde op. – Stergt Reineveier i nat og i Morges med Norost Vind

30. S. Karlen og Drengen skor Hakkelse Jeg og Maren og Den lile Ole og Moder var nede til Hans Andersens til et lile Tredje Dags Gilde om Emd. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind meget Kol Luft

Maj

1. M. Karlen sate brænde op om Fmd om Emd Reiste Karlen Lars Frederiksen og i hans Sted fik vi Karlen Peder Nielsen[352], og Pigen Ane lisbeth reiste og i hindes Sted fik vi en Pige fra Kostræde Ane Kerstine. Jeg var paa bangerne med Flæsket til at røges om Fmd. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind.

2. Ti. Karlen og Drengen pelede Steen af her ope og blev ferdi til Aften. Jeg var med og pele Steen af om Fmd om Emd savede jeg brænde og Vilhælm bager og en Slagter Møler fra Karebæg

[350] Dialektform af "tromle"?

[351] Se note til 18/3 -71 om kirkebog vedr. brylluppet.

[352] Af dagbøgernes regnskabsafsnit (som ikke er renskrevet her) fremgår det, at Lars som "løn i penge" for perioden 1/5– 1870 – 1/5-1871 løbende synes at have fået udbetalt i alt 39 Rbd, og at Peder som "løn i penge" løbende over året 1/5-1871 – 1/5-1872 fik udbetalt 40 Rbd.

var her og jeg var med Dem ude hos min broder. – Graat Veier Dog med Sorte Skyer Milt Stele om Fmd en lile Rein om Aftenen

3. O. Karlen pløiede Grønjord paa Engen hele Dagen. Jeg var ude og undvise ham vor han skulde pløie og jeg savede brænde til Medaftenstid Da var jeg ope paa bangerne efter en Kalv til Tingløverens. Møleren var her om Aftenen Drengen pelede Steen paa Engen. – Meget Smugt og Stele Veier hele Dagen Dog lit Torden Skyer om Emd

4. T. Karlen blev ferdi med at pløie Grønjord paa Engen For Den gang og han tromlede Der ude. Lars Frederiksen kom her ud i Gaar og begønde og gaa i Daglæie i Dag han hentede et Læs Muregrus og skor Hakkelse og begønde og sæte Gaarden i stand. Jeg og Maren og Den lile Ole vi kjørte til baarse Kloken 10 om Fmd og Mølerens Kone ate[353] med os. – Klart Veier Dog med lit tyg luft og blæst fra Østen Kolt

5. F. Bededag. Vi kom Jem fra baarse til Aften. Jeg og Hans Andersen var aavere hos Peder Nielsen om Fmd. – Klart Veier med Sorte Skyer og Norost og Norden Vind Kol Luft

6. L. Jeg var ude til Christenes med Moder og Maren om Fmd om Emd var jeg paa Kjøng Kro efter Vedebrød til Christenes. Min Fader var i Næstved. – Klart Veier med Skyer og Væsten Vind

7. S. Vi var til Kirkegangsgilde[354] ude hos min broder alle sammen Jens Pedersens fra Hammer holt her med Deres Kjørtøi Niels Peder fra Kjøng laa her om Naten. Lars læskede en ½ tdr Kalk om Fmd. – Klart Veier om Fmd Damet om Emd med Sydvæst Vind

8. M. Vi var til anden Dags Gilde ude hos min broder. Ole Torkilsen og hans Hustrue fra Taastrup[355] var her om Fmd. Lars Kalkede paa Gaarden Peder kjørte Steen af og sate Steengjærde op. – Reinveier i Morges og Det mæste af Fmd med Sydvæst Vind Smugt Veier om Emd

9. Ti. Vi var ude hos min broder til tredje Dags Gilde om Emd. Lars blev ferdi med at kalke Gaarden om Fmd Peder blev ferdi med at Tromle om Fmd om Emd kjørte De Møi. – Graat Veier med lit Rein om Morgenen. Smugt Veier om Emd med Sydvæst og Norvæst Vind.

10. O. Vi kjørte Møi hele Dagen. Jegg hakkede af bege Karlene Læsede. Drengen kjørte i møde. Pigen strøte Møi. – Klart Veier hele Dagen med Skyer og Norvæst Vind og Kolt

---

[353] = Hun kørte med dem

[354] Maren Thorkildsdatter havde sin ”kirkegang” allerede d. 16/4, men den 7/5 blev deres lille datter, f. d. 6/3, døbt. Alligevel er det moderens kirkegang, der giver navn til gildet. datteren fik navnet **Ane Marie Christensen.** Gudmor var Bodil Sophie Johnsen, datter af gårdmand John Svendsen, Kostræde. Fadderne var vor Rasmus, gårdmand Rasmus Andersen af Svinø, og ungkarl Svend Johnsen af Kostræde. Den sidste vel gudmoderens bror. John Svendsen var med ved retsmødet i ”skolesagen” d. 11/1, hvor han ”gjorde Ed.” - Og der blev serveret hvedebrød til gildet, kan vi forstå -

[355] Ole Torkilsen – bror Christens svoger – har Rasmus ellers tidligere, d. 5/2, placeret i Hyllinge, men har nok nu fundet ud af, at han retteligt bor noget udenfor Hyllinge, nemlig i den lille landsby Tåstrup, syd for Hyllinge.

11. T. Jeg var i Hastrup Skov efter Favnebrænde for Møleren og om Aftenen[356] Maren og Den lile Ole med Der nede til Skovgilde. Lars pløiede Grønjord Peder strøte Møi Drengen pasede Kreatuer og strøte Møi. – Smugt Veier om Fmd Graat og Kolt om Emd med Sydvæst Vind

12. F. Vi kjørte Møi hele Dagen bege Karlene læsede jeg hakkede af Drengen kjørte. Pigen strøte Møi. – Graat og Kolt Veier om Fmd Klart Veier om Emd med Skyer og lit mere Milt hen i mod Aften med Norvæst Vind

13. L. Vi kjørte Møi hele Dagen og blev ferdi til Aften med Den Haalene her i Marken. Karlene læssede. Jeg hakkede af. Drengen kjørte. Pigen strøte Møi. – Graat og Dammet Veier om Fmd. Klart Veier med Tyge Sorte Skyer om Emd. Stele om Fmd lit Væsten Vind om Emd Milt Veier hele Dagen

14. S. Karlene skor Hakkelse om Fmd. Jeg og Peder pasede Kreatuer hele Dagen. Drengen var til Alters. Hans Andersens var her ope om Emd. Christen fra Rønnebæg og Jens Andersen fra Kjøng var her om Fmd. – Skyveier hele Dagen med Sterge Reinbyger lit Sydvæst Vind Milt Veier

15. M. Jeg og Karlen Peder vi pløiede Grønjorden hele Dagen. Lars og Pigen og Drengen De strøte Møi hele Dagen. – Klart Veier med Skyer og Sydvæst Vind

16. Ti. Lars pløiede hele Dagen. Peder pløiede til Melemaalstid. Jeg sate 9 af Køerne ud i Dag. Jeg og Pigen og Drengen bragte De 5 paa Engen De 4 som ikke havde Kjelvet blev herope. Jeg pløiede fra Melemaalstid til Medaften da var jeg og Maren og Den lile Ole ude hos min broder til Fødselsdag min Fader og Moder var i baarse Peder strøte Møi. – Stergt blæst fra Sydvæst Kolt

17. O. Jeg og Maren var til Marked Skoleforstanderen kjøbte Den gammele brønstøte af mig til Kjøng Skole til en pris af 2 Skilling pr Alen. bæge Karlene pløiede Grønjord og De blev ferdi til Aften. – Storm Veier hele Dagen med sterge Havlbyger og Sneeskyer fra Sydvæst meget Kolt.

18. T. Chr. Himmelf. Jeg var først ope hos Hans Andersen og vilde laane en Merkelkase men han var ikke Jemme og jeg var inde hos Lars Hansen men hans var gaaet i tu. Peder Pedersen var her om Emd og jeg var med Der ope og hen imod Aften var jeg og Maren og Den lile Ole nede til Hans Andersens. – Graat Veier med Reinebyger om Fmd og Storm fra Sydvæst meget Kolt

19. F. Jeg var aavere ved Kjøng Skole med Den gammele brøndstøte til Skolesteles(?) om Fmd om Emd var jeg paa Kroen med naagen Dei Der skulde bages til Kage. Karlen Peder trommelede bragjorden og blev ferdi med Det til Medaften og han begønde og harve med 2 tint Lars øste Vandet af Merkelgraven til Medag og grov og bragte Steen op om Emd jeg var med fra Medaften af. – En Sterg Reinsky om Morgenen Stergt blæst fra Sydvæst

20. L. Lars grov et Spanul(?) Jord af runt om Vandingen Drengen kjørte Det væg. Peder blev ferdi med at harve bragjorden til Medag han grov fra Steen og bragte Dem op om Emd. Jeg pasede Kreatuer og lavede in Kiernebrige(?). – Dammet Veier til Medaften lit smaa Rein fra Medaften til Aften med Sydvæst Vind lit mere Milt

21. S. Karlene skor Hakkelse. Drengen pasede Kreatuer og var paa bangerne efter 4 Pund Kjød. Jeg lavede to Lister til Gardinerne i Saavekammeret og jeg var til Møle og Maren og Den lile Ole var med nede til Hans Andersens og jeg og Møleren var paa R–iven Jagt. – Graat Veier med Støvrein om Fmd Klart Veier om Emd.

[356] Mangler "var"

22. M. Lars begønde og grave Merkel i løverdags og bege Karlene grov i Dag. Drengen og Vaagterpigen De kjørte hen vi kjørte med 3 Kaser. Jeg pasede Kreatuer i Marken og Jemme og bestelte andet smaa Arbeide. – Smugt og Klart Veier hele Dagen og mere Milt Veier med Norvæst Vind om Morgenen Sydvæst Vind om Dagen

23. Ti. Karlene grov Merkel hele Dagen. Drengen og Pigen Kjørte hen. Jeg pasede Kreatuer Jemme og feiede Gaarden. Jens Matros tog si selv af Dage i Gaar ved at Drukne si i Mekeles Den lile Vanding ved Egebjerg[357]. – Smugt Veier hele Dagen med Norvæst Vind om Morgenen og Østenvind om Dagen mere Milt

24. O. Vi var til brøjlup med Peder Pedersen[358]. Jeg og Maren var til Kirke. Hans Petersen fra Kostræde og Jørgen Pedersen fra Kjøng holt her med Deres kjøretøi. Lars kjørte Merkel og Drengen og Peder pasede Kreatuer og var Gaarskarl og baarede Steen i ranlen-(?) - Smugt Veier hele Dagen med lit Østen Vind

25. T. Vi var til anden Dagsbryjlup hos Peder Pedersen. Bæge Hans Pedersen fra Kostræde og Hans Rasmusens fra Salerup og mine Svigerforældre kom herud De unge var Den første Dag. De holt her med Deres Kjøretøier. Lars og Drengen kjørte Merkel. Peder var Gaarskarl og han baarede Steen. – Smugt Veier hele Dagen med Østen og Væsten Vind

26. F. Vi var til tredje Dags bryjlup hos Peder Pedersen. Kostræderne holt her med Kjørtøierne. De unge fra baarse tog Jem. Der blev brændt paa Dybsø i Dag vi havde mange Fremmede Peder Pedersen og Peder Larsen fra Kjøng Rasmus Rasmusene fra Kjøng og Salerup og mange flere. – Smugt Veier hele Dagen med lit Væsten Vind

27. L. Bæge Karlene grov Merkel Drengen og lile Pigen kjørte hen. Jeg pasede Kreatuerne i Marken og Jemme. De gamle fra baarse tog Jem siste Nat. – Meget Smugt Veier hele Dagen med lit Østen Vind Varmt Veier

28. S. Pintsedag. Jeg og Maren var til Kirke. Karlene holt Hellidag. Jeg var paa Keilebanen om Emd og ude til Hans Andersens men De var ikke Jemme. – Meget Smugt og Varmt Veier hele Dagen med lit Væsten Vind

29. M. 2. Pintsedag. Jeg var paa Dybsø med Den lange Ko om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole i Kjøng til Peder Larsens. Karlene skod ale De baarede Steen om Fmd Jeg og Pigen og Drengen bragte Malkekøerne paa Engen om Fmd. – Skyveier og lit mere Kjøli med Væsten Vind.

---

[357] Af kirkebogen for Køng sogn fremgår, at husmand af Svinø, **Jens Petersen**, 59 år gammel, afgik ved døden d. 23. maj, og blev begravet den 27. maj. Om dødsårsag er anført: "Druknet sig selv". (NB! Ikke at forveksle med tidligere omtalte husmand, Anders Matros.

[358] **Peder Hansen Pedersen,** Nøddevang, 34 år, hvis kone, Ellen Marie Madsen, døde i barselsseng d 27/9 – 68, blev nu gift med den også 34- årige enke, **Maren Larsen/ Larsdatter,** datter af gårdmand **Lars Pedersen** på Søndergård. Maren var enke efter den også jævnaldrende Niels Jensen på **"Vangsgård."** Hun må ved hans død have overtaget gården, som hun og Peder nu fremover drev, samtidig med **"Nøddevang".** Deres forlovelse omtaltes d. 12/3.

30. Ti. Karlene grov Merkel Drengen og lile Pigen kjørte hen. Jeg pasede Kreatuerne paa Marken og paa Engen og Jemme og jeg lavede Tøierkyler[359]. – Graat Veier om Fmd Klart Veier med tyge Vide Skyer Stergt blæst til Medaften og Storm Veier fra Medaften af fra Væsten

31. O. Karlene grov Merkel Drengen og lile Pigen kjørte hen. Jeg pasede Kreatuerne i Marken og paa Engen og Jemme og bestelte andet smaa Arbeide. – Klart Veier med tyge Vide Skyer og meget stergt blæst fra Væsten

Juni

1. T. Karlene grov Merkel Drengen og lile Pigen kjørte hen. Vi bagte og jeg pasede Bavningen om Fmd om Emd var jeg paa Dybsø og see til Koen og vi havde Fremmede nemli Hans Andersens og min broders og Mølerens. – Graat Veier om Fmd Tordenluft om Emd De bragte Sønden og Norden om vi fik en lile Sky om Aftenen Sydvæst og Norost Vind

2. F. Jeg pasede Kreatuerne i Marken og paa Engen og Jemme og om Emd var jeg paa Kroen og solte Rugen til en pris af 8 Rbd for 13 Lispund 10 Pund. Karlene grov Merkel Drengen og lile Pigen kjørte hen. – Skyveier hele dAgen med Norvæst Vind men ingen Rein her

3. L. Kronprins Frederiks Fødselsdag. Karlene grov Merkel Drengen kjørte hen og lile Pigen var med om Fmd om Emd havde vi hindes broder. Jeg og Maren og Den lile Ole kjørte til baarse om Emd lile Pigen var med som barnepige. – Klart Veier men Dog med engelte Sorte Skyer og Sydvæst Vind.

4. S. Lars var Jemme Peder hentede et Læs Steen. Jeg og Maren og Den lile Ole var i baarse og vi var til Fæst i Præstø om Emd. – Klart Veier om Fmd Skyveier næsten Graat Veier om Emd med blæst fra Østen

5. M. Karlene grov Merkel Drengen kjørte hen. Vi kom Jem fra baarse til Medag om Emd pasede jeg Kreatuer i Marken og paa Engen og Jemme og andet smaa Arbeide. – Graat Veier hele Dagen med engelte smaa Reinbyge og Norost Vind

6. Ti. Karlene grov Merkel Drengen og lile Pigen kjørte hen. Jeg pasede Kreatuerne Jemme og i Marken og paa Engen om Fmd om Emd var jeg paa Fatigaarden i Anledning af kirkeørsernes(?)[360] afskaffelse. – Graat Veier hele Dagen med en god lile sky Rein Norost Vind

7. O. Jeg pasede Kreatuerne paa Marken og paa Engen og Jemme om Fmd om Emd var jeg i Kjøng efter Dyrlægen til en Ko vi havde Der var sy men han var ikke Jemme. Karlene grov Merkel Drengen og lile Pigen kjørte hen. – Klart Veier med tyge Vide Skyer og Østen Vind

8. T. Karlene grov Merkel Drengen og lile Pigen kjørte hen. Jeg var i Hastrup Skov efter et læs brænde og Dyrlægen var her til Koen hun var meget Sy af Kryft. Peder Pedersen var her og jeg aander skrev paa ansøning af Kirke Tiende til omtrent 6½ Mark pr Tdr Hartkorn. – Graat Veier om Fmd med lit Støvrein Klart Veier om Emd med Skyer og Østen Vind

9. F. Karlene grov Merkel Drengen og lile Pigen kjørte hen. Jeg vaavede aaver Koen siste Nat. Jeg var i Kjøng efter Dyrlægen til Koen hun var meget Sy og paa bangerne hos Jens Larsen og

---

[359]= **"Tøjrkøller"**

[360] Det handler uden tvivl om pligtarbejdet / tiendets afløsning, som omtaltes d. 19. marts 1871, men ordet her kan jeg ikke gætte.

han var herude men vilde ikke kjøbe Den om Fmd om Emd var jeg ude hos Christen og fik malet Malt og om Aftenen kjørte jeg og Maren til baarse Trine var bleven meget Sy af Vand Rosen i Ansigtet

10. L. Jeg kom Jem fra baaarse til Medag. Maren og Den lile Ole blev der nede Trine var meget Sy. Dyrlægen var her igen om Emd og Jens Pedersen fra Kjøng var her om Emd. Vi vaavede aaver Koen. Griiserne blev taget fra Soen i Dag. Karlene blev ferdi med at Merkele i Dag paa nole faa Kasefule nær. En lile Skyrein om Aftenen

11. S. De blev ferdi med at Merkele i gaar Der gik 3000 Kasefule til Den yderste Haalend a` 2 Mark 8 Skilling pr. Hundrede. Lars reiste[361] i Dag. Jeg var nede til Hans Andersens om Emd. Maren kom Jem til Aften Christen kjørte hinde Jem Trine var naaget bedere. – Klart Veier om Fmd Graat Veier om Emd Norost Vind

12. M. Karlen og Husmanden og Drengen og vi havde Hans Andersens Karl De skor Tørv *Jeg var Der overe at see til Dem om formidagen om Emd var Dylægen her og jeg betalte ham* - -[362] for den blesede Ko hun Døde siste nat. Væveren tog Hyden af hinde i Dag. – Graat Veier om Fmd med lit mæget fin Rein Skyveir om Emd med Norost Vind

13. Ti. Karlen og Husmanden og Drengen og vi havde Hans Andersens Karl og jelpe os De skor Tørv. Min Fader og Moder var i Næstved med Kohuden Den kostede 14 Mark pr Lispund. Jeg bestelte smaa Arbeider og om Emd var jeg ope og see til Lars Hansen han var mæget Sy. – Graat Veier om Fmd Klart Veier med Skyer om Emd og lit Østen Vind

14. O. Karlen og Husmanden og Drengen strøte Merkel. Jeg var paa Tørvemosen om Fmd og stige Tørv af om Emd sate jeg smaa Kalvene ud og jeg og Møleren var paa Stranden og Stange Aal fra Medaften til Aften. – Smugt og Varmt Veier med engelte Vide Skyer og lit Østen Vind

15. T. Karlen og Husmanden og Drengen strøte Merkel. Jeg pasede Kreatuer om Fmd og begønde og bære ned til at maskinere. og Jens Rasmusen var her om Fmd og fik Ornen. Om Emd rensede jeg og Maren alt Rugen og jeg var nede hos Møleren med 5 Tdr som jeg havde solt til Poelsen i Kjøng til en pris af 8 Rbd pr Tdr. – Smugt Veier og Varmt Østen Vind

16. F. Anders Christiand begønde og tjene i Dag han og Karlen og Drengen strøte Merkel, Jeg var i Vordingborg og betale Skater. Karlen fik skot De gammele Øi om Emd. – Meget Smugt Veier og Varmt med lit Østen Vind

17. L. Huusmanden strøte Merkel. Jeg og Karlen var i Hastrup Skov efter brænde med 10 Vovne og jeg var i baarse min Svigerfader og Peder og Trine var Syge af Rosen. Peder Nielsen i baarse[363] døde i Aften. – Smugt og meget Varm Veier hele Dagen. Dammet Veier **om** Aftenen med lit Østen Vind

---

[361] Han gik pr. 1. maj fra at være karl på gården til at blive daglejer, og i praksis har der så siden været 2 karle på gården

[362] Den kursiverede sætning synes skrevet med en anden hånd. (Der f.eks. skriver ordet ”formidagen” helt ud.) Måske efter diktat fra Rasmus? Derefter fortsætter den sædvanlige skrift. Den første linje d. 13. kan også være skrevet af en anden.

[363] Af kirkebogen fremgår, Peder Nielsen, gårdmand og sognefoged i Bårse, døde som 48-årig. I en parentes i kontraministerialbogen er- efter, hvad jeg kan tyde - tilføjet ”tidligere sogneforstander” Da

18. S. Vi var til Alters. jeg og Maren om Fmd og om Emd var jeg og Maren og Moder i Kostræde til Rasmus Nielsens til indgangs gilde. – Meget stergt Torden Veier om Morgenen Den kom lige ind aaver med en øsende Rein en halv Timme og jevn Rein en halv Timme. Smugt Veier Det øvrige af Dagen.

19. M. Karlen og Huusmanden og Drengen blev ferdi med at strø Merkel om Fmd. om Emd gjorde Huusmanden Laderne rene og Karlen foke Ris. Jeg og Maren og Den lile Ole kjørte til baarse om Emd. og see til Dem. – Smaat Reinveier om Fmd en god jevn Rein hele Emd med Østen Vind

20. Ti. Jeg og Maren og Den lile Ole kom Jem fra baarse om Emd Hans Andersen var mæget Sy. jeg fik skot Det sorte Hos og jeg skulde have skot Hæsten med men Smeden skor ham med Virgejernet i Det ene ben Da han skulde virke ud. Karlen og Huusmanden blev ferdi med at slaa Merkelpukler i tu. – Reinveier om Fmd Graat Veier om Emd

21. O. Jeg var til Marked med Det sveiende Øi. Drengen var med han red paa hinde jeg solte hinde til Niels - - fra Egitsborg men han vilde ikke avsende Den før paa Mandag. Karlen var paa Lunby Stasiond med 3 Lam til Kierulf og i Vordingborg i Skolereise[364] efter bræder han havde 3 Tylder[365] paa. Huusmanden grov fra Steen og bragte Steen op. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd Sydost Vind

22. T. Karlen var paa Tørvemosen for Christen. Huusmanden grov fra Steen og bragte Steen op. Drengen harvede paa bragjorden. Jeg fik lagt 2 Sko under Det sorte Hos og jalp til at bræge Steen op om Fmd om Emd var jeg paa Engen og ope hos Peder Pedersen. – Graat Veier om Fmd Skyveier om Emd med to sterge Renbyger en ved Medaften og en om Aftenen Væsten Vind

23. F. Karlen var paa Tørvemosen for Christen. Huusmanden baarde Steen hele Dagen. Jeg lavede Tøier til De smaa Kalve og sate Dem ud om Fmd om Emd lavede jeg paa Hammelstøi[366] og jeg var ude til Christenes efter et Læs Sand Maren og Den lile Ole var med. Drengen blev ferdi med at harve bragjord og han muede under Svinene. – En Reinsky i Medagsstunden.

24. L. St. Hansdag. Karlen var i Hastrup Skov efter Det siste Læs brænde. Huusmanden baarde Steen. Jeg hokkede Ris om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole til baarse for at see til Dem. Drengen b-ede Hønsemøiet. Karlen kom Jem til Medag og han skod Steen om Emd. – Graat Veier Det mæste af Dagen med blæst fra Østen

25. S. Jeg var kjørendes til Præstø om Fmd om Emd tog vi Jem fra baarse min Svigerfader var lit bedere vi kom Jem til Aften. Karlen var paa Tørvemosen for Niels Haling[367]. Drengen pasede

---

Rasmuses Svigerfar, Jens Pedesen, *også* omtales som sognefoged i Bårse, kan der være tale om, at det er Jens Pedersens forgænger, som er død, selvom de to mænd faktisk har været jævnaldrende.

[364] Nok stadig tømmer til Sallerup Skole

[365] **1 tylvt** = 12 stk = 1 dusin

[366] Må have forbindelse til **hammel,** der i ODS defineres sålede: ”ældre nydansk *hammel* i betydningen 'tværstang foran hestevogn som forbinder trækdyr og vogn' ”

[367] **Haling?** Vi har før hørt om **Niels Kaaling**, (som sandsynligvis var et kaldenavn) men her starter ordet ret utvivlsomt med H. Samme person? I hvert fald vel en Svinø-borger, når der kunne hentes tørv i den fælles mose?

Kreatuer. – Klart Veier med tyge Vide og Sorte Skyer. Dammet Veier henimod Aften med Norvæst Vind stele om Aftenen

26. M. Karlen og Huusmanden hokkede Ris og savede brænde hele Dagen Jeg var nede til Hans Andersens med aviser[368] om Fmd om Emd var jeg og Karlen og Drengen paa Engen og træge Kalvene Jem og alt Kreatuerne her Jemme og Hæstene Det var et Volsomt Reinveier og Kolt Karlen og Drengen skor Hakkelse til Kvei og Hæste. – Meget Stergt Reinveir hele Dagen med blæst fra Norden og Norost Kold Luft

27. Ti. Jeg var til Møle om Fmd og inde hos Møleren om Emd var jeg i Kjøng og bestele en Vovn hos Hans Vilumsen jeg skulde give 16 Skb Korn i Arbeitsløn Karlen og Huusmanden hokkede Ris og savede brende til Melemaalstid og saa var De pa Engen og begønde og grave bragrøfter[369]. – Smaat Reinveier til Melemaalstid Graat Det øvrige af Dagen med Norost Vind

28. O. Enkedronning Caroline Amalies Fødselsdag. Jeg og Peder Pedersen var følgendes ad til Dyrskuet i Rønnede vi var kjørendes pr Jernbanen fra Lunby Stasiond til Haslev[370] Det kaastede 1 Rbd 4 Skilling og med Posten Der fra til Rønnede 4 Mark al Rigtor[371]. Der var 2 Kør fra Smerup tog første Præmien 100 Rbd. – Graat Veier Det mæste af Dagen med lit Østen Vind.

29. T. Karlen og Huusmanden og Drengen grov paa Engen om Fmd om Emd begønde De og kjøre Steen af bragjorden herope vi havde Christen Pedersens Steenlad Jeg pasede Kreatuer hele Dagen og om Fmd var jeg paa Engen og om Emd skor vi grønt til Sviinene og blandede Det. – Skyveier Det mæste af Dagen men Varmt

30. F. Karlen og Huusmanden kjørte Steen af bragjorden og Huusmanden baarede lit Steen. Jeg pasede Kreatuer og sate Stavere for Vægene i Tørvehuuset og sate Stolper ind Der var skut ud og en og en stive i mod Den. –

Juli

1. L. Karlen og Huusmanden baarede og skod Steen om Fmd om Emd kjørte de Dem Væg. Jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd havde vi Fremmede bege Rasmus Rasmuserne fra Kjøng og Salerup og jeg [372]med Dem paa Dybsø og Peder Pedersen fra Firegaarden[373] og Hans Rasmusens. Ratrup fra Salerup var her og Hans Andersens. Smugt Veier

2. S. Jeg var i Kjøng hos Hans Vilumsen med Træ til Den nye Vovn om Fmd Peder og Christen og Ane fra baarse kom her ud til Medag og Christen og Peder var [374] Dybsø. Peder Pedersen

---

[368] Det er første gang vi hører om aviser.

[369] Formentlig = **Brak-grøft,** *en.* [II] *(landbr.; nu l. br.) grøft ml. agre paa udrænet jord (anlagt, medens jorden har ligget brak). fra ODS bind 2, 1920*

[370]Ligesom Lundby station var Haslev Staton åbnet i 1870 som en del af den Sjællandske Sydbane

[371] = **"alt retur"** – tror jeg -

[372] Mangler "var"

[373] "Firegården" lå i Køng.

[374] Mangler "på"

Jørgen og hans Moder var her om Emd. – Smugt Veier hele Dagen lit Dammet om Aftenen lit Østen Vind

3. M. Vi kjørte Møi paa Engen. Jeg hakkede af Drengen kjørte Karlen brud paa Huusmanden grov paa Engen. Pigen strøte Møi og fra Kloken 6 af savede ale brænde. – Dammet Veier til kloken 6 og en Torden fra Kloken 6 af Der varede en Timme Tordenen kom ikke op aaver men vi fik en Sterg Sky Rein Sydost Vind

4. Ti. Vi kjørte Møi til Melemalstid Da blev vi ferdi med De Agere som ikke bragt paa Engen. Karlen savede brænde fra Melemaal til Medag og om Emd pløiede han paa Engen paa De Agere som var Møiet. Huusmanden grov paa Engen Jeg var paa Høe og Halm lisitasiond paa Fatigaarden om Emd til Sonets Skoler Høet skal Leveres inden 1 Agust og Halmen 1 Septem

5. O. Huusmanden slog herope paa Det som var for stort til Køerne han blev ferdi med Det om Fmd om Emd var han paa Engen og slaa Teimotei Karlen blev ferdi med at pløie paa Engen til Medaften han kjørte Steen af til Aften Jeg var i Kjøng hos Hans Vilumsen med Vovnen og en Vovnstang om Emd Hans Pedersen i Salerup var her ude og see til Fader

6. T. Min Fader var meget sy hele Dagen og han Døde i Aftes[375] om Aftenen i melem Kloken 8 og 9. Jeg og Drengen kjørte Steen af bragjorden om Fmd og jeg begønde og pløie bragjord anden aavergang om Emd men jeg pløiede ikke lengen ind til Medaftenstid Da kjørte jeg efter Dokter til min Fader men han Døde inden jeg kom til bage. Jens Pedersens fra baarse kom herud om Aftenen

7. F. Jeg og min broder var i Næstved efter Likiste til min Fader Den kaastede 16 Rbd. Hans Andersen var kjørendes for Maren og sin egen Kone til Næstved. Karlen var i Vordingborg efter Dødesædel til min Fader. Huusmanden blev ferdi med at slaa Teimotei paa Engen og han gravede braggrøfter. Smugt Veier

8. L. Huusmanden grov paa Engen hele Dagen. Karlen savede brænde og han og Drengen og Vaagterpigen rev Høe her ope og blev ferdi med Det som var slaaet Jeg var i Kjøng og laane Postelin og kjøbe ind til begravelse og ude og fik malet Malt. – Smugt Veier Dog med engelte Skyer og lit Dammet Sydost Vind

9. S. Jeg var ude og bede til begravelse her i byen Christen bad i Kjøng og Salerup og Kostræde og Hans Andersen bad i barsnæs[376] og Egitsborg og blangsløv og Hammer og Ring. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

10. M. Huusmanden grov paa Engen om Fmd om Emd Kalkede han og Karlen Kostalen og Spægede Gavlen ud og kalkede Den og vaskede Kostalsvinduer og savede lit brænde. Jeg var paa Kjøng Møle efter Mel og i Noret paa Agond og til Møle lisynsmendene var her om Fmd De fik 1 Rbd for Det. – Damet Veier om Fmd Reinveier Det mæste af Emd

---

[375] ” i aften” er overstrege

[376] **Barsnæs** var det oprindelige navn for landsbyen **Basnæs**.

11. Ti. Huusmanden grov paa Engen Karlen blev ferdi med at save brænde om Fmd om Emd feiede han loen og laden og laante Tøi[377]. Jeg pasede bavningen hele Dagen vi bagte tre Gange og jeg beklæte ude paa loen vor min Fader var sat ud. – Graaat Veier Det mæste af Dagen og en sterg Torden om Aftenen men Den kom ikke og med Rein om Naten.

12. O. Jeg feiede Gaarden og sate bor og benge Der til havde jeg Christen og Hans Andersen og jelpe mig. Karlen og Huusmanden og Drengen vente og rev Høe paa Engen. – Klart Veier med Skyer og blæst fra Østen.

13. T. Min Fader blev begravet i Dag. Der var 22 Vovne i lifølget han var i Kirken og Der blev gjord Tale aaver ham og om Emd var her begravelsesgilde. – Smugt Veier hele Dagen med Sønden Vind[378]

14. F. Vi havde 2. Dags begravelsesgilde efter min Fader. Mine Svigerforældre tog Jem om Aftenen. – Smugt Veier hele Dagen med Sønden Vind

15. L. Der var Kreatur tæling i Dag[379] ale Mendene fra Byen var samlede her ope vor meget Kreatuer De holt vor meget De saate af ale Sædesorter vor meget Hø og Agergræsning O.f.V.(?) min broder og Peder Pedersen indførte Det. Karlen og Drengen var efter 1 læs Tørv om Emd om Fmd rev De og Huusmanden Høe paa Engen og blev ferdi med Teimotei. – lit Dammet Veier hele Dagen med blæst fra Østen.

16. S. *Jeg og Moder og Maren var til Kjirke og Kjirstens og Hans Anders og Jens Nielsens var her om efter medagen*.[380] Karlen var efter 1 læs Tørv om Fmd. – Smugt Veier hele Dagen lit Dammet med Sydvæst Vind

17. M. Jeg og Karlen Kjørte Tørv hele Dagen i alt 4 læs Drengen var med Der aavere og læse. – Huusmanden grov paa Engen. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind lit Dammet

18. Ti. Karlen og Drengen kjørte Tørv hele Dagen og jeg var efter et læs om Fmd altsaa 3 læs i Dag Det var Det siste vi fik ialt 9 læs Tørv. Huusmanden grov paa Engen. Jeg var i Kjøng om Emd og betale Præsten for litalen Den kostede 8 Rbd. – Dammet Veier hele Dagen med Østen Vind

19. O. Karlen og Drengen kjørte Høe hele Dagen og Pigen var med og tage igjen Det paa Stenget De kjørte 2 læs fra baaden(?) af Det som var for stort til Kveiet og 5 læs fra Engen. Dammet Veier hele Dagen med Østen Vind

20. T. Karlen og Drengen hentede et læs Høe fra Engen om Fmd Det siste af Teimoteihøeet og Karlen kjørte alt Det laante Tøi i byen og De bragte Køerne paa Engen om Fmd. Huusmanden

---

[377] Der var nok tale om, at han var rundt hos familiens venner og låne **dækketøj, mv**, til bespisning af de mange begravelsesgæster, og ikke beklædning! Ligesom Rasmus tidligere havde været ude og låne "postelin."

[378] I kirkebogen for Køng Sogn er der om begravelsen anført, at 79- årige aftægtmand Ole Christensen døde af alderdom.

[379] **Kreatur-tællingen** i 1871 var offentligt iværksat, af hensyn til skatteansættelse.

[380] Også her er sætningen skrevet af en anden hånd, men måske efter "diktat" fra Rasmus – Samme hånd som 12/6 – 71.

grov paa Engen om Fmd. Jeg pløiede om Fmd. om Emd var jeg og Maren og Moder og Ole ude hos min broder. – Graat Veier om Fmd meget stergt Reinveier om Emd

21. F. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole vi kjørte til baarse om Fmd og Christenes og Hans Andersens var med Der nede til Vesit. Karlen grov paa Engen. Drengen svenskede Det siste af bragjorden her ope og vaagtede[381] Pigen var i Skole. Huusmanden var Sy. – Sterge Reinbyger Det mæste af Dagen med Væsten blæst

22. L. Jeg var i Næstved og købe Jern til en ny Vovn Smede Ole var med Karlen grov paa Engen. Drengen harvede bragjord paa Engen. Huusmanden var Sy. – Graat Veier Det mæste af Dagen og lit Rein fra Morgenen af med Sydvæst Vind

23. S. Jeg var i Kjøng efter Julene til Den nye Vovn om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole kjørnde til Salerup til Rasmus Rasmusens men De var ikke Jemme vi kjørte Da op til Hans Rasmusens til Vesit Karlen pasede Kreatuer. Drengen var Jemme. – Smugt Veier hele Dagen med engelte Skyer og Sydvæst Vind

24. M. Karlen og Huusmanden slog paa Engstrimlen ude ved Noret og De blev ferdi til Aften. Jeg var ude hos min broder om Fmd og Hans Andersen var her om Fmd om Emd var jeg og min broder i Agernæs(?)[382] efter et Dansegulv for Christen i Rønnebæg han skulde have bal for Sven Christensen. – Torden Skyer hele Dagen men Der kom ingen op Stergt blæst om Emd fra Sydvæst

25. Ti. Vi kjørte Møi paa Engen hele Dagen vi havde Hæste og Vovne fra Hans Andersens og Christenes og vi havde Hans Andersens Dreng og Christenes Peder[383] og kjørte. Jeg forkede af Karlen og Huusmanden brud paa. Pigen strøte Møi. – Torden Skyer hele Dagen vi fik en Reinsky om Aftenen og en Sterg Sky om Naten med Sydvæst Vind

26. O. Karlen pløiede bragjord paa Engen for anden aavergang. Huusmanden grov paa Engen. Pigen strøte Møi paa Engen og blev ferdi til Aften. Drengen harvede heroppe til Melemaalstid. Jeg skor Grønt til Svinene og blanede Det og jeg var ude og harve fra Melemaalstid til Medag om Emd var jeg og Drengen paa Engen og strø Enggesle(?). – Skyveier hele Dagen en Reinsky her efter Medag Sydvæst Vind

27. T. Karlen pløiede bragjord paa Engen for anden aavergang og blev ferdi med Det styge han skulde pløie for denne Gang til Aften. Huusmanden grov paa Engen hele Dagen. Jeg kjørte et par læs Smaa Steen fra bragjorden og maalte Korn og Rug som jeg var til Møle med om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder og Den lile Ole i Havevisit(?) til Jens Pedersen. – Klart Veier med tyge Sorte Skyer og blæst fra Sydvæst Kolt luft

---

[381] Nok fejlskrift – "Vogterpigen." Vogterpigen / lillepigen var, som man kunne forvente det, i den skolepligtige alder. Det var Drengen måske også. Vi hører ikke noget ellers om skolegang. Udenfor ferier, der tog store hensyn til landbrugets behov for børnenes arbejdskraft, var der skolegang hver anden dag for børn fra 7 år og til de blev konfirmeret som ca 14-årige.

[382] Der *ser* ud som om, der *står* dette, men er der en lokalitet i området af dette navn, ell. lign.?

[383] Da "Christenes Peder" således nævnes ved navn, og ikke ved ansættelseforhold, kan man tænke sig, det er **Christens *søn*, Peder,** her 10 år gammel, der hjælper til. (Vi har jo før set, at også en lillepige kan køre et læs, så det kan han nok klare.)

28. F. Karlen og Huusmanden slog Kløver her ope hele Dagen. Jeg pløiede bragjord herope anden aavergang og Merkel med Det samme. Pigen strøte Kløver Drengen pasede Kreatuer og tromlede merkeleet herope. – Smugt veier hele Dagen lit Damet hen imod Aften og en meget sterg Reinsky om Naten med Sydvæst Vind

29. L. Karlen og Huusmanden slog Kløver hele Dagen Pigen strøte Kløver Drengen pasede Kreatuer og var paa Engen og harvede Den af bragjorden som var pløiet anden aavergang. Jeg var til Møle og fra Melemaaltid af strøte jeg Kløver og om Emd var jeg i Kjøng efter noget af Vovntøiet. – Skyveier Det mæste af Dagen med Sydvæst Vind

30. S. Min Svigerfader og Moder og Trine og 2 Drenge fra baarse var herude og vi var paa Dybsø efter Kreatuerne De tog Jem til Medaften. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole og bæge Pigerne og Karlen og Drengen vi var til Salondbald[384] nede til Sven Christensens om Aftenen. Smaat Reinveier til Medaften Smugt Veier fra Medaften og hele Naten. Østen Vind

31. M. Jeg og Maren og Karlen og Pigen og Drengen og Huusmanden var med fra Melemaalstid af han blev ferdi med at grave Der ude vi vente al Enghøet om Fmd om Emd rev De Høet paa Engen og jeg pløiede bragjord Lars Frederiksen var her ude han var nylig kommet fra læiren[385]. – Smugt Veier hele Dagen med engelte Vide Skyer og Sydvæst Vind

August

1. Ti. Jeg pløiede bragjord til Medaften Da havde vi fremmede nemli Hans Andersens og Møleren og min broder Karlen pløiede til Medag og han og Huusmanden og Pigen og Drengen vente kløver til Medaften og rev Kløver til Aften. – Smugt Veier hele Dagen med engelte Vide Skyer og Væsten Vind

2. O. Jeg og Maren var i Næstved jeg var efter bræder til loft aaver Sviinehuset. Karlen og Hussmanden og Pigen og Drengen vente og rev Kløver hele Dagen. Peder Pedersen var her om Aftenen. – Smugt Veier lit Dammet om Morgenen med Væsten Vind

3. T. Jeg og Karlen pløiede bragjord paa anden aavergang og Merkel ned med Det samme vi blev ferdi paa en Forpløining nær. Huusmanden slog Kløver af og han og Pigen og Drengen og Maren rev to starpe[386] Kløver fra Melemaalstid og til Medag og 10 Da De havde faaet Medaften. – Lit Graat Veier om Morgenen meget Varmt Veier Det øvrige af Dagen

4. F. Karlen og Huusmanden slog Kløver af til Melemaalstid De fik Reinveier og De bant baand til Medag. Jeg var ude og pløie en Forpløining og nede til Hans Andersens efter brød om Fmd Hans Velumsen kom i Dag og begønde og høvle bræder til loft paa Sviinehuset Karlen og

---

[384] Det var vel det bal, han og Christen skulle sørge for dansegulv til, d. 24/7.

[385] **"Lejren"?** Måske en militærforlægning? Når Lars holdt op som "daglejer" d. 11/6, var det måske fordi han var genindkaldt som soldat. Vi ser siden, at den nuværende karl genindkaldes 1 måned til "manøvre" i København.

[386] = **Stab:** – " hvis man har skaaret paa Stab, hvilket man gør for at undgaa Tabet af den øverste Knop, fjærnes Stabben. *Danvig.Frugt- og Grøntdrivning.(1915).84.* - - **2)** *i alm. i flt., om tilbagebleven ell. afskaaren del af andre ting, bl. a. (korn)stubbe paa (stub)mark* " fra ODS bind 21, 1943

Huusmanden blev ferdi med at slaa Kløver om Emd. Jeg var nede i Skolen og betale Indkomstskat og nede til Hans Andersen

5. L. Karlen og Husmanden grov paa Den store grøft paa Engen om Fmd. Jeg ba-nede Den gammele Vovn om Fmd om Emd kjørte vi Kløverhø med to Vovne Huusmanden kjørte Den ene Karlen den anden. Karen Niels Jørgens[387] la i Marken. Pigen og Drengen var paa Stenget Jeg stag af. Huusmanden og Karlen sate. Vi kjørte i alt 10 læs. – Graat Veier om Fmd smugt og Klart Veier om Emd med Væsten Vind

6. S. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder og Den lile Ole i Kjøng til Rasmus Rasmusens til en lile Vesit vi skulde ogsaa været ned til Mølerens men Det kom vi ikke. – Graat Veier med smaat Rein om Fmd og Reinskyer om Emd med Sydvæst Vind

7. M. Jeg og Karlen og Huusmanden vi Meiede Rugen paa Engen og naagen faa Skaaer af Det 6re Korn. Drengen harvede bragjord her ope. Pigen og Maren bant De to Skaaer Havre op som var meiet til Hæstene og kjørte Dem Jem og De saate Kløver. – Meget Smugt Veier hele Dagen med lit Væsten Vind

8. Ti. Jeg og Karlen og Huusmanden vi meiede Det 6re Korn om Fmd om Emd kjørte vi Kløverhøe 8 læs og blev ferdi med Det som var revet til Kloken 6 og vi rev Kløver til Aften vi tog De to Sorte ind og jeg skor Hakkelse til Dem vi havde Karen Niels Jørgens og jelpe os om Emd. – Meget Smugt og Varmt Veier hele Dagen Væsten og Sydvæst Vind

9. O. Karlen og Huusmanden og Drengen grov paa Den store grøft paa Engen hele Dagen og De havde et læs Enghø med Jem til Medag og et til Aften. Jeg meiede 10 Skaaer Havre til Hæstene Maren og Pigen tog fra og vi rev to Stape Kløver om Fmd og to igjen om Emd til Medaften Det var Det siste af Kløverne. – Meget smugt Veier og Varmt med Østen Vind

10. T. Karlen og Huusmanden grov paa Den store grøft paa Engen om Fmd. Jeg blannede til Sviinene og lavede Tøierpæle om Fmd om Emd kjørte vi Høe ind fra Marken i alt 7 læs vi fik indhøstet Høe for i Aard og Huusmanden var nede og fik skot De gammele Øi og vi tog Dem ind Karlen skor Hakkelse. – Meget Smugt og Varmt Veier med Østen Vind.

11. F. Karlen og Huusmanden blev ferdi med Den store grøft paa Engen til Melemaalstid og Huusmanden meiede Teimoteiet paa Engen om Morgenen og Karlen var efter et læs Tang til at strø med om Morgenen. Jeg og Karlen og Huusmanden og Pigen og Drengen og Maren vi bant Det 6er Korn fra Melemaalstid og til Kloken var 3 om Emd i alt 23 Traver og vi var paa Engen og binde Rug vi bant 32 Traver af Rugen. – Meget Smugt Veier

12. L. Karlen og Huusmanden og Pigen og Drengen rev bygslodet til Melemaalstid. Jeg sate Langvovn i Den nye Vovn og hentede Den Jem nede fra Smeden Den kostede mig 12 Rbd at lesk(?)- - og jeg var til Møle og fra Melemaalstid af og til Medag kjørte vi Det 6re Korn ind og om Emd kjørte vi ind paa Rugen fra Engen og Maren var nede til Møleren om Emd og jeg var nede[388] hinde og Ole om Aftenen Smug Veier

13. S. Jeg lavede en langvovn til Den nye Vovn og jeg var ude hos Christen efter Malt om Fmd. Karlen og Drengen hentede et læs Rug fra Engen og De bant lit bygslod og kjørte Det Jem om

[387] Det er første gang, hun optræder

[388] Mangler nok "og hente"

Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole i Salerup til Rasmus Rasmusen til Vesit. – Meget Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

14. M. Karlen og Huusmanden meiede 2re Korn hele Dagen og jeg var med fra Melemaalstid af og Det øvrige af Dagen. jeg hentede et læs Havre til Hæstene til Melemaalstid og bstilte andet smaa Arbeide. Maren og Pigen og Drengen og vi havde Ole Smeds Kone De var paa Engen og bant det af Rugen vi havde levnet og rev Slod og tog et læs Rug med Jem. Smugt Veier Norden Vind

15. Ti. Karlen og Huusmanden blev ferdi med at meie Det 2re Korn her ope til Melemaalstid og De meiede 2re Korn paa Engen Det øvrige af Dagen. Jeg lavede brykælsrøret[389] og jeg var til Møle og læsede et læs Rug af og klipede Soen for Stern(?) til Melemaalstid og jeg begønde og foke paa Det leegendes Korn nede ved brønden og Det blev jeg ferdi med til Medaften. – Klart Veier om Fmd Skyveier om Emd med rask Væsten Vind

16. O. Jeg var til Marked i Næstved jeg var ope med SylenVovnd[390] og fik sat et Drevjuld paa Det kaastede 1 Rbd. Karlen og Huusmanden blev ferdi med at meie Kornet til Melemalstid og De meiede paa Havren Det øvrige af Dagen. Jeg skor Hakkelse Da jeg kom fra Næstved Maskinddnøiling(?) var kommet i jeg skor bæge Hingsene i - -(?[391]) Smugt Veier hele Dagen Væsten Vind

17. T. Karlen og Huusmanden meiede Havre om Fmd. Jeg skor Hakkelse til Hæstene om Fmd og læsede et læs Rug og et læs Teimotei af og andet smaa Arbeide. Om Emd baant vi 2re Korn ale sammen herope og blev ferdi saa nær som Det ved brønden vi bant 65 Traver. Klart Veier med engelte Vide Skyer og Dammet om Aftenen med Væsten Vind

18. F. Karlen og Huusmanden meiede Havre til Melemaaalstid og vi bagte og blev ferdi til Melemaalstid Da begønde vi og kjørte 2re Korn ind og Det blev vi ferdi med Kloken 6½ vi kjørte 20 læs ind Karlen og Huusmanden gik da ned og meie Havre. Jeg tog Det Korn og som var falet af og skor Hakkelse. – Dammet Veier Det mæste af Dagen med blæst fra Østen

19. L. Karlen og Huusmanden blev ferdi med Havren herope til Melemaalstid og De begønde og meie Havren paa Engen jeg og Drengen rev bygslod med Hæsteriven og blev ferdi til Medag. Om Fmd var vi paa Engen og binde Korn men vi fik en Sky Rein jeg og Fruentimmerne tog Jem og jeg og Maren og Ole tog til baarse. Karlen og Huusmanden meiede Havre. – En Rein Sky om Emd Sønden Vind

20. S. Jeg og Maren og Den lile Ole kom Jem til Medaften fra baarse. Karlen og Pigen og Drengen bant lit af bygslodet op og kjørte Det Jem alsammen Der blev 3 læs og Karlen var ope

---

[389] Evt. røret til gårdens **bryggekedel?**

[390] Formentlig har der været tale om en **"sulevogn"** – En særlig type høstvogn, som er beskrevet af Bornholms Museum, og som – ifølge dem – i Danmark kun kendes fra Bornholm (!) Se https://karetmager.dk/wp-content/uploads/2018/11/bornholmske_vogne.pdf, der forklarer princippet. En "sule" er i princippet en tvedelt gren. Anvendelsen af konstruktionen med en sule gjorde, at vognen kunne laste mere.

[391] Det er svært at få mening i sætningen, selv med forbehold for mine fejllæsninger. Benyttede han lejligheden til at få hingstene skoet, da han nu var på maskin-stedet i Næstved?

paa bangerne med et læs Norhøe(?) til Tingløverens om Emd. – Graat Veier om Morgenen med lit Rugrein blæst fra Norvæst og Væsten Det øvrige af Dagen

21. M. Karlen og Huusmanden og Pigerne og Drengen bant Det yderste Styge af Det 2re Korn paa Engen og kjørte 2 Læs ind om Fmd. Jeg slog De vide Frøkløvere af og bant og kjørte lit Havre ind og skor Hakkelse og fik for skot Det Sorte Hos om Fmd om Emd kjørte vi Korn ind fra Engen til Medaften Da blev Det volsomt Reinveier De task Teimotei og bant - - til Aften. – Graat Veier med blæst fra Sønden og stergt Reinveier fra Medaften af

22. Ti. Vi meiede Vede i Dag vi havde Hans Larsen paa bangerne og Jepe Anders og Smeden og Anders Christiand og Karlen og Husmanden De blev ferdi til Aften Jeg kastede Teimotei og gjorde Det rent om Fmd Der blev 2 Lispund og om Emd kjørte jeg 3 læs Korn fra Engen Pigen la Kornet og hun og Drengen rev Slod paa Engen. – Smugt og Klart Veier med Vesten Vind

23. O. Karlen og Huusmanden blev ferdi med at meie Havren paa Engen om Fmd vi fik alsaa afmeiet for i Aard. Jeg og Drengen hentede et læs Korn fra Engen om Fmd og vente Kornet nede ved brønden. Om Emd bant vi Havre og Kornet ved brønden og jeg og Drengen kjørte Kornet ind og et læs Havre og var med og binde. vi bant 29 Traver. – Dammet Veier med Sydost Vind

24. T. Karlen var paa Engen og pløie bragjord om Fmd Huusmanden rev bygslod ved brønden til Melemaalstid og han skøfede Jord paa Engen til Medag. Jeg lavede Tærskemaskinen til om Fmd og jeg solte Den gammele Ko til Smeden til en Pris af 22 Rbd. Huusmanden og Drengen og bæge Pigerne task Korn om Emd. Jeg begønde og pløie bragjord herope paa anden aavergang om Emd. – Tordenveier med en Jevn Reinbyge fra Melemaal til Medag

25. F. Karlen var paa Engen og pløie bragjord om Fmd Huusmanden kastede Korn om Fmd. Jeg pløiede bragjord herope om Fmd om Emd bant vi Havre til Medaften og fra Medaften og til Aften kjørte vi Havre ind aaver Sviinehuset ialt 10 læs. – Skyveier med Storm fra Sydvæst hele Dagen kjøli luft

26. L. Jeg og Maren rensede Korn op ialt 6 Tdr og jeg var til Møle til Melemaalstid Karlen og Huusmanden og Pigen og Drengen bant Det siste af Havren herope til Melemaalstid og vi kjørte Havren ind og sate Havrebod og vi sate 2 læs aander Togteloen(?) vi blev ferdi til Kloken 4 og jeg og Drengen skor Hakkelse og De andre begønde og binde Vede men vi fik en Tung Reinsky Kloken 6 og De bant baan til Aften. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var ude hos min broder. – Skyveier hele Dagen med smaa Reinbyger

27. S. Anders Christiand havde De gammele Øi og pløie med. Karlen skor Hakkelse. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var nede til Hans Andersens om Emd og jeg var til Møle. – Stergt Torden Veier siste Nat til Kloken var et med en Volsom Rein Graat Veier i Dag om Fmd Skyveier om Emd med blæst fra Væst.

28. M. Lars Frederiksen kom herind i Gaar og bliver her nogle Dage. Vi vente Veden til Melemaalstid og vi blev ferdi med at bende Den til Aften ialt 120 Traver vi havde Karen Niels Jørgens og jelpe os og Anders Christiand var her. – Smugt og Klart Veier hele Dagen me blæst fra Norvæst

29. Ti. Vi kjørte Vede ind hele Dagen 35 læs men vi blev ikke ferdi Huusmanden stag op i Marken Lars og Peder kjørte ind. – Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind

30. O. Huusmanden var Syg han var her ikke i Dag. Jeg var i Kjøng efter et Anger brendeviin jeg kom Jem til Melemaalstid og jeg rev Vedeslod og blev ferdi til Medaften Peder rev slod til

Melemaalstid og De begønde Da og bende op paa Det og vi blev ferdi til Medaften og vi kjørte Det ind til Aften. Jeg sate hæs af Den Vede vi levte[392] og Slort(?) i alt 10 læs. – Smugt Veier hele Dagen Væsten Vind

31. T. Huusmanden var sy. Jeg task naaget Vede løst og kastede Den Vede Der var fulet af Der blev 3 Skb og skor Hakkelse om Fmd bege Karlene og Pigen og Drengen rev paa Engen og binde Havre De blev ferdi til Medaften. Jeg og Maren rev De vide Frøkløver op og kjørte Dem ind og var efter et læs Havre til Medaften og fra Medaften af kjørte Karlene ind og jeg sate Hæs vi blev ikke rigti ferdi fordi vi fik 4 læs og levte 3 læs. – Meget Smugt Veier Sønden Vind

September

1. F. Lars Frederiksen reiste i gaar aftes. vi kjørte 2 læs Havre fra Engen til Melemaalstid Da var jeg og Maren og Karlen og Huusmanden og Drengen og Pigen paa Engen og rive slod og vi fik kjørt Det ind til Aften og Karlen og Huusmanden slog Frøkløverne af. Smugt Veier hele Dagen med blæst fra Østen

2. L. Jeg var i baarse med 29 Gæs til en pris af 13 Mark pr Styge jeg kom Jem til Medaften. Karlen rev Havreslod og han og Pigen og Drengen bant Det og vi kjørte Det ind fra Medaften til Aften vi fik alt baandkornet men ikke Erter og Frøkløver. – Klart Veier om Fmd Dammet Veier om Emd og en meget Sterg Torden Aftenen men den kom ikke her op

3. S. Anders Christiand havde De gammele Øi efter Tørn. om Fmd Karlen og Pigen og Drengen bragte Kørene paa Engen og alt Kveiet blev sloppet. Vogterpigen vogtede Det. Jeg og Maren og Den lile Ole og Moder var i Kjøng til Peder Larsens. Ane fra baarse kjørte med hun kom her ud i løverdags aftes. – Graat Veier om Fmd lit mere Klart om Emd lummert Varmt hele Dagen. Torden Veier med Rein fra Væsten

4. M. Jeg var ude og pløie bragjord til Melemaalstid Da begønde Det og reine Stergt. Karlen pløiede paa Engen hele Dagen Huusmanden task De vide Frøkløver af Først og blev ferdi til Aften. Jeg var paa Kjøng Kro og kjøbe ind til Megemusgilde om Emd og ude hos Christen og fik malet Malt. Hans Andersen og Kone var her om Aftenen. – Reinveier om Fmd Skyveier om Emd med Sydvæst Vind

5. Ti. Jeg pløiede bragjord herope til Medaften Da var jeg til Smeden og fik lavet Ploven. Karlen blev ferdi med at pløie alt bragjorden paa Engen om Fmd og han pløiede herope om Emd. Huusmanden task Hørv[393] hele Dagen Drengen skøfede Jord paa Engen om Fmd om Emd brute han Hørv. – Klart Veier med Tyge Sorte Skyer og Østen Sønden og Væst Sydvæst Vind

6. O. Jeg og Karlen pløiede bragjord herope hele Dagen. Huusmanden blev ferdi med at tærske Hørven til Melemaalstid og han slog alle Erterne af til Aften. Drengen var med og baen Hør. Meget Smugt Veier hele Dagen med lit Vesten Vind

7. T Dronn. Louises Fødselsd. Huusmanden kastede Hørfrøet og rensede Det op i alt 7 Skb og blev ferdi med Det til Medag Karlen pløiede bragjord om Fmd og han og Huusmanden og Drengen kjørte Frøkløveren ind til Medaften Huusmanden task Frøkløver til Aften. Jeg og Karlen

---

[392] = "levnede"

[393] = **hør.**

pløiede fra Medaften til Aften og jeg pasede bavning Det øvrige af Dagen. Vi bagte til Megemusgilde. Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

8. F. Vi fik Indhøstet i Dag Vi fik Erterne til Melemaalstid 2 læs jeg og Huusmanden stag og Karlen lagte Dem. Huusmanden task Frøkløver Det øvrige af Dagen. Karlen pløiede bragjord og jeg var med om Emd og vi blev ferdi med at pløie bragjorden for tredje aavergang til Aften. – Dammet Veir Det mæste af Dagen med Østen Vind Torden luft

9. L. Huusmanden feiede Gaar. Karlen harvede paa bragjorden herope om Fmd om Emd havde vi Megemusgilde. Mine Svigerforældre og Hans Andersens og Christenes bæge Huusmændene og Karen Niels Jørgens var her til Megemusgilde. – Tyge Sorte Skyer hele Dagen med Sterg Østen Vind

10. S. Jeg var ikke rigti rask i Dag mine Svigerforældre tog Jem til Medag. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var nede til Christen om Emd Det var Marens Fødselsdag vi var paa Ande Jagt om Aftenen men Der var ikke naagen. – Graat Veier hele Dagen med Sterg Østen Vind

11. M. Karlen og Drengen harvede bragjord herope med 4 tint og blev ferdi til silde Medaften[394] og De skor Hakkelse til Aften Huusmanden task Frøkløveren af Foret(?) hele Dagen. Jeg jalp Pigen Kveiet paa Engen til Melemaalstid og vi bar Kløvererterne paa loftet til Medag og om Emd trilede jeg smaa brænde ind. – Klart Veier hele Dagen med engete Skyer

12. Ti. Karlen og Huusmanden task Frøkløver og blev ferdi med Dem til Medag og fik baaret - - nerne paa loftet Drengen var ude og trommele bragjord om Fmd om Emd task De Korn. Karlen lagte i. Jeg og Maren var paa Kroen om Emd og jeg var paa Jagt om Aftenen men fik ikke noget Smugt Veier hele Dagen med Norost Vind

13. O. Faalkene bev ferdi med at tærske Det Korn Der sad paa Maskinloen til Medag jeg var med at bed Det øvrige af Fmd trilede jeg smaa brænde ind og blev ferdi med Det til Medag om Emd kastede Huusmanden Korn Karlen fik skot De unge til Medaften og pusede Det nye Seletøi jeg blev ferdi med at trommele bragjorden Drengen var i baarse og bestemme Slavelsereisen(?)[395] Smugt Veier Skyveier hen imod Aften med Sydvæst Vind

14. T. Karlen var paa Engen og harve bragjord om Fmd. Jeg og Hussmanden rensede Korn op i alt 12 Tdr 2 Skb om Fmd. Drengen var i Salerup til Hans Rasmusen og lade Dem vide vor ner vi skulde til Rosted om Fmd om Emd task De Havresloet Der sad i Maskinloen jeg pløiede Ærter ned om Emd og var til Møle og ude hos min broder. Smugt Veier med Sydvæst og Norvæst Vind

15. F. Karlen var paa Engen og harvede Det siste af bragjorden og han begønde og pløie paa lægjorden om Fmd. Huusmanden kastede og jeg og han rensede Havren op om Fmd i alt 4 Tdr 6 Skb om Emd begønde De og tærske Vede. Jeg var i Kjøng om Emd med 16 Skb Korn til Hans Velumsen for Vovnen. Hans Pedersens De unge var her ude om Emd. – Smugt Veier hele Dagen med Sydost Vind

16. L. Jeg og Moder og Maren og Den lile Ole kjørte til Rosted i Dag Hans Rasmusens fra Salerup og mine Svigerforældre var med vi kjørte Jemme fra Kloken 8 og kom til Rosted Kloken

---

[394] = sidst på eftermiddagen

[395] Ærindet må handle om at få fastsat tidspunktet for den familieudflugt, der omtales de følgende dage, hvor de når op på Slagelse-kanten.

6. Jeg og Maren og Den lile Ole vi blev Fotograferet paa en plade i Fulebjerg[396]. Karlen og Huusmanden og Drengen og bæge Pigerne task Vede hele Dagen De task i alt 21 Traver. – Klart Veier med Stergt blæst fra Væst

17. S. Vi var i Rosted[397] om Fmd og om Emd tog jeg og Maren og Moder og Den lile Ole og Hans Rasmusens Rasmus og Hans Hansen til Fordrup og hen til Jens. Hans Rasmusens fra Salerup tog til Sorø og hen til Hemming og vi laa hos Hans Hansen om Naten igjen ale sammen. Meget Smugt Veier hele Dagen med lit Væsten Vind

18. M. Vi tog fra Rosted til Medag og kom til Næstved til Kloken var 3 og vi kom Jem om Aftenen Kloken 8½. Karlen og Drengen kjørte Møi ned paa Vede Stoben ved Skelegrøften og Huusmanden kastede Vede hele Dagen. – Skyveier hele Dagen med Sterge Reinbyger og Stergt blæst fra Norvæst og mæget Kolt

19. Ti. Karlen reiste til København paa Manøvre i Dag. Den varer i 30 Dage. Huusmanden blev ferdi med at kaste Veden til Medag og jeg og han rensede Den op om Emd i alt 14 Tdr og Huusmanden var paa Engen efter en Plog og han begønde og pløie lit til Rug. – Smugt Veier hele Dagen med engelte Skyer og Norvæst Vind

20. O. Jeg og Maren var til Megemus Marked i Dag. Huusmanden pløiede til Rug herope Veiermed Skyer og Væsten Vind

21. T. Jeg var i Tabernøie med 7 Tdr Vede til en pris af 12 Rbd pr Tdr Den veiede 132 Pund Huusmanden pløiede til Rug hele Dagen. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind

22. F. Jeg og Huusmanden og Drengen og bege Pigerne vi task Vede hele Dagen i alt 11 Traver Det var Den Der sat i Kostalden og Kveiet begønde og lige inde om Naten. – blæst fra Østen og Væsten Vind om Aftenen

23. L. Huusmanden kastede Vede og blev ferdi til Medaften. Jeg pløie bragjord til Medaften Da løste Huusmanden mig af og jeg og Drengen begønde og rense Vede til Saae Vede. – Skyveier med Sterge Reinbyger og Sterg Sydvæst Vind

24. S. Jeg og Drengen rensede Saae Vede vi blev ferdi med Saae Veden til Mellemaalstid. Da kom Peder Kolling han holt her med sit Kjørtøi han skulde kjøre Dogteren aaver han var sent til Peder Jessens Kone han var her og see til Moder hun var Sy i Det ene ben. Jeg og min broder var pa Jagt om Emd og Hans Andersen var her om Aftenen jeg skod en Melem And

25. M. Huusmanden og Drengen skor Hakkelse og gjorde loen ren til at Tærske om Fmd. Jeg var ope hos Lars Hansen om Fmd og bestelte andet smaa Arbeide. Om Emd task vi Rug paa Maskinen 8 Traver og jeg og Møleren var paa Ande Jagt om Aftenen men vi fik ingen. – Stergt Reinveier til Medaften med en Sterg Storm fra Norost Jorden meget opbløt

26. Ti. Jeg og Huusmanden og Drengen og bege Pigerne vi task 8 Traver Rug om Fmd om Emd kastede Huusmanden til Medaften og jeg pløiede bragjord til Medaften Da løste Huusmanden mig

---

[396] Det billede ville vi godt have haft i dag!

[397] Baggrunden for besøget i Rosted: Se noter til 19/12 -1869 og 14/1-70. Da Rasmus var til bryllup i Fårdrup hos sin fætter Jens Nielsen fra Kostræde, overnattede han og familien Rasmusen hos Hans Hansen i Rosted.

af for jeg fik Fremmede nemli Lars Hansen og Møleren og jeg og Møleren var paa Jagt om Aftenen men vi fik ikke noget. – Skyveier hele Dagen men ingen Rein med Norost Vind

27. O. Jeg pløie om Fmd Huusmanden blev ferdi med at kaste om Fmd om Emd rensede jeg og Pigen Rug til Saanig men vi blev ikke ferdi Huusmanden pløiede bragjord om Emd Drengen svenskede Den af bragjorden Der var sammen Reinet. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Østen Vind

28. T. Huusmanden hentede Strandsand til at læske Vede i og vi læskede 2 Tdr Vede og jeg og Drengen rensede Det øvrige af Rugen og Huusmanden bar Den paa loftet Der blev ialt 10 Tdr Det bestelte vi om Fmd om Emd lavede Huusmanden Gaasehuus jeg bestelte alle slags smaa Arbeide. - Reinveier hele Dagen med Østen Vind.

29. F. St. Michael. Jeg og Huusmanden pløiede bragjord og vi blev ferdi med at pløie bragjorden til Medaften og jeg Saate lit Fosforsur Kalk til Aften og Huusmanden Svenskede paa bragjorden. Drengen feiede Gaar og pelede Frugt ned. – Rugrein til Melemaalstid. Klart Veier med Skyer Det øvrige af Dagen med blæst fra Vesten

30. L. Jeg var til Møle og inde hos Møleren og Hans Andersen var her ope om Fmd Huusmanden og Drengen skor Hakkelse og andet smaa Arbeide om Fmd om Emd tog jeg og Maren og Den lile Ole til baarse til Megemusgilde Huusmanden og Drengen savede brænde om Emd. – Meget Stergt Rein Veier hele Dagen og om Naten med Stergt blæst fra Østen.

Oktober

1. S. Vi var i baarse i Dag og kom Jem til Kloken var 6. Jeg var paa Jagt om Aftenen og jeg skod 4 Ender. Hans Andersen og bodil[398] var her ope om Aftenen Anders Christiand havde De gammele Øi og pløie med. – Klart Veier med Skyer og Norvæst Vind

2. M. Huusmanden og Drengen kjørte Møi ned paa Vedestoben hele Dagen. Jeg var til Møle om Fmd og ude og rense op for Rørerne om Emd var jeg og Maren i Salerup med barselforæring til Rasmus Rasmusens Kone[399]. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind. Reinbyger igjen om Aftenen.

3. Ti. Huusmanden pløiede paa Lægjorden paa Engen hele Dagen. Jeg var i Tapernøie med 6 Tdr Vede til en Pris af 11 Rbl 5 Mark pr Tdr Den veiede 131 Pund. – Om Aftenen var jeg ude og skyde Ender men jeg fik ingen. – Reinveier Det mæste af Dagen med Østen Vind

---

[398] **Bodil**, her 8 år gammel, er plejedatter hos Hans Andersen og Maren (søster til Rasmus og Christen), og datter af bror Christen og dennes ægtefælle, Maren. Se note til 27/3 - 68

[399] Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at Ellen Kirstine Rasmussen, 20 år, og Rasmus Rasmussen, Gårdejer i Sallerup, (og fætter til Rasmus) d 22. september 1871 havde fået en datter, der ved dåben d. 24. nov. fik navnet Boline Christine Rasmussen. Gudmoder var gårdejer Hans Christensens hustru af Stensby, Kalvehave Sogn. Fadderne var gårdejer Ole Rasmussen af Svinø, gårdejer Hans Christensen af Stensby, og gårdejer Rasmus Rasmussen af Køng (barnets farfar). Det er familiens andet barn. (Det bemærkes, at "Ole Rasmussen" står som gårdejer på Svinø. Vi kender ikke en gårdejer af det navn på Svinø. Men formentlig var det den samme, der var vidne ved parrets første barns dåb d. 29. okt. 1869, og som da stod som "gårdmand i Svinninge."

4. O. Jeg pløiede Lægjord hele Dagen. Huusmanden pløiede Lægjord paa Engen hele Dagen. Drengen vaagtede Kveiet og lætede op for Vandet paa Engen Pigen strøte Møi. Jeg var paa jagt om Aftenen og skod en And. – Klart Veier hele Dagen med engelte Skyer og Østen Vind. -

5. T. Jeg var ude hos Skiberne med 8 Skb Ævle[400] og 2 Tdr Rug for Huusmanden og jeg solte en af Tiendegriserne til en pris af 3 Rbd pr Lispund Huusmanden kjørte 2 læs Møi fra Væverens Moiding og han begønde og Svenske paa bragjorden om Fmd om Emd Saate jeg lit Vede Drengen harvede Det ned med Faalharven. – Smugt Veier med Skyer og Sydost Vind

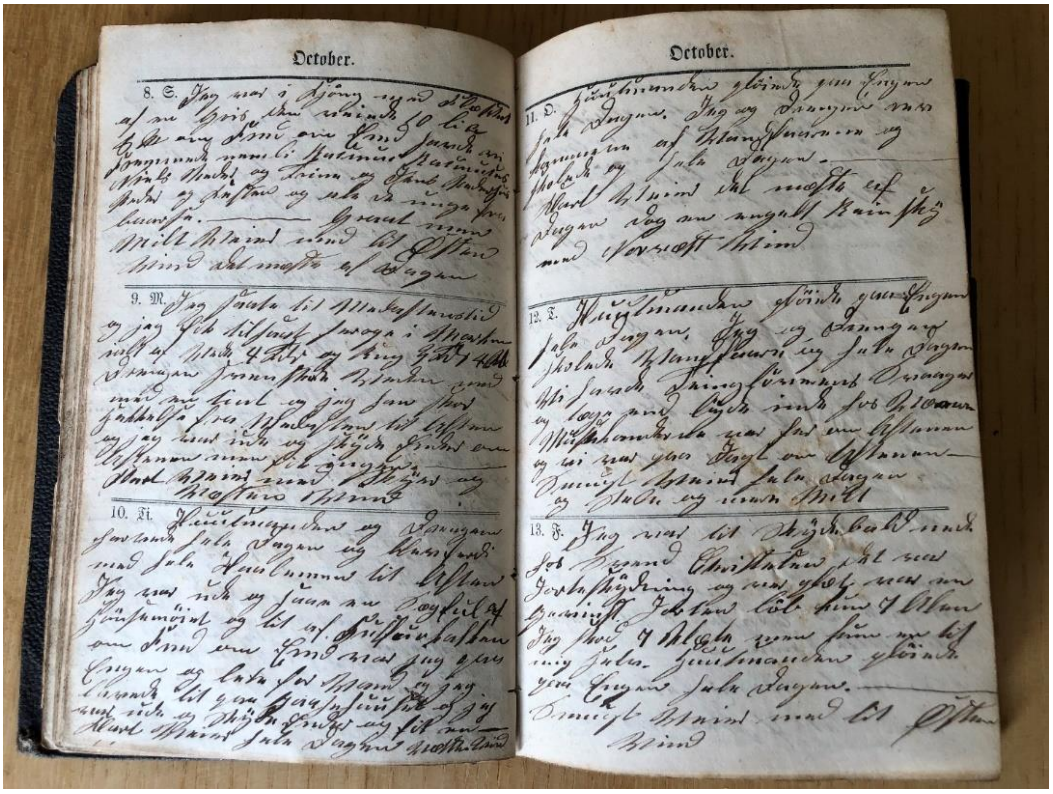

6. F. Jeg bestelte Smaa Arbeider om Fmd til Medag tog jeg til Kjøng til Skydebal ver plæt var -- ilgevinst og jeg skod en plæt og fik 3 Rbd 4 Mark 12 Skilling jeg kom Jem til Aften og Mendene var sammelede her og betalte Kommunalskat Faalkene bragede i Dag og vi havde Karen Niels Jørgens og Niels Jørgen og Væverens Kone. – Graat Veier om Fmd. – Klart Veier med Skyer om Emd og Østen Vind

7. L. Jeg saate Rug i Marken hele Dagen i alt 4 Tdr Drengen harvede Det ned med 2 tint Huusmanden svenskede og blev ferdi. Jeg var med nede til Sven Christensens og Vi bestelte et Skydebal til fordel for Sygekasen Det blev bestemmet til Jorteskyden. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind

[400] = **Æbler**

8. S. Jeg var i Kjøng med Flæsket af en Gris Den veiede 10 Lispund 6 Pund om Fmd om Emd havde vi Fremmede nemli Rasmus Rasmusens Niels Peder og Trine og Jens Pedersens Peder og Kesten og ale De unge fra baarse[401]. – Graat men Milt Veier med lit Østen Vind Det mæste af Dagen

9. M. Jeg saate til Medaftenstid og jeg fik tilsaaet herope i Marken ialt af Vede 4 Tdr og Rug 3 Tdr 4 Skb Drengen svenskede Veden ned med en tint jeg han skor Hakkelse fra Medaften til Aften og jeg var ude og skyde Ender om Aftenen men fik ingen. – Klart Veier med Skyer og Væsten Vind

10. Ti. Huusmanden og Drengen harvede hele Dagen og blev ferdi med hele Haalenen til Aften Jeg var ude og saa en Sægful af Hønsemoiet og lit af Fusfurkalken om Fmd om Emd var jeg paa Engen og lete for Vand og jeg lavede lit paa Gaasehuset og jeg var ude og skyde Ender og fik en. – Klart Veier hele Dagen Væsten Vind

11. O. Huusmanden pløiede paa Engen hele Dagen. Jeg og Drengen var kommen af Vandfaarerne[402] og skolede op hele Dagen. – Klart Veier Det mæste af Dagen Dog en engelt Rein sky med Norvæst Vind

12. T. Huusmanden pløiede paa Engen hele Dagen. Jeg og Drengen skolede Vandfaare hele Dagen Vi havde Tingløverens Svaager og læge end lyde(?) inde hos Væveren. Musekanderne[403] var her om Aftenen og vi var pa Jagt om Aftenen. - Smugt Veier hele Dagen og Stele og mere milt

13. F. Jeg var til Skydebal nede hos Svend Christensen Det var Jorteskydning og ver plet var en Gevinst. Jorten løb kun 7 Alen Jeg skod 7 Plæte men kun en til mig Selv. Huusmanden pløiede paa Engen hele Dagen. – Smugt Veier med lit Østen Vind

14. L. Huusmanden pløiede paa Engen. Jeg var til Møle om Fmd og bestelte lit smaa Arbeider om Emd og jeg var hetrere(?) hos Peder Pedersen og betale ham 2 Tdr Rug og han var her om Aftenen. – Klart Veier Det mæste af Dagen med lit Norost Vind

15. S. Jeg og Maren og Moder vi var til Alters i Dag. Peder Larsens fra Kjøng og Hans Andersens var her om Emd Anders Christiand var her om Fmd om Emd havde han De gammele Øi. – Smugt Veier hele Dagen med lit Østen Vind

16. M. Huusmanden pløiede paa Engen hele Dagen. Jeg pløiede lægjord her ope om Fmd om Emd var vi ude til Christenens til Megemusgilde alle sammen. -

---

[401] Selskabet bestod altså af det unge par Niels Peder Rasmussen og hans hustru, fra Køng, Peder og Maren Kirstine, der var børn af Jens Pedersen, gårdmand i Hammer, samt Marens søskende i Bårse, Peder, Ane, Cathrine og Christen.

[402] **Vand-fure,** *en*. **(***ænyd.* vandfore, -foer, -furre**)** *spec. (landbr.): fure, der pløjes langs en ager, ml. to agre ell. gennem lavningerne i en (vintersæd)mark til bortledning af overflødigt overfladevand.* Vandfurer bør gjøres i Efteraaret, ej allene paa Rug-Agrene. *Fleischer.AK.68. LandbO.*[2] *287. ofte i forb.* pløje *(Olufs.NyOec.I.95. PhRDam.Fl.63. SjællBond.102),* skovle vandfurer (op) *(se* skovle 1*),* trække vandfurer *(Rawert & Garlieb. Bornholm. (1819).242. Sal.*[2]*XXIV.497). Fra ODS bind 26, 1952*

[403]= **"Musikanterne"**

17. Ti. Huusmanden blev ferdi med at Pløie paa Engen til Aften. Jeg og Maren var i Ring til bal ope til Johannes Moder og Den lile Ole var ude til Christenes om Emd. – Meget smugt Veier hele Dagen med lit Østen Vind

18. O. Huusmanden og Drengen gjorde Loen ren og skor Hakkelse om Fmd om Emd task vi 8 Traver 6re Korn. Jeg lagte i Drengen rev emter[404] af Huusmanden bandt Halem og Pigen lagte op. – Smugt Veier hele Dagen med lit Østen Vind

19. T. Vi var ude og Syne Skorsteene i Dag vi begønde Kloken 7 og blev ferdi til siks Aften. Huusmanden var her om Fmd og kaste lit Korn som han var til Møle med Drengen bestilte smaa Arbeider her Jemme. – Smugt Veier hele Dagen lit Taaget til Morgen

20. F. Jeg og Lars Hansen og Sven Pedersen vi var ude til og Syne De Skorstene som beboerne ikke var Jemme Den forrige Dag om Fmd om Emd om Emd var vi nede til Hans Andersens til Megemusgilde. – Smugt Veier hele Dagen med lit Østen Vind

21. L. Peder kom Jem fra Manøvren i gaar han og Huusmanden pløiede Lægjord og Karlen var ude og kjøre naagen Sand op fra Medaften til Aften. – Smugt Veier hele Dagen med lit Østen Vind

22. S. Karlen og Drengen skor Hakkelse. Jeg og Peder Pedersen var paa Jagt om Fmd men vi traf ikke noget om Emd var jeg til Møle. – Taaget Veier om Fmd Smugt Veier om Emd med lit Østen Vind

23. M. [405]Jeg og Maren var i Næstved. Faalkene fløtede Vedehæsen ind. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Østen Vind

24. Ti. Karlen fik 4 skot De to unge Jeg var ude hos Christen og fik Malt og han var her og vi Delte Sild og vi task et bnd(?) Vede om Fmd og vi task Vede hele Emd. – Graat Taaget Veier hele Dagen næsten Stele

25. O. Vi task Vede om Fmd og blev ferdi med Vedehæsen som vi havde fløtet ind. Jeg kastede om Emd Drengen skobede Vede ind. – Graat og Taaget Veier Det mæste af Dagen med Stele Veier

26. T. Jeg kastede Vede om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder og Den lile Ole i Kjøng til Peder Larsens til en Stor Vesit Karlen blev ferdi med at pløie Lægjord i Dag og han begønde og pløie til Havre. – Graat Veier hele Dagen men Stele

27. F. Jeg blev ferdi med at kaste Vede om Fmd om Emd rensede jeg og Drengen Veden op i alt 10½ Tdr. Karlen pløiede til Havre hele Dagen. – Graat og Taaget Veier hele Dagen men Stele

---

[404] **Emter,** *pl.* **(***ænyd. d. s., sv. dial.* emter *og* hælmter; *maaske besl. m.* Hjelm, *frugtbælg; især dial. (ogs.* ælter, hæ(l)mter *olgn. Junge.376. MDL.667.685. Thorsen.133. Feilb.I.729); jf.* III. emte**)** *stumper af aks og straa (efter tærskning af sæden). vAph.(1759). VSO. MøllH.I.524. (alt, hvad de)* kunde skrabe sammen af Affald, Emter eller Grønt, gled *(i grisen). Pont.F.I.28.* Avner og Emter have, naar de ingen Kerne indeholde, kun ringe Næringsværdi. *Sal.VI.763. SjællBond.116. jf.:* at anbringe et Emtesold paa Tærskemaskinen.*Landm B.I.648. Fra ODS bind 4, 1922*

[405] Rasmus er ved en fejl begyndt at skrive det meste af teksten til den følgende dag, d. 24., men har så streget ud – Og havde så ikke så meget plads at gøre godt med til d. 23. Han har altså ikke nødvendigvis skrevet om hver dags forløb på selve dagen.

28. L. Prinds. Carolines Fødselsd. Jeg var i Tarbernøie med 10 Tdr Vede til en pris for 125 Pund 11 Rbd[406] jeg fik 11 Rbd 1 Mark Jeg kom Jem til Kloken 2 Da var vi nede til Jens Nielsens til Megemusgilde. Karlen pløiede til Havre hele Dagen. – Graat Veier hele Dagen men Stele

29. S. Pigen og Drengen var til Alters i Dag. Karlen skor Hakkelse om Fmd. Jeg var ude og skyde Ender om Aftenen og jeg andskod en graa And men jeg kunde ikke hitte hinde. – Smugt og klart Veier hele Dagen med Østen Vind

30. M. Karlen pløiede til Havre hele Dagen. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var jeg og Maren i Kostræde til Hans Pedersens og jeg var i Kjøng med et Litræ til min Fader. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Østen Vind

31. Ti. Kronprinds. Lovisas Fødselsd. Vi task 6re Korn i alt 15 Traver og blev ferdi til Medaften Det var Det siste af Det 6re Korn og Karlen begønde og kaste. Kveiet kom ind i Dag. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Østen og Norost Vind

November

1. O. Karlen pløiede til Havre hele Dagen. Jeg kastede Korn til Medaften Da var jeg ude hos Christen og bestele ham og slagte og ude og skyde Ender om Aftenen men fik ingen. – Klart Veier med Skyer og Norvæst Vind

2. T. Karlen pløiede til Havren hele Dagen og blev ferdi til Aften vi fik alsaa af pløiet for i Aard. Jeg blev ferdi med at kaste Korn om Fmd og jeg og Drengen rensede Det op om Emd i alt 11 Tdr 4 Skb. – Meget Smugt Veier hele Dagen med Norden Vind

3. F. Jeg og Møleren var paa Jagt om Fmd og jeg andskod en Hare men vi fik Den ikke om Emd slagtede vi vores griser til Jens fra Kjøng for en pris af 11 Mark pr Lispund vi havde Hans Andersen og Christen og jelpe os og vi fik Niels Peder[407] og tærske lit guns[408] i Dag. – Smugt Veier Det mæste af Dagen med Norden Vind

4. L. Jeg var ude hos Skiperne med 2 Tdr Rug til en pris af 4 Rbd 4 Mark 8 Skilling pr Tdr om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole til Steensby til Vesit Karlen grov fra Steen Niels-Peder task Vede. – Meget Smugt Veier hele Dagen i Aften Stele Smaat Frostveier

5. S. Jeg og Maren og Den lile Ole kom Jem fra Steensby til Kloken var 2 om Emd Christen var her ope og skele Sviinene ad og han og Karlen veiede Dem De veiede til sammen 36 Lispund og 14 Pund og jeg og Christen var i Kjøng med Flæsket og om Aftenen var Mølerens og Hans Andersens og Christens her.

6. M. Jeg var til Møle og inde hos Mølerens og inde til Hans Andersens og ude til Christenes om Fmd om Emd var jeg ude efter et Læs Sand og inde til Christenes igjen Der var Fremmede Karlen

---

[406] ? (Virker lidt rodet?)

[407] *Denne* **Niels Peder** er næppe den Niels Peder Rasmussen fra Køng, som vi før har hørt om, men formentlig en lokal "løs" medhjælp. Han nævnes flere gange i det følgende.

[408] Mon ikke, det samme som "kuns" – Altså: **kun** i dag.

grov fra Steen om Fmd om Emd var han paa Engen og pløie bygjord. – Smugt Veier hele Dagen med Frost Veier

7. Ti. Jeg var efter et Læs Sand om Fmd og et om Emd. Karlen pløiede bragjord paa Engen om Fmd om Emd pløiede han Lægjorden for Niels Jørgen Drengen pasede Kreatuer og bestelte andet arbeide Rasmus Rasmusen fra Salerup var her om Aftenen. – Graat Veier Det mæste af Dagen Frost

8. O. Jeg hentede et Læs Sand om Fmd og jeg lavede et Trug til smaa griserne. Vi fik Fremmede til Medaften nemli Jens Pedersens Peder fra Hammer og hans Søster og Svaager fra Falster[409]. Karlen pløiede bragjord paa Engen hele Dagen. – Graat Veier Det mæste af Dagen Østen Vind

9. T. Karlen pløiede paa bragjord paa Engen om Fmd om Emd grov han fra Steen. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og grov fra Steen til Medaften Da fik vi Fremmede fra Enø nemli Gaarmand Jens Hansen og Hans Longen og hans broder og Peder Pedersens Jørgen og Hans Andersen og vi var Jeme hos Peder Pedersen og ude hos Christen. – Klart Veier Det mæste af Dagen.

10. F. Vi bagte om Fmd Karlen pæøiede bragjord paa Engen og han blev ferdi til Medag og om Emd grov han fra Steen og jeg grov fra Steen om Emd og ude og skyde Ender om Aftenen men Der var ingen og vi var nede til Hans Andersens om Aftenen. – Graat veier hele Dagen med blæst fra Sønden

11. L. Mortensdag. Jeg var ude hos Christen til Melemaalstid Da var jeg ude i Marken og jeg Lavede Den store Fjedervovn til til Medag og om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole og Moder til baarse. Karlen grov fra Steen hele Dagen Drengen pasede Kreatuer og var med ved Steenene. – Skyveier med blæst fra Væsten

12. S. Vi kom Jem fra baarse til Kloken var 4½ om Emd Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd. Niels Peder kaste Vede og blev ferdi til Medaften. – Graat Veier med engelte Reinskyer og Sydvæst Vind Kolt

13. M. Jeg og Karlen Niels Peder rensede Vede op om Fmd i alt 10 Tdr 2 Skb Drengen kastede Veden Karlen grov fra Steen hele Dagen og fik 4 skot De gammele Øi. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind

14. Ti. Jeg var i Tarbernøie med 10 Tdr Vede til en pris af 11 Rbd 4 Mark pr. Tdr. Karlen og Pigen og Drengen fløtede Havrehæsen ind og blev ferdi til Aften. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Smaat Frost

15. O. Jeg og Drengen og Karlen og bæge Pigerne vi task Havre hele Dagen jeg var ude og skyde Ender om Aftenen men fik ingen. Graat veier Det mæste af Dagen med Sydvæst Vind

16. T. Jeg var til Marked i Gaard kjørendes for min broder og Det var i Dag vi task Havre og i Gaar grov Karlen fra Steen. – Graat Veier hele Dagen med lit Smaat Rein og Sydvæst Vind.

17. F. Jeg var nede og jelpe Hans Andersen og slagte 4 griser om Fmd. Karlen og Drengen og bæge Pigerne og vi havde Væverens Dreng De task Det siste af Havren om Fmd og om Emd grov Karlen fra Steen og jeg begønde og kaste Havre. – Graat Veier hele Dagen Væsten Vind

[409] = Parret, som blev gift 8/11 - 70

18. L. Jeg og Hans Andersen var ude hos Christen og jelpe ham og slagte 2 griser og vi var igjend nede hos Hans brodersen og skele hans Svin ad om Fmd om Emd var jeg henne hos Peder Pedersen efter 100 Steen og til Møle og om Aftenen var Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde her. – Smaa Skyer med Norvæst Vind Kolt

19. S. Karlen kastede Havre og blev ferdi med Det til Medag. Jeg bestelte smaa Arbeider om Fmd om Emd var Peder Rasmusen fra Egitsborg og Jens Pedersen fra Kjøng her og vi var sammelede nede hos Hans Andersen om at vi havde vundet vor Skosage[410]. – Klart Frost Veier

20. M. Jeg og Niels Peder vi rensede Havre op ialt 28½ Tdr og bar Den paa Loftet om Fmd om Emd begønde han og tærske Vede og jeg og Maren og Den lile Ole var i Kostræde til Rasmus Nielsens Karlen baarede og skod Steen hele Dagen. Klart Frost Veier med Norost Vind

21. Ti. Vi var efter Kalk i Fensmarg for Hans Andersen nemli jeg og Sven Christensen og Jens Nielsen og han selv og hans Karl. ialt 40 Tdr. Karlen baarede og skod Steen hele Dagen Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med Frost og Norost og Østen Vind

22. O. Jeg og Sven Christensen læskede Kalk for Hans Andersen hele Dagen i alt 30 Tdr. Svenses Anders og Christiand og Deres egen Karl og Jens Smed kjørte Vand. Vor Karl baarede Steen hele Dagen. – Graat Veier med smaat Frost og lit Østen Vind

23. T. Jeg og Sven Christensen var nede og læske Den siste Kalk for Hans Andersen i alt 10 Tdr vor Karl kjørte Vand om Fmd og om Emd pusede han Seletøi og fik skot Det Sorte Hos. Drengen feiede Gaar og pasede Kreatuer. – Graat Veier med mæget Smaat Frost og Stele og Milt

24. F. Jeg og Maren var i Salerup til Rasmus Rasmusens til barselsgilde og vi var med til Kirke[411] om Fmd. Karlen baarede Steen hele Dagen Drengen pasede Kreatuer og feiede Gaar Graat men Milt Veier og lit Støvrein Østen Vind

25. L. Jeg og Maren og Moder var til anden Dags Gilde i Salerup til Rasmus Rasmusens og mine Svigerforældre var i Kostræde til Vesit og De kom her ud om Naten til ligg med os Da vi kom fra Gilde. Karlen baarede Steen. – Graat Veier med Rugrein Østen Vind

26. S. Jeg og min Svigerfader var nede til Hans Andersens om Fmd og Hans Andersens var her igjend om Emd mine Svigerforældre tog Jem om Emd. Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd. – Graat Veier med Rugrein og Norden Vind

27. M. Karlen grov fra Steen hele Dagen. Jeg murede ved Læden i Sviinehuuset og ind til Faarehuuset og blev ferdi til Medaften Der var jeg til Møle og fik byt nogen Rug for brød og om Aftenen var Jens Nielsen og Hans Andersen her De havde været hos Ringberg og faaet Dommen. – Graat Veier

28. Ti. Karlen og Drengen bragte Steen op hele Dagen. Jeg pasede Kreatuer og om Emd var vi sammelede nede hos Hans Andersen for at høre Dommen i vor Skole Sag. Vi slagtede Gæs jeg stag Dem Pigen og Drengen og Karlen pelede Dem. – Graat Veier med Østen Vind

---

[410] Der kom en afgørelse i den gamle "skolesag," der vedrørte lærerens løn, og blev omtalt første gang 9. marts 1868, og så ofte siden - Bønderne vandt igen ved Landsretten! Men dommen kunne jo ankes til Højesteret -

[411] Se 2. oktober 1871

29. O. Vi var ude hos Christen og jelpe ham og læske Kalk. Karlen og Drengen bragte Steen op og Karlen og Niels Peder rensede Vede op og om Aftenen maalte jeg og Karlen Den op ialt 8½ Tdr. – Graat Veier og smaat Sneeveier med Norden Vind

30. T. Karlen var i Skov for Anders Christiand i Ørby Skov. Jeg og Drengen pasede Kreatuer Drengen vaskede Vovn. Jeg efter saa Tærske Maskinen og skole Træsk om og andet smaa Arbeide. – Graat Veier med Reinveier Det mæste af Dagen og Norost Vind

December

1. F. Karlen baarede og skod Steen hele Dagen. Jeg var nede til Hans Andersens og sæte en Teining op paa hans Gaar Det varede Det mæste af Dagen Drengen pasede Kreatuer. – Klart Veier med sterg Frost og Sneeveier siste Nat Nort Norost Vind

2. L. Jeg og Maren var til Vaabenbrøder basar i Næstved vi kom Jem om Aftenen Kloken 11. Karlen var i Tabernøie med 8 Tdr Vede til en pris af 11 Rbd 1 Mark pr Tdr. Drengen pasede Kreatuer. - Smugt Veier hele Dagen Næsten Stele Frostveier

3. S. Jeg og min broder var paa Jagt om Fmd men vi traf ikke naaget. Jens Nielsen og hans Kone var her om Aftenen. Karlen og Drengen skor Kvei og Hæste Hakkelse og bar Den hen. – Graat Veier og Sneeføi Det mæste af Dagen med blæst fra Norost

4. M. Vi task 4 Traver Korn om Fmd der kunde vi ikke tærske mere for Maskinen var i uorden. Karlen opbangede Det Det Korn vi havde tærsket og kastede Det. Jeg og Drengen pasede Kreatuer. – Skyveier med Sneeskyer og Jorføi Norden blæst

5. Ti. Karlen var i Noret og Meie Rør for Christen om Fmd om Emd task han Korn. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg var til Møle og om Aftenen var jeg nede til Sven Christensen og spise Pølse. – Sterg Sneeveier hele Dagen med Sydvæst og Norvæst Vind Frost

6. O. Karlen var i Noret for Christen hele Dagen. Jeg var lit paa jagt om Fmd jeg traf en Hare men paa for langt Skud og jeg var nede med Dei til Hans Andersens om Fmd og om Aftenen var jeg og Maren og Moder og Den lile Ole kjørende i Kane ud hos Christen. – Frost Veier men Stele

7. T. Karlen var i Noret for Christen hele Dagen. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg var til Møle om Fmd og nede til Hans Andersens efter brød. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Norvæst Vind Frostveier

8. F. Jeg og Drengen pasede Kreatuer hele Dagen og Hans Andersen var her ope om Fmd. Karlen task Korn hele Dagen med pleilen. Maskinen var i tu. Jeg lavede en Støvlekneit om Emd Drengen strilede Kveiet. – Klart Frostveier med Stergt blæst fra Norost.

9. L. Jeg og Drengen pasede Kreatuer. Karlen task Korn hele Dagen. Jeg kjørte 2 Læs Rør fra Noret til Christen op om Aftenen. Jeg og Christen nede hos Hans Nielsen[412] og skrive et brev til Ringber om Skolesagen. – Tøveier om Fmd Frost igjen om Emd

[412] Hans Nielsen er tydeligvis gårdmand på Svinø. Han og hans kone er blandt dem, Rasmus og Maren har en del forbindelse med, og efter de gensidige besøg ser det ud som om, de ikke bor ret langt fra hinanden. Men der forekommer på dette tidspunkt ikke nogen gårdmand af dette navn i "Svinøbogens" oversigt, og jeg har ikke kunnet placere familien på en konkret gård. Han er heller ikke til at finde i folketællingerne fra

10. S. Karlen og Drengen skor Kvei og Hæste Hakkelse om Fmd og bar Den hen. Om Emd var jeg og Maren og Moder og Den lile Ole nede til Hans Andersens til bodils Fødselsdag. – Klart Frost Veier hele Dagen Norvæst Vind

11. M. Jeg og Christen var kjørendes til Skovagound i Hastrup Skov vi havde sat Hæstene ind hos Møleren[413] Svigerfader vi kom Jem om Aftenen kloken 11. Karlen task Korn. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Frost Veier Sydvæst Vind

12. Ti. Karlen task Korn hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer og sate Halemen sammen og bestelte andet smaa Arbeide Jeg lavede en ny træ Skold[414]. – Graat og Taaget Veier hele Dagen Storm om Naten og stergt Reinveier fra Sønden Tøveier

13. O. Karlen task Korn hele Dagen. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og om Fmd savede vi brænde op og om Emd hok jeg op paa en Langvovn og Drengen strilede Kveiet. – Graat Veier om Fmd. Kart Veier om Emd Sydvæst Vind Tøveier

14. T. Jeg og Maren og Den lile Ole kjørte til Baarse[415] og jeg var til Julmarked Karlen task Korn hele Dagen og Drengen pasede Kreatuer og strilede Det. Meget Stergt Taaget Veier hele Dagen med Sydvæst Vind Tøveier

15. F. Vi laa i Baarse siste Nat og kom Jem til kloken 3 om Emd Da var jeg nede til Hans Andersens om Aftenen Karlen task Korn hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. – Stergt Taagaet Veier Sydvæst Vind

16. L. Jeg var i Næstved i Dag efter Sylinderen til Tærskemaskinen. Karlen kastede og han og Drengen rensede 15 Tdr Korn op. – Graat Veier hele Dagen Sønden Vind Tøveier

17. S. Jeg var ude og jelpe Christenes og sæte hans paast med paastbaaven(?) og Rasmus Pedersens Peder var her i Aftes. Vi var sammelede i Smeden og betale Smaaresel om Emd. – Graat Veier Sønden Vind Tøveier

18. M. Karlen og Drengen pasede Kreatuer og savede og flegte brende. Jeg var til Møle om Fmd og fik Malet et par Slombe[416] og ude og fik Malet Malt om Emd. – Graat Veier Sønden Vind Stergt Reinveier

---

Svinø, hverken i 1870 eller 1880. Spørgsmålet er derfor, om "Hans Nielsen" blot kan være hans kaldenavn?

[413] Nok = "Møleren<u>s</u> Svigerfader"

[414] Mon ikke "Skovl"?

[415] Bemærk: Her med stort B!

[416] = **Slump?** "- - - **2)** *("*I daglig Tale". *VSO. MO.; i rigsspr. nu mindre br., især gldgs., spøg.) om en ubestemt mængde (af noget), en portion (af et hele, en samling, (nu) navnlig af tællelige (mindre) ting); især (ofte i forb.* en god, dygtig slump *olgn.) om en forholdsvis betydelig, rundelig, klækkelig mængde ell. portion." - - - "* ***3.2)*** *(dial.) d. s. s. Mølleslump. Fr Grundtv.LK.207. SjællBond.34. Gravl.AB.42. jf.: 14 Sække og 7 Slumper vaad Hvede, liggende paa Stranden ved Baaden. Cit.1790. (AarbVends.1926.260)." - Begge betydninger er fra ODS bind 20, 1942*

19. Ti. Jeg var til Møle og lavede på Tærskemaskinen om Fmd om Emd begønde vi og tærske lit Vede. Karlen og Drengen gjorde Loen rend og bar Avner hen og pasede Kreatuer om Fmd. – Stergt Storm Veier fra Sønden og Graat Veier

20. O. Vi task Vede hele Dagen ialt 9 Traver vi havde Væverens Hans og jelpe os. – Graat Veier hele Dagen men Milt og lit Sønden Vind

21. T. Vi slagtede 5 Gæs i Dag Karlen og Drengen pelede Dem. om Emd skor De Kvei og Hæste Hakkelse. Jeg pasede Kreatuer om Fmd Emd var jeg paa Kroen og kjøbe ind til Juld. -Graat Veier

22. F. Karlen kastede Vede og han og Drengen rensede Den op ialt 7 Tdr. 6 Skb. Vi bagte to gange og om Aftenen var jeg ude hos Christen til lige med postbaaren og Rasmus Pedersens Peder. – Graat Veier

23. L. Jeg var i Tarbernøie med 7 Tdr Vede til en pris af 11 Rbd 3 Mark 8 Skilling pr Tdr Karlen og Drengen pasede Kreatuer og skor Hakkelse. – Smugt Veier hele Dagen næsten Stele og lit Frostveier

24. S. Jeg var henne hos Peder Pedersen om Emd. Karlen og Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier Det mæste af Dagen med lit Frost og Sønden Vind

25. M. Juledag. Jeg og Maren og Moder var til Kirken om Fmd om Emd var Tingløverens Trine og hindes Mand fra Kjøbenhavn her ude og om Aftenen var vi nede til Jens Nielsens til Julebud. – Graataaget Veier

26. Ti. Vi havde Jule vesit i Dag nemli Christenes og Hans Andersens og Jens Nielsens og mine Svigerforældre og Jens Pedersen i Kjøng var her ogsaa. Jeg og Peder Pedersen var paa Jagt om Fmd. – Graataaget Veier

27. O. Karlen var Udby og fik byt Malt. Jeg og min Svigerfader henne hos Peder Pedersen om Emd og tog Jem Da Det var næsten Aften. – Graat Veier om Fmd. Klart Veier om Emd Reinveier igjen om Naten Sønden Vind

28. T. Jeg var til Møle og inde hos Møleren og inde hos Hans Andersen om Fmd om Emd skruede jeg Broen af Maskinen[417] og Smeden filede Den op. Karlen baarede og skod Steen Drengen pasede Kreatuer. – Graataaget Veier hele Dagen Sydvæst Vind

29. F. Karlen og Drengen skor Hakkelse hele Dagen og bar Hakkelse. Jeg pasede Kreatuer og lavede en ny Rive og om Aftenen var jeg og Moder og Maren og Den lile Ole nede til Hans Andersens. – Graataaget Veier

30. L. Vi task 2re Korn ialt 10 Traver og jeg og Maren og Den lile Ole og Moder var ude til Christenes til Julevesit om Emd. – Graat og Taaget Veier med Sønden Vind

31. S. Karlen kastede Korn og jeg og han rev Hele(?) Det op ialt 7 Tdr 5 Skb. Drengen skolede Korn hen og jeg og han pasede Kreatuer og Karlen var til Møle om Emd. – Graat Veier Sønden Vind.

---

[417] **Bro** her = **Tærske-bro,** *en. bro* (I.4.5) *i en tærskemaskine. Fra ODS bind 24, 1948*

1872

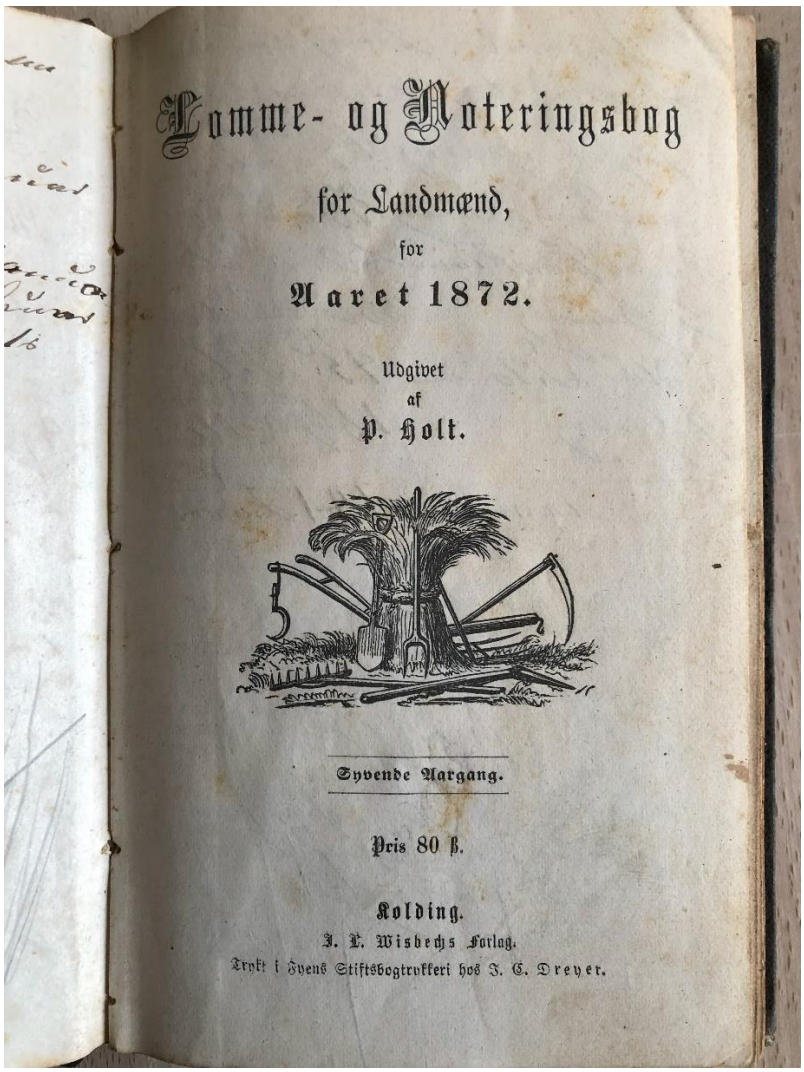

Lomme- og Noteringsbog

for Landmænd,

for

Aaret 1872.

Udgivet

af

P. Holt.

Syvende Aargang.

Pris 80 ß.

Kolding.

J. L. Wisbechs Forlag.

Trykt i Fyens Stiftsbogtrykkeri hos J. C. Dreyer.

Januar

M. 1. Nytaarsdag. Jeg og Peder Pedersen var paa Jagt om Fmd og vi traf en Hare men jeg skod feil af Den og om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole til Baarse til Julevesit. Pigen var sy. – Klart Veier med Sønden Vind og lit Frost

Ti. 2. Karlen og Drengen fløtede Halem og Braater og lavede bæge Vovnene lange og var til Møle og pasede Kreatuer. Jeg og Maren kom fra baarse til Aften Trine var med her ud. Doktoren var her om Aftenen til Pigen. – Graat Veier med Frost og Sønden Vind

O. 3. Karlen og jeg var efter Tømmer for Hans Andersen jeg havde 15 Spere[418] paa og Karlen havde 8 bjelker paa vi kom Jem til Aften. Drengen pasede Kreatuer. – Graa Veier hele Dagen med smaat Frost og Sønden Vind.

T. 4. Karlen begønde og tærske Rug. Jeg var i Kjøng og betale Doktoren og hene hos Præsten og nogle Dyde-atæster til at udfyle[419]. Drengen pasede Kreatuer. – Hans Andersen var her om Aftenen. – Graat Veier og Tøveier med Sønden Vind

F. 5. Karlen task Rug hele Dagen Jeg bestelte smaa Arbeider om Fmd om Emd kom De unge fra baarse her ud og om Aftenen var Hans Andersens og Mølerens her til Vesit. – Stergt Reinveir hele Dagen med Storm fra Sønden.

L. 6. Hell. 3 K. Jeg og min Konebroder Peder var ope til Hans Pedersens i Kostræde om Fmd og hen til Jørgen og om Emd kjørte De fra Baarse til Kjøng og om Aftenen var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder nede til Hans Andersens til en lile Vesit. – Reinveier Det mæste af Dagen med Stergt blæst fra Sønden

S. 7. Drengen var til Kirke Jeg og Karlen pasede Kreatuer og Karlen kjørte Pigen Jem hun blev ved og være sy. Anders Nielsen var her ope om Fmd om at vi skulde ud og syne hans Sønd[420]. Rasmus Nielsen fra Kostræde var her om Emd og om Aftenen var vi nede til Mølerens til Vesit Skyveier

M. 8. Jeg var ude hos Christenes og beste ham her op og slagte til om Emd og Hans Andersen var her om Emd og jelpe os og slagte vi slagtede 4 griser Der var 22 Pund Ister i Den bæste 14 i en og 13½ i en og 10 i Den vaaneste – Graataaget Veier med Sydost Vind Tørveier

Ti. 9. Jeg var nede til Jens Nielsens og lade ham vide at vi skulde ud og syne Anders Nielsens Sønd og inde i Skolen og fik bet Vogter Pigen fri til at gaa en Dag i Skole om Ugen om Fmd og om Emd var vi ude og syne Anders Nielsens Sønd og om Aftenen var Jens Nielsen og Hans Andersen her Graat Veier.

O. 10. Christen var her ope og skele Svinene ad om Fmd De veiede Den bæste 15 Lispund 12 Pund Den anden11 Lispund 12 Pund Den treide 11 Lispund Den fjerde 7 Lispund. Jeg var paa Kroen med Flæsket til Jens fra Kjøng til en Priis af 16 Mark 8 Skilling pr. Lispund. Karlen og Drengen skor Hakkelse. - Klart Frost Veier med Norvæst Vind

---

[418] **Spær?**

[419] Det fremgår af det følgende, at Rasmus var blevet udpeget som ligsynsmand, tilsyneladende sammen med Jens Nielsen, gårdmanden på "Nøddehøj."

[420] Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at Niels Peder Andersen, 3 år, døde d. 3. januar 1872, af "hjernebetændelse". Han var søn af gårdmand på Svinø, Anders Nielsen og Bodil Christensdatter på gården "Frankær". Han var blevet født d. 24. nov. 1868 – i hvilken forbindelse Rasmus og Maren var med til familiens kirkegangsgilde / dåbsfejring - og blev begravet d. 10. januar.

T. 11. Vi task Vede hele Dagen vi havde Niels Jørgen og jelpe os. Christen og Anne fra Baarse[421] kom her ud om Emd hun skulde blive her ude og jelpe os i stedet for Pigen. Christen laa her om Naten. – Smugt og Klart Veier med Frost og Norvæst Vind

F. 12. Vi task Vede hele Dagen i alt for bæge Dage 24 Traver vi havde Niels Jørgen og jelpe os. Christen fra Baarse kjørte Jem i Fmd. Hans Andersen var her om Aftenen og bestelte mig til at kjøre Tømmer i Morgen. – Klart Veier med Frost og Sønden Vind Graat hen i mod Aften

L. 13. Jeg var efter Tømmer for Hans Andersen jeg havde 16 Stykker Sperer paa. Karlen kastede Vede hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer og skolede Vede hen. – Graat Veier hele Dagen med Frost og Sydost Vind

S. 14. Karlen blev ferdi med at kaste Vede om Fmd. Drengen pasede Kreatuer Anders Christiand havde De gammele Øi og kiøre Møi med. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole og Ane fra Baarse vi var ude til Peder Pedersens til Vesit om Emd. – Graat Veier med Rein Det mæste af Dagen og Sydost Vind.

M. 15. Jeg og Karlen rensede Vede op i alt 14 Tdr 4 Skb. om Fmd om Emd gjorde vi Maskinloen rend og task 4 Traver Vede Drenge pasede Kreatuer. – lit Graat og lit Klaart Veier men Stele og Milt hele Dagen og lit Frost

Ti. 16. Vi task Vede og blev ferdi med at Tærske Vede for Aar til Kloken var 2½ om Emd vi gjorde Laden ren og sate Halmen sammen Det øvrige af Dagen vi havde Niels Jørgen og jelpe os. – Graattaaget Veier hele Dagen med lit Østen Vind

O. 17. Jeg var til Marked og jeg havde 7 Tdr Vede med og lit - - rnder til en pris af 11 Rbd 3 Mark pr Tdr. Karlen var ope med Tyren men vi fik ikke solt Den jeg blev but 40 Rbd for Den. – Graat Veier hele Dagen med lit Frost og Sydost Vind

T. 18. Jeg var paa Kroen og feinne Dyrlægen og bestele ham ud og vaske Kveiet da jeg kom Jem var jeg nede til Svend Christensen med et Lam og om Aftenen var jeg og Maren og Den lile Ole og Moder og Ane ude hos Christenes. Karlen kastede og rensede Vede op. – Graat Veier Smaat Frost

F. 19. Karlen og Drengen skor Hakkelse hele Dagen. Jeg var til Møle og inde hos Møleren og inde til Hans Andersens om Fmd om Emd Christen fra Rønebæg og Hans Andersens Stenhukkere her og vi var ude til Christenes og Peder Larsens fra Kjøng kom her ud om Emd. – Smugt Veier med lit Frost

L. 20. Vi task Korn hele Dagen ialt 16 Traver vi havde Nils Jørgen og Jelpe os. Peder Koling var her om Aftenen. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med stergt blæst fra Østen.

S. 21. Jeg var kjørendes til Kirke for Maren og Ane fra Baarse om Fmd om Emd var Rasmus Pedersens Peder her og Tingløverens Svaager og hans Kone og Jens Rasmussens

[421] = To af Marens søskende

og Svend Christensens og Hans Andersen og Kone og en Mure fra Salerup. Graat Veier men Stele og Milt

M. 22. Vi task Korn hele Dagen i alt 15 Traver vi havde Niels Jørgen og jelpe os og vi tjørnede Kornet. – Graat Veier hele Dagen med Taage og Østen Vind

Ti. 23. Dyrlægen var her ude i Dag og vi vaskede Kveiet Karlen og jeg vaskede Det Karlen kastede Det øvrige af Dagen. Mikkel og Rasmus Pedersen og Christen og Hans Andersen var her om Aftenen. – Graat Taaget Veir hele Dagen med Østen Vind.

O. 24. Karlen kastede Korn hele Dagen og han blev ferdi til Aften. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og andet arbeide. – Graataaget Veier hele Dagen med Østen Vind

T. 25. Jeg og Karlen rensede Korn op til Medag og om Emd kjørte jeg og Maren og Moder og Den lile Ole til Hammer op til Jens Pedersens. Drengen var i Kostræde efter Pigen om Fmd. Hun var nu kommet sig Karlen og Drengen maalte Kornet op om Emd i alt 24 Tdr. – Graa taaget Veier

F. 26. Karlen task Rug hele Dagen Jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg var til Møle om Fmd og strilede Kveiet og om Aftenen var jeg og Maren og Den lile Ole og Ane nede til Hans Andersens. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med sydost Vind

L. 27. Jeg og Den lile Ole var til Møle om Fmd og jeg og Drengen pasede Kreatuer. Om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole til Baarse og Ane tog med Jem. Karlen task Rug Drengen feiede Gaar. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med Østen Vind

S. 28. Vi kom Jem fra Baarse til Aften. Karlen var efter et Læs smaa Steen til Møleren til at læge paa Møleveien om Fmd Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Veier Dog lit Taaget men Stele og Milt.

M. 29. Jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var jeg efter Dokter til Karen Niels Jørgens jeg fik ham ikke før om Aftenen Kloken 10. Karlen task Rug og pasede Kreatuer om Emd. Drengen var sy. – Taaget og Graat Veier hele Dagen med Sønden Vind.

Ti. 30. Jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var Vilhelm Bager og hans broder Peder her og vi var henne hos Peder Pedersen og om Aftenen var min Broder og hans Kone og Hans Andersen og hans Kone her og Peder Pedersen. – Graat og Taaget Veier Sydost Vind

O. 31. Jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var jeg og Maren ope til Rasmus Nielsens i Kostræde med Barselsforæring han havde fået si en lile Søn[422]. Karlen task Rug og pasede Kreatuer om Emd. Drengen var sy. – Reinveier hele Dagen med Sydost Vind.

---

[422] Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at **Rasmus Nielsen og hustru, Gertrud,** d. 20. januar 1872 fik en søn, der blev hjemmedøbt d. 21. januar, og fremstillet i kirken d. 5. maj. Han fik navnet **Niels Peter Christen Nielsen.** Det var Rasmus og Gertruds tredje barn. De havde d. 1/10 - 1868 fået en datter, **Ane Kirstine Nielsen**, og d. 1/9 1870 en søn, **Niels Peter Nielsen** der imidlertid døde 3 mdr. gammel af "krampe." Den lille blev således opkaldt efter sin afdøde bror. (Han ændrede i øvrigt jfr. kirkebogen i 1916 sit efternavn fra "Nielsen" til **"Hadsbjerg."** Af et opslag på nettet fremgår det, at han døde d. 15/11 – 28

Februar

T. 1. Jeg og Christen og Mikkel var ude og stange Aal hele Dagen vi fik i alt 30 Pund Aal. Karlen pasede Kreatuer og task lit Rug i melem. Drengen var Sy.- Meget Smugt Veier hele Dagen næsten Stele og smaat Frost

F. 2. Jeg og Christen var nede til Hans Andersens og jelpe ham og slagte 4 Griser om Fmd. Karlen pasede Kreatuer om Fmd jeg om Emd. Drengen var syg – Smugt Veier hele Dagen med lit Østen Vind og smaat Frost

L. 3. Jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var Vilhelem Bager og Kone fra Enø og Mureren fra Karebæg og Hans Andersen og Peder Pedersens Jørgen og om Aftenen var jeg og Maren og Moder og lille Ole nede til Hans Andersens til Pølsegilde. – Smugt Veier

S. 4. Karlen pasede Kreatuer hele Dagen. Jeg var kjørendes med min Broder til Kjøng om Emd vi var sammelede paa Fatigaarden angaaende Huusfliden og Alderdomsforsørgelsen mend Alderdomsforsørgelsen blev vi ikke enige om. Om Aftenen var jeg og Maren og Ole og Moder ude til Christenes. – Frost Veier Østen Vind.

M. 5. Jeg pasede Kreatuer til Melemaalstid Da kjørte jeg Drengen Jem til sine Forældre han blev ved og være Sy og jeg var paa Kroen med naaget Smør Karlen fik skot De Gamle Øi og han pasede Kreatuer og om Aftenen var Hans Andersen her. – Frost Veier med stergt blæst fra Sønden og graat Veier.

Ti. 6. Karlen var i Baarse efter et Læs Risbrænde og han jalp dem og fløte en Kornhæs ind. Jeg pasede Kreatuer hele Dagen og muede i alle Staldene og om Aftenen var jeg og Peder Pedersen nede til Hans Andersen. – Graat Frostveier med Stergt Blæst fra Østen.

O. 7. Jeg pasede Kreatuer hele Dagen og muede i alle Staldene og muede Svinnene. Karlen var nede til Hans Andersens og kjøre Steen hele Dagen. – Graat men mere Milt Veir med smaat Frost og næsten Stele.

T. 8. Jeg pasede Kreatuer hele Dagen og muede i alle Staldene og jeg var til Møle om Fmd. Karlen skor Hakkelse om Fmd om Emd var han nede til Hans Andersens og kjøre Steen. – Taaget Veier om Fmd Reinveier det mæste af Emd milt Veier

F. 9. Vi var aavere paa Kroen og betale Tiendepenge. Tienden var i Aar 5 Rbd 5 Mark 11 Skilling pr. Tdr. Christen og Hans Andersen var kjørendes med mig Der aaver og Jem var Der Christen og Peder Nielsen og Sven Christensen og De var her om Aftenen. Karlen pasede Kreatuer. – Graat Veier Østen Vind.

L. 10. Vi bagte om Fmd. Karlen pasede Kreatuer om Fmd om Emd task han Rug og jeg pasede Kreatuer og var i Marken og see til Rørerne og om Aftenen var jeg og Niels

---

på Vordingborg Sgehus.)

Hemmingsen og Lars Christensen og Sven Christensen og Hans Andersen samlede nede hos Møleren ognet(?)samle lit til vor egen Bys fatige. Graat Veier

S. 11. Fastelavn. Mine Svigerforældre kom her ud til Medag om om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole og minne Svigerforældre ude til Christenes og om Aftenen var hans Andersen og Hans Kone her ope. Karlen pasede Kreatuer hele Dagen. – Klart Veier alt i melene Østen Vind

M. 12. Jeg og min Svigerfader var nede til Hans Andersens og han kjøbte 3 Kveihøveder af Hans Andersen til en Pris af 146 for Dem alle 3. Peder Pedersen og Christen var med her ope mine Svigerforældre tog Jem Da Kloken var 3. Om Aftenen var jeg og Den lile Ole og Maren og Moder nede til Hans Andersens. – Graat Frost Veier med sterg Østen Vind.

Ti. 13. Jeg og Hans Andersen og Mikkel var ude og jelpe Christen og slagte 6 Svind vi kom Jem til Kloken var 2 om Emd pasede jeg Kreatuer. Karlen var i Skov for Hans Velumsen. Jeg fik Anders Christiand og tærske Rug i Dag. – Graat Frostveier med stergt Blæst fra Østen.

O. 14. Jeg pasede Kreatuer hele Dagen og muede i alle Staldene Karlen var nede til Hans Andersen og kjøre Steend Anders Christiand var her og tærske Rug Der var Ungdomsgilde ude til Peder Pedersens. Karlen og Pigen var med. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Frost og blæst fra Østen

T. 15. Jeg pasede Kreatuer om Fmd og muede i ale Staldene Anders Christiand task Rug og pasede Kreatuer om Emd. Karlen kom ikke fra Gilde før Aften. Jeg var henne hos Peder Pedersen og betale Komunalskat og Den siste trediedel af Indkomstskatten. Frostveier med stergt blæst fra Østen.

F. 16. Karlen pasede Kreatuer og var lit med og Tærske om Emd Anders Christiand task Rug hele Dagen jeg var henne hos Peder Pedersen om Fmd om Emd veite jeg Skoleforas af jeg skulde levere 500 Pund til en Pris af 4 Mark pr 100 Pund. – Storm Veier hele Dagen fra Østen

L. 17. Jeg fik mig en lile Søn[423] i Morges Kloken 6. Jeg var aavere med Jordemoderen og henne hos Præsten og kom Jem til Kloken var 3 om Emd. Karlen var i Baarse efter mine Svigerforældre og Peder kom kjørendes her ud for min Svigermoder. Sterg Storm med stergt Sneeføi siste Nat Østen Vind

S. 18. Karlen pasede Kreatuer hele Dagen min Broder Kone var her om Fmd med barselsforæring om Emd jeg og Moder til Barselsgilde ope til Jens Rasmusens[424]. Peder

---

[423] I følge kirkebogen for Køng Sogn blev på denne dag født Rasmus Peter Christensen, søn af gårdmand på Svinø, Rasmus Christensen og hustru Maren Jensen, 24 år. (Det var parrets 3. barn indenfor 4½ år.) Rasmus Peter blev døbt d. 24. marts, Palmesøndag. Se herom på denne dato.

[424] På denne dag blev, jfr. kirkebogen for Køng Sogn, Ane Dorthea Rasmussen døbt. Hun blev født d. 1. jan. 1872, som datter af gårdejer Jens Rasmussen og hustru Hanne Dorthe Hansen, 22 år.

Rasmusens fra Egitsborg hol her med Deres Kjøretøi. – Milt Veier hele Dagen med lit Sydvæst Vind

M. 19. Jeg var i Kjøng efter Jordemoderen om Fmd om Emd var jeg og Moder til 2. Dagsgilde ope til Jens Rasmusens. Karlen pasede Kreatuer og var aavere med Jordemoderen om Emd. – Graat Veier med lit Sydvæst Vind

Ti. 20. Karlen pasede Kreatuer hele Dagen. Jeg var til Møle om Emd og Musikanderne var her i Besøg om Aftenen. – Graat Tøveier hele Dagen med Sydvæst Vind.

O. 21. Karlen tragte til Marked med Tyren i Morges Kloken 4. Jeg kjørte Der op og jeg fik solt Tyren til en Pris af 40 Rbd. Peder kom i Dag og han pasede Kreatuer og begønde og tærske lit paa Erterne. – Graat og Taaget Veier hele Dagen med Østen Vind

T. 22. Her var fremmede næsten hele Dagen med Barselsforæring nemlig Mølerens Kone Sven Christensen og hans Kone Peder Pedersens Jørgen og hans Moder og Peder Larsens og Jens Pedersens og Peder Pedersens fra Kjøng. – Graat Veier dog lit klart i meleme med Østen Vind

F. 23. Jeg var i Kjøng om Fmd og vilde have solt en Griis til Jens men han var ikke Jemme om Emd var Jens Pedersens fra Hammer og Rasmus Nielsens fra Kostræde her med Barselsforæring. Karlen pasede Kreatuer Huusmanden task Erter. Graat Veier med Østen Vind

L. 24. Vi slagtede Den Griis som havde bragt Laaret om Fmd Hans Andersen Jalp os Den veiede 4 Lispund med Bug mad, om Emd var jeg ope hos Den lile Niels med Den til en pris af 15 Mark pr Lispund min Svigerfader kom her ud med Anne om Emd. Vi var samlede i skolen om en Hæste Asuranse for Hæste i vor egen By vi blev alle enige

S. 25. Minne Svigerforældre tog Jem til Medag Ane blev her ude i Stedet for min Svigermoder. Karlen pasede Kreatuer hele Dagen. Jeg pasede Kreatuer til Aften. – Graat Veier med sterg Østen Vind.

M. 26. Jeg pasede Kreatuer og var til Møle om Fmd om Emd. var Rasmus Rasmusens fra Kjøng her med Barselsforæren. Karlen skor Hakkelse og pasede Kreatuerne om Emd og var nede med Skoleforas. Anders Christiand task Havreløst. Drengen kom i Dag. – Graat Veier men milt.

T. 27. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var jeg nede til Hans Andersens Der blev betalt Asuransepenge. Karlen kastede Erter og rensede Dem op om Fmd Der blev 13 Tdr. Anders Christiand blev ferdi med at tærske og rense Havren om Fmd om Emd task De Korn. Meget smugt Veier hele Dagen

O. 28. Karlen og Huusmanden og Drengen og bege Pigerne task Det siste Korn i Dag og blev ferdi til Aften. Jeg pasede Kreatuer og andet Arbejde. – Graat Veier og Taaget Veier hele Dagen med Østen Vind.

To. 29. Anders Christiand var her ikke i Dag. Karlen kastede Korn hele Dagen. Jeg var ope paa Bangerne med en Kalv til Jens Larsen til en pris af 14 Mark om Fmd om Emd var

jeg ude til Christenes Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med sterg Rein om Aftenen. Sydost Vind

Marts

F. 1. Jeg var i Næstved efter Tømmer til Christenes. Rasmus Rasmusens Salerup var her i Dag med Barselsforæring Anders Christiand savede og flegte Smaa brænde. Karlen kastede og rensede Korn op i alt 17 Tdr 4 Skb. – Graat Veir om Fmd Klart Veier Det mæste af Emd med sydost Vind

L. 2. De task De vide Frøkløver i Dag. Anders Christiand kastede Dem. Karlen og Drengen pasede Kreatuer, og andet Arbeide. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var jeg i Marken og om Aftenen var her Fremmede nemli Hans Nielsen og hans Kone med Barselsforæring og Hans Andersen og hans Kone og Mølerens og Svend Christensen og Christens. Smugt Veier

S. 3. Karlen og Drengen pasede Kreatuer. Jeg bestelte smaa Arbeider 0m Fmd om Emd var Stinne paa Bangerne her med Barselsforæring og vi var her og asurere Hæste nemli Christen og Hans Pedersen og Svend Christensen og Hans Andersen mine Hæste blev asureret til 610 alesammen. – Taaget Veir men Milt

M. 4. Karlen og Huusmanden Peder og bege Pigerne task Frøkløver paa Maskinen. Anders Christiand begønde og røte i Haven. Jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var Peder Rasmusens fra Egitsborg her med Barselsforæring og Kesten Torgels[425] og Anders Christiand her om Fmd. – Meget Smugt Veier

T. 5. Jeg rørte Sæden paa Loftet til Melemaastid Da kjørte jeg Ane fra Baarse Jem. Moder og Den lile Ole var med. Karlen vendt Risgærde paa Havegærdet. Anders Christiand røtede Peder kastede Kløveravner. – Meget Smugt Veier og Stele

O. 6. De task Frøkløveren paa anden aavergang om Fmd og Peder kastede Den Anders Christiand røtede. Karlen vendt Gærde. Jeg var paa Engen om Fmd om Emd var jeg i Kjøng for Hans Andersen med Flæsket til at ryges. – Meget Smugt Veier hele Dagen og Stele

To. 7. Svend Christensen var her om Morgenen og laane en Merkelkase og jeg var ude til Peder Pedersens og laane et steendlad[426] og om Emd gjorde jeg Kløverfrø rent og Peder

---

[425] Må være samme person, som var på besøg d. 25. nov. 1869, altså **Dorthe Kirstine Thorkildsen**, datteren fra "Troldhøjgård."

[426] I dag dækker ordet **"stenlad"** over et forstærket lad, der kan bære tung vægt. Det var nok også det samme dengang.

Pedersen var her henne om Aftenen Karlen stævnede Rør og hokkede Dem bege Huusmændene begønde og fløte Havregærdet[427] ind

F. 8. Jeg blev ferdi med at rense Kløverfrøet ialt 8 Lispund 10 Pund og jeg røte Sæden paa Loftet om Fmd om Emd var jeg ude til Christenes og hakke Moi af i stedet for ham som var i Kjøng. Karlen begønde og pløie Lægjord og han slævede Steen ind i Haven fra Melemaaltid til Medag Huusmanden sate Steengærde. – Meget Smugt Veier næsten Stele

L. 9. Jeg lavede Tøierpæle om Fmd og om Emd var jeg til Møle. Karlen pløiede Lægjord hele Dagen Huusmændene sate Steengærde Drengen pasede Kreatuer og muede unde Sviinene. - Meget Smugt Veier næsten Stele.

S. 10. Karlen og Drengen skor Hakkelse til Kveiet og Hæstene om Fmd. Jeg var i Kjøng hos Præsten om Gildet og ude hos Kokkekvinden og paa Kroen om Emd om Fmd var Møleren her og om Aftenen var Peder Pedersens Rasmus og Hans Andersen her. – Smugt Veier hele Dagen med lit Sydvæst Vind

M. 11. Karlen og Anders Christiand sate Steengærde. Jeg var til Møle og jeg fik en Griis nede hos Møleren til en So om Morgenen jeg pløiede Lægjord Det øvrige af Dagen. – Smugt Veier hele Dagen med lit Væsten Vind.

Ti. 12. Karlen og Anders Christiand sate Steengærde hele Dagen. Jeg pløiede Lægjord hele Dagen og om Aftenen var jeg og Moder til Pølsegilde nede hos Mølerens. Vi havde Hans Jensen og lave Langhalmen han begønde i Dag. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Østen Vind lit Smaat Frost

O. 13. Karlen og Anders Cristiand sate Steengærde hele Dagen. Vi bagte om Fmd om Emd var jeg ude og Pløie Lægjord Hans Jensen lavede Langhalem. – Smugt og klart Veier hele Dagen med lit Østen Vind. Sterg Tøre Jorden er meget tør

T. 14. Jeg var i Skov for Møleren Hasting Skov efter Favne brende. Karlen pløiede Lægjord hele Dagen. Anders Christiand sate selv paa Steendgærdet. Hans Jensen var her ikke i Dag. Jeg [428]hos Mølerens om Aftenen til Skovgilde. – Graat men Mildt Veier hele Dagen med lit Østen Vind

F. 15. *(Tilføjet efterfølgende, ovenfor teksten:) min Kones Fødselsdag.* Jeg var ude og fik malet Malt hos min Broder om Fmd og nede til Hans Andersens og låne en Bale Kalk og til Medag kom mine Sviigerforældre her ud og De tog Jem igen til Medaften Karlen blev ferdi med at pløie Lægjord Anders Christiand sate Steendgærde Hans Jensen lavede Langhalem

---

[427] Havegærde / havregærde? Stavningen er ikke ens for de to dage. Der har før været tale om at sætte risgærde om haven. (30. marts 1869). De flytter gærdet *ind?* Måske længere ind på grunden, da de samtidig er ved at rejse et stengærde i haven – Til afløsning for /supplement til risgærdet? Ordet ”havregærde” kan jeg ikke finde i anden sammenhæng, og normalt skriver Rasmus om sin ”havrebod” til beskyttelse af havrehøsten.

[428] Mangler ”var”

L. 16. Jeg var paa Kroen og kjøbe naaget ind til Barselsgilde og der var Brand hos Poulsen. Svend Christensen var kjørendes med mig Vi kom Jem til Aften om Morgenen var Muren og og jeg nede og sæte Hans Andersens Lenger af. Karlen stevnede Pile. Hans Jensen lavede Langhalem. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Østen Vind

S. 17. Jeg var til Møle om Fmd og inde hos Mølerens og inde til Hans Andersens og om Emd var Peder Pedersen her. Drengen var ude lade til Gilde i Egitsborg og Hammer og Ring. Karlen pasede Kreatuer. – Graat men Milt Veier md lit Østen Vind

M. 18. Jeg var i Næstved og kjøbe ind til Barselsgilde jeg kom Jem til Kloken 4 Der var jeg henne hos Peder Pedersen med et Lispund Kløverfrø til en Priis af 5 Rbd. Karlen og Drengen skor Hakkelse og Karlen hentede et Læs Tang. Hans Jensen lavede Langhalem. – Stergt Reineveier med Østen Vind

Ti. 19. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var jeg til Lisitasiond omme paa Fatigaarden jeg paatog mig at Levere 1 Favn Steend. Hans Jensen Lavede Langhalem. Karlen savede Brænde og snede Pile af. Drengen pasede Kreatuer. – Snee og Rein Det mæste af Dagen med Norvæst Vind

O. 20. Jeg bestelte Smaa Arbeider om Fmd og Christen var her ope og jeg og Han ved nede til Hans Andersens og om Emd og om Emd savede jeg Ogsekødet i Styger og laget i - - ningen (?). Karlen var aavere efter Kokekvinden og bestelte andet Arbeide. – Stergt Sneeveir hele Dagen med Østen Vind.

T. 21. Vi bagte to gange i Dag og jeg pasede Bagning, Svend Christensen og Hans Andersen og Christen og Jens Nielsen var her ope med Melk om Fmd og Maren Christens og Maren Jens Andersens var her og jelpe os Bage. – Snee Veier Det mæste af Dagen med Østen Vind

F. 22. Jeg savede lit grønt bræne og jeg var ude og laane Tøi til Gildet om Fmd om Emd var jeg ude til Christenes og fik malet bønder[429] og om Aftenen var jeg nede til Jens Nielsens til en lile Vesit. Karlen feiede Sneen sammel i Gaarden. – Sneeveier det mæste af Dagen med Østen Vind

L. 23. Christen og Hans Andersen var her ope og jelpe mig og vi fløte Boskabet[430] ind og vi sate Bor og Benge. Karlen og Anders Christiand kjørte Møiet af Gaarden og lavede til Hæstene og andet Graat Veier om Fmd Klart Veier omd med Norost Vind

[429] Vel formentlig "bønner." Der har været serveret kaffe i dagens anledning

[430] **Boskab:** Bohave / indbo.

S. 24. Palmesøndag. Vi havde vor lille Søn til Dåben i Dag[431] og han kom til at hede Rasmus Peter Christensen og her var barselsgilde for hele Laget. Min Broders Kone bar Den lile. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med Østen Vind.

M. 25. Vi havde anden Dagsgilde i Dag men Der var ikke ret mange af De udenbys for Det var et volsomt Sneeføi med Stergt Sneeveier hele Dagen med Stergt Sneeføi og Østen Vind

Ti. 26. De fra Baarse tog Jem om Emd Karlen kjørte Det Laante Tøi væg og vi røtede ud Anders Christiand og hans Kone og Peder og Søndergaar var her om Emd. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Østen Vind

O. 27. Jeg var til Møle om Fmd og efter Doktor til Mølerens Kone om Emd Hun var meget Sy og vi fløtede Boskab ind om Emd. Skræderpigens Broder Jens og Hans Andersen var her og jelpe os og fløte ind. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Sønden Vind

T. 28. Skjærtorsdag. Jeg var nede til Mølerens om Fmd med Maren hun var nede hos Grete og om Emd var jeg til Ornegilde ude hos Rasmus Matisen Karlen og Drengen skor lit Hakkelse og pasede Kreatuer. Reinveier Det mæste af Dagen med Sønden Vind

F. 29. Langfredag. Jeg var paa Kroen om Fmd med Smør til Poulsen til en Pris af 2 Mark pr Pund og om Emd havde vi lit Tredje Dags Gilde her var kun Hans Andersens og Jens Nielsens Christenes kom ikke. – Stergt Raineveir siste Nat og i Dag med Sønden Vind

L. 30. Vi slagtede 5 Griser i Dag Hans Andersen og Christen var her og jelpe os og om Emd var Hans Hansen fra Rosted og Hans Rasmusen fra Salerup her og om Aftenen var Christen her og min Søster. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Sydøst Vind

S. 31. Paaskedag. Christen og Hans var her og jelpe mig og veie Flæsket de veiede alle 5 til sammen 35 Lispund og jeg var paa Kroen med Det til Jens til en Pris af 17 Mark 8 Skilling pr Lispund om Fmd om Emd var vi nede til Hans Andersens. – Skyveier med Reinbyger Sønden Vind

April

M. 1. 2. Paaskedag. Niels Hemmings Kveiere[432] blev sy i Morges jeg var efter Dyrlægen men De var sye bæge to. Bøger Rimment(?) tog med her ud men vi antog ikke hun kunde Leve og Karlen var ope efter Jens Larsen og han slagtede Hinde og Hans Bager fra Karbæg kjøbte Kjødet til en Pris af 2 Rbd pr Lispund Den veiede 13 Lispund. Smugt Veier

[431] Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår vedr. dåben af lille Rasmus: ”Gudmoder: Gaardeier Christen Christensens Hustru af Svinø – Fadderne Gaardeier Christen Christensen og Gaardeier Hans Andersen, begge af Svinø – Ungkarl Peder Jensen af Baarse.” (Altså alle onkler til den lille.)

[432] ”Kvie”

Ti. 2. Hans Bager og hans Broder Peder var her efter Kvien i Fmd og jeg og Maren kjørte til Næstved Da Det var Medag og kom Jem til Aften. Karlen var efter Dokter til Mølerens Kone i Morges hun var dog lit beder. – Graat men Milt og Stele Veier

O. 3. Vi var til Brølup[433] ope til Hans Pedersens i Kostræde med Maren og Peder Simmonsens Jens. Jeg og Maren var ikke til Kirke men vi var Der om Emd og Moder var med. Jeg var ude til Christenes med – ustavere(?) om Fmd. – Smugt og Milt Veier hele Dagen med Østen Vind Reinveier om Naten

T. 4. Vi var til anden Dags Brylup i Kostræde til Hans Pedersens. De Unge fra Baarse Laa her ude. Karlen snete sæte Pile af og hokkede Ris Drengen var bejelpeligt og han pasede Kreatuer. Stergt Rein Veier Det mæste Dagen med Østen Vind

F. 5. Vi var til tredie Dags Gilde ope i Kostræde til Hans Pedersens mine Svigerforældre laa her ude siste Nat i Dag var Den lile Ole med til Gilde. Karlen og Drengen og bæge Pigerne task Havere i alt 8 Traver. – Graat Veier med Rugrein og Østen Vind

L. 6. Karlen kastede Havre og han og Drengen rensede op i alt 10 Tdr. 4 Skb. Jeg rørte Sæden paa Loftet om Emd var jeg nede til Hans Andersen og laaned deres store Bismer og Rasmus Andersen fra Kostræde var her og fik 1½ Lispund Kløverfræ. – Graat Veier om Fmd Klart om Emd

S. 7. Jeg og Maren og Moder var til Kirken om Fmd om Emd var Maren nede og see til Mølerens Kone og jeg var nede til Svend Christensen om at kjøre i Skov og Hans Andersens var her ope om Aftenen. – Meget Smugt Veier hele Dagen Stele om Fmd lit Vesten Vind om Emd

M. 8. Chr. IX Fødselsdag. Jeg og Svend Christensen og Anders var i Steensby Skov efter 3 Læs Asketræ vi kom Jem til Aften. Karlen og Drengen pasede Kreatuer og hukkede og snede Riis af og savede smaa brænde. – Meget stergt Reineveir hele Dagen med Sønden Vind

Ti. 9. Jeg var i Marken og jeg hokkede Langvovnen op om Fmd om Emd var jeg og Den lile Ole ned til Svend Christensens og vi Delte Asketræet Karlen og Drengen pasede Kreatuer og skor Hakkelse Kveiet og Hæstene og blev ferdi med at hoke Ris. - Reineveir om Fmd. Graat Veier med lit Støvrein om Emd Norvæst Vind.

O. 10. Jeg og min Broder og Peder Pedersen og hans Broder Jørgen vi var paa Enø og i Karbægsminde og kom Jem til Aften Rasmus Rasmusen fra Salerup var her Da jeg kom Jem. Karlen røte -de Pile. Drengen pasede Kreatuer. Klart Veier med Skyveier og lit Væsten Vind

[433] Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår det, at denne dag blev ungkarl Jens Pedersen af Kostræde, 30 år, gift med pigen Maren Hansen af Kostræde, 24 år. Forlovere var gårdmand Hans Pedersen af Kostræde, og gårdmand Peder Simonsen af Kostræde. Det var således to gårdmandsbørn fra Kostræde, der havde fundet hinanden.

T. 11. Vi var ude og syne Skorsteene i Dag vi blev ikke ferdi med Syen. Karlen bev ferdi med at røte Pile bag Havegærdet og han skor Dem ovver og han og Drengen kjørte Dem Jem. – Smugt og Milt Veier hele Dagen med lit Sønden Vind

F. 12. Vi var ude og syne Skorsteene i Fmd og blev ferdi til Kloken var 3 Karlen sate Pile om Fmd om Emd var han i Salerup og fik bedægt Det Store Øi. Faarene var ude første Gang i Gaar. – Meget smugt Veier hele Dagen med Sønden Vind.

L. 13. Jeg var til Møle og inde til Hans Andersen om Fmd. Om Emd kjørte jeg og Maren og Den lile Ole og Moder til Baarse. Karlen var ude til Hans Kustes(?) og fik bedægt Det Sorte Øi og han svenskede Erteageren og jeg saate Den med 3 Skb om Fmd. Karlen var paa Engen og presse Vandet ud. – Klart Veier med stergt Blæst Norost Vind.

S. 14. Jeg og Maren og bæge Drengene kom Jem fra baarse til Aften. Karlen var nede med 30 Traver Langhalem om Fmd til Hans Andersen. Drengen pasede Kreatuer. Pigen var til Kirke. – Skyveier med Rein Det mæste af Dagen med sterg blæst fra Væsten

M. 15. Jeg lagte ny Degsel aaver MaskineAgselen og jeg og Den lile Ole var til Møle om Fmd om Emd var jeg og Den lile Ole i Salerup til Rasmus Rasmusens og fik bedæget Det store Øi. Karlen belv ferdi med at Faalharve Havrejorden. Hans Jensen savede brende. – Graat Veier hele Dagen med sydvæst Vind

Ti. 16. Flyttedag. Vi bagte og jeg var ude til Christenes om Fmd om Emd var jeg paa Kroen og kjøbte 4 Læs Trimotei og en halv Tønde Sild. Trimotei til en Priis af 16 Skilling pr Lispund Silden til 8 Rbd for en halv Tønde Karlen svenskede Bygjorden med en Tint og blev ferdi. Skyveier med engelte smaa Havlbyger og blæst fra Væsten

O. 17. Jeg lavede en Sle - l og Christen og hans Kone var her ope og vi Delte Sild og min Søster var her ope om Fmd om Emd var Møleren og hans lile Søn her og jeg kjørte Dem ned med to Griser som han havde kjøbt til en Priis af 5 Rbd pr Styge. Karlen og Drengen lavede Det Styge til –havren(?) og pløiede Det. En sterg Rein og Sneesky om Morgenen

T. 18. Karlen og Huusmanden kjørte Steen af Grøndjorden hele Dagen. Jeg rørte Sæden paa Loftet og jeg var henne hos Peder Pedersen og fik en Stang til Stenvovnen[434] om Fmd om Emd var jeg ude til Christenes og ope hos Mikkel og fik et par Rusepæle og jeg og Christen sate mine Ruser. Klart Veier med Skyer og norvæst Vind Kolt

F. 19. Drengen var ude til Christenes og svenskharve hele Dagen. Jeg var ude og røite mine Ruser om Morgenen og kom Jem til Melemaalstid og jeg pasede Kreatuer hele Dagen og jeg var med og Bræge Stend op fra Melemaalstid til Medag. Karlen og Huusmanden bragte Stend op til Medaften og kjørte Stend til Aften. - Smugt Veier

L. 20. Karlen svenskharvede Havrejorden og blev ferdi til Aften. Jeg var paa Engen om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole ope paa Bangerne med en Tønde Havre

---

[434] **Sten-vogn,** *en., Lav, sværtbygget vogn til transport af sten (fra markerne ell. i stenværker olgn.). Borreby.PA.17. VSO. Kværnd. Fra ODS bind 21, 1943*

til Tingløverens til en pris af 4 Rbd 4 Mark pr Tdr. – Smugt Veier hele Dagen og stele og milt.

S. 21. Jeg lavede lit paa en Sko -tel(?) om Fmd. Rasmus Pedersens Peder var her henne om Fmd. Maren var nede og see til Mølerkonen om Fmd om Emd var Hans Andersens her. - Graat Veier hele Dagen med Sterg Storm.

M. 22. Jeg saate 5 Tdr Havre om Fmd om Emd blev Det Reineveier. Svend Christensen var her om Emd. Karlen og Drengen skor Hakkelse om Emd. Karlen svenskede Havren ned med en Tint om Fmd. – Graat Veier med lit Rugrein om Fmd. Stergt Reineveir om Emd.

Ti. 23. Jeg og Svend Christensen og Peder Pedersen og Hans Andersen vi havde lagte til Vovns til Vordingborg vi betalte Tiendepengene paa Kontoret til Bugval. Karlen baarede og skod Steend Huusmanden sate Pile. – Meget Smugt Veier hele Dagen og Stele.

O. 24. Om Fmd var jeg nede til Hans Andersen med en Del Jernvinduer han havde kjøbt i Vordingborg til en Priis af 9 Mark pr Styge. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole og Peder[435] vi var ude til Christenes om Emd. Karlen og Drengen kjørte smaa Steen af Grønjorden. - Meget Smugt Veier Stele

T. 25. Jeg saate 3 Tdr Havre til Melemaalstid. Da kjørte jeg til Næstved efter Tømmer til Hans Andersen. Karlen Svenskede Havren ned med en Tint of Faalharvede hele Haalemen og blev ferdi til Aften. Drengen pasede Kreatuer og andet smaa Arbejde. – Meget Smugt Veier og næsten Stele.

F. 26. Store Bededag. Jeg og Maren og Den lile Ole var i Kjøng til Peder Larsens til en lile Vesit om Emd. Drengen var Jemme. Karlen pasede Kreatuer hele Dagen. – Smugt Veier hele Dagen med lit Østen Vind.

L. 27. Jeg saate Kløver og blev[436] til Medaften og jeg saate 12 Skb Korn til Aften. Christen var her ope og Aarelade Den sorte Hæst han var bleven sy og om Aftenen var jeg og Peder Pedersen nede til Jens Nielsens. Karlen harvede Kløverne ned med en Tint og harvede Kornet ned. – Lit dammet Veier med lit Østenvind

S. 28. Jeg var ude til Christenes og vi var ude og røite Ruserne jeg kom Jem til Melemaalstid. Da var Møleren her. Karlen var i Baarse efter et Læs braater han kom Jem til Medaften. Drengen pasede Kreatuer. Hans Andersen var her om Emd. – Klart Veier med Stergt Blæst fra Østen

M. 29. Jeg saate Kornhaalemmen ferdi her ope i Marken i Dag Der blev saat i hele Haalemmen 1 Tdr 3 Skb 6rer Korn og 4 Tdr 2 Skb 2rer Korn. Drengen svenskede Det ned med en Tint. Karlen Faalharvede Det med en Tint og Trommelede Det. Huusmanden lavede Langhalem. – Smugt Veier til Medaften engelte Reinskyer til Aften mange Skyr

---

[435] **"Peder:"** Lillebror, Rasmus Peter, må have fået "Peder" som kaldenavn.

[436] Mgl. "ferdi"

Ti. 30. Jeg kjørte 2 Læs Steend fra Strømmen til Hans Andersen om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole i Salerup til Rasmus Rasmusen og jeg fik bedæget Det store Øi. Karlen kjørte 3 Læs Steend For Hans Andersen om Emd. – Meget Smugt Veier

Maj

O. 1. Karlen svenskede paa Engen hele Dagen. Jeg sate 5 af Køerne ud om Fmd om Emd var jeg ude til Christenes og fik Malet Malt og ude og røite mine Ruser. Drengen pasede Kreatuer og pele Steend af. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

T. 2. Jeg saate Havre og Korn paa Engen hele Dagen. Karlen svenskede Det ned med en tint om Fmd Drengen om Emd Karlen Faalharvede om Emd. – Smugt og Varmt Veier og næsten Stele

F. 3. Jeg saate Korn paa Engen om Fmd og om Emd pasede jeg Kreatuer til Medaften og saate en Tønde Korn fra Medaften til Kloken 7 paa Engen Da jeg gik Jem var jeg inde til Anders Nielsens. Karlen harvede paa Engen hele Dagen. – Dammet Veier om Morgenen og om Aftenen med lit Sydvæst Vind

L. 4. Jeg saate Korn paa Engen om Fmd og Karlen og Drengen harvede Det ned vik fik altsaa Tilsaaet for i Aar. Jeg rørte Sæden paa Loftet og andet smaa Arbeide om Emd. Karlen og Drengen fløtede Langhalemen og skor Hakkelse. – Graat Veier om Fmd Reinveier Det mæste af Emd med Sønden og Sydvæst Vind

S. 5. Karlen og Drengen pasede Kreatuer og lit smaa Arbeide om Fmd. Jeg var nede til Svend Christensens og Emd til Medaften. Da kom Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde her ud. Maren og Moder og Den lile Ole og Peder var nede til Hans Andersens. – Klart Veier med Skyer og Sydvæst Vind

M. 6. Jeg og Pigen Drengen læsede et Læs Smaa Steend og jeg var nede til Hans Andersens med Dem og jeg hentede et Læs Grus til Dem om Fmd om Emd var jeg Der nede med et Læs smaa Steend og Møleren og Jens Nielsen var her ope fra Medaften til Aften. Karen tromlede Havrejorden om Fmd. – en sterg Reinbyge i Medagsstunden

Ti. 7. Jeg og Jens Nielsen var nede hos Ringberg andgaaende Skolesagen som nu er indanget til Høisteret og vi var i Baaarse med Det samme. Karlen fløtede Steendseler(?) og andet Arbeide. – En sterg Skyrein om Morgenen til Melemaalstid og stergt Reineveir igjen fra Medaften til Aften. Sønden Vind.

O. 8. Karlen fik skot Det gamle sorte Øi og Den unge Sorte om Fmd. Hans Andersens Steendhukkere kom her og slog Steend og Drenge kjørte Steend Der ned om Emd. Jeg og Karlen bragte Steend op om Emd. Jens Pedersen fra Kjøng var her om Emd og anforde Karlen Penge til et uægte Barn. – Klart Veier med Skyer

T. 9. Chr. Himmelf. Jeg og Christen var nede til Jens Nielsens andgaaende om at jeg og Jens Nielsen og Jens Pedersen i Kjøng skulde til Kjøbenhavnd og tale med Høiesterets

Avokat andgaaende Skolesagen. Hans Andersen og Maren var her om Emd. – Klart Veier med Skyer og Væsten Vind

F. 10. Jeg og Jens Nielsen og Jens Pedersen i Kjøng vi tog til Kjøbenhavn vi tog med 7 Taaget fra Lunby til Kjøbenhavn Det kaastede 16 Mark rigtor[437] og vi talede med vores Høiesteretsavokat i Skolesagen. Karlen saate Frøet paa Engen og Han og Jens Nielsens Karl baarte Steend op. – Støvrein fra Medaften

L. 11. Peder Pedersen var her om Fmd og jeg var ude til Christenes med en Kalv om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder og Den Lile Ole i Kjøng til Peder Pedersens til en lile Vesit. Karlen baarede Steend op han og Drengen maalte Veden paa Loftet om Fmd og bestelte andet Smaa Arbeide. – Stergt Reinsille og alt imelem i Dag. Væsten Vind

S. 12. Jeg og Maren og Moder var til Alters i Dag og om Emd var Hans Bager fra Enø og Fruen her og jeg og Moder og Maren og Ole og Peder var nede til Hans Andersens om Emd. – Klart Veir med Skyer og Norvæst Vind

M. 13. Jeg og Karlen kjørte Steend fra Mellemaal til Medag. Karlen kom til Melemaalstid han havde været til Skovbal i Salerup. Jeg og Drengen kjørte Steend fra Medag til Medaften. Karlen tromlede fra Medag til Medaften og De skor Hakkelse fra Medaften og vi hentede Free(???)lunnen Jem. Klart Veier om Fmd stergt Reineveier fra Medaften til Aften Blæst fra Væst.

Ti. 14. Jeg og Karlen rensede 6 Tdr. Vede op fra Loftet 2 Tdr smaa 4 Tdr. stor og han fik skot Den sorte Hæst om Fmd om Emd kjørte jeg og Karlen Steend af til Medaften og vi blev Ferdi med De Der var bragt op Karlen baarede Steend til Aften og jeg og Drengen kjørte smaa Steend af til Aften. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind om Fmd. Smugt og Varmt Veier om Emd med Sønden Vind.

O. 15. Jeg og Maren var til Marked Maren kjørte med Hans Andersens jeg havde Sægelæs(?) Der op. Karlen og Anders Christiand kjørte Møi. Karlen hakkede af. Drengen pasede Kreatuer og strilede Det og bestelde andet Arbeide. – Klart Veier Det mæste af Dagen lit Taaget veier om Fmd med Østen Vind.

T. 16. Jeg var paa Gærsyn i Kjøng imelem Veimand Rasmus Pedersen og Snedker Jens Larsen. De bev forlit og Da jeg kom Jem var vi ude hos min Broder til hans Fødselsdag. Karlen og Anders Christiand kjørte Møi. – Klart Veier med Skyer og lit Sydvæst Vind.

F. 17. Der blev brænt paa Dybsø i Dag vi havde mange Fremmede Den lile Ole tog med sin Morfader til Baarse for at blive Der til Søndag[438]. Karlen begønde og pløie Møi ned. Drengen slag Tisler af paa Havrejorden. – Lit Dammet Veier men næsten stele og milt.

L. 18. Karlen pløiede Grøndjord om Fmd om Emd maalde han og Drengen Rugen paa Loftet Der var 14½ Tdr. og De bestelte andet Arabeide. Jeg sate Tyren ud og var paa

---

[437437] = ”retur,” formentlig

[438] ”Den lile Ole” er nu 2½ år, og er for første gang på overnatning alene hos morfar og mormor!

Engen med Korn om Emd rørte jeg Sæden paa Loftet og andet. – Dammet Veir om Fmd Reinveier om Emd Østen Vind

S. 19. Pinsedag. Jeg og Maren og Peder en lile Ole var Der ude vi kjørte til Baarse om Emd om Fmd var jeg nede til Hans Andersens Drengen var Jemme om Emd Karlen pasede Kreatuer. – Skyveier hele Dagen men milt med lit Sydvæst Vind

M. 20. 2. Pinsedag. Vi kom Jem fra Baarse til Medaften Ole kom med Jem. Karlen og Drengen skor Hakkelse og pasede Kreatuer. – Skyveier hele Dagen og en Skyrein siste Nat med Norden Vind og Torden Sky siste Nat men Den kom ikke op.

Ti. 21. Karlen og Anders Christiand kjørte Møi hele Dagen. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole og min Søster Maren og Bodil De kjørte med os til Lundby Stasond vi var Der og saa en Sommerby Stas[439] fra Hammer og da De havde været Der tog vi til Hammer for at see Dem Der – Smugt lit Dammet om Emd Østen Vind

O. 22. Karlen og Drengen bant lit Baand og hentede Kreatuerne Jem og bestelte andet Smaa Arbeide om Fmd Maren nede fra Hans Andersens var her om Fmd om Emd baarede Karlen Steend og jeg var til Møle og inde til Hans Andersens. – Reinveier siste Nat og stergt Tordenveier i Morges med meget Stergt Rein hele Fmd Væsten og Norvæst Vind

T. 23. Karlen pløiede Møi ned hele Dagen Jeg kjørte Møi hele Dagen. Anders Chrsitiand brod paa. Drengen og Pigen strøte Møi. – Klart Veier lit Dammet om Emd med Sønden Vind

F. 24. Jeg var til Møle og inde til Hans Andersens og jeg sate 5 Kveier paa Græs om Fmd om Emd var Lars Pedersen og hans Kone fra baarse her og vi var ude til Christens. Karlen og Huusmanden kjørte Møi om Fmd om Emd pløiede Karlen Huusmanden blev Sy. – Meget Smugt Veier lit Sydvæst Vind

L. 25. Jeg var paa Engen om Fmd om Emd var jeg i Kjøng med den lile Vovn til Maleren. Den skulde kaaste 10 Rbd og jeg var til Prøvevalg[440] paa Kroen. Karlen fik skot et par Hæste og han skulde Tromle paa Engen om Emd men den var for Vod Han pløiede. – Smugt Veier hele Dagen med Norvæst Vind.

S. 26. Jeg var i Marken om Fmd og vi havde to kveier som løb og om Emd var Hans Andersen og hans Kone og Svend Christensen og jeg var nede til Mølerens om Fmd. Pigen og Drengen var til Alters. – Skyveier Det mæste af Dagen med Væsten Vind

---

[439] Vi er nu kommet til 3. Pinsedag, hvor der mange steder var tradtion for at ”ride sommer i by.” (Visse andre steder var det Valborg Aften, eller en anden dag i foråret.) Det var et optog med bl.a. blomstersmykkede heste og ryttere, hvor man fejrede sommerens komme. Fejringen af sommerens komme er en tradition, der i Nordeuropa i hvert fald kan spores tilbage til middelalderen. Kan ”stasen” her være en ”majstang?”

[440] Havde formentlig forbindelse med det senere samme år afholdte valg til Rigsdagen

M. 27. Jeg kjørte Møi hele Dagen. Huusmanden brod paa. Karlen pløiede Møi ned hele Dagen. Drengen strøte Møi om Fmd om Emd var han med og vaske Faar.- Graat veier om Fmd. Klart Veier om Emd med Sydvæst Vind.

Ti. 28. Jeg kjørte 3 Læs Steend fra Strømmen til Hans Andersens om Fmd og Karlen og Drengen var Der nede og læsse af om Fmd Huusmanden var ude og slaa baigner[441] om Fmd og om Emd var Karlen med Det var saa stort at Køerne ikke vilde æde det af. – Smugt Veir hele Dagen med Sydvæst Vind

O. 29. Jeg og Huusmanden kjørte Møi og vi blev ferdi til Kloken var 6 Da var Huusmanden ude og tromle paa Bragjorden til Aften Karlen pløiede Møi ned hele Dagen Drengen strøte Møi. Muren[442] og Hans Andersen var her ope om Aftenen. – Meget Smugt Veier og Stele.

T. 30 Vi bagte om Fmd om Emd var jeg ude hos Christen og jelpe ham og rive noget af Den gamle Lenge ned. Karlen bærede og skod Steend Huusmanden pløiede Møi ned. – Smugt Veier hele Dagen lit Dammet hen i mod Aften. Sydost Vind

F. 31. Vi var paa Gærsyn i Salerup i mellem Lars Rasmusen og Rasmus Bensen De blev Forlit og kom Jem til Kloken var 3 Da var jeg nede til Hans Andersens til Reisegilde Der blev reist 3 Lenger og vi havde Reisegilde om Aftenen[443]. – Meget Smugt og varmt Veier Stele.

Juni

L. 1. Karlen og Drengen kjørte Steend til Melemaalstid De blev Da ferdi og Karlen pløide Møi ned og han blev ferdi med at bræge herope til Aften Drengen slø-ede Steendhulen. Jeg bestelte smaa Arbeider. – Smugt Veier om Fmd Dammet Veier om Emd med forskælige Vinde

S. 2. Mine Svigerforældre kom her ud i Jaftes og De tog Jem igjen i dag til Aften. Rasmus Rasmusen fra Salerup kom her ud om Emd. Jeg og mine Svigerforældre og Maren og Moder og bæge Drengene var nede til Hans Andersens om Fmd. -Smugt Veier Dog med Skyer og Norvæst Vind

---

[441] Vel **”bregner?”**

[442] Der *står* ”u.” Fejlskrift for ”a”? i så fald er det **”Maren,”** = søster til Rasmus, gift med Hans Andersen.

[443] Altså: Det synes at fremgå, at de ”inviterede” først og fremmest var der for at yde hjælp til at rejse de tre længer, dvs hejse / løfte tømmeret på plads. Da man var færdig til aften, kom så gildet! Blandt ”Amish”-befolkningen i USA lever tradtionen stadig. Her billede fra en moderne begivenhed i Illinoi: (Billede fra Amish Heritage Center, Illinoi.)

M. 3. Kronpr. Frederiks Fødselsdag. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole vi var nede til Mølerens til en slags Barselsgilde eller stor Vesit om Emd. Karlen og Huusmanden De øste Vand af Merkelgraven om Fmd om Emd rev De Hø. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Væsten Vind.

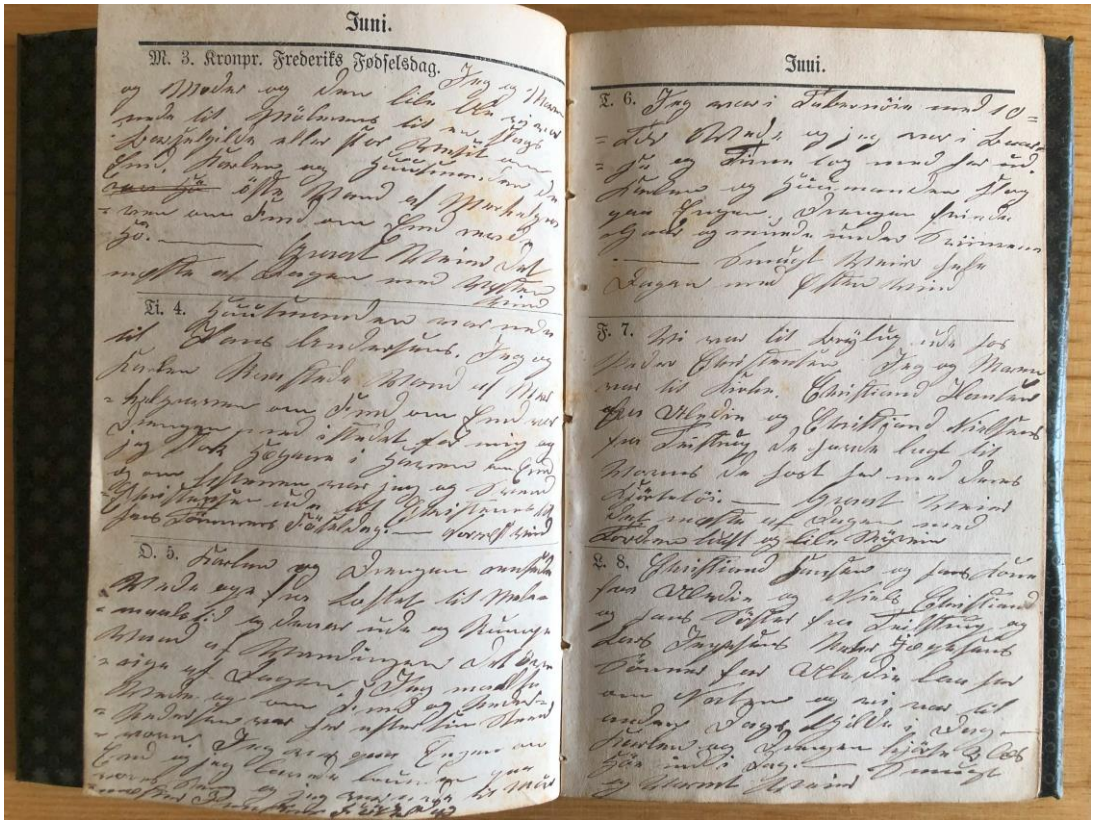

Ti. 4. Huusmanden var nede til Hans Andersens Jeg og Karlen Rensede Vand af Merkelgraven om Fmd om Emd var Drengen med i Stedet for mig og jeg slok Hægene[444] i Haven om Emd og om Aftenen var jeg og Svend Christensen ude til Christenes til Jens Tømmers Fødselsdag. – Norvæst Vind

O. 5. Karlen og Drengen rensede Vede ope paa Loftet til Melemaalstid og De var ude og pumpe Vand af Vandingen Det øvrige af Dagen. Jeg maalte Vede op om Fmd og Peder Pedersen var her efter sin Steendvovn. Jeg var paa Engen om Emd og jeg lavede - - paa Vovn Stang og jeg var ude til murmæster Jens(?) Fu- - - (?)

T. 6 Jeg var i Tabernøie med 10 Tdr Vede og jeg var i Baarse og Tinne tog med her ud. Karlen og Huusmanden slog paa Engen. Drengen feiede Gaard og muede unde Sviinene. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind.

[444] = Slog hækkene med le – "klippede hæk"

F. 7. Vi var til brylup[445] ude hos Peder Christensen. Jeg og Maren var til Kirke. Christiand Hansen fra Uledie[446] og Christiand Nielsens fra Teistrup De havde lagt til Vovns De holt her med Deres Kiøretøi. – Graat Veir Det mæste af Dagen med Tordenluft og lile Skyrein

L. 8. Christiand Hansen og hans kone fra Uledie og Niels Christiand og hans Søster fra Teilstrup og Lars Jeppesens Peder Jæppesens Sønner fra Arle(?) Die Laa her om Naten og vi var til anden Dags Gilde i Dag – Karlen og Drengen kjørte 2 Læs Høe ind i Dag. – Smugt og Varmt Veier.

S. 9. De uden bys tog Jem i Nat. Vi var til tredje Dags Gilde Den lile Ole var med. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Væsten Vind

M. 10. Jeg var ude hos min Broder til Reisegilde. Maren og Moder og bæge Drengene var Der om Emd. Karlen og Huusmanden begønde og Merkele i Dag. – Graat Veier med en lile Rein i Medags Stunden Sydvest Vind

Ti. 11. Christen fra Rønnebæg var her fra Melemalstid til Medaften Da var jeg i Kjøng hos Maleren efter Den lile Vovn. Den kostede 10 Rbd. – Smugt Veier Dog med engelte Skyer Sydvæst Vind

O. 12. Jeg var i Vordingborg og betale Penge paa Amtstuen Jeg kom Jem til Medaften. Karlen og Huusmanden grov Merkel. Drengen kjørte hen. – Klart Veier med Skyer om Fmd og en god Skyveier ved Medaftenstid Sønden Vind

T. 13. Karlen og Huusmanden slog paa Engen og blev ferdi med Det andet Støge. Jeg bestelte smaa Arbeider om Fmd om Emd kjørte jeg Trinne[447] til Lunby Stasond og jeg var ude og jelpe Christen og bevise(?) morthifiouset[448]. – Skyveier og sterge Rainbyger om Emd.

---

[445] I kirken i Køng blev denne dag viet "Pigen Dorthe Kirstine Olsen af Svtinø, 20 år," med "Ungkarl og Gårdejer Bent Nielsen af Allerslev Sogn, 29 år, født 6. August 1842." Forlovere var "Ole Thorkildsen, Gårdmand af Svinø," og "Ole Nielsen, Husmand af Ugledie" Ole Thorkildsen havde hjemme på "Troldhøjgård," som han havde ejet, indtil datteren Maren Olsen og svigersønnen Peder Christensen havde overtaget den i 1869. Det er altså en yngre datter af Ole Thorkildsen, der nu bliver gift. (Tidl omtalt 25/11-69.)

[446] = "Ugledige"

[447] Det må være svigerinden, Trine, (= Catrine / Tinne, på 19 år,) der skal til stationen. Hun var ankommet til Svinø d. 6., og hun har måske været babysitter under nogle af bryllupsfestlighederne, og hjulpet til med alle de liggende gæster.

[448] Desværre har jeg meget svært ved at tyde, hvad der foregår ved det ærinde, hvor Rasmus skal hjælpe bror Christen med noget. Ordet "mortifi - - " er sikkert også ukendt for Rasmus, men jeg gætter på, at det handler om at "mortificere" et bortkommet dokument, dvs at søge at få rettens ord for, at det er bortkommet, og dermed "dødt og magtesløst."

F. 14. Jeg og Peder Pedersen var til Dyrskue i Maagenstrup. Karlen og Huusmanden slog paa Engen og vente Hø. – Skyveier Det mæste af Dagen med engelte Smaa Reinbyger om Emd med Norvæst Vind.

L. 15. Vi var paa Gærsyn i Kjøng imelem Hans-Dreiers og Mølerens. De blev forlit. Folkene rev Hø paa Engen paa Det Styge Der skulde pløies til Bragjord og De blev ferdi til Aften. – Smugt Veier hele Dagen med Norvæst Vind.

S. 16. Jeg og bæge Murerne og Møleren var paa Jagt i Noret jeg skod en And om Fmd om Emd var Rasmus Rasmusen og Kone fra Salerup og Rasmus Rasmusen fra fra Kjøng her og Rasmus Nielsen Kostræde med Kone og Hans Pedersens med Kone fra Kostræde og Lars Rasmus Rasmus fra Salerup her.

M. 17. Vi tog Kveiet ind og stalfore i Lørdags Dog kun Kørene og vi havde Hans Jensen til at pase Dem. Karlen og Huusmanden kjørte Merkel. Jeg lavede Tøierne for Forlvovnen og var paa Engen og strø Græset Der var Flaget(?) om Fmd. Om Emd pløiede jeg Bragjorden og blev ferdi og jeg skilde Tromlen ad. – Smugt Veir

Ti. 18. Jeg lavede et Hakke Skaft og var inde til Hans Andersens og saa til Maren hun var sy om Fmd om Emd begønde jeg og pløie Grønjord paa Engen Karlen og Huusmanden De grov Merkel Drengen kjørte hen. – Smugt Veier Dog med engelte sorte Skyer om Emd Norden Vind

O. 19. Jeg var ope paa Bangerne for Jens Larsen med en Kalv og paa Kroen og jeg kom Jem til Melemaalstid Da havde vi Fremmede nemli Ole Torkildsen og hans Kone fra Hylinge De tog Jem til Medag og om Emd var min Svigerfader her han var kjørendes med Forpakter Krone paa Engelhaalemen.[449] – Smugt Veir Norden Vind

T. 20. Jeg kjørte Langhalem ned til Hans Andersen hele Dagen. Karlen og Huusmanden grov Merkel om Fmd Huusmanden gik Jem om Emd han blev sy. Karlen og Drengen og Pigen rev Hø paa Engen om Emd. – Skyveier hele Dagen med Norost Vind.

F. 21. Jeg var nede til Hans Andersens med et Læs Langhalem og paa Lundby Stasond med Moder hun tog til Falster og hun[450] til Maren Kerstine[451] om Fmd om Emd var Peder Larsens fra Kjøng her. – En god Sky Rein om Fmd Klart Veier om Emd Stele

L. 22. Jeg bestelte smaa Arbeider og Peder Pedersen var her henne om Fmd og jeg og Maren og Den lile Ole og Peder var nede til Hans Andersens om Emd. Karlen og Drengen. Karlen pløiede paa Engen Drengen strøte Merkel. – En god Skyrein i Medagstunden og en Kloken 3 og en igjen om Aftenen med Norost Vind.

---

[449] Af folketællingen 1850 fremgår, at Frederik Lønborg Crone var forpagter af hovedgården. Han var født i Nyborg, og i 1872 har han været 52 år.

[450] Fejlskrift for ”hen”?

[451] Se 11. nov. 1870: Den unge slægtning, Maren Kerstine, blev da gift med en mand fra Falster. Anes besøg må gælde det unge par. Familien har virkelig taget den nye jernbanes muligheder til sig!

S. 23. Karlen og Drengen pasede Kreatuer. Jeg og Maren og bæge Drengene kjørte til Baarse og vi var til Fæst i Melston(?) Rasmus Rasmusens fra Salerup var der ogsaa vi samledes paa Lundby Stasond. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen med lit Sydvæst Vind.

M. 24. St. Hans Dag. Vi kom Jem fra Baarse til Medaften Karlen og Huusmanden og Drengen rev Hø paa Engen og Pigen var med. Manfolkene slog Da De blev ferdi med at rive Hø. Meget smugt Veier hele Dagen og Stele

Ti. 25. Karlen og Drengen kjørte Hø fra Engen hele Dagen i alt 5 Læs. Huusmanden bev ferdi med at slaa Teiemotei paa Engen til Medag om Emd øste han Vand af Merkelgraven. Jeg hokkede Tisler af Havren. – Smugt Veier men sterkt blæst fra Østen

O. 26. Karlen pløiede Bragjord paa Engen og blev ferdi til Aften. Drengen strøte Merkel. Jeg var paa Kroen om og kjøbe Brændeviind om Fmd og Christen og Møleren var her om Fmd og om Emd var Mølerens Kone her. – En god Sky Rein om Fmd Skyveier Det øvrige af Dagen

T. 27. Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. Jeg var paa Engen om Fmd om Emd hokkede jeg Tisler af Havren. Moder kom Jem fra Falster i Aften. – Skyveier med Reinbyger og Sydvæst Vind

F. 28. Enkedronning Carol. Amilies Fødselsdag. Jeg lavede en Lem(?) til Kvei postene og var paa Engen om Fmd om Emd muede jeg en Lade og fik skot De to Unge. Karlen og Drengen kjørte Merkel og – paa Engen og skulde rive Hø om Emd men vi fik en lile Skyrein. – Skyveier hele Dagen med engelte smaa Reinbyger Sydvæst Vind

L. 29. Der var Legilde[452] hos Christen i Dag. Jeg var kjørendes for Maren der ud om Fmd hun var ude og jelpe Dem. Karlen var der ude og slaa. Jeg og Moder og Den lile Ole kjørte Der ud om Emd. Pigen og Drengen og Anders Christiand rev Hø paa Engen om Emd Hans Jensen blev sy jeg pasede Kreatuer. – Skyveir Sydvæst Vind

S. 30. Jeg var ude ved Strømmen efter et Læs Steend til Christen om Fmd om Emd var Hans Andersen og Kone her og Muren og Peder Kaaling her Den lile Ole var sy i Dag. – Klart Veier med Skyer og Sydvæst Vind

Juli

M. 1. Oles fødselsdag. Svend Christensen var her om Aftenen. Jeg var paa Kroen om Fmd og selle Rugene til en Pris af 6 Rbd 3 Mark pr Tdr om Emd pasede jeg Kreatuer. Karlen og Huusmanden og Pigen og Drengen rev Høet paa Engen til Melemaalstid og De merkelede Det øvrige af Dagen. – Smugt Veier

---

[452] **Le-gilde,** *et. (dial., forræld.) gilde, som i ældre tid holdtes (paa Loll.-Falster), naar høet var slaaet. Cit.1741.(IBarfod.Den falsterske Geistlighed.II.(1854).75).* de aarlige Leegilder og Høstgilder. *PHMønster. Athenæum.(1804-06).278. OrdbS.(Loll.-Falster).*

fra ODS bind 12, 1931

Ti. 2. Jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var jeg pa Lisitatund paa Skoleforas paa Fatigaarden jeg fik 500 Pund Halem til 3 Mark 8 Skilling pr 100 Pund gøet Baasende(??) 5 Mark 8 Skilling pr 100 Pund. Karlen og Huusmanden merlede. – Smugt Veier lit Dammet om Aftenen Væsten Vind

O. 3. Jeg pasede Kreatuer og muede under Sviinene og Hæste og Kveiet og samlede Grønt Jem. Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. - Klart Veier med Skyer og Sydvæst Vind

T. 4. Jeg pasede Kreatuer hele Dagen og muede under Det. Karlen og vi havde Anders Christiand De kjørte Merkel hele Dagen. – smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind.

F. 5. jeg pasede Kreatuer og sankede Grønt Jem til Melemalstid Da var jeg paa Agond i Noret og vi var inde til Lars Christensens og til Karl Jensens og Der var naale Styger her ope. – Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. – Smugt Veier med Sydvæst Vind.

L. 6. Jeg pasede Kreatuer hele Dagen og muede under Det og sankede Grønt Jem Karlen og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind.

S. 7. Væveren havde De gammele Øi paa Tørvemosen Karlen jalp ham og skære Tørv. Jeg og Peder Pedersen var ude og stange Aal om Fmd og om Emd var De Unge fra baarse her og Rasmus Rasmusen fra Salerup og vi var paa Dybsø om Emd. – Smugt og Varmt Veir Østen Vind

M. 8. Jeg pasede Kreatuer hele Dagen og muede under Det og sankede Grønt. Karlen og Huusmanden og Drengen kjørte Merkel hele Dagen. - Smugt og Varmt Veier hele Dagen med Østen Vind

Ti. 9. Jeg var efter et Læs raa Steend i Salerup til Hans brodersen til en Pris af 15 Mark pr. 1000 Steend vi kom Jem til Melemaalstid og jeg pasede Kreatuer Det øvrige af Dagen Karlen og Huusmanden og Drengen kjørte Merkel og vi holt op med at Merkle i Dag vi fik merlet til Merkelgraven. – Fint Veier

O. 10. Rasmus Rasmusen fra Salerup var her efter 5 Tdr 4 Skb Havre til en pris af 22 Mark pr Tdr om Fmd om Emd var jeg ude til Christens og kjøre Ler til hans Logulv. Karlen og Væveren og Ole Smed slog Kløver – Tordenluft med en Reinbyge om Aftenen

T. 11. Karlen slog Kløver hele Dagen. Jeg var til Møle og bar Rugen ned fra Loftet om Fmd om Emd rensede vi Den og jeg var paa Kroen til en pris af 6 Rbd 3 Mark pr. Tdr. Maren var med ope paa Bangerne. – Tordenluft med engelte Reinbyger Væsten Vind.

F. 12. Jeg var til Møle med Morgenen og jeg Karlen slog Kløver Det øvrige af Dagen og jeg gjorde akort med Jæbe Anders om at strøe Merkel til en pris af 2 Mark pr 100 Kaser. Drengen pasede Kreatuer. – Smugt og meget Varmt Veier og stele

L. 13. Vi havde Peder i Dag og han og Karlen slog Kløver hele Dagen Jeg havde en Daarli Haand men jeg pasede lit Kreatuer og om Emd var jeg og Maren og bæge Drengene og Moder nede til Jens Nielsens til Vesit. – Tordenluft Det mæste af Dagen med Sydvæst Vind

S. 14. Jeg og Maren og Lars Hansen og hans Kone og Jens Nielsen vi tog til Kjøbenhavn i Dag til Industriudstillingen. Vi var paa Industriudstillingen i Dag Der var ualmindeli meget at see Det kaaste 2 Mark pr Person at komme ind. – Reineveier Det mæste af Dagen i Kjøbenhavn.

M. 15. I Dag var vi i Sologisk Have og paa Taarvalsens Maaseum og andre see verdiheder og vi tog med 7 Taaget fra Kjøbenhavn og kom Jem til Kloken 12 om Naten. Karlen og Huusmanden slog Kløver og rev Hø. – Smugt Veier i Kjøbenhavn men Skyveir her Jemme Sydvæst Vind.

- - - - -

Her forlader vi lige Rasmuses dagbog et øjeblik, og nyder, hvad de må have set på turen:

Den Nordiske Industri – og Kunstudstilling i København, 1872:

Udstillingen var den største, der indtil da var afholdt på dansk grund. Den blev afholdt i det åbne terræn ud for Gyldenløves Bastion, ved den nuværende Rådhusplads, hvor man opførte en række imponerende bygninger til formålet.

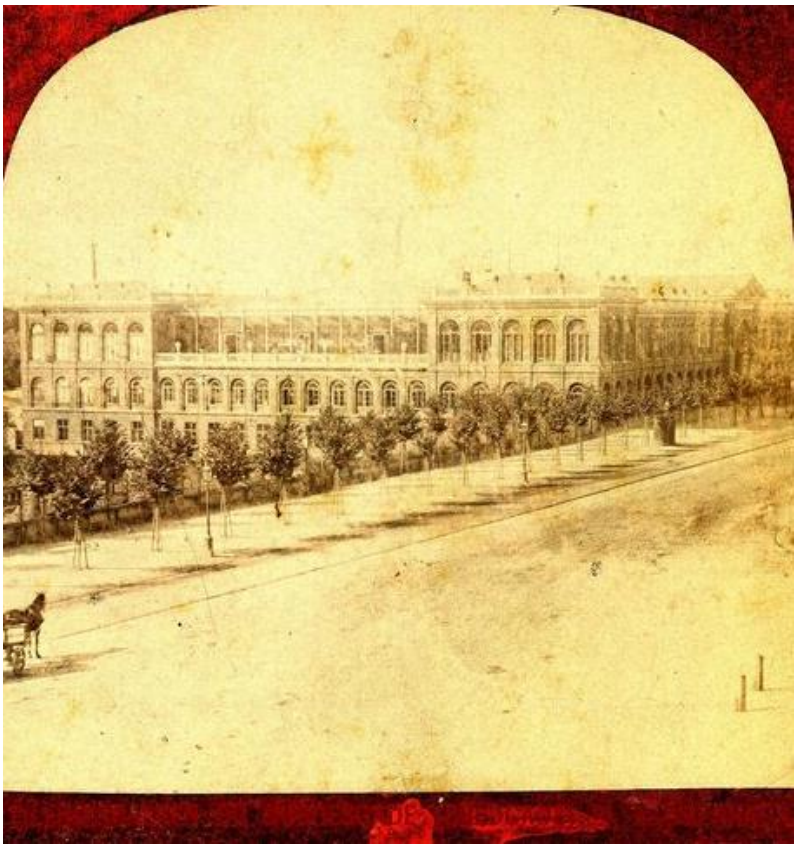

Her ses den store udstillingsbygning - Fotografen står på den nuværende Rådhusplads og fotograferer bygningen, hvis facade vender mod Vesterbrogade, (hvis øverste del dengang blev kaldt Vesterbros Passage).

Fotofirmaet Bertel Budtz Müller & Co. i Bredgade, København, havde eneret på fotograferingen af udstillingen, så samtlige viste billeder er taget af dette firma.

Udstillingsterrænets ”hovedgade,” set fra luftbroen over Ny Vestergades Forlængelse. T. h. ses hovedbygningen med kuplen ragende op bagerst, og lige foran denne knejser den imponerende russiske portal, som markerede indgangen til den russiske udstilling. Bag ved den russiske anes den noget mindre franske portal. Begge portaler blev med stor succes opført i overensstemmelse med hjemlandets traditionelle byggekunst. For enden af hovedgaden skimtes husflidsbondegården, og lige t.v. herfor kopien af den hvide fæstningslignende indgang til Gl. Carlsberg i Valby. På venstre side af hovedgaden ses først og fremmest kopien af Nikolai Kirkes tårn og herunder forskellige privat opførte udstillingsbygninger: bl.a. Betlehemskiosken, Galle & Jessens chokoladeudsalg og Marstrands brødudsalg. Bygningerne, som fotografen står imellem, og som anes på hver side i forgrunden, er blomsterpavillionerne. (Billedet og teksten er fra Illustreret Tidende, hentet fra Rigsarkivet.)

Utroligt, at alt dette blev opført til midlertidigt brug. Intet under, at Rasmus syntes, der var ualmindeligt meget at se!

Den store nordiske Kunst- og Industriudstilling i Kjøbenhavn 1872.

Den store nordiske Kunst- og Industriudstilling i Kjøbenhavn 1872.

- - - - -

Ti. 16. Hans Andersens bagte her ope i Dag. Karlen og Huusmanden og vi havde Niels Jørgen De slog Kløver om Fmd om Emd rev vi Hø alesammen. – Skyveir med Tordenluft og Sydvæst Vind om Fmd og blæst fra Væsten om Emd.

O. 17. Karlen og Pigen og Drengen kjørte Hø hele Dagen. Jeg tog af. Skyveir hele dagen med Storm fra Væsten.

T. 18. Karlen og Pigen kjørte Hø om Fmd om Emd havde vi Huusmanden Da kjørte han og Karlen Hø. Jeg og Maren var til Sommermarked i Vordingborg. – Klart Veier med sterg blæst fra Sydvæst

F. 19. Karlen og Huusmanden og vi havde Væveren De slog Kløver om Fmd og jeg kjørte et Læs Tang om Fmd og jeg kjørte Tang hele Emd. Karlen og vi havde Jæbe Anders. De røgnede hele Gaarden om Emd. Huusmanden og Væveren og Pigen rev Hø om Emd. Klart Veier med Sydvæst Vind

L. 20. Vi bagte om Fmd. Karlen og Huusmanden vente og rev Hø om Fmd om Emd slog De Kløver. Jeg og Pigen og Drengen og Maren og vi[453] Gamle Karen Niels Jørgens vi rev Hø om Emd. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

S. 21. Jeg var paa jagt i Noret om Fmd jeg skod en Vive og om Emd var jeg og Maren og Moder og Bæge Drengene i Egitsborg til Peder Rasmusens. - Smugt og meget Varmt Veier hele Dagen Næsten Stele.

M. 22. Vi kjørte Hø fra Engen om Fmd jeg sate Gær og om Emd kjørte vi Hø fra Marken og jeg slog af paa Stenget Karlen og Huusmanden kjørte ind Pigen lagde Drengen var paa Stenget. – Meget Varmt Veier og næsten Stele

Ti. 23. Karlen og Huusmanden og Pigen og Maren rev Hø til Melemaalstid og vi kjørte fra Engen og Marken Det øvrige af Dagen. Jeg var paa Kroen og kjøbe Brendeviind og kom Jem til Melemaalstid og jeg sate en mer(?) Høgær. – meget Varmt Veier og næsten stele lit Østen Vind

O. 24. Vi sate Kveiet ud i Dag Det kom paa Engen og vi læsede et Læs Hø af til Melemaalstid. Karlen slog Kløver Det øvrige af Dagen. Jeg begønde og pløie Bragjord paa anden aavergang. – Smugt og Varmt Veier lit Østen Vind

T. 25. Karlen og Huusmanden meiede Det 6re Korn til Medag og De begønde og meie Rug om Emd. Jeg pløiede bragjord hele Dagen. – Smugt og meget Varmt veier med lit Østen Vind

F. 26. Karlen meiede Rug om Fmd om Emd var jeg med og vi blev ferdi til Aften. Jeg pløiede lit om Fmd. Huusmanden var sy. – Meget sterg Varmme hele Dagen 25 Graders Varmme blig stele

[453] Mangler nok "havde."

L. 27. Karlen og Huusmanden og Jæbe Anders og Drengen var paa Tørvemosen og skære Tørv i Dag jeg var ikke rigti Rask om Fmd om Emd pløiede jeg lit og strøte De slagne Merkelpulder og jeg Harvede. – Dammet Veier og sterg Østen Vind

S. 28. Jeg og Maren og Karlen og Drengen og vi havde Peder vi bant Det 6re Korn til Medag og om Emd bant De alt Rugen. Jeg var paa Fatigaarden om Emd andgaaende Huusfliden. – Varmt Veier Det mæste af Dagen med Østen Vind

M. 29. Vi kjørte Hø her ope fra Marken til Medaften Da blev Det Reinveier Karlen og Huusmanden fløtede Den gamle halem ud til Aften. Jeg var til Møle og ind til Hans Andersen. – Dammet Veier til Medaften og Reinveier fra Medaften til Aften. Sydvæst Vind

Ti. 30. Karlen og Huusmanden slog paa Engen til Medag og om Emd kjørte vi Rug ind til kloken var 6 Da blev Det Reinveir og De kaste Rug til Aften. Jeg var ved Strømmen med Lam til Hans Bager i Medagsstunden til en Priis af 7 Rbd pr Styge. – Graat Veier og fra Medaften Reinveier blæst fra Sydvæst

O. 31. Vi havde Væveren og han og Karlen slog paa Engen hele Dagen og De blev ferdi til Aften. Jeg pløjede Bragjord Det mæste af Dagen. – Graat Veier om Fmd Skyveier med sterge Reinbyger om Emd og sterg Blæst fra Sydvæst

August

T 1. Jeg og Maren var i Steensby til begravelse efter Hans Christensen[454] vi kom Jem til Kloken var 10 om Aftenen. Huusmanden meiede Vede hele Dagen Karlen var med til Melemaalstid Da kjørte han og Drengen Rug ind Det øvrige af Dagen. Skyveier med blæst fra Sydvæst.

F. 2. Karlen og Huusmanden meide De øverste Styge Vede til Medag og De meiede Korn om Emd. Jeg og Drengen kjørte Det 6re Korn ind om Fmd i alt 7 Læs og om Emd rev vi Rugslod. – Skyveier hele Dagen med Sønden Vind

L. 3. Karlen og Huusmanden og vi havde Peder De meiede 2re Korn her ope og blev ferdi til Aften. Maren og Pigen og vi havde Karen Niels Jørgens og Drengen De bant Rugsloet og kjørte Det ind. Jeg pløiede bragjord hele Dagen. – Klart Veier lit Dammet hen imod Aften med Væsten Vind

S. 4. Karlen var ude til Christenes og jelpe Dem og meie Vede. Jeg var Der ude efter en Flagstang og nede til Hans Andersens efter Flaget og jeg sate Flagstangen ned og heisede Flaget for første gang om Fmd om Emd havde vi Fremmede nemli Hans Andersens og

[454] Det fremgår af kirkebogen for Langebæk Sogn, at sognefoged og gårdmand Hans Christensen i Stensby ved begravelsen d. 1. august 1872 var 58½ år gammel, og døde af galdesten. Han blev omtalt første gang d. 22. maj 1868, hvor han lagde hus til et bryllup. Gennem årene siden er der omtalt en hel del gensidige besøg.

Jens Nielsens og Mølerens og min Broders og Murer Niels Jensen og hans Kone fra Karbæg.

M. 5. Karlen og Huusmanden og Pigen og Drengen rev Enghøet paa Engen om Fmd om Emd task De 6re Korn i alt 8 Traver. Jeg rev paa Engen til Melemaalstid og paa kroen efter brendevind til Medag om Emd pløiede jeg bragjord. – Klart Veier med engelte Skyer og Sydvæst Vind

Ti. 6. Karlen og Huusmanden og vi havde Hans Larsen paa Bangerne og Smede Ole Den ene ½ Dag De meiede Korn paa Engen hele Dagen. Jeg kastede Det 6re Korn og rensede Det op i alt 7 Tdr og jeg var til Møle med 4 Tdr og Smeden fik ½ Tdr. – Klart Veier Dog lit Dammet med Sønden Vind

O. 7. Karlen og Drengen og Pigen og Maren og vi havde Karen Niels Jørgens De bant Vede Karlen var med om Fmd om Emd meiede han paa Det underste Styge Vede medens De andre bant Det øverste ferdi. Jeg pløiede Bragjord hele Dagen. – Dammet baade om Morgenen og Aftenen og Reinveier hele Naten. Østen Vind.

T. 8. Karlen task Rug om Fmd om Emd meiede han og Huusmanden. Jeg og Maren og bæge Drengene og Moder vi kjørte til Baarse om Fmd og kom Jem igjen til Aften. – Reinveier til Melemaalstid Klart Veier med Tyge Sorte Skyer Det øvrige af Dagen Østen Vind

F. 9. Jeg og Karlen og Huusmanden vi meiede Havre hele Dagen her ope og jeg solte en Kalv til Skræder Jens fra Egitsborg til en Pris af 15 Rbd og jeg solte Gæsene til en Pris af 14 Mark pr Styge. – Graat Veier om Fmd Klart Veier med tyge Skyer om Emd og blæst fra Væsten

L. 10. Karlen og Huusmanden kjørte Det øverste Styge Vede ind om Fmd Vi havde Anders Christiand han meiede Det af Havrehaalemen Der blev baant Den anden Dag om Fmd om Emd meiede De ale 3 paa Engen. Jeg sate i Laden om Fmd om Emd pløiede jeg lit og Peder l¨Larsen fra Kjøng var her. – Dammet Veier

S. 11. Jeg og Karlen og Drengen sate Den gamle Halem sammen og De skor lit Hakkelse til Hæstene om Fmd om Emd var jeg og Maren og bæge Drengene og Moder ude til Christenes og jeg og Christen var paa Jagt og han skod 2 Reinspover og en And. – Skyveier med Torden og smaa Reinbyger og Sydvæst Vind

M. 12. Jeg var i Kjøng til Niels Jensens med Gæs til Christofer i alt 34 til en Pris af 14 Mark pr Styge om Fmd. Karlen meiede Den legende Havre her ope om Fmd om Emd meiede han Havre paa Engen. Huusmanden var her ikke. Jeg pløiede Bragjord om Emd. Rugrein om Morgenen. Skyveier Det øvrige af Dagen.

Ti. 13. Jeg pløiede bragjord til Melemaalstid Da var jeg ude til Christenes med Dei vi bagte Der ude og Da vi kom Jem bant jeg og Maren lit Korn Karlen og Huusmanden blev ferdi med at meie Havre paa Engen om Fmd Det siste for i Aar og om Emd pløiede Karlen og Anders task Rug. – En sterg Reinsky i Medag Stunden

O. 14. Vi bant 2re Korn her ope fra Melemaalstid til Medaften en 35 Traver og vi kjørte Det ind til Aften. Jeg og Maren var i Laden Huusmanden slog af Karlen og Pigen læsede i Marken Drengen slævede sammen. - Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind

T. 15. Vi kjørte Veden Jem til kloken 11 Da bant vi Korn til Medag om Emd havde vi Jørgen i Mosen og jelpe os og han og Huusmanden og Pigen og Maren De bant til Medaften og jeg og Karlen og Drengen vi kjørte Det ind. Da var vi paa Engen og bant Det - re styge Korn 23 Traver. Smugt Veier

F. 16. Karlen pløiede bragjord. Jeg lavede Tørerpæle[455] Huusmanden task Viede Kløver og Niels Jørgen bant baand til Melemaalstid. Da var vi ale sammen paa Engen og bant Det -re Styge Korn tiil Medag i alt 20 Traver og om Emd kjørte vi Det siste af Det 2re korn ind til Medaften og vi kjørte Korn ind fra Engen til Aften. – Smugt Veier med Vide Skyer Norvæst Vind

L. 17. Karlen pløiede til Melemaalstid. Huusmanden task Det løse Korn til Melemaalstid og fra Melemaalstid bant vi Havre her ope om Emd havde vi Smede Ole og hans Kone og jelpe os. Jeg og Huusmanden begynde og sæte Havrebod efter Medag men jeg blev sy og Karlen kom i Stedet for mig. De andre bant. – Smugt Veier Norden Vind

S. 18. Vi havde Huusmanden om Fmd De sate Havreboden ferdi og slævede Havren sammen. Om Emd havde vi Fremmede nemli De unge fra Baarse De var paa Dybsø efter Deres Kreatuer Christen laa her om Naten og tog Jem Den næste Morgen. Jeg var sy. – Smugt Veier hele Dagen med Norden Vind.

M. 19. Vi havde Peder i Dag og han og Karlen kjørte Korn ind fra Engen Anders Christiand sate her Jemme De blev ferdi med Det til Melemaalstid. Der tog De paa Engen og binde Havre alle sammen og blev ferdi med Den til Medag og om Emd bant De Havre her ope til Medaften og vi kjørte ind og sate Gær til Aften. Jeg var sy

Ti. 20. Vi kjørte Havren ind fra Engen til Medag Den kom paa Stenget og om Emd kjørte Huusmanden og Pigen Den her ope fra Marken som vi bennte faarige Dag til Medaften Karlen og Drengen rev Slod til Medaften og Fruentimmerne bant Slod op. Jeg slog Havre af om Fmd om Emd var Hans bager her og jeg solte min Tyer til ham til en Pris af 69 Rbd og var ude med et Lam.

O. 21. Christen fra Baaarse kom her ud i Jaftes og skulde jelpe os og høste. Vi kjørte Hø ind fra Marken og Enghøet. Jeg slog af Karlen og Huusmanden kjørte Jem og sate Hæs Christen fra Baarse slog af i Marken om Fmd om Emd rev jeg og Drengen Vede og Bygslod og Pigen og Maren og Christen og Karen Niels Jørgens bant Slod op. – Smugt Veier

T. 22. Jeg og Christen sate Rivetender og gjorde Teimotei rent om Fmd. Karlen og Huusmanden slog Frøkløveren af til Melemaalstid Der var De paa Engen og rive Slod Det

[455] Vel "tøjrepæle"

øvrige af Dagen og Drengen og Pigen og vi havde Karen Niels Jørgens og Christen var med om Emd at rive jeg og Maren kjørte Bygslod ind her ope fra om Emd. - Smugt Veier

F. 23. Jeg og Christen var efter 2 Læs Tørv og jeg var efter 1 Læs igjen om Emd. Karlen og Huusmanden slog Erterne af til Melemaalstid Der rev De slod paa Engen tilige med Pigen og Drengen og Karen Niels Jørgens og Christen var med om Emd og De blev ferdi med at rive og kjøre Det Jem til Aften. – Smugt Veier

L. 24. Karlen og Drengen og Christen var efter De 2 siste Læs Tørv om Fmd Vi fik ialt 5 Læs Tørv. Huusmanden og jelp Niels Jørgen[456] og tærske Hør til Melemaalstid Der var han og Pigen med og bende Frøkløver om Emd kjørte han Tørv far si Selv[457] Karlen og Pigen og Drengen og Christen kjørte Frøkløverne og Erterne ind om Emd og vi fik Indhøstet

S. 25. Huusmanden havde De gamle Øi og kjørte Tørv med hele Dagen. Karlen var ude til Christenes og kjøre Fyl om Fmd. Jeg og Christen var Der ude om Emd og vi var paa Rønnen og skulde skyde men vi traf ikke noget. Smugt Veier med Østen Vind

M. 26. Karlen var efter Egetræ i Steensby Skov for Hans Andersen Christen pløiede Den siste Ager paa Bragjorden. Jeg gjorde Hørfrøet rent om Fmd om Emd var Tømmer Peder Masen her og sæte Tærskenes[458] Skinner i aarden Jeg var paa Jagt om Aftenen og skod 2 Kræg Ender. – Dammet Veir med Sydost Vind

Ti. 27. Jeg var henne hos Peder Andersen om Fmd og han og Tømmer Peder Masen var her igjen og jeg var nede til Hans Andersen og betale en Møivovn om Fmd om Emd var min Svigerfader og Tinne her og hente Christen med Jem og Den lile Ole fulte med min Broder og Mikkel var her om Aftenen. – Smugt Veier

O. 28. Vi kjørte Møi paa Engen hele Dagen vi havde Hans Andersens og Christenens og jelpe os Huusmanden og vi havde Væveren De brud paa Karlen kjørte han havde en Daarli Haand. Jeg hakkede af. Rasmus Rasmusen fra Salerup var her om Aftenen. - Klart Veier dog med tyge Rein Skyer og Sydost Vind.

T. 29. Vi bagte om Fmd og kiørte Møi paa Engen Huusmanden læsede Karlen hakkede af Drengen og vi havde Hans Andersens Dreng De kjørte om Emd task De Jeg var ope hos Lars Hansen om Emd og Hans Andersen og Pigen Hans Peder var her om Aftenen. – Graat Veir om Fmd en god lile Rein om Emd med Sønden Vind

F. 30. Jeg kastede Korn hele Dagen Huusmanden Dugede paa Havreboden hele Dagen Karlen pløiede Møi ned paa Engen De task et bed Korn og tjørnede til Melemaalstid. – Klart Veir med Skyer og lit Sydvæst Vind

---

[456] Der må mangle et par ord.

[457] "Si Selv": Altså husmanden har lånt gårdens udstyr – Naturaliebetaling for en del af hans arbejde.

[458] Vel et tærskeværk?

L. 31. Jeg og Maren var i Næstved Kesten Torgils[459] var kiørendes med og Karlen var trægendes Der ope med Tyren Huusmanden og Drengen rensede Korn op og Huusmanden task Rug til at Duge med Drengen harvede paa bragjorden om Emd min Moder reiste til Kjøbenhavn tillige med Hans Andersens i Dag. – Reinveier om Fmd

September

S. 1. Jeg og Maren kiørte til Baarse Christen var ude efter os Min Svigermoder var bleven Sy. Karlen var paa Engen med et Læs Møi om Fmd og han og Drengen vaskede Vovn. – Graat Veier med engelte Reinbyger og Sønden Vind

M. 2. Jeg og Maren og Den lile Ole og Peder kom Jem fra Baarse til Kloken var 2 Huusmanden Dogede paa Havreboden Karlen pløiede paa Engen jeg kastede lit Rug om Emd og Svend Christensen var her og laante 2 Tdr. Korn. – Klart Veir med Skyer og Væsten Vind

Ti. 3. Jeg rensede 2 Tønder Rug op og var til Møle om Fmd om Emd var jeg ude og harve paa Bragjorden til Medaften var jeg ude og skyde Ender og jeg skod en Huusmanden Dogede Havreboden ferdi og begøndte paa Havrefæste[460]. Karlen pløiede paa Engen. -Klart Veier med Skyer og Sydost Vind.

O. 4. Karlen pløiede paa Engen hele Dagen. Jeg var nede til Hans Andersen med et Vindu og fik sat 3 Ruder i om Fmd og jeg bestelte smaa Arbeider om Emd. -Klart Veier med Skyer og næsten Stele og Varmt

T. 5. Karlen pløiede paa Engen hele Dagen. Huusmanden task Rug Drengen blev ferdi med at tromle bragjorden til Melemaalstid og jeg og han kjørte Steen af til Medag og han begøndte og svenske Den og igjen om Emd Jeg og Maren og Bæge Drengene og Moder var ude til Christenes om Emd. – Graat men lommer Varmt Veier og Stele

F. 6. Karlen pløiede paa Engen Huusmanden task Rug Drengen svenskharvede paa Bragjorden hele Dagen Jeg feiede Gaarden til Medaften og jeg var ude og rense op for Køerne til Aften. – Klart Veier om Fmd Graat Veier om Emd næsten Stele Varmt

L. 7. Dronning Louises Fødselsdag. Drengen blev ferdi med at svenskharve Bragjordentil Medag og han Faalharvede til Aften. Jeg lavede Paasten om Fmd om Emd rensede jeg op for Køerne og maalte Grøfter for Anders Christiand Karlen blev ferdi med pløie paa Engen til Medaften og han fik skot De unge. Graat Veir

---

[459] Der er formentlig tale om Christens svigermor, Kirstine Pedersdatter, enke efter Torkil, jfr. tidligere

[460] Jeg har ikke kunnet finde ordet forklaret, men det har vel været noget, der skal holde havren på plads, i havreboden.

S. 8. Jeg var lit paa Jagt om Fmd men traf ikke naaget Om Emd var Hans Pedersens Jørgen fra Kostræde her og min Broder og Kone var her om Aftenen. -Skyveier med Sydvæst Vind

M. 9. Karlen Dobede hele Dagen og Huusmanden task Rug Drengen harvede og tromlede. Jeg var efter Kalk i Fensmark for Lars Hansen vi havde 8 Tdr paa. – Klart Veier med Skyer og en engelt Reinbyge Sønden Vind

Ti. 10. Huusmanden task Rug hele Dagen. Karlen tromelede til Melemaalstid blev han ferdi og han pløiede til Rug Det øvrige af Dagen. Jeg var ude til Christenes efter en Børnevovn om Fmd og jeg sate Den i Stand til Medaften og var med til at pløie til Aften. – Graat Veier med Sydvæst Vind

O. 11. Karlen pløiede til Rug om Fmd om Emd kastede han Rug og han og Drengen rensede Den op ialt 6 Tdr. Jeg kiørte 2 Læs Steend fra Strømmen til Svend Christensen om Fmd om Emd lavede jeg Stolene. - Sterg Rugveier om Fmd graat Veier med engelte Reinskyer om Emd Sydvæst Vind

T. 12. Jeg var i Kjøng til Jævle skydning jeg fik en plæt og Den var 13 Mark 7 Skilling Vi havde kun 16 Havl i. Karlen og Huusmanden og Drengen og bæge Pigerne De task Korn hele Dagen. – Stergt Reinvier hele Fmd. Klart Veier med Skyer og blæst fra Sydvæst om Emd.

F. 13. Vi var til Brylup ude til Peder Kaalings[461] jeg og Maren var til Kjerke om Emd var vi til Gilde alle. Huusmanden kastede Korn Karlen pløiede og harvede. – Klart Veier med Skyer og Væsten Vind.

---

[461] D. 13. september 1872 blev gårdejer og enkemand, Ole Olesen, af Rønnebæk, 55 år, født på Svinø i 1817, gift med pigen Maren Rasmussen af Svinø, 31 år, født på Svinø i 1840. Vidnerne var dels gårdejer Peder Pedersen, som vi også kender som ”Peder Kaaling” på ”Skovstedgård,” og er fætter til Rasmus, og dels gårdejer Hans Andersen, altså Rasmus’ svoger.

Brudgommen må være den ”Ole Andersen”, der i kirkebogen ses født d. 1. marts 1817, som søn af gårdfæster Anders Olesen og hustru Ane Jensdatter på Svinø, som var de daværende ejere af ”Nørrevang,” og dermed er han storebror til vidnet, Hans Andersen. Vi kan måske antage, at Ole med sit første ægteskab har overtaget en gård i Rønnebæk, hvilket banede vejen for at lillebror, Hans, kunne overtage slægtsgården på Svinø. (Det er åbenbart ikke usædvanligt – i hvert fald her på egnen – at det er fars efternavn, der ”hænger ved,” selv om det officielle efternavn angav faderens fornavn. Det samme ser vi i tilfældet med Rasmus selv: Hans korrekte efternavn burde have været ”Olesen” / ”Olsen,” men det var fars efternavn, ”Christensen,” der blev brugt.)

Af kirkebogen fremgår, at bruden, Maren Rasmusdatter, er født d. 24. okt. 1840, og døbt d. 27. dec., som datter af ”gårdfæster Unge Rasmus Hansen og hustru Ane Pedersdatter på Svinø.” Går vi ”Skovstedgårds” ejerforhold efter, så var hendes forældre dengang netop ejerne af gården – Efter faderens død gifter moderen sig med Peder Pedersen. Maren er således datter af gården, og det er moderen og stedfaderen, der holder brylluppet.

L. 14. Huusmanden var nede til Hans Andersens og jelpe Dem og sæte Kroper[462] op Karlen kastede og han og Drenge rensede op og skor Hakkelse. Vi var til anden Dags brylup hos Peder Kaaling. Skyveier med Reinbyger med blæst fra Norvæst

S. 15. Karlen og Drengen skor Hakkelse. Vi var til tredie Dags Brylup hos Peder Kaaling Den lile Ole var med. – Skyveier hele Dagen med en engelt Reinbyge om Emd. Norvæst Vind Floden var lit inne

M. 16. Jeg saate 1 Tdr Rug om Fmd og 3 Skb om Emd. Karlen og Drengen bar Korn op og han pløiede til Medaften Da jalp han Drengen og Harve og blev ferdi med Rugjorden til Aften. Huusmanden dogede. – Klart Veier med Skyer og Norvæst Vind

Ti. 17. Karlen pløiede til Vede Drengen var paa Engen og Harve Bragjord. Huusmanden Dogede hele Dagen. Jeg var paa Andejagt om Aftenen og jeg skod 2 Ender. - Skyveier med Sydvæst Vind.

O. 18. Jeg og Maren og Moder var til Marked i Næstved. Karlen kastede Vede hele Dagen og blev ferdi. Drengen harvede paa Engen. – Klart Veier om Fmd stergt Reinveier om Emd Sydvæst Vind

T. 19. Jeg og Drengen rensede smaa Vede og Der blev ialt 7 Tdr 3 Skb af Vede Karlen pløiede til Vede hele Dagen. – Jeg skod en melem And om Aftenen. – Skyveier med Blæst fra Sydvæst

F. 20. Jeg og Maren og bæge Drengene kjørte til Baarse og jeg og Maren var i Præstø Der var RigsDags Valg Lars Pedersen Aaside [463]blev valgt med 600 Stemmer. – Klart Veier med Skyer, og Torden og Rein om Aftenen Sønden Vind

---

[462] = **Krypper?** I de nybyggede gårdlænger?

[463]Fra " Victor Elberling RIGSDAGENS MEDLEMMER GENNEM HUNDREDE AAR 1848-1948:"

"**Pedersen, Lars,** 1827-1903, Gaardmand. Folketingsmand for Præstø Amts 4. Valgkreds 20. September 1872 - 20. April 1892. — Venstre. Født 2. April 1827 i Aaside mellem Næstved og Præstø, Søn af Fæstegaardmand Peder Hansen, overtog 1853 Fædregaarden i Fæste under Baroniet Gaunø. Gaarden, han fæstede, var paa 7V2 Tønde Hartkorn. L. Pedersen var Medlem af det lokale Sogneraad 1862-73, deraf Formand i tre Aar, 1867-70. Han blev 1871 Medstifter af Snesere Sogns Sparekasse og senere Medlem af Bestyrelsen, ligesom han 1867-69 var Medlem af Bestyrelsen i Landboforeningen for mindre Landbrugere i Præstø Amt og Formand for en Hesteforsikrings-Forening. Ved Oktobervalget 1866 opstilledes han forgæves i Præstø mod Skoleinspektør Frølund, som det først i 1872 lykkedes ham at fortrænge; 1873 genvalgtes han med meget stort Stemmetal mod Grev Holstein fra Langebækgaard, kaaredes 1876 og 79 samt holdt derpaa i en Aarrække Godsejer A. Hage Stangen, til man 1892 opstillede endnu en Venstremand, hvorved Stemmerne splittedes til Fordel for Godsejeren. Ved det paafølgende Valg erobrede Bønløkke Kredsen tilbage, og mod ham stillede Lars Pedersen sig derefter i 1898, men uden Held. Han var i Begyndelsen Medlem af Det forenede Venstre, hørte 1878-84 til den radikale Gruppe og derefter til Det danske Venstre, men siden 1887 til Det forhandlende Venstre. Han døde 11. Marts 1903."

L. 21. Vi kom Jem fra baarse til Medag vi havde Maleren og Male Vinduerne. Karlen pløiede til Vede Huusmanden blev ferdi med at Dobe[464]. Jeg skod en graa And om Aftenen. – Skyveier med engelte Reinbyger og Sydvæst Vind

S. 22. Jeg og Karlen var ved Strømmen med 2 Tdr Vede og efter 2 Tønder Stend og jeg læstede 3 Tønder Vede og jeg var til Møle om Fmd om Emd var jeg ude til Mikkeles efter 1 skb Erter. – Meget stergt Reinvier Det mæste af Emd Sydvæst Vind

M. 23. Karlen blev ferdi med at pløie til Vede til Medag og om Emd skor De Hakkelse og han harvede Vedejorden med en Tint. Drengen harvede paa Engen Huusmanden task Rug jeg var paa Engen om Fmd om Emd fløtede jeg braader og Kveiet begønde og lige inde. – Skyveier med blæst fra Sydvæst

Ti. 24. Karlen harvede her ope om Fmd om Emd begønde han og pløie til Rug paa Engen. Jeg saate Vede og blev ferdi med De 3 første Tdr til Medaften og jeg sate 6 Skb i Stø- til og jeg vat til Møle Huusmanden task Rug Drengen harvede. – Klart Veier om fmd Dammet Veier igjen om Emd Sønden Blæst Jeg skod 2 Kræg Ender om Aftenen.

O. 25. Vi bagte to gange i Dag og jeg pasede Bavsond[465] og jeg saaede 6 Skb Vede vi fik tilsaaet i Marken. Karlen pløiede paa Engen om Emd om Fmd fløtede han og Drengen Broter. Jeg skod en Melem And om Aftenen. – stergt Reinveier om Fmd Skyveir om Emd med sydost Vind

T. 26. Jeg saate 1 Tdr Rug paa Engen om Fmd. Karlen harvede Den ned og han pløiede om Emd. Huusmanden task Rug til Medaften Der harvede han til Aften her ope Drengen blev sy. – Graat Veier med Reinbyger hele Dagen og stergt Blæst fra Sønden

F. 27. Jeg var paa Kroen om Fmd om Emd saate jeg Det yderste styge af Bragrugen(?) paa Engen Karlen pløiede Der ude hele Dagen Drengen hokede Pulder Huusmanden bestelte ale slags sma Arbeider om Fmd om Emd harvede han paa Engen. – Klart Veier med Skyer om fmd Skyveier med Reinbyger og stergt blæst fra Sydvæst

L. 28. Jeg var nede til Hans Nielsens og Hans Andersens og bede Dem til Megemusgilde om Fmd om Emd var vi i Kjøng til Jørgen Pedersens til Barselsgilde. Karlen pløiede paa Engen om Emd Huusmanden gav konsti Gødning ud. – Stergt Reinveier hele Naten og i Fmd med Storm fra Sydvæst

S. 29. St. Michael. Vi havde Megemusgilde i Dag. De Gamle fra Baarse kjørte her ud med i Nat og laa her til i Dag. Vi havde Hans Andersens og Jens Nielsens og Christenes og Væveren og Peder og Bægge Huusmændene og Stine paa Bangerne. - Klart Veier med Skyer og Sydvæst Vind

---

[464] **Dobe, doge og duge**, synes at blive brugt i flæng om, hvad de gør ved havreboden

[465] = ”Bageovnen”?

M. 30. De fra Baarse tog Jem til Medag. Jeg og Svigerfader var nede til Hans Andersens og Hans Nielsens om Fmd om Emd var vi aavere i Kjøng og fik Kopsæt[466] bæge Drengene. Rasmus Rasmusen fra Salerup var her om Aftenen. Karlen pløiede paa Engen. Klart Veier med Skyer.

Oktober

Ti. 1. Karlen pløiede paa Engen hele Dagen. Jeg kastede og rensede Rug op i alt 4 Tdr om Fmd om Emd bestelte jeg Smaa arbeider. - Graat Veier Det mæste af Dagen med lit Rein i MedagsStunden med Sønden Vind

O. 2. Karlen blev ferdi med at pløie til Rug paa Engen om Fmd om Emd pløiede han Lægjord Der ude. Jeg saate Konstigødning og en Tønde Rug om Fmd om Emd saate jeg Den siste Rug og vi fik Tilsaaet for i Aar. Drengen harvede. – Skyveier Det mæste af Dagen med Sydost Vind

T. 3. Karlen pløiede til Havre paa Engen hele Dagen Jeg var i Marken og rense op for Drainingsrør om Fmd om Emd var jeg og Maren ude til Peder Pedersens Mad til Karen Peder Pedersens[467] hun var Sy Drengen harvede paa Engen. – Ganske Smugt Veier hele Dagen med Sydost Vind

F. 4. Vi Braede[468] i Dag og vi blev ferdi med vores Hør til Kloken var 2 og Væverens braede Det øvrige af Dagen.[469] Karlen kjørte Steend af Lægjorden om Emd jeg begønde og pløie Lægjord her ope og jeg pløiede til Medaften Da var jeg til Møle. – Ganske Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst og Sønden Vind

L. 5. Karlen pløiede paa Engen til Havre Drengen pelede Steen af Jeg pløiede Lægjord her ope til Melemaastid om Fmd og fra Medaften til Aften om Emd. -Reinveier Det mæste af Dagen med Sydvæst Vind

---

[466] D.v.s. drengene blev vaccineret for kopper. Vaccinationen var nødvendig for siden at kunne blive konfirmeret og gift. Ved Oles konfirmation d. 30. sept. 1883 fremgår det da også af kirkebogen, at han er vaccineret denne dag.

[467] Denne gang må det være familien på Bønviggård, der omtales, idet denne Peder Pedersens kone hedder Karen Jørgensdatter

[468] **brage,** *v.* [ˈbra·qə] **-ede.** *vbs.* **-ning.** *(fagl.; jf.* II. Brage*)* *sønderbryde stænglerne af hør ell. hamp for at udskille taverne (jf.* II. braade *og* bryde*) ogs.: skørne hørstraaet før tilberedningen ved at udsætte det for varme. MøllH.I.260. (*Uddrag fra ODS)

[469] Mon væveren, der jævnligt har en tjans på gården, har en aftale om at dyrke hør til eget brug på et stykke af "Bygårdens" jord?

S. 6. Jeg var ude og skyde Brogfule[470] om Fmd jeg fik en om Emd kjørte jeg og Maren og bæge Drengene og Moder til Baarse til Megemusgilde. – Smugt Veier hele Dagen med lit Norden Vind

M. 7. Vi kom Jem til Aften fra Baarse og vi var i Kjøng Skole og fik Synet Koperne paa bæge Drengene om Aftenen var jeg ude og skod en And Folkene task Vede hele Dagen. – Smugt Veier hele Dagen med lit Sydvæst Vind

Ti. 8. Jeg var paa Kroen om Fmd om Emd bestelte jeg smaa Arbeider Folkene task Vede hele Dagen. – Smugt Veier hele Dagen med Væsten Vind

O. 9. Vi var ude og syne Skorstenner i Dag vi fik synet ved bæge Sider men ikke i Byen. Huusmanden kastede Vede hele Dagen Karlen pløiede. – Smugt Veier hele Dagen med lit Østen Vind

T. 10. Vi blev ferdi med at syne Skorstenner om Fmd og Lars Christensen var her med en brun Hope jeg kjøbte af ham til en pris af 140 Rbd. Mendene var samlede her om Emd og betalte Kommuneskat Huusmanden og Karlen rensede Vede op. – Reinveier om Fmd med Sydost Vind

F. 11. Jeg pløiede til Lægjord om Fmd om Emd var vi ned til Jens Nielsen til Megemusgilde alle sammen. Karlen var nede til Sven Christensens og grave Brønd Huusmanden grov grøfter ud paa Engen. – Klart Veier med Skyer og Sydost Vind

L. 12. Jeg og Karlen var i Tabernøie med 14 Tdr Vede til en pris af 12 Rbd 2 Mark 8 Skilling pr Tdr og vi var i baarse efter 2 Læs favne brænde Huusmanden var nede til Svend Christensens og jelpe Dem og sæte brønd. – Graat Veier om Fmd Reinveier om Emd og Naten med Sydost Vind

S. 13. Jeg var nede til Jens Nielsens med Brager og ude til Christenes om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder og Den lile Ole ope til Rasmus Nielsens i Kostræde Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd. - Smugt Veier med Skyer og Sydvæst Vind

M. 14. Jeg var ude og pløie lægjord om Fmd og Ole Torkildsen og Peder Cristiand fra Hyllinge var her og om Emd var vi ude til Christenes til Megemusgilde. Karlen pløiede lit og han var med ude til Megemusgilde. – Lit graaset Veier Det mæste af Dagen med Østen Vind

Ti. 15. Flyttedag. Jeg pløiede Lægjord hele Dagen og Christen fra Rønnebæg og Maren var her om Aftenen. Karlen pløiede til Havre hele Dagen. – graat og Taaget Veier med Sydost Vind

O. 16. Jeg var ude til Christenes og Jelpe Dem og Slagte Griser om Fmd og om Emd var jeg lit ude og pløie Lægjord. Karlen pløiede til Havre. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

---

[470] = **Brokfugle** (*Charadriidae*) er en familie af vadefugle. Den omfatter omkring 67 arter fordelt på 10 slægter. I Danmark findes f.eks. vibe, hjejle og stor præstekrave. (Fra Wikipedia.)

T. 17. Jeg var ude og pløie Lægjord hele Dagen og om Aftenen var jeg og Maren og Moder og bæge Drengene ude til Christenes til pølsegilde Karlen pløiede til Havre. – Smugt Veier hele Dagen medd Østen Vind

F. 18. Jeg pløiede Lægjord til Medaften Da kom Rasmus Rasmusen fra Salerup her og jeg var paa Jagt om Aftenen og skod en Krægand. Karlen pløiede til Havre. – Smugt Veier lit Taaget om Aftenen med Norost Vind.

L. 19. Jeg og Karlen var efter Steend for Rasmus Rasmusen i Salerup. Karlen pløiede lit om Emd. – Graat Veier hele Dagen med lit Rein om Aftenen Norost Vind

S. 20. Maler Libom fra Næstved var her ude og jeg og han og Christen var paa Jagt og vi fik 5 Høns og jeg skod en og Christen skod en Ræv unde i Peder Nielsens Der om Lengen. – Smugt Veier hele Dagen med Norost Vind

M. 21. Folkene task meget byg og Havre Slod om Fmd og Huusmanden kastede og rensede Det op om Emd. Karlen og Drengen kjørte Sand op og Karlen pløiede til Havre Jeg pløiede Lægjord om Emd. – Smugt Veier hele Dagen med Østen Vind

Ti. 22. Vi bagte om Fmd om Emd pløiede jeg Lægjord. Karlen jalp Væveren og slagte og han pløiede om Fmd Huusmanden laante Det gamle Seletøi om Fmd om Emd task De Korn jeg pløiede Lægjord om Emd. – Smugt lit Taaget Veier med lit Østen Vind

O. 23. Karlen var nede til Hans Andersens og grave brønd Jeg var med og tærste 2½ Travere Korn og vi tjørnede om Fmd. Huusmanden terskede. Jeg og Maren og bæge Drengene var i Kjøng til Peder Larsens. – Smugt Veier og næsten Stele

T. 24. Karlen var nede til Hans Andersens og jelpe Dem og sæte Brønd. Huusmanden kastede og han og Drengen rensede Kornet op i alt 13 ½ Tdr om Fmd om Emd var han pa Engen og grave op for Grøfter. Jeg pløiede Lægjord om Fmd om Emd var jeg til Møle og jeg skod en And til Aftenen. – Smugt Veier og Stele.

F. 25. Jeg pløiede Lægjord hele Dagen. Karlen var nede til Hans Andersens og jelpe Dem og sæte Brønd. Huusmanden grov Grøften ud paa Engen Drengen pasede Kreatuer Karlen og Pigen var til Ungedomsgilde om Aftenen inde til Rasmus Nielsens[471]. – Klart Veier om Fmd graat Veier om Emd med Østen blæst

L. 26. Karlen kom ikke fra Gilde før Aften. Jeg lavede Stovler om Fmd om Emd kom Peder og Trine fra baarse her ud. Huusmanden task lit Erter om Fmd om Emd var han her ikke. – Stergt Rein Veier til Kloken 3 med Østen og Sydvæst Vind

S 27. Jeg og Maren og Moder var til Alters i Dag De fra Baarse tog Jem om Emd og vi var nede til Hans Andersens. – Taaget Veier om Fmd Smugt og Klart Veier om Emd med lit Østen Vind

M. 28. Prinds. Carolines Fødselsdag. Karlen var nede til Hans Andersens og jelpe og sete brønden Jeg pløiede Lægjord og blev ferdi til Medaften. Drengen pasede Kreatuer og

[471] Gildet må så være holdt på Fladagergård

bestelte andet smaa Arbeide. – Smugt Veier Det mæste af Dagen lit graat om Aftenen Østen Vind

Ti. 29. Jeg skote Hæstene og var henne til Peder Pedersen om Fmd Karlen og Drengen skor Hakkelse og gjorde Loen ren om Fmd om Emd task vi Korn og jeg lagte i ialt 8 Traver. – Reinveier hele Fmd graat Veier om Emd med Norost Vind

O. 30. Vi task 3 Traver Korn og tjørnede om Fmd om Emd kastede Karlen. Drengen pasede Kreatuer og skolede Korn hen. Jeg bestelte smaa Arbeider om Emd. – Stergt Reineveier hele Dagen med blæst fra Sydvæst

T. 31. Kronprinds. Lovisas Fødselsdag. Jeg var ved Strømmen med 7 Tdr Korn til Hans Peder pr Fragt til Kjøbenhavn om Fmd om Emd var jeg paa Kroen og sælge naaget 6de Korn og jeg var nede med Det ialt 7 Tdr til en pris af 7 Rbd pr. TN. – Skyveier med engelte Reinbyger og blæst fra Sydvæst

November

F. 1. Jeg og Møleren var paa Jagt til Kloken var 3 om Emd men vi traf ikke naaget. Tømmeren kom og sate Træ op i Dag Pigen Ane Kirstine reiste Dag og vi fik i hendes Sted Hendrigs Dater[472].

L. 2. Jeg lavede paa Gaasehuset og jalp Tømmeren og save og bestelte andet smaa Arbeide og om Aftenen var jeg ope til Jens Rasmusens. Karlen pløiede til Havre om Fmd om Emd fløtede han og Drengen og Pigen Den ene Havre Hæs ind. – klart Veier med Skyer og Sydvæst Vind

S. 3. Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd. Jeg bestelte smaa Arbeider. Hans Andersen og Kone var her om Emd. – Klart Veier med Skyer og Sydvæst Vind

M. 4. Folkene task Havre slod om Fmd om Emd kastede Huusmanden og Karlen pløiede til Havre. Jeg jalp Tømmeren og save og jeg laved Gaase Huset ferdi. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Sydvæst Vind

Ti. 5. Jeg og Maren og bæge Drengene kjørte til baarse min Svigermoder var Sy Deres Dreng var ude efter os. Huusmanden kastede og han og Drengen rensede Havre op ialt 9 Tdr. Karlen pløiede. – Graat Veier om Fmd smaat Reineveier om Emd med Sydvæst Vind

O. 6. Jeg og Den lile Ole kom Jem fra baarse til Aften Maren blev Der nede hos sin Moder hun var meget Sy. Karlen blev ferdi med at pløie til Havre om Fmd og vi fik afpløiet for i Aard om Emd pløiede han for Niels Jørgen. – Graat Veier Det mæste af Dagen med Sydvæst Vind

---

[472] Ved folketællingen for 1870, Svinø, kan findes to mænd ved navn "Henrik," men ingen af dem har en alder, der betyder, at han kan have en datter, der har alderen til at kunne være "pige." Men mon ikke, det er en datter af den "Hendrik Balsker," der tidligere har været og hjælpe på gården?

T. 7. Jeg var til Møle om Morgenen og jeg og Karlen var paa Engen og sæte Den store Grøft af om Fmd om Emd begøndte han og grave paa Den. Huusmanden task Rug. Rasmus Rasmusen fra Kjøng var her om Emd og jeg var ude til Christenes om Aftenen. Klart Veier med Skyer Sydvæst

F. 8. Jeg kjørte til Baarse i Dag efter Maren og Christen og Peder Pedersen var kjørendes med og vi var paa Skovagond i Haltrup Skov og jeg og Christen kjøbte et Tre til en Pris af 23 Rbd. Karlen grov paa Engen. Huusmanden task Rug. Drengen pasede Kreatuer. Graat Veier Sydvæst Vind.

L. 9. Vi slagtede i Dag Christens og Hans Andersen jalp os. Karlen grov paa Den store Grøft paa Engen om Emd Huusmanden task Rug. Jeg og Møleren var paa Jagt efter en Jort men vi traf Den ikke. – smugt Veier med lit Skyer og sydvæst Vind

S. 10. Jeg var i Julebæg med Flæsket til en Pris af 17 Mark 12 Skilling pr Lispund. Griserne veiede tilsammen 44 Lispund 3 Pund og jeg var paa Lundby Stasond efter 2 Tdr. Sement til Christen om Aftenen Christen og Hans Andersen her. – Graat men Stile Veier med lit Sydvæst Vind

M. 11. Mortensdag. Jeg var paa Jagt til lige med flere efter Jorten Det mæste af Dagen men vi traf Den ikke vi traf Derimod 2 Ræve men fik ingen af Dem. Karlen grov paa Den stor Gøft paa Engen Drengen pasede Kreatuer og andet smaa Arbeide. – Skyveier med Norden Vind

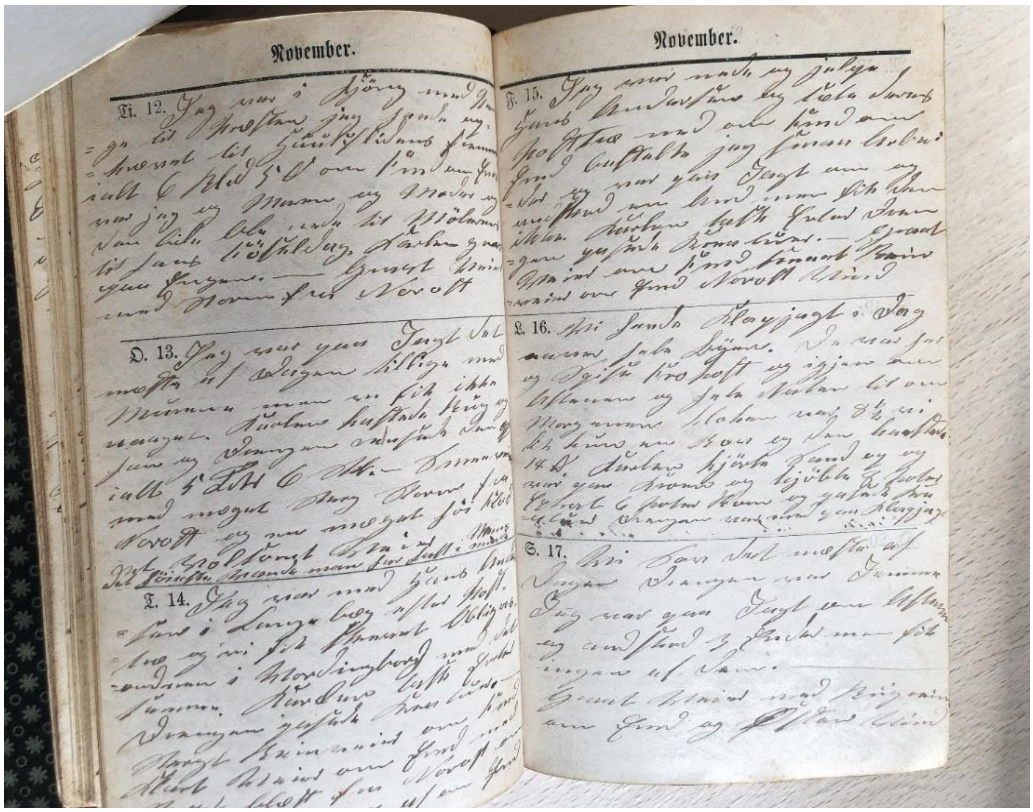

Ti. 12. Jeg var i Kjøng med Penge til Præsten jeg havde opkrævet til Huusflidens - Fremme ialt 6 Rbd 5 Mark om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder og Den lile Ole nede til Mølerens til hans Fødselsdag. Karlen grov paa Engen. – Graat Veier med Storm fra Norost

O. 13. Jeg var paa Jagt Det mæste af Dagen tillige med Mureren men vi fik ikke naaget. Karlen kastede Rug og han og Drengen Rensede Den op ialt 5 Tdr. 6 Skb. – Sneeveier med meget sterg Storm fra Norost og en mæget høi Flod et Volsomt Veier.

Det høieste Vande man har haft i Mans Minde[473]

T. 14. Jeg var med Hans Andersen i Langebæg efter Posttræ og vi fik skrevet Obligardondren[474] i Vordingborg med Det samme. Karlen task Erter Drengen pasede Kreatuer. - Stergt Reinveier om fmd Klart Veier om Emd med Blæst fra Norost om Fmd Vinden faldt af om Emd

F. 15. Jeg var nede og jelpe Hans Andersen og sæte Deres Posttræ ned om Fmd om Emd bestelte jeg smaa Arbeider og var paa Jagt - - skod en And men fik Den ikke. Karlen task Erter Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier om Fmd Smaat Reinveier om emd Norost Vind

L. 16. Vi havde Klapjagt i Dag aaver hele Byen. De var her og spise Frokost og igjen om Aftenen og hele Naten til om Morgenen Kloken var 8½ Vi fik kun en Ræv og Den kaastede 14 Mark. Karlen kjørte Sand op og var paa Kroen og kjøbte 8 poter Eplr- -t(?) 6 poter Rom og pasede Kreatuer Drengen var med paa Klapjagt

S. 17. Vi sov Det mæste af Dagen Drengen var Jemme Jeg var pa Jagt om Aftenen og andskod 3 Ender men fik ingen af Dem. – Graat Veier med Rugrein om Emd og Østen Vind

M. 18. Jeg var til Møle og inde til Hans Andersens og muren fra Karbæg var her om Fmd om Emd Jeg og Maren og bæge Drengene og Moder i Kjøng til Rasmus Rasmusens

---

[473] ”**Stormfloden** 12. -14. november 1872 var en naturkatastrofe, der ramte det sydlige og østlige Danmark. Navnlig blev store dele af Lolland og Falster oversvømmet, og 80-90 mennesker omkom. 50 skibe strandede på Sjællands østkyst. På land og til søs kostede stormfloden over 260 mennesker livet.

Også andre øer og lavvandede områder langs Øresund, Jyllands østkyst og de jyske fjorde var hårdt ramt af oversvømmelsen; her måltes den højeste vandstand til 3,3 m over dagligt vande. Også på Bornholm var der store ødelæggelser. Det var den største stormflodskatastrofe i Danmark i nyere tid.” *(Wikipedia.)*

Den sidste linje i tilførslen denne dag i dagbogen er ”presset ind,” selvom dagens tekst var fyldt ud, og er formentlig tilføjet efterfølgende, da begivenhedens fulde omfang er blevet kendt for Rasmus.

[474] Må være ”obligation” / ”obligationer”

Karlen og Huusmanden task Erter om Fmd og blev ferdi om Emd task De Korn. Skyveier med Østen Vind

Ti. 19. Folkene task Korn hele Dagen. Jeg pasede Kreatuer og andre Arbeide og om Aftenen var jeg ude og skyde Ender og jeg anskod en men jeg fik Den ikke. – Graat Veier hele Dagen med lit Rugrein om Emd Østen Vind

O. 20. Jeg og Maren var til Marked i Næstved. Folkene tjørnede Kornet om Fmd om Emd var Karlen nede til Hans Andersens. Huusmanden kastede Drengen skolede Korn ind og pasede Kreatuer. – Smaat Reinveir Det mæste af Dagen med Østen Vind

T. 21. Vi bagte om Fmd. Karlen var nede til Hans Andersens og jelpe Dem. Huusmanden kastede og han og Drengen rensede og jeg var med og maale op 17 Tdr 6 Skb. Maren var nede til Hans Andersens og Tabsere. - Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind

F. 22. Folkene task Vede hele Dagen. Jeg var til Møleren om Morgenen og inde til Hans Andersens med Mælk De Bagte i Dag til Gilde min Moder var Der nede. Jeg pasede Kreatuer Det øvrige af Dagen. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind

L. 23. Folkene task Vede hele Dagen. Jeg pasede Kreatuer og feiede Gaar om Fmd om Emd var Maren og Bæge Drengene og Moder nede til Hans Andersens og jeg og Hans Andersen var paa Kroen om Emd vi blev ferdi med at Tærske Vede i Dag. – Skyveier med Sønden Vind

S. 24. Vi var til Bal nede til Hans Andersens i Dag hele Byen var but og al vores Familie Peder Rasmusen fra Egitsborg holt her nede Hæste og Vovn. – Klart Veier med Skyer og væsten Vind

M. 25. Jeg og Maren og Moder og bæge Drengene var nede til Hans Andersens om Aftenen. Musikanderne var her om Emd. Karlen kastede Vede om Emd. – Graat Veier med Sønden Vind

Ti. 26. Karlen kastede Vede og blev ferdi til Kloken 2 og han og Drengen skor Hakkelse og De begønde og rense Vede op jeg kastede lit om fmd om Emd var jeg i Marken og læte op for Vandet og paa Loftet og ordne Der. – Stergt Reinveier om Fmd og Skyveier med Rein om Emd Sønden Vind

O. 27. Karlen og Drengen skor Hakkelse og Karlen bar Vede paa Loftet om Fmd om Emd pløiede han for Niels Jørgen. Huusmanden task Rug. Jeg var ude til Christenes med en Ølfjerding om Fmd om Emd var jeg og bæge Huusmændene og Møleren og Hans Andersen og Jens Nielsen ude hos Rasmus Martisen til Pølsegilde

T. 28. Karlen var paa Engen og begønde og grave paa Bragysterne(?). Huusmanden task Rug. Drengen pasede Kreatuer. J eg begønde og pløie Grøndjord om Emd. -Smugt Veier og næsten Stele

F. 29. Jeg var nede til Hans Andersens og Jens Nielsens om Fmd og jeg var lit ude og pløie og jeg og Jens Nielsen var ope og syne – ved - - uturs Datter[475] om Emd. Karlen grov paa Engen. – Smugt Veier hele Dagen med lit Sønden Vind

L. 30. Jeg var i Tabernøie med 7 Tdr Vede til en pris af 11 Rdl 4 Mark 8 Skilling pr. Tdr. Jeg kom Jem til Aften. Huusmanden task Rug. Karlen var paa Engen og grave. – Graat men Milt Veier med lit Østen Vind

December

S.1. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var Møleren og Hans Andersens her. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med Østen Vind

M. 2. Jeg kjørte 1 Læs Grus til Møleren om Fmd om Emd var jeg ude og pløie Karlen flegte smaa Brende om Fmd om Emd var han paa Engen og grave. Huusmanden task Rug Drengen pasede Kreatuer. -Meget smugt Veier hele Dagen og Stele

Ti. 3. Jeg var ved Lundby Stasond til Jens fra Kjøng til en pris af 72 Rbd og kom Jem til Aften. Karlen og Drengen pasede Kreatuer og gjorde rent ved Havrehæsen havde staaet. – Stergt Reineveier hele Dagen med Norost Vind

O. 4. Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd om Emd fik Karlen skot De gamle Øi. Jeg var ude og pløie Grøndjord om Fmd om Emd var jeg til Møle. Drengen pasede Kreatuer. Huusmanden task Rug. – Graat Veier med Norvæst Vind

T. 5. Hans Jensens Ole var her om Morgenen og jeg og han var ude til Christenes og Mikkeles og vi var paa Jagt alle sammen men vi traf ikke noget og jeg og Peder Pedersen og Svend Christensen var ude og merge af vor vi skulde læte Steenene paa Veien. – Stergt Sneeveir siste Nat Graat Veier i Dag med Norden Vind

F. 6. Karlen kjørte Steen paa Veien helde Dagen i alt 8 Læs Drengen pasede Kreatuer og var med og læse. Huusmanden task Rug. Jeg var ude og vise Karlen vor han skulde læge Steenene og jeg pløiede Det øvrige af Dagen. – Graat Veier med Rein siste Nat. Østen Vind

L. 7. Jeg var efter Tømmer ved Lundby Stasond til Jens Nielsen. Karlen kjørte 4 Læs Steen paa Veien og andet Arbeide Drengen pasede Kreatuer Huusmanden task Rug. – Graat Veier med Rein alt i mælem og stærgt Reinveir siste Nat Sydost Vind

S 8. Jeg klampede mine Træskoer og andet smaa Arbeide. Drengen var Jemme om Emd. Karlen pasede Kreatuer. – Graat Veier med Reinbyger og meget stergt Reinveier siste Nat Sønden Vind

M. 9. Jeg pløiede Grøndjorden hele Dgen. Karlen var paa Engen og læte for Vand om Fmd om Emd grov han for Steen her ope. Drengen pasede Kreatuer og flægte smaa

---

[475] Iflg. kirkebogen døde Ane Dorthea Rasmussen, ¾ år, datter af gårdejer Jens Rasmussen, d. 24. november 1872, af kolik. Rasmus og familien havde d. 18. febr. 1872 været til barselsgilde på Langkjærgården i anledning af hendes dåb.

Brænde. Huusmanden task Rug. – Graat Veier hele Dagen og stergt Reinveier siste Nat Sønden Vind

Ti. 10. Karlen og Drengen skor Hakkelse til Melemaalstid. Da tragte Drengen til Baarse med 2 Kør som skulde til Julemarked. Karlen pasede Kreatuer og bestelte andet Arbeide. Jeg lavede Stavler [476]om Fmd om Emd var vi samlede og betalte Smaaresel til Skolelæren med 11 Mark, 11 Skilling i Smeden og Mekel og Anders Nielsen var her om Aftenen

O. 11. Jeg var til Julemarked i Dag men fik ikke solt naagen af Køerne jeg solte en Kvie til Peder til en Pris af 50 Rbd Maren og bæge Drengene kjørte med ned til Baarse. Huusmanden kastede Rug. Karlen pasede Kreatuer og andet Arbeide. – Sterg Rein og Sneeveier om Morgenen Skyveier Det mæste af Dagen Østenvind

T. 12. Vi kom Jem fra Baarse til Aften. Karlen og Huusmanden rensede Rug op i alt 14 Tdr og blev ferdi til Kloken 10 og De taste Korn Det øvrige af Dagen i Alt 12 Traver. – Klart Frostveier med Væsten Vind

F. 13. Jeg var nede til Hans Andersens og jelpe Dem og slagte om Fmd om Emd var jeg i Marken og andet Arbeide Folkene task Kort i alt 12 Traver og De tjørnede. – Klart Veier med Skyer og lit Frost Sydvæst Vind

L. 14. Jeg var paa Kroen og kjøbe ind til Jul om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder nede til Hans Andersens til Pølsegilde og bæge Drengene var med. Huusmanden kastede Korn Karlen og Drengen fløtede Halmen. – Sneeveier om Fmd Reinveier om Emd med Østen Vind lit Frost

S. 15. Karlen var i Udby og fik bytet Malt i alt 4 Tdr. Christenes og Hans Andersens var her om Aftenen. Drengen pasede Kreatuer. – Klart Frostvier og Stele

M. 16. Jeg og Karlen var ned til Hans Andersens og fløte Havre ind om Fmd om Emd var De her og jelpe os og fløte Hø ind vi fik fløtet 6 Læs ind til Aften. – Klart Veier med Skyer Norden og Norost Vind Frost

Ti. 17. Karlen kastede Korn og han og Drengen rensede Det op Jeg og Ole var til Møle om Fmd kjørendes i Kane og om Emd muede jeg under Sviinene og jeg var ude til Christenes om Aftenen. – Sneeveier om Fmd med Østen Vind

O. 18. Jeg var til Marked Kjørendes med Peder Pedersen. Karlen og Drengen maalte Korn op i alt 18 Tdr 3 Skb og Karlen hentede 1 Læs Tang og andet Arbeide Skyveier med Blæst fra Norost Frost Veier

T. 19. Jeg var ude til Christenes om Fmd med Aviser og breve jeg havde faaet i Næstved om Emd lavde jeg Fedesvines Trug lit lavere og jeg var paa Jagt om Aftenen og jeg skod en And men fik Den ikke. Karlen skor Hakkelse om Fmd og kjørte Sand om Emd. – Klart Veier med sterg Norost Vind og Frost Veier

[476] **Stavler:** Formentlig "støvler."

F. 20. Vi slagtede Gæs og pelede Dem til Medag. Karlen bestelte alle Slags smaa Arbeider om Emd Drengen pasede Kreatuer. Hans Andersen og Møleren var her om Aftenen. Graat Veier med Østen Vind Frost Veier

L. 21. Vi bagte 2 gange i Dag. Karlen og Drengen pasede Kreatuer og skor Hakkelse og bestelte andet Arbeide. – Graat Veier med Øsdten Vind Frost Veier

S. 22. Jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var i Kjøng til Rasmus Rasmusens til Julevesit. Karlen og Drengen pasede Kreatuer. – Graat taaget Veier med Østen Vind

M. 23. Vi fløtede Hø ind og Hans Andersen og Deres Karl jalp os vi blev ferdi til Kloken 2 Da kom Svend Christensen her op. – Graat Veier hele Dagen med Østen Vind Tørveier

Ti. 24. Huusmanden lavede Langhalem. Jeg var efter Dokter til Christenes Ane og jeg kjørte ham aaver Karlen og Drengen feiede Gaar og pasede Kreatuer. – Smugt Veier med lit Frost og Sydost Vind

O. 25. Juledag. Jeg og Maren var i Kostræde til Rasmus Nielsens til Vesit. Karlen og Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med Sønden Vind Tørveier

T. 26. 2. Juledag. Vi var nede til Smede Ole til Barselsgilde. Maren bar Barnet[477]. Der var et par fra Kjøbenhavn og laa her ope. Karlen og Drengen pasede Kreatuer. – Graat men Milt Veier med lit Sydost Vind Tøveier

F. 27. Folkene task Korn hele Dagen og Karlen og Pigen var til Ungdomsgilde om Aftenen. Jeg var ude til min Broder og slagte om Fmd om Emd var jeg og han og Hans Andersen paa Stranden vi fik 26 Aal. – Smugt Veier hele Dagen

L. 28. Jeg og Maren og bæge Drengene og Moder vara nede til Jens Nielsens til Vesit Huusmanden kastede Korn og blev ferdi og han og Drengen vaskede bæge fjer Vovnene. Karlen kom ikke fra Gilde før Aften. – Smugt Veier Tøveier

S. 29. Vi havde Julebud i Dag. Der var Rasmus Nielsens fra Kostræde Rasmus Rasmusens fra Kjøng Rasmus Rasmusens fra Salerup og De sædvanlige fra Byen. – Taaget men milt Veier og lit Sønden Vind Tøveier

M. 30. Jeg og min Svigerfader var nede til Hans Andersens og Svend Christensens og Peder Pedersens om Fmd. De tog Jem til Aften. – Smugt Veier og Stele.

Ti. 31. Karlen lavede Langhalem Drengen pasede Kreatuer. Jeg skrev og var i Marken om Fmd om Emd var Hans Andersen her. – Klart Veier med Skyer og Sønden Vind

[477] Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at barnets navn blev **Rasmus Hansen**. Han var blevet født d 23. nov. 1872. Gudmoder var " Gårdmand Rasmus Christensens Hustru," og fadderne udgjordes af Rasmus, og af gårdmændene Lars Hansen og Niels Hemmingsen, alle af Svinø.

1873

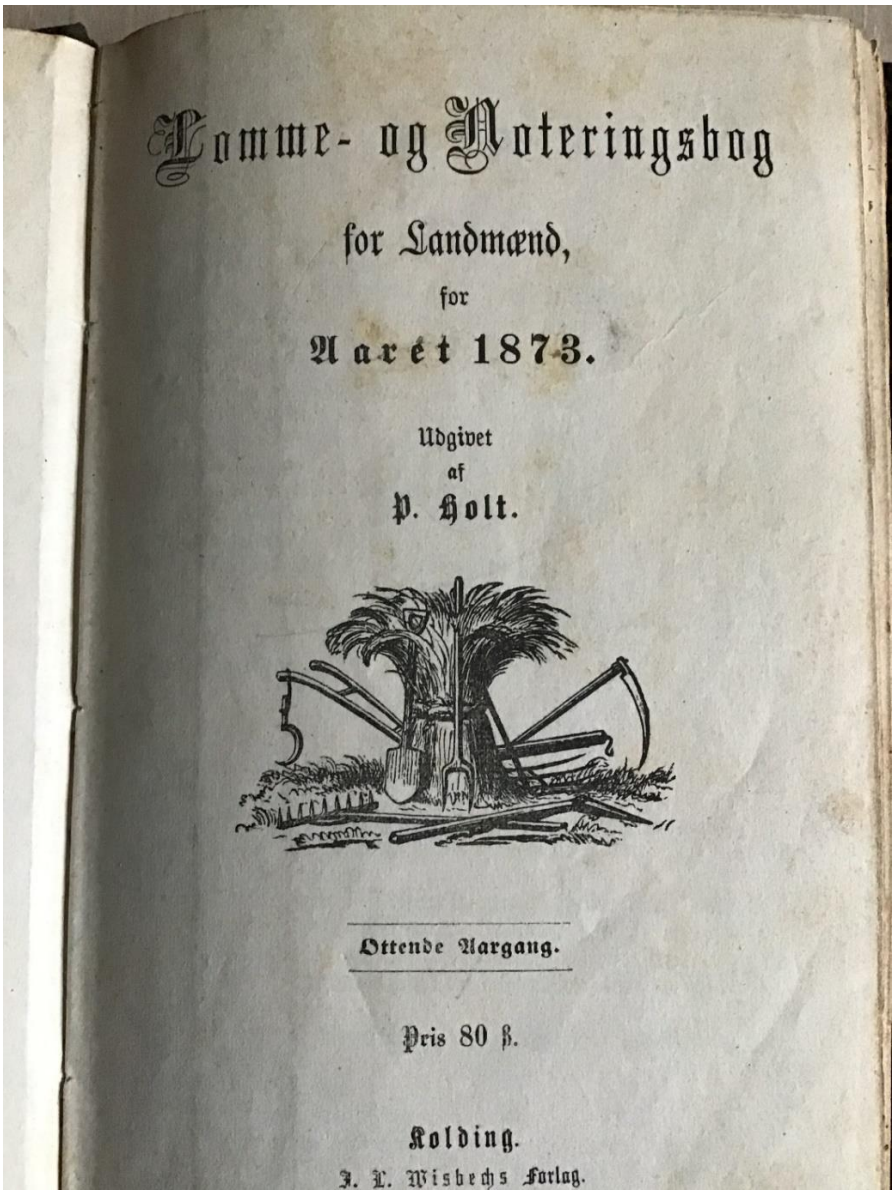

Komme- og Noteringsbog

for Landmænd,

for

Aaret 1873.

Udgivet

af

P. Holt.

Ottende Aargang.

Pris 80 ß.

Kolding.

J. L. Visbechs Forlag.

Januar

O. 1. Nytaarsdag. Jeg og Maren og bæge Drengene og Moder var nede til Hans Andersens til Vesit om Emd. – Graat Veier hele Dagen med Sønden Vind Tøveier

T. 2. Jeg og Maren var i Salerup til Rasmus Rsmusens til Vesit om Emd. Karlen grov for Steen om Fmd om Emd skor De Hakkelse. – Graat Veier hele Dagen med Sønden Vind Tøveier

F. 3. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd om Emd var jeg og Maren og bæge Drengene og Moder ude til Christenes kjørendes med Hans Andersens Karlen slog små Steen. – Skyveier med Sønden Vind Tøveier

L. 4. Jeg pløiede Grønjord hele Dagen. Karlen slog Steen Drengen pasede Kreatuer og muede under Sviinene. – Klart Veier med Sønden Vind Tøveir

S. 5. Møleren var her om Fmd om Emd kom Lars og hans Kone her ud fra Baarse og De laa her om Naten. – Graat Veier om Fmd Stergt Reinveier om Emd med Sydøst Vind.

M. 6. Jeg og Maren og Moder og bæge Drengene kjørte til Baarse i Dag Lars og hans Kone kjørte med. Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd. – Graat Veier med Sydvæst Vind. Tøveier

Ti. 7. Vores Karl og Christenes Karl var i Salerup Skov efter Risbrænde. Jeg var Der nede og betale Brændet til Skovfoden i alt 34 Rbd 2 Mark 4(?) Skilling Vi kom Jem til Aften og om Aftenen var vi nede til Mølerens til Vesit. – Graat Veier med Sydvæst Vind. Tøveier

O. 8. Jeg var ude og pløje til Grønjord om Fmd Da kom Aagaard og Jensen fra Salerup her og jeg solte en Kvie og en Ko til Aagaard til en Pris af 125 Rbd at levere om en Måned og om Aftenen var jeg ude til Mekeles[478]. Huusmanden lavede Langhalm. Karlen savede Brænde. – Graat Veier men Milt.

T. 9. Jeg og Christen var ude og stange Aal vi fik ialt 36 Styger. Karlen task Det siste Korn ialt 12 Traver og De blev ferdi til Aften. – Klart Veier med Sønden Vind Tørveier

F. 10. Jeg og Karlen var nede til Hans Andersens og fløte Hø ind hele Dagen. Drengen kjørte Moder op til Kostræde Hun blev der nogle Dage[479] Huusmanden kastede Korn og han og Drengen rensede Det op. – Graat Veier med Sønden Vind Tøveier

L. 11. Jeg var til Møle om Fmd og nede til Svend Christensens og jelpe Dem og læse Deres So og om Emd var jeg ude og pløie Grønjord. Karlen og Huusmanden bar Kornet paa Loftet og De task Kløver af Frøet Det øvrige af Dagen. – Graat Veier med Sønden Vind

S. 12. Jeg var til Møle om Fmd. Drengen var til Kirke Karlen pasede Kreatuer. Jens Pedersens De Unge fra Hammer var her om Emd. – Graat Veier med Sønden Vind. Tøveier

M. 13. Karlen var i Hastrup Skov efter et Læs Risbrænde. Jeg lavede S –ei(?). Drengen pasede Kreatuer. Deres Dreng fra Baarse var her efter Den Kvie som Peder kjøbte. – Graat Veier med Rugrein om Emd Sønden Vind Tøveier

---

[478] = Han besøgte "Mikkels."

[479] Jeg ser dette "blev" som et tegn på, at dagbogen ikke nødvendigvis altid bliver ført samme dag, men nok kan blive samlet op over nogle dage.

Ti. 14. Jeg var ude og pløie Grøndjord. Karlen og Drengen skor Hakkelse og pasede Kreatuer og savede smaa Brænde. – Graaat Veier med Sønden Vind

O. 15. Jeg og Maren var til Marked. Karlen var Der ope med Den gamle Ko og vi fik solt Den til en pris af 42 Rbd. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med Sønden Vind

T. 16. Jeg var ude og pløie Grøndjord. Karlen task Frøkløver af Foret. Drengen pasede Kreatuer og muede unde Sviinene. – Graat Veier med Sønden Vind

F. 17. Jeg var ude og stange Aal hele Dagen vi fik en 40 Styger. Karlen blev ferdi med at Tærske Frøkløver af foret. Drengen pasede Kreatuer. – Graat og Taaget Veier med Sønden Vind

L. 18. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var Skomager Klausen fra Kjøng her og om Aftenen var Christen fra Rønebæg og min Broder her. Karlen savede Brænde Drengen pasede Kreatuer. – Klart Veier med Smaat Frost og næsten Stele

S. 19. Jeg og Maren var til Kirke og om Emd var vi nede til Hans Andersens. Karlen og Drengen skor Hakkelse og pasede Kreatuer. – Stergt Reinveier hele Dagen med Storm fra Sydost

M. 20. Karlen begønde og tærske Havre. Drengen pasede Kreatuer. Smeden var her med et Rør til Kakelovnen og Bedemanden til Lars Christensens Begravelse var her om Fmd om Emd var jeg og Jens Nielsen ude og syne Liget af Lars Christensen[480]. – Graat Veier med lit blæst og Norden Vind

Ti. 21. Karlen og vi havde Huusmanden. De task Havre hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer og savede brænde. Jeg bestelte smaa Arbeider. - Graat Veier med smaat Frost og Norden Vind

O. 22. Jeg var til Begravelse efter Lars Christensen. Karlen og vi havde Huusmanden De task Havre. Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide. – Smugt og Klart Veier hele Dagen med lit Norden Vind smaat Frostveier

T. 23. Vi havde Fremmede Det mæste af Dagen nemli min Broder og Christen fra Rønebæg og Christiand Christensen og Simmon Hansen fra Næstelsø og Rasmus Pedersens Peder og vi var senere til Rasmus Pedersens og Da jeg kom Jem var Hans Andersens og Eiler fra Holøse her[481]. Karlen task Havre. - Smaat Frostveier

F. 24. Jeg og min Broder og Væveren var ude og stange Aal og om Aftenen var Peder Pedersens Jørgen og Rasmus og Hans Andersen og Kone her. Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Veier Dog lit Graat om Emd næsten stele

---

[480] I følge kirkebogen for Køng sogn døde Lars Christensen, gårdmand på Svinø, 44 år gammel, af brystsvaghed d. 19. januar 1873, og blev begravet d. 23. januar. Der er således tale om den mange gange tidligere nævnte gårdmand på "Ellebæk."

[481] Den megen selskabelighed på en almindelig torsdag var formentlig en udløber af begravelsen dagen før.

L. 25. Karlen task Havre hele Dagen Drengen pasede Kreatuer og savede brænde. Jeg skrev Det mæste af Fmd om Emd var Filsker(?) og Christiand Larsen og Dyrlægen her. – Graat Veier hele Dagen med Østen Vind

S. 26. Christen og Ane fra Baarse kom her ud i Dag og De laa her om Naten. Drengen pasede Kreatuer. Graat Veier med Østen Vind lit Frost

M. 27. Jeg var i Kjøng til Christiand Larsens efter en Hunde valp om Emd Karlen task Havre. Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Veier med Forst og næsten stele

Ti. 28. Jeg var ude til Christens og nede til Hans Andersens andgaaende Skovvovnen om Fmd om Emd var Griseskæreren her og skære Griserne. Karlen task Havre Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Veier med lit Frost og Norden Vind

O. 29. Jeg og Christen var i Skov i Hastrup ef brænde vi havde kjøbt til sammen Hans Andersens Karl var i Skov for os. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med Norost Vind Frost

T. 30. Karlen grov Kalkgrav paa Engen. Jeg var Der ude og andvise om Fmd om Emd pasede jeg Kreatuer Drengen var paa Fatigaarden efter Kalkelse. – Graat Veier med Frost og Norost Vind

F. 31. Vi slavte 6 Griser i Dag vi havde Hans Andersen og Christen og jelpe os Karlen var i Fensmark efter 8 Tdr Kalk til en Pris af 2 Rbd pr. Tdr. – Graat Veier med lit Norost Vind Frost

Februar

L. 1. Jeg var ved Lundby stasiond med Flæsk til Jens fra Kjøng 38 Lispund 2 Pund a 18 pr Lispund. (*Overstreget: Karlen var i Fensmark efter Kalk i alt 8 Tdr.)* Drengen pasede Kreatuer. – Karlen og lile Peder læskede Kalk. – Stergt Sneeveier om Aftenen

S. 2. Vi var til Barselsgilde[482] ope til Hans Pedersen i Dag. Jens Pedersen fra Kjøng holt her med sit Kjøretøi. Karlen og Drengen skor Hakkelse og pasede Kreatuer. – Graat Veier Sneeveier siste Nat stele Kanefart

M. 3. Vi var til anden Dagsgilde ope til Hans Pedersens Peder Rasmusen fra Egitsborg og Jens Pedersens fra Kjøng holt her med Ders Kjøretøi. Karlen bestelte lit paa Graven. Drengen pasede Kreatuer. -

Ti. 4. Karlen kastede paa Havren hele Dagen og blev ferdi Peder Pedersens Rasmus var her om Fmd om Emd var jeg og Maren og bæge Drengene og Moder ude til Christenes til Stinnes Fødselsdag Drengen pasede Kreatuer. – Graat Frostveier med lit Nordost Vind

[482] Barnet var døbt dagen før, d. 1. febr. 1873, og fik navnet Niels Peter Hansen. Han var født d. 18. nov. 1872, og var søn af gårdejer Hans Pedersen og hustru, Maren Thygesen på 38 år. Det var parret på "Egebjerggård."

O. 5. Jeg og Christen var paa Hønse Jagt. Jeg skod 2 Høns og om Aftenen var Aagaard her og jeg og han var nede til Svend Christensens om Aftenen. Karlen og Drengen rensede Havre op i alt 19 Tdr. Huusmanden lavede Langhalem. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med Norost Vind

T. 6. Vi bagte om Fmd om Emd var Dyrlægen og Filsker her. Karlen kjørte Langhalem ned til Jens Nielsens. Huusmanden lavede Langhalem. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med Norost Vind.

F. 7. Vi fløtede Havreboden ind i Dag Hans Andersens Dreng jalp os vi blev ferdi til Medag Karlen og Huusmanden lette gavne(?) om Emd. Jeg og Maren og bæge Drengene og Moder var nede til Hans Andersens Fødselsdag. – Graat Veier Frost med Norost Vind

L. 8. Jeg var ved Lundby Stasond med 10 Tdr Havre til Dyrlægen til en Pris af 4 Rbd pr. Tdr. Karlen flegte brænde. Huusmanden task Havre. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Frostveier med Norost Vind.

S. 9. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var Svend Christensen her. Drengen var Jemme om Emd Karlen pasede Kreatuer. – Graat Frostvier med Norost Vind

M. 10. Vi var paa Kroen og betale Tiendepenge med 6 Rbd 41 Skilling pr. Tdr. Svend Christensen kjørte med mig. Karlen (ord mangler) Det siste af Den løse Havre om Fmd om Emd kastede han Den og rensede Den op i alt 5 Tdr. Smugt Veier med lit Norost Vind Frost

Ti. 11. Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd om Emd task De Kløveravner Pigerne var med. Smeden og Jens Rasmusen var her om Fmd om Emd var jeg nede til Hans Andersens. – Smugt Veier med med lit Norost Vind Frost

O. 12. Christenes Karl og vor Karl og Dreng var i Noret og meie Rør. Jeg pasede Kreatuer og Christen og hans Kone og Murer Niels Jensen og hans Kone fra Rønebæg var her om Emd. – Meget smugt Veier stele Frost

T. 13. Vor Karl og Dreng og Christenes Karl var i Noret og meie Rør. Jeg pasede Kreatuer og var ude hos Hans Peder med et Styge Asketræ til Kjøbenhavn om Fmd om Emd var jeg efter et Læs Rør ud paa Engen. – Meget smugt Veier og stele Frost Veier

F. 14. Folkene var i Noret i Dag De blev ferdi til Kloken 3 om Emd Da var De ude efter Det siste Rør. Jeg pasede Kreatuer hele Dagen og skor Kveihakkelse og Møleren og Christen fra Rønebæg var her om Emd. – Smugt Veier lit graat henimod Aften med lit Væsten Vind

L. 15. Jeg og Svend Christensen var nede hos Aagaar paa Nøreskovgaarden jeg var der med 1 Kvie og en Ko til en Pris af 125 Rbd. Karlen var trægende Der ned med Dem og Da vi kom Jem var vi til Barselsgilde her ved Skolelærn[483] jeg og Maren og Ole og Moder. – Taaget Veier med Væsten Vind

[483] Skolelærerens søn, f.d. 8. dec. 1872, fik ved dåben d. 14. nov. navnet Niels Vilhelm Theodor Pedersen.

S. 16. Jeg og Maren og Moder var til anden Dagsgilde nede hos Skolelæren. Karlen var kjørendes for Christen fra Rønebæg til Egitsborg. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med Væsten Vind Tøveier

M. 17. De var samlede her i Dag for at betale Kommuneskat[484] Den lile Peder var her i Dag og begønde og slaa Stend paa Engen Min og Christenes Karl var i Hastrup Skov efter Det siste brænde. – Graat Veier Tøveier med Sydvæst Vind

Ti. 18. Karlen og Drengen skor Svine og Hæstehakkelse og Karlen flegte Brænde om Fmd om Emd var Karlen nede til Hans Andersens og jelpe Dem og - - -?- Kvei. Jeg var nede til Hans Andersens om Fmd om Emd var jeg nede med Skolebd - -e. Og Christen var her

O. 19. Huusmanden lavede Langhalem om Fmd om Emd task De Kløveravner. Karlen savede smaa Brænde om Fmd. Jeg flegte Brænde og var paa Engen om Fmd om (*ord mangler)* flegte jeg Brænde Hans Andersen og Kone og Svend Christensen og Sine- - var her om Aftenen. - Graat Veier Væsten Vind

T. 20. Jeg flegte Brænde hele Dagen. Karlen var inde og jelpe Væveren og slagte sin Gris og ude paa Engen og jelpe lile Peder og vælte nogle Steen om Fmd om Emd kastede han Kløveravner og De task Dem en aavergang. Huusmanden laved Langhalem. – Klart Veier med Skyer og Væsten Vind Tøveier.

F. 21. Jeg var paa Stranden og solte Aal til lige med min Broder og hans Karl. Karlen kastede Kløveravner og andet arbeide. Huusmanden lavede Langhalem Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Veier med lit Sydvæst Vind

L. 22. Jeg og Maren og bæge Drengene kjørte til Baarse om Emd. Karlen gjorde Frø rent Huusmanden lavede langhalem. – Graat Veier med Blæst fra Sydvæst

S. 23. Vi kom Jem fra baarse til Aften Da var jeg med i Skolen til Huusmendenes Gilde. Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Veier med Væsten Vind

M. 24. Karlene red Katene af Tønden og jeg var ude og see paa Dem jeg kom Jem til Aften. Karlene havde Gilde om Aftenen. Drengen og Pigen og Karlen var med. – Smugt Veir med Væsten Vind

Ti. 25. Karlen kom ikke Jem før Aften. Drengen pasede Kreatuer. Jeg var paa Lisitasiond i Fatigaarden jeg paa taag mig ½ F-- Steen paa Kostræde til en pris af 21 Mark og ½ F- - ved Den Østre Side til en pris af 3 Rbd Maren var med i Kjøng til Anders Larsens og jeg var med om Aftenen

O. 26. Jeg var til Møle om Fmd og om Emd var Skræder Pigens Broder Jens her. Karlen savede og flegte smaa Brænde. Drengen pasede Kreatuer. – Skyveier med Sønden Vind Tøveier

[484] Altså alle gårdmændene mødtes denne gang hos Rasmus, ligesom de andre gange samledes et valgt sted for sammen at afregne.

T. 27. Jeg var ude til Christenes om Fmd om Emd smygede(?) vi Karlens Tøi han skulde være Fastelavnsnar[485] og vi feiede Gaar. Drengen pasede Kreatuer. – Skyveier med Sønden Vind Tøveier

F. 28. Karlene red Fastelavn i Dag De bede til Medag her[486] og om Aftenen havde De Bal jeg var med Der ude om Aftenen. – Taaget Veier om Fmd Klart Veier om Emd med Sønden Vind

Marts

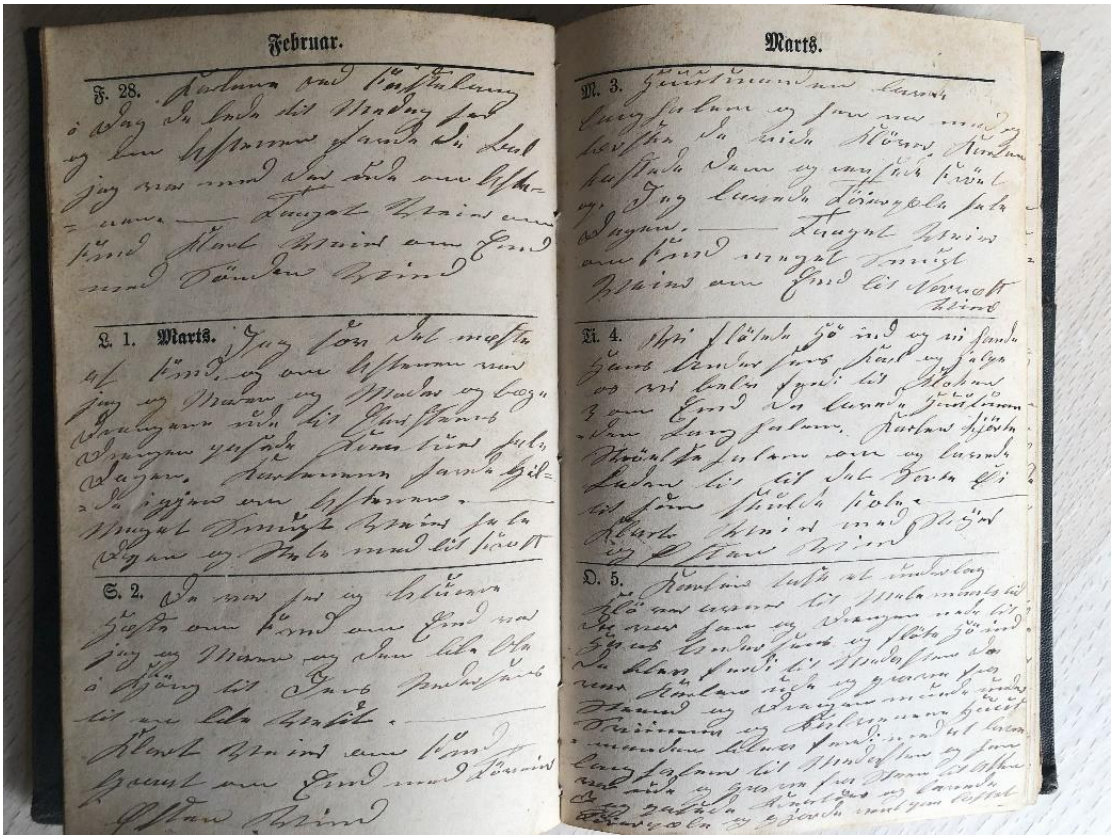

L. 1. Jeg sov Det mæste af Fmd og om Aftenen var jeg og Maren og Moder og bæge Drengene ude til Christenes Drengen pasede Kreatuer hele Dagen. Karlene havde Gilde igjen om Aftenen. – Meget smugt Veier hele Dagen og stele med lit Frost

[485] **Fastelavnsnar:** "= person udklædt til fastelavn [spor. i MØJy, desuden $Læsø] Er Tønden slaaet itu, ride alle Fastelavnsnarrene, som de kaldes, med Kattekongen i Spidsen om fra Sted til Sted og modtager frivillige Gaver; hvad der indsamles bliver anvendt til Gildet, hvor ofte den hele By samles paa Konerne nær. AarbAarh.1919.73." *Fra "Jysk Ordbog," men tydeligvis ikke kun i Jylland!*

[486] **Bede:** Her i den forstand, at de holdt pause, så karle og heste kunne få mad og hvile.

S. 2. De var her og Asurere Hæste om Fmd om Emd var jeg og Maren og Den lile Ole i Kjøng til Jens Andersens til en lile Vesit. – Klart Veier om Fmd Graat om Emd med Tøveier

M. 3. Huusmanden lavede Langhalem og han var med og tærske De vide Kløver. Karlen tærskede Dem og rensede Frøet op. Jeg lavede Tøierpæle hele Dagen. – taaget Veier om Fmd meget smugt Veier om Emd lit Norvæst Vind

Ti. 4. Vi fløtede Hø ind og vi havde Hans Andersens Karl og jelpe os vi blev ferdi til Kloken 3 om Emd Da lavede Huusmanden Langhalem. Karlen kjørte Strøelsehalemen om og lavede Laden lit til Det Sorte Øi til som skulde Fole. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind

O. 5. Karlen task et underlag Kløveravner til Melemaalstid Da var han og Drengen nede til Hans Andersens og fløte Hø ind De blev ferdi til Medaften Da var Karlen ude og grave for Steend og Drengen muede under Sviinene og Kalvene Huusmanden blev ferdi med at lave Langhalem til Medaften og han var ude og grave for Steen til Aften Jeg pasede Kreatuer og lavede Tøierpæle og gjorde rent paa Loftet

T. 6. Karlen og Huusmanden bragte Steen op og grov fra Steen. Drengen pasede Kreatuer. Jeg lavede Tøierpæle og var til Møle. – Smugt Veier og næsten stele

F. 7. Karlen og Huusmanden bragte Steen op og grov fra Steen. Og jeg og Karlen og Drengen rensede Veden ope fra Loftet - - Den store og smaa i alt 7 Tdr om Emd. Min Konebroder Peder kom her ud om Aftenen. – Smugt Veier med lit Norost Vind

L. 8. Jeg var i Næstved med 7 Tdr Vede 5 Tdr Stor og 2 Tdr smaa Den store til 11 Rbd 3 Mark pr Tdr og Den smaa til 8 Rbd pr. Tdr. Karlen og Huusmanden task Havre. Drengen pasede Kreatuer. – Stergt Sneeveier om Fmd Skyveier om Emd med Østen Vind

S. 9. -[487] Min Svigerfader var her ude i Dag han tog Jem om Aftenen. Drengen var Jemme. Karlen pasede Kreatuer. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind

M. 10. Jeg var nede til Hans Andersens og slagte om Fmd og om Emd var vi paa Engen og sate Huuset af[488] og jeg var ude til Christenes og dele Sil Karlen og Den lile Peder begønde og sæte Grund. – Skyveier med Sydost Vind

Ti. 11. Karlen og Den lile Peder sate Grund hele Dagen ude paa Engen. Drengen pasede Kreatuer. Mureren og Hans Bager fra Enø og Peder Pedersens Rasmus var her om Emd og jeg og Maren og Bæge Drengene og Moder var nede til Hans Andersens til Pølsegilde. – Graat Veier med lit Sønden Vind

[487] Første sætning er her udeladt, da den har samme indhold som starten på indførslen søndagen før, = d. 2., og så er streget ud. Igen er Rasmus altså bagud med dagbogen.

[488] Det viser sig i det følgende, at de går i gang med at bygge et hus på engen!

O. 12. Jeg var paa Engen om Fmd om Emd var jeg ved Strømmen og samle Planger Karlen og Den lile Peder sate Grund paa Engen. Drengen pasede Kreatuer Peder Koling og Hans Andersen var her om Aftenen. – Graat Veier med Sønden Vind

T. 13. Karlen og lile Peder blev ferdi med at læge Grunden paa Engen. Drengen pasede Kreatuer Peder Pedersens Sønner og Deres Moder og Christen og Peder Pedersen i Byen var her om Emd og jeg var til Møle om Emd. – Smugt Veier med lit Østen Vind

F. 14. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var jeg i Sparekassen første gang[489] og ope til Hans Andersen og Der var Moder og Maren og bæge Drengene med. Karlen task Havre Drengen pasede Kreatuer. – Graat Frost Veier med Blæst fra Østen

L. 15. Jeg var nede til Svend Christensens og til Hans Andersens om Fmd om Emd var Hans Andersens og Skræderpigen her det var Marens Fødselsdag. Peder Pedersens Jørgen havde Forlaavelse i Dag. Karlen task Havre. Drengen pasede Kreatuer. – Graat om Fmd Klart Frostveier om Emd med Norost Vind

S. 16. Jeg var med nede paa Mølen og uddele De frivelie Gaver til De Trængende[490] De fik ver 3½ Skb og 7 Mark og 8 Skilling i Penge Det var om Fmd om Emd var Christen og hans Kone og Svend Christensen her. – Smugt Veier med Østen Vind Frost

M. 17. Karlen og Huusmanden kjørt Møi paa Det som ikke var Bragt. Karlen hakkede af Drengen strøte Møi og pasede Kreatuer. Jeg gjorde Frø rent om Fmd om Emd var jeg paa Engen og jeg stevnede Pile. – Smugt Frostveier Det mæste af Dagen med Norost Vind.

Ti. 18. Jeg stevnede Pile hele Dagen. Karlen task Havre Drengen pasede Kreatuer. Karlen var efter Dokter til Huusmandens Kone i Noret Hun laa i Barselseng. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd Milt Veier hele Dagen med lit Østen Vind

O. 19. Jeg og Maren var til Marked i Næstved. Karlen kastede Havre og han og Drengen rensede Den op i alt 11 Tdr. – Graat Veier hele Dagen med Norost Vind med smaat Frost

T. 20. Jeg stevnede Pilene henne ved Væverens Huusgærde om Fmd var jeg ude til Christenes med Ruserne og om Aftenen var jeg ude og skyde Ender og jeg skod en Andrig. Karlen baarede Steend. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med blæst fra Norost Kolt Frost

---

[489] Kjøng Sogns Sparekasse blev oprettet i 1869, iflg. Trap Danmark. Noget tyder på, at Rasmus har fået en post i Sparekassen, for i den følgende tid er han ofte i sparekassen – Så ofte, at det nok ikke er hans private økonomi, det handler om.

[490] Hvis man modtog kommunal fattighjælp medførte det tab af borgerlige rettigheder, f. eks. valgret. De ”frivillige gaver,” som vel her er samlet ind ved private lokale bidrag, ville ikke have den virkning. De blev formentlig fordelt til dem af byens borgere, der ansås for ”værdigt trængende,” altså folk, der var kommet i nød, uden selv at kunne ”gøre for det.”

F 21. Karlen baarede Steend. Jeg lavede Tøierpæle til Melemaalstid Der var jeg efter et Læs Grus til Smeden til Medag og om Emd var jeg til Møle. Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide. Smugt Veier med Østen Vind

L. 22. Karlen pløiede Møi ned Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide. Jeg bestelte smaa Arbeider. – Smugt Veier med Østen Vind

S. 23. Drengen var Jemme Karlen pasede Kreatuer Hans Andersens var her ope om Emd. – Smugt Veier med Østen Vind

M. 24. Jeg var Kjøng med Flæsket til Hans Velomsens Det skulde røges Karlen jalp Hans Andersens og tærske Kløver hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Veier med Østen Vind

Ti. 25. Jeg var i Næstved og fik vort V- lem(?) som blev borte Markedsdagen. Karlen pløiede Møi ned paa Grøndjorden hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. – Meget smugt Veier og næsten stele

O. 26. Jeg var ude til Christenes og vi sate Sviinegarnene og Christen fra Rønebæg var her om Emd og om Aftenen var vi ude til Christenes og Moder og Maren og bægge Drengene var med. Karlen jalp Hans Andersen og tærske Frøkløverne om Fmd om Emd støte han Rør op. – Klart Veier

T. 27. Vi havde Tægemand i Dag Karlen støte Rør op hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer og tjente Tægemand. Jeg snete Tægekæpe af. – Klart Veier med sterg Tøre og Østen Vind

F. 28. Karlen støte Rør og han blev ferdi til Medag om Emd var han ude og pløie Møi ned. Jeg snete Tægekæpe af og hokede Rør Drengen pasede Kreatuer og Tægemanden. – Sterg Tøre og Østen Vind

L. 29. Karlen blev ferdi med at pløie Møiet ned paa Grøndjorden. Jeg var ved Lundby Stasond og skulde have Tømmer om Emd men jeg fik ikke noget. Drengen pasede Kreatuer og Tægemanden. – Smugt Veier med sterg Tøre og Norost Vind

S. 30. Drengen pasede Kreatuer. Vi var samlede i Smeden andgaaende et styge Der var indhainet Gadekæret. – Klart Veier med Norost Vind

M. 31. Karlen harvede paa Havrejorden med Faalharven og blev ferdi til Aften. Jeg bestelte smaa Arbeider Drengen pasede Kreatuer og og Tægemand. Klart Veier med Norost Vind

April

Ti. 1. Karlen Faalharvede paa Bygjorden hele Dagen Jeg bestelte forskellige Arbeider og jeg var til Møle og om Aftenen var jeg ude hos Peder Kælsen og høre med Tømmerkoste

i Vordingborg.[491] Drengen pasede Kreatuer og bar Tadser(?) hen. – Taaget Veier om Fmd Klart om Emd Østen Vind

O. 2. Jeg og Christen sate Ruser om Fmd om Emd sate jeg Pile. Karlen blev ferdi med at Faalharve Bygjorden om Fmd om Emd begønde han og Svenskharve paa Havrejorden. – Smugt Veier næsten stele

T. 3. Karlen blev ferdi med at Svenske Havrejorden en aavergang til Medag om Emd begønde han og Tromle Den. Jeg grov Pilehuller og sate Pile til Medaften Da var jeg nede til Hans Andersens og skære Pilevider til en Kue[492]. – Graat Veier og lit Rein om Emd med Sønden Vind

F. 4. Jeg og Karlen rensede Havre op til Melemaalstid til Saa Havre til Jens Larsen i alt 4 Tdr og han var her efter Den om Fmd. Karlen baarede og skod Steen Det øvrige af Dagen. Jeg og Maren og Moder og bæge Drengene var nede til min Søsters Fødsel Dag om Emd. – Graat Veier med blæst fra Væsten

L. 5. Jeg saate Havre hele Dagen Karlen Svenskede Den ned med en tint og Faalharvede Den med en tint. Drengen pasede Kreatuer og feiede Gaarden. Karlen var ude og fik bedæget Det Sorte Øi om Morgenen. Graat Veier Reinveier om Aftenen med Sydost Vind.

S. 6. Vi var til Barselsgilde ope til Jens Rasmusens[493]. Jeg og Maren var til Kirke og Ole og Moder var med til Gilde. Jørgen Hansen fra Kjøng og Peder Rasmusen fra Egitsborg holt her med Deres Kjøretøi. – smaat Rein om Fmd Sydost Vind

M. 7. Vi var til anden Dags gilde ope til Jens Rasmusens Karlen baare Steen Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide. – Klart Veier med Østen Vind

Ti. 8. Jeg bestelte smaa Arbeider om Fmd om Emd Christen fra Rønebæg og Jens fra Apenes her. Karlen baarede Steen. Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide. – Klart Veier med Østen Vind

O. 9. Jeg saate Havre om Fmd Karlen Harvede Den med Svensk og Faalharve. Drengen pasede krreatuer og andet Arbeide. – Smugt Veier med Norost Vind

T. 10. Skjærtorsdag. Jeg og Maren og bæge Drengene kjørte til Baarse om Emd. Jeg saat Kløverfrø om Fmd. Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Veier med Østen Vind

F. 11. Langfredag. Vi kom Jem fra Baarse til Aften. Drengen pasede Kreatuer. Klart Veier med sterg Østen Vind

---

[491] Vel til pris-sammenligning?

[492] ”**Kue**”- Der må være tale om, at der skal flettes en ”kurv”

[493] Hanne Dorthea Hansen, 23 år gammel, og gårdejer Jens Rasmussen (Langkjærgården,) havde d. 10/3-73 fået en søn, som ved dåben d. 6/4, Palmesøndag, fik navnet Hans Rasmussen.

L. 12. Jeg saate resten af Kløverfrøet om Morgenen og jeg var nede til Hans Andersens og laane Havre om Fmd om Emd var jeg i Sparekassen. Karlen saaede Kløver med Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide. – Klart Veier med Væsten Vind.

S. 13. Paaskedag i Dag var Det vi var samlede nede til Svend Christensens og 2 paarske Dag var jegog Peder Kelsen i Vordingborg efter Tømmer. – Smugt Veier med Østen Vind

M. 14. 2. Paaskedag jeg vaar ude til Christenes om Fmd om Emd var vi samlede nede til Svend Christensens om Agtieteining[494] i Nørestranden. Drengen pasede Kreatuer. – Klart Veier med Østen Vind

Ti. 15. Vi var til Brylup i Kostræde til unge Hans Pedersens[495]. Jeg og Maren var til Kirke. Karlen Faalharvede Kløveren ned med en tint. – Klart Veier med stergt blæst fra Østen.

O. 16. Vi var til anden Dags Brylup i Kostræde til Hans Pedersens Moder var med. Karlen begønde og Svenske paa Bygjorden med en tint. Drengen pasede kreatuer. – Klart Veier med sterg blæst fra Østen.

T. 17. Vi var til tredje Dags Brylup ope i Kostræde til Hans Pedersens Karlen Svenskede paa Bygjorden Drengen pasede Kreatuer. – Klart Veier med sterg Østen Vind

F. 18. Karlen blev ferdi med at Tromle og Svenske bygjorden. Drengen pasede Kreatuer og pelede Steen af Havrejorden. Jeg bestelte smaa Arbeider. Klart Veier med sterg Østen Vind

L. 19. Jeg saate Korn hele Dagen og blev ferdi med Den Haalend til Aften Karlen Svenskede Den ned med en tint og blev ferdi til Aften. Drengen pasede Kreatuer og bar Korn til mig. – Klart Veier med sterg blæst fra Østen

S. 20. Jeg og Jens Nielsen var henne og syne Rasmus Pedersen[496] om Emd og Lars Hansen og hans Kone og Hans Andersen var her om Emd. – Klart Veier med sterg Østen Vind

---

[494] Altså "aktietegning"

[495] Denne dag blev ungkarl og gårdbestyrer Jørgen Pedersen, 34 år, af Svinø, gift med pige Ane Hansen, 25 år, af Kostræde. Vidner var gårdejer Peder Hansen Pedersen, Svinø, og gårdejer Hans Pedersen, Kostræde. Udfra navnet "Peder Hansen Pedersen" kan vi udlede, at vidnet er den Svinø-gårdmand, der havde "Nøddevang," og det er *hans* bror, Jørgen, der bliver gift, og som var blevet forlovet d. 15. marts. De er begge sønner af Peder Pedersen (f. 1803,) fra "Bønviggård," der muligvis har været død på dette tidspunkt. Jørgen omtales i hvert fald som "gårdbestyrer," muligvis for sin mor, Karen Jørgensdatter, der i hvert fald endnu lever, for i oktober besøger hun og det unge par Rasmus og Maren. Der er tre gårdejere/familier i *Kostræde* af navnet "Hans Pedersen," og en af dem er iflg. dagbøgerne fast omgangkreds for "vores" familie, og det må også her være en datter af denne familie, der er bruden.

[496] Ifølge kirkebogen afgik gårdejer af Svinø, Rasmus Pedersen, 64 år, ved døden d. 13. april, og blev begravet d. 21. april. Dødsårsagen angives som lungebetændelse. Der må være tale om gårdmanden på

M. 21. Vi var til Begravelse efter Rasmus Pedersen jeg og Maren og Moder var til Kirken og til Gilde om Emd. Karlen harvede Bygjorden med en tint om Fmd om Emd bærede han Steend og Drengen blev ferdi med at Harve om Emd. – blæst fra Østen

Ti. 22. Vi var til anden Dags Begravelse til Rasmus Pedersen Ole var med. Karlen og Huusmanden bragte Steend op hele Dagen. Drengen passede Kreatuer og pelede Steen af. – Blæst fra Østen

O. 23. Karlen og Huusmanden bragte Steend op og baarede Steend hele Dagen. Jeg og Drengen lavede Løsthuset om og hokkede brænde op og bant Det i Knipper. – Klart Veier med Østen Vind og Frost hele Dagen og Sneeveier om Naten

T. 24. Peder Pedersen var her henne om Fmd og Da han gik var jeg nede til Hans Andersen Karlen var nede i Skolen med Halem om Fmd Huusmanden lavede Smaabrænde om Fmd om Emd var Folkene ude og grave for Steend. – Sneeveier om Fmd. Klart Veier om Emd Frost

F. 25. Vi var ude og syne Skorstene og blev ferdi til Aften Karlen og Huusmanden bragte Steend op og baarede og skod Steend. Drengen pasede Kreatuer og pelede Steen af. – Klart Veier med engelte Sneeskyer og Norost Vind Frost

L. 26. Jeg var paa Kroen Det mæste af Dagen om Aftenen var vi til Pølsegilde til Hans Andersens. Karlen og Huusmanden bragte Steend op. Drenge pasede Kreatuer og pelede Steen af. – Smugt Veier med Norost Vind Frostveier

S. 27. Jens Pedersen og Kone og Peder Larsens og Kone fra Kjøng var her om Emd Karlen pasede Kreatuer om Fmd. Da var Drengen Jemme han pasede Kreatuer om Emd. – Smaat Reinveier Det mæste af Dagen med Sydvæst Vind

M. 28. Jeg saate 4 Tdr Havre paa Engen om Fmd Karlen Harvede Den ned med en tint og om Emd Faalharvede han Den ferdi med en tint. Jeg og Drengen kjørte Steen af Havrejorden om Emd. – Smugt Veier om Fmd Reinveier om Aftenen med Væsten Vind

Ti. 29. Karlen baarede og skod Steend om Fmd om Emd kjørte han og Drengen Steend af. Jeg var ope til Lars Hansens og vi Delte Aviser om Emd om Fmd sate jeg Pile og Tømmeren kom i Dag. – Klart Veier med Blæst fra Norvæst og Norost

O. 30. Jeg var paa Engen om Fmd og jeg jalp Tømmeren og læge ned og om Emd var Peder Simmonsen og min Broder her Karlen og Drengen og Pigen fløtede Hø ind hele Dagen. – Klart Veier med Blæst fra Væsten Natefrost

Maj

”Aunshøj.” Vi har tidligere flere gange i dagbogen hørt ham omtalt som en af dem, der lagde værtskab til møder, hvor bønderne ”samledes” til møde.

T. 1. Karlen skor Hakkelse og var efter 1 læs brænde Steend[497] ved Strømmen om Fmd om Emd reiste han hen til Rasmus Pedersens[498], og vi fik i hans sted en *(Dreng – ordet streget over)* Knøs Stobe(?) Katrines Sønd. – Smaat Reinveir om Fmd Klart Veier om Emd med Syd Væst Vind

F. 2. Jeg var ude til Christenes om Fmd og vi var ude og røgte Sviinegarn og vi fik 3 Sviin om Emd var jeg Der ude og vi spægede Dem af og blev ferdi til Aften. Karlen blev ferdi med at Tromle Havrejorden om Fmd om Emd kjørte han og Drengen Steen af bygjorden. – Smugt og Stele Veier

L. 3. Jeg og Svend Christensen og min Broder var paa Enø og i Karebægsminde vi kom Jem om Naten Da Kloken var 1. Min Konebroder Peder og Peder Nielsens Jørgen var kjørendes her ude med fløte gos for Lars[499] og De laa her om Naten. – Klart Veier med Skyer og Sydvæst Vind

S. 4. De fra Baarse tog Jem til Medag. Og om Emd var Møleren og hans Konebroder Jens og Skovfaaden fra Hastrup Skov her. Lars var i Vordingborg om Emd efter et Læs Bræder. – Smugt og Milt Veier med lit Østen Vind

M. 5. Jeg og Hans Andersen var i Vordingborg efter mer et læs jeg fik 5000 Spaned(??) og han fik 8 Tylder lægter til Huuset. Karlen Tromlede Bygjorden Lars kastede Jord ind i Huuset[500] om Fmd om Emd sløfede han og Drengen Steend huller. - Klart Veier med Sydvæst Vind

Ti. 6. Jeg var kjørendes for Maren ude til Christenes om Fmd De bagte og vi Delte Tran af Marsvinene Der blev i alt 26 Poter Lars kjørte Tømmer paa Engen til Melemaalstid Da var han med og sløfe Steendhuler til lige med Karlen og Drengen om Fmd om Emd reiste vi Huuset paa Engen Hans Andersen jalp os. – Graat Veier med Væsten Vind

O. 7. Lars og Karlen begønde og grave af Grøftevolden. Jeg kjørte Tømmeren pa Engen om Fmd om Emd var jeg og Maren ope i Kostræde til Rasmus Nielsens Karlen og Drengen smurte Seletøi om Emd Lars savede brænde. – Graat Veier om Fmd stergt Reinveier om Emd Sydvæst Vind

---

[497] **"Brændesten**" kunne være til brug i bunden af en ovn eller ildsted?

[498] Den eneste gård på Svinø, hvor en Rasmus Pedersen var gårdejer, var "Aunshøj," og Rasmus Pedersen der var jo netop død. Det er dog nok alligevel familien på denne gård, han rejste til – De skulle vel stadig bruge en karl.

[499] Det viser sig i det følgende, at det er den tidligere karl på gården, 1869 – 71, **Lars Frederiksen**, der senere i perioder har været knyttet til gården som daglejer, der vender tilbage. I det følgende ser vi, at "Lars" er der samtidig med "Karlen," så den unavngivne knøs er altså den nye karl. Når de laver noget sammen, nævnes Lars ofte før karlen, så han har på en eller anden måde mere status. Det er lidt svært at regne ud, hvad hans stilling i denne omgang reelt er, i betragtning af at han åbenbart skal bo på ejendommen. Er det hus, der nu bygges på engen, tænkt som bolig til ham?

[500] Indkøb og diverse arbejde – herunder tømrerens - må vedrøre byggeriet på engen.

T. 8. Jeg saate Frø paa Engen om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og bæge Drengene til Baarse Folkene kjørte Jord Lars kjørte med til Baarse. – Klart Veier med Østen Vind

F. 9. Bededag. Vi kom Jem fra Baarse til Aften Min Svigermoder var Sy. Karlen og Drengen pasede Kreatuer Vi fik et Marsvin i Dag. – Klart Veir med Væsten Vind

L. 10. Jeg var ude til Christenes og spæge Marsvinet af og jeg var med og maale og veie min Rug om Fmd om Emd var jeg i Sparekassen og paa Kroen med 5 Tdr Rug af en vægt 13 Lispund til 7 Rbd 1 Mark pr Tdr Lars og Karlen rensede Rug om Fmd om Emd kjørte De Den Jem. – Klart Veier med Sydvæst Vind

S. 11. Vi var til Alters i Dag og om Emd var vi nede til Hans Andersen. Karlen var Jemme Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier om Fmd med Sydvæst Vind

M. 12. Lars kjørte Grus paa Engen om Fmd om Emd var han efter et læs raa Steend i Salerup Den lile Peder kom i Dag og begønde og mure op paa Vægen Karlen var Haandlanger. Drengen flægte Smaa Brænde. – Klart Veier med Skyer og stergt blæst fra Væsten

Ti. 13. Jeg var med og kjøre Jord til Melemaalstid Da var jeg ude til Christenes efter Malt og vi var ude og røite Sviinegarn men Der var ingen og om Emd var jeg med og kjøre Jord. Lars og Drengen kjørte Jord hele Dagen. Karlen tjente Mure. Køerne kom ud i gaar. – Smaat Reinveier om Fmd Skyveier om Emd blæst fra Norden

O. 14. Jeg og Lars kjørte Steend om Fmd om Emd var Lars paa Engen og kjøre Steend til Steenhokkeren. Drengen Tromlede Havrejorden paa Engen om Emd Karlen var Haanlanger. Jeg pasede Kreatuer og sate Føløiet[501] ind. Lars Hansen kjørte Steend fra Bragjorden om Emd til si selv. Skyveier med Norost Vind

T. 15. Vi bagte om Fmd og blev ferdi til Melemaalstid Da kjørte Jeg og Lars Steend til Medag og om Emd var han med og pløie Bræder Peder Pedersens Rasmus og Hans Bager kom her Sav(?) til Medag og jeg Drengen kjørte smaa Steend af Braghaalenen fra Medaften til Aften. – Klart Veier med blæst fra Væsten Kolt

F. 16. Jeg var paa Engen med Tagspond til Melemaalstid Da kjørte Jeg og Drengen Steend af Bragjorden fra Melemaal til Medaften og da var jeg og Maren og Moder og bæge Drengene ude til Christens Fødselsdag. Lars var med og pløie Bræder hele Dagen. Karlen var Haandlanger. – Klart Veier med Skyer og Væsten Vind

L. 17. Lars var i Salerup efter 1 Læs Raa Steend om Fmd om Emd kjørte han og Drengen Steend af Bragjorden. Jeg var med og pløie Bræder om Fmd om Emd var jeg paa Kroen

---

501

Føl-øg, *et.* **(***ænyd. d. s.; dial. ell. landbr.***)***d. s. s.* -hoppe. *MDL. AntNiels. FL.I.73. Aakj.VB.44. Feilb. SjællBond.79. fra ODS bind 6, 1924*

og kjøbe Søm Karlen var Haandlanger. Hans Jensens Ole var her om Aftenen. – Smugt Veier med Væsten Vind

S. 18. Jeg var paa Engen om Fmd om Emd var Jens Pedersens Jørgen og Ane og Tine her og min Broder og Kone. Pigerne og Karlen og Drengen var til Alters Lars pasede Kreatuer. Klart Veier med blæst fra Østen

M. 19. Karlen og Lars blev ferdi med at slæve Steend om Fmd om Emd grov Lars Ler op til golv og Karlen hokede pulde paa Engen. Drengen strøte Jord. Jeg og Maren og bæge Drengene kjørte til Baarse om Emd min Svigermoder var sy. – Storm fra Østen

Ti. 20. Vi kom Jem fra Baarse om Emd Da Kloken var 6 og Der var jeg paa Engen Lars la gul i Huuset. Karlen og Drengen hokede pulder paa Engen. – Stergt Reinveier om Emd med Norden Vind

O. 21. Jeg og Maren var til Marked. Drengen var med. Lars blev ferdi med at læge Golv til Aften Karlen var Haandlanger. – Klart Veier med Skyer og Norvæst Vind

T. 22. Christi Himmelf. Jeg og Maren og Moder var til Kirke Der Provstevisitat. Hans Andersens var her om Emd. – Graat Veier hele Dagen med lit Sønden Vind

F. 23. Karlen var Haandlanger Lars Kjørte Grus om Fmd om Emd lavede han en lerælte til. Jeg bestilte smaa Arbeider Drengen feiede Gaarden. – Graat Veier om Fmd Rein Veier om Emd med Sydvæst Vind

L. 24. Der blev brent paa Dybsø i Dag vi havde mange Fremmede Lars var efter 2 Læs raae Steend i Salerup Karlen var Haandlanger om Fmd hokkede han Pulder paa Engen Drengen var Gaarskarl. – Skyveier med Blæst fra Væsten.

S. 25. Jeg var paa Dybsø med Deres Kvei fra Baarse om Fmd Karlen og Drengen tragt Det ud. Jeg var til Møle om Emd og inde til Hans Andersens. – Klart Veier med Skyer og blæst fra Væsten

M. 26. Lars kom Jem til Medag Da murede han paa Huuset paa Engen om Emd. Jeg svenskede paa Bragjorden til Melemaalstid og Drengen Det øvrige af Dagen og jeg pasede Kreatuer Hans Jakkobs Jakob var her om Emd. – Smugt og milt Veier med Væsten Vind.

Ti. 27. Jeg var ude til Christenes efter en Lollikke[502] og jeg sate Riverne i Stand Det øvrige af Dagen Drengen blev ferdi med at svenske Bragjorden til Aften Lars murede paa Huuset hele Dagen Karlen var Haandlanger. – Graat Veier med lit smaat Rein om Aftenen Østen Vind

O. 28. Jeg lavede Klaptræer om Fmd om Emd var Rasmus Nielsen fra Kostræde her. Lars arbeidede paa Huuset og han var efter et Læs Grus. Karlen og Drengen var Haandlanger

[502] **Lollike:** Navn på et landbrugsredskab?

til Den lile Per[503] han begønde og sæte paa Skorsteenen. – Graat Veier med smaa Reinbyger lit Østen Vind

T. 29. Jeg begønde og spæge ud paa Gaarden og jeg var nede til Hans Andersens om Fmd om Emd var De mæste af Bymendene nede til Svend Christensens og skulde Fotograferes[504]. Lars arbeidede paa Huuset. – Smugt Veier Dog med Skyer og Torden Luft Væsten Vind

F. 30. Jeg var paa Kroen om Morgen og ude til Agond efter Lars Madsen han reiste til Amerika jeg kom Jem til Aften Lars Arbeidede paa Huuset og han var til Agond. Skyveier med en Reinbyge om Emd Væsten Vind

L. 31. Jeg var til Møle om Fmd og inde til Svend Christensen og laane 300 brænde Steen og om Emd kjørte jeg og Maren og bæge Drengene til Baarse Moder var i Næstved kjørendes med Hans Andersens Lars arbeidede paa Huuset. Karlen blev Sy. – Reinveier Det mæste af Dagen Østen Vind

Juni

S. 1. Pintsedag Vi kom Jem fra Baarse til Aften Lars var efter sin Kone[505] han kom Jem til Aften Drengen pasede Kreatuer. Karen var sy. – Reinveier Det mæste af Emd en Tordensky om Aftenen Norvæst Vind

M. 2. 2. Pintsedag Jeg var ude og Jelpe Lars og sæte en Kakelovn op til Melmaalstid Da var jeg paa Dybsø tillige med Christen og Peder Pedersen og om Emd var vi ude til Christenes. Smugt Veier med Østen Vind

Ti. 3. Jeg var til Dokter om Fmd med Drengen han var befængt med Fnat. Karlen var sy Lars og lile Peder var paa Engen ved Huuset, om Emd var Dyrlægen og skære tre Kalve her. – Smugt Veier med Østen Vind

O. 4. Jeg var nede til Jens Nielsens til Reisegilde hele Dagen. Lars var Haandlanger til Lile Peder De sate Skorstenen ferdi Karlen var efter et læs Grus om Fmd om Emd var han til Dokter han og Drengen var Fnatede. - Smugt Veier med lit Væsten Vind

---

[503] Altså mureren, Lille Peder

[504] Mon dette fotografi findes et sted?

[505] Så Lars er blevet gift. Det var måske fordi han skulle giftes, at han i 1871 gik fra at være karl til at blive daglejer? Jeg har ud fra de foreliggende oplysninger ikke kunnet finde noget bryllup. (F eks. tænkeligt fra kirken i Bårse, i det Lars synes at have boet i Bårse, hvorfra han får flyttet sine ting, da han igen ansættes hos Rasmus.) Men nu kommer også konen med til Svinø. Der bliver de længe, for i folketællingen for Svinø 1880 bor de i et hus med to børn på to og fire år, og vi får nu konens navn: Maren Hansen, f. i Udby Sogn, 32 år gammel. (Men heller ikke denne kirkebog rummer vielsen.) Lars står i denne folketælling som "Huusfader, Dagleier i Agerbruget." Det ses, at Lars bruger meget tid med byggeriet af huset. Det bliver mere og mere sandsynligt, at huset må være til ham og hans kone.

T. 5. Jeg og Maren var til Grundlovsfæst i Vordingborg vi havde lagt til Vovns med Lars Hansens Folkene kjørte Møi om Fmd om Emd var Lars paa Engen og pløie Grøndjord. – Meget smugt Veier og næsten stele

F. 6. Jeg var med og kjøre Møi om Fmd om Emd var jeg i Sparekasen Folkene kjørte Møi hele Dagen. – Klart Veier Dog lit Dammet om Emd med Østen Vind

L. 7. Vi kjørte Møi hele Dagen jeg var med fra Medag til Medaften Der var vi nede til Hans Andersens og vælge en ny Tagssaondmand[506] og en Formand som efter tuer afgaar. Jens Nielsen blev valgt i stedet for Hans Andersen. Christen blev genvalgt som Formand

S. 8. Jeg var i Marken om Fmd om Emd var Jørgen Pedersen og hans Kone her. Karlen var Jemme Drengen pasede Kreatuer. – Smugt Veier med lit Østen Vind.

M. 9. Vi kjørte Møi hele Dagen Lars og Karlen bød paa Drengen kjørte ud jeg hokkede af Anders Chistiand begønde og tjenne i Dag han slog Raigræs af Det som Kørne ikke kunde æde. – Graat Veier om Fmd smaat Reinveier til Medaften stergere til Aften Sydvæst Vind

Ti. 10. Jeg og Maren og Moder og bæge Drengene var i Baarse og jeg var til Dyrskue i Alersløv Kro vi kom Jem til Aften Lars og Karlen og Drengen kjørte Møi Lars hakkede af De andre bød paa Anders Christiand slog Raigræs hele Dagen. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd Væsten Vind

O. 11. Jeg var paa Engen om Fmd om Emd begønde jeg og pløie Møi ned Lars pløiede paa Engen hele Dagen. Karlen blev ferdi med at slaa Raigræs om Fmd om Emd hak han Rug af Veden Drengen strøte Grus. – Klart med Skyer Varmt Væsten Vind

T. 12. Jeg pløiede Møi ned hele Dagen Lars pløiede Grøndjord paa Engen om Fmd om Emd kjørte han og Karlen og Drengen Møi Karlen blev ferdi med at hokke Rug af Veden om Fmd Drengen var med at strø Møi om Fmd. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind

F. 13. Vi havde Den lile Peder og han blev ferdi med at spæge Huuset ud Karlen var Haandlanger Lars var efter 2 læs Grus om Fmd om Emd pløiede han Møi ned Jeg pløiede Møi ned om Fmd om Emd var jeg i Sparekasen. – Smugt Veier med Østen Vind

L. 14. Jeg var i Næstved med Pattegriser jeg solte Dem til en pris af 11 Rbd for Dem bæge to jeg kom Jem til Kloken var 3 Da var jeg ude til Christenes og vi var ude og foke Aal vi fik 4 Pund Lars pløiede Møi ned hele Dagen. – Smugt og Milt Veier

S. 15. Vi var til Barselsgilde henne hos Peder Pedersen[507] og jeg og Maren var til Kirken. Bæge Hans Pedersener fra Kostræde holt her med Deres Kjøretøi. – Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd Væsten Vind

---

[506] **"Taksationsmand,"** gætter jeg på.

[507] På denne dag blev Ellen Marie Pedersen, f. d. 22. april 1873, døbt. Hun var datter af gårdmand på Svinø, Peder Hansen Pedersen og hustru, Maren Larsen, 36 år, dvs parret på "Nøddevang." Gudmoder var

M. 16. Vi var til anden Dags Gilde hene hos Peder Pedersen Bæge Hans Pederserne fra Kostræde holt her med Deres Kjørtøi. Lars var paa Tørvemosen for Christen Anders Christiand og Karlen og Drengen kjørte Jord. – Smugt Veier Torden om Naten men vi fik ingen Rein

Ti. 17. Lars og Karlen og Drengen kjørte Jord om Fmd om Emd rev vi Hø alle sammen Anders Christiand var paa Tørvemosen for Christen. – Smugt Veier hele Dagen Dog en lile Sky Rein om Morgenen Sydvæst Vind

O. 18. Lars og Karlen og Drengen og Anders Christiand var paa Tørvemosen. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var Møleren og hans Kone her og jeg og Den llile Anders var i Noret men vi fik ikke naaget. Smugt Veier Sydvæst Vind

T. 19. Folkene var paa Tørvemosen i Dag. Jeg og Maren var i Tjørnehoved vi kom Jem til Aften Ole og Peder var med i Baarse. – Smugt og Varmt Veier med lit Væsten Vind

F. 20. Karlen og Drengen muede under Sviinene og skor Hakkelse og lavede Svinegaarden og strøte Jord til Medaften og De kjørte Jord til Aften. Lars var aavere og grave Tørvemøi op for si selv. Jeg pløiede Møi ned om Emd. Om Fmd var jeg ude til Christenes. – Smugt og Varmt Veier Stele

L. 21. Jeg pløiede Bragjord hele Dagen Lars og Karlen kjørte Jord Drengen strøte Jord. Jeg solte 4 Lam til Højtte(?) Peder til en pris af 8 Rbd 3 Mark pr Styge at levere inden Den 20 næste Maaned. – Smugt og Varmt Veier næsten Stele

S. 22. Lars havde Hæstene han skor Tørv Karlen Jalp ham Drengen var Jemme og jelpe Dem og skære Tørv og Pigen jalp sin Svaager og skære Tørv Jeg og Moder og Maren og bæge Drengene var nede til Mølerens til Vesit om Emd. – Smugt og Varmt Veier Stele

M. 23. Jeg pløiede Bragjord hele Dagen Karlen og Drengen bød Møi paa Lars hokked af Vi blev ferdi med at kjøre Møi herope til Aften. – Smugt og Varmt Veier hele Dagen

Ti. 24. Jeg pløide Bragjord til Melemaalstid Da var jeg ude til Christenes med Dei vi bagde Der ude Lars pløiede Det øvrige af Dagen og han blev ferdi til Aften med anden aavergang her ope. Karlen og Drengen hokede Pulder og grov - -- af. – Reinveier om Naten

O. 25. Vi var til Brylup ude til Hans Jensens med Rasmus Pedersens Peder og Karen[508]. Jeg og Maren var til Kirke og jeg og Moder og Maren var til Gilde. Lars pløiede

---

pigen Ane Marie Larsen af Svinø, og vidnerne ungkarl Jørgen Morten Hansen af Kostræde, gårdbestyrer Jørgen Pedersen af Svinø, (= dåbsbarnets farbroder) og ungkarl Lars Larsen, også Svinø.

[508] På denne dag blev ungkarl Peder Rasmussen, 26 år, af Svinø, gift med Karen Hansen, 26 år, af Svinø. Vidner var aftægtsmand Christen Pedersen af Svinø og Lars Hansen, gårdejer af Svinø. (Christen Pedersen har skrevet under "med ført pen.") Karen må være datter fra "Østergården," som Hans Jensen og Maren Christensensdatter har. Vidnet Lars Hansen, som er gårdmand på "Munkehøjgård," er gift med brudens søster, Dorte, og er således hendes svoger. Tidligere hørte vi om søsteren Marens bryllup med gårdmanden på "Fladagergård." Brudgommen, Peder, er søn fra "Aunshøj."

Grøndjord paa Engen. Karlen og Drengen grov - - af og hokede Pulder. – Graat Veier med Blæst fra Sydvæst

T. 26. Vi var til anden Dags Gilde ude til Hans Jensens Den lile Ole var med Lars Pløiede Grøndjord paa Engen Karlen og Drengen hokede Pulder og grov - - af. – Graat Veier med Storm fra Væsten

F. 27. Vi var til tredje Dags Gilde ude til Hans Jensens Den lile Ole var med. Lars blev ferdi med at pløie Grøndjord paa Engen om Fmd om Emd kjørte han og Karlen Hø ind. Drengen hokede Pulder. – Graat Veier med smaat Rein om Fmd

L. 28. Jeg var i Kjøng med bæge for Julene af Den lile Vovn og skulde omringes hos Hans Villumsen om Emd. Lars grov - - af paa Engen Karlen og Drengen hokede Pulder. – Skyveier med Sydvæst Vind

S. 29. Mine Svigerforældre kom her ud til Medag og om Emd var jeg og min Svigerfader paa Dybsø. Karlen var Jemme om Emd. – Klart Veier med Væsten Vind

M. 30. Folkene samlede 4 læs Tang til Melemaalstid Da røgede Lars og Anders Christiand Huuse Drengen la i Karlen kjørte Tang Det øvrige af Dagen Mine Svigerforældre to Jem Da vi havde saavet til Medag. Min Broder fik si en lile Søn i Dag.[509] – Dammet om Aftenen

Juli

Ti. 1. Anders Christian og Karlen og Drengen muede Laderne. Lars murede Væge op til Medaften Da var De paa Engen slaa Trimotei Jeg og Maren var ude til Christenes med Barselsforæring om Fmd. – Stergt Reinveier lige til Medaften med Norost Vind

O. 2. Karl Myrto var her og mure en Skorstenspibe op paa Huuset paa Engen. Karlen var Haandlanger Lars Slog Trimotei paa Engen Drengen harvede bragjord Derude. Jeg kalkede og var i Noret paa Jagt hen imod Aften vi fik 2 Ender og 3 Viber. – Graat Veier Det mæste af Dagen

T. 3. Jeg kalkede Lars og Karlen slog Trimotei paa Engen Drengen harvede Derude. Jeg og Maren var ude til Christenes fra Medaften af og jeg og Christen var paa Stranden men vi fik ingen Aal. – Smugt og Varmt Veier

F. 4. Jeg og Christen var paa Stranden i Morges tili men Der var ingen Aal og jeg var paa Engen om Fmd og jeg malede Flagstangen og om Emd var jeg paa Kroen og Maren og bæge Drengene var med paa Bangerne. Lars blev ferdi med at slaa Trimotei paa Engen. – Klart Veier om Fmd en sterg Reinbyge om Naten

[509] Det var Christen og Marens 7. barn. Han fik navnet Rasmus Christensen.

L. 5. Lars grov - - af Grøften paa Engen. Karlen og Drengen hokede Pulder og Karlen fik skot alle Hæstene. Jeg kalkede hele Dagen. – Tordenveier i Medagsstunden og en om Emd med en lile Skyveier og smaat Reinveir alt i melem hele Emd med Sysvæst Vind

S. 6. Vi tog 3 Kvier og en Ko ind og stalfore. Drengen vogtede Pigen var Jemme Karlen pasede De Kreatuer inde Jeg og Maren var i Marken om Emd Moder var ude til Christenes. Smugt og Varmt Veier og næsten Stele

M. 7. Lars og Anders Christiand og Karlen og Drengen og Pigen rev Hø paa Engen. Jeg kalkede hele Dagen. – Klart Veier om Fmd Graat Veier om Emd med Østen og Sydvæst Vinde

Ti. 8. Lars og Anders Christiand og Karlen og Drengen var efter 2 læs Tørv til Melemaalstid Da rev De Hø paa Engen Det øvrige af Dagen. Jeg kalkede og var med at Læse Tørv af. – Smugt og Varmt Veier med lit Sydvæst Vind

O. 9. Maren var sy og Pigen var sy og Karlen var sy. Lars og Drengen var efter 2 læs Tørv til Mølerens om Emd. – Smugt og meget Varmt Veier hele Dagen Stele

T.10. Lars og Drengen læsede Tørv af og Lars kalkede Skorstenene og Gavlen til Melemaalstid og han kjørte raae Steend fra Salerup Det øvrige af Dagen Drengen harvede lit paa Bragjorden og klinte paa Gavlen af Huuset Christen fra Rønebæg var her om Fmd om Emd var jeg og Maren ude til Christenes og vi var paa Stranden og fik 22 Aal

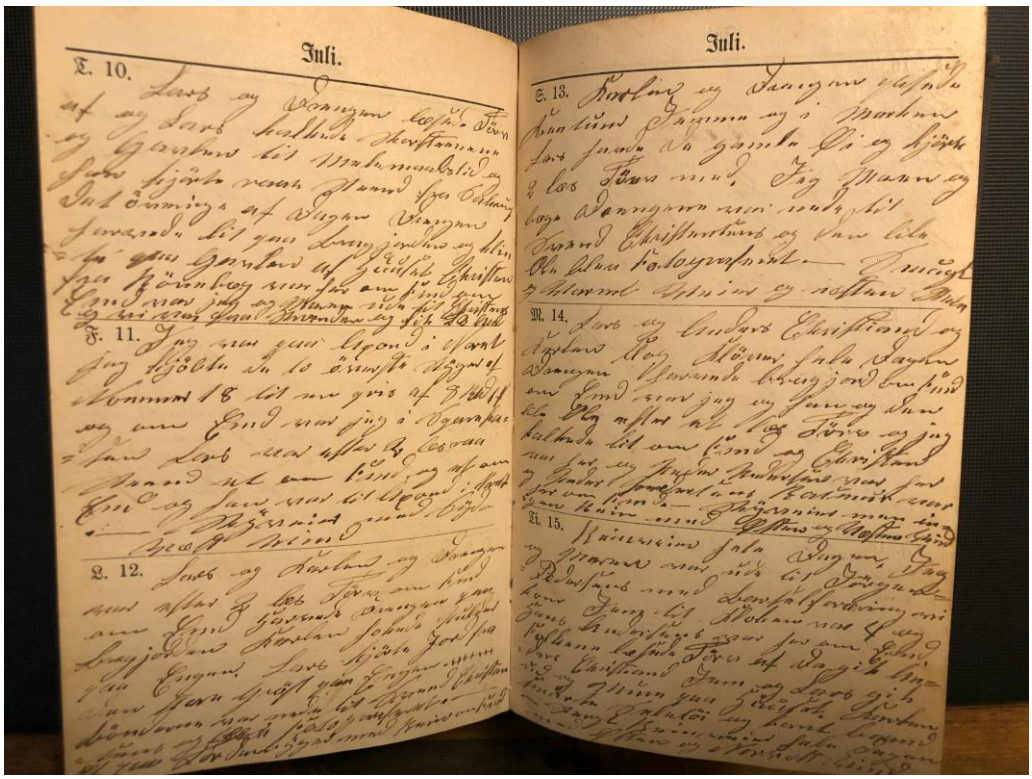

F. 11. Jeg var paa Agond i Noret jeg kjøbte De to øverste Styger af Nommer 18 til en pris af 8 Rbd 1 Mark og om Emd var jeg i Sparekasen Lars var efter 2 læs raae Steend et om Fmd og et om Emd og han var til Agond i Noret. – Skyveier med Sydvæst Vind

L. 12. Lars og Karlen og Drengen var efter 2 læs Tørv om Fmd om Emd Harvede Drengen paa Bragjorden Karlen hokede Pulder paa Engen. Lars kjørte Jord fra Den store Grøft paa Engen. Bønderne var nede til Svend Christensens og blive Fotograferet. – Tordenbyger med Rein om Fmd

S. 13. Karlen og Drengen pasede Kreatuer Jemme og i Marken Lars havde De gamle Øi og kjørte 2 læs Tørv med. Jeg og Maren og bæge Drengene var nede til Svend Christensens og Den lile Ole blev fotograferet[510]. – Smugt og Varmt Veier og næsten Stele.

M. 14. Lars og Anders Christiand og slog Kløver hele Dagen Drengen harvede bragjord om Fmd om Emd var jeg og han og Den lile Ole efter et læs Tørv og jeg kalkede lit om Fmd og Christen var her og Peder Pedersen var her og Peder Pedersens Rasmus var her om Fmd. – Skyveier men ingen Rein med Østen og Vøsten Vind

Ti. 15. Reinveir hele Dagen. Jeg og Maren var ude til Jørgen Pedersens med Barselsforæring[511] vi kom Jem til Kloken var 4 og Hans Andersens var her om Emd. Folkene læsede Tørv af Da gik Anders Christiand Jem og Lars gik ud og mure paa Huuset. Karlen smurte Seletøi og bant baand. – Stergt Reinveier hele Dagen med Østen og Norvæst Vind.

O. 16. Jeg var i Næstved med 4 Lam til en pris af 8 Rbd 3 Mark pr Styge. Peder Pedersen var kjørendes for mig Der op vi kom jem til Medag. Lars og Karlen slog Kløver her ope om Fmd og Emd slog De Engslete. Drengen Harvede og vaagtede. – Skyveier med en engelt Reinbyge Sydvæst Vind

T. 17. Jeg og Maren og Karlen var til Sommer Marked vi var kjørendes med Hans Andersens Lars slog Engslæte. Drengen Harvede paa bragjorden om Fmd om Emd strøte han Hø paa Engen. – Klart Veier med engelte Skyer og Sydvæst Vind

F. 18. Lars og Karlen var ude til Christenes og slaa. Drengen harvede paa Bragjorden om Fmd om Emd var han og Pigen paa Engen og strø Hø. Jeg hokede lit Tøierpæle op om Fmd og om Emd var jeg til Møle og jeg og Moder og Maren og bæge Drengene var ude

---

[510] Igen et forsvundet fotografi! Mon ikke Svend Christensen har haft en omrejsende fotograf boende et par dage?

[511] Det er den unge familie på "Bønviggård." Det unge par, Jørgen og Ane, der blev gift d. 15. april, havde d. 9. juli fået en dreng, der siden ved dåben d. 21. sept. fik navnet Peder Pedersen. Far, Jørgen Pedersen, står nu som gårdmand. Gudmoder er barnets farbrors kone nr. 2, Maren Larsdatter, der selv havde født sit første barn (i det ægteskab) d. 22. april, altså parret på "Nøddevang." Farbror, Peder Hansen Pedersen, er dåbsvidne, tillige med gårdmændene Niels Hemmingsen og Christen Christensen, alle af Svinø.

til Christenes. – En Skyveier om Morgenen Graat Veier Det øvrige af Dagen Væsten Vind

L. 19. Lars slog Kløver her ope Karlen var ude til Christenes slaae om Fmd og om Emd slog han her ope og De blev ferdi med at slaae for i Aar og Lars kjørte 3 læs Sand fra Medaften til Aften Jeg og Maren og bæge Drengene og Lars Kone var kjørendes med vi kjørte til Baarse og Peder var kjørendes Maren til Tjørnehoved. – Skyveier med Reinbyger og Væsten Vind

S. 20. Vi kom jem fra Baarse til Aften. Drengen var Jemme. Karlen pasede Kreatuer. – Graat Veier med lit Rein om Emd og sterg Rein om Naten Væsten Vind

M. 21. Lars og Anders Christiand og Drengen kjørte Jord paa Engen fra Den store Grøft om Fmd Karlen hokede Pulder Der ude om Fmd om Emd rev vi Hø her ope alle sammen og vente Hø og jeg var ude og begønde og pløie Bragjord paa 3 Aavergang og jeg var paa Engen om Fmd. – Smugt Veier med engelte Skyer og Væsten Vind

Ti. 22. Vi kjørte Hø fra Engen om Fmd Lars og Anders Christiand kjørte Jem Karlen la Drengen rev paa Stenget Jeg slog af og om emd rev Folkene Hø her ope. Jeg og Maren var i Kjøng til Peder Larsens med Barselsforæring[512] Moder var kjørendes med hen til Rasmus Rasmusens. – Meget Smugt Veier med lit Væsten Vind

O. 23. Jeg pløiede Bragjord paa 3die Aavergang hele Dagen Lars og Karlen kjørte Hø fra Engen hele Dagen ialt 6 Læs Drengen vaagtede og var paa Høstenget. – Smugt og meget Varmt Veier med lit Østen Vind

T. 24. Jeg pløiede Bragjord paa 3die Aavergang her ope hele Dagen. Lars og Karlen og Drengen læsede et Læs Hø af og samlede et Læs fra Engen til Melemaalstid Der rev De De siste Kløver herope til Medag og om Emd var De paa Engen alle sammen og rev alt Enghøet. – Smugt og Varmt veier med lit Østen Vind

F. 25. Lars og Karlen og Drengen var efter 2 læs Tørv om Fmd Det ene Læs var til Lars Det var Den siste for i Aar og om Emd kjørte Lars og Karlen Hø ind fra Marken 6 Læs og jeg pløiede bragjord her ope om Emd om Fmd kjernede jeg og lavede nogle Tøierpæle. – Smugt og Varmt Veier forskælige Vinde

L. 26. Niels Jørgen havde De gamle Øi efter et læs Tørv om Fmd Lars og Karlen kjørte Hø hele Dagen fra Marken til Medaften fra Engen til Aften. Jeg slog Hø af om Fmd om Emd pløiede jeg. Drengen var paa Stenget og muede under Svinene. – Klart Veir med Østen Vind

S. 27. Jeg og Karl Mørto og Hans Jensens Ole var i Noret om Fmd jeg skod en Blishøne og om Emd var jeg og Maren og bæge Drengene i Hammer til en lile Vesit. – Klart Veier om Fmd Stergt Torden Veier om Emd med der kom ingen op her

[512] Gårdejer Peder Larsen og hustru Ane Kathrine Pedersen fik d 10. oktober døbt deres datter, Lisbeth Christine Larsen, f.d. 16. juli.

M. 28. Lars og Anders Christiand og Karlen og Drengen De 2 siste Læs Hø paa Engen til Melemaalstid Da grov Karlen Korn af Grøfterne paa Engen og Lars og Anders Christiand kjørte alt Høet Jem ope fra Marken og vi fik indhøstet Høet for i Aard. Jeg pløiede bragjord om Emd. Smugt og Varmt Veier med lit Væsten Vind

Ti. 29. Lars og Anders Christiand og Karlen og Drengen meiede Rug paa Engen hele Dagen. Jeg pløiede Det mæste af Dagen og jeg lavede nogle Tøierpæle. Smugt og meget Varmt Veier og Blig Stele

O. 30. Lars og Karlen og Drengen meiede Det siste Rug paa Engen og blev ferdi til Medaften og De strøte Jord Derude til Aften. Jeg pløiede Bragjord herope paa 3die Aavergang hele Dagen og om Aftenen var jeg i Noret og jeg skod 3 Ender men jeg fik kun Den ene. – Smugt og Varmt Veier Østen Vind

T. 31. Vi kjørte Møi paa Engen Lars hakkede af Drengen kjørte, Karlen brud paa. Murer Hans Jensen fra Karbæg var her Det mæste af Fmd om Emd kalkede jeg hene paa Huuset og 3 Væge i Gaarden. Taaget Veier om Fmd Klart Veier om Emd Varmt Østen Vind

August

F. 1. Vi kjørte Møi paa Engen hele Dagen Lars hakkede af Karlen brud paa, Drengen kjørte. Jeg hokede lit Tøierpæle op og lavede Brønden i Skomagerens Have og jeg var paa Engen. – Skyveier med Blæst fra Sydvæst

L. 2. Jeg var til Møle og jeg kjørte Ane fra Baarse paa vei om Fmd om Emd var jeg lit ude og pløie. Lars og Karlen og Drengen veiede alt Rugen her ope og Det 6rer Korn og blev ferdi til Aften. Skyveier med sterg blæst fra Sydvæst

S. 3. Jeg og Peder Pedersen og bæge Jens Jensens Sønner var i Noret om Fmd jeg skod 3 Viver og en Blishøne, og om Emd havde vi Fremmede nemlig min Broders Hans Andersens Jens Nielsens og Skræderpigen. – Skyveier med Væsten Vind

M. 4. Vi var paa Engen alle sammen og binde Rug og vi bant Den alt fra Melemaalstid til Aften i alt 55 Traver for uden Slovt. – Klart Veier om Fmd Dammet Veier om Emd og Rein om Naten med Sydvæst Vind

Ti. 5. Lars pløiede Bragjord pa Engen hele Dagen paa anden aavergang. Jeg pløiede Bragjord her ope hele Dagen. Karlen og Drengen og Anders Christiand rev Rugslod paa Engen og blev ferdi til Aften. – Reinbyger hele Dagen med blæst fra Sydvæst.

O. 6. Jeg var paa Lundby stasond med 3 Lam til Kerulf jeg kom Jem til Medag Folkene og Maren var med bant Rug herope til Medag Der kjørte vi Rug fra Engen om Emd i alt 10 læs jeg sate i Laden Karlen og Lars kjørte ind Pigen la Drengen var i Laden. – Graat Veier med lit Støvrein og blæt fra Sydvæst

T. 7. Karlen og Lars og Drengen meiede Vede hele Dagen. Jeg og Maren var ude til Christenes om Fmd Vi bagte Der ude og om Emd bant jeg og Maren og Pigen og Karen

Niels Jørgens Det styge Rug Der var lenvt og Det 6rer Korn. – Klart Veier med blæst fra Sydvæst

F. 8. Vi kjørte Rug Jem fra Engen om Fmd jeg late i Laden Karlen og Lars kjørte ind Pigen la Drengen var i Laden og om Emd var jeg i Sparekasen og Folkene kjørte Det 6 Korn ind og nogle læs Rug fra Marken. – Klart Veier med Sydvæst Vind

L. 9. Vi task paa Maskinen Rug og Korn hele Dagen. Rasmus Nielsen og Kone fra Kostræde var her om Emd. – Stergt Reinveier hele Dagen med sterg Torden om Fmd Stele og lommer Varmt

S. 10. Lars og Karlen og Drengen meiede Det øvrige af Den stoendrs[513] Vede om Fmd. min Konebroder Peder og Trine og Peder Nielsens Søn og Datter fra Baarse var her om Emd og vi var paa Dybsø. – Skyveier med engelte Reinbyger og stergt blæst fra Sydvæst

M. 11. Folkene var paa Engen og meie Trimotei til Melemaalstid og De meiede Havre herope Det øvrige af Dagen. Jeg kasted Det 6re Korn og Rugen tilsammen om Fmd om Emd var jeg til Møle med 3 Tdr og jeg rev Rugslodet. Maren og Pigen og Karen Niels Jørgens var paa Engen bant Rugslod op. – Skyveier Sydvæst Vind

Ti. 12. Karlen og Lars og Anders Christiand meiede Havren til Medaften og De begønde og meie paa Det 2re Korn. Jeg og Drengen kjørte Rug ind hele Dagen jeg slog op i Marken og her Jemme Drengen la i Marken og sate i laden Jemme. Maren og Pigen var i Laden og to fra vi kjørte 10 læs. – Smugt Veier hele Dagen med lit Sydvæst Vind

O. 13. V i havde Niels Jørgen og Ole Smed om Fmd og De og Lars og Karlen var lit med De meiede 2re Korn og om Emd task Karlen og Lars Trimotei Drengen lagte Stenge aaver Maskinloen og bant baand jeg og Drengen var efter De to siste læs Rug om Fmd og jeg gjorde De løse tilrete og om Emd var vi nede til Hans Andersens. – Reinveier om Emd med bæst fra Sydvæst

T. 14. Karlen og Lars og Drengen meiede 2re Korn hele Dagen og blev ferdi til Aften. Jeg pløiede Bragjord hele Dagen. – Skyveier med et par Reinbyger og bæst fra Sydvæst

F. 15. Jeg pløiede lit Bragjord til Melemaalstid Lars slog De vide Kløver af og vi bant Vede Det øvrige af Dagen Jeg rev Vede Slod fra Medaften til Aften og De nant Det op efterhaanden. – Skyveier men ingen Rein Sydvæst Vind

L. 16. Jeg blev ferdi med at pløie Bragjord paa 3die aavergang og jeg rev Vedeslod til Melemaalstid til Aften Da bant vi Korn alle sammen til Aften Vi havde Karen Niels Jørgens. – Smugt Veier med Sønden Vind

S. 17. Jeg og Lars og Karlen og Drengen og Pigen vi vente Havren om Fmd om Emd bant vi Det siste af Det 2re Korn til Medaften. – En lile Skyveier om Morgenen Klart Veier Det øvrige af Dagen med Væsten Vind

[513] Stående?

M. 18. Lars og Anders Christiand og Karlen og Drengen og jeg vi kjørte Vede ind til Medaften Der var vi med og binde Havre Om Emd havde vi Niels Jørgen og Kone og Smede Ole og Jelpe os og binde Havre. – Smugt Veier hee Dagen med Sydvæst Vind.

Ti. 19. Karlen og Lars task Trimotei og gjorde Det rent til Medag Anders Christiand meite det siste af Veden til Medag og om Emd var De alle sammen paa Engen og meie Havre. Jeg begønde og pløie Lægjord og vi var ude til Christenes hen imod Aften Jeg skod en And om Aftenen. - Reinveier til Melemaalstid.

O. 20. Folkene meite Havre paa Engen til Medag og om Emd kjørte vi Korn ind. Jeg pløiede Bragjord om Fmd om Aftenen var jeg ude og skulde Skyde Ender men Der kom ingen Ender men jeg skod en Ræv nede ved Rasmus Matis Haalemen. – Klart Veier med Skyer og Sydvæst Vind.

T. 21. Vi sate Bygfaarene ud om Fmd og jeg pløiede Lægjord om Fmd om Emd kjørte vi Korn ind og vi fik Stenget fult og jeg begønde og sæte paa en Hæs. – Klart Veier med Skyer til Aften Der fik vi en sterg Reinsky. Sydvæst Vind

F. 22. Jeg pløiede Lægjord til Medaften Der var Musekanterne her Christen fra Rønebæg og Hans fra Apenæs. Folkene task resten af Det 6rer Korn om Fmd om Emd rev Lars Bygslod og Maren og Pigen og Karlen bant Det op. – Skyveier med Sydvæst Vind

L. 23. Jeg pløiede Lægjord til Melemaalstid Da rensede jeg og Maren Korn op til Medag Lars kastede Korn til Melemaalstid Da var han ude og kjøre 2 læs Steen op til Skiperne og 500 til Svend Christensen som jeg skylde ham. Karlen slog Frøkløver af. – Stele og Lommervarmt Veier

S. 24. Jeg var til Møle om Fmd og vi kjørte 7 læs Vede Jem til Medaften Da var jeg og Maren ope i Kostræde til Rasmus Nielsens til en lile Vesit og Lars var i Studby[514] med 23 Gæs til en pris af 14 Mark 8 Skilling pr Styge. - Skyveier med Sønden Vind

M. 25. Lars og Anders Christiand vente alle Havre Haarene(?) og vi bant Det styge af Havren vi havde lavet om Fmd om Emd kjørte vi Havre ind og sate Havrebod. Klart Veier med blæst fra Østen

Ti. 26. Vi kjørte resten af Havren og Kornet ind om Fmd om Emd var vi alle sammen paa Engen og binde Havre og vi bant Den til Medaften og kjørte Det mæste af Den ind til Aften. – Kart Veier med sterg blæst Østen og en meget sterg Torden om Naten Der varede til Kloken var 1 med en øsende Rein

O. 27. Vi bagte om Fmd om Emd kjørte jeg og Maren og bæge Drengene til Baarse. Lars pløiede bragjord paa Engen. Karlen task Trimotei om Fmd om Emd bant De op paa Havreslodet. – En sterg Torden i Medagsstunden Sydvæst Vind

[514] **"Studby"** må være "Stuby," sydvest for Svinø

T. 28. Vi kom Jem fra baarse til Medaften. Lars pløiede paa Engen om Fmd om Emd kjørte De resten af Havren fra Engen Jem og jeg var med fra Medaften til Aften. – Tordenluft hele Dagen og en sterg Torden igjen om Aftenen Østen Vind

F. 29. Jeg pløiede Lægjord hele Dagen Lars pløiede Bragjord paa Engen og blev ferdi til Aften Karlen task Trimotei og blev ferdi til Medaften og han begønde og Dole paa Havreboden. – Skyveier med engelte smaa Reinbyger og Sønden Vind

L. 30. Jeg pløiede Lægjord hele Dagen Lars kastede og rensede Trimotei op om Fmd. Karlen Dolede Havrebod om Fmd om Emd bant De Havreslod op og kjørte Det ind og kjørte Frøkløverne Jem og vi fik indhøstet for i Aar. -

S. 31. Jeg og Maren var til Kirke om Fmd om Emd var Rasmus Rasmusen fra Salerup her Karlen var Jemme. – Klart Veier med Skyer og Sydvæst Vind

September

M. 1. Lars og Anders Christiand og Karlen og Drengen og Pigen var ude til Christenes og Høste hele Dagen. Jeg pløjede Lægjord hele Dagen. – Graat Veier hele Dagen med Sydost Vind

Ti. 2. Jeg lavede Tærskemaskinnen Der var et -lid i tu til Melemaalstid og Folkene task Vede Det øvrige af Dagen. Jeg bestelte smaa Arbeider Det øvrige af Dagen. – Klart Veier med Skyer Det mæste af Dagen en lile Skyrein om Aftenen Sydvæst Vind

O. 3. Jeg og Maren og Moder og Ole var i Næstved. Lars og Karlen og Drengen og Pigen og vi havde Niels Jørgens De task Vede og blev ferdi til Aften med Den der sad paa Maskinloen. – Klart Veier Dog med Sorte Skyer og Sydvæst Vind

T. 4. Jeg blev ferdi med og pløie Lægjorden for første aavergang til Medaften og jeg var med at maale Veden op til Aften. Lars kastede og han og Karlen rensede Vede op i alt 12 Tdr 3 Skb. Karlen blev ferdi med at tærske Hør til Medaften Drengen –ede af hos Hæstene. – Klart Veier med tyge vide Skyer Sønden Vind

F. 5. Lars og Karlen og Drengen og bæge Pigerne task Rug om Fmd og Lars kastede Den og rensede Den op om Emd i alt 2 Tdr Karlen Dobede paa Havreboden og bestelte andet arbeide Drengen var med at bre Hør. - Skyveier med meget sterge Reinbyger Sønden Vind

L. 6. Jeg og Karlen var paa Kjøng Møle med 12 Tdr Vede til en pris af 12 Rbd 3 Mark pr Tdr om Fmd Lars kastede og rensede Hørfrøe op og Dogede Havreboden og Karlen var med og De blev ferdi til Aften minne Svigerforældre kom her ud om Emd. – Skyvier med engelte smaa Reinbyger Sønden Vind

S. 7. Min Svigerfader kjøbte Stensby Koen af mig til en pris af 60 Rbd De tog Jem Da vi havde saavet til Medag og jeg og Maren og bæge Drengene var nede til Hans Andersens om Emd. -Skyveier med engelte Reintaare og Sydvæst Vind

M. 8. Lars og Karlen var ude til Christenes og tærske Erter. Jeg og Anders Christiand og Drengen og Pigen og vi havde Christenes Marie og kjøre vi task Rug hele Dagen ialt 16 Traver. – Klart Veier Dammet hen imod Aften

Ti. 9. Folkene task Rug om Fmd ialt 6 Traver. Jeg smurte Seletøi om Fmd. Lars kastede Rug om Emd Karlen og Anders Christiand Dobede Hæser. Drengen var paa Engen og Harve Bragjord. Jeg var paa Engen om Emd. – Torden om Emd men Der kom ingen her op. – Sydvæst Vind

O. 10. Jeg og Lars rensede Rugen op om Fmd og om Emd maalte vi Den op i alt 16 Tdr og jeg var paa Kroen med 10 Tdr til Poulsen til en pris af 8 Rbd 1 Mark pr Tdr og Folkene begønde og tærske Korn til Medaften. – Skyveier med sterge Reinbyger om Fmd med Sydvæst Vind

T. 11. Folkene task Korn om Fmd om Emd kastede Lars Karlen og Drengen gjorde Loen ren og skor Hakkelse og murede en Væg op og Karlen var med og rense Korn op. Jeg var paa Jagt om Fmd og ude til Christenes jeg skod en Krægand. – Meget sterge Reinbyger om Fmd med Storm fra Sydvæst

F. 12. Jeg og Lars maalte Korn op og bar Det paa Loftet ialt 10 Tdr og Karlen og Drengen bar Hakkelse hen og gjorde Loen ren til Kloken 8 Da begønde De at tærske Vede. Jeg var i Sparekasen om Emd og ude til Peder Larsen Maren var med Der ude. – Klart Veier om Fmd Tordenskyer om Emd med lit Rein blæst fra Væsten

L. 13. Folkene task Vede om Fmd om Emd var Lars paa Engen og han begønde og pløie til Rug Karlen rensede op for Mødingsvandet og Drengen harvede Bragjord. Jeg kastede Vede om Emd. – Smugt Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

S. 14. Jeg kastede Vede til Medaften Da blev jeg ferdi Maren var ude til Christenes og jelpe Dem og tabesere Karlen var ude til Niels Hemmingsens og tærske Erter. Drengen feiede Loen. – Graat hele Dagen og sterg Torden om Aftenen med Rein Østen Vind om Dagen

M. 15. Lars pløiede paa Engen til Rug hele Dagen. Jeg og Karlen rensede Vede op om Fmd i alt 16 Tdr Anders Christiand Dobede Hæser om Fmd om Emd begønde han og Karlen og tærske saa Rug. – Klart Veier med engelte Skyer og Sønden Vind

Ti. 16. Anders Christiand task Rug Karlen brud Møi paa Drengen kjørte Lars hakkede af De kjørte paa Engen. Jeg vaskede Vovn om Fmd om Emd øste jeg Vandet af Mødingen og om Aftenen var jeg paa Jagt. – Skyveier med smaa Reinbyger og Storm fra Sydvæst

O. 17. Folkene kjørte Møi paa Engen til Melemaalstid Der blev De ferdi Lars begønde Da at pløie og Drengen strøte Møi Det øvrige af Dagen jeg og Karlen rensede 2 Tdr Rug op og skor Hakkelse til Medag og om Emd saate jeg 2 Tdr Rug paa Engen og Karlen Harvede. – Smugt Veier om Fmd Skyveier om Emd med en engelt Reinbyge siste Nat

T. 18. Lars blev ferdi med at pløie til Rug paa Engen til Medag og om Emd begønde han og pløie til Vede her ope. Jeg saate Det yderste styge Rug paa Engen om Emd Drengen

harvede Det ned Karlen task De vide Frøkløvere af --. – Skyveier med Reinbyger og sterg Væsten Vind

F. 19. Jeg og Karl Mørto var til Skydebal i Lundby Det var Fuleskydning men vi fik ikke naaget. Lars pløie til Vede Karlen og Drengen skolede Grøfter op paa Engen. – Meget stergt Reinveier om Fmd Væsten vind

L. 20. Lars pløiede til Vede hele Dagen Karlen og Drengen blev ferdi med at skole Grøften op paa Engen om Fmd om Emd saate jeg en Tønde Vede og Drengen harvede Den ned Karlen Dolede Hæser om Emd. – Graat Veier med sterg Rein om Aftenen Sønden Vind

S. 21. Vi var til Barselsgilde[515] hos Jørgen Pedersens jeg og Maren var til Kirke Der var Høstpræding og jeg og Maren og Moder og Den lile Ole og min Svigerfader og Trine og Peder og Christen fra Baarse vi var til Gilde om Emd. – Stergt Reinveier om Fmd Klart Veier om Emd med Sydvæst Vind

M. 22. Lars var i Tabernøie med 7 Tdr Vede Anders Christiand pløiede til Vede hele Dagen Karlen Dobede Hæser jeg sate 2 Tdr Vede i –øv. De fra Baarse tog Jem Kloken 9 Jeg og Maren og Den lile Ole var til anden Dags Gilde ude hos Jørgen Pedersens. – Klart Veier med Væsten Vind

Ti. 23. Jeg saate Vede fra Melemaalstid til Aften og jeg skod en graa And om Aftenen. Lars pløiede hele Dagen. Karlen harvede Anders Christiand Dobede Hæser. Drengen grov Grøfter ude paa Engen. – Graat Veier med smaat Reinveier om Fmd Skyvier om Emd Sønden Vind

O. 24. Lars pløiede hele Dagen Karlen harvede. Jeg var ude til Christenes og jelpe ham og slagte en Gris om Fmd om Emd saate jeg Vede vi havde Karl Mørto og sæte en Bavond og et Komfør op ude i Huuset Drengen pasede ham[516]. – Meget Smugt og stele Veier hele Dagen

T. 25. Lars var nede til Hans Andersens efter 1 læs Steen og paa Engen med Det og han pløiede Det øvrige af Dagen og han blev ferdi med at pløie Bragjorden til Aften Baage Kveien kjælve i Fmd og jeg og Karlen var ude efter Kalven og jeg saate Vede om Emd og fik tilsaaet for i Aar Karlen harvede. – Meget Smugt Veier og stele

F. 26. Karlen blev ferdi med at harve til Melemaalstid og jeg han skor Hakkelse til Medag og om Emd var han ude til Christenes og jelpe ham og pløie Lars var Der og pløie hele Dagen Jeg ornede Kotøierne om Emd og Peder Pedersen var her og laante 5 Skb Vede. – Meget Smugt Veier Stele

L. 27. Jeg kjørte for Maren og Moder ud til Christenes og jeg jalp ham og fløte ind og læse bor og benke og jeg og Mekkel var ude og hoke Flynder Lars arbeider for si sælv i

[515] Se note til 15. juli

[516] Altså drengen gik K.M. til hånde med opsætningen af en bageovn og et komfur.

Dag Karlen feiede Gaard Drengen tromlede Lægjorden om Emd. Meget Smugt Veier og blig Stele

S. 28. Maren var ude til Christenes om Fmd Der var Barselsgilde i Dag[517] og jeg og Maren og Moder og Den lile Ole var til Gilde om Emd. Peder Rasmusen fra Egitsborg holt her med sit Kjøretøi og laa her om Naten. – Meget Smugt Veier og Stele

M. 29. Vi var til anden Dags Gilde ude hos min Broder. Jens Pedersens fra Hammer holt her med Deres Kjøretøi og De laa her om Naten. – Meget Smugt Veier med lit Sydvæst Vind

Ti. 30. Ale De Fremmede tog Jem om Fmd og vi var til tredie Dagsgilde igjen om Emd Lars pløiede til Havre. Karlen og Drengen skor Hakkelse og om Emd grov Karlen bragov(?) og Drengen var inde til Smeden og tjene Tægemand. – Smugt Veier lidt Dammet om Aftenen

Oktober

O. 1. Vi bragede i Dag Jeg var efter et læs Grus om Fmd til Svend Christensen om Emd var Mølerens her. – Graat Veier hele Dagen med Sydvæst Vind

T. 2. Vi havde Klabjagt i Dag Drengen var med som Klaper Der blev skut 3 Harer og en Agerhønne Jeg skød Agerhønnen om Aftenen var vi samlede ude hos Christen. Lars pløiede til Havre. - Rugrein Det mæste af Dagen og næsten Stele

F. 3. Jeg var til Jorteskydning i Kjøng og jeg skod en Plæt Maren var med om Aftenen til Bald. – Lars pløiede til Havre Karlen task Havre. – Smugt Veir om Dagen stergt Reinveier om Naten med Sønden Vind

L. 4. Vi var nede til Jens Nielsens til Megemusgilde om Emd. Lars pløiede til Havre Karlen task Havreslod. – Graat Veier med Rein i melem og Sønden Vind

S. 5. Jeg var paa Jagt om Fmd med jeg traf ikke naaget og om Emd var Jørgen Pedersen og hans Kone og Moder her. Graat Veier med Sønden Vind

M. 6. Lars pløiede paa Engen hele Dagen Karlen task Havreslod. Jeg var til Møle om Emd og om Aftenen var jeg paa jagt og jeg skod en And. Graat Veier med Sønden Vind

Ti. 7. Folkene task Havreslod om Fmd om Emd pløiede Lars paa Engen Karlen kastede jeg pløiede til Havre hele Dagen og om Aftenen skod jeg en And. – Graat Veier med Sønden Vind

O. 8. Vi var ude og syne Skorstener i Dag og vi blev ferdi til Aften. Lars pløiede paa Engen. Karlen og Drengen rensede Havre op og andet arbeide. – Klart Veier med Sydvæst Vind

---

[517] Sønnen Rasmus, som blev født d. 30. juni, blev døbt d. 28. sept. 1873. Gudmoder var "Pigen Ane Rasmussen af Svinø," vidner var gårdejerne Hans Andersen, Rasmus Christensen, og Peder Rasmussen, alle af Svinø.

T. 9. Der var Hæstesyn ved Smeden i Dag vi bagte 2 gange jeg pasede Bavovnen Lars pløiede paa Engen om Fmd Karlen og Drengen skor Hakkelse og gjorde Loen ren og om Emd task De Korn. – Graat Veier med Sydvæst Vind

F. 10. Folkene task Korn om Fmd om Emd kastede Lars og Karlen sløfede paa Merkelgraven Jeg og Maren og Moder var i Kjøng til Peder Larsens til Barselsgilde[518] om Emd. – Graat Veier med blæst fra Sydvæst

L. 11. Lars kastede og han og Drengen rensede Korn op i alt 13 Tdr 1 Skb om Fmd om Emd pløiede Lars paa Engen og Drengen muede under Sviinene Karlen sløfede paa Mergelgraven hele Dagen. Graat Veier med Sydvæst Vind. Jeg skod en And om Aftenen

S. 12. Jeg var paa Jagt tillige med Christen og Karl Mørto ogvi traf 2 Harer men vi fik ikke Skud paa Dem og om Aftenen var jeg paa Andejagt og jeg skod en And. – Klart VEier med Sydvæst Vind

M. 13. Vi havde Megemusgilde i Dag jeg pløiede om Fmd. Lars pløiede paa Engen om Fmd Karlen og Drengen feiede Gaar. – Reinveier om Fmd Skyveier om Emd med Sønden Vind

Ti. 14. Lars pløiede paa Engen Karlen sløfede paa Mergelgraven. Mendene var samlede her og betale Komunalpenge om Emd min Svigerfader tog Jem til Medag. – Klart Veier med Sydvæst Vind

O. 15. Lars pløiede paa Engen hele Dagen Karlen sløfede paa Merkelgraven. Jeg pløiede til Havre om Emd. Drengen lavede med Hæstene og andet arbeide. – Klart Veier med Sydvæst Vind

T. 16. Lars pløiede paa Engen hele Dagen. Karlen sløfede paa Merkelgraven. Jeg pløiede til havre hele Dagen. Drengen bestelte arbeider Jemme. – Klart Veier med Sydvæst Vind

F. 17. Jeg pløiede til Havre hele Dagen Lars blev ferdi med at pløie paa Engen om Fmd og han begønde og pløie Lægjord herope paa anden aavergang om Emd Karlen sløfede paa Merkelgraven. – Klart Veier med Sydvæst Vind

L. 18. Jeg og Maren var i Næstved Lars pløiede Lægjord her ope hele Dagen paa anden aavergang. Karlen task Rug hele Dagen. Drengen vaagte Kreatuer og sløfede paa Merkelgraven Gæsene kom ind og fede i Gaar. – Klart Veier med Sønden Vind

S. 19. Jeg var paa Jagt om Fmd og jeg skod en Agerhønne og om Emd var vi nede til Hans Andersens Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd. – Klart Veier med Norvæst Vind

M. 20. Jeg pløiede til Havre om Fmd Lars pløiede Lægjord om Fmd om Emd var han med og tærske Rug Karlen task Rug hele Dagen. Drengen pelede Steen af Veden om Fmd om Emd savede han brænde Jeg skod 2 Ender om Aftenen. - Reinveier om Emd med Sønden Vind

---

[518] Se note til d. 23. juli 1873

Ti. 21. Flyttedag. Jeg blev ferdi med at pløie til Havre om Fmd om Emd pløiede jeg Lægjord paa anden aavergang Lars pløiede Lægjord hele Dagen. Karlen braatede Rug af Drengen pelede Steen af. – Skyveier med sterge Reinbyger og sterg blæst fra Sydvæst

O. 22. Lars pløiede Lægjord til Melemaalstid. Og de rensede og kastede Rugen 4 Tdr og skor Hakkelse. Jeg bestelte smaa Arbeider. – Stergt Reinveier hele Dagen med Sønden og Sydvæst Vind

T. 23. Lars pløiede Lægjord hele Dagen jeg pløiede om Fmd om Emd var vi til Høstgilde til Hans Andersens. Karlen sløfede paa Merkelgraven. Kreatuerne kom ind i Dag. – Skyveier med Sønden Vind

F. 24. Lars pløiede Lægjord hele Dagen Karlen blev ferdi med at sløfe Merkelgraven til Melemaalstid og han røtede i Haven om Emd. Jeg var hos Præsten om Emd vi var samlede om Huusfliden. – Reinveier om Aftenen med Sydvæst Vind

L. 25. Lars blev ferdi med at pløie Lægjord til Melemaalstid og vi blev ferdi med at pløie for i Aar og han og Karlen røtede i Haven. Drengen pasede Kreatuer og muede under Svinnene. – Skyveier med Sønden Vind

S. 26. Vi var til Alters i Dag og henne til Peder Rasmusens til Kirkegangsgilde[519] allesammen paa Peder nær. – Klart og Smugt Veier med lit Væsten Vind

M. 27. Vi var til anden Dags Gilde hos Peder Rasmusen Maren og Moder og Ole og jeg. Karlen røtede i Haven. – Smugt lit Frost om Naten med Norvæst Vind

Ti. 28. Karlen hokke Ris fra Haven. Lars reiste til Kjøbenhavn i Dag paa Manøvrer Karlen kjørte ham til Lundby Jeg var til Møle om Emd Drengen pasede Kreatuer. – Jeg skod en Knorte Gaas om Aftenen. – Smugt Veier og Stele lit Frost om Naten

O. 29. Jeg var til Møle og jeg Maren og Moder og bæge Drengene kjørte til Baarse til Megemusgilde. Karlen hokede Ris og Drengen pasede Kreatuer og kjørte gammel Halem i Mødingen. – Smugt og Stele Veier med Natfrost

T. 30. Vi kom Jem fra Baarse til Aften jeg skod en stor grav Andrik der nede i Jaftes. Karlen hokede Ris og var til Møle og De skor Hakkelse. Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide. – Klart Veier med Skyer og lit Dammet Østen Vind

F. 31. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var Kjærom og Filsker her om et Møde til Prøvevalg i Vordingborg[520] i Morgen. Karlen hokede Ris. Drengen pasede Kreatuer og andet arbeide. – Graat Veier med Støvrein om Fmd og Sydvæst Vind

---

[519] Peder Rasmussen fra "Aunshøj" og Karen Hansen fra "Østergården," som var blevet gift d. 25. juni, havde d 30. august fået en søn, der ved dåben fik navnet Rasmus Pedersen. Faderen står ved dåben som "gårdbestyrer." Gudmoder var Ane Kirstine Rasmussen, og faddere var ungkarlene Jens Hansen og Peder Pedersen, og gårdejer Rasmus Christensen, alle af Svinø

[520] Der afholdtes **valg til Folketinget** 14. november 1873. Der blev valgt 101 medlemmer til det nye folketing. Stemmeberettigede var mænd over 30 år med egen husstand som ikke fik understøttelse fra

November

L. 1. Jeg og Peder Pedersen og Svend Christensen og Hans Andersen var Lagt til Vovns til Prøvevalg i Vordingborg. Baron Tot havde Stemningen for si. Karlen var efter Den nye Pige i Ring og De skor Hakkelse. - Graat Veier med Sønden Vind

S. 2. Jeg var ude til Christenes med Malt om Fmd om Emd var jeg Der ude igjen efter Det jeg havde Hose-(?) for bæge Gangene om Aftenen var Hans Andersen og Rasmus Matisen her. – Smugt Veier og stele

M. 3. Vi var henne til Rasmus Pedersen og betale Hæstepenge 11Mark pr posiond. Karlen og Drengen fløtede Byghæsen ind og Den Havre Der sat aaven paa og De blev ferdi til Aften. Jeg pasede Kreatuer og klampede mine Træskoer. – Smugt Veier med Østen Vind

Ti. 4. Jeg var paa Fatigaarden Der valg til Soneraadet valte blev Niels Hemmingsen her fra Byen Ole Larsen paa Bangerne. Jens Andersen i Kjøng og Smeden i Salerup. Karlen task Korn Det som Der ikke var plas til paa Stenget. Smugt Veier og stele

O. 5. Jeg filede Saven og savede Brænde og var til Møle. Karlen blev ferdi med at tærske Kornet om Fmd om Emd kastede han Det og De rensede Det op ialt 1 Tdr 5 Skb og De skor Hakkelse Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier mesten Stile

T. 6. Karlen grov Hovedløbet op ved Mergelgraven og vi rensed vor Det var stopet om Fmd om Emd flegte han smaa Brænde. Jeg savede smaa brænde hele Dagen og jalp Karlen og rense Rør. Drengen kjørte Halem om til Sviinestien(?)[521] og pasede Kreatuer og var til Møle. – Graat Veier med Norost Vind

F. 7. [522]

L. 8. Jeg var nede til Hans Andersens og slagte i gaar og vi slagtede i Dag Hans Andersen og Christen jalp os og jeg og Christen var til prøvevalg i Kjøng Møle om Emd. – Reinveier Det mæste af Dagen med Sydvæst Vind

S. 9. Jeg var ved Lundbystasond med Flæsk til Jens fra Fulebæg til en pris af 20 Mark pr Lispund og Sviinene veiede 49 Lispund 1 Pund. – Smugt Veier hele Dagen og næsten Stele

---

fattigvæsenet. Der var 279.007 stemmeberettigede vælgere, svarende til 15,0 % af Danmarks samlede befolkning. (Wikipedia)

[521] Der var vist ikke plads på linjen til alle bogstaverne

[522] På denne plads i almanakken er Rasmus kommet til at springe en side over, og har derfor indført teksten, der hører hjemme d. 1/11. Så har han streget det skrevne over, og skrevet det samme på den rigtige side. Men nu var der ikke mere plads til begivenhederne for d. 7., så for den dag er der ikke notater.

M. 10. Jeg savede Brænde om Fmd om Emd var Baronen fra Gaunø her om at jeg vilde stele ham til Det faarestaaende Folketingsvalg. Og Rasmus Nielsens fra Kostræde kom her ud hen imod Aften. – Meget Smugt Veier med smaat Frost og Stele

Ti. 11. Jeg hokkede et Styge op til Skoleskafter[523] og Lars Hansen var her og han kjøbte 3 griser om Fmd om Emd var Møleren og Jens Nielsen her. Karlen var efter Sand om Fmd om Emd fik han Skot De Sorte Hæste. – Meget Smugt Veier og Stele med smaat Frost

O. 12. Karlen savede smaa Brænde og hokede Det i tu og sate Det op Drengen pasede Kreatuer og andet arbeide. Jeg og Maren og Moder og Ole var nede til Mølerens Føseldag om Emd. – Smugt Veier og næsten Stele

T. 13. Karlen savede og hokede smaa Brænde hele Dagen. Jeg savede et Styge igjemmel til Skoleskafter og jeg var nede til Hans Andersens henimod Aften. Drengen pasede Kreatuer og feiede Gaar. – Meget Smugt Veier og stele med smaat Frost

F. 14. Vi var i Vordingborg til Rigsdags Valg[524] Skrol blev valgt med 965 Stemmer og baronen fik 569 Stemmer Jeg og Peder Pedersen havde lagt til Vovns. Karlen blev ferdi med at save smaa Brænde. Drengen feiede Gaar. – Smugt Veier og næsten Stele Frost

L. 15. Karlen task Rug Drengen pasede Kreatuer og andet arbeide. Jeg var i Sparekasen om Emd og mine Svigerforældre kom herud. – Smugt Veier hele Dagen næsten Stele

S. 16. Mine Svigerforældre tog Jem til Medag vi var but aaver til Peder Pedersens i fire Gaarden men vi tog ikke Der aaver vi var nede til Hans Andersens hen imod Aften. – Smugt Veier med lit Væsten Vind

---

[523] Nok **"Skovleskafter"**

[524] Fra Victor Elberling RIGSDAGENS MEDLEMMER GENNEM HUNDREDE AAR 1848-1948: " **Schroll, Christian, 1807-1890,** Arvefæster. Medlem af Den grundlovgivende Rigsforsamling for Præstø Amts 5. Distrikt (Vordingborg) 5. Oktober 1848 - 5. Juni 1849 samt Folketingsmand for Præstø Amts 5. Valgkreds (Vordingborg) 4. December 1849 -3. Januar 1879. — Venstre. Født 8. Oktober 1807 paa Lykkenssæde ved Brahetrolleborg nær Faaborg, Søn af Hørbereder Henning Schroll, oplærtes i Faderens Erhverv og blev 1833-43 Bestyrer af Kjøng Hørfabrik, var paa Forretningsrejse i Tyskland, Belgien og Holland 1841-42, blev derefter Medforpagter af Mogenstrup Brænderi ved Næstved 1843, Arvefæster af en Gaard i Basnæs 1846-57, hvorpaa han afhændede sin Fæsteret og flyttede til Kjøng. 1859 bosatte han sig i Løgstør og blev Gaardejer der 1866. Sine sidste Aar fra 1876 levede han i Strandby ved Frederikshavn." - - "Schroll hørte oprindelig til Bondevennerne, senere til I. A. Hansens Gruppe og siden 1870 til Det forenede Venstre."

" Reedtz-Thott, Kjeld Thor Tage Otto, 1839 -1923, Lensbaron, Minister. Landstingsmand for 3. Kreds 1. Oktober 1886-20. September 19 10. — Højre, senere Frikonservativ. Født 13. Marts 1839 paa Gaunø ved Næstved, Søn af Lensbaron Otto Reedtz-Thott, dimitteredes privat som Student 1858, blev cand. phil. to Aar efter, studerede derefter Statsvidenskab i et Par Aar ved Universiteterne i Paris og Genf, til han ved Faderens Død 1862 overtog Baroniet. Han forbedrede Driften betydeligt, oprettede Husmandsbrug og solgte en Del Jord til Arvefæsteeje. Foruden sin nedenfor omtalte Ministergerning varetog han ogsaa Posten som Forstander for Herlufsholms Skole og Gods fra 1887. Reedtz-Thott var Sogneraadsformand fra 1867, Medlem af Amtsraadet 1876-94, Formand for Repræsentantskabet for Den alm. Brandforsikring for Landbygninger 1886-91, for Godsejerforeningen indtil 1894," - - Ved Folketingsvalgene i Tidsrummet 1873- 84 stillede han sig forgæves til Folketingsvalg i Vordingborg-Kredsen, og det lykkedes ham trods stigende Stemmetal ikke at fortrænge Venstre"

M. 17. Jeg var til Møle om Fmd og ude til Christenes og jeg var til Møle igjen om Emd og ude hos Larses Kone med en Tønde Skr--. Karlen task Rug Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide. – Klart Veier med Væsten Vind

Ti. 18. Karlen task Rug. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og Drengen smurte Seletøi, og jeg savede Skoleskafter ud. – Smugt Veir med lit Norden Vind. – Jeg skod en And om Aftenen

O. 19. Karlen var til Marked i Næstved. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg strilede Hæstene og Drengen strilede Kveiet. – Graat Veier og stele

T. 20. Jeg strilede Hæstene og jeg og Drengen pasede Kreatuer og om Emd var vi samlede i Smeden om en ny Brandasurense for Bygner og jeg og Hans Andersen var ude til Mekeles efter Erter. Karlen task Rug. Graat og stele Veier

F. 21. Paastbaaren og Hans Andersen var her om Fmd og Hans Andersen og Jens Nielsens og jeg var til Kjerke om Emd Der var Gulv Brylup med Peder Torkelsen i Kjøng. Karlen task Rug Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med lit Rugrein om Aftenen Stele

L. 22. Postbaaren og en Smed fra Langebæg var her Det mæste af Fmd og jeg flegte naaget smaa Brænde og var til Møle og Christen var her om Emd. Karlen task Rug Drengen pasede Kreatuer. – Stergt Reinveier med Vand Snee og Østen Vind

S. 23. Jeg og Maren og bæge Drengene kjørte til Baarse om Emd. Drengen Pasede Kreatuer. Graat Veier og Rein om Aftenen med Norvæst Vind

M. 24. Jeg var til Skovagond i Hastrup Skov men jeg kjøbte ikke naaget Vi kom Jem til Aften. Karlen kjørte Steend for Lars Hansen hele Dagen Drengen pasede Kreatuer og murede ved B(/L?)æderne (??) paa loftet. – Klart Veier med sterg blæst fra Norvæst floden var lit inde

Ti. 25. Karlen task Rug hele Dagen og jeg var ved Stranden paa Jagt om Fmd med jeg traf ikke noget. Drengen pasede Kreatuer og vaskede Vovn og om Emd var jeg med at pase Kreatuer og om Aftenen var jeg og Lars Hansen ude til Christenes. – Stergt blæst fra Sydvæst

O. 26. Karlen task Rug om Fmd om Emd kastede han. Jeg var nede til Hans Andersens og laane en Tdr. Korn og Jørgen Pedersen var her om fmd om Emd var jeg og Maren og Ole ope til Lars Hansens til Vesit. – graat Veier med Syvæst Vind

T. 27. Jeg og Karlen rensede Rug op om Fmd ialt og 6 Tdr og om Emd var jeg til Møle og De gjorde Loen ren og vi task 4 Traver Korn. – Graat Veier med Sønden Vind

F. 28. Vi task Korn hele Dagen ialt 12 Traver og jeg skod en Graad And om Aftenen. Lars kom Jem fra Manøvre i Aften. – Graat Veier med lit støv Rein om Emd Sydvæst Vind

L. 29. Jeg var paa Kroen om Fmd jeg havde Det brune Hos for første gang Lars var her i dag og begønde og kaste om Emd. Karlen flegte smaa brænde om Emd. Drengen pasede

Kreatuer. Jeg og Maren og Moder og bæge Drengene var ude til Christenes om Emd. – Graat Veier med Sydvæst Vind

S. 30. Drengen pasede Kreatuer og han og Karlen gjorde Loen ren og skor Hakkelse om Fmd. Jeg var i Marken om Fmd om Emd var jeg til Agond i Skolen aaver et gammelt Posttræ Det kaastede 27 Mark og om Aftene var jeg ope til Jens Rasmusens. – Klart Veier med Norvæst Vind

December

M. 1. Lars kastede Korn og jeg og han rensede Det op ialt 11 Tdr 5 Skb Karlen kjørte Steen paa Veiene Drengen pasede Kreatuer og jalp Christiand Andersen[525] og træge Lang Sav. Jeg paa -- Jagt om Aftenen Floden var inde men jeg traf ikke noget. – Klart Veier med Væsten Vind

Ti. 2. Lars kjørte Steend paa Veiene Karlen var med og træge Lang Sav Drengen pasede Kreatuer og han og Karlen skor Hakkelse. Jeg var til Møle om Fmd og jeg skod en And om Aftenen. – Graat Veier med Sønden Vind

O. 3. Folkene task Vede hele Dagen ialt 12 Traver. Jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd var jeg og Maren og bæge Drengene og Moder i Egitsborg til Peder Rasmusens Christiand Andersen skor Merkelkasestenger ud til en pris af 10 Mark Merkelstengerne 2 Mark for en -sender(?) Stengerne. – Graat Veier

T. 4. Folkene task 6 Traver Vede om Fmd om Emd begønde Lars og kaste og Karlen kjørte Steend paa Veiene Drengen pasede Kreatuer Skyveier med Norvæst Vind

F. 5. Jeg var ude til Christenes og slagte om Fmd og vi slagtede Gæs om Fmd og Folkene pelede Gæs og om Emd kastede Lars Vede og karlen kjørte Steend. – Klart Veier med Norvæst Vind

L. 6. Lars var i A-nby(?) med 6 Tdr til Malt. Jeg og Karlen rensede Vede op ialt 11 Tdr. Dasede[526] Kreatuer og andet Arbeide. Graat Veier med blæst fra Væsten

S. 7. Jeg og Peder Pedersen var paa Jagt om Fmd vi traf en Hare men vi kom ikke at skyde paa Den Drengen pasede Kreatuer og han og Karlen skor Hakkelse om Fmd. – Smugt Veier med lit Frost og næsten Stele

M. 8. Folkene kjørte Steend paa Veiene Drengen pasede Kreatuer. Jeg bestelte smaa Arbeider. – Graat Veier med Sydvæst Vind

Ti. 9. Jeg og Lars Hansen var paa Stasonen og betale Asurasepenge om Fmd om Emd var jeg og Maren og Peder ope til Rasmus Nielsens i Kostræde. Folkene task 3 Traver Vede om Emd om Fmd var De i Haven og save og flæge brænde. – Graat Veier med Sydvæst Vind

---

[525] Nok = ”Anders Christiand,” husmanden, som ofte arbejder på gården

[526] = Nok fejlskrift for ”Drengen pasede – ”

O. 10. Folkene task Vede hele Dagen ialt 12 Traver. Jeg pasede Kreatuer om Fmd om Emd kjørte jeg for Peder Pedersen og Christen De synede Steend. – Graat Veier med Sydvæst Vind

T. 11. Jeg og Maren og bæge Drengene var i Baarse og jeg og Maren var til Julemarked i Præstø. Lars kastede Vede og han og Karlen rensede Den op og Karlen kjørte Steend. Drengen pasede Kreatuer. - Graat Veier med Sydvæst Vind

F. 12. Vi kom Jem fra Baarse til Kloken var 2 og jeg og Lars maalte Veden op ialt 7 Tdr og han og Karlen kjørte Steend. Drengen pasede Kreatuer. Aagaar var her og han kjøbte en Ko af Hans Andersen til 86 Rbd. – Klart Veier med Skyer og Østen Vind.

L. 13. Folkene task Rug om Fmd og jeg pasede Kreatuer og om Emd var jeg paa Kjøng Møle med 6 Tdr Vede til en pris af 12 Rbd 1 Mark pr Tdr og paa Kroen med en Side Flæsk for Lars han var selv med Karlen og Drengen sate Halem sammel og sate paa Lo. – Graat Veier med Sydvæst Vind

S. 14. Jeg og Maren var til Kirke og Christen og hans Kone var her om Emd. Drengen pasede Kreatuer om Fmd om Emd var han Jemme. Karlen pasede Kreatuer om Emd. – Graat Veier med Sydvæst Vind

M. 15. Folkene task et lad Rug om Fmd og Lars kastede Den og han og Karlen rensede Den op og Karlen gjorde Loen ren Drengen pasede Kreatuer Jeg var til Møle om Fmd og Møleren var her om Emd efter 3 Griser til 5 Rbd pr Styge. – Graat Veier med Sydvæst Vind

Ti. 16. Jeg og Lars maalte 6 Tdr Rug op i Fmd og jeg var ude og fik malet Malt og jeg og Christen var lit paa Andejagt men Bøsserne vilde ikke gaa af Karlen lagte stinge(?) og sate braader sammen. – Sterg Storm og Rein fra Sydvæst

O. 17. Jeg var ved Lundby Stasond med 7 Tdr Rug til en pris af 8 Rbd 2 Mark 8 Skilling pr Tdr. Folkene task Korn hele Dagen. – Klart Veier med Norost Vind og høj Flod

T. 18. Jeg og Christen og Jensen fra Salerup var kjørendes med Hans Andersen ned til Aagaar Hans Andersen var Der med en Ko til 86 Rbd og han kjøbte en igjen til 64 Rbd. – Folkene fløtede Havrehæsen ind. - Graat Veier med Rugrein Sydvæst Vind

F. 19. Lars kastede Korn og De rensede Det op. Jeg var nede til Hans Andersens og jelpe Dem og slagte Deres store So om Fmd om Emd var jeg i Sparekasen. – Graat Veier med Sydvæst Vind

L. 20. Lars begønde og tærske Rug Karlen var med Drengen pasede Kreatuer. Jeg bestelte smaa Arbeider. – Graat Veir med Sydvæst Vind

S. 21. Jeg og Maren var nede til Mølerens med Barselsforæring[527] og vi var inde til Hans Andersens og vi var samlede i Smeden og betalte Skolerelsel. – Graat Veier med Norvæst Vind

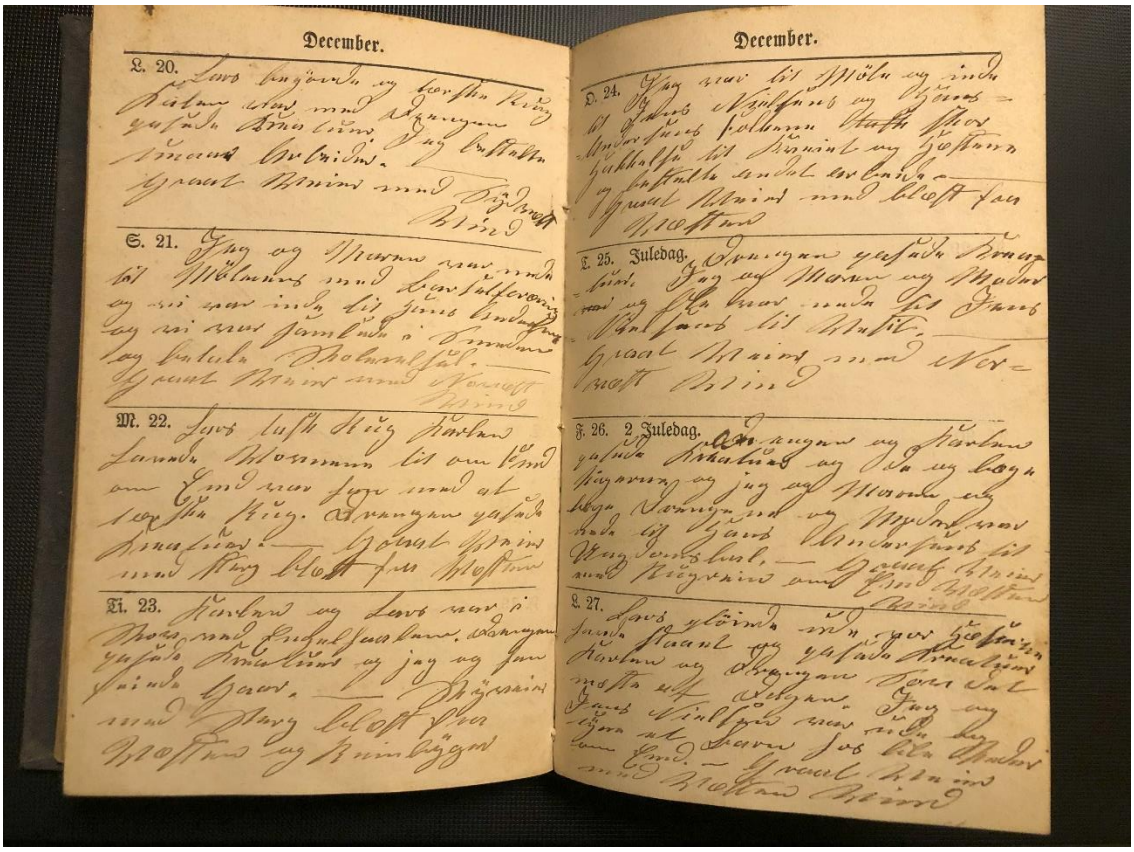
December.

S. 21.

December.

D. 24.

T. 25. Juledag.

M. 22.

F. 26. 2 Juledag.

Ti. 23.

L. 27.

M. 22. Lars task Rug Karlen Lavede Vovnene lit om Fmd om Emd var han med at tærske Rug. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier med sterg blæst fra Væsten.

Ti. 23. Karlen og Lars var i Skov ved Engelhaalem. Drengen pasede Kreatuer og jeg og han feiede Gaar. – Skyveier med sterg blæst fra Væsten og Reinbyger

O. 24. Jeg var til Møle og inde til Jens Nielsens og Hans Andersens Folkene skor Hakkelse til Kveiet og Hæstene og bestelte andet Arbeide. – Graat Veier med blæst fra Væsten

T. 25. Juledag. Drengen pasede Kreatuer. Jeg og Maren og Moder og Ole var nede til Jens Nielsens til Vesit. – Graat Veier med Norvæst Vind

[527] **Møllerparret på Svinø, Grethe Pedersen, 27 år gammel, og Ole Clausen** havde d. 18. dec. fået sønnen Peder Hans Clausen. Det fremgår af kirkebogen, at ved hans dåb d. 29. januar 1874 var gudmoderen "Gaardeier Hans Andersens Hustru" – altså Rasmus' søster Maren. Hans Andersen selv og "Gaardeier Svend Christensen af Svinø" var faddere, sammen med "Ungkarl Jens Pedersen af Hastrup."

F. 26. 2. Juledag. Drengen og Karlen pasede Kreatuer og De og bæge Pigerne og jeg og Maren og bæge Drengene var nede til Hans Andersens til Ung Domsbal. – Graat Veier med Rugrein om Emd Væsten Vind

L. 27. Lars pløiede ude vor Hæstene havde staaet og pasede Kreatuer Karlen og Drengen sov Det mæste af Dagen. Jeg og Jens Nielsen var ude og syne et Barn hos lile Peder[528] om Emd. – Graat Veier med Væsten Vind

S. 28. Vi havde Julevesit i Dag nemli De fra Baarse og Jens Nielsens og Hans Andersens og Christenes. Jeg og Peder Pedersen var paa jagt om Fmd Vi traf en flog Høns men fik ingen. – Smaat Frostveir med Norvæst Vind

M. 29. Lars task Rug hele Dagen Karlen var nede til Hans Andersen og fløte ind. Drengen pasede Kreatuer. Min Svigerfader tog Jem til Medag. Smede Konen var her til Vesit om Emd. Jeg skod en And om Aftenen. – klart Frost Veier Sønden Vind

Ti. 30. Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd om Emd var Karlen med til at tærske Rug Lars Task Rug hele Dagen. Jeg og Drengen pasede Kreatuer. – Klart Frostveier med Sønden Vind

O. 31. Jeg og Peder Pedersen var paa Jagt i Noret efter Ræve men vi traf ikke nogen Lars task Rug om Fmd om Emd skor han og Karlen Hakkelse og fløtede Braader Klart Frostveier med Sydost Vind

[528] Kirkebogen for Køng Sogn har ingen oplysninger om, at et barn i sognet er afgået ved døden på dette tidspunkt. Kan det tænkes, at barnet ved "synet" er skønnet så tidligt født, at der er tale om en abort? Vi kender "**lile Peder**" fra tidligere omtale, som husmand og murer.

1874

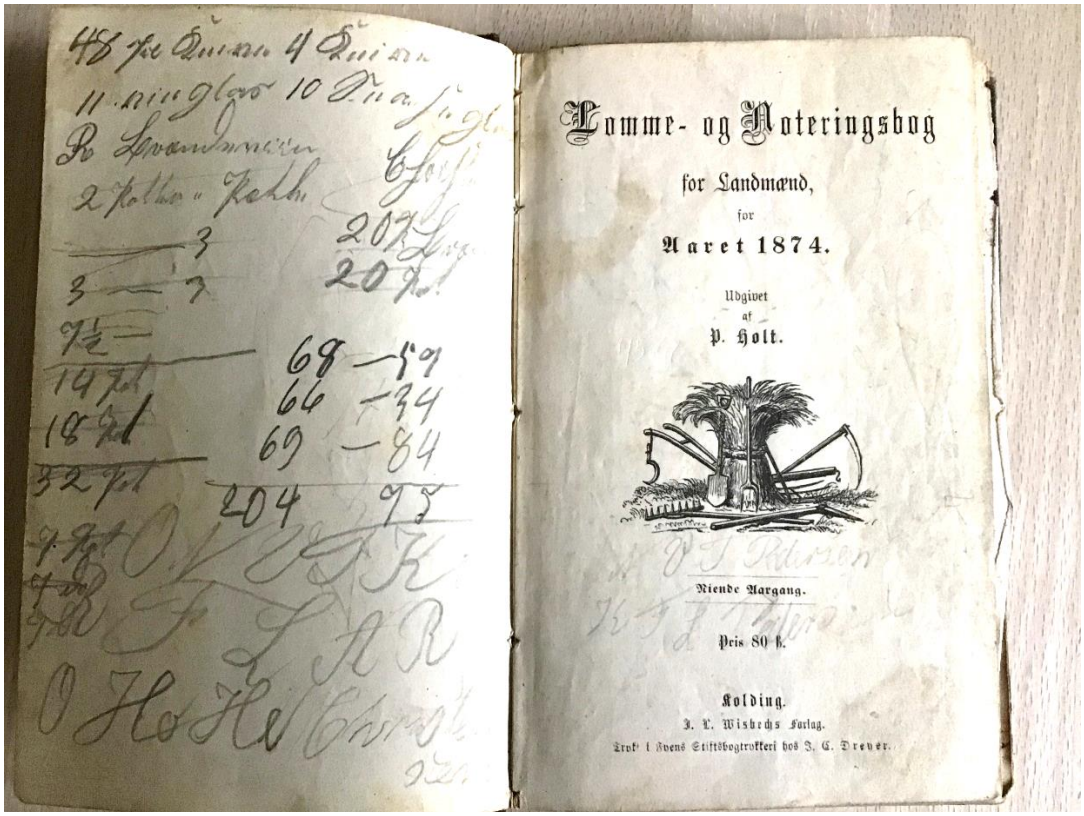

Lomme- og Noteringsbog

for Landmænd,

for

Aaret 1874.

Udgivet

af

P. Holt.

Niende Aargang.

Pris 80 ß.

Kolding.

J. L. Wischechs Forlag.

Trykt i Svens Stiftsbogtrykkeri hos J. C. Drever.

Januar

T. 1. Nytaarsdag. Jeg og Drengen pasede Kreatuer om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder og bæge Drengene nede til Hans Andersens til Julevesit. – Graat Veier med Rugrein og Sydvæst Vind

F. 2. Lars task Rug hele Dagen Karlen var i Veilø Skov efter et Læs Hæsel. Jeg og Drengen pasede Kreatuer om Fmd om Emd var vi ude til Christenes. - Graat Veier om Fmd Reinveier om Emd med Sønden Vind

L. 3. Lars og Karlen task Rug Drengen pasede Kreatuer. Jeg og Maren og bæge Drengene kjørte til Baarse til Julevesit. – Reinveier Det mæste af Dagen med Sønden Vind

S. 4. Karlen og Drengen skor Kvei og Hæste Hakkelse om Fmd. Jeg og Maren kom Jem fra Baarse om Emd Da var De unge fra Hammer her. – Graat Veier og Reinveier om Aftenen med Sønden Vind

M. 5. Lars var til Skovagond i Lundby Skov Karlen kastede Rug og han og Drengen vaskede Den lile Vovn og Drengen pasede Kreatuer. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var Svend Christensen her. – Graat Veier med Sydvæst Vind

Ti. 6. Hell. 3. K. Lars og Karlen rensede Rug op om Fmd ialt 6 Tdr 4 Skb og om Emd var jeg kjørendes til Kjøng Kro med 2 Tdr Rug for Lars til en pris af 9 Rbd og 3 Mark pr Tdr og vi havde Fremmede nemeli Rasmus Nielsens fra Kostræde og Peder Larsens fra Kjøng. – Graat Veier med Sydvæst Vind

O. 7. Jeg pasede Kreatuer Folkene task Korn ialt 16 Traver Christen og hans Kone var her om Emd. – Graat Veier med Sydvæst Vind

T. 8. Folkene tjørnede og Lars kastede Korn Det øvrige af Dagen Karlen fokede Ris Drengen pasede Kreatuer. Jeg var til Møle om Fmd om Emd var vi nede til Hans Andersens til en lile Vesit og jeg skod en Graa And om Aftenen. – Graat Veier med smaat Frost. Sydost Vind

F. 9. Dyerlægen var her og vaske alt Kveiet om Fmd og jeg solte Griserne til Jens Larsen paa Bangerne til en pris af 20 Mark 12 Skilling pr Lispund og om Emd var jeg i Sparekasen. Karlen og Lars og Drengen vaskede Kveiet og De rensede Korn op ialt 13 Tdr. – Klart Veier med smaat Frost og Sydost Vind

L. 10. Lars task Rug hele Dagen Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd om Emd var Karlen efter et Læs Sand jeg savede brænde om Emd om Fmd var Jens Rasmusen og Peder Pedersens Rasmus her. – Graat Veier og Tøveier med Sydvæst Vind

S. 11. Jeg var nede i Skolen og ope til Lars Hansens om Fmd om Emd var Hans Andersen her Lars var kjørendes for sin Kone med De gamle Øi til Salerup Drenge nvar Jemme. Karlen pasede Kreatuer. – Graat og Taaget Veier Rein om Fmd med Sydvæst Vind

M. 12. Lars og Karlen task Rug hele Dagen Jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg savede lit smaa Brænde og Klampede mine Træskor og andet Arbeide Drengen strilede Kvei og bar Hakkelse hen. – Graat og raart Veier med Sønden Vind

Ti. 13. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og Drengen strilede Kveiet Lars og Karlen task Rug hele Dagen og jeg savede lit brænde om Fmd om Emd var jeg og Maren og Moder og Ole og Hans Andersens ude til Peder Pedersens til en lile Vesit. – Graat Veier med Blæst fra Sydvæst

O. 14. Karlen og Drengen skor Kvei og Hæste Hakkelse og Drengen pasede Kreatuer Jeg var ude til Christenes Det mæste af Dagen Lars task Rug og han og Karlen sate Braater sammel. – Graat Veier med Sydvæst Vind

T. 15. Vi slagtede 3 Griser i Dag Hans Andersen og Christen jalp os og De var her Det mæste af Dagen Lars og Karlen task Rug Da vi blev ferdi med at Slagte Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier og Taaget med Sønden Vind

F. 16. Lars og Karlen task Rug hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer. Jeg var ope med Flæsket til Jens Larsen paa Bangerne til en pris af 20 Mark 12 Skilling og vi havde Fremmede nemli Christenes og Hans Andersens og Lars Hansens og Hans Pedersens Jørgen Kostræde og Karl Mørto. – Graat Veier

L. 17. Jeg saltede smaa Sul og Flæsk om Fmd. Karlen og Lars task Rug hele Dagen Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide Peder og Trine fra Baarse kom her ud om Emd. – Graat men Milt Veier Sønden Vind

S. 18. De fra Baarse tog Jem hen imod Aften. Karlen og Drengen skor Hakkelse til Kvei og Hæste om Fmd. Jeg og Maren og Moder og Bæge Drengene og Sinne var nede til Hans Andersens om Aftenen. – Graat Veier og sterg Rein og Snee om Aftenen Sønden Vind

M. 19. Folkene sate braater sammen og task Det løse af Rugen og Rugpuslerne[529] om Fmd paa Maskine. Om Emd kastede Lars, og Karlen savede brænde. Peder Persens Rasmus var her om Fmd og han kjøbte Den gule Ko til en pris af 57 Rbd og jeg flegte brænde om Emd. – Graat Veier og Sydvæst Vind

Ti. 20. Jeg var henne til Peder Pedersens med Den Ko til Rasmus om Fmd og jeg var paa Kroen og om Emd var Peder Andersen her med 7 Tdr Korn til en pris af 7 Rbd 3 Mark pr. Tdr. Lars kastede Rugen om Fmd Karlen fik skot om Fmd om Emd rensede De Rugen op ialt 10 Tdr 2 Skb. – Reinveier om Emd med Sydost Vind

O. 21. Karlen og Drengen skor Hakkelse om Fmd Lars var Jemme og bage om Fmd om Emd begønde De og kjøre Møi Lars Hakkede af Karlen bud paa. Jeg snørede til Slæder[530] om Fmd og pasede Kreatuer og om Emd Lavede jeg et Grevskaft[531]. – Graat Veier med Sydvæst Vind

T. 22. Karlen og Lars kjørte Møi hele Dagen jeg var til Møle og inde til Svend Christensen om Fmd om Emd var jeg ude og pløie Møi ned. Pigen strøte Møi Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide. – Graat og mæget Taaget Veier med Sydvæst Vind

F. 23. Jeg var ude til Christenes og jelpe ham med at Slagte 5 Griser om Fmd om Emd var jeg ude og pløie Møi ned Karlen og Lars kjørte Møi hele Dagen Drengen pasede Kreatuer og strøte Møi. Graat Veier om Fmd Klart Veier om Emd Sønden Vind

L. 24. Jeg og Maren og Moder og Ole og Hans Andersens var i Baarse vi kom Jem til Kloken var 11 om Aftenen Lars og Karlen kjørte Møi hele Dagen vi blev ferdi for Dene Gang vi fik strøet 5 Agere. Drengen pasede Kreatuer og strøte Møi. – Klart Veier med Skyer og Væsten Vind

S. 25. Jeg og Christen og Peder Pedersen var paa Jagt om Fmd men vi traf ikke naaget Lars havde de gamle Øi efter en Pil hos Peder Nielsen Karlen var Jemme. -Klart Veier med smaat Frost Væsten Vind

---

[529] **Pusle:** *"1.2) (dial.) ryste op i hø paa marken ell. ryste hør over brydegraven, saaledes at det kan blive gennemtørret. Olufs. NyOec.I.218. OrdbS.(sjæll.)."* Fra Den Store Danske Ordbog

[530] Har han nok snøret meder på vogne / kasser / brædder for at forberede sig på sne?)

[531] = Skaft til en greb.

M. 26. Lars og Karlen task Rug hele Dagen. Drengen pasede Kreatuer og flegte Brænde. Jeg var med og pase Kreatuer og Jens Nielsen var her om Fmd om Emd Lavede jeg et Grev Skaft. – Reinveier Det mæste af Dagen stergt blæst fra Sydvæst

Ti. 27. Lars og Karlen task Rug Jeg og Drengen pasede Kreatuer og om Emd var Møleren her og bede til Gilde og jeg var ope til Lars Hansens og skrive et brev for ham. – Stergt Storm Veier fra Norvæst en mæget høi Flod smaat Frost

O. 28. Lars og Karlen task Rug Jeg og Drengen pasede Kreatuer og jeg var til Møleren om Fmd og inde til Hans Andersen. – Klart Veier med smaat Frost Norvæst Vind

T. 29. Vi var til Barselsgilde til Mølerens i Dag Maren var Der ude om Fmd. Jeg og Moder var til Kirke og om Emd var Ole med til Gilde. Lars og Karlen task Rug. Drengen pasede Kreatuer. - Graat Veier med Sydvæst Vind Tøveier

F. 30. Lars var til Brylup i Salerup i Dag Karlen task Rug og han og Drengen skor Hakkelse til Kvei og Hæste. Jeg og Maren og Moder og Ole var til anden Dagsgilde til Mølerens. – Graat Veier med Sydvæst Vind Tøveier

L. 31. Jeg var i Næstved i Dag min Søster var kjørendes med Karlen task Rug Lars var her ikke i Dag. Drengen pasede Kreatuer og strøte Møi. – Smugt og klart Veier med smaat Frost Norvæst Vind

Februar

S. 1. Karlen og Drengen pasede Kreatuer og bar Hakkelse hen om Fmd og Drengen var Jemme om Emd. Jeg og Maren og Moder og bæge Drengene var ude til Christenes om Emd og jeg skod en graa Andrik om Aftenen. – Smugt Veier lit Frost næsten Stele

M. 2. Jeg flegte smaa brænde og hokede et læs Hæselris om Fmd om Emd pløiede jeg Møi ned. Karlen savede smaa brænde hele Dagen. Lars kastede Rug Drengen bar Ris ind og pasede Kreatuer. Graat men Milt Veier med lit Sydvæst Vind Tøveier

Ti. 3. Vi bagte om Fmd jeg pasede Aaven Lars og Karlen rensede og maalte 4 Tdr 2 Skb Rug op om Fmd om Emd savede flegte og sate brænde op. Drengen pasede Kreatuer og jalp Dem. Jeg pløiede Møi ned om Emd. – Graat men Milt Veier Norvæst Vind

O. 4. Vi var til Brylup nede til Jens Nielsens i Dag[532]. Maren var dernede om Fmd. Lars og Karlen feiede Gaar om Fmd om Emd task De Havre. – Klart Veier med Væsten Vind

[532] Det er hos familien på "Nøddehøj," der holdes bryllup denne dag. Pigen Sofie Marie Jensen af Svinø, 27 år, bliver gift med ungkarl Svend Peder Andersen, 29 år. Det er nok en datter af gården, der bliver gift, for gårdejeren, Jens Nielsen, Svinø, er vidne, sammen med Anders Madsen, Gårdmand af Svinø. Eneste gårdmand på Svinø af dette navn er gårdmanden på "Rævehøj." Der kan være en god formodning for, at brudgommen er søn fra "Rævehøj." Begge vidner har iflg. hovedministerialbogen for Køng Sogn skrevet under "med ført pen," hvilket ser ud til at have været meget normalt. Om det virkelig betød, at de ikke

T. 5. Vi var til anden Dags Brylup til Jens Nielsens Karlen strøte Møi Lars kastede Havren. Drengen pasede Kreatuer. – Klart Veier med Væsten Vind

F. 6. Jeg var til Begravelse i Ring efter Bodil Peder-Nielsens og om Aftenen var jeg til 3 Dags Brylup Maren og Moder var Der nede Karlen strøte Møi Lars begønde og tærske Kløver. – Klart Veier med Skyer og lit Væsten Vind

L. 7. Lars og Karlen task Kløver hele Dagen Drengen pasede Kreatuer og bestelte andet Arbeide Jeg og Maren og bæge Drengene og Moder var nede til Hans Andersens Fødselsdag. Graat Veier med Væsten Vind

S. 8. Jeg og Maren og Moder og Ole var nede til Jens Nielsens om Emd om Fmd var jeg ude til Peder Nielsens efter Pil for Møleren men Det blev et volsomt røi Veier saa vi fik ikke naaget. Stergt Sneeføi Det mæste af Dagen med sterg Frost og Norden Vind

M. 9. Jeg og Maren og Ole og Moder var ude til Christenes om Emd kjørendes i Kane. Karlen og Lars task Kløver. Drengen pasede Kreatuer og strilede Det Stergt Frost med Jorføi og Norden Vind

Ti 10. Lars og Karlen blev ferdi med at Tærske Kløver af Foret om Fmd om Emd skor De Hakkelse til Kvei og Hæste. Jeg skrev en Leie Contragt til Lars [533]om Fmd om Emd var jeg nede til Jens Nielsens og betale Hæste Asen- -sen(?[534]) – Frost Norvæst Vind

O. 11. Jeg var i Kjøng og betale Tiendepenge med 7 Rdl 11 Skilling pr Tdr. jeg var kjørendes med Christen. Lars og Karlen var i Noret og Meie og kjøre Rør og Drengen var med om Emd. – Graat Veier om Emd meget smaat Frost Væsten Vind

T. 12. Folkene var i Noret og Meie Rør og De blev ferdi til Kloken var 2 og De havde fvort(?) Jem til Aften. Jeg og Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide. – Smaat Frost Veier med Væsten Vind

F. 13. Folkene task Kløveravner paa Maskinen og Lars begønde og kaste og gjorde Loen ren. Jeg var nede til Hans Andersen og slagte om Fmd om Emd var jeg i Sparekasen. – Klart Veier med smaat Frost Væsten Vind

L. 14.[535]

S. 15. Fastelavn. Jeg var nede i Skolen til Husmendenes Gilde vi gav ver 9 Mark Karlen flegte smaa Brænde om Fmd jeg sate Det gamle brede(?) op og muede Tørvesmulet om Fmd. Graat men milt Veier og næsten Stele

---

kunne skrive deres eget navn, er svært at tro, men måske var den almindelige opfattelse, at det ville blive pænere og nemmere, hvis de lod præsten skrive -

[533] Så *må* det nye hus på engen have været bygget til Lars og hans kone!

[534] Muligvis en variant af at skrive ”assurance.”

[535] Intet er tilført i dagbogen om denne dag.

M. 16. De fra Baarse Christen og Ane kom her ind i Dag og Der var Maskerade nede til Hans Andersens De og jeg og Maren og Moder og bæge Drengene og bæge Pigerne og Karlen og Drengen var med. – Smugt og Milt Veier næsten stele

Ti. 17. Peders Fødselsdag De fra Baarse tog Jem til Aften. Der var en Del af Karlene herope som var maskerede om Emd. Lars var til Skovagond. Drengen pasede Kreatuer. – Graat Veier Tøveier Sydvæst Vind

O. 18. Vi fløtede noget Hø om Fmd og jeg - - vmede og veiede 500 Pund Hø af til Skolen og hen imod Aften var vi nede til Hans Andersens til Vesit Lars kastede og De task Kløver og Karlen grov for Steend. Drengen pasede Kreatuer. –

T. 19. Vi betalte Komunalpenge i Skolen om Emd. Jeg pløiede Møi ned om Fmd Karlen grov for Steen Lars blev ferdi med Kløverne. Drengen pasede Kreatuer og andet Arbeide. – Milt Veier med lit Østen Vind

F. 20. Jeg var ude til Christenes og slagte en So om Fmd om Emd pløiede jeg Møi ned Karlen grov for Steen Lars begønde og lave Langhalem. Drengen pasede Kreatuer og -ale Møi fra. – Smugt og Milt Veier næsten Stele

L. 21. Jeg og Jens Nielsen var i Kjøng hos Jens Pedersen andgaaende om at vi havde vundet vor Skolesag[536] og om Emd var jeg ude til Christenes Karlen grov for Steend Lars Lavede Langhalem. – Smugt og Milt Veier Stele

S. 22. Karlen pasede Kreatuer hele Dagen Drengen var Jemme, Peder Pedersen var her henne om Fmd, om Emd var vi samlede nede til Hans Andersen og betale ver 7 Rbd 1 Mark til vor Høiesteretsavokat for vor Skolesag vi havde vundne

---

[536] Højesteret havde d. 14/2 -74 afsagt dom i sagen: Landsrettens afgørelse af 13/11 – 71 var anket af Skolekommissionen for Hammer og Tybjerg Herreder og Køng Sogneråd. Det fremgår, at de 28 gårde på Svinø hidtil havde betalt 28 traver byg (= 28 tønder, altså 1 tønde pr. gård) årligt i "Degnetrave." Men i 1868 havde skolekommissionen / sognerådet hævet beløbet sådan at hver bonde skulle betale, hvad der svarede til 1/3 "Kvægtiende." (Altså principielt 1/30 af værdien af gårdens kvægbesætning.) Dette beløb havde bønderne nægtet at betale, og havde i årene siden fortsat kun betalt 1 tønde byg pr. gård. Også Højesteret gav bønderne medhold: Der var ingen hjemmel til at hæve beløbet.

Sagen var kun rejst mod en enkelt af dem, det offentlige mente at have et krav mod, nemlig gårdmand Jens Nielsen, som altså lagde navn til sagen. Da situationen var ens for alle, gav det sig selv, at resultatet for ham også ville gælde for de andre Svinø-bønder. (Dommen kan læses i Højesterets Domprotokol, 1874, Arkivalier Online, opslag 9 -10)

Det ser ud til, at Rasmus har været en af "hovedrolle-indehaverne" i sagen. Det var jo faktisk ham, der tilbage d. 31. dec. 1870 skrev brev for Jens Nielsen om sagen til børndernes advokat.

Nyheden om sejren i sagen har formentlig nået bønderne d. 21. febr., hvorefter det er netop Jens Nielsen og Rasmus, der sammen tager til Køng for at klare formailteterne med sognerådet. Det må have været en stor dag!

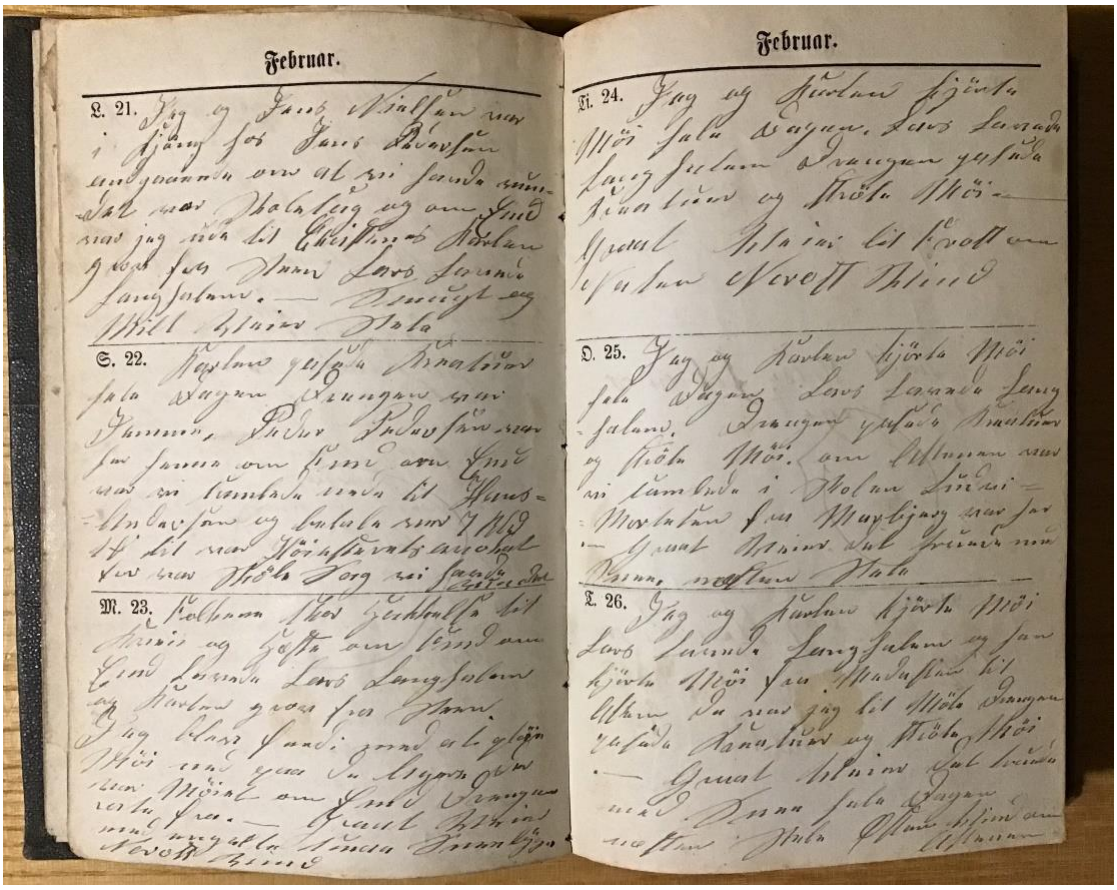

M. 23. Folkene skor Hakkelse til Kvei og Hæste om Fmd om Emd Lavede Lars Langhalem og Karlen grov fra Steen. Jeg blev ferdi med at pløie Møi ned paa De Agere der var Møiet om Emd Drengen rate fra. – Graat Veier med engelte smaa Sneebyger Norost Vind

Ti. 24. Jeg og Karlen kjørte Møi hele Dagen. Lars Lavede Langhalem Drengen pasede Kreatuer og strøte Møi. – Graat Veier Lit Frost om Naten Norost Vind

O. 25. Jeg og Karlen kjørte Møi hele Dagen. Lars Lavede Langhalem. Drengen pasede Kreatuer og strøte Møi. om Aftenen var vi samlede i Skolen Ludvi Mortensen fra Marbjerg var her[537]. – Graat Veir Det truede med Snee. Næsten Stele

T. 26. Jeg og Karlen kjørte Møi Lars Lavede Langhalem og han kjørte Møi fra Medaften til Aften Da var jeg til Møle Drengen pasede Kreatuer og strøte Møi. – Graat Veier Det truede med Snee hele Dagen Næsten Stele Østen Vind om Aftenen

[537] "Ludvig Mortensen fra Marbjerg var kendt som politisk agitator og forsamlingstaler" (Svinningekredsens Historie -1866 – 1918)

F. 27. *Intet noteret.*[538]

L. 28. *(Skrevet med en anden håndskrift:)*

i Nat kl 12½ fik mor en lille Pige

Marts

S. 1. *(Skrevet med samme håndskrift, som dagen før:)*

i Dag blev Rasmus Syg. Døde den 10 Marts 1874

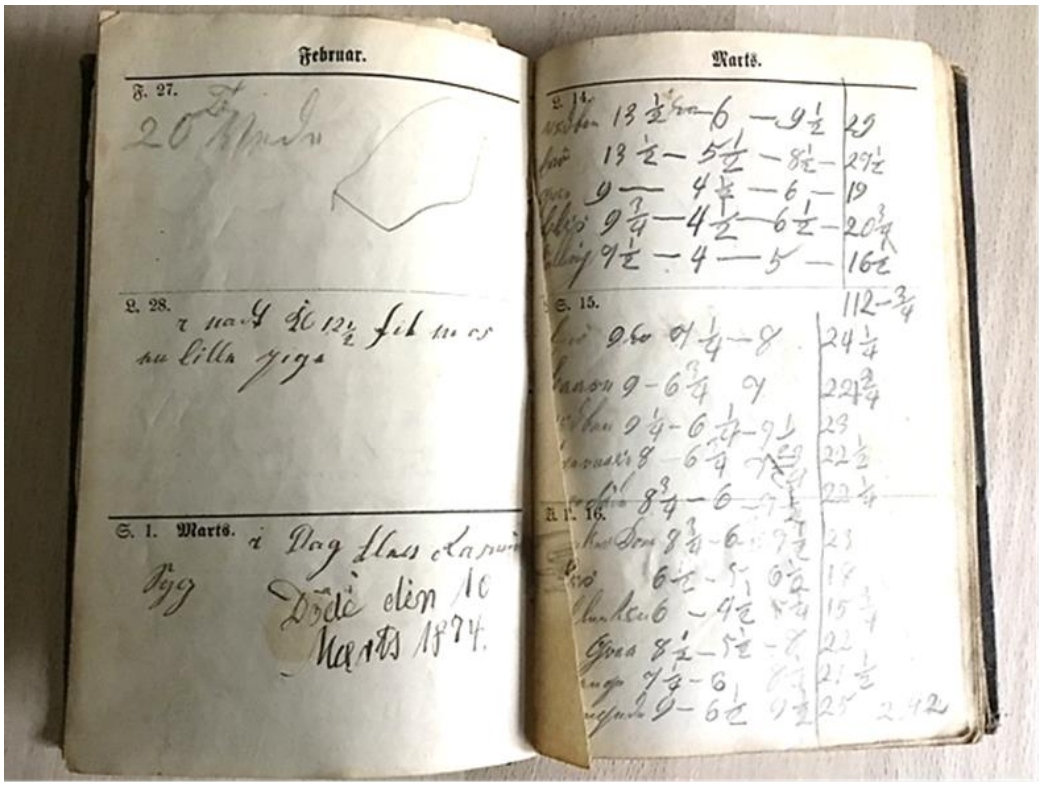

- - - - -

Her slutter Rasmus Christensens dagbog.

Siderne vedr. dagene 2. – 13. marts er revet ud. Herefter er bogen brugt sporadisk som regnskabsbog, meget små børn har slået tilfældige streger, og to børn har skrevet deres navn, bl a. –

[538] Men noget formentlig senere "krimskrams," skrevet med en anden hånd.

Efterskrift:

Af kirkebogen for Køng Sogn fremgår, at Rasmus blev begravet d. 17. marts 1874. Dødsårsagen angives som lungebetændelse. Det må have været et chokerende forløb for alle, for vi kan jo se, at han var i fuld vigør d. 26. februar, formentlig også de næste to dage, hvor han bare ikke når at skrive i dagbogen. (Vi har jo før set, at han åbenbart ”samler op” efter flere dage.) Så bliver han syg, og dør efter 10 dage. Vi glemmer i dag, hvad opfindelsen af pencillin betød.
Men i kirkebogen ser vi, at situationen var endnu mere sørgelig: Den nyfødte pige, der fik navnet Mette Marie, nåede kun at leve en uge. Hun blev hjemmedøbt d. 4. marts, og døde d. 6. marts, altså før Rasmus. Kirkebogen angiver ingen dødsårsag. Far og datter blev begravet samtidigt.
Rasmus blev således kun 35 år, og Maren blev enke, i en alder af 26 år.
Hun stod nu tilbage med deres to overlevende børn, Ole på 4 år (= dagbogens ”Den lile Ole,”) og Rasmus Peter på 2 år (kaldet ”Peder” i dagbogen.) Deres første barn, Ane Marie, var jo allerede død som 1-årig.
I familiens eje findes et indrammet mindedigt over Rasmus, nedarvet gennem hans søn, Ole. Det er skrevet af en unavngiven forfatter, men om det reelt er skrevet om netop ham, er nok tvivlsomt. At det har ”passet på ham,” og således ramt følelserne hos de efterladte, er der derimod ikke tvivl om, udfra at de har haft det hængende og værnet sådan om det. Teksten er:

”Gaardm. Rasmus Christensen Svinø, født den 1ste August 1838, død den 10 Marts 1884.

Sorgens Taarer tungt nu rind
Hos de kjære, du forlod.
Dyrebart er dem Dit Minde;
Du var jo saa eiegod.
De vil tidt Din Omhu Savne,
Savne dybt Din Kærlighed.
Dem at glæde, dem at gavne,
Altid var Dit Øjemed.

Men ei snævert var Dit Hjerte:
Varmt det slog for Alles Vel.
Glad Du lindred’ andres Smerte,
Glad Du fremmed’ Andres Held.
Derfor Sorgens Skygge Sænker
Vidt ud over Hjemmet sig,
Mangen Fremmed sorgfuldt tænker:
”Også jeg vil savne Dig.”

Dog vi standse vil vor Klage
Tørre Taaren bort fra Kind.
Haabet, som ei kan bedrage,
Bringer Trøsten i vort Sind,
Her Dit Minde er bevaret
I en trofast Kærlighed,
Hist Din Aand hos Gud forklaret,
Smiler salig til os ned."

Men "Skolesagen" – som omtales første gang på dagbogens allerførste sider – den nåede han da under alle omstændigheder at opleve som en sejr i sine allersidste dage!
Marens liv skulle jo gå videre. I starten er familien nok trådt til som hjælp med gårdens drift. Vi genfinder håndskriften på den person, der lavede notaterne omkring Rasmus' sygdom og død, i en del af de senere regnskabsnotater. I et af dem har "Peder Jensen" underskrevet, at Lars har fået løn for "sommeråret." Samme hånd har også skrevet om løn til Lars for "vinteråret." Vi kan nok antage, at det er Marens yngre bror, Peder, der har været udlånt fra familiens bedrift i Bårse.
Som situationen var, måtte der efter en tid findes en ny mand, der kunne blive "gårdmand" på "Bygården." Valget faldt på Rasmus Larsen, ældste søn på en gård i Sallerup, og arving til gården. Han var født d. 30. sept. 1838, og altså ca. lige gammel med "vores" Rasmus. De to har kendt hinanden, for de er konfirmeret sammen i Køng Kirke. De blev gift d. 11. marts 1876, men det har ikke været nogen glædens dag for Maren: Lille Rasmus Peter, på nu 4½ år, døde af strubehoste d. 5. marts, og blev begravet på hendes bryllupsdag.
Ved folketællingen i 1880 bor familien på gården på Svinø. Marens første svigermor, Ane Rasmusdatter, bor også stadig på gården.
Heller ikke dette ægteskab skulle blive langvarigt: Rasmus Larsen døde d. 19. april 1881, iflg. kirkebogen af "hjernebetændelse." De nåede dog at få tre børn i ægteskabet: Ane Rasmine har været på vej allerede inden brylluppet, og blev født d. 21. oktober 1876. (Endnu en) Rasmus Peder blev født d. 5. oktober 1878, men han døde allerede 3 uger gammel. Hanne Dorthea blev født 5. januar 1880. Marens første mands slægt var stadig blandt de nærmeste: Ved døtrenes dåb ser vi Christen Christensen og Hans Andersen som dåbsvidner, og Christens datter, Bodil Kirstine, som voksede op som plejebarn hjemme hos hans søster, Maren og Hans Andersen, var gudmoder ved Hanne Dortheas dåb.
Nu stod Maren igen alene, denne gang med tre overlevende børn. Lille Hanne Dorthea blev dog kun 4 år. Hun døde d. 5. april 1884.
På det tidspunkt var Maren på vej ind i sit tredje ægteskab. Den 9. juli 1884 blev hun gift med endnu en gårdejersøn fra Sallerup, Niels Larsen, f.d. 13. oktober 1855, og således 29 år gammel – altså 8 år yngre end hende selv. Hans storebror havde arvet denne families gård, og ægteskabet må have været et godt parti for ham. De fik d. 2. marts 1886 datteren Hanne Katrine Larsen.
De nu tre børn - ud af de otte, Maren i alt fik i sine tre ægteskaber – kom godt i vej og stiftede familie. Ole – min oldefar – overtog sin fædrene gård på Svinø. Rasmine – i min del af familien kendt som "Tante Mine" – overtog også sin fædrende gård i Sallerup, og til Hanne – i familien kendt som "Tante Hanne" - blev der købt en gård.
De to børn, der på et tidspunkt skrev deres navne i dagbogen, er Ole og Rasmine.
Maren døde d. 17. dec. 1913, og blev altså 66 år. Lige så lidt, som vi i virkeligheden ved om Rasmus som person, ved vi om Maren. Men mon ikke, hun i sidste ende har været

stolt af, hvordan hun har klaret sig, trods de hårde vilkår? Hverken hun eller Rasmus har dog stået alene. De har været en del af en stor, udvidet, familie, med et bondesamfund omkring sig med indbyrdes tråde, der nok også langt hen ad vejen havde slægtsmæssige bånd.
Det kunne der graves mere i. Jeg har i noterne og i oversigten og over gårdmandsfamilier på Svinø, der er med som bilag, beskrevet en smule om de indbyrdes relationer, men det har været at ridse i overfladen. Går man dybere til værks, vil man uden tvivl finde mange flere relationer.

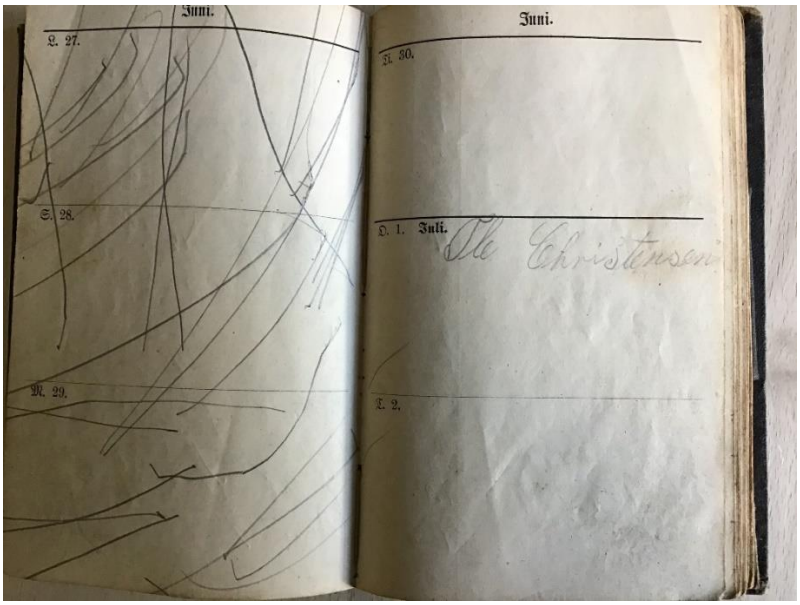

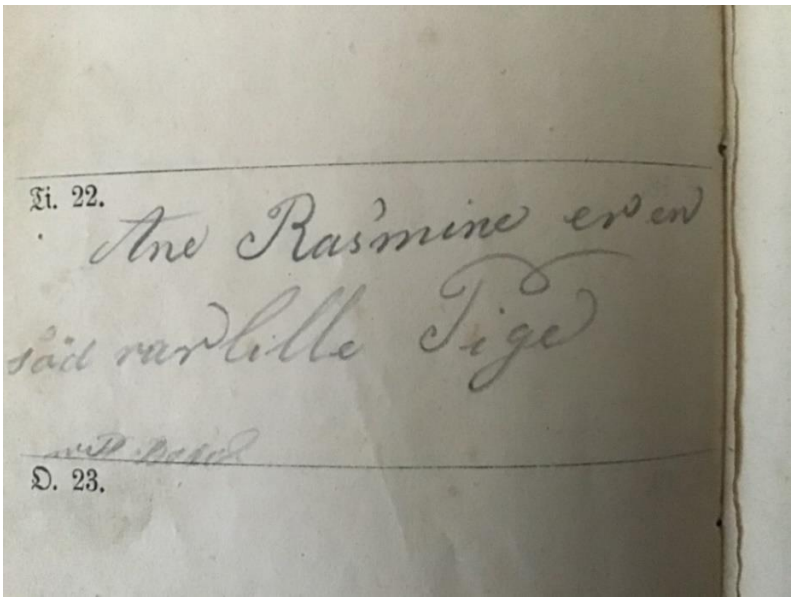

Bilag:

Oversigt over gårdmandsfamilier på Svinø:

Grd nr.:	Mtr. nr.:	Gårdens navn:	**Ved udskiftningen 1802 –3:** Efter Palle Jensens ”Svinøbogens” oversigt over gårdmænd på Svinø:	**Fæste / ejerskab med interessante relationer, eller anden særlig belysning i Rasmus Christensens dagbøger:**	**På tidspunktet for Rasmus' dagbøger:** Efter Palle Jensens ”Svinøbogens” oversigt over gårdmænd på Svinø:	**Omtale i Rasmus' dagbøger –** herunder i noter:***(Ikke udtømmende!)*** Da Rasmus ikke nævner gårdnavne, kun personnavne, er det et puslespil at få steder og personer til at passe sammen, og der er sikkert fejl.
1	2	Nørrevang	Ole Andersen + Bodil Nielsdatter, men på udskiftningskortet står *sønnen* anført: Anders Olsen, = far til Hans Andersen	Det er Hans Andersens slægtsgård, også længere tilbage, som drives af denne og **Rasmus' søster**. Gården overtages efter HA og MC af plejedatteren Bodil Kirstine, der er datter af Marens og Rasmus' bror, Christen, på gård nr. 9, ”Belselund.” Hun er således **niece til Rasmus**.	Fra 1852: Hans Andersen + Maren Christensen	Næsten daglig omtale
2	3	Nøddehøj	Hans Hansen Kieldsen	Peder Olsen, der er søn af ovenn. Ole Andersen, gård nr. 1, Nørrevang, overtager gården i 1811, men den ser ikke ud til at være gået videre i arv.	Fra 1844: Jens Nielsen + Ane Marie Larsdatter	Jens Nielsen omtales ofte
3	29	Skovsted gård	Hans Olsen + Bodil Madsdatter	Hans Olsen er *også* søn af Ole Andersen. Hans søn Rasmus' første kone, Ane Cathrine, er datter af Peder Christensen på gård nr. 20, ”Vestervanggård,” og er således **kusine til Rasmus**. Efter Ane Cathrines død blev Rasmus H. gift med Ane, som var datter af parret Peder Larsen og Maren Christensdatter på nr. 19, ”Søndergård”. Da Rasmus døde, blev Ane gift med Peder Pedersen, der var bror til ovennævnte Ane Cathrine, og altså **fætter til Rasmus.** Derefter overtoges gården af sønnen af denne, Rasmus Peder Pedersen, (altså **søn af Rasmus' fætter**) og dennes hustru, Mette Marie Christensen, som *også* er datter af Rasmus' bror Christen på gård nr. 9, og altså er **Rasmus' niece**	Fra 1844: Rasmus Hansen + 1) Ane Cathrine Pedersdatter, og + 2) Ane Pedersdatter Fra før 1870: Peder Pedersen (Kolding) + Ane Pedersdatter 1890: Rasmus Peder Pedersen + Mette Marie Christensen	Peder Pedersen kendes i dagbogen som ”Peder Kolding,” der omtales jævnligt
4	15	Østergård	Lars Hansen Kock + Kirsten Jochumsdatter		Fra 1836: Hans Jensen + Maren Christensdatter	Jævnlig omtale. Vi hører bl.a. om to af deres sønner, Peder og Jens, hjemme fra New Zealand, og om datteren Marens bryllup med Rasmus Nielsen, der senere overtog Fladagergård, samt datteren Karens bryllup med Peder, som er søn af Rasmus Pedersen på ”Aunshøj.” Endvidere er datteren Dorte/ Dorthea gift med Lars Hansen på Munkehøjgård

5	22	Strandbjerg gård	Hans Nielsen Krag + Cidse Nielsdatter		Fra 1838: Mikkel Frandsen + Marie Frederikke Vase	Omtales jævnligt
6	24	Sandvig gård	Rasmus Mathisen + Ellen Andersdatter		Fra 1848: Hemming Jørgensen + Bodil Svendsdatter Fra 1874: Niels Hemmingsen (søn) + Dorthe Pedersen	Hemming Jørgensen ses ikke omtalt, men sønnen, Niels Hemmingsen, gør – dog kun sjældent. Sandsynligvis har han reelt overtaget gården længe *før* 1874, for han omtales allerede i kirkebogen for 1869 som "gårdmand" da han er vidne ved en barnedåb.
7	23	Rævehøj	Mads Hansen Bondesen + Karen Rasmusdatter		Fra 1842: Anders Madsen + Stine Olsdatter	-
8	**4**	**"Bygården"**	**Christen Pedersen + Maren Nielsdatter**	Gården blev i 1828 overtaget af Christens søn, **Ole Christensen og Ane Rasmusdatter, forældre til Rasmus.** Efter at Rasmus var død, drev Maren den videre med først sin nye mand, Niels Larsen, og efter dennes død med sin mand ved 3. ægteskab, Rasmus Larsen. Derefter overtog **Rasmus og Marens søn, Ole Christensen,** gården.	**Fra 1868 (ved *vi*): Rasmus Christensen + Maren Jensen**	
9	20	Belselund	Ole Jeppesen + Maren Rasmusdatter	Gården var **Rasmus' svigerinde**, Maren Thorkildsdatters slægtsgård, som hun **og Rasmus' bror Christen** overtog 1860 efter hendes far og mor, Torkild Olsen og Kirsten Pedersdatter. Selvom Christen og Maren havde 12 børn, overtog ingen af disse gården	Fra 1860: Christen Christensen + Maren Thorkildsdatter	Næsten daglig omtale
10	5	Munkehøj gård	Hans Nielsen Giøde + Maren Larsdatter		Fra 1833: Hans Svendsen + Katrine Pedersdatter Derefter sønnen, Lars Hansen, f. 1839, gift m. Dorthea / Dorte Hansen, f. 1842, som er datter af Hans Jensen på "Østergård"	Jævnlig omtale
11	18	Ægbæk	Hans Christensen Kudsk + Dorthe Olsdatter		1865: Hans Hansen + Karen Marie Rasmussen	*Muligvis* er det *denne* Hans Hansen, der nævnes som vidne til et bryllup, men ellers ikke

12	6	Nøddevang	Hans Hansen Kock + Maren Nielsdatter	P.H.P. er søn af Peder Pedersen på nr. 21, "Bønviggård" 1) Ellen Marie, som dør i barselsseng 1868, var plejedatter hos Mikkel Frantsen og Marie Frederikke Vase, der havde gården forinden. 2) Fra kirkebog, bryllup, 24/5-71: Maren Larsdatter er "gårdmandsenke," nemlig efter Niels Jensen på "Vangsgård", og datter af "gårdmand Lars Pedersen," dvs af gårdmanden på Søndergård. Se denne	1867: Peder Hansen Pedersen + 1) Ellen Marie Madsdatter, 2) Maren Larsdatter	I dagbogen blot kaldet "Peder Pedersen" God ven af Rasmus – de er bl.a. jagtkammerater Omtales meget ofte
13	7	Egebjerg gård	Lars Nielsen Krag + Bodil Pedersdatter		1860, ca.: Hans Pedersen + Maren Dorthea Thygesen	Når "Hans Pedersens" nævnes, er det ofte "Hans Pedersens i Kostræde," men Rasmus og Maren deltager i hvert fald i barselsgilde for deres søn d. 2.-3. febr. 1872
14	8	Lindehøj	Svend Madsen + Lisbeth Pedersdatter		1840: Peder Svendsen + Kirsten Jensdatter Ca. 1870: Svend Pedersen + Katrine Rasmusdatter	Kun sparsom omtale –
15	9	Langkjær	Peder Kieldsen + Maren Pedersdatter		1848: Hans Rasmussen + Lisbeth Kirstine Rasmussen 1870: Jens Rasmussen + Hanne Dorthea Hansen, (datter af H.R. og L.K.R.)	Rasmus og Maren deltog i Jens og Hannes bryllup 14/12 -70, og siden i barselsgilder. Ellers mest kontakt omkring køb og salg
16	21	Månehøj	Lars Hemmingsen + Sidse Nielsdatter		1853: Jens Larsen + Birthe Nielsdatter	Formentlig er det *denne* Jens Larsen, der ind i mellem nævnes som køber / sælger af køer og kalve
17	16	Ellebæk	Lars Olsen + Maren Nielsdatter		1825: Christen Madsen + Kirsten Larsdatter (senest)1860: Lars Christensen + Maren Madsdatter	Omtales nu og da
18	10	Aunshøj	(Peder Christensen Kudsk + Maren Pedersdatter) Peder Pedersen + Dorthe Madsdatter		1842: Rasmus Pedersen + Ellen Simonsdatter	Når gårdmændene skal træffe en beslutning i fællesskab, samles de ofte hos Rasmus Pedersen
19	19	Søndergård	Peder Larsen + Maren Christensdatter	Datteren, Ane Pedersdatter, blev gift med 1) Rasmus Hansen, nr. 3,"Skovstedgård" og 2) Peder Pedersen, der dermed overtog, "Skovstedgård"	1840: Lars Pedersen (søn) + Johanne Svendsdatter Ca 1880: Lars Larsen (søn) + Hanne Gertrud Pedersen	Omtales jævnligt

20	27	Vestervang	Niels Olsen Kolding + Ane Rasmusdatter	Gården blev i 1808 overtaget af Peder Christensen – **halvbror til Rasmus' far, Ole**, og hans kone, Ane Christensdatter. Ane er datter af Christen Madsen, der havde nr. 17, "Ellebæk" I 1842 arvede deres søn, Niels Pedersen, altså **Rasmus' fætter**, gården. Den gik siden i arv i de følgende 4 generationer.	1842: Niels Pedersen + Ane Christensdatter	
21	25	Bønviggård	Uden fæster		1833: Peder Pedersen + Karen Jørgensdatter 1880: Jørgen Pedersen (søn af ovenst.) + Ane Hansen	Peder Pedersen og sønnerne, Jørgen og Rasmus omtales jævnligt, men mest hyppigt omtales familiens 3. søn, Peder, der er gårdmand på Nøddevang
22	11	Vangsgård	Mathias Jensen + Maren Larsdatter	Efter Niels Jensens død, gifter Maren Larsdatter sig 24/5 – 71 med P H Pedersen på gård nr. 6, Nøddevang. (Se denne)	Ca. 1861: Niels Jensen + Maren Larsdatter Formentlig fra 1871: Peder Hansen Pedersen + Maren Larsdatter	Se gård nr. 6, Nøddevang
23	17	Strandbæk gård	Rasmus Christensen Kutch + Bodil Svendsdatter		1844: Rasmus Svendsen + Johanne Hansdatter	
24	12	Krabkilde	Hans Hansen + Bodil Nielsdatter		1852: Svend Christensen + Susanne Andersdatter	Nævnes meget ofte
25	13	Frankær	Rasmus Nielsen Giøde + 1) Ane Andersdatter, 2) Maren Nielsdatter		1829: Christen Pedersen + Bodil Hansdatter 1870: Anders Nielsen + Bodil Christensen (Datter af ovst.)	Nævnes bl.a. i forb. m. giftemål og barsel i familien, men også nogle gange i øvrigt
		Sandhøj	(Gården oprettet 1870 – udstykning fra Frankær)	Rasmus er søn af Christen Pedersen, nr. 25. ovenfor, og Bodil er datter af Lars Pedersen på nr. 19, Søndergård.	1870: Rasmus Christensen + Bodil Larsen	Nævnes sjældent, og normalt kun vedr. landbruget. Hører ikke til kredsen, der besøger hinanden – Var dog med til deres bryllup
26	28	Nørremarks gård	Svend Johnsen + Dorthe Rasmusdatter		Ca. 1845: Peder Svendsen + Stine Larsdatter	? (Når navnet forekommer i dagbøgerne, ser det ikke ud til at være *denne* Peder Svendsen)
27	26	Troldhøj-gård	Hans Rasmussen + Dorte Andersdatter	Peder er *også* søn af Christen Pedersen, nr. 25, Frankær	1844: Ole Torkildsen + Ane Andersdatter 1869: Peder Christensen Pedersen + Maren Olsen (Datter af ovenst.)	25/11-69 får en anden af Oles døtre, "Kirstene," et lift hjem., og 7/6 -72 er familien med til datteren Dorthe Kirstines bryllup. (Det må være samme datter.)
28	14	Fladager-gård	Jens Nielsen + 1)Magrete Pedersdatter og 2)Bodil Hansdatter	Rasmus N. overtog gården som plejesøn. Marens forældre var H.J og M.C fra nr. 4, "Østergård"	1842: Niels Jensen + Maren Rasmusdatter 1878: Rasmus Nielsen + Maren Jensen	Meget sjælden omtale (Ikke at forveksle med *Rasmus Nielsen, Kostræde,* der omtales meget ofte)